REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DOS. Nr. 40001 VOL. Nr. 31

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Anchetă Cuprinzînd materiale (copii) în legătură cu complotul organizat de Iuliu Maniu și Ion Mihalache. (Fuga dela Tămădău)

Data

Urmează vol. nr. 32

Tip. M.A.I. – c. 0755/1963

I

ROMÂNIA

Dosarul Nr. ______ Vol. Nr. 31

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

DIRECȚIA GENERALĂ A POLIȚIEI

ANUL 194__

DOSARUL

relativ la Copii depe
Documente

Observațiuni: Incomplecte, conține numai o parte din documentele cuprinse în dosarul cu originale

M. O., Imprimeria Națională.

Nr. volumului următor: ______

copie vezi vol. 7, f. 3-15,

000001

Traducere legalizată din limba engleză

REZUMAT

MINUTA INTALNIRII DIN 18 SEPTEMBRIE 1946

N. Motivul pentru care vecinii ocupaţi de Ruşi ai României, ca de exemplu Polonia şi Jugoslavia, sunt inaintea ei in organizarea şi eficienţa mişcărilor lor subterane, este că amândouă aceste ultime ţări le-au început cu mult timp înainte : Polonia având a se supune dela izbucnirea celui de-al doilea război mondial ambelor ocupaţii, germană şi rusă, in timp de Jugoslavii au avut să se lupte intâi cu Germanii şi apoi cu Tito - ceeace in realitate inseamnă să se lupte cu Rusia, astfel că există o continuitate in mişcarea subterană din aceste două ţări. Pe de altă parte, lovitura de Stat din România a fost făcută cu intregul şi intactul său aparat de Stat din care cauză a şi reuşit atât de bine. Până acum, aproape nimic nu s'a desăvârşit pe liniile unei organizări serioase a mişcării noastre de rezistenţă, deoarece am aşteptat indeplinirea inţelegerilor dela Ialta şi Moscova, prin care România şi-ar fi câştigat libertatea şi prin aceasta posibilitatea de a organiza liber o puternică armată naţională, instrumentul cel mai bun cu putinţă pentru o viitoare rezistenţă. Considerând totuşi că aceste inţelegeri nu au fost respectate, este evident că noi nu putem crea nici o mişcare paramilitară efectivă, in circumstanţele actuale, indreptată impotriva Rusiei Sovietice. Noi trebue de aceea să ne străduim să alcătuim mai intâi un plan in acord cu circumstanţele actuale şi să clădim pe el o asemenea mişcare de rezistenţă. Mai târziu, această mişcare poate adopta o politică anti-rusă; dar la inceput nu putem face din această politică scopul nostru oficial. Pe aceste linii, ar fi inţelept să se formeze un tip special de organizaţii paramilitare defensive, pe intreg teritoriul, cu scopul de a rezista agresiunii comuniste. Alegerile viitoare ne vor furniza un motiv de rezistenţă, justificând prin aceasta existenţa unor asemenea organizaţii defensive. Vor trebui folosiţi oamenii cei mai de incredere.

In ce priveşte organizaţia centrală, membrii ai grupului nostru vor furniza partidelor din opoziţie mijloacele, fără a le aduce totuşi la cunoştinţă sursa, sau menţionând eventual că vin dela particulari bogaţi, devotaţi partidelor de opoziţie, astfel ca toate riscurile de indiscreţie să fie evitate. Furnizându-le

fonduri, vom fi indreptăţiţi să le controlăm. Vom desemna pentru aceasta un comitet cu ramificaţii in toate localităţile, luând ordine dela ele. Inalta tensiune politică ce se va intări in timpul alegerilor şi işi va atinge culmea, ne va furniza cel mai bun temeiu pentru mişcarea noastră de rezistenţă.

In momentul in care aceste organizaţii vor trebui să devie subterane, va fi foarte uşor să dirijăm activitatea şi politica lor către ultimul scop. Această tactică, pe care o propunem, are toate avantajele practice posibile. Putem lucra paralel cu partidele politice, fără să le lăsăm să cunoască scopul nostru final. Ele vor fi astfel folosite ca instrument. Vom putea deasemenea să constituim un comitet oficial special, care să aibă intreaga incredere a şefilor lor, dar care va păstra secret chiar faţă de ei adevărul intreg, de teama indiscreţiilor şi primejduirii securităţii.

Noi socotim că orice altă examinare a acestei probleme ar fi extrem de primejdioasă şi condamnată la eşec, aşa cum alte organizaţii au terminat lamentabil (ca spre pildă aceea a Generalului Aldea, care a căzut in capcană). Metoda propusă de noi prezintă deasemenea avantajul de a cere mai puţine cheltueli şi a servi ca o preţioasă experienţă pentru operaţiuni ulterioare pe o scară mai largă.

In consecinţă, trebue să incercăm mai intâi să câştigăm alegerile, pentrucă dacă reuşim şi venim la putere, vom putea repeta 23 August 1944, iar dacă pierdem, vom putea obţine cert cel puţin o importantă participare la Guvern, asigurând astfel desvoltarea şi munca organizaţiilor noastre subterane, până ce se va descoperi şi deci vor trebui să devină subterane.

A creia un maquis şi a-l ţine in aşteptare este o imposibilitate din toate punctele de vedere, politic şi militar şi actele de terorism n'ar fi de niciun folos acum pe câtă vreme şi chiar dacă o parte din organizaţia propusă ar fi descoperită, scopul ei adevărat nu ar putea fi găsit, de vreme ce componenţii ei inşişi nu ar şti ce sunt in realitate.

Acesta este planul pe care vi-l supunem. Totuşi, noi suntem pregătiţi să examinăm cu Dvs. orice contrasugestie doriţi să ne daţi şi eventual să introducem unele modificări in planul nostru. Voi menţiona, totuşi, că dacă altcineva va veni la Dvs. cu propunerea de a creia chiar dintru inceput un adevărat maquis, o asemenea propunere n'ar fi decât o aventură, astfel cum a fost aventura generalului Aldea, şi sortită să fie descoperită ca şi restul intenţiunilor, lucru ce vă va implica şi pe Dvs.

R. Imi pare că ar fi trei faze intr'o asemenea reorganizare; 1) muncă pe o bază politică, 2) organizarea reţelei, 3) acţiunea de masse.

N. Aceasta ar fi cursul natural al evenimentelor şi se va desvolta dela sine.

R. Ce justifică actuala situaţie politică din România ?

N. Ea justifică planul nostru, a cărui amploare depinde numai şi in intregime de mijloacele furnizate. Dacă am dispune de mijloace mai mari, mişcarea noastră va fi comparativ mai bine organizată, cu mijloace mai mici, chiar dacă ar fi numai ale noastre, noi incă vom intreprinde lupta, pentrucă circumstanţele actuale cer acţiune imediată, dar, desigur, că fără mijloace suficiente mişcarea noastră nu poate fi bine coordonată şi acţiona ca un tot.

Cât despre activitatea legală, ea a fost dusă cu succes dealungul celor 2 ani trecuţi.

R. Nu credeţi că infiinţarea unor asemenea organizaţiuni de protecţie impotriva teroarei comuniste va indispune pe Ruşi, determinându-i să menţină o importantă forţă armată in România, sau eventual s'o mărească ?

N. Cred că Ruşii vor menţine in orice caz o importantă forţă de ocupaţie in România şi chiar o vor intări, dacă situaţia internaţională devine mai incordată, independent de faptul dacă noi vom organiza sau nu asemenea mişcări. Eu cred, cu toate acestea. că potrivit cu tratatele de pace, Rusia va fi obligată să-şi retragă trupele din România, cu excepţia unor anumite unităţi menţinute in scopul de a-şi asigura comunicaţiile cu Austria. U.S.A. şi Marea Britanie vor avea de aceea dreptul să protesteze impotriva menţinerii unui număr nelimitat de trupe in ţara noastră şi impotriva măririi numărului lor.

R. Oare dacă C.A.C. pleacă, cum vom fi in măsură să protestăm impotriva menţinerii acestor trupe ?

N. C.A.C. va fi desigur inlocuită de comisiuni ale căror atribuţiuni vor fi să observa stricta aplicare a tratatului nostru şi cele trei Legaţii aliate din Bucureşti, vor avea mai mult sau mai puţin aceleaşi drepturi.

R. Presupunând că pierdeţi alegerile, cum va fi in stare sistemul Dvs, să-şi continue munca ?

N. Vom bate guvernul, cel puţin in Transilvania, cu atât mai mult dacă vom reuşi să ne asigurăm majoritatea voturilor maghiare. Cu mai mult sau mai puţin ajutor efectiv, vom reuşi să ne asigurăm in toată ţara o foarte puternică minoritate in Parlament (aproximativ 40%). Această puternică minoritate va intreţine

00[redacted]

o stare de permanentă ridicare impotriva guvernului, prin criticile sale. Din cauza acestei politici, agresiunile comuniste vor continua in intreaga ţară, creind prin aceasta un teren favorabil pentru continuarea activităţii organizaţiilor noastre.

Cu privire la organizaţia plănuită de noi, vor trebui să fie două trei comitete distincte (1) un comitet politic format din membri din grupul nostru, in contact permanent cu guvernul Dvs., (2) un alt comitet politic, compus din reprezentanţii tuturor celor trei partide de opoziţie şi cel puţin un membru al primului comitet, in contact permanent cu organizaţiile judeţene. (Acest al doilea comitet nu trebue, cu toate acestea, să ştie nimic despre scopurile noastre finale, natural exceptând pe membrii ce aparţin ambelor comitete politice).

Această colaborare politică suprapusă, ne va pune in situaţia de a obţine acceptarea unei singure liste in alegeri, pentru ambele partide principale din opoziţie, ca şi o inţelegere intre toate aceste trei partide de opoziţie, in ceeace priveşte organizaţiile lor comune de apărare pe timpul alegerilor.

R. Odată tratatul de pace semnat, legaţiile noastre vor avea nevoe de informaţii pozitive asupra poziţiei trupelor ruseşti din România.

N. Am putea avea un mic comitet militar, compus numai din cel mai bun tip de oameni, care ar putea să vă dea toate informaţiile cerute. Ar fi inţelept ca acest comitet să fie in contact cu comitetul secret, fără să cunoască totuşi scopul ultim. Ar trebui să ştie numai că are de procurat informaţii militare pentru aliaţi.

R. Noi inţelegem perfect că n'ar fi cuminte să se infiinţeze organizaţii Aldea sau Olteanu, insă România cu toate acestea trebue să aibă o intinsă reţea subterană.

N. Noi putem construi o organizaţie tehnică, cu un scop politic ce ar putea fi mărturisit (şi care poate fi transformată intr'o organizaţie militară subterană) pentru culegerea informaţiilor. Ar trebui pentru aceasta să avem trei comitete : a) un comitet secret, b) un comitet public şi c) un comitet militar legat de primul.

Acest plan pe care vi-l supunem are marele avantaj de a fi foarte suplu şi adaptabil oricăror imprejurări, in funcţiune de desvoltarea situaţiei internaţionale. Pentru prezent, organizaţia pe care o creiem in vechile sectoare, va avea drept singur scop cunoscut membrilor săi, protecţia impotriva teroarei comuniste.

./.

Prin cursul evenimentelor, această organizaţie va deveni tot mai puternică şi va atinge o tot mai înaltă desvoltare, astfel că la data finală să poată fi transformată într'o mişcare subterană. Însă aceasta trebue să se întâmple numai în momentul final, de comun acord şi ţinând seama de circumstanţe. Un alt avantaj al acestui plan este că, dacă printr'o întâmplare unul din sectoarele organizaţiei este descoperit, nicio cercetare nu va ajunge la vreo concluzie care ar conduce_o să descopere scopul final al organizaţiei, lucru care ar putea să vă implice şi pe Dvs. în cel mai înalt grad. Singurul risc existent în planul nostru ar fi pentru o parte din oamenii noştri să fie prinşi. Aceasta nu'ar avea prea mare importanţă. Alţii le vor lua locul şi vor lupta chiar mai cu furie împotriva guvernului, ca răzbunare. Reacţiunile guvernului vor înverşuna lumea şi mai mult, aceasta încurajând cât mai multă lume să se ataşeze mişcării.

x

N. România nu are nimic comun cu Rusia. Infiltraţia rusească este numai foarte superficială. Se poate aştepta ca chiar unităţile Tudor Vladimirescu să revie la vechea credinţă. Toată lumea aşteaptă dela noi un al doilea 23 August. Starea de spirit peste tot este de a răsturna regimul actual şi pentrucă Dvs. vă oferiţi să ne ajutaţi în munca noastră, noi salutăm sprijinul Dvs. Odată mai mult, dacă noi câştigăm alegerile, vom avea o şansă minunată de a repeta pe 23 August, cu întregul nostru aparat de stat şi chiar dacă obţinem numai puţine locuri în guvern, încă vom fi în stare să-l răsturnăm oricând. Guvernul nu contează să câştige alegerile prin forţă, cât dpreşte să o facă prin înşelăciune. Ei nu pot dispune decât de 3-4000 luptători şi dacă alegerile se vor efectua în opt mii de puncte diferite în aceeaş zi, aceşti luptători se vor dovedi a fi cu totul insuficienţi. Este însă în cel mai înalt grad important, ca alegerile să fie amânate cu două luni, cel puţin până la 1 Decembrie. Este de aceea vital ca M.S. să amâne semnarea decretului ce convoacă corpul electoral. Cu atât mai mult, cu cât ştim că Groza nu este sigur de rezultate, considerând că Maniu are o bună şansă de a le câştiga. El a declarat chiar că compunerea viitorului guvern depinde în întregime de rezultatul conferinţei dela Paris.

În concluzie, suntem gata să colaborăm cu Dvs., în vederea împlinirii tuturor idealurilor noastre comune : interesele noastre nu sunt opuse; în timp ce noi ne străduim să ne salvăm ţara, Dvs. tindeţi la stabilirea unei păci permanente. În acest scop şi Dvs. aveţi nevoe tot ca şi noi de organizaţii speciale vaste. Dar dacă

dorind colaborarea,nu o putem accepta decât în termeni legali. Dvs.puteţi găsi mulţi agenţi şi noi vom face bucuroşi uz de asemenea genţi,dar trebueşte să fie clar că noi nu putem fi decât colaboratori politici şi nu în solda Dvs : noi lucrăm pentru un ideal,nu pentru bani,nici pentru ambiţie personală sau numai de dragul servituţii,cum o fac comuniştii pentru Rusia şi trebue să accentuăm chiar dela început că nu putem fi consideraţi decât ca un grup de oameni independenţi reprezentând cele mai înalte interese ca şi opinia generală a unei naţiuni suverane şi ca atare,suntem gata să acceptăm sugestiile, sfaturile şi sprijinul Dvs.dacă,pe de altă parte, planurile noastre nu sunt acceptate, aceasta încă nu va însemna sfârşitul discuţiilor noastre.-

R. Vorbind ca partidular şi indicând în general recomandările mele, noi nu ne aşteptăm ca să fiţi agenţii noştrii Este o posibilitate ca să avem vre-o ofertă sau vre-o încredinţare,dar oricum noi nu ne gândim în special decât la o strânsă colaborare şi nu la servitute.-

N. Tocmai pentru aceasta vom primi cu plăcere controlul Dvs. asupra fondurilor puse la dispoziţie de Dvs.-

R. Este deasemenea necesar să se discute în viitorul apropiat,ideile grupului Dvs.asupra României viitoare.- Noi dorim să ştim ceeace gândiţi,deoarece este important ca baza colaborării noastre să fie clară, pentrucă nu dorim vre-o neînţelegere viitoare faţă de colaborarea noastră.-

N. Putem să vă asigurăm deîndată că politica României va fi ca şi în trecut una de totală loialitate faţă de orice organizaţie internaţională,supunându-se tuturor deciziilor de ordin internaţional.- Nu suntem o putere imperialistă în ceeace priveşte frontierele,dar trebue să ne recâştigăm graniţele din 1939,cu o excepţie posibilă referitor la cele cu Bulgaria cu care suntem pregătiţi să ajungem la o înţelegere durabilă,pentrucă Dobrogea şi-a pierdut astăzi vechea ei valoare strategică.- Economiceşte deasemenea noi favorizăm politica porţilor deschise.-

Un alt scop al politicei noastre pentru viitor este de a consolida pentru totdeauna regimul democratic din România,deaceea primim cu plăcere orice proect,întovărăşit de garanţii efective în actualele sau viitoarele Tratate de Pace, garantând drepturile politice ale cetăţenilor.- Asemenea garanţii ar acoperi în acelaş timp câmpul de protecţie a mino-

./.

rităţilor.- Noi nu dorim stipulaţiuni speciale pentru protecţia minorităţilor,deoarece acestea i formă atitudini centrifugale şi dizolvante,îndreptate împotriva Statului Român.- Noi credem că prin protecţia drepturilor politice ale cetăţenilor,noi garantăm suficient în acelaş timp,toate drepturile umane şi legitime ale minorităţilor.- Acesta este singurul mijloc pentru a rezolva democratic problema minorităţilor în România.- Atâta vreme cât pacea este asigurată pentru viitor, minorităţile nu vor fi îndreptăţite să dorească un război prin care să guverneze pe români,cum doresc spre exemplu să facă minorităţile ungureşti din Transilvania.- Problema minorităţilor se va stinge astfel :- Minoritarii cu drepturile lor garantate,vor deveni cetăţeni credincioşi ai României,pe lângă aceasta eventuala creiare a unei Confederaţii la care să participe România şi Ungaria, va ajuta considerabil să se rezolve această problemă.-

Nu trebue deasemenea să subestimaţi importanţa contribuţiei noastre : Toate organizaţiile noastre existente în ţară ca şi un personal de înaltă clasă în străinătate care a intrat de curând în acţiune în timpul discuţiilor Tratatului nostru la Paris.-

Ca un ultim punct,dorim să vă reamintim că până acum am fost mereu lăsaţi deoparte : Armistiţiul pe care l-am convenit la Cairo nu a fost acela pe care am avut să-l semnăm la Moscova şi nici înţelegerile dela Yalta şi Potsdam nu au fost respectate.- In August 1945,Guvernul Dvs. a sfătuit pe Rege să reziste tuturor presiunilor ruseşti şi curând după aceia a retras tot sprijinul pe care Majestatea Sa îl aştepta.- Deşi dela 23 August 1944 v'am dovedit dispoziţia noastră la o loială colaborare, nici un sprijin nu ne-a fost acordat până astăzi.- Noi convenim acum din nou să urmăm sugestiile Dvs.,dar trebue să insistăm asupra faptului că refuzăm să mai fim lăsaţi deoparte încă odată.-

R.Noi trebue să pr cedăm foarte încet şi cu grije pentru a nu face nici cea mai uşoară greşeală.- Părerea mea personală poate să difere de politica noastră generală,însă gândesc că evenimentele ne vor prinde şi cea mai înaltă politică va deveni identică cu cea oficială.-

N. Este absolut necesar să lămurim că cheia de bolt

./.

a colaborării noastre constă în faptul că,dacă nu aveţi intenţiunea să fiţi legaţi faţă de noi în chestiuni în care interesele noastre pot fi diferite de acelea ale anumitor alte organizaţii naţionale cu care colaboraţi, nu putem admite ca să luaţi faţă de ele vre-o obligaţie pe care nu aţi luat-o faţă de noi.-

X.

Chestiunile financiare au fost deasemenea prezentate cu menţiunea că vor fi discutate ulterior.-

---

Proces verbal de legalizare a traducerii Nr.2o5.
Anul 1947, luna Octombrie, ziua 15.

Prezenta traducere este conformă cu originalul redactat in limba engleză, vizat spre neschimbare şi identificare şi tradus de subsemnata M.H.NAEDLER, licenţiată in Filosofie şi Litere a Universităţii din Bucureşti, traducătoare oficială pentru limba engleză, conform deciziei Nr.48ol din 2o Sept 1945 a Curţii de Apel Bucureşti, publ.in Monitorul Oficial Nr 853 din 5 Nov.1945.

M.H. Naedler

Splaiul Unirii 1.-

86 Rezumat 00009

MINUTA INTALNIRII DIN 18 SEPTEMBRIE 1946.

N. Motivul pentru care vecinii ocupaţi de ruşi ai României, ca de exemplu Polonia şi Jugoslavia, sunt înaintea ei în organizarea şi eficienţa mişcărilor lor subterane, este că amândouă aceste ultime ţări le-au început de mai mult timp: Polonia având a se supune dela izbucnirea celui de-al doilea răsboiu mondial ambelor ocupaţii, germane şi ruse, în timp ce jugoslavii au avut să se lupte întâi cu germanii şi apoi cu Tito - ceeace în realitate a însemnat să se lupte cu Rusia, astfel că există o continuitate în mişcarea subterană din aceste două ţări. Pe de altă parte, lovitura de Stat din România a fost făcută cu întregul şi intactul său aparat de Stat din care cauză a şi reuşit atât de bine. Până acum aproape nimic nu s'a desăvârşit pe liniile unei organizări serioase a mişcării noastre de rezistenţă, deoarece am aşteptat îndeplinirea înţelegerilor dela Yalta şi Moscova, prin care România şi-ar fi câştigat libertatea şi prin aceasta posibilitatea de a organiza liber o puternică armată naţională, instrumentul cel mai bun cu putinţă pentru o viitoare rezistenţă. Considerând totuşi că aceste înţelegeri nu au fost respectate, este evident că noi nu putem creia nici o mişcare paramilitară efectivă, în circumstanţele actuale, îndreptată împotriva Rusiei Sovietice. Noi trebuie de aceia să ne străduim să alcătuim mai întâi un plan în acord cu circumstanţele actuale şi să clădim pe el o asemenea mişcare de rezistenţă. Mai târziu, această mişcare poate adopta o politică anti-rusă; dar la început, nu putem face din această politică scopul nostru oficial. Pe aceste linii, ar fi înţelept să se formeze un tip special de organizaţii paramilitare defensive pe întreg teritoriul, cu scopul de a rezista agresiunii comuniste. Alegerile viitoare ne vor furniza un motiv de rezistenţă, justificând prin aceasta existenţa unor asemenea organizaţii defensive. Vor trebui folosiţi oamenii cei mai de încredere.

Organizaţia centrală, membrii grupului nostru vor furniza partidelor din opoziţie mijloacele, fără a le aduce totuşi la cunoştinţă sursa, sau menţionând eventual că vin dela particulari bogaţi devotaţi partidelor de opoziţie, astfel ca toate riscurile de indiscreţie să fie evitate. Furnizându-le fonduri, vom fi îndreptăţiţi să le controlăm. Vom desemna pentru aceasta un comitet cu ramificaţii în toate localităţile, luând ordine la fel. Inalta tensiune politică ce se va întări în timpul alegerilor şi îşi va atinge culmea, ne va furniza cel mai bun temeiu pentru mişcarea noastră de rezistenţă.-

./.

In momentul în care aceste organizații vor ~~trebui~~ ulterior să devie subterane, va fi foarte ușor să dirijăm activitatea și politica lor către ultimul scop. Această tactică, pe care o propunem, are toate avantajele practice posibile: Putem lucra paralel cu partidele politice, fără să le lăsăm să cunoască scopul nostru final. Ele vor fi astfel folosite ca instrument. Vom putea deasemenea să constituim un comitet oficial special care să aibă întreaga încredere a șefilor lor, dar care va păstra secret chiar față de ei adevărul întreg, de teama indiscrețiilor și primejduirii securității.

Noi socotim că orice altă ~~datare~~ examinare a acestei probleme ar fi extrem de primejdioasă și condamnată la eșec, așa cum alte organizații au terminat lamentabil (ca spre pildă a Generalului ALDEA care a căzut în capcană). Metoda propusă de noi prezintă deasemenea avantajul de a cere mai puține cheltuieli și a servi ca o prețioasă experiență pentru operațiuni ulterioare pe o scră mai largă.

In consecință, trebuie să încercăm ~~mai~~ întâi să câștigăm alegerile, repeta 23 Aug. 1944 iar dacă pierdem vom pentrucă dacă reușim și venim la putere, vom putea obține cert cel puțin o importantă participare la Guvern, ~~aceasta~~ asigurând astfel desvoltarea și munca organizațiilor noastre subterane, până ce se va descoperi, și deci ~~după care~~ vor trebui să devină subterane.

A creia un maqis și a-l ține în așteptare este o imposibilitate din toate punctele de vedere, politic și militar, și actele de terorism n'ar fi de nici un folos acum, ~~pentrucă~~ pe câtă vreme chiar dacă o parte din organizația propusă ar fi descoperită, scopul ei adevărat nu ar putea fi găsit, de vreme ce componenții ei înșăși nu ar ști ce sunt în realitate.

Acesta este planul pe care vi-l supunem. Totuși, noi suntem pregătiți să examinăm cu Dvs., orice contrasugestie doriți să ne dați și eventual să introducem unele modificări în planul nostru. Voiu menționa, ~~în orice~~ totuși caz, că dacă altcineva va veni la Dvs., cu propunerea de a creia chiar dintr'un început un adevărat maquis, o asemenea propunere n'ar fi decât o aventură, în circumstanțele actuale, condamnată inevitabil la insucces, astfel cum a fost aventura generalului ALDEA, și sortită să fie descoperită ca și restul intențiunilor, lucru ce vă v'a implica și pe Dvs.-

R. Imi pare că ar fi trei faze într'o asemenea organizare: 1). muncă pe o bază politică, 2). organizarea rețelei, 3). acțiunea de masse.

N. Acesta ar fi cursul ~~normal~~ natural al evenimentelor și se va desvolta dela sine.

./.

zu

R. Ce justifică actuala situaţie politică din România ?.

N. Ea justifică planul nostru, a cărui amploare ~~nu~~ depinde numai şi în întregime de mijloacele furnizate. Dacă am dispune de mijloace mai mari, mişcarea noastră va fi comparativ mai bine organizată; cu mijloace mai mici, chiar dacă ar fi numai ale noastre, noi încă vom întreprinde lupta, pentrucă circumstanţele actuale cer acţiune imediată, dar, desigur că fără mijloace suficiente, mişcarea noastră nu poate fi bine coordonată şi acţiona ca un tot.

Cât despre activitatea legală ea a fost dusă cu succes dealungul celor 2 ani trecuţi.

R. Nu credeţi că înfiinţarea unor asemenea organizaţiuni de protecţie împotriva teroarei comuniste va indispune pe ruşi, determinându-i să menţină o importantă forţă armată în România, sau eventual s'o mărească?

N. Cred că Ruşii vor menţine în orice caz o importantă forţă de ocupaţie în România şi chiar o vor întări dacă situaţia internaţională devine mai încordată, independent de faptul dacă noi vom organiza sau nu asemenea mişcări. Eu cred, cu toate acestea, că potrivit cu tratatele de pace, Rusia va fi obligată să-şi retragă trupele din România, cu excepţia unor anumite unităţi menţinute în scopul de a-şi asigura comunicaţiile cu Austria. U.S.A. şi Marea Britanie vor avea deaceea dreptul să protesteze împotriva menţinerii unui număr nelimitat de trupe în ţara noastră şi împotriva măririi numărului lor.

R. Oare dacă C.A.C. pleacă, cum vom fi în măsură să protestăm împotriva menţinerii acestor trupe?

N. C.A.C. va fi desigur înlocuită de comisiuni ale căror atribuţiuni vor fi să observe stricta aplicare a tratatului nostru şi cele trei Legaţii aliate din Bucureşti, vor avea mai mult sau mai puţin aceleaşi drepturi.

R. Presupunând că pierdeţi alegerile, cum va fi în stare sistemul Dvs., să-şi continue munca?

N. Vom bate guvernul, cel puţin în Transilvania, cu atât mai mult dacă vom reuşi să ne asigurăm majoritatea voturilor maghiare. Cu mai mult sau mai puţin ajutor efectiv, vom reuşi să ne asigurăm în toată ţara o foarte puternică minoritate în Parlament (aproximativ 40%). Această puternică minoritate va întreţine o stare de permanentă ridicare împotriva guvernului prin criticile sale. Din cauza acestei politici agresiunile comuniste vor continua în întreaga ţară creind prin aceasta un teren favorabil pentru continuarea activităţii organizaţiilor noastre.

./.

Cu privire la organizaţia plănuită de noi, vor trebui să fie 2 - 3 comitete distincte (1) un comitet politic format din membrii din grupul nostru în contact permanent cu guvernul Dvs., (2) un alt comitet politic compus din reprezentanţii tuturor celor trei partide de opoziţie şi cel puţin un membru al primului comitet, în contact permanent cu organizaţiile ~~locale~~ judeţene. (Acest al doilea comitet nu trebuie cu toate acestea să ştie nimic despre scopurile noastre finale, natural exceptând pe membrii ce aparţin ambelor comitete politice).

Această colaborare politică suprapusă ne va pune în situaţia să obţinem acceptarea unei singure liste în alegeri pentru ambele partide principale din opoziţie, ca şi o înţelegere între toate aceste trei partide de opoziţie ~~la~~ în ce priveşte organizaţiile lor comune de apărare pe timpul alegerilor.

R. Odată tratatul de pace semnat, Legaţiile noastre vor avea nevoie de informaţii pozitive asupra poziţiei trupelor ruseşti din România.

N. Am putea avea ~~eventual~~ un mic comitet militar compus numai din cel mai bun tip de oameni, care ar putea să vă dea toate informaţiile cerute. Ar fi înţelept ca acest comitet să fie în contact cu comitetul secret fără să cunoască totuşi scopul ultim. Ar trebui să ştie numai că are de procurat informaţii militare pentru aliaţi.

R. Noi înţelegem perfect că n'ar fi cuminte să se înfiinţeze organizaţii ALDEA sau OLTEANU, însă România cu toate acestea trebuie să aibe o întinsă reţea subterană.

N. Noi putem construi o organizaţie technică cu un ~~în~~ scop politic ce ar putea fi mărturisit (şi care poate fi ~~orientată~~ transformată într'o organizaţie militară subterană), pentru culegerea informaţiilor. Ar trebui pentru aceasta să avem trei comitete: (a) un comitet secret, (b) un comitet public şi (c) un comitet militar legat de primul.

Acest plan pe care vi-l supunem are marele avantaj de a fi foarte suplu şi adaptabil oricăror împrejurări în funcţiune de desvoltarea situaţiei internaţionale. Pentru prezent, organizaţia pe care o creiem în vechile sectoare va avea drept singur scop cunoscut membrilor săi, protecţia împotriva teroarei comuniste. Prin cursul evenimentelor, această organizaţie va deveni tot mai puternică şi va ~~xxxx~~ atinge o tot mai înaltă desvoltare, astfel că la data finală, să poată fi transformată într'o mişcare subterană. Însă aceasta trebuie să se întâmple numai în momentul final, de co-

./.

32

000013

mun acord şi ţinând seama de circumstanţe. Un alt avantaj al acestui plan este că dacă printr'o întâmplare unul din sectoarele organizaţiei este descoperit, nici o cercetare nu va ajunge la vre-o concluzie care ar conduce-o să descopere scopul final al organizaţiei, lucru care ar putea să vă implice în cel mai înalt grad şi pe Dvs. Singurul risc existent în planul nostru ar fi pentru o parte din oamenii noştri să fie prinşi. Aceasta nu ar avea prea mare importanţă. Alţii le vor lua locul şi vor lupta chiar mai cu tărie împotriva guvernului ca răzbunare. Reacţiunile guvernului vor ~~înăspri~~ înverşuna lumea şi mai mult, aceasta încurajând cât mai multă lume să se ataşeze mişcării.

.X.

N. România nu are nimic comun cu Rusia. Infiltraţia rusească este numai foarte superficială. Se poate aştepta ca chiar unităţile Tudor Vladimirescu să revie la vechea credinţă. Toată lumea aşteaptă dela noi un al doilea 23 August. Starea de spirit peste tot este de a ~~distruge~~ răsturna regimul actual şi pentrucă Dvs., vă oferiţi să ne ajutaţi în munca noastră, noi salutăm sprijinul Dvs.- Odată mai mult, dacă noi câştigăm alegerile vom avea o şansă minunată de a repeta pe 23 August cu întregul nostru aparat de stat şi chiar dacă obţinem numai puţine locuri în Guvern, încă vom fi în stare să-l răsturnăm oricând. Guvernul nu contează să câştige alegerile prin forţă, ~~cum~~ cât doreşte să o facă prin înşelăciune. Ei nu pot dispune decât de 3 - 4.000 luptători şi dacă alegerile se vor efectua în 8.000 de puncte diferite în aceiaşi zi, aceşti luptători se vor dovedi a fi cu totul insuficienţi. Este însă în cel mai înalt grad important ca alegerile să fie amânate cu două luni, cel puţin până la 1 Decembrie. Este deaceea vital ca M.S. să amâne semnarea Decretului ce convoacă corpul electoral. Cu atât mai mult cu cât ştim că Groza nu este sigur de rezultate considerând că Maniu are o bună şansă de a le câştiga. El a declarat chiar că compunerea viitorului Guvern depinde în întregime de rezultatele Conferinţei dela Paris.

In concluzie, suntem gata să colaborăm cu Dvs., în vederea împlinirii tuturor idealurilor noastre comune: Interesele noastre nu sunt opuse; în timp ce noi ne străduim să ne salvăm ţara, Dvs. tindeţi la stabilirea unei păci permanente. In acest scop şi Dvs. aveţi nevoie tot ca şi noi de organizaţii speciale vaste. Dar dacă dorim colaborarea, nu o putem accepta decât în termeni egali. Dvs. puteţi găsi mulţi agenţi şi noi vom face bucuroşi uz de asemeni agenţi, dar trebue să fie clar că noi nu putem fi decât colaboratori politici, şi nu în solda Dvs.: Noi lucrăm pentru un ideal, nu pentru bani, nici pentru

./.

ambiţie personală sau numai de dragul servituţii, cum o fac comuniştii pentru Rusia, şi trebuie să accentuăm chiar dela început că nu putem fi consideraţi decât ca un grup de oameni independenţi reprezentând cele mai înalte interese ca şi opinia generală a unei naţiuni suverane şi ca atare, suntem gata să acceptăm sugestiile, sfaturile şi sprijinul Dvs.. Dacă, pe de altă parte, planurile noastre nu sunt acceptate, aceasta încă nu va însemna sfârşitul discuţiilor noastre.-

R. Vorbind ca particular şi indicând în general recomandările mele, noi nu ne aşteptăm ca să fiţi agenţii noştri. Este o posibilitate ca să avem vre-o ofertă sau vre-o încredinţare, dar oricum, noi ne gândim în special la o strânsă colaborare şi nu la servitute.-

N. Tocmai pentru aceasta vom primi cu plăcere controlul Dvs., asupra fondurilor puse la dispoziţie de Dvs.-

R. Este deasemenea necesar să se discute în viitorul apropiat, ideile grupului Dvs., asupra viitorului României: Noi dorim să ştim ceeace gândiţi deoarece este important ca baza colaborării noastre să fie clară, pentrucă nu dorim vre-o neînţelegere viitoare faţă de colaborarea noastră.

N. Putem să vă asigurăm de îndată că politica României va fi ca şi în trecut una de totală loialitate ~~după~~ faţă de orice organizaţie internaţională, supunându-se tuturor deciziilor de ordin internaţional. Nu suntem o putere imperialistă în ceeace priveşte frontierile dar trebue să ne recâştigăm graniţele din 1939, cu o excepţie posibilă referitor la cele cu Bulgaria, cu care suntem pregătiţi să ajungem la o înţelegere durabilă, pentrucă Dobrogea şi-a pierdut astăzi vechea ei valoare strategică. Economiceşte deasemenea noi favorizăm politica uşilor deschise.-

Un alt scop al politicii noastre pentru viitor este de a consolida pentru totdeauna regimul democratic din România, deaceia primim cu plăcere orice proiect, întovărăşit de garanţii efective în actualele sau viitoarele tratate de pace garantând drepturile politice ale cetăţenilor. Asemenea garanţii ar acoperi în acelaş timp câmpul de protecţie a minorităţilor. Noi nu dorim stipulaţiuni speciale pentru protecţia minorităţilor, deoarece acestea ar forma atitudini centrifugale şi dizolvante îndreptate împotriva Statului Român. Noi credem că prin protecţia drepturilor politice ale cetăţenilor, noi garantăm suficient în acelaş timp toate drepturile umane şi legitime ale minorităţilor. Acesta este singurul mijloc pentru a rezolva democratic problema minorităţilor în România. Atât cât pacea este asigurată

./.

pentru viitor, minoritățile nu vor fi îndreptățite să dorească un războiu prin care să ~~pună la punct~~ guverneze pe români, cum doresc spre exemplu să facă ~~ungurii~~ minoritățile în Transilvania. Problema minorităților se va stinge astfel. Minoritarii cu drepturile lor garantate vor deveni cetățeni credincioși ai României, pe lângă aceasta, eventuala creiare a unei Confederații la care să participe România și Ungaria, va ajuta considerabil să se rezolve această problemă.-

Nu trebuie deasemenea să subestimați importanța contribuției noastre: Toate organizațiile noastre existente în țară ca și un ~~Stat Major~~ personal de înaltă clasă în străinătate, care a intrat de curând în acțiune în timpul discuțiilor tratatului nostru la Paris.

Ca un ultim punct, dorim să vă reamintim că până acuma am fost mereu neglijați: Armistițiul pe care l-am convenit la Cairo, nu a fost acela pe care am avut să-l semnăm la Moscova și nici înțelegerile dela Yalta și Postdam nu au fost respectate. In August 1945, guvernul Dvs. a sfătuit pe Rege să reziste tuturor presiunilor rusești și curând după aceia a retras tot sprijinul pe care Majestatea Sa îl aștepta. Deși dela 23 August 1944, v'am dovedit dispoziția noastră leală loială colaborare, nici un sprijin nu ne-a fost acordat până astăzi. Noi convenim ~~iarăși~~ acum din nou să urmăm sugestiile Dvs., dar trebuie să insistăm asupra faptului că refuzăm să mai fim ~~neglijați~~ (lăsați deoparte) încă odată.

R.- Noi trebuie să procedăm foarte încet și cu grije pentru a nu face nici cea mai ușoară greșală. Părerea mea persoanlă poate să difere de politica noastră generală, însă gândesc că evenimentele ne vor prinde și cea mai înaltă politică va deveni identică cu cea oficială.

N.- Este absolut necesar să ~~clarificăm~~ lămurim că cheia de boltă a colaborării noastre constă în faptul că, dacă nu aveți intențiunea să fiți legați față de noi în ~~materii~~ chestiuni în care interesele noastre pot fi diferite de acelea a le anumitor altor organizații naționale cu care colaborați, nu putem admite ca să luați ~~vre-o asemenea~~ față de ele vreo obligație ~~către ele~~ pe care nu a-ți lua-o ~~către~~ față de noi.-

X

Chestiunile financiare au fost deasemenea prezentate cu mențiuna că vor fi discutate ulterior.-

=====

29

copie regi vol. 7 f 16–39

30 Septembrie 1946.

00016

M E M O R A N D U M

I. Cuvânt înainte.

Orice încercare de a creea în România o reţea unitară şi întinsă a unei mişcări subterane, trebue să ia în consideraţie condiţiile locale existente. Este într'adevăr imposibil de a porni o astfel de muncă, numai pe linie pur teoretică, fără o considerare temeinică a acestor condiţiuni. O astfel de încercare ar duce inevitabil la un eşec care ar trage după sine cele mai serioase consecinţe.-

Condiţiunile din România diferă complet de acele din Polonia sau Iugoslavia, de ex. In aceste două ţări mişcarea de rezistenţă s'a ivit spontan şi într'un fel oarecum normal chiar în momentul când teritoriile lor naţionale au fost invadate.

Polonia a suferit o ocupaţie atât germană cât şi rusă. Mişcarea de Rezistenţă a fost începută de unele secţiuni ale armatei care au refuzat să se predea şi care aveau la dispoziţia lor o parte considerabilă a depozitelor de muniţie. In ceeace priveşte aspectul politic, mişcarea de rezistenţă poloneză a avut de luptat dela bun început atât cu nemţii cât şi cu ruşii. Aceste lupte au continuat chiar după încetarea ostilităţilor cu Germania, când Polonia – în ciuda status-ului ei ca naţiune unită, – a fost de fapt supusă unei ocupaţii militare ruse. Deaceea, din cauza acestei continuităţi, relativ puţin ajutor este necesitat pentru a ~~pune~~ da posibilitatea mişcării de rezistenţă polo~~neză în posibilitate~~ posibilitatea de a-şi continua activitatea ~~etc~~.

In Iugoslavia, mişcarea de rezistenţă ~~a fost~~ începută de MIHAILOVICI, în condiţii similare celor din Polonia, ~~şi~~ avea în primul rând de combătut pe nemţi. Mai târziu trebuia deasemeni să lupte contra lui TITO, ale cărui formaţiuni au fost infiltrate în mod ~~[illegible]~~ aparent de agenţi sovietici. După încetarea generală a ostilităţilor din Europa, când TITO, datorită ajutorului ruşilor şi aliaţilor a devenit stăpân în ţară, mişcarea de rezistenţă n'a depus armele în faţa dictatorului, deoarece continua a fi

./.

animată de acelaşi îndemn politic, psihologic şi mo[ral ca] şi în timpul războiului.-

Circumstanţele existente în România sunt cu totul altfel. In această ţară lovitura de Stat dela 23 August 1944, a fost executată de întreaga armată şi de întregul aparat de Stat, care deodată a pornit contra nemţilor. Aceste organe, cum a ~~fost şi~~ era şi de aşteptat, au rămas atunci la dispoziţia Guvernului de colaborare ~~la~~ dela putere după Armistiţiu. Insă, în contradicţie cu angajamentele formale luate de Puterile Aliate principale, dând României garanţie contra oricărui amestec în treburile ei interne, Guvernul de colaborare a fost înlocuit prin presiune directă exercitată de armatele Sovietice printr'un guvern de totală supunere faţă de Soviete, care avea ca prim[ul] scop transformarea întregului aparat de Stat şi mai ales a armatei, într'un instrument servil al ~~planurilor~~ scopurilor Sovietice.-

Câtva timp după instalarea ~~din partea ruşilor~~ de către Ruşi, a actualului guvern român " Quisling", aliaţii au impus obligaţii formale, a căror executare ar fi avut inevitabil rezultatul venirii la putere a partidelor Democratice de opoziţie. In acest caz, noul guvern~~ul nou~~ democratic ar fi avut iar la dispoziţie întregul aparat de Stat, care la un moment dat ar fi fost gata - în caz de chemare - în acelaşi fel cum a fost în August 1944. Ultima încredinţare ce ni s'a făcut a fost acordul dela Moscova din Decembrie 1945, care garanta libertatea alegerilor din România. Nu există nici cea mai mică îndoială că, chiar prin alegeri relativ libere, opoziţia democrată ar putea recăpăta controlul guvernului. Insă aceste încredinţări aliate n'au fost puse, nici măcar în cea mai mică măsură în aplicare. Acesta este motivul, ~~deci~~ pentru care în ~~aceste~~ împrejurările actuale sunt relativ puţine şanse pentru opoziţie de a veni la putere şi a fi pregătită când ~~vine~~ va veni momentul internaţional ~~potrivit~~ favorabil, de a juca iar - cum a făcut în trecut - ~~un parte~~ rol folositor atât în interesul României cât şi în interesul Puterilor Apusene. Trebue ţinut minte că Sovietele au studiat în modul cel mai amănunţit condiţiile privitoare la lovitura de Stat dela 23 August şi mijloacele prin care a fost executată. Ca rezultat, posibilităţile ~~pentru~~ unei o eventuale repetări exacte a loviturii de Stat din 1944, se micşorează rapid şi o astfel de problemă va necesita o nouă ~~apreciere~~ considerare. In contrast cu poziţiile guvernelor Polon şi Iugoslav faţă de legea internaţională, Guvernul Român este încă supus unei supravegheri aliate. Prin urmare,

./.

27

00018

situaţia internă politică este încă în proces de desvoltare în comparatie cu Polonia si Iugoslavia. ~~Deaceea,~~ astfel deoarece conflictul politic intern nu este încă ~~destul de pronuntat~~ ~~complet~~ definitiv schiţat si puterile interne de opozitie nu sunt încă inrevocabil angajate, rămâne încă posibilitatea de a influenţa rezultatul final al balantei politice de putere si de a determina o eficacitate coordonată ~~a activităţii~~ opozitiei. Aceste imprejurări deci contează pentru diferenta intre situaţia din România şi aceea a unor vecini ai ei, cât si pentru lipsa unei miscări de rezistenţă unită, intinsă şi bine organizată în această ţară. Această diferentă însă nu poate, în nici un caz, fi atribuită lipsei de dorinţă fierbinte din partea românilor de a şi apăra drepturile ~~lor~~, ci numai împrejurărilor susmenţionate. Perioada actuală poate fi privită ca strategică.

= = =

II. INTARIREA MISCARII DE REZISTENTA IN ROMANIA

A. Organizarea în general şi operaţii preliminare.

Pentru a creea o miscare de rezistenţă unitară întinsă şi bine organizată în România, şi pentru a întări organizaţiile locale existente, trebue să se ţină seama de următoarele împrejurări:

1/. Regimul terorist poliţist va descoperi, fără îndoială, oricare încercare importantă de a organiza în prezent grupuri de actiune, al căror scop afişat ar fi de a răsturna regimul actual prin forţă şi de a hărţui Armata Roşie şi alte organe ale autorităţilor Sovietice. Este de fapt de neconceput în imprejurările actuale existente în România, crearea imediată a unei mişcări de rezistenţă ~~serioase~~ cu un scop mărturisit, fără a fi imediat descoperită; mai ales datorită înfiltrării inevitabile a agenţilor comunişti. O astfel de descoperire ar discredita orice guvern străin, chiar numai de departe implicat.

2/. Este deasemenea de neconceput de a crea o mişcare subterană fără un ~~plan~~ scop ~~definit şi fără~~ o sarcină bine ~~impărţită,~~ definite. O astfel de încercare ar fi contrarie tuturor principiilor militare şi psihologice. Fără îndoială că o astfel de mişcare ar muri dela sine. Deaceea, nu poate fi vorba de a crea

./.

formaţiuni militare,fără a le da un scop imediat,şi de a le ţine inactive în rezervă pentru o misiune ulterioară ~~mai târzie~~.Este însă uşor de înţeles că scopul final al mişcării nu poate fi admis în prezent.

3/. Decând rezistenţa politică contra regimului comunist şi ocupaţiei Sovietice a fost concentrată în România in jurul partidelor de opoziţie,este inpracticabil de a creea o mişcare activă care să nu aibă ~~fără a avea~~ contact cu activitatea partidelor politice.Aceasta ar insemna ~~de~~ a clădi pe nicio bază morală,ceeace deasemenea este impracticabil.Orice astfel de efort ~~în aceasta direcţie~~ ar fi condamnat ~~la eşec~~ să eşueze.

4/. Pe dealtă parte,se înţelege că nici o mişcare de rezistenţă nu poate fi creeată în contact direct cu partidele politice.Informaţiuni vitale s-ar răsufla,şi aceasta trebue evitat ~~în orice caz~~ cu orice preţ.

<u>Problema esenţială ar fi,de aceea,de a găsi o cale pentru a forma o mişcare viitoare de rezistenţă pe baza spiritului de luptă reprezentat de partidele politice,fără a permite nici partidelor politice,nici mişcării însăşi de a-şi da seama de scopul final şi adevărat al acestei mişcări.</u>

Actiunea teroristă a guvernului contra partidelor politice si a opiniei publice în general,au creat in România o stare de tensiune şi pasiune politică foarte favorabilă formării unei organizatii de apărare contra acestei terori. La aceasta ~~Aicea~~ am putea ~~vrea~~ să adăugăm că alegerile apropiate,care vor împinge pasiunea la un grad si mai înalt,creind astfel ~~prin aceasta~~ o bază şi mai bună pentru organizarea unei astfel de formaţiuni de apărare.

Partidele politice ale opozitiei,cu mijloacele reduse pe care le au la dispozitie,încearcă deja de a organiza o astfel de actiune.Aceasta va fi însă mai mult decât limitată din cauza mijloacelor foarte reduse care stau la dispoziţia lor. Dacă partidele politice ar putea fi ajutate,obţinând mijloacele pe care nu le posedă actualmente ~~pentru moment~~,aceasta acţiune ar putea atinge o amploare considerabilă.Situaţia contine deja elementul de bază,adică pasiunea politică,care este o condiţie necesară pentru desvoltarea aceasta.

Ar fi deaceea recomandabil pentru aceste partide politice de a primi mijloace suficiente pentru a da o desvoltare cât se poate de largă acestei actiuni.In acest fel,nenumarate

./.

echipe de apărare ar putea fi constituite în fiecare judeţ. Aceste vor fi bine pregătite, ~~cu grije~~ perfect organizate, perfect instruite, şi pregătite succesiv pentru a atinge culmea la apropierea alegerilor şi intensificarea pasiunilor politice.

Pentru o eficacitate mai mare ar fi de recomandat pentru partidele naţional-ţărănesc şi liberal de a prezenta o listă comună pentru alegeri. La aceasta adăugăm acordul ~~hotărât~~ încheiat între ele şi Partidul Socialist care a decis să colaboreze cu celelalte partide politice pentru apărarea libertăţilor electorale. In acest fel, echipele organizate în fiecare judeţ vor reprezenta întreaga opoziţie, asigurând deaceea maximum de eficacitate şi ajutorul popular.-

Avantajul acestui sistem ar fi ~~crearea~~ crearea de formatiuni quasi-militare, ~~pentru~~ care să fie desvoltate, la o dată ulterioară, când va sosi momentul final, într'o mişcare de rezistenţă desăvârşită. Aceste unităţi nu vor şti absolut nimic despre scopul lor final, astfel că chiar eventualele represalii guvernamentale nu vor duce la nici un rezultat ~~doveditor~~ concludent pentru nimeni. Singurul risc ar fi pentru anumiţi membrii ai lor de a fi arestaţi. Aceştia vor fi inevitabil inlocuiţi prin alţii, deoarece în aceiaşi măsură în care represaliile vor deveni mai severe pasiunile politice vor deveni mai tari şi mult mai mulţi oameni vor ~~accepta de a~~ dori să participe la aceasta actiune de apărare. Această procedură, natural, va da opoziţiei o şansă considerabilă de a apăra libertatea alegerilor.-

Cu toate aceste este sigur, că nu poate fi luată o obligatie serioasă de a câştiga alegerile în acest fel. Aceasta este totuşi o posibilitate mai bună decât se crede in general şi ar fi regretabil de a ~~trece peste ea~~ nu o lua in considerare. Dacă alegerile ar putea fi câştigate, situaţia s'ar prezenta sub aspectele ei cele mai bune. Opoziţia actuală ar obtine o participare importantă în guvernul de colaborare, care va fi format după alegeri, şi ar fi eventual in situatia de a controla pozitiile - chee-. In acest fel, aparatul de Stat si mai ales armata, ar ajunge iar sub controlul opoziţiei actuale, în aşteptarea momentului international ~~potrivit~~ propice, astfel că România ar fi in stare de a aduce contribuţia ei la timpul potrivit, mult mai activă decât oricare alt "maquis" din statele vecine.

./.

00021

membrii si localitatea si vor acţiona în sferele lor respective cu relativă autonomie. Legătura între comitete va fi numai atât cât e necesar pentru a asigura să nu fie conflicte între activitatea cauzată prin operatiile lor respective. Un control ~~temeinic~~ general va fi menţinut printr'un comitet central executiv, care, in realitate, va fi un comitet politic secret, şi a cărui existenţă va fi necunoscută celorlalte comitete. Acest comitet politic secret va servi pe pământul Românesc ca autoritatea cea mai înaltă a miscării de rezistenţă, şi nu pe liniile politice generale, ~~ce vor fi~~ determinate de un comitet secret interior, ~~/central/~~ care trebue infiinţat în străinătate. Comitetul intern stabilit pe teritoriul străin va lucra in legătură cu guvernele aliate Apusene. Acest comitet va fi institult înăuntrul unui grup politic mai larg din străinătate, constituit aparent pentru scopul de a apăra interesele româneşti.-

Tehnica organizatorică va fi următoarea:

1/. Formarea unui comitet politic secret compus dintr'un număr mic de oameni dintre cei mai de incredere, care numai ei vor sti scopul final si întreg al acestei organizaţii. Sarcina acestui comitet va fi atât de a supraveghea functionarea comitetului Nr.2, /vezi mai jos/ cât si, dacă va fi nevoie, de a prelua conducerea organizaţiilor deja existente.

2/. Formarea "COMITETULUI POLITIC" PENTRU APARAREA LIBERTATII ALEGERILOR SI DUPA ALEGERI, pentru apărarea contra terorii ~~se va face in felul următor;~~ Acest comitet va fi compus din reprezentanţii ai celor trei partide opoziţioniste care va avea misiunea de a organiza apărarea in fiecare judeţ. ~~Comitetul~~ El nu va şti nimic despre scopul final al acestei organizaţii pentru a evita toate posibilităţile de indiscreţie sau orice mărturisire doveditoare cauzată de o eventuală cercetare poliţienească, precum si ~~eventual~~ orice eventuale intervenţie in conducerea supremă a organizaţiei. La comitetul Nr.2, va ~~participa~~ lua parte si un membru al comitetului Nr.1, pentru a asigura coordonarea in actiune. Fără îndoială acest membru nu va destăinui colegilor lui din comitetul Nr.2, nimic despre existenţa si scopurile comitetului Nr.1. Fondurile vor fi puse la dispozitia comitetului nr.2, prin 2-3 persoane care vor pretinde ~~de a~~ că reprezintă un grup de industriaşi ori mari oameni de afaceri, dorind ~~de a~~ să rămână anonimi, cu dorinţa de a ajuta opoziţia în alegeri şi în general in intreaga ei activitate.-

./.

24

In ipoteza că alegerile n'ar fi câştigate de opoziţie totuşi este sigur, că cu un ajutor efectiv opoziţia ar obţine cel puţin o minoritate importantă în Parlament /apreciată la aproximativ 40% /. Această minoritate, prin critica ei severă exercitată contra guvernului, ar menţine în ţară o stare de efervescenţă şi agitaţie politică. Relaţiile între guvern şi opoziţie ar rămâne deaceea foarte încordate, şi teroarea guvernamentală va continua ca şi înainte. Toate motivele psihologice şi politice nu numai că vor continua să existe, ci vor creşte chiar, şi unităţile stabilite îşi vor continua activitatea cu o mai mare intensitate.-

Acest plan propus are avantajul că este valabil atât în ipoteza câştigării alegerilor de către opoziţie, cât şi în ipoteza că opoziţia le va pierde.

In primul caz, totul s'ar desvolta în condiţiunile cele mai bune posibile. In al doilea caz, planul s'ar desfăşura mai mult decât satisfăcător.-

Trebue accentuat, că accentul este pus pe alegeri nu atât de mult din cauza posibilităţilor lor intrinsece, cât mai ales din cauza ocaziei excelente pe care o oferă pentru a porni organizarea mişcării de pre-rezistenţă.-

Un alt avantaj considerabil al acestui plan este că poate fi aplicat la orice fel de împrejurări internaţionale. Atât timp cât situaţia internaţională continuă a se prezenta sub aspectul ei actual, organizaţiile vor funcţiona cu scopul apărării politice interne, lucru care nu reprezintă un risc prea mare. Dacă va veni timpul, când mişcarea de rezistenţă va trebui să pornească la acţiune, aceste organizaţii - cu experienţă, instrucţiuni, şi înzestrate cu pasiune politică ca şi cu un echivalent ideal - ar putea fi transformate aproape automat într'o adevărată mişcare de rezistenţă în cele mai bune condiţiuni posibile.

B. CONDUCEREA.

Pentru a menţine siguranţă de partea partidelor politice, şi a evita indiscreţiile, formarea mai multor comitete mici, strâns organizate, executive sau centrale, pare a îndeplini aceste cerinţe. Aceste comitete, fiecare controlând un aspect mai mare al rezistenţei nu se vor cunoaşte între ele în ceeace priveşte

22

000023

Persoanele care vor oferi aceste fonduri opoziţiei vor cere, bineinteles, garanţii in privinţa controlului acestor fonduri, fiind astfel in măsură chiar de a determina compoziţia comitetului Nr.2, pentru a asigura eficacitatea maximă prin oameni capabili si calificaţi. In acest fel, partidele politice nu vor şti nimic despre sursele reale ale acestor fonduri, discretia completă fiind pe deplin asigurată. Opoziţia va lucra paralel pentru executarea scopului final, fără a-şi da seama de exitenţa secretului.-

3/. Formarea unui comitet militar, foarte restrâns pentru scopul de a furniza toate informaţiile cerute. Acest comitet va lucra absolut independent, fără a avea vre'o legătură cu celelalte două şi fără cunoştinţa de scopul final. In momentul final, Comitetul Militar va fi pus in legătură cu comitetul secret pentru scopul de a-i da tot ajutorul in aplicarea conducerii actiunii de rezistenţă.-

4/. Formarea unui Comitet Politic in Străinătate, cu scopul oficial de a apăra interesele României. Inăuntrul acestui comitet va fi creeat un SUBCOMITET CENTRAL EXECUTIV, sub ordinul căruia va fi comitetul secret Nr.1. Acest subcomitet va controla intreaga actiune în înţelegere cu guvernele aliate. Subcomitetul central executiv din străinătate va lucra mână in mână cu guvernele aliate. El va avea misiunea de a stabili cu guvernele aliate condiţiile in care întreaga actiune se va desfăşura, şi mijloacele de colaborare intre guvernele aliate şi România.-

Membrii acestui subcomitet central executiv vor fi învestiţi cu un mandat din partea leaderilor opoziţiei precum şi având increderea Majestăţii Sale. Pentru siguranţă, mandatul din partea opoziţiei nu va avea un caracater definit ci va indica misiunea generală de a apăra interesele României in străinătate. Aceasta in scopul de a nu lăsa să ştie opoziţia până in ultimul moment, care este scopul final al acestei actiuni.-

Mai presus de orice acest plan garantează stabilirea unui regim democratic in România şi elimină pericolul oricărei dictaturi militare sau fasciste, in viitor. Se poate vedea că sistemul descris mai sus, cu toate că este foarte simplu, va descuraja, dacă nu împiedica folosirea unei dictaturi militare in condiţiuni vădit favorabile unei astfel de desvoltări.-

./.

Mai departe, lucrând sub acoperirea propoziţională cu cele trei partide politice opoziţioniste stabilite /naţional-ţărănesc, naţional-liberal, social democrat/, aceasta va împiedica apucarea puterii din partea unei minorităţi politice fanatice, care ar fi în stare de a profita de situaţia haotică care se va desigur ivi, dacă partidele opoziţioniste de azi vor fi descompuse.

Toate detaliile organizatorice, mai ales cele cu caracter militar, vor fi prezentate după acceptatea definitivă în principiu acestui plan general.

= = =

C. PROBLEME FINANCIARE

Aspectul financiar al chestiunii:

a/. Pentru acţiunea internă, o sumă de aproximativ 60000 de medalii jubiliare de aur ar fi necesare. Aceasta s'ar putea foarte uşor bate în străinătate, în care caz va fi imposibil de a se stabili sursa fondurilor. Introducerea în ţară a unor sume masive şi dese în $ sau franci elveţieni s'ar observa imediat dând o posibilitate excelentă pentru descoperirea sursei.-

La început, desigur, s'ar putea introduce sume mici în $ sau franci elveţieni, dar numai pentru scurt timp. Ipoteza confecţionării de lei în străinătate nu trebue luată în consideraţie comportând prea multe riscuri. Aceasta sumă va acoperi toate necesităţile în timpul perioadei electorale. Contribuţii ulterioare ar putea fi stabilite după necesităţi şi în legătură cu rezultatele acţiunii.

b/. Contribuţiile pentru funcţionarea Comitetului Politic din străinătate sunt lăsate pentru o examinare ulterioară.-

Aceşti bani s'ar folosi în următorul fel:

a/. Crearea şi legăturile cu unităţile de apărare locale.

b/. A întreţine o reţea de agenţi însărcinaţi cu crearea de - şi legătura cu unităţile de apărare susmenţionate.

c/. A îngriji un minimum de întreţinere pentru familiile celor cari şi-au pierdut viaţa, sau mijloacele de existenţă

./.

ca rezultat al participării la actiune.

d/. Informatiuni strategice pe scară mică.

e/. Asistenţă juridică si medicală.

f/. Cumpărarea in România a unei cantităţi minime de echipament necesitat, exclusiv arme de foc./gaze lacrimogene, ? / ~~[illegible]~~ şi rachete R// bocanci, etc. vor fi examinate până la o dată ulterioară.)

A. Cheltueli de drum si mijloace pentru agentii sectiunii de informaţii a Comitetului Militar.

B. ~~Muncă~~ Activitate preliminară: /a./ închirierea si pregătirea de baze /b./ supravegherea terenului, - puncte de adunare, întâlniri etc.

c/. Aprovizionarea bazelor

C. Pregătirea comunicatiilor prin semnale, precum si a serviciilor de curieri interni si externi.

S'a convenit că nimic din acesti bani nu va fi intrebuintati pentru nici un fel de propagandă de partid, nici pentru intreţinerea personajiilor politice din străinătate, ci numai pentru creerea organizatiei susmentionată.

Se recomandă urgent, să se evite creerea si sustinerea organizatiilor concurente inăuntrul României.

Pentru a evita acest pericol, guvernul Statelor Unite este ~~urgentat~~ insistent rugat a lua contact cu guvernul Britanic, pentru un acord in privinţa unei politici comune in această chestiune.

Acest plan se bazează pe experienţele dobândite cu prilejul pregătirii si executării loviturii de Stat dela 23 August 1944.

Traducere legalizată din limba engleză

copii vezi vol. 7. f 16-39, 30 Septembrie 1946.

00026

MEMORANDUM

I. Cuvânt înainte.

Orice încercare de a creea în România o rețea unitară și întinsă a unei mișcări subterane, trebue să ia în considerație condițiile locale existente.- Este într'adevăr imposibil de a porni o astfel de muncă, numai pe linie pur teoretică, fără o considerare temeinică a acestor condițiuni.- O astfel ar duce inevitabil la un eșec care ar trage după sine cele mai serioase consecințe.-

Condițiunile din România diferă complet de acele din Polonia sau Jugoslavia, de ex. In aceste două țări mișcarea de rezistență s'a ivit spontan și într'un fel oarecum normal chiar în momentul când teritoriile lor naționale au fost invadate.-

Polonia a suferit o ocupație atât germană cât și rusă.- Mișcarea de rezistență a fost începută de unele secțiuni ale armatei care au refuzat să se predea și care aveau la dispoziția lor o parte considerabilă a depozitelor de muniție. In ceeace privește aspectul politic, mișcarea de rezistență poloneză a avut de luptat dela bun început atât cu nemții cât și cu rușii.- Aceste lupte au continuat chiar după încetarea ostilităților cu Germania, când Polonia - în ciuda status-ului ei ca națiune unită,- a fost de fapt supusă unei ocupații militare ruse.- Deaceea, din cauza acestei continuități, relativ puțin ajutor este necesitat pentru a da posibilitatea mișcării de rezistență poloneză de a-și continua activitatea.-

In Jugoslavia, mișcarea de rezistență începută de MIHAILOVICI, în condiții similare celor din Polonia avea în primul rând de combătut pe nemți.- Mai târziu trebuia deasemeni să lupte contra lui TITO, ale cărui formațiuni au fost infiltrate în mod aparent de agenți sovietici.- După încetarea generală a ostilităților din Europa, când TITO, datorită ajutorului rușilor și aliaților a devenit stăpân în țară, mișcarea de rezistență n'a depus armele în fața dictatorului, deoarece continua a fi animată de același îndemn psihologic,

./.

00027

politic şi moral ca şi în timpul războiului.-

Circumstanţele existente în România sunt cu totul altfel.- In această ţară lovitura de Stat dela 23 August 1944, a fost executată de întreaga armată şi de întregul aparat de Stat, care deodată a pornit contra nemţilor.-Aceste organe, cum era şi de aşteptat, au rămas atunci la dispoziţia Guvernului de colaborare la putere după Armistiţiu.-Insă, în contradicţie cu angajamentele formale luate de Puterile Aliate principale, dând României garanţia contra oricărui amestec în treburile ei interne, Guvernul de colaborare a fost înlocuit prin presiune directă exercitată de armatele Sovietice printr'un guvern de totală supunere faţă de Soviete, care avea ca prim scop transformarea întregului aparat de Stat şi mai ales a armatei, într'un instrument servil al scopurilor Sovietice.-

Câtva timp după instalarea de către Ruşi a actualului guvern român " Quisling ", aliaţii au impus obligaţii formale, a căror executare ar fi avut inevitabil rezultatul venirii la putere a partidelor Democratice de opoziţie.- In acest caz noul guvern democratic ar fi avut iar la dispoziţie întregul aparat de Stat, care la un moment dat ar fi fost gata - în caz de chemare - în acelaş fel cum a fost în August 1944.- Ultima încredinţare ce mi s'a făcut a fost acordul dela Moscova din Decembrie 1945, care garanta libertatea alegerilor din România.- Nu există nici cea mai mică îndoială că, chiar prin alegeri <u>relativ</u> libere, opoziţia democrată ar putea recăpăta controlul guvernului.- Insă aceste încredinţări aliate n'au fost puse, nici măcar în cea mai mică măsură în aplicare.-Acesta este motivul pentru care în împrejurările actuale sunt relativ puţine şanse pentru opoziţie de a veni la putere şi a fi pregătită când va veni momentul internaţional favorabil, de a juca iar - cum a făcut în trecut - un rol folositor atât în interesul României cât şi în interesul Puterilor Apusene.- Trebue ţinut minte că Sovietele au studiat în modul cel mai amănunţit condiţiile privitoare la lovitura de Stat dela 23 August şi mijloacele prin care a fost executată.- Ca rezultat, posibilităţile unei eventuale repetări exacte a loviturii de Stat din 1944, se micşorează rapid şi o astfel de problemă va necesita o nouă considerare.- In contrast cu poziţiile guvernelor Polon şi Jugoslav faţă de legea internaţională, Guvernul Român este încă supus unei supravegheri aliate.- Prin urmare, situaţia internă politică este încă un proces de desvoltare în

./.

comparaţie cu Polonia şi Jugoslavia.- Astfel deoarece conflictul politic intern nu este încă definitiv schiţat şi puterile interne de opoziţie nu sunt încă irevocabil angajate,rămâne încă posibilitatea de a influenţa rezultatul final al balanţei politice de putere şi de a determina eficacitatea coordonată a opoziţiei.- Aceste împrejurări deci contează pentru diferenţa între situaţia din România şi aceia a unor vecini ai ei, cât şi pentru lipsa unei mişcări de rezistenţă unită întinsă şi bine organizată în această ţară.- Această diferenţă însă nu poate,în nici un caz,fi atribuită lipsei de dorinţă fierbinte din partea românilor de a-şi apăra drepturile,ci numai împrejurărilor susmenţionate.-Perioada actuală poate fi privită ca strategică.-

== == ==

II. INTARIREA MISCARII DE REZISTENTA IN ROMANIA

A. Organizarea în general şi operaţii preliminare.

Pentru a creea o mişcare de rezistenţă unitară întinsă şi bine organizată în România,şi pentru a întări organizaţiile locale existente,trebue să se ţină seama de următoarele împrejurări :

1/.Regimul terorist poliţist va descoperi,fără îndoială orice încercare importantă de a organiza în prezent grupuri de acţiune,al căror scop afişat ar fi de a răsturna regimul actual prin forţă şi de a hărţui Armata Roşie şi alte organe ale autorităţii Sovietice.- Este de fapt de neconceput în împrejurările actuale existente în România,crearea imediată a unei mişcări de rezistenţă cu un scop mărturisit,fără a fi imediat descoperită ; mai ales datorită infiltrării inevitabile a agenţilor comunişti.- O astfel de descoperire ar dicredita orice guvern străin,chiar numai pe departe implicat.-

2/.Este deasemenea de neconceput de a creia o mişcare subterană fără un scop şi o sarcină bine definite.- O astfel de încercare ar fi contrarie tuturor principiilor militare şi psihologice.- Fără îndoială că o astfel de mişcare ar muri dela sine.-Deaceea,nu poate fi vorba de a crea formaţiuni militare, fără a le da un scop imediat şi de a le ţine inactive în rezervă pentru o misiune mai târzie.- Este însă uşor de înţeles că

scopul final al mişcării nu poate fi admis în prezent.-

3/. Decând rezistenţa politică contra regimului comunist şi ocupaţiei Sovietice a fost concentrată în România în jurul partidelor de opoziţie, este impracticabil de a creea o mişcare activă care să nu aibă contact cu activitatea partidelor politice.- Aceasta ar însemna a clădi pe nici o bază morală, ceeace deasemenea este impracticabil.- Orice astfel de efort ar fi condamnat să eşueze.-

4/. Pe de altă parte, se înţelege că nici o mişcare de rezistenţă nu poate fi creată în contact direct cu partidele politice.- Informaţiuni vitale ar răsufla, şi aceasta trebue evitat cu orice preţ.-

Problema esenţială ar fi, de aceea, de a găsi o cale de a forma o mişcare viitoare de rezistenţă pe baza spiritului de luptă reprezentat de partidele politice, fără a permite nici partidelor politice, nici mişcării însăşi de a-şi da seama de scopul final şi adevărat al acestei mişcări.-

Acţiunea teroristă a guvernului contra partidelor politice şi a opiniei publice în general, au creat în România o stare de tensiune şi pasiune politică foarte favorabilă formării unei organizaţii de apărare contra acestei terori.- La aceasta am putea să adăugăm că alegerile apropiate care vor împinge pasiunea la un grad şi mai înalt, creind astfel o bază şi mai bună pentru organizarea unei astfel de formaţiuni de apărare.-

P Partidele politice ale opoziţiei, cu mijloacele reduse pe care le au la dispoziţie, încearcă deja de a organiza o astfel de acţiune.- Aceasta va fi însă mai mult decât limitată din cauza mijloacelor foarte reduse care stau la dispoziţia lor.- Dacă partidele politice ar putea fi ajutate, obţinând mijloacele pe care nu le posedă actualmente, această acţiune ar putea atinge o amploare considerabilă.- Situaţia conţine deja elementul de bază, adică pasiunea politică, care este o condiţie necesară pentru această desvoltare.-

Ar fi deaceia recomandabil pentru aceste partide politice de a primi mijloace suficiente pentru a da o desvoltare cât se poate de largă acestei acţiuni.- In acest fel nenumărate echipe de apărare ar putea fi constituite în fiecare judeţ. Aceste vor fi bine pregătite, perfect organizate, perfect instruite, şi pregătite succesiv pentru a atinge culmea la apropierea

./.

alegerilor şi intensificarea pasiunilor politice.-

Pentru o eficacitate mai mare ar fi de recomandat pentru partidele naţional-ţărănesc şi liberal de a prezenta o listă comună pentru alegeri.-La aceasta adăogănm acordul încheiat între ele şi Partidul Socialist care a decis să colaboreze cu celelalte partide politice pentru apărarea libertăţilor electorale.- In acest fel,echipele organizate în fiecare judeţ vor reprezenta întreaga opoziţie,asigurând deacea maximum de eficacitate şi ajutorul popular.-

Avantajul acestui sistem ar fi crearea de formaţiuni quasi-militare,care să fie desvoltate,la o dată ulterioară, când va sosi momentul final,într'o mişcare de rezistenţă desăvârşită.- Aceste unităţi nu vor şti absolut nimic despre scopul final al lor,astfel că chiar eventualele represalii guvernamentale nu vor duce la nici un rezultat concludent pentru nimeni.-Singurul risc ar fi pentru anumiţi membrii ai lor pentru a fi arestaţi.- Aceştia vor fi inevitabil înlocuiţi prin alţii,deoarece în aceiaşi măsură în care represaliile vor deveni mai severe pasiunile politice vor deveni mai tari şi mult mai mulţi oameni vor dori să participe la această acţiune de apărare.- Această procedură,natural,va da opoziţiei o şansă considerabilă de a apăra libertatea alegerilor.-

Cu toate aceste este sigur,că nu poate fi luată o obligaţie serioasă de a câştiga alegerile în acest fel.- Aceasta este totuşi o posibilitate mai bună decât se crede în general şi ar fi regretabil de a nu o lua în considerare.- Dacă alegerile ar putea fi câştigate,situaţia s'ar prezenta sub aspectele ei cele mai bune.- Opoziţia actuală ar obţine o participare importantă în guvernul de colaborare,care va fi format după alegeri,şi ar fi eventual în situaţia de a controla poziţiile chee -. In acest fel,aparatul de Stat şi mai ales armata, ar ajunge iar sub controlul opoziţiei actuale,în aşteptarea momentului internaţional propice,astfel că România ar fi în stare de a aduce contribuţia ei la timpul potrivit,mult mai activă decât oricare alt " maquis" din statele vecine.-

In ipoteza că alegerile n'ar fi câştigate de opoziţie totuşi este sigur că, cu un ajutor efectiv opoziţia ar obţine cel puţin o minoritate importantă în Parlament/apreciat la aproximativ 40%/. Această minoritate prin critica ei severă exercitată contra guvernului ar menţine în ţară o stare de

./.

efervescenţă şi agitaţie politică.- Relaţiile între guvern şi opoziţie ar rămâne deaceea foarte încordate, şi teroarea guvernamentală va continua ca şi înainte.- Toate motivele psihologice şi politice nu numai că vor continua să existe, ci vor creşte chiar, şi unităţile stabilite îşi vor continua activitatea cu şi mai mare intensitate.-

Acest plan propus are avantajul că este valabil atât în ipoteza câştigării alegerilor de către opoziţie, cât şi în ipoteza că opoziţia le va pierde.-

In primul caz, totul s'ar desvolta în condiţiunile cele mai bune posibile.- In al doilea caz, planul s'ar desfăşura mai mult decât satisfăcător.-

Trebue accentuat, că accentul este pus pe alegeri nu atât de mult din cauza posibilităţilor lor intrinsece, cât mai ales din cauza ocaziei excelente pe care o oferă pentru a porni organizarea mişcării de pre-rezistenţă.-

Un alt avantaj considerabil al acestui plan este că poate fi aplicat la orice fel de împrejurări internaţionale. Atât timp cât situaţia internaţională continuă a se prezenta sub aspectul ei actual, organizaţiile vor funcţiona cu scopul apărării politice interne lucru nu reprezintă un risc prea mare.- Dacă va veni timpul când mişcarea de rezistenţă va trebui să pornească la acţiune, aceste organizaţii - cu experienţă instrucţiuni, şi înzestrate cu pasiune politică ca şi cu un echivalent ideal - ar putea fi transformate aproape automat într'o adevărată mişcare de rezistenţă în cele mai bune condiţiuni posibile.-

B. CONDUCEREA

Pentru a menţine siguranţa de partea partidelor politice şi a evita indiscreţiile, formarea mai multor comitete mici, strâns organizate executive sau centrale pare a îndeplini aceste cerinţe.- Aceste comitete, fiecare controlând un aspect mai mare al rezistenţei nu se vor cunoaşte între ele în ceeace priveşte membrii şi localitatea şi vor acţiona în sferele lor respective cu relativă autonomie.- Legătura între comitete va fi numai atât de frecventă cât e necesar pentru a asigura să nu

./.

fie conflicte între acţiunea cauzată prin operaţiile lor respective.- Un control general va fi menţinut printr'un ce comitet central executiv,care,care în realitate,va fi comitet politic secret,şi a cărui existenţă va fi necunoscută celorlalte comitete.-Acest comitet politic secret servi pe pământul Românesc cau autoritatea cea mai înaltă a mişcării de rezistenţă,şi nu pe liniile poltice generale,determinate de un comitet secret interior, trebue înfiinţat în străinătate.-Comitetul intern stabilit pe teritoriul străin va lucra în legătură cu guvernele aliate Apusene.- Acest comitet va fi instituit înăuntrul unui grup,politic mai larg din străinătate,constituit aparent pentru scopul de a apăra interesele româneşti.-

Technica organizatorică va fi următoarea :

1/. Formarea unui comitet politic secret compus dintr'un număr mic de oameni dintre cei mai de încredere,care numai ei vor şti scopul final şi întreg al acestei organizaţii.- Sarcina acestui comitet va fi atât de a supraveghea funcţionarea comitetului Nr.2/vezi mai jos/ cât şi,dacă va fi nevoie, de a prelua conducerea organizaţiilor deja existente.

2/ Formarea "COMITETULUI POLITIC" pentru aţrarea libertăţii alegerilor şi după alegeri, pentru apşrarea contra teroarei; acest comitet va fi compus din reprezentanţi ai celor trei partide opoziţioniste,care va avea misiunea de a organiza apărarea în fiecare judeţ. El nu va şti nimic despre scopul final al acestei organizaţii, pentru a evita toate posibilităţile de indiscreţie sau orice mărturisire doveditoare, cauzată de o eventuală cercetare poliţienească, precum şi orice eventuală intervenţie in conducerea supremă a organizaţiei. La Comitetul Nr. 2, va lua parte şi un membru al Comitetului Nr.1, pentru a asigura coordonarea in acţiune. Fără îndoială, acest membru nu va destăinui colegilor lui din comitetul Nr.2, nimic despre existenţa şi scopurile Comitetului Nr.1. Fondurile vor fi puse la dispoziţia Comitetului Nr.2, prin 2-3 persoane care vor pretinde că reprezintă un grup de industriaşi ori mari oameni de afaceri, dorind să rămână anonimi cu dorinţa de a ajuta opoziţia in alegeri şi in general in intreaga ei activitate.

Persoanele care vor oferi opoziţiei aceste fonduri, vor cere, bineînţeles, garanţii in privinţa controlului acestor fonduri, fiind astfel in măsură chiar de a deter-

mina compoziţia comitetului Nr.2, pentru a asigura eficacitatea maximă prin oameni capabili şi calificaţi. In acest fel, partidele politice nu vor şti nimic despre sursele reale ale acestor fonduri, discreţia fiind complectţ fiind pe deplin asigurată. Opoziţia va lucra de aceea paralel, pentru executarea scopului final, fără a-şi da seama de existenţa secretului.

3/ Formarea unui Comitet Militar, foarte restrâns pentru scopul de a furniza toate informaţiile cerute. Acest comitet va lucra absolut independent, fără a avea vreo legătură cu celelalte două şi fără cunoaşterea scopului final. In momentul final, Comitetul Militar va fi pus in legătură cu comitetul secret, in scopul de a-i da tot ajutorul in aplicarea conducerii acţiunii de rezistenţă.

4/ Formarea unui Comitet Politic in străinătate, cu scopul oficial de a apăra interesele României. Inăuntrul acestui Comitet va fi creiat un SUBCOMITET CENTRAL EXECUTIV, sub ordinul căruia va fi comitetul secret Nr.1. Acest subcomitet va controla intreaga acţiune in inţelegere cu guvernele aliate. Subcomitetul central executiv din străinătate va lucra mână in mână cu guvernele aliate. El va avea misiunea de a stabili cu guvernele aliate condiţiile in care intreaga acţiune trebue să se desfăşoare şi mijloacele de colaborare cu guvernele aliate şi România.

Membrii acestui subcomitet central executiv vor fi investiţi cu un mandat din partea leader-ilor opoziţiei, având şi incredinţarea Majestăţii Sale. Pentru siguranţă, mandatul din partea opoziţiei nu va avea un caracter definitiv, ci va indica misiunea generală de a apăra interesele României in străinătate. Aceasta in scopul de a nu lăsa să ştie opoziţia, până in ultimul moment, care sunt scopurile finale ale acestei acţiuni.

Mai presus de orice, acest plan garantează stabilirea unui regim democratic in România şi elimină pericolul oricărei dictaturi militare sau fasciste, in viitor. Se poate vedea că sistemul descris mai sus, cu toate că este comparativ foarte simplu, va descuraja, dacă nu impiedica, folosirea unei dictaturi militare, in condiţiuni vădit favorabile unei astfel de desvoltări.

Mai departe, lucrând sub acoperirea adecuată, cu cele trei partide politice opoziţioniste stabilite (naţional-ţărănesc, naţional-liberal, social-democrat), se va impiedica apucarea puterii de către o minoritate politică fanatică, care

ar fi in stare să profite de situaţia haotică care desigur se va ivi, dacă partidelor opoziţioniste de azi li s'ar permite să se descompună.

Toate detaliile organizatorice , mai ales cele cu caracter militar, vor fi prezentate după acceptarea definitivă, in principiu, a acestui plan general.

x

x x

C. PROBLEME FINANCIARE

Aspectul financiar al chestiunii :

a) Pentru acţiunea internă, o sumă de aproximativ 60.000 medalii jubiliare de aur, ar fi necesare. Acestea s'ar putea foarte uşor bate in străinătate, in care caz va fi imposibil de a se stabili sursa fondurilor. Introducerea in ţară a unor sume masive şi dese in $ sau franci elveţieni s'ar observa imediat, dând o posibilitate excelentă pentru descoperirea sursei.

La inceput, desigur, s'ar putea introduce sume mici in dolari sau franci elveţieni, dar numai pentru un scurt timp. Ipoteza confecţionării de lei in străinătate nu trebue luată in consideraţie, comportând prea multe riscuri. Această sumă va acoperi toate necesităţile in timpul perioadei electorale. Contribuţii ulterioare ar putea fi stabilite după necesităţi şi in legătură cu rezultatele acţiunii.

b) Contribuţiile pentru funcţionarea Comitetului politic din străinătate sunt lăsate pentru o examinare ulterioară.

Aceşti bani s'ar folosi in felul următor :

a) Creiarea şi legăturile cu unităţile de apărare locale

b) A intreţine o reţea de agenţi insărcinaţi cu creerea de - şi legătura cu unităţile de apărare susmenţionate.

c) A ingriji un minimum de intreţinere pentru familiile celor care şi-au pierdut viaţa sau mijloacele de existenţă ca rezultat al particopării la acţiune.

d) Informaţiuni strategice pe scară mică.

e) Asistenţă juridică şi medicală.

f) Cumpărarea in România a unei cantităţi minime de echipament necesitat, exclusiv arme de foc (gaze lacrimogene, rachete, bocanci etc. vor fi examinate la o dată ulterioară).

A. Cheltueli de drum şi mijloace pentru agenţii secţiunii de informaţii a Comitetului militar.

B. Activitate preliminară : a) inchirierea şi pregătirea de baze, b) supravegherea terenului, - puncte de adunare, intâlniri etc.

C. Aprovizionarea bazelor.

C. Pregătirea comunicaţiilor prin semnale, precum şi a serviciilor de curieri interni şi externi.

S'a convenit că nimic din aceşti bani nu va fi intrebuinţat pentru niciun fel de propagandă de partid, nici pentru intreţinerea personagiilor politice din străinătate, ci numai pentru creiarea organizaţiei susmenţionată.

Se recomandă urgent, să se evite creiarea şi susţinerea organizaţiilor concurente, inăuntrul României.

Pentru a evita acest pericol, guvernul Statelor Unite este insistent rugat a lua contact cu Guvernul Britanic, pentru un acord in privinţa politicii comune in această chestiune.

Acest plan se bazează pe experienţele dobândite cu prilejul pregătirii şi executării loviturii de Stat dela 23 August 1944.

Proces verbal de legalizare a traducerii Nr.205.

Anul 1947, luna Octombrie, ziua 15.

Prezenta traducere este conformă cu originalul redactat in limba engleză, vizat spre neschimbare şi identificare şi tradus de subsemnata M.H.NAEDLER, licenţiată in Filosofie şi Litere a Universităţii din Bucureşti, traducătoare oficială pentru limba engleză, conform deciziei Nr.48o1 din 2o Sept. 1945 a Curţii de Apel Bucureşti, publ. in M.Of.Nr.253 din 5 Nov.1945.

M.H.Nadler

Splaiul Unirii 1.-

30 Septembrie 1946

copie vezi vol. 7. f 16-39.

00036

<u>M e m o r a n d u m</u>

<u>I. Cuvânt înainte</u>

Orice încercare de a creea în România o ~~plasă~~ țelea unitară întinsă a unei mişcări subterane, trebue să ia în consideraţie condiţiile locale existente. Este într'adevăr imposibil de a porni o astfel de muncă, numai pe linii pur teoretice, fără o considerare temeinică a acestor condiţiuni. O astfel de încercare ar duce inevitabil la un eşec, care ar trage după sine cele mai serioase consecinţe.

Condiţiunile din România diferă complet de acele din Polonia sau Iugoslavia, de ex. In aceste două ţări mişcarea de rezistenţă s'a ivit spontan şi într'un fel oarecum normal chiar în momentul ~~acela~~ când teritoriile lor naţionale au fost invadate.

Polonia a suferit o ocupaţie atât germană cât şi rusă. Mişcarea de rezistenţă a fost începută de unele secţiuni ale armatei, care au refuzat ~~predarea~~ a se predea şi care aveau la dispoziţia lor o parte considerabilă a depozitelor de muniţie. In ceeace priveşte aspectul politic, mişcarea de rezistenţă poloneză a avea de luptat dela bun început atât cu nemţii cât şi cu ruşii. Aceste lupte au continuat chiar după încetarea ostilităţilor cu Germania, când Polonia - în ciuda status-ului ei ca naţiune unită, - a fost de fapt supusă unei ocupaţii militare ruse. Deaceea, din cauza acestei continuităţi, relativ puţin ajutor este necesitat pentru a pune mişcarea de rezistenţă poloneză în posibilitate de a continua activitatea ei.

In Iugoslavia, mişcarea de rezistenţă a fost începută de Mihailovici, în condiţii similare celor din Polonia, şi avea în primul rând de combătut pe nemţi. Mai târziu trebuia să lupte contra lui Tito, ale cărui formaţiuni au fost infiltrate în mod vădit de agenţi sovietici. După încetarea generală a ostilităţilor din Europa, când Tito, datorită ajutorului ruşilor şi aliaţilor a devenit stăpân în ţară, mişcarea de rezistenţă n'a depus armele în faţa dictatorului, deoarece continua a fi animată de acelaş îndemn politic, psihologic şi moral ca şi în timpul războiului.

Circumstanţele existente în România sunt cu totul altfel. In această ţară lovitura de Stat dela 23 August 1944 a fost executată de întreaga armată şi de întregul aparat de Stat, care deodată a pornit contra nemţilor. Aceste organe, cum a fost şi de aşteptat, au rămas atunci la dispoziţia Guvernului de colaborare la putere după armistiţiu. Insă, în contradicţie cu angajamentele formale luate de puterile aliate principale, dând României garanţie contra oricărui amestec în trebuerile ei interne, Guvernul de colaborare a fost înlocuit prin presiune directă exercitată de armatele sovietice printr'un Guvern de totală supunere faţă de Soviete, care avea că primul scop transformarea întregului aparat de Stat, şi mai ales a armatei, într'un instrument servil al planurilor sovietice.

Câtva timp după instalarea din partea Ruşilor, a actualului Guvern român "Quisling", Aliaţii au impus obligaţii formale, a căror executare ar fi avut inevitabil rezultatul venirii la putere a partidelor democratice de opoziţie. In acest caz, guvernul nou democratic ar fi avut iar la dispoziţie întregul aparat de Stat, care la un moment dat ar fi fost gata - în caz de chemare - în acelaş fel cum a fost în August 1944. Ultimul ? (commitment) a fost Acordul dela Moscova din Decembrie 1945, care garanta libertatea alegerilor din România. Nu există nici cea mai mică îndoială că, chiar prin alegeri relativ libere, opoziţia democrată ar putea recăpăta controlul Guvernului. Insă aceste ? (commitments) aliate n'au fost puse nici măcar în cea mai mică măsură în aplicaţie. Acesta este motivul, dece în aceste împrejurări sunt relativ puţine şanse pentru opoziţie de a veni la putere şi a fi pregătit, când vine moment internaţional potrivit de a juca iar - cum a făcut în trecut - o parte folositoare ~~în~~ atât în interesul României cât şi în interesul puterilor apusene. Trebue ţinut minte că Sovietele au studiat în modul cel mai amănunţit condiţiile privitoare la lovitura de Stat dela 23 August şi mijloacele prin care a fost executat. Ca rezultat, posibilităţile pentru o eventuală repetare ~~repetiţie~~ exactă a loviturii de Stat din 1944, se micşorează rapid şi o astfel de problemă va necesita o nouă apreciere. In contrast cu poziţiile guvernelor polon şi iugoslav faţă de legea internaţională, Guvernul român este

./.

încă supus unei supravegheri aliate. Prin urmare, situaţia internă politică este încă în proces de desvoltare, în comparaţie cu Polonia şi Iugoslavia. Deaceea, deoarece conflictul politic intern nu este încă destul de pronunţat şi puterile interne de opoziţie nu sunt încă irevocabil ? (committed), rămână încă posibilitatea de a influenţa rezultatul final al balanţei politice de putere şi de a determina ? (long-range) efect al opoziţiei. Aceste împrejurări deci contează pentru diferenţa între situaţia din România şi aceea a unor vecini ai ei, cât şi pentru lipsa unei mişcăr de rezistenţâ unite întinse şi bineorganizate în această ţară. Această diferenţă însă nu poate, în niciun caz, fi atribuite lipsei de dorinţă fierbinte din partea Românilor de a apăra drepturile lor, ci numai împrejurărilor susmenţionate. Perioada actuală poate fi privită ca strategică.

= = =

II. INTARIREA MISCARII DE REZISTENTA în România.

A. Organizare ~~de peste tot~~ în general şi operaţii preliminare.

Pentru a creea o mişcare de rezistenţă unită întinsă şi bine organizată în România, şi pentru a întări organizaţiile locale existente, trebue să se ţină seama de următoarele:

1) Regimul terorist poliţist va descoperi, fără îndoială, oricare încercare importantă de a organiza în prezent grupuri de acţiune, al căror scop ~~admis~~ afişat ar fi de a răsturna regimul actual prin forţă şi de a hărţui (~~harrass~~) Armata Roşie şi alte organe ale autorităţilor sovietice. Este de fapt de neconceput în împrejurările actuale existente în Românania, creearea imediată a unei mişcări de rezistenţă serioase, fără a fi imediat descoperită; mai ales datorită infiltrării inevitabile a agenţilor comunişti. O astfel de descoperire ar discredita orice guvern străin, chiar numai de departe implicat.

2) Este deasemenea de neconceput de a creea o mişcare subterane fără un plan definit şi fără o sarcină bine împărţită. O astfel de încercare ar fi contrarie tuturor principii militare şi psihologice. Fără îndoială că o astfel de mişcare ar muri dela sine. Deaceea, nu

poate fi vorba de a crea formaţiuni militare, fără a le dea da un scop imediat, şi de a le ţine inactive în rezervă pentru o misiune mai târzie. Este însă uşor de înţeles că scopul final al mişcării nu poate fi admis în prezent.

3) Decând rezistenţa politică contra regimului comunist şi ocupaţiei sovietice a fost concentrată în România în jurul partidelor de opoziţie, este impracticabil de a creea o mişcare activă fără a avea contact cu activitatea partidelor politice. Aceasta ar însemna de a clădi pe nicio bază morală, ceeace deasemenea este impracticabil. Orice efort în această direcţie va fi condamnat la eşec.

4) Pe de altă parte, se înţelege că nici o mişcare de rezistenţă poate fi creeată în contact direct cu partidele politice. Informaţiuni vitale s'ar răsufla, şi aceasta trebue evitat în orice caz.

Problema esenţială ar fi, deaceea, de a găsi o cale pentru a forma o mişcare viitoare de rezistenţă pe baza spiritului de luptă ~~a partidelor~~ reprezentat de partidele politice ~~existente~~, fără a permite nici partidelor politice nici mişcării însăşi de a-şi da seama de scopul final şi adevărat al acestei mişcări.

Acţiunea teroristă a Guvernului contra partidelor politice şi opiniei publice în general, au creeat în România o stare de tensiune şi pasiune politică foarte favorabilă formării unei organizaţii de apărare contra acestei terori. Aicea am vrea să adăugăm alegerile apropiate care va împinge pasiunea la un grad şi mai înalt, creeând prin aceasta o bază şi mai bună pentru organizarea a astfel de formaţiuni.

Partidele politice ale opoziţiei, cu mijloacele reduse pe care le-au la dispoziţie, încearcă deja de a organiza o astfel de acţiune. Aceasta va fi însă mai mult decât limitată din cauza mijloacelor foarte reduse care stau la dispoziţia lor. Dacă partidele politice ar putea fi ajutate, obţinând mijloacele pe care nu le posed pentru moment, această acţiune ar putea atinge o amploare considerabilă. Situaţia conţine deja elementul de bază, adică pasiunea politică, care este o condiţie necesară pentru desvoltarea aceasta.

Ar fi deaceea recomandabil pentru aceste partide politice de a primi mijloace suficiente pentru a da o desvoltare ~~largă~~ cât se poate de largă acestei acţiuni. In acest fel, nenumerate echipe de apărare ar putea fi consti-

tuite în fiecare judeţ. Aceste vor fi bine pregătite, cu grijă organizate, perfect instruite, şi pregătite succesiv pentru a atinge culmea la apropierea alegerilor şi intensificarea pasiunilor politice.

Pentru o eficacitate mai mare ar fi de recomandat pentru partidele naţional-ţărănist şi liberal de a prezenta o listă comună pentru alegeri. La aceasta adăogăm acordul hotărît între ele şi Partidul Socialist care a decis să colaboreze cu celelalte partide politice pentru apărarea libertăţilor electorale. In acest fel, echipele organizate în fiecare ~~ţar~~ judeţ vor reprezenta întreaga opoziţie, asigurând deaceea maximum de eficacitate şi ajutorul popular.

Avantajul acestui sistem ar fi creaţia de formaţiuni quasi-militare, pentru a fi desvoltate, la o dată ulterioară, când va sosi momentul final, într'o mişcare de rezistenţă desăvârşită. Aceste unităţi nu vor şti absolut nimic despre scopul lor final, astfel că chiar eventuale represalii guvernamentale nu vor duce la nici-un rezultat doveditor pentru nimeni. Singurul risc ar fi pentru anumiţi membri ai lor de a fi arestaţi. Aceştia vor fi inevitabil înlocuiţi prin alţii, deoarece în aceeaşi măsură în care represaliile vor deveni mai severe, pasiunile politice vor deveni mai tari şi mult mai mulţi oameni vor accepta de a participa la această acţiune de apărare. Această procedură, natural, va da opoziţiei o şansă considerabilă de a apăra libertatea alegerilor.

Cu toate aceasta este sigur, că nu poate fi luată o obligaţie serioasă de a câştiga alegerile în acest fel. Aceasta este ~~îns~~ totuşi o posibilitate mai bună decât se crede în general, şi ar fi regretabil de a trece peste ea. Dacă alegerile ar putea fi câştigate, situaţia s'ar prezenta sub aspectele ei cele mai bune. Opositia actuală ar obţine o participare importantă în guvernul de colaborare, care va fi format după alegeri, şi ar fi eventual în situaţia de a controla poziţiile-cheie. In acest fel, aparatul de Stat, şi mai ales armata, ar ajunge iar sub controlul opoziţiei actuale, în aşteptarea momentului internaţional potrivit, astfel că România ar fi în stare de a aduce contribuţia ei la timpul potrivit, mult mai activă decât ~~oar~~ oricare alt "maquis" din statele vecine.

In ipoteza că alegerile n'ar fi câştigate de opoziţie, totuşi este sigur, că cu ajutor efectiv opoziţia ar ob-

cel puţin o minoritate importantă în Parlament (apreciată la aprox. 40 %). Această minoritate, prin critica ei severă exercitată contra Guvernului, ar menţine în ţară o stare de agitaţie efervescentă şi politică. Relaţiile între Guvernul şi opoziţia ar rămâne deaceea foarte încordate, şi teroarea guvernamentală va continua ca înainte. Toate motivele psihologice şi politice nu numai că vor continua să existe, ci vor ~~chiar~~ creşte, chiar şi unităţile stabilite îşi vor continua activitatea cu şi mai mare intensitate.

Acest plan propus are avantajul că este valabil atât în ipoteza câştigării alegerilor de partea opoziţiei, cât şi în ipoteza, dacă opoziţia le va pierde.

In primul caz, totul s'ar desvolta în condiţiile cele mai bune posibile. In al doilea caz, planul s'ar desfăşura mai mult decât satisfăcător.

Trebue accentuat, că accentul este pus pe alegerile nu atât de mult din cauza posibilităţilor lor esenţiale, cât mai mult din cauza posibilităţii excelente pe care ~~ei~~ o oferă pentru a porni organizarea mişcării de ~~pre~~-rezistanţă.

Un alt avantaj considerabil al acestui plan este că poate fi aplicat la orice fel de împrejurări internaţionale. Atât timp cât situaţia internaţională continuă a se prezenta sub aspectele ei actuale, organizaţiile vor funcţiona cu scop de apărare politică internă, lucru care nu reprezintă un risc prea mare. Dacă va veni timpul, când mişcarea de rezistenţă va trebui să pornească la acţiune, aceste organizaţii - cu experienţă, instrucţiuni, şi înzestrate cu pasiune politică ca echivalent ideal - ar putea fi transformate aproape automat într'o adevărată mişcare de rezistenţă in cele mai bune condiţiuni posibile.

B. Conducerea

Pentru a menţine siguranţa de partea partidelor politice, şi a evita indiscreţii, formarea a mai multor comitete mici, strâns-organizate - executive sau centrale, pare a indeplini aceste cerinţe. Aceste comitete, fiecare controlând un aspect mai mare a rezistenţei, nu se vor cunoaşte între ei în ceeace priveşte membri şi localitatea şi vor acţiona în sferele lor respective cu relativă autonomie. Legătura între comitete va fi numai

atâta cât e necesar
~~? (frequency) numai~~ pentru a asigura să nu fie conflicte în ~~politică~~ acţiune cauzate prin operaţiile lor respective. Un control temeinic va fi menţinut printr'un comitet central executiv, care, în realitate, va fi un comitet politic secret, şi a cărui existenţă va fi necunoscută celorlalte comitete. Acest comitet politic secret va servi pe pământul românesc ca autoritatea cea mai înaltă în mişcarea de rezistenţă, şi nu pe liniile politice generale, ce vor fi determinate de un comitet secret interior, (exterior) care trebue înfiinţat în străinătate. Comitetul intern stabilit pe teritoriu străin va lucra în legătură cu guvernele aliate apusene. Acest comitet va fi ~~situat~~ instituit înăuntrul unui grup politic ~~deschis~~ mai larg din străinătate, ~~stabilit~~ constituit ~~oficial~~ aparent pentru scopul de a apăra interesele româneşti.

Tehnica organizatorică ar fi următoarea:

1) Formarea unui comitet politic secret compus dintr'un număr mic de oameni dintre cei mai ~~de~~ încredere, care numai ei vor şti scopul final şi întreg al acestei organizaţii. Sarcina acestui comitet ~~Nr. 2 (vezi mai jos)~~ va fi atât de a supraveghea funcţionarea comitetului Nr. 2 (vezi mai jos) cât şi, dacă va fi nevoie, de a prelua conducerea organizaţiile deja existente.

2) Formarea COMITETULUI POLITIC pentru apărarea libertăţii alegerilor şi după ~~aceasta~~ alegeri pentru apărarea contra terorii, se va face în felul următor: Acest comitet va fi compus din reprezentanţi ai celor trei partide opoziţioniste, care va avea misiunea de a organiza apărarea în fiecare judeţ. Comitetul nu va şti nimic despre scopul final al acestei organizaţii pentru a evita toate posibilităţile de indiscreţie sau orice mărturisire doveditoare cauzată de o eventuală cercetare poliţienească, precum şi eventual orice intervenţie în conducerea supremă a organizaţiei. In comitetul Nr.2 va ~~mai~~ participa şi un membru al comitetului Nr. 1, pentru a asigura coordonare în acţiune. Fără îndoială acest membru nu va destăinui colegilor lui din comitetul Nr. 2 nimic despre existenţa şi scopul comitetului Nr. 1. Fondurile vor fi puse la dispoziţia comitetului Nr. 2 prin 2 - 3 persoane care vor pretinde de a reprezenta un grup de industriaşi ori mari oameni de afaceri, dorind de a rămâne anonimi, cu dorinţa de a ajuta opoziţia în

./.

în alegeri şi în general în întreaga ei activitate. Persoanele care vor oferi aceste fonduri opoziţiei, vor cere, bine înţeles, garanţii în privinţa controlului acestor fonduri, fiind astfel în măsură chiar de a determina compoziţia comitetului Nr. 2, pentru a asigura eficacitatea maximă prin oameni capabili şi calificaţi. In acest fel, partidele politice nu vor şti nimic despre sursele reale ale acestor fonduri, discreţia complectă fiind pe deplin asigurată. Opoziţia va, ~~deaceea~~, lucra paralel pentru executarea scopului final, fără a-şi da seama de existenţa secretului.

3) Formarea unui COMITET MILITAR foarte restrâns pentru scopul de a furniza toate informaţiile cerute. Acest comitet va lucra destul de independent, fără a avea vreo legătură cu celelalte două şi fără cunoştinţă de scopul final. In momentul final, comitetul militar va fi pus în legătură cu comitetul secret pentru scopul de ~~aţi~~ a-i da tot ajutorul în aplicarea conducerii acţiunii de rezistenţă.

4) **Formarea unui COMITET POLITIC IN STRAINATATE** cu scopul oficial de a apăra interesele României. Inăuntrul acestui comitet va fi creat un SUBCOMITET CENTRAL EXECUTIV, sub ordinul căruia va fi comitetul secret Nr. 1. Acest subcomitet va controla întreaga acţiune în înţelegere cu guvernele aliate. Subcomitetul central executiv din străinătate va lucra mână în mână cu Guvernele Aliate. El va avea misiunea de a stabili cu Guvernele Aliate condiţiile în care întreaga acţiune se va desfăşura, şi mijloacele de colaborare între Guvernele Aliate şi România. Membrii acestui subcomitet central executiv vor fi înzestraţi cu un mandat din partea leader-ilor opoziţiei precum şi având încredinţarea Majestăţii Sale. Pentru siguranţă, mandatul din partea opoziţiei nu va avea un caracter definitiv, ci va ~~conveni~~ indica misiunea generală de a apăra interesele României în străinătate. Aceasta în scopul de a nu lăsa să ştie opoziţia până în ultimul moment, care este scopul final al acestei acţiuni.

~~Pedeasupra~~ mai presus de orice, acest plan garantează stabilirea unui regim democratic în România şi elimină pericolul oricărei dictaturi militare sau fasciste, în viitor. Se poate vedea, că sistemul descris mai sus, cu toate că este foarte simplu, va descuraja, dacă nu împiedica folosirea unei dictaturi militare în condiţiuni vădit favorabile unei astfel de desvoltări.

Mai departe, lucrând sub acoperire proporţională cu cele trei partide politice opoziţioniste stabilite (Naţional-Tărănesc, Naţional Liberal, Social Democrat) aceasta va împiedica apucarea puterii din partea unei minorităţi politice fanatice, care ar fi în stare de a profita de situaţia haotică care se va desigur ivi, dacă partidele opoziţioniste de ~~azi~~ azi vor fi descompuse.

Toate detaliile organizatorice, mai ales cele de caracter militar, vor fi ~~supuse~~ prezentate după ~~urmând~~ acceptarea definitivă în principiu a acestui plan general.

= + =

C. ~~Pr~~Probleme financiare.

Aspectul financiar al chestiunii:

a) Pentru acţiunea internă, o sumă de aprox. 60.000 de medalii jubiliare ~~(jubilee)~~ de aur ~~var~~ ar fi necesară. Aceştea s'ar putea foarte uşor bate în străinătate, în care caz va fi imposibil de a stabili sursa fondurilor. Introducerea în ţară a unor sume masive în $ sau fr.elv. s'ar observa imediat, ~~dând~~ dând o posibilitate excelentă pentru descoperirea sursei.

La început, desigur, s'ar putea introduce sume mici în $ sau frs.elv., dar numai pentru ~~un~~ scurt timp. ~~anumit~~. Ipoteza confecţionării de lei în străinătate nu ~~va fi~~ trebuie luată în consideraţie, comportând prea multe riscuri. Această sumă va acoperi toate necesităţile în timpul perioadei electorale. ~~Alte~~ contribuţii ulterioare ar putea fi stabilite ~~în acord cu~~ după necesităţi şi în legătură cu rezultatele acţiunii.

b) Contribuţiile pentru funcţionarea comitetului politic din străinătate sunt ~~amânate până la o apreciere ulterioare~~ lăsate pentru o examinare ulterioară.

Aceşti bani s'ar folosi în următorul fel:

(a) Crearea ~~şi~~ legăturii cu unităţile de apărare locale,

(b) A întreţine o ~~plasă~~ reţea de agenţi însărcinaţi cu crearea de - şi legătura cu unităţile de apărare susmenţionate.

(c) A îngriji un minimum de întreţinere pentru familiile celor cari şi-au pierdut viaţa sau

./.

mijloacele de existenţă ca rezultat al participării la acţiune.

? (c) intelligenţă strategică ş pe scară mică.

(e) Asistenţă juridică şi medicală.

(f) Cumpărarea în România a unei cantităţi minime de echipament necesitat, exclusiv arme de foc. Gaze lacrimogene, ? (flashlights - rachete ?) bocanci, etc. vor fi examinate la o dată ulterioară.

A. Cheltueli de drum şi mijloace pentru agenţii secţiunii de informaţii a comitetului militar.

B. Muncă preliminară: (a) Location (?) şi pregătirea de baze (b) supravegherea terenului, - ? (drop-points) întâlniri, etc.

c) aprovizionarea bazelor.

C. Pregătirea comunicaţiilor de signale, precum şi a serviciilor de curieri interni şi externi.

S'a convenit că nimic din aceşti bani poţ fi întrebuinţat pentru niciun fel de propagandă de partid, nici pentru menţinerea personagiilor politice din străinătate, ci numai pentru crearea organizaţiei susmenţionate.

Se recomandă urgent, să se evite crearea şi susţinerea organizaţiilor de concurenţă înăuntrul României. Pentru a evita acest pericol, Guvernul Statelor Unite este urgentat de a atrage Guvernul Britanic pentru un acord în privinţa unei politici comune în această chestiune.

Acest plan se bazează pe experienţele dobândite cu prilejul pregătirii şi executării loviturii de Stat dela 23 August 1944.

15

16.IX.1947.

COPIE

(Corecturile sunt ale mele, dar conținutul în total nu corespunde vederilor mele de cari eu nu le-am exprimat. ss.I.Maniu)

copie vezi vol. 7. f 40-144.

00046

(Cele arătate în prezentul document redau cu cea mai perfectă fidelitate din cuvânt în cuvânt discuțiile cari au avut loc la întrevederea dintre Dl.Berry și Maniu și pe cari chiar eu le-am tradus ca interpret asistând la această întrevedere.
ss.V.V.Serdici
17.9.47.)

D.Maniu, exprimându-și bucuria de a revedea pe D.Ministru Berry, îl întreabă dacă D-sa a rămas cu o impresiune favorabilă în urma intrevederi pe care a ~~av~~ avut-o cu Prezidentul Truman, D.Berry informează pe D.Maniu că Dl.Truman a cetit imediat raportul său, că a doua zi la informat prin secretarul Dsale despre aceasta.

Intrebat de D.Maniu, D.Berry, comunică că Dl. President Truman, apreciând în intregime eforturile democrației Române, nu crede că problema României poate fi rezolvată izolat, ci făcând parte dintr'un întreg complex al unor neînțelegeri dintre Rusia și Marea Britanie și America în ce privește natura însăși a ființări democrației, preocuparea Statelor Unite și a Marei Britani este în rezolvarea la olaltă a acestor dificultăți.-

D.Maniu arată Dlui Ministru Berry situațiunea creată de acțiunea Guvernului în pregătirea alegerilor. Mulțumind Dlui Berry pentru sprijinul acordat prin comunicarea notei Departamentului de Stat către Guvernul Român, D.Maniu totuși comunică Dlui Berry situațiunea extrem de nefavorabilă creată prin falșificarea registrelor electorale, operațiune care are rezultatul de a exclude 2 până la 3 milioane de alegători, care sigur ar fi susținut listele noastre, depe listele electorale. In acest fel partidul nostru se prezintă în alegeri fără alegători săi, rezultatul alegerilor este astfel falsificat, rezultatul alegerilor va fi un Parlament pur comunist, care din prima zi va cere anexarea României la Rusia Sovietică. In acest mod Statele Unite și Anglia pierd aci în această parte a Lumi un important punct de sprijin, iar Națiuni române i se face o mare nedreptate, care socotește D.Maniu ar fi putut fi evitată. In concluziune Dl. Maniu accentuiază că reprezentanți Statelor Unite și a Marii Britani ar trebui să intreprindă imediat o acțiune de control a registrelor electorale, de oare-

..//..

ce cu Registrele măsluite de astăzi, este absolut zadarnic să luăm parte la alegeri.-

Dl.Ministru Berry confirmă că are cunoştinţă de toate acestea, iar în ce priveşte controlul registrelor electorale va aviza ce s'ar putea face.-

Dl.Maniu repetând regretul D-sale că nu a fost ascultat atunci când a cerut ca la Conferinţa de Pace să fie inclus în reprezentanţa României şi membrii ai Opoziţiei (care a făcut Armistiţiul) căci România nu este valabil reprezentantă de Guvern ci de membri ai Opoziţiei, care azi reprezintă nu 70% a Opiniei publice cum informase Dl.Maniu pe D.Berry acum câteva luni ci 90%.

D.Berry este de acord cu D.Maniu, îi arată însă ca activitatea grupului Gafencu la Paris a fost cu totul satisfăcătoare, atât Dl.Gafencu cât şi ajutori lui Dni Coste, (Creţianu) Tilea, au făcut o muncă foarte utilă, ajungând chiar acolo că decâte ori Conferinţa cerea date suplimentare D.Gafencu le furniza conferinţei mult înaintea Delegaţiei Oficiale a României. Delegaţia Americană a apreciat foarte mult munca grupului Gafencu, iar D.Vişinschi a acuzat Delegaţia (americană) de a fi port parol al grupului Gafencu.-

D.Maniu mulţumeşte Dlui Berry pentru această comunicare şi îşi exprimă mulţumirea că a putut din vreme, acum câtiva ani, să înlesnească plecarea unora din aceşti domi în străinătate pentru reprezentarea intereselor noastre. D.Maniu exprimă apoi Dlui Berry părerea că ar fi foarte avantajos dacă Dsa ar putea (proteja) în străinătate un Guvern Român al rezistenţei contra întregi acţiuni periculoase Neamului pe care o va iniţia desigur Guvernul comunist care probabil va rezulta din aceste alegeri, D.Maniu socoteşte că un succes realtiv în alegeri după felul celui din Bulgaria nu este de niciun folos Ţări şi pentru acest motiv (înlăturarea acest guvern), crede mai util în circumstanţele imediatului vitor existenţa unui Guvern de rezistenţă în străinătate, rugându-l pe D.Berry să sondeze părerea Guvernului American în această părere. Dl.Berry nu este de opinea aceasta însă promite că se va informa.-

Dl.Maniu arată apoi Dlui Berry situaţia umilitoare şi cu totul desavantajoasă şi pentru partid şi pentru Ţară şi pentru Marile Puteri semnatari ai Acordului dela Moscova în ce priveşte situaţia Dlui Haţieganu în guvern. In adevăr Dl.Haţieganu a fost inclus în guvern următor recomandărilor Conferinţei dela

..//..

Moscova, iar Partidul Naţional Tărănesc s'a supus cu destul scepticism acestei hotărâri. Timpul a dovedit cu prisosinţă că am avut dreptate iar situaţia Dlui Haţiegan şi la fel a Dlui Romniceanu, este aceia că făcând parte dintr'un guvern, care prin ei căpăta caracterul de reprezentativ, trebuia să supravegheze întreaga activitate a Guvernului in ce priveşte aplicarea principilor democratice şi a libertăţei alegerilor, Dlor se văd puşi în imposibilitatea să acţioneze în vre un fel, toate protestele lor rămânând inutile chiar în faţa abuzurilor celor mai flagrante. Faţă de aceasta constatare D.Maniu crede că ar fi potrivit de a retrage aceşti Miniştri din Cabinetul actual, şi întreabă pe D.Ministru Berry ce impresie are Dsaul, care ar fi impresia Departamentului de Stat.-

D. Berry răspunde că el personal sfătueşte ca D.Maniu să (nu) pună în aplicare această intenţiune, şi în nici un caz fără prealabilă consultare cu Dsa. D.Berry comunică că a avut o asemenea conversaţie şi cu D.Bebe Brătianu căruia i-a dat acelaş răspuns. D. Ministru Berry, a comunicat rezumatul conversaţiei cu Dl.Brătianu Departamentului de Stat, la care a adăugat şi sfatul pe care l'a dat Dlui Brătianu şi pe care acum la dat şi Dlui Maniu adică că nu trebuia renunţat în niciun caz la participarea la alegeri şi nu trebuia contemplată retragerea miniştrilor actuali din guvern. Departamentul de Stat a primit aceste comunicări şi de sigur îşi va face observaţiile sale dacă n'ar fi de acord cu ele, şi în acest caz D.Berry ar aviza imediat pe Dl.Maniu. In legătură cu aceasta Dl.Berry arată Dlui Maniu desavantajul cel mai mare al isolări noastre din alegeri şi a retrageri miniştrilor noştri din guvern, ar însemna că acest Guvern redevine nereprezentativ şi că (cu) un astfel de guvern nici Statele Unite nici Anglia nu vor putea semna vreun tratat de pace, şi aceasta este tocmai ceace urmăreşte Rusia Sovietică, adică intârzierea cât mai infinită a semnări tratatelor de pace şi prelungirea stări actuale de ocupaţiune militară. O astfel de situaţie ar pune America într'o situaţie extrem de grea în cea ce priveşte susţinerea politicei democratice în România. D.Berry mai adaugă că înţelege foarte bine sentimentele de umilire resimţite de Dl.Maniu şi de partid, şi-l asigură că şi Dsa are acelaş sentiment, constatând că în calitatea sa de reprezentant al Statelor Unite este tot aşa pus in imposibilitate de a implini angajamentele dela Moscova.-

In ~~cazlaz~~

..//..

48 bis

In concluziune Dl. Maniu rezumă conversaţiunea avută rugând pe D. Berry să caute tot posibilul pentru a controla registrele electorale, al căror confecţionare din partea guvernului face iluzorie întreaga operaţiune a alegerilor, şi în al doilea rând roagă pe Dl. Berry să consulte Departamentul de Stat asupra oportunităţii retragerii Miniştrilor din Guvern, asigurând pe Dl. Berry că în nici un caz nu o va face fără prealabilă consultare a D-sale.

16.IX.1947.

(Corecturile din text sunt ale mele dar conţinutul nu corespunde în totul vederilor mele deci nu le-am putut exprima cu nici o ocazie.

ss. Iuliu Maniu)

copie vezi vol 7. f 51.

00049

/— arătând că încă dela început Guvernul a călcat angajamentele sale față de acordul dela Moscova limitând excesiv libertatea presei, neîngăduind reprezentanților noștri să vorbească la Radio, cu toate că agenții Guvernului zilnic insultă postul de emisiune partidul și conducătorii săi, că, mai departe, toate întrunirile noastre sunt atacate de agenții comuniști sub protecția forței publice pusă la dispoziția acestor elemente de dezordine, deasemeni dl IuliumManiu amintește toate asasinatele comise în contra membrilor partidului nostru, fără ca vreo dată asasinii să fie urmăriți, și însfârșit relatează ultimele atacuri ce partidul a suferit la Craiova Târgoviște și într'o circumscripție la București, unde întrunirile noastre au fost din nou asaltate, nenumărați prieteni de ai noștri umplând spitalele.

Mai departe dl Maniu analizează

NOTA: Acest text a fost scris de mână pe o foaie separat

copie regi vol. 7. f 50-52,

COPIE

00050

AIDE - MEMOIRE

In ziua de 1 August 1946, ora 18, Excelenţa sa domnul Ministru Holman, reprezentantul diplomatic al Marei Britanii a primit pe dl. Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional ţărănesc.

Dl Iuliu Maniu a prezentat dlui ministru Holman un raport asupra celor întâmplate în dimineaţa acestei zile la tipografia la care se tipăreşte "Dreptatea", arătând cum un grup numeros de comunişti, acţionând sub paza agenţilor poliţiei Capitalei, au atacat localul tipografiei stricând zaţul ediţiunei care urma să apară în această zi, şi făcând deasemeni unele stricăciuni la maşini. Scopul principal însă al atacului a fost arestarea lucrătorilor noştri, cari au fost ridicaţi şi duşi la Confederaţia Generală a Muncii, unde au trebuit sub teroare să se oblige să nu mai lucreze pentru ziarul "Dreptatea".

Dl Iuliu Maniu a arătat dl Ministru Holman cum în acest mod se reiterează procedeul întrebuinţat de comuniştii din Cluj acum 2 luni împotriva celui de al doilea ziar al Partidului, "Patria", care precum se ştie de atunci nu mai apare.

Dl Preşedinte Iuliu Maniu remite apoi Excelenţei Sale dlui Ministru Holman o petiţiune prin care, înşirue, cronologic abuzurile comise de Guvernul Groza dela instalarea sa,/=-(şi aceasta în pofida angajamentelor ce şi le luase în urma acordului de la Moscova, şi după analizare) efectele cari vor decurge din aplicarea legei Electorale, definitivată dăunăzi, arătând că alegerile cari se pregătesc nu vor putea fi decât sângeroase, că rezultatele ce se vor obţine vor putea cu uşurinţă să fie complect falsificate, şi că astfel este probabil că vor da un parlament aproape pur comunist.

In concluziune, domnul Iuliu Maniu roagă pe dl. Ministru Holman să intervină pe lângă Guvernul Majestăţei Sale Britanice să se delege, în vederea alegerilor, un nu-

./.

măr de observatori oficiali, cari ar trebui să sosească cât de curând pentru a putea să-şi dea seama şi de felul cum se pregătesc aceste alegeri.

Dl Ministru Holman, primind această petiţiune, se informează pe lângă dl.Maniu, care ar fi o propunere subsidiară, în cazul că Anglia nu ar putea satisface dezideratul expus. Dl.Maniu, apreciind solicitudinea dlui Ministru Holman, declară că orice altfel de asistenţă, prin parlamentari şi corespondenţi englezi, ar fi bine venită. Dl. Maniu adaugă însă că fără o astfel de asistenţă, preferabil prin OBSERVATORI oficiali, rezultatul alegerilor este compromis şi rezultatul va fi o cinică batjocurire a voinţei poporului.

Dl Maniu prezintă deasemeni domnului Ministru Holman o rugăminte verbală cu obiectul ca domnul ministru să roage Guvernul Britanic să admită şi să ceară ca la Conferinţa Păcei din Paris să fie invitat şi reprezentantul opoziţiei, inclus în Guvernul Român actual în împlinirea acordului dela Moscova. Deasemeni că în caz că acest Ministru ar fi împiedecat dintr'o cauză sau alta, Partidul să poată trimite la conferinţă un alt reprezentant al său. Dl Maniu arată că actualul Guvern nu reprezintă decât o infimă minoritate a poporului român, şi prin urmare este logic ca şi opoziţia să-şi poată spune cuvântul, cum dealtfel acest procedeu este aplicat de marile democraţii apusene. Mai departe, dl.Maniu sprijină rugămintea sa şi pe faptul că nu actualele partide şi persoane cari alcătuesc Guvernul actual au militat pentru scoaterea României din Axă şi alăturarea ei la lupta alături de Naţiunile Unite, ci (exclusiv) Partidul naţional ţărănesc şi partidul naţional liberal. Această acţiune, începută încă din 1940, cu atâtea riscuri şi primejdii a adus o lovitură mortală Hitlerismului, cum însăşi Mareşalul Keitel a recunoscut-o. Guvernul actual dealtfel nu poate reprezenta voinţa poporului Român, căci nu este ataşat nici politicei care se întemeiază pe Charta Atlanticului, şi nici nu reprezintă aspiraţiunile seculare pentru libertate şi democraţie a Naţiunei Române.

Dl Maniu roagă pe dl.Ministru Holman să transmită Guvernului Britanic această întâmpinare, cu atât mai mult

./.

cu cât este cu totul inexplicabil tratamentul vitreg pe care-l sufere azi România, care în ordinea sacrificiilor făcute pe câmpul de luptă, alături cu armatele Sovietice, este a patra ţară din lume, cu 160.000 morţi şi dispăruţi.

Deasemeni dl.Maniu mai expune nedreptatea care se face românilor prin faptul că însuşi în preambulul Tratatului de Pace se prevede că trupele de ocupaţie Ruseşti să poată să continue să stea pe teritoriul român chiar şi dupe încheierea păcii şi scurgerea celor 90 zile, şi anume până la rezolvirea problemei Austriace, cea ce este cu totul contrar prevederilor tratatului de Armistiţiu.

Este inadmisibil, a adăugat dl.Maniu, ca România să fie obligată să suporte întreţinerea unor armate străine pe termen nelimitat pentru conjuncturi cari nu depind întru nimic de România şi pentru rezolvarea cărora această ţară nu poate contribui cu nimic.

Dl Maniu complectează expunerea sa prin aceea că afirmă că România se putea aştepta cu drept cuvânt ca să fie răsplătită pentru efortul militar făcut şi care a contribuit atât de substanţial în scurtarea şi terminarea răsboiului, prin acea că i se datora ameliorarea condiţiunilor armistiţiului şi nu ca acestea să fie îngreunate cum se evidenţiază în proectul de Tratat de Pace. Deasemeni România se putea aştepta ca în conformitate cu hotăririle de la Yalta, Potsdam şi Moscova să fie scutită de a suporta un Guvern dictatorial, nedemocratic şi nereprezentativ care sfidează Naţiunile Unite la fiecare pas refuzând îndeplinirea promisiunilor făcute solemn, şi pe baza cărora a obţinut o recunoaştere provizorie.

Domnul Iuliu Maniu roagă pe dl.Ministru Holman să intervină pe lângă Guvernul Majestăţii Sale Britanice ca să ia în consideraţie aceste urgente deziderate a căror împlinire este absolut necesară atât în interesul României cât şi a păcei Europene.

copie. vezi vol 7 f. 46-49.

REZUMAT

Dl. M. Mulţumind pentru vizita ce i se face, ţine să-l pună pe Dl. B. în curent cu abuzurile şi încălcările flagrante ale obligaţiunilor luate de guvernul român prin acordul dela Moscova.-

Ii predă Dlui B. traducerea discursurilor ţinute de Bodnăraş la Suceava şi Câmpulung.-

Dl. B. Cetind discursurile obersvă că nici nu se aştepta la altceva, dat fiind calitatea de notoriu şi înflăcărat comunist al oratorului. Dl. B. cunoşte dealtfel în amănunt toate antecedentele nu prea onorate ale lui Bodnăraş.-

Dl.M. Insistă asupra caracterului grav al discursului pe următoarele considerente : 1.- El oglindeşte punctul de vedere sovietic intrucât vorbitorul,-ţinând seama de situaţia sa de observator şi " responsabil"sovietic în guvern,- nu putea vorbi astfel fără să fi primit instrucţiuni prealabile dela stăpânii săi.- 2.- Discursurile din speţă nu au fost ţinute numai în faţa unui auditoriul electoral ci ele au avut mai mult caracterul de normativ pentru fruntaşii comunişti şi şefii de autorităţi din Bucovina, cari cu toţii au asistat la adunări.-

In altă ordine de idei se atrage atenţia Dlui B, asupra faptului că guvernul,-contrar angajamentelor luate,-până în prezent nu ne-a permis decât reapariţia a trei ziare/: " Dreptatea," Patria" şi " Românul",- faţă de 2o ziare cât a avut în Ardeal P.N.T. precum şi o mulţime de alte ziare neavând coloratură făţise, de partid.-

Deasemeni mai insistă Dl. M. asupra injustei repartiţii a hârtiei : " Dreptatea" nu poate apare decât în 5o.ooo exemplare faţă de cel puţin 2oo.ooo ex. cât ar fi necesar. Din lipsă de hârtie! Iar tipografii,- în contradicţie cu acordul din Moscova şi schimbul de scrisori dintre Ambasadorii anglo-americană şi Groza,-continuă să aplice cenzura sindicală a articolelor, refuzând să culeagă parte din ele.

Dl.B. Si-a luat note scrise despre cele de mai sus.-

Dl. M. Guvernul nu îşi respectă angajamentul de a ţine alegeri. In Ianuarie el a afirmat că ar avea nevoie de 4 luni

./.

pentru pregătirea alegerilor. In exact două luni îi ajung pe deplin. El însă nu arată nici o bunăvoință întrucât : nici proectul de lege electorală nu l-a redactat încă respectiva,- contrar angajamentului,- Nu l-a prezentat nici M.S. Regelui și nici celorlalte partide spre consultare si observațiuni,și, nici nu a întreprins vre'O acțiune pregătitoare în vederea alegerilor ca: inscrierea în liste electorale etc.-

Dl.B. Observă că azi dimineață i-a parvenit un" antiproect" al legii electorale.-

Dl.M. Ii atrage atențiunea asupra faptului că astfel de antiproecte circulă de mult în București și încă în mai multe variante.-Fără însă vre-o ganranție în privința autenticității.-
In continuare dl. M. își exprimă convingerea că guvernul nu are intenția să țină alegeri de loc și că,- la caz de ar fi totuși forțat să le țină,- va căuta să le amâne cât mai mult. Credința Dlui M. este că acest lucru se întâmplă tot în baza unor instrucțiuni primite dela Moscova.-

Dl.B. Este de părere contrară : alegeri se vor ține și ele vor fi și libere ! Dsa nu crede ca interesul Moscovei să meargă atât de departe incât să exercite presiuni mai mult sau mai puțin fățișe în vederea evitării sau amânării " sine die" a alegerilor.Căci, Sovietele,în mod explicabil,ar dori ca guvernul actual să iasă victorios din alegeri/ : Lucru ce nu se va întâmpla la niciun caz ! își exprimă Dl.B. convingerea / : dar ele nu vor interveni la niciun caz direct sau vizibil măcar în campania electorală din România.-

Dl.M. Punctul de vdere de mai sus e greșit. Motive : a.- In alegeri guvernul va fi bătut. El va trebui decisă demisioneze. b.- U.R.S.S. are interesul că acest guvern și nu altul să rămână la putere. c.- Membrii din guvern precum și personalitățil comuniste marcante au declarat în repetate rânduri,în conversațiuni particulare, că nu vor părăsi puterea cu niciun preț.... Or,cum se pot concilia cele de mai sus altfel decât prin înlăturarea totală sau amânarea nesfârșită a alegerilor ?
Iar dacă totuși,prin minune,se vor ține alegeri aceste vor fi foarte sângeroase.-

Dl.B. Dacă ținerea unor alegeri libere nu ar fi intrat în vederile Sovietelor atunci acestea,la Moscova,s'ar fi putut opune categoric la principiul însăși,- zicând un " nu",-așa cum au procedat în chestia Bulgariei.- Nimeni nu ar fi putut să-i împiedice să acționeze astfel. Or ei au convenit la ținerea de alegeri libere în România!....
In privința compoziției post-electorale a guvernului ar exista o soluție care să mulțumească pe toată lumea : un acord premergă

./.

tor în genul celui din Ungaria.-

Dl.M. Se declară gata să încheie chiar mâine un asemenea acord.
Nici guvernul actual și nici partidele de extremă stânga nu-l
doresc însă.- Se va face tot posibilul de către guvern pentru
amânarea alegerilor cel puțin până în toamnă și,-dacă până
atunci nu ar interveni ceva ceva ce să favorizez situația partidelor F.N.D.-iste,-eventual până la iarnă,când,pentru partidele istorice ducere unei campani electorale va fi și mai mult
îngreunată.-
Si până atunci se va face tot posibilul de către F.N.D.pentruca
să ni se ia orice posibilitate de circulație. Mai recent,în
contradicție cu dispozițiuni legale categorice,guvernul a reînceput rechizitionarea automobulelor. Printr'un jurnal al Cons.
de Mins. s'a dispus rechiziționarea unui număr de 75 mașini.
Numărul acesta a fost în mod vădit complectat în mare parte
luându-se automobilele partizanilor noștri.-
Dl.M. sugerează înfințarea unei socetpți cu capital mixt.r.-a
pentru import de auto-turisme precum și găsirea unei formule
pentruca aceste mașini să nu poată fi rechiziționate.-

Dl.B. Proectul nu este realizabil din cauză că U.S.A. nu va putea
exporta timp de încă cel puțin 6 luni niciun fel de automobile.
Iar mașinile de tip militar au fost aproape toate vândute. In
afară de aceasta,până la ~~xxxxxxx~~ eventuala sosire a mașinilor alegerilor
vor fi trecute.-
Iși ia notă despre rechizitiile ncu intervenite.-

Dl.M. Caii și căruțele au fost luate de sovietici,automobilele rămase
ni le rechiziționează românii,pe calea ferată se cer zeci de
legitimații și autorizații.- Cum să facem propagandă ?
Membrii partidului nostru sunt omcrâtii, cluburile rechiziționate/ : cazul clubului din Cluj :/ iar puține localuri sau case
de sfat ce avem devastate de F.N.D.-isti.-
Cunoaște dl. B. cazul asasinării Dr. Boțioc ?
Dar amănuntele agresiunii de Arad ?

Dl.B. Răspunde afirmativ. Are în posesiunea sa și fotografii.-

Dl.M. Relatează agresiunea din Simleul-Silvaniei,arestările abuzive
și schingiuirile dela polițiile cu a căror asistență se săvârșesc aceste fărădelegi.-
Procesul incidentelor din 8 Noembrie 1945 continuă.
Contrar angajamentului express luat de primul ministru. Arestările se țin lanț.- Functionarii și muncitorii sunt terorizați.
Ce este de făcut ?

Dl.B. La Moscova au fost stabilite 2 lucruri primordiale : 1.- caracterul " Nefascist" al partidelor istorice și ".- obligativitatea
de ținereaunor alegeri libere. Vă sfătuiesc a neglija abuzurile

./.

minore și a releva oficial numai pe cele privind punctele de mai sus.-

Dl.M. Cât privește primul punct, partidul ns. nu are nevoie de certificatul nimănui, în dovedirea calității sale democrate. Privitor la abuzurile in legătură cu alegerile, acestea au fost toate semnalate.-

Dl.B. Procedura de urmat în semnalarea abuzurilor este următoarea : reprezentantul partidului in guvern înaintează în fiecare caz în parte câte un protest adresat primului ministru și concomitent cu aceasta remite câte o copie depe protest celor 2 misiuni anglo-americane.-

Misiunile odată sezizate, cele trei mari puteri examinează prin organelor lor temeinicia protestelor și îndrumă apoi guvernul român prin comisia aliată de control, să se conformeze instrucțiunilor ce i se vor da în baza celor decise.-

Dl.M. Sesizarea misiunilor s'a făcut in toate cazurile. Până și C.A.C. a fost sesizată de fiecare caz în parte.-

Dl.B. Declară că nu are cunoștință de acest lucru. Va cerceta.-

Dl.M. Voi face să vi se remită o " bibliotecă" întreagă conținând toată documentarea protestelor noastre. Am însă impresia netă, chiar convingerea că atâta timp cât anglo-saxoni nu vor adopta o atitudine categorică, toate aceste demersuri vor fi iluzorii.- Dacă depindea numai de mine și dacă nu riscam să jignesc 2 mari puteri Anglia și America, care ș'au trimis 2 distinși ambasadori în România, eu aşi fi sfătuit partidul nostru să respingă acordul dela Moscova. El este insuficent și nu conține garanții. E insuficent pentrucă în loc de a impune îndepărtarea unui guvern despre care s'a stabilit în mod cert și unanim că este nereprezentativ și nedemocratic el nu prevede nici măcar neutralizarea Ministerelor de Interne și Justiție. Iar drept garanții, Dnii ambasadori Harrimann și sir ClarK-Kerr mi-au oferit cuvântul de onoare al Marei Britanie si U.S.A. că vor face U.R.S.S.-ul să respecte acelaş cuvânt dat primelor două mari puteri, că va respecta angajamentele luate la Moscova obligând totodată și guvernul român să facă aceasta.-

Dl.B. Si Dvs. găsiți aceste garanții insuficente ?

Dl.M. Din contră ! le găsesc prea mari.... Principiu de drept penal este, că pedepsele prea mari nici nu se aplică și nu au nici efect moralizator.-

Dacă primarul din Constanța împiedică în mod abuziv ținerea unei adunări sau falsifică rezultatele unei alegeri, eu mă pot plânge unui ministru de interne neutru și pot pretinde acestuia înlocuirea primarului abuziv. Dacă însă în cazul unui ministru de

interne comunist, m'aş plânge în speţă celor două misiuni, nici Marea Britanie şi nici U.S.A. nu îşi vor mobiliza flota din Mediterană pentru a-mi da mie satisfacţie. Ele se vor mulţumi în cel mai fericit caz să adreseze o notă diplomatică care la rândul ei să aibă un efect îndoelnic.-

Cât priveşte promisiunile sovietice, ele cunosc prea bine din experienţă pentru a mai putea avea încredere în ele. Preliminările armistiţiului, încheiat la Cairo, nu au fost respectate. Armistiţiul, cu totul deosebit de cel din Cairo, încheiat la Moscova nu este respectat. Punerea în aplicare al acestuia din urmă, cu toate că mi s'a promis că va fi mai blând, a fost cu mult mai necruţător. La Moscova ni s'a spus odată cu încheierea armistiţiului că este dela sine că odacă cu încetarea ostilităţilor, trupele sovietice vor fi retrase din România. Acest lucru s'a refuzat să fie luat laproces-verbal tocmai pe motivul că era"dela sine înţeles"...... Or trupele sovietice ţin şi astăzi România sub ocupaţie.-

U.R.S.S. urmăreşte incorporarea României. Intreg sistemul politic ce ne aplică denotă în mod clar acest lucru.-

Dl.B. Nu cred ca U.R.S.S. să urmărească acest lucru, din două motive 1.- România este greu " digestibilă" 2.- Din moment ce sovietele şi-ar putea asigura în România un guvern amic , ce nevoie ar mai avea de anexiune ?

Dl.M. Este cu mult mai uşor să guvernezi cu ajutorul unui general rus, guvernator al Românieidecât să obţii dela un guvern, oricât de amical ar fi el, fiecare tonă de petrol cu tratative România este în centrul Balcanilor. Ea este posesoarea gurilor Dunării. Or cine stăpâneşte gurile Dunării stăpâneşte Dunărea Prin trasarea unei frontiere aşa cum doresc ruşi aceştia vor deveni stăpână necondiţionaţi şi gurilor Dunării şi de ci a Dunării întregi. Prin aceasta, marele principiu al internaţionalizării marilor fluvi din Europa, -principiu al cărui bază l'a pus Roosevelt,- devine inaplicabil.-

In plus România se află în calea tendânţelor expasioniste sovietice înspre strâmtări şi Mediterană. Intenţia de încorporarea a României ar părea deci conform concepţiei ruseşti mai mult decât justificată.-

Deaceia ţara noastră se găseşte acum la o răscruce : Ea va trebuii să aleagă între o prietenie cu Rusia Sovietică - prietenie ce ar echivala cu înfinţarea unei " Românii Mari" intinzându-se dela Bug şi până la Tisa- şi între o luptă grea pentru păstrarea independenţei şi suveranităţii sale naţionale.-

./.

Ce va trebuii să alegem ? Ce credeţi ?

Dl.B. Cred că Dvs. aţi ales deja ! Dealtfel nu puteaţi alege decât într'un singur fel : alternativa a doua !

Dl.M. Daţ noi suntem mult prea slabi ca să ne apărăm singuri neajutaţi de nimeni, independenţa noastră punct.- Eu nu cred în"România Mare" promisă de Ruşi cum nu cred în niciun fel de promisiune rusească ! - Vreau însă să ştiu dacă vom fi susţinuţi de Dvs. în lupta ce ducem ?

Dl.B. Aţi citit discrusul lui Byrnes ? Aveţi răspunsul.

Dl.M. ~~Dl.M.~~ L-am citit. Vedeţi insuşi faptul cenzurării discursului lui Byrnes în presa română constituie o altă încălcare flagrantă a acordului dela Moscova.

Dl.B. Da. Ne-am sesisat şi am şi protestat. Ni s'a răspuns de sovietici că U.R.S.S. are drpt principiu constant în ţările controlate de era : România,Bulgaria,Ungaria,de a nu tolera să apară în presa respectivă niciun fel de atac sau critică la adresa vre'unuia din cei trei mari aliaţi.- Drept exemplu s'a invocat cenzurarea redării în presa română a unui articol scris de un gazetar sovietic şi apăruta"Pravda". Iar discursul domnului Byrnes conţine critici la adresa sovietelor tot aşa precum articolul respectiv din Pravda conţinea critici asupra politicei externe americane.-

Dl.M. Privitor la cenzurarea discursurilor dlui Byrnes există remediul: Radio-ul. Gravă este însă cenzura ce mi se aplică,- tot contrar celor hotărâte la Moscova,- în presa internă . Vă rog să vă sesizaţi şi de aceasta în călcare.

Revenind la discurul Dlui Byrnes îmi permit a menţiona să toate discursurile care se ţin sunt înălţătoare, Din nefericire însă totul se limitează numai la discursuri ! Deaceia îmi permit să ~~xxxx~~ vă rog să binevoiţi a transmite guvernului Dvs următoarele întrebării :

Este guvernul U.S-A. ferm hotărât să apere cu toate mijloacele litoralul mării Mediterane şi strâmtoriile asigurândastfel libera circulaţie în Mediterană şi independenţa statelor Balcanice ameninţate ?

Este guvernul U.S. A. hotărât să ajute România în mod eficace în apărarea independenţei şi suveranităţii sale naţionale ? .

Suntem nevoiţi ~~xx~~ a adresa guvernului Dvs. aceste intrebării pentru a şti pe ce ne bazăm în luăta ce ducem şi în curentul ce partidul nostru imprimă opiniei publice româneşti. Ţin a nota că astăzi partidul nostru şi cu mine suntem singurii in măsura a dirija opinia publică în România. Dacă poporul român a înfăptuit 23 August,a făcut-o numai în urma asigurărilor date de mine,

./.

- in baza armistiţiului preliminare încheiat la Cairo,- că Rusia sovietică nu va pune stăpânire pe ţara noastră.

Dl.B. E dispus să transmită guvernului U.S.A. întrebările formulate. Se indoieste de tendinţa de expansiune rusă xxxx până în Mediterană. Pe ce îşi bazează dl. M. credinţa aceasta ?

Dl.M. In primul rând pe aspiraţiunile istorice seculare a Rusiei. Iar cea mai ecluatantă dovadă actuală este formularea pretenţilor sovietice asupra Eritreei şi Dodecanezului. Or, fi de neînchipuit ca U.R.S.S. să vrea să stăpânească aceste teritorii fără ca să aibă spatele perfect acoperit în Balcani ?

Dl.B. Consideră aceste cereri drept neserioase . Ele sunte exagerate la maximum iar Rusia le-a formulat numai cu scopul ca să aibă unde şi din ce " Ceda".

Dl.M. Asa s'a crezut si despre pretenţile U.R.S.S. asupra Iranului şi Irakului .
Are domnul B cunoştinţă despre intenţia iminetă a guvernului român de a mobiliza,- la cererea sovietelor,- toate contigentele începând cu anul 1934 ? Stie dl. B. că divizile " Tudor Vladimirescu şi Horia Cloşca şi Crişan" au fost din nou echipate cu armament sovietic ? Că peste 5.000 muncitori din Bucuresti sunt deasemeni înarmaţi de ruşi ?

Dl.B. In ce scop ?

Dl.M. U.R.S.S. se prepară pentru toate eventualităţiile. Si de războil De aceia ar trebuie luate şi de anglo-americani măsuri eficace mai ales din timp. O încorporare a României în U.R.S.S. trebui prevenită cu orice preţ . Mijlocul cel mai bun pentru aceasta este ţinerea alegerilor.

Dl.B. Cum ar vedea dl. M. posibilă încorporarea României la U.R.S.S. In ce mod ?

Dl.M. Prin război ori pe cale paşnică : Prin consimţământul unui guvern comunist bazat eventual pe un parlament comunist,ales prin fraudă şi teroare.
Actualul guvern,va fi el admis să reprezinte România la Conferinţa Păcii,în cazul dacă până la acea dată nu s'ar ţine alegeri ?,

Dl.B. Nu ştie cu preciziune. E posibil însă să fie admis. Tehnica conferinţei de pace este de astfel bazat pe urmtparea proceduri în ceace priveste xxxxxxxxxxx România,Bulgaria şi Ungaria. U.R.S.S.-ulprepară proiectul de tratat de pace. Acest proiect se transmite apoi Anglo-Americanilor pentru a-şi face observaţiunile. Odată cei trei aliaţi de acord cu textul definitiv stabilit, va fi invitat şi guvernul român pentru a-şi face şi observaţiunile .-

./.

Dl.M. In acest din urmă caz, actualul guvern va face tot ce îi va dicta U.R.S.S. Acest lucru trebuie impriedicat. El nu poate fi împiedicat decât printr'o atitudine fermă a Marei Britanii şi U.S.A. Ele trebuie să pretindă imediat respectarea integrală a angajamentelor contractate de Rusia Sovietică şi guvernul român prin acordul dela Moscova. U.S.A. şi Marea Britanie greşesc atunci când procedează ca un om cinstiti faţă de un rău platnic.- U.R.S.S. a obţinut până acuma totul dela liaţii săi. A obţinut : Port-Arthur, Koreea, Insulele Sakhalin. Ce a dat în schimb ? Nimica. Acum e momentul să plătească şi ea. Cât priveşte modalitatea de constrângere aceasta r fi simplă : Cei doi aliaţi să nu stea de vorbă cu U.R.S.S. şi să nu îi mai împlinească nici-o cerere până când Rusia sovietică nu îşi va respecta în mod efectiv angajamentele .
Tara noastră se află într'o situaţie disperată ! Armata ne este desfinţară, economia distrusă, finanţele falimentare, libertăţile suprimate, oameni terorizaţi. Cum să mai răzistăm ? Ce să facem?

Dl.B. Stiu că e greu. Foarte greu. Sunt convins că mâine va fi mai greu. Iar poimânie si mai greu. Nu aveţi însă decât o singură cale de ales : Aceia a răbdării şia curajului.' Pe această cale veţi câştiga. Altfel veţi pierde totul !
Stim că atâta timp cât trupele ruseşti sunt în România, libertate nu va exista. Cu cât mai mult vor sta aceste trupe aicea, cu atât mai puţină libertate va fi. Noi facem tot pisibilul pentru a scurta sederea lor aicea. Am făcut şi facem concesiuni, închiţim chiar şi afronturi de multe ori. Toate acestea pentru a grăbi încheierea păcii. Si implicit plecarea trupelor de ocupaţie. Cu mult mai mult nu putem face . Atâta timp cât convenţia de armistiţiu stă în picioare şi executarea ei este subordonată Ianltului Comandament Sovietic, ne este aproape imposibil să facem mai mult. C
Ca încheiere Dl. B insistă încă odată mult asupra încunostiinţării misiunilor de orice abuzuri săvârsite de guvern.'

Dl.M. Ii sugerează slui B. infinţarea unor socetăţii mixte a.-r.- cu capital mixt, pentru a putea contrabalansa tendinţa sovietică de acaparare a economiei româneşti.-/ diferitele " SOVROMU"-uri/

Dl.B. - Vom mai reveni asupra acestei teme.-

COPIE

16.IX.1947.

(Corecturile sunt ale mele, dar conţinutul în total nu corespunde vederilor mele de cari eu nu le-am exprimat. ss. I. Maniu)

copii vezi vol 7. f 40–44.

(Cele arătate în prezentul document redau cu cea mai perfectă fidelitate din cuvânt în cuvânt discuţiile cari au avut loc la întrevederea dintre Dl. Berry şi Maniu şi pe cari chiar eu le-am tradus ca interpret asistând la această întrevedere.
ss. V. V. Serdici
17.9.47.)

D. Maniu, exprimându-şi bucuria de a revedea pe D. Ministru Berry, îl întreabă dacă D-sa a rămas cu o impresiune favorabilă în urma intrevederii pe care a avut-o cu Prezidentul Truman, D. Berry informează pe D. Maniu că Dl. Truman a cetit imediat raportul sau, că a doua zi la informat prin secretarul Dsale despre aceasta.

00061

Intrebat de D. Maniu, D. Berry, comunică că Dl. Prezident Truman, apreciând în intregime eforturile democraţiei Române, nu crede că probleme României poate fi rezolvată izolat, ci făcând parte dintr'un întreg complex al unor neînţelegeri dintre Rusia şi Marea Britanie şi America în ce priveşte natura însăşi a fiinţări democraţiei, preocuparea Statelor Unite şi a Marei Britani este în rezolvarea la olaltă a acestor dificultăţi.-

D. Maniu arată Dlui Ministru Berry situaţiunea creată de acţiunea Guvernului în pregătirea alegerilor. Mulţumind Dlui Berry pentru sprijinul acordat prin comunicarea notei Departamentului de Stat către Guvernul Român, D. Maniu totuşi comunică Dlui Berry situaţiunea extrem de nefavorabilă creată prin falşificarea registrelor electorale, operaţiune care are rezultatul de a exclude 2 pâna la 3 milioane de alegători, care sigur ar fi susţinut listele noastre, depe listele electorale. In acest fel partidul nostru se prezintă în alegeri fără alegători săi, rezultatul alegerilor este astfel falsificat, rezultatul alegerilor va fi un Parlament pur comunist, care din prima zi va cere anexarea României la Rusia Sovietică. In acest mod Statele Unite şi Anglia pierd aci în această parte a Lumi un important punct de sprijin, iar Naţiuni române i se face o mare nedreptate, care socoteşte D. Maniu ar fi putut fi evitată. In concluziune Dl. Maniu accentuiază că reprezentanţi Statelor Unite şi a Marii Britani ar trebui să intreprindă imediat o acţiune de control a registrelor electorale, de care-

..//..

ce cu Registrele măsluite de astăzi, este absolut zadarnic să luăm parte la alegeri.-

Dl.Ministru Berry confirmă că are cunoştinţă de toate acestea, iar în ce priveşte controlul registrelor electorale va aviza ce s'ar putea face.-

Dl.Maniu repetând regretul D-sale că nu a fost ascultat atunci când a cerut ca la Conferinţa de Pace să fie inclus în reprezentanţa României şi membrii ai Opoziţiei (care a făcut Armistiţiul) căci România nu este valabil reprezentantă de Guvern ci de membri ai Opoziţiei, care azi reprezintă nu 70% a Opiniei publice cum informase Dl.Maniu pe D.Berry acum câteva luni ci 90%.

D.Berry este de acord cu D.Maniu, îi arată însă ca activitatea grupului Gafencu la Paris a fost cu totul satisfăcătoare, atât Dl.Gafencu cât şi ajutori lui Dni Coste, (Creţianu) Tilea, au făcut o muncă foarte utilă, ajungând chiar acolo că decâte ori Conferinţa cerea date suplimentare D.Gafencu le furniza conferinţei mult înaintea Delegaţiei Oficiale a României. Delegaţia Americană a apreciat foarte mult munca grupului Gafencu, iar D.Viginschi a acuzat Delegaţia (americană) de a fi port parol al grupului Gafencu.-

D.Maniu mulţumeşte Dlui Berry pentru această comunicare şi îşi exprimă mulţumirea că a putut din vreme, acum câtiva ani, să înlesnească plecarea unora din aceşti domi în străinătate pentru reprezentarea intereselor noastre. D.Maniu exprimă apoi Dlui Berry părerea că ar fi foarte avantajos dacă Dsa ar putea (proteja) în străinătate un Guvern Român al rezistenţei contra întregi acţiuni periculoase Neamului pe care o va iniţia desigur Guvernul comunist care probabil va rezulta din aceste alegeri, D.Maniu socoteşte că un succes realtiv în alegeri după felul celui din Bulgaria nu este de niciun folos Ţări şi pentru acest motiv (înlăturarea acest guvern), crede mai util în circumstanţele imediatului vitor existenţa unui Guvern de rezistenţă în străinătate, rugându-l pe D.Berry să sondeze părerea Guvernului American în această părere, Dl.Berry nu este de opinea aceasta însă promite că se va informa.-

Dl.Maniu arată apoi Dlui Berry situaţia umilitoare şi cu totul desavantajoasă şi pentru partid şi pentru Ţară şi pentru Marile Puteri semnatari ai Acordului dela Moscova în ce priveşte situaţia Dlui Haţieganu în guvern. In adevăr Dl.Haţieganu a fost inclus în guvern următor recomandărilor Conferinţei dela

Moscova,iar Partidul Naţional Tărănesc s'a supus cu destul scepticism acestei hotărări. Timpul a dovedit cu prisosinţă că am avut dreptate iar situaţia Dlui Haţiegan şi la fel a Dlui Romniceanu,este aceia că făcând parte dintr'un guvern,care prin ei căpăta caracterul de reprezentativ,trebuia să supraveghieze întreaga activitate a Guvernului in ce priveşte aplicarea principilor democratice şi a libertăţei alegerilor, Dlor văd puşi în imposibilitatea să acţioneze în vre un fel, toate protestele lor rămânând inutile chiar în faţa abuzurilor celor mai flagrante. Faţă de aceasta constatare D.Maniu crede că ar fi potrivit de a retrage aceşti Miniştri din Cabinetul actual, şi întreabă pe D.Ministru Berry ce impresie are Dsaul, care ar fi impresia Departamentului de Stat.-

00062

D. Berry răspunde că el personal sfătueşte ca D.Maniu să (nu) pună în aplicare această intenţiune, şi în nici un caz fără prealabilă consultare cu Dsa. D.Berry comunică că a avut o asemenea conversaţie şi cu D.Bebe Brătianu căruia i-a dat acelaş răspuns. B. Ministru Berry, a comunicat rezumatul conversaţiei cu Dl.Brătianu Departamentului de Stat, la care a adăugat şi sfatul pe care l'a dat Dlui Brătianu şi pe care acum la dat şi Dlui Maniu adică că nu trebuia renunţat în niciun caz la participarea la alegeri şi nu trebuia contemplată retragerea miniştrilor actuali din guvern. Departamentul de Stat a primit aceste comunicări şi de sigur îşi va face observaţiile sale dacă n'ar fi de acord cu ele, şi în acest caz D.Berry ar aviza imediat pe Dl.Maniu. In legătură cu aceasta Dl.Berry arată Dlui Maniu desavantajul cel mai mare al isolări noastre din alegeri şi a retrageri miniştrilor noştri din guvern, ar însemna că acest Guvern redevine nereprezentativ şi că (cu) un astfel de guvern nici Statele Unite nici Anglia nu vor putea semna vreun tratat de pace, şi aceasta este tocmai ceace urmăreşte Rusia Sovietică, adică intârzierea cât mai infinită a semnări tratatelor de pace şi prelungirea stări actuale de ocupaţiune militare. O astfel de situaţie ar pune America într'o situaţie extrem de grea în cea ce priveşte susţinerea politicei democratice în România. D.Berry mai adaugă că înţelege foarte bine sentimantele de umilire resimţite de Dl.Maniu şi de partid, şi-l asigură că şi Dsa are acelaş sentiment, constatând că în calitatea sa de reprezentant al Statelor Unite este tot aşa pus in imposibilitate de a implini angajamentele dela Moscova.-

..//..

In concluziune Dl. Maniu rezumă conversaţiunea avută rugând pe D. Berry să caute tot posibilul pentru a controla registrele electorale, al căror confecţionare din partea guvernului face iluzorie întreaga operaţiune a alegerilor, şi in al doilea rând roagă pe Dl. Berry să consulte Departamentul de Stat asupra oportunităţii retragerii Miniştrilor din Guvern, asigurând pe Dl. Berry că in nici un caz nu o va face fără prealabilă consultare a D-sale.

16.IX.1947.

(Corecturile din text sunt ale mele dar conţinutul nu corespunde in totul vederilor mele deci nu le-am putut exprima cu nici o ocazie.

ss. Iuliu Maniu)

ATHENEE PALACE HOTEL

Bucuresti- România.-

copie vezi vol. 7 f 46–49.

00065

REZUMAT

Dl. M. Mulţumind pentru vizita ce i se face, ţine să-l pună pe Dl. B. în curent cu abuzurile şi încălcările flagrante ale obligaţiunilor luate de guvernul român prin acordul dela Moscova.-

Ii predă Dlui B. traducerea discursurilor ţinute de Bodnăraş la Suceava şi Câmpulung.-

Dl. B. Cetind discursurile obersvă că nici nu se aştepta la altceva, dat fiind calitatea de notoriu şi înflăcărat comunist al oratorului. Dl. B. cunoşte dealtfel în amănunt toate antecedentele nu prea onorate ale lui Bodnăraş.-

Dl. M. Insistă asupra caracterului grav al discursului pe următoarele considerente : 1.- El oglindeşte punctul de vedere sovietic întrucât vorbitorul,-ţinând seama de situaţia sa de observator şi " responsabil" sovietic în guvern,- nu putea vorbi astfel fără să fi primit instrucţiuni prealabile dela stăpânii săi.- 2.- Discursurile din speţă nu au fost ţinute numai în faţa unui auditoriul electoral ci ele au avut mai mult caracterul de normativ pentru fruntaşii comunişti şi şefii de autorităţi din Bucovina, cari cu toţii au asistat la adunării.-

In altă ordine de idei se atrage atenţia Dlui B. asupra faptului că guvernul,-contrar angajamentelor luate,-până în prezent nu ne-a permis decât reapariţia a trei ziare/: " Dreptatea," Patria" şi " Românul",- faţă de 20 ziare cât a avut în Ardeal P.N.T. precum şi o mulţime de alte ziare neavând coloratură făţişa de partid.-

Deasemeni mai insistă Dl. M. asupra injustei repartiţii a hârtiei : " Dreptatea" nu poate apare decât în 50.000 exemplare faţă de cel puţin 200.000 ex., cât ar fi necesar. Din lipsă de hârtie! Iar tipografii,- în contradicţie cu acordul din Moscova şi schimbul de scrisori dintre Ambasadorii anglo-americani şi Groza,-continuă să aplice cenzura sindicală a articolelor, refuzând să culeagă parte din ele.

Dl. B. Si-a luat note scrise despre cele de mai sus.-

Dl. M. Guvernul nu îşi respectă angajamentul de a ţine alegeri. In Ianuarie el a afirmat că ar avea nevoie de 4 luni

./.

pentru pregătirea alegerilor. In exact două luni li ajung pe deplin. El insă nu arată nici'o bunăvoință întrucât : nici proectul de lege electorală nu l-a redactat încă respective,- contrar angajamentului,- Nu l-a prezentat nici M.S. Regelui și nici celorlalte partide spre consultare si observațiuni,și, nici nu a întreprins vre'O acțiune pregătitoare în vederea alegerilor ca: inscrierea în liste electorale etc.-

Dl.B. Observă că azi dimineață i-a parvenit un" antiproect" al legii electorale.-

Dl.M. Ii atrage atențiunea asupra faptului că astfel de antiproecte circulă de mult în București și încă în mai multe variante.-Fără însă vre-o ganranție în privința autenticității.-
In continuare dl. M. își exprimă convingerea că guvernul nu are intenția să țină alegeri de loc și că,- la caz de ar fi totuși forțat să le țină,- va căuta să le amâne cât mai mult. Credința Dlui M. este că acest lucru se întâmplă tot în baza unor instrucțiuni primite dela Moscova.-

Dl.B. Este de părere contrară : alegeri se vor ține și ele vor fi și libere ! Dsa nu crede ca interesul Moscovei să meargă atât de departe încât să exercite presiuni mai mult sau mai puțin fățișe în vederea evitării sau amânării " sine die" a alegerilor.Căci, Sovietele,în mod explicabil,ar dori ca guvernul actual să iasă victorios din alegeri/ : Lucru ce nu se va întâmpla la niciun caz ! își exprimă Dl.B. convingerea / : dar ele nu vor interveni la niciun caz direct sau vizibil măcar în campania electorală din România.-

Dl.M. Punctul de vdere de mai sus e greșit. Motiva : a.- In alegeri guvernul va fi bătut. El va trebui decinsă demisioneze. b.- U.R.S.S. are interesul că acest guvern și nu altul să rămână la putere. c.- Membrii din guvern precum și personalitățiii comuniste marcante au declarat în repetate rânduri,în conversațiuni particulare,că nu vor părăsi puterea cu niciun preț.... Or,cum se pot concilia cele de mai sus altfel decât prin înlăturarea totală sau amânarea nesfârșită a alegerilor ?
Iar dacă totuși,prin minune,se vor ține alegeri aceste vor fi foarte sângeroase.-

Dl.B. Dacă ținerea unor alegeri libere nu ar fi intrat în vederile Sovietelor atunci acestea,la Moscova,s'ar fi putut opune categoric la principiul însăși,- zicând un " nu",-așa cum au procedat în chestia Bulgariei.- Nimeni nu ar fi putut să-i împiedice să acționeze astfel. Or ei au convenit la ținerea de alegeri libere în România!....
In privința compoziției post-electorale a guvernului ar exista o soluție care să mulțumească pe toată lumea : un acrod premergător

./.

tor în genul celui din Ungaria.-

Dl.M. Se declară gata să încheie chiar mâine un asemenea acord. Nici guvernul actual și nici partidele de extremă stânga nu-l doresc însă.- Se va face tot posibilul de către guvern pentru amânarea alegerilor cel puțin până în toamnă și,-dacă până atunci nu ar interveni ceva ceva ce să favorizez situația partidelor F.N.D.-iste,-eventual până la iarnă,când,pentru partidele istorice ducere unei campani electorale va fi și mai mult îngreunată.-

Si până atunci se va face tot posibilul de către F.N.D.pentruca să ni se ia orice posibilitate de circulație. Mai recent,în contradicție cu dispozițiuni legale categorice,guvernul a reînceput rechiziționarea automobulelor. Printr'un jurnal al Cons. de Mins. s'a dispus rechiziționarea unui număr de 75 mașini. Numărul acesta a fost în mod vădit complectat în mare parte luându-se automobilele partizanilor noștri.-

Dl.M. sugerează înființarea unei socetpți cu capital mixt.r.-a pentru import de auto-turisme precum și găsirea unei formule pentruca aceste mașini să nu poată fi rechiziționate.-

Dl.B. Proectul nu este realizabil din cauză că U.S.A. nu va putea exporta timp de incă cel puțin 6 luni niciun fel de automobile. Iar mașinile de tip militar au fost aproape toate vândute. In afară de aceasta,până la ~~xxxxxxx~~ eventuala sosire a mașinilor alegerilor vor fi trecute.-

Iși ia notă despre rechizițiile nou intervenite.-

Dl.M. Caii și căruțele au fost luate de sovietici,automobilele rămase ni le rechiziționează românii,pe calea ferată se cer zeci de legitimații și autorizații.- Cum să facem propagandă ?

<u>Membrii partidului nostru sunt omorâții,</u> cluburile rechiziționatte/ : cazul clubului din Cluj :/ iar puține localuri sau case de sfat ce avem devastate de F.N.B.-iști.-

Cunoaște dl. B. cazul asasinării Dr. Boțioc ?

Dar amănuntele agresiunii de Arad ?

Dl.B. Răspunde afirmativ. Are în posesiunea sa și fotografii.-

Dl.M. Relatează agresiunea din Simleul-Silvaniei,arestările abuzive și schingiuirile dela polițiile cu a căror asistență se săvârșesc aceste fărădelegi.-

<u>Procesul incidentelor din 8 Noembrie 1945 continuă.</u>

Contrar angajamentului express luat de primul ministru. Arestările se țin lanț.- Functionarii și muncitorii sunt terorizați. Ce este de făcut ?

Dl.B. La Moscova au fost stabilite 2 lucruri primordiale : 1.- caracterul " Nefascist" al partidelor istorice și ".- obligativitatea de ținereaunor alegeri libere. Vă sfătuiesc a neglija abuzurile

.//

minore şi a releva oficial numai pe cele privind punctele de mai sus.-

Dl.M. Cât priveşte primul punct, partidul ns. nu are nevoie de certificatul nimănui, în dovedirea calităţii sale democrate. Privitor la abuzurile in legătură cu alegerile, acestea au fost toate semnalate.-

Dl.B. Procedura de urmat în semnalarea abuzurilor este următoarea : reprezentantul partidului in guvern înaintează în fiecare caz în parte câte un protest adresat primului ministru şi concomitent cu aceasta remite câte o copie depe protest, celor 2 misiuni anglo-americane.-

Misiunile odată sezizate, cele trei mari puteri examinează prin organelor lor temeinicia protestelor şi îndrumă apoi guvernul român prin comisia aliată de control, să se conformeze instrucţiunilor ce i se vor da în baza celor decise.-

Dl.M. Sesizarea misiunilor s'a făcut în toate cazurile. Până şi C.A.C. a fost sesizată de fiecare caz în parte.-

Dl.B. Declară că nu are cunoştinţă de acest lucru.
Va cerceta.-

Dl.M. Voi face să vi se remită o " bibliotecă" întreagă conţinând toată documentarea protestelor noastre. Am însă impresia netă, chiar convingerea că atâta timp cât anglo-saxoni nu vor adopta o atitudine categorică, toate aceste demersuri vor fi iluzorii.- Dacă depindea numai de mine şi dacă nu riscam să jignesc 2 mari puteri Anglia şi America, care s'au trimis 2 distinişi ambasadori în România, eu aşi fi sfătuit partidul nostru să respingă acordul dela Moscova. El este insuficent şi nu conţine garanţii. E insuficent pentrucă în loc de a impune îndepărtarea unui guvern desre care s'a stabilit în mod cert şi unanim că este nereprezentativ şi nedemocratic el nu prevede nici măcar neutralizarea Ministerelor de Interne şi Justiţie. Iar drept garanţii, Dnii ambasadori Harrimann şi sir Clark-Kerr mi-au oferit cuvântul de onoare al Marei Britanie si U.S.A. că vor face U.R.S.S.-ul să respecte acelaş cuvânt dat primelor două mari puteri, că va respecta angajamentele luate la Moscova obligând totodată şi guvernul român să facă aceasta.-

Dl.B. Si Dvs. găsiţi aceste garanţii insuficente ?

Dl.M. Din contră ! le găsesc prea mari.... Principiu de drept penal este, că pedepsele prea mari nici nu se aplică şi nu au nici efect moralizator.-

Dacă primarul din Constanţa împiedică în mod abuziv ţinerea unei adunări sau falsifică rezultatelel unei alegeri, eu mă pot plânge unui ministru de interne neutru şi pot pretinde acestuia înlocuirea primarului abuziv. Dacă însă în cazul unui ministru de

interne comunist, m'as plânge în speţă celor două misiuni, nici Marea Britania şi nici U.S.A. nu îşi vor mobiliza flota din Mediterană pentru a-mi da mie satisfacţie. Ele se vor mulţumi în cel mai fericit caz să adreseze o notă diplomatică care la rândul ei să aibă un efect îndoelnic.-

Cât priveşte promisiunile sovietice, ele cunosc prea bine din experienţă pentru a mai putea avea încredere in ele. Preliminarile armistiţiului, încheiat la Cairo, nu au fost respectate. Armistiţiul, cu totul deosebit de cel din Cairo, încheiat la Moscova nu este respectat. Punerea în aplicare al acestuia din urmă, cu toate că mi s'a promis că va fi mai blând, -a fost cu mult mai necruţător. La Moscova ni s'a spus odată cu încheierea armistiţiului că este dela sine că odacă cu încetarea ostilităţilor, trupele sovietice vor fi retrase din România. Acest lucru s'a refuzat să fie luat laproces-verbal tocmai pe motivul că era"dela sine înţeles"...... Or trupele sovietice ţin şi astăzi România sub ocupaţie.-

U.R.S.S. urmăreşte incorporarea României. Intreg sistemul politic ce ne aplică denotă în mod clar acest lucru.-

Dl. B. Nu cred ca U.R.S.S. să urmărească acest lucru, din două motive 1.- România este greu " digestibilă" 2.- Din moment ce sovietele şi-ar putea asigura în România un guvern amic ,ce nevoie ar mai avea de anexiune ?

Dl. M. Este cu mult mai uşor să guvernezi cu ajutorul unui general rus, guvernator al Românieidecât să obţii dela un guvern, -oricât de amical ar fi el, -fiecare tonă de petrol cu tratative România este în centrul Balcanilor. Ea este posesoarea gurilor Dunării. Or cine stăpâneşte gurile Dunării stăpâneşte Dunărea Prin trasarea unei frontiere aşa cum doresc ruşi aceştia vor deveni stăpână necondiţionaţi ai gurilor Dunării şi de ci a Dunării întregi. Prin aceasta, marele principiu al internaţionalizării marilor fluvi din Europa, -principiu al cărui bază l'a pus Roosevelt, - devine inaplicabil.-

In plus România se află în calea tendânţelor expasioniste sovietice înspre strâmtări şi Mediterană. Intenţia de încorporarea a României ar părea deci conform concepţiei ruseşti mai mult decât justificată.-

Deaceia ţara noastră se găseşte acum la o răscruce : Ea va trebuii să aleagă între o prietenie cu Rusia Sovietică - prietenie ce ar echivala cu înfinţarea unei " Românii Mari" intinzându-se dela Bug şi până la Tisa- şi între o luptă grea pentru păstrarea independenţei şi suveranităţii sale naţionale.-

./.

00069

Ce va trebuii să alegem ? Ce credeţi ?

Dl.B. Cred că Dvs. aţi ales deja ! Dealtfel nu puteaţi alege decât într'un singur fel : alternativa a doua !

Dl.M. Dar noi suntem mult prea slabi ca să ne apărăm singuri neajutaţi de nimeni, independenţa noastră punct.- Eu nu cred în"România Mare" promisă de Ruşi cum nu cred în niciun fel de promisiune rusească ! - Vreau însă să ştiu dacă vom fi susţinuţi de Dvs. în lupta ce ducem ?

Dl.B. Aţi citit discrusul lui Byrnes ? Aveţi răspunsul.

Dl.M. xxxx. L-am citit. Vedeţi insuşi faptul cenzurării discursului lui Byrnes în presa română constituie o altă încălcare flagrantă a acordului dela Moscova.

Dl.B. Da. Ne-am sesisat şi am şi protestat. Ni s'a răspuns de sovietici că U.R.S.S. are drpt principiu constant în ţările controlate de era : România, Bulgaria, Ungaria, de a nu tolera să apară în presa respectivă niciun fel de atac sau critică la adresa vre'unuia din cei trei mari aliaţi.- Drept exemplu s'a invocat cenzurarea redării în presa română a unui articol scris de un gazetar sovietic şi apăruta"Pravda". Iar discursul domnului Byrnes conţine critici la adresa sovietelor tot aşa precum articolul respectiv din Pravda conţinea critici asupra politicei externe americane.-

Dl.M. Privitor la cenzurarea discursurilor dlui Byrnes există remediul Radio-ul. Gravă este însă cenzura ce mi se aplică,- tot contrar celor hotărâte la Moscova,- în presa internă . Vă rog să vă sesizaţi şi de aceasta în călcare.

Revenind la discurul Dlui Byrnes îmi permit a menţiona să toate discursurile care se ţin sunt înălţătoare, Din nefericire însă totul se limitează numai la discursuri ! Deaceia îmi permit să xxxx vă rog să binevoiţi a transmite guvernului Dvs următoarele întrebării :

Este guvernul U.S.A. ferm hotărât să apere cu toate mijloacele litoralul mării Mediterane şi strâmtoriile asigurândastfel libera circulaţie în Mediterană şi independenţa statelor Balcanice ameninţate ?

Este guvernul U.S. A. hotărât să ajute România în mod eficace în apărarea independenţei şi suveranităţii sale naţionale ?

Suntem nevoiţi xx a adresa guvernului Dvs. aceste intrebării pentru a şti pe ce ne bazăm în luăta ce ducem şi în curentul ce partidul nostru imprimă opiniei publice româneşti. Ţin a nota că astăzi partidul nostru şi cu mine suntem singurii in măsura a dirija opinia publică în România. Dacă poporul român a înfăptuit 23 August, a făcut-o numai în urma asigurărilor date de mine,

./.

- in baza armistițiului preliminare încheiat la Cairo,- că Rusia sovietică nu va pune stăpânire pe țara noastră.

Dl.B. E dispus să transmită guvernului U.S.A. întrebările formulate. Se îndoiește de tendința de expansiune rusă până în Mediterană. Pe ce își bazează dl. M. credința aceasta ?

Dl.M. In primul rând pe aspirațiunile istorice seculare a Rusiei. Iar cea mai eclatantă dovadă actuală este formularea pretențiilor sovietice asupra Eritreei și Dodecanezului. Or, ar fi de neînchipuit ca U.R.S.S. să vrea să stăpânească aceste teritorii fără ca să aibă spatele perfect acoperit în Balcani.?

00071

Dl.B. Consideră aceste cereri drept neserioase . Ele sunt exagerate la maximum iar Rusia le-a formulat numai cu scopul ca să aibă unde și din ce " Ceda".

Dl.M. Asa s'a crezut si despre pretenţile U.R.S.S. asupra Iranului și Irakului .

Are domnul B cunoștință despre intenția iminetă a guvernului român de a mobiliza,- la cererea sovietelor,- toate contigentele începând cu anul 1934 ? Stie dl. B. că divizile " Tudor Vladimirescu și Horia Cloșca și Crișan" au fost din nou echipate cu armament sovietic ? Că peste 5.000 muncitori din București sunt deasemeni înarmați de ruși ?

Dl.B. In ce scop ?

Dl.M. U.R.S.S. se prepară pentru toate eventualitățile. Si de război. De aceia ar trebuim luate și de anglo-americani măsuri eficace mai ales din timp. O încorporare a României în U.R.S.S. trebui prevenită cu orice preț . Mijlocul cel mai bun pentru aceasta este ținerea alegerilor.

Dl.B. Cum ar vedea dl. M. posibilă încorporarea României la U.R.S.S. In ce mod ?

Dl.M. Prin război ori pe cale pașnică : Prin consimțământul unui guvern comunist bazat eventual pe un parlament comunist,ales prin fraudă și teroare.

Actualul guvern,va fi el admis să reprezinte România la Conferința Păcii,în cazul dacă până la acea dată nu s'ar ține alegeri ?

Dl.B. Nu știe cu precizîune. E posibil însă să fie admis. Tehnica conferinței de pace este de astfel bazat pe urmtoarea procedură în ceace privește România,Bulgaria și Ungaria. U.R.S.S.-ul prepară proiectul de tratat de pace. Acest proiect se transmite apoi Anglo-Americanilor pentru a-și face observațiunile. Odată cei trei aliați de acord cu textul definitiv stabilit, va fi invitat și guvernul român pentru a-și face și observațiunile .-

./.

Dl.M. În acest din urmă caz, actualul guvern va face tot ce îi va dicta U.R.S.S. Acest lucru trebuie impriedicat. El nu poate fi împiedicat decât printr'o atitudine fermă a Marei Britanii şi U.S.A. Ele trebuie să pretindă imediat respectarea integrală a angajamentelor contractate de Rusia Sovietică şi guvernul român prin acordul dela Moscova. U.S.A. şi Marea Britanie greşesc atunci când procedează ca un om cinstiti faţă de un rău platnic.- U.R.S.S. a obţinut până acuma totul dela aliaţii săi. A obţinut : Port-Arthur, Koreea, Insulele Sakhalin. Ce a dat în schimb ? Nimica. Acum e momentul să plătească şi ea. Cât priveşte modalitatea de constrângere aceasta r fi simplă : Cei doi aliaţi să nu stea de vorbă cu U.R.S.S. şi să nu îi mai împlinească nici-o cerere până când Rusia sovietică nu îşi va respecta în mod efectiv angajamentele .

Tara noastră se află într'o situaţie disperată ! Armata ne este desfiinţară, economia distrusă, finanţele falimentare, libértăţile suprimate, oameni terorizaţi. Cum să mai răzistăm ? Ce să facem?

Dl.B. Stiu că e greu. Foarte greu. Sunt convins că mâine va fi mai greu. Iar poimânie si mai greu. Nu aveţi insă decât o singură cale de ales : Aceia a răbdării sia curajului.' Pe această cale veţi câştiga. Altfel veţi pierde totul !

Stim că atâta timp cât trupele ruseşti sunt în România, libertate nu va exista. Cu cât mai mult vor sta aceste trupe aicea, cu atât mai puţână libertate va fi. Noi facem tot pisibilul pentru a scurta sederea lor aicea. Am făcut şi facem concesiuni, înghiţim chiar şi afronturi de multe ori. Toate acestea pentru a grăbi încheierea păcii. Si implicit plecarea trupelor de ocupaţie. Cu mult mai mult nu putem face . Atâta timp cât convenţia de armistiţiu stă în picioare şi executarea ei este subordonată Ianltului Comandament Sovietic, ne este aproape imposibil să facem mai mult. C

Ca încheiere Dl. B insistă încă odată mult asupra încunostiinţării misiunilor de orice abuzuri săvârsite de guvern.

Dl.M. Ii sugerează slui B. infinţarea unor socetăţii mixte a.-r.- cu capital mixt, pentru a putea contrabalansa tendinţa sovietică de acaparare a economiei româneşti.- / diferitele " SOVROMU"-uri/

Dl.B. Vom mai reveni asupra acestei teme.-

---

copie vezi vol. 7. f 50. ~~C O P I E~~

AIDE - MEMOIRE

00073

In ziua de 1 August 1946, ora 18, Excelenţa sa domnul Ministru Holman, reprezentantul diplomatic al Marei Britanii a primit pe dl. Iuliu Maniu, preşedintele partidului naţional ţărănesc.

Dl Iuliu Maniu a prezentat dlui ministru Holman un raport asupra celor întâmplate în domineaţa acestei zile la tipografia la care se tipăreşte "Dreptatea", arătând cum un grup numeros de comunişti, acţionând sub paza agenţilor poliţiei Capitalei, au atacat localul tipografiei stricând zaţul ediţiunei care urma să apară în această zi, şi făcând deasemeni unele stricăciuni la maşini. Scopul principal însă al atacului a fost arestarea lucrătorilor noştri, cari au fost ridicaţi şi duşi la Confederaţia Generală a Muncii, unde au trebuit sub teroare să se oblige să nu mai lzcreze pentru ziarul "Dreptatea".

Dl Iuliu Maniu a arătat dl Ministru Holman cum în acest mod se reiterează procedeul întrebuinţat de comuniştii din Cluj acum 2 luni împotriva celui de al doilea ziar al Partidului, "Patria", care precum se ştie de atunci nu mai apare.

Dl Preşedinte Iuliu Maniu remite apoi Excelenţei Sale dlui Ministru Holman o petiţiune prin care, înşirue, cronologic abuzurile comise de Guvernul Groza dela instalarea sa,/---(şi aceasta în poficea angajamentelor ce şi le luase în urma acordului de la Moscova, şi după analizare) efectele cari vor decurge din aplicarea legei Electorale, definitivată adundi, arătând că alegerile cari se pregătesc nu vor putea fi decât sângeroase, că rezultatele ce se vor obţine vor putea cu uşurinţă să fie complect falsificate, şi că astfel este probabil că vor da un parlament aproape pur comunist.

In concluziune, domnul Iuliu Maniu roagă pe dl. Ministru Holman să intervină pe lângă Guvernul Majestăţei Sale Britanice să se delege, în vederea alegerilor, un nu-

./.

măr de observatori oficiali, cari ar trebui să sosească cât de curând pentru a putea să-şi dea seama şi de felul cum se pregătesc aceste alegeri.

Dl Ministru Holman, primind această petiţiune, se informează pe lângă dl.Maniu, care ar fi o propunere subsidiară, în cazul că Anglia nu ar putea satisface dezideratul expus. Dl.Maniu, apreciind solicitudinea dlui Ministru Holman, declară că orice altfel de asistenţă, prin parlamentari şi corespondenţi englezi, ar fi bine venită. Dl. Maniu adaugă însă că fără o astfel de asistenţă, preferabil prin OBSERVATORI oficiali, rezultatul alegerilor este compromis şi rezultatul va fi o cinică batjocurire a voinţei poporului.

Dl Maniu prezintă deasemeni domnului Ministru Holman o rugăminte verbală cu obiectul ca domnul ministru să roage Guvernul Britanic să admită şi să ceară ca la Conferinţa Păcei din Paris să fie invitat şi reprezentantul opoziţiei, inclus în Guvernul Român actual în împlinirea acordului dela Moscova. Deasemeni că în caz că acest Ministru ar fi impiedecat dintr'o cauză sau alta, Partidul să poată trimite la conferinţă un alt reprezentant al său. Dl Maniu arată că actualul Guvern nu reprezintă decât o infimă minoritate a poporului român, şi prin urmare este logic ca şi opoziţia să-şi poată spune cuvântul, cum dealtfel acest procedeu este aplicat de marile democraţii apusene. Mai departe, dl.Maniu sprijină rugămintea sa şi pe faptul că nu actualele partide şi persoane cari alcătuesc Guvernul actual au militat pentru scoaterea României din Axă şi alăturarea ei la lupta alături de Naţiunile Unite, ci (exclusiv) Partidul naţional ţărănesc şi partidul naţional liberal. Această acţiune, începută încă din 1940, cu atâtea riscuri şi primejdii a adus o lovitură mortală Hitlerismului, cum însăşi Mareşalul Keitel a recunoscut-o. Guvernul actual dealtfel nu poate reprezenta voinţa poporului Român, căci nu este ataşat nici politicei care se întemeiază pe Charta Atlanticului, şi nici nu reprezintă aspiraţiunile seculare pentru libertate şi democraţie a Naţiunei Române.

Dl Maniu roagă pe dl.Ministru Holman să transmită Guvernului Britanic această întâmpinare, cu atât mai mult

./.

cu cât este cu totul inexplicabil tratamentul vitreg pe care-l sufere azi România, care în ordinea sacrificiilor făcute pe câmpul de luptă, alături cu armatele Sovietice, este a patra țară din lume, cu 160.000 morți și dispăruți.

Deasemeni dl.Maniu mai expune nedreptatea care se face românilor prin faptul că însuși în preambulul Tratatului de Pace se prevede că trupele de ocupație Rusești să poată să continue să stea pe teritoriul român chiar și dupe încheierea păcii și scurgerea celor 90 zile, și anume până la rezolvirea problemei Austriace, cea ce este cu totul contrar prevederilor tratatului de Armistițiu.

Este inadmisibil, a adăugat dl.Maniu, ca România să fie obligată să suporte întreținerea unor armate străine pe termen nelimitat pentru conjuncturi cari nu depind întru nimic de România și pentru rezolvarea cărora aceasta țară nu poate contribui cu nimic.

Dl Maniu complectează expunerea sa prin aceea că afirmă că România se putea aștepta cu drept cuvânt ca să fie răsplătită pentru efortul militar făcut și care a contribuit atât de substanțial în scurtarea și terminarea răsboiului, prin acea că i se datora ameliorarea condițiunilor armistițiului și nu ca acestea să fie îngreunate cum se evidențiază în proectul de Tratat de Pace. Deasemeni România se putea aștepta ca în conformitate cu hotărîrile de la Yalta, Potsdam și Moscova să fie scutită de a suporta un Guvern dictatorial, nedemocratic și nereprezentativ care sfidează Națiunile Unite la fiecare pas refuzând îndeplinirea promisiunilor făcute solemn, și pe baza cărora a obținut o recunoaștere provizorie.

Domnul Iuliu Maniu roagă pe dl.Ministru Holman să intervină pe lângă Guvernul Majestății Sale Britanice ca să ia în considerație aceste urgente deziderate a căror împlinire este absolut necesară atât în interesul României cât și a păcei Europene.

copie regi vol. 7 f 51,

/—— arătând că încă dela început Guvernul a călcat angajamentele sale faţă de acordul dela Moscova limitând excesiv libertatea presei, neîngăduind reprezentanţilor noştri să vorbească la Radio, cu toate că agenţii Guvernului zilnic insultă postul de emisiune partidul şi conducătorii săi, că, mai departe, toate întrunirile noastre sunt atacate de agenţii comunişti sub protecţia forţei publice pusă la dispoziţia acestor elemente de dezordine, deasemeni dl IuliumManiu aminteşte toate assasinatele comise în contra membrilor partidului nostru, fără ca vreo dată assasinii să fie urmăriţi, şi insfârşit relatează ultimele atacuri ce partidul a suferit la Craiova Târgovişte şi într'o circumscripţie la Bucureşti, unde întrunirile noastre au fost din nou asaltate, nenumăraţi prieteni de ai noştri umplând spitalele.

Mai departe dl Maniu analizează

NOTA: Acest text a fost scris de mână pe o foaie separat

3

30 Septembrie 1946.

copie regi vol.7. f.30-39.

U0077

MEMORANDUM

I.Cuvânt înainte.

Orice incercare de a creea în România o rețea unitară si intinsă a unei miscări supterane,trebue să ia in consideraţie condiţiile locale existente.Este într'adevăr imposibil de a porni o astfel de muncă,numai pe linie pur teoretice,fără o considerare temeinică a acestor condițiuni.O astfel de incercare re ar duce inevitabil la un eşec care ar trage după sine cele mai serioase consecințe.-

Condițiunile din România diferă complet de acele din Polonia sau Iugoslavia,de ex.In aceste două țări mişcarea de rezistență s'a ivit spontan si intr'un fel oarecum normal chiar în momentul când teritoriile lor nationale au fost invadate.

Polonia a suferit o ocupație atât germană cât şi rusă. Miscarea de Rezistență a fost începută de unele sectiuni ale armatei care au refuzat să se predea şi care aveau la dispoziţia lor o parte considerabilă a depozitelor de munițiie.In ceeace priveste aspectul politic,miscarea de rezistență poloneză a avut de luptat dela bun început atât cu nemții cât şi cu ruşii.Aceste lupte au continuat chiar după încetarea ostilităților cu Germania,când Polonia - în ciuda status -ului ei ca națiune unită, - a fost de fapt supusă unei ocupații militare ruse.Deaceea,din cauza acestei continuități,relativ puțin ajutor este necesitat pentru a pune mişcarea de rezistență poloneză în posibilitate de a continua activitatea ei.

In Iugoslavia,mişcarea de rezistență a fost începută de MIHAILOVICI,în condiții similare celor din Polonia,şi avea în primul rând de combătut pe nemți.- Mai târziu trebuia să lupte contra lui TITO,ale cărui formatiuni au fost infiltrate în mod vădit de agenți sovietici.După încetarea generală a ostilităților din Europa,când TITO,datorită ajutorului ruşilor şi aliaţilor a devenit stăpân în țară,miscarea de rezistență n'a depus armele în fața dictatorului,deoarece continua a fi

./.

animată de acelaşi îndemn politic,pathologic şi moral care si în timpul războiului.-

Circumstanţele existente în România sunt cu totul altfel In această ţară lovitura de Stat dela 23 August 1944,a fost executată de întreaga armată si de întregul aparat de Stat,care deodată a pornit contra nemţilor.Aceste organe,cum a fost şi de aşteptat,a rămas atunci la dispoziţia Guvernului de colaborare la putere după Armistiţiu.Insă,în contradicţie cu angajamentele formale luate de Puterile Aliate principale,dând României garanţie contra oricărui amestec în treburile ei interne,Guvernul de colaborare a fost înlocuit prin presiune directă exercitată de armatele Sovietice printr'un guvern de totală supunere faţă de Soviete,care avea ca primul scop transformarea întregului aparat de Stat şi mai ales a armatei,într'un instrument servil al planurilor Sovietice.-

Câtva timp după instalarea din partea ruşilor,a actualului guvern român " Quisling",aliaţii au impus obligaţii formale, a căror executare ar fi avut inevitabil rezultatul venirii la putere a partidelor Democratice de opoziţie.In acest caz,guvernul nou democratic ar fi avut iar la dispoziţie întregul aparat de Stat,care la un moment dat ar fi fost gata - în caz de chemare - în acelaşi fel cum a fost în August 1944. Ultima încredinţare ce ni s'a făcut a fost acordul dela Moscova din Decembrie 1945,care garanta libertatea alegerilor din România.Nu există nici cea mai mică îndoială că,chiar prin alegeri <u>relativ</u> libere,opoziţia democrată ar putea recăpăta controlul guvernului. Insă aceste încredinţări aliate n'au fost puse nici măcar în cea mai mică măsură în aplicare.Acesta este motivul,dece în aceste împrejurări sunt relativ puţine şanse pentru opoziţie de a venit la putere şi a fi pregătit,când vine momentul internaţional potrivit de a juca iar - cum a făcut în trecut - o parte folositoare atât în interesul României cât şi în interesul puterilor Apusene.Trebue ţinut minte că sovietele au studiat în modul cel mai amănunţit condiţiile privitoare la lovitura de Stat dela 23 August şi mijloacele prin care a fost executată. Ca rezultat,posibilităţile pentru o eventuală repetare exactă a loviturii de Stat din 1944,se micşorează rapid şi o astfel de problemă va necesita o nouă apreciere.In contrast cu poziţiile guvernelor Polon şi Iugoslav faţă de legea internaţională,Guvernul Român este încă supus unei supravegheri aliate. Prin urmare,

./.

situaţia internă politică este încă în proces de desvoltare în comparaţie cu Polonia şi Iugoslavia.Deaceea,deoarece conflictul politic intern nu este încă destul de pronunţat şi puterile interne de opoziţie nu sunt încă irevocabil angajate,rămâne încă posibilitatea de a influenţa rezultatul final al balanţei politice de putere şi de a determina o coordonare a activităţii opoziţiei.Aceste împrejurări deci contează pentru diferenţa între situaţia din România şi aceea a unor vecini ai ei,cât şi pentru lipsa unei mişcări de rezistenţă unite,întinse şi bine organizate în această ţară.Această diferenţă însă nu poate,în nici un caz,fi atribuită lipsei de dorinţă fierbinte din partea românilor de a apăra drepturile lor,ci numai împrejurărilor susmenţionate.Perioada actuală poate fi privită ca strategică.

= = =

II.INTARIREA MISCARII DE REZISTENTA IN ROMANIA

A.Organizarea în general şi operaţii preliminare.

Pentru a creea o mişcare de rezistenţă unitară întinsă şi bine organizată în România,şi pentru a întări organizaţiile locale existente,trebue să se ţină seama de următoarele:

1/. Regimul terorist poliţist va descoperi,fără îndoială,oricare încercare importantă de a organiza în prezent grupuri de acţiune,al căror scop afişat ar fi de a răsturna regimul actual prin forţă şi de a hărţui Armata Roşie şi alte organe ale autorităţilor Sovietice.Este de fapt de neconceput în împrejurările actuale existente în România,crearea imediată a unei mişcări de rezistenţă serioase,fără a fi imediat descoperită;mai ales datorită înfiltrării inevitabile a agenţilor comunişti.O astfel de descoperire ar discredita orice guvern străin,chiar numai de departe implicat.

2/. Este deasemenea de neconceput de a crea o mişcare supterană fără un plan definit şi fără o sarcină bine împărţită.O astfel de încercare ar fi contrarie tuturor principiilor militare şi psihologice.Fără îndoială că o astfel de mişcare ar muri dela sine.Deaceea,nu poate fi vorba de a crea

./.

formaţiuni militare, fără a le da un scop imediat, şi de ale ţine inactive în rezervă pentru o misiune mai târzie. Este însă uşor de înţeles că scopul final al mişcării nu poate fi admis în prezent.

3/. Decând rezistenţa politică contra regimului comunist şi ocupaţiei Sovietice a fost concentrată în România în jurul partidelor de opoziţie, este inpracticabil de a creea o mişcare activă fără a avea contact cu activitatea partidelor politice. Aceasta ar insemna de a clădi pe nicio bază morală, ceeace deasemenea este inpracticabil. Orice efort în aceasta directie va fi condamnat la eşec.

4/. Pe dealtă parte, se înţelege că nici o mişcare de rezistenţă poate fi creeată în contact direct cu partidele politice. Informaţiuni vitale s'ar răsufla, şi aceasta trebue evitat în orice caz.

Problema esenţială ar fi, de aceea, de a găsi o cale pentru a forma o mişcare viitoare de rezistenţă pe baza spiritului de luptă reprezentat de partidele politice, fără a permite nici partidelor politice, nici mişcării însăşi de a-şi da seama de scopul final şi adevărat al acestei mişcări.

Actiunea teroristă a guvernului contra partidelor politice si opiniei publice în general, au creat în România o stare de tensiune şi pasiune politică foarte favorabilă formării unei organizatii de apărare contra acestei terori. Aicea am vrea să adăugăm alegerile apropiate care vor împinge pasiunea la un grad si mai înalt, creind prin aceasta o bază şi mai bună pentru organizarea unei astfel de formaţiuni.-

Partidele politice ale opozitiei, cu mijloacele reduse pe care le au la dispozitie, încearcă deja de a organiza o astfel de actiune. Aceasta va fi însă mai mult decât limitată din cauza mijloacelor foarte reduse care stau la dispozitia lor. Dacă partidele politice ar putea fi ajutate, obtinând mijloacele pe care nu le posed pentru moment, aceasta actiune ar putea atinge o amploare considerabilă. Situaţia contine deja elementul de bază, adică pasiunea politică, care este o condiţie necesară pentru desvoltarea aceasta.

Ar fi deaceia recomandabil pentru aceste partide politice de a primi mijloace suficiente pentru a da o desvoltare cât se poate de largă acestei actiuni. In acest fel, nenumerate

./5

echipe de apărare ar putea fi constituite în fiecare judeţ. Aceste vor fi bine pregătite, cu grije organizate, perfect instruite, şi pregătite succesiv pentru a atinge culmea la apropierea alegerilor şi intensificarea pasiunilor politice.

Pentru o eficacitate mai mare ar fi de recomandat pentru partidele naţional-ţărănesc şi liberal de a prezenta o listă comună pentru alegeri. La aceasta adăugăm acordul hotărât între ele şi Partidul Socialist care a decis să colaboreze cu celelalte partide politice pentru apărarea libertăţilor electorale. In acest fel, echipele organizate în fiecare judeţ vor reprezenta întreaga opoziţie, asigurând deacesa maximum de eficacitate şi ajutorul popular.-

Avantajul acestui sistem ar fi creatia de formatiuni quasi-militare, pentru a fi desvoltate, la o dată ulterioară, când va sosi momentul final, într'o mişcare de rezistenţă desăvârşită. Acestei unităţi nu vor şti absolut nimic despre scopul lor final, astfel că chiar eventuale represarii guvernamentale nu vor duce la nici un rezultat doveditor pentru nimeni. Singurul risc ar fi pentru anumiţi membrii ai lor de[illegible] a fi arestaţi. Acestia vor fi inevitabil inlocuiţi prin alţii, deoarece în acelaşi măsură în care represariile vor deveni mai severe pasiunile politice vor deveni mai tari şi mult mai mulţi oameni vor accepta de a participa la aceasta actiune de apărare. Această procedură, natural, va da opoziţiei o şansă considerabilă de a apăra libertatea alegerilor.-

Cu toate aceste este sigur, că nu poate fi luată o obligatie serioasă de a câştiga alegerile în acest fel. Aceasta este totuşi o posibilitate mai bună decât se crede in general şi ar fi regretabil de a trece peste ea. Dacă alegerile ar putea si câştigate, situaţia s'ar prezenta sub aspectele ei cele mai bune. Opoziţia actuală ar obtine o participare importantă în guvernul de colaborare, care va fi format după alegeri, şi ar fi eventual in situatia de a controla pozitiile - chee-. In acest fel, aparatul de Stat si mai ales armata, ar ajunge iar sub controlul opoziţiei actuale, în asteptarea momentului international potrivit, astfel că România ar fi in stare de a duce contribuţia ei la timpul potrivit, mult mai activă decât oricare alt "maquis" din statele vecine.

./.

In ipoteza că alegerile n'ar fi căştigate de opoziţie totuşi este sigur, că un ajutor efectiv opoziţia ar obţine cel puţin o minoritate importantă în Parlament /apreciată la aproximativ 40% /. Această minoritate, prin critica ei severă exercitată contra guvernului, ar menţine în ţară o stare de agitaţie efervescentă şi politică. Relaţiile între guvern şi opoziţie ar rămâne deaceea foarte încordată, şi teroarea guvernamentală va continua ca înainte. Toate motivele psihologice şi politice nu numai că vor continua să existe, ci vor creşte chiar. Unităţile stabilite î-şi vor continua activitatea cu mai mare intensitate.-

Acest plan propus are avantajul că este valabil atât în ipoteza căştigării alegerilor de partea opoziţiei, cât şi în ipoteza dacă opoziţia le va pierde.

In primul caz, totul s'ar desvolta în condiţiunile cele mai bune posibile. In al doilea caz, planul s'ar desfăşura mai mult decât satisfăcător.-

Trebue accentuat, că accentul este pus pe alegeri nu atât de mult din cauza posibilităţilor lor esenţiale, cât mai mult din cauza posibilităţii excelente pe care o oferă pentru a porni organizarea mişcării de pre-rezistanţă.-

Un alt avantaj considerabil al acestui plan este că poate fi aplicat la orice fel de împrejurări internaţionale. Atât timp cât situaţia internaţională continuă a se prezenta sub aspectul ei actual, organizaţiile vor funcţiona cu scop de apărare politică internă, lucru care nu reprezintă un risc prea mare. Dacă va venit timpul, când mişcarea de rezistenţă va trebui să pornească la acţiune, aceste organizaţii - cu experienţă instrucţiuni, şi înzestrate cu pasiune politică ca echivalent ideal - ar putea fi transformate aproape automat într'o adevărată mişcare de rezistenţă în cele mai bune condiţiuni posibile

B. CONDUCEREA.

Pentru a menţine siguranţă de partea partidelor politice, şi ar evita indiscreţii, formarea mai multor comitete mici, strâns organizate executive sau centrale, pare a îndeplini aceste cerinţe. Aceste comitete, fiecare controlând un aspect mai mare a rezistenţei nu se vor cunoaşte între ei în ceeace priveşte

./.

membrii ai localitatea si vor acţiona în sferele lor respective cu realativă autonomie. Legătura între comitete va fi numai atât cât e necesar pentru a asigura să nu fie conflicte între acţiunea cauzate prin operaţiile lor respective. Un control temeinic va fi menţinut printr'un comitet central executiv, care, în realitate, va fi un comitete politic secret, şi a cărui existenţă va fi necunoscută celorlalte comitete. Acest comitet politic secret va servi pe pământul Românesc ca autoritatea cea mai înaltă a mişcării de rezistenţă, şi nu pe liniile politice generale, ce va fi determinate de un comitet secret intern /restrâns/ care trebue înfiinţat în străinătate. Comitetul intern stabilit pe teritoriul străin va lucra în legătură cu guvernele aliate Apusene. Acest comitet va fi institiuit înăuntrul unui grup politic mai larg din străinătate, constituit aparent pentru scopul de a apăra interesele româneşti.-

Tehnica organizatorică va fi următoarea:

1/. Formarea unui comitete politic secret compus dintr'un număr mic de oameni dintre cei mai de încredere, care numai ei vor sti scopul final si întreg al acestei organizaţii. Sarcina acestui comitet va fi atât de a supraveghea funcţionarea comitetului Nr.2, /vezi mai jos/ cât si, dacă va fi nevoie, de a prelua conducerea organizaţiilor deja existente.

2/. Formarea "COMITETULUI POLITIC" PENTRU APARAREA LIBERTATII ALEGERILOR SI DUPA ALEGERI, pentru apărarea contra terorii se va face în felul următor: Acest comitet va fi compus din reprezentanţii ai celor trei partide opoziţioniste care va avea misiunea de a organiza apărarea în fiecare judeţ.- Comitetul nu va şti nimic despre scopul final al acestei organizaţii pentru a evita toate posibilităţile de indiscreţie sau orice mărturisire doveditoare cauzată de o eventuală cercetare poliţienească, precum si eventual orice intervenţie în conducerea supremă a organizaţiei, în comitetul Nr.2, va participa si un membru al comitetului Nr.1, pentru a asigura coordonare în acţiune. Fără îndoială acest membru nu va destăinui colegilor lui din comitetul Nr.2, nimic despre existenţa si scopul comitetului Nr.1. Fondurile vor fi puse la dispoziţia comitetului nr.2, prin 2-3 persoane care vor pretinde de a reprezenta un grup de industriaşi ori mari oameni de afaceri, dorind de a rămâne anonimi, cu dorinţa de a ajutta opoziţia în alegeri şi în general în întreaga ei activitate.-

./.

Persoanele care vor oferi aceste fonduri opoziției vor cere, bineințeles, garanții in privința controlului acestor fonduri, fiind astfel in măsură chiar de a determina compoziția comitetului Nr.2, pentru a asigura eficacitatea maximă prin oameni capabili și calificați. In acest fel, partidele politice nu vor ști nimic despre sursele reale ale acestor fonduri, discreția completă fiind pe deplin asigurată. Opoziția va lucra paralel pentru executarea scopului final, fără a-și da seama de existența secretului.-

3/. Formarea unui comitet militar, foarte restrâns pentru scopul de a furniza toate informațiile cerute. Acest comitet va lucra destul de independent, fără a avea vre'o legătură cu celelalte două și fără cunoștințe de scopul final. In momentul final, Comitetul Militar va fi pus in legătură cu comitetul secret pentru scopul de a-i da tot ajutorul in aplicarea conducerii acțiunii de rezistență.-

4/. Formarea unui Comitet Politic in Străinătate, cu scopul oficial de a apăra interesele României. Inăuntrul acestui comitet va fi creeat un SUBCOMITET CENTRAL EXECUTIV, sub ordinul căruia va fi comitetul secret Nr.1, acest subcomitet va controla intreaga acțiune în înțelegere cu guvernele aliate. Subcomitetul central executiv din străinătate va lucra mână in mână cu guvernele aliate. El va avea misiunea de a stabili cu guvernele aliate condițiile in care întreaga acțiune se va desfășura. Și mijloacele de colaborare intre guvernele aliate și România.-

Membrii acestui subcomitet central executiv vor fi înzestrați cu un mandat din partea leade-rilor opoziției precum și având increderea Majestății Sale. Pentru siguranță, mandatul din partea opoziției nu va avea un caracter definitiv ci va indica misiunea generală de a apăra interesele României in străinătate. Acesta in scopul de a nu lăsa să știe opoziția până in ultimul moment, care este scopul final al acestei acțiuni.-

Mai presus de orice acest plan garantează stabilirea unui regim democratic in România și elimină pericolul oricărei dictaturi militare sau fasciste, in viitor. Se poate vedea că sistemul descris mai sus, cu toate că este foarte simplu, va descuraja, încă nu împiedica folosirea unei dictaturi militare in condițiuni vădit favorabile unei astfel de desvoltări.-

./.

Mai departe, lucrând sub acoperirea opoziționalã cu cele trei partide politice opoziționiste stabilite / național-țărănesc, național-liberal, social democrat/, aceasta va împiedica apucarea puterii din partea unei minorități politice fanatice, care ar fi în stare de a profita de situația haotică care se va desigur ivi, dacă partidele opoziționiste de azi vor fi descompuse.-

Toate detaliile organizatorice, mai alse cele cu caracter militar, vor fi prezentate după acceptarea definitivă în principiul acestui plan general.

= = =

C. PROBLEME FINANCIARE

Aspectul financiar al chestiunii:

a/. Pentru actiunea internă, o sumă de aproximativ 60000 de medalii jubiliare de aur ar fi necesare. Aceasta s'ar putea foarte ușor bate in străinătate, in care caz va fi imposibil de a se stabili sursa fondurilor. Introducerea in țară a unor sume masive și dese în $ sau franci elvețieni s'ar observa imediat dând o posibilitate excelentă pentru descoperirea sursei.-

La inceput, desigur, s'ar putea introduce sume mici in $ sau franci elvețieni, dar numai pentru scurt timp. Ipoteza confectionării de lei in străinătate nu trebue luată in considerație comportând prea multe riscuri. Aceasta sumă va acoperi toate necesitățile in timpul perioadei electorale, contribuții ulterioare ar putea fi stabilite după necesități și in legătură cu rezultatele actiunii.

b/. Contributiile pentru functionarea Comitetului Politic din străinătate sunt lăsate pentru o examinare ulterioară.-

Acesti bani s'ar folosi in următorul fel:

a/. Crearea si legăturile cu unitățile de apărare locale.

b/. A intreține o rețea de agenți însărcinați cu crearea de - și legătura cu unitățile de apărare susmentionată-

c/. A ingrijì un minimum de intretinere pentru familiile celor cari și-au perdut viața, sau mijloacele de existență

./.

00086

C O P I E

00087

din 27.VIII.1944

Primit 29 Iulie

TELEGRAMA CIFRATA

primită dela Berna

Persomal pentru Dl. Vice Preşedinte al Consiliului.

A se descifra de persoana desemnată de D-Sa.

1) Referindu-mă la telegrama Dvs. Nr.3414 şi urmare la telegrama Nr.1755.

Răspunsul a fost transmis la Foreigon Office.

2) Referito la telegrama Dsv. Nr.3502:

Voi comunica azi Legaţiunilor Comitetului Crucii Roşii şi Alianţei Internaţionale Izraelite numită "Joint Distribution Comitee".

3) Faţă de situaţiunea cu totul specială dela Geneva, pe care o cunoaşteţi, dorind a concentra în mâinile mele şi în fapt întreaga activitate oficială diplomatică din Elveţia, vă rog în cazul când nu dispuneţi pentru acest post de o persoană de încredere absolută verificată de D_voastră, să lăsaţi, cu începere dela 1 August, pe Motaş.

Eu asumându-mi întreaga răspundere pentru bunul mers acelui oficiu (text scris cu cerneală)

Altă modalitate. Aş fi de părere ca unul din delegaţi să fie Dl. Vişoianu care este în curent cu desbaterile dela Ankara. Alt delegat să meargă de aci. (text tăiat cu cerneală)

P E L L A 156/1837

Nota ce mi-aţi trimis- am comunicat-o D-lui Maniu,care ne-a încunoştiinţat că blocul naţional democrat s'a constituit din partidul naţional-ţărănesc, naţional-liber l, social democrat şi comunist, şi este condus de Preşedinţii acestor partide. Dl. Tătărăscu nu face parte din acest bloc, din cauză că D-Sa a luat parte în guverne fasciste şi este un disidant al partidului naţional-liberal. (text tăiat cu cerneală)

TRADUCERE

00088

INDUSTRIA IN ROAMNIA

Constatări recente cu privire la Libertatea intreprinderii particulare.

Către Editorul lui "New York Times"

In scrisoarea sa publicată la 22 Martie, Mihail Ralea care reprezintă regimul Groza in Statele Unite, proclamă că intreprinderea privată se bucură in România de "libertate neinlănţuită", care sunt faptele ?

Precum si in alte tări sub control comunist, fabricile sunt sub "comitetele de fabrică" numite de comunisti. Dl. Tătărăscu, Vicepresedintele Cabinetului Groza, a raportat el insuşi la un consiliu al cabinetului că una din principalele cauze ale scăderii catastrofale a productiei era amestecul acestor comitete in conducere in loc de a se limita la îmbunătătirea conditiilor de lucru.

Dl. Ralea a neglijat de a mentiona că guvernul are puterea de a numi un "director de supraveghere" sau chiar un director unic în orice intreprindere care ar putea fi bănuită de "Sabotaj".

"OFICIILE INDUSTRIALE"

Dl. Ralea deasemenea ignorează legea introdusă recent pentru crearea de "oficii Industriale", care, după organul guvernului "Scânteia" / care printr'o coincidentă remarcabilă poartă acelaşi nume de "Scânteia" ca si primul organ bolşevic al lui Lenin "Iskra" vor fi imputernicite de a stabili "pentru fiecare industrie ce trebuie să producă, de ce fel de materii prime are nevoie, ce fel de masini, unelte si câte, cum va fi finanţată, la ce preţuri poate vinde si in ce conditiuni ".

La 14 Februarie 1947, aceiaşi foie a proclamat triumfând:

"Oficiile industriale vor permite un control sever al intregii activităţi industriale a ţării, a intregului proces de producţie plecând dela materii prime şi sfârşind cu produsele gata".

Dl. Ralea elogiază "lealitatea si respectul faţă de drepturile de proprietate " cari caracterizează actul pentru naţionalizarea Băncii Nationale. Este adevărat că actul face o cotitură în directia drepturilor de proprietate, întrucât este prevăzută "compensarea" insă in ceiace priveste lealitatea oricine poate judeca dacă 25 cenţi este o compensatie leală pentru o participare care timp de 25 de ani a plătit un dividend dela 2 la 4 dolari.-

El este silit să recunoască că "o scădere cimţită în tranzactiuni a intervenit in ultimele luni", insă pune aceasta in sarcina exclusivă a secetei. Desigur este numai unul dintre elementele al unui dezastru datorit insă mai ales oamenilor si care ar fi putut fi înlăturat uşor dacă nu ar fi fost pentru:

1/. Prezenţa a unui număr de ostaşi ruşi variind între 1.2oo.ooo şi 45o.ooo, înviolarea Convenţiei de Armistitiu care nu permite ocupaţia ci numai dreptul de "liberă miscare .... în caz că ar fi cerută de situaţia militară."

./.

2/. Plata către Rusia sub diferite forme a circa 2 bilioane dolari, după evaluarea supusă la Conferința dela Paris de către W. Thorpe, secretar de Stat Adjunt, în loc de 300.000.000 dolari după prevederile convenției, plus câteva servicii de valoare mai mică.

EXPLOATAREA SOVIETICA DE CAPITALURI

3/. Cunoscutele convenții de " 50 și 50 " acceptate de Dl. Groza. Prin sovromuri, cele mai importante capitaluri sunt exploatate în profitul Rusiei. Ele cuprind petrolul, cheresteau cărbunele, afară de transporturi, bănci, asigurări etc.-

4/. Greutăți de transport datorite jefuirii a 23.142 vagoane și 259 locomotive.

5/. O "reformă agrară" haotică, având ca scop principal strângerea de voturi. Este suficient să se arate că numai 83% din terenul agricol lucrat în medie în timpul războiului a fost însămânțat în 1946, și numai 60% din "planul" guvernului.

6/. Cortina de fier trasă peste publicarea rezultatelor dezastruoase ale economiei planificate combinată cu beneficiile "protecției" Ruse și care a fost ridicată numai în Ianuarie 1947 când a devenit clar că menținerea mai departe a secretului vinovat ar lovi mai mult regimul chiar decât recunoașterea lui și apelul la exploatatorii capitaliști pentru ajutor.

In oarecare măsură îmi pare bine că Dl. Ralea până la sfârșit a fost liberat de interdicția de a recunoaște existența foametei în România și oricât de mult am fi în dezacord pe alte chestiuni, eu aprob din tot sufletul cuvintele sale de mulțumire către Statele Unite pentru ajutorul acordat nefericiților noștrii compatrioți.

A. Cretzeanu

Fost Subsecretar de Stat în Ministerul Afacerilor Străine al României.

Washington D.D. Martie 25, 1947.

TRADUCERE

00090

VA FI RACTIFICAT TRATATUL CU ROMANIA ?

de Alexandru Cretzeanu.

....

Alexandru Cretzeanu a fost odinioară secretar general al Ministerului de Externe al României. El a demisionat in mod curajios in Sept. 1941, ca protest impotriva politicei externe a lui Antonescu. El a făcut aceasta inscris în mod deschis. In Oct. 1943, a fost numit Ministrzu la Ancara din partea fortelor democratice al României si in aceasta calitate a initiat negocierile de Armistițiu cu aliații cari au adus cu ele căderea dominației Germane in România. In prezent Cretzeanu este în Statele Unite și lucrează la o carte care va fi intitulată "Politica Bd canică între cele două războie"

....

JAMES F.BYRNES a spus în comisia de afaceri străine a Senatului că tratatele de pace supuse Senatului pentru ratificare rezultau din "difefente aproape de neinlăturat". De unde vin aceste"diferente"? Ele vin foarte simplu prin faptul că există două categorii cu totul deosebite în lăuntrul Natiunilor Unite.

Adevărul este că Uniunea Sovietică a fost în recentul războiu de partea Germaniei, în fazele sale dela început. Aceasta este arătat prin pactele sovieto-germane din 23 August și 27 Sept 1939, cu anexele lor secrete și schimbul de telegrame drăgăstoase și entuziaste între cei doi capi ai Statelor totalitare. Sunt deasemenea livrările masive din materii prime făcute de Uniunea Sovietică către Germania în anii 1939 - 1941. Cuvântările în cari Molotov apăra politica de războiua nazistilor, atacând în același timp Marea Britanie, sunt o dovadă în plus.-

Ca răsplată pentru complezenta sa, Stalin a obtinut vaste teritorii intinzundu-se dela Finlanda prin Statele Baltice si Polonia până jos la tărmurile Românesti ale Mării Negre.

Dacă Hitler s'a decis să atace pe fostul său partener a fost desigur nu din gresala lui Stalin, care a rămas credincios pactului. Guvernul Sovietic a dus observarea scrupuloasă a obligatiilor sale către Germania, până la expulzarea din Moscova la 9 Mai 1941, a Legatiilor Jugoslaviei, Belgiei si Norvegiei. Aceasta actiune nu insemna nimic mai putin decât ratificarea fățișe chiar a acelor cuceriri ale lui Hitler în cari Sovietele nu au fost direct părtașe.

Numai atacul trădător al lui Hitler impotriva fostului său complice a aruncat Uniunea Sovietică - cu totul impotriva voinței sale - în tabăra opusă.

Acum când Germania a fost in mod decisiv infrântă, oamenii Kremlinului au neruşinarea de a sustine - in profitul lor, si cu câteva premii adăugate in plus - aplicarea totală a intelegerilor lor cu Hitler! Văzând că aceste intelegeri sunt bazate in mod hotărât pe insăși negatia principiilor ce inspiră democratiile apusene, este de mirare că s'au ivit acum "diferente de neinlăturat"?

.//.

In Tratatul de Pace cu România, articolul 1 prevede că frontiera Româno-Sovietică este fixată " după intelegerea sovieto română din Iunie 1940". Insă acest asa zis acord consta în acel timp din evacuarea fortată a Basarabiei si Bucovinei de Nord, in urma unui brutal iltimatum sovietic. Insă Ribentrop a fost acela care prin Acordul secret din August 1939, a recunoscut dreptul Uniunei Sovietice de a lua Basarabia. Intr'adevăr, când ultimatumul Sovietic a fost mai târziu prezentat României, la 26 Iunie 1940, Guvernul Nazist a intervenit intr'un mod foarte amenintător pe lângă Guvernul Român pentru a-l forta să cedeze cererilor sovietic

Acum, câteva luni după ce Ribentrop a fost spânzurat ca un criminal de războiu, senatul american este chemat să ratifice acordul pe care l-a semnat cu Molotov!

xxxxx

Natiunile suferă si plătesc pentru greşelile conducătorilor lor. Deaceea România trebuie să sufere consecintele, actelor necugetate ale fostului Rege Carol, care sub presiunea panicei produse de prăbuşirea frontului Franco-Britanic şi de ultimatumul sovietic, a aruncat tara sa în braţele lui Hitler în 1940.

Insă ar trebui cel putin reamintit că Regele Carol, in urma unei lovituri de Stata, a suprimat Constitutia si a instituit dictatura sa personală 1938. Lipsit de mijloacele de a-şi manifesta vointa poporul român nu are din aceasta cauză nici o responsabilitate de nici un fel, nici pentru aderarea la Axă nici pentru participarea la războiul împotriva Uniunei Sovietice. Acest licru a fost recunoscut in mod formal chiar de defunctul Presedinte Rusvelt in mesagiul său la Congres din 2 Iunie 1942.-

Pe dealtă parte, ne putem pune intrebarea dacă chiar un guvern român reprezentativ ar fi putut influenţa în vre'o măsură un destin care, ca si cel al Poloniei, fusese petlecuit dinainte prin pactele Germano-Sovietice.

Afară de toate acestea, nu poate fi negat că România are un drept total si inatacabil in momentul de fată, drepturi ca promisiunile solemne făcute ei ca răcompensă pentru incetarea ostilitătilor impotriva Uniunei Sovietice şi pentru aruncarea trupelor ei în eforul impotriva lui Hitler, să fie respectate. Nu ne referim numai la acele promisiuni generale contiunte în Charta Atlanticului ci la acele făcute in special României.

La 4 Aprilie 1944, Molotov a făcut următoarea declaratie

" Guvernul Sovietic declară că nu urmăreste scopuri de a-şi insuşi vre'o parte a teritoriului Român sau de a schimba în vre'un fel oarecare ordinea socială existentă in România. El declară deasemenea că intrarea în România a trupelor sovietice este numai consecinţa necesităţilor militare şi continuarea rezistenţei trupelor inamicului".

Secretarul de Stat Cordell Hull a declarat la Conferinta de Presă din aceaşi zi că Guvernul American a fost informat din timp de declaratia lui Molotov si adăuga:

"..... Asigurările publice cuprins in aceasta declaratie vor ajuta România ca să constate că este interesul ei de a alunga pe germani din România".

La 12 Aprilie, Guvernul Sovietic a mers un pas mai departe El ainmânat emisarului din Cairo al partidelor de opozitie din România, o propunere de Armistiţiu, aprobată de Statele Unite si Marea Britanie care specifica că România îşi va câştiga deplina in

./.

depedentă și suveranitate dacă rupe cu Germania și [...]e fortele sale cu Natiunile Unite.Delegatul Sovietic la Cairo a confirmat la 27 August 1944,în urma loviturei de Stat executată la Bucuresti în favoarea Natiunilor Unite,că propunerile făcute în Aprilie rămân pe deplin valabile.Mai mult,guvernul sovietic a reînoit din proprie initiativă la 25 August declaratiile Molotov și proclama că nu are intentia " de a limita în vre'un fel oarecare indepedenț României".

Conventia de armistitiu semnată la Moscova la 12 Sept. 1944,nu prevedea vre'un drept de ocupatie militară,dar mentiona numai că guvernul român va asigura pentru trupele sovietice și trupelor celorlalti aliati " posibilități de liberă miscare pe teritoriul Român,în orice directie,dacă ar fi cerute de situția militară."

Deasemenea,Molotov a specificat în prezenta Ambasadori lor Americani și Britanici că trupele sovietice vor părăsi România după încetarea ostilităților împotriva Ungariei și Germaniei.

x x x

Dela 24 August 1944,până la capitularea Germaniei - o perioadă de 8 luni - circa 20 de divizii Românești au luptat alături de trupele sovietice în Ungaria și Cehoslovacia.Ele au luat parte la 18 mari bătălii și 367 lupte mai mici,acoperind mai mult de 600 mile,până în însăși inima Boemiei.In plină iarnă ei au trecut 12 șiruri de munți,mergând prin o regiune fără drumuri și fără adăpost.Ei au capturat 103.214 prizonieri.Pierderile lor au fost îngrozitor de grele.

România și-a îndeplinit partea ei din contract în mod neîndoios.Ea este desigur îndreptățită să aștepte ca cealaltă parte contractantă să îndeplinească pe ale ei.Insă la aproape 2 ani după încetarea ostilităților în Europa, trupele sovietice rămân - în număr foarte mare - pe teritoriul Român.

Tratatul de Pace cu România supus acum Senatului American pentru ratificare va îndeplini promisiunile formale făcute României de către Natiunile Unite cele mai importante ?Vai,e departe de aceasta.Articolul 21 al acestui trata prevede:"Dreptul Uniunii Sovietice de a tine pe teritoriul român asemenea forte înarmate ce ar fi necesare pentru mentinerea liniilor de comunicații ale armatei sovietice cu zona sovietică ~~xxx~~ de ocupatie din Austria".

In număr nelimitat de trupe sovietice poate să rămână în România pentru un viitor nedeterminat.Reamintim că Uniunea Sovietică s'a folosit de ocupatia sa militară în România pentru a impune și mentine acolo un guvern quisling,se va constata că tratatul de pace este destinat de a da aprobare legală violării promisiunilor de către Rusia Sovietică.Privirea cea mai fugară asupra unei hărți va arăta că numai prin cea mai capricioasă exagerare a imaginatiei pot trece liniile de comunicatie între Uniunea Sovietică și zona Sovietică de ocupatie din Austria,prin România.

x x x

Insă mai este un alt capitol al Tratatului de Pace care pare la fel să consfințească pierderea indepedentei României.Acesta este capitolul asupra reparatiilor.Articolul 22 prevede că în vederea faptului că România a încetat ostilitățile la un moment dat și a luat parte la războiul împotriva Germaniei,ea va avea să plătească în decurs de 8 ani numai 300 mii dolari,pentru a compen-

./.

sa Uniunea Sovietică pentru pierderile suferite. Insă tratatul nu stabilește nici un bilanț al celor plătite până în prezent de România. Propunerea Australiană pentru instituirea unui comitete pentru reparații a fost respinsă cu indignare de delegația Sovietică. Deatunci Uniunea Sovietică continuă să rămână singură stăpâna situației, îndreptățită de a continua să impună României propria ei interpretare nerușinată și metodele nedrepte de calculare, cari până în prezent iau permis să încaseze nu cele două anuități autorizate de 37 milioane cinsute mii dolari fiecare, ci <u>un bilion dolari</u> până la 1 Sept. 1946.

Aceasta sumă uluitoare reprezintă de 8 ori bugetul României dinainte de războiu. El mai reprezintă totalul exporturilor acestei țări într'o perioadă de 8 ani de prosperitate. Dl. Thorp din Delegația Statelor Unite a declarat la 23 Sept. 1946, în fața Conferinței de Pace:

" Dacă costul trecutului și viitorului este totalizat căpătăm uluitoarea sumă de 2 bilioane dolari"

Venitul național al României este redus astăzi la circa 700 milioane dolari anuali, în timp ce a prevăzut că exportul României cu greu va putea să atingă 15 milioane până la 20 milioane dolari anuali în perioada din 1946 la 1952. Ruinarea totală a economiei românești este de prevăzut într'un viitor foarte apropiat. Și bancrotul național implică în sfera politică dispariția progresivă a suveranității națiunii debitoare.-

x x x x

Celelalte clauze economice ale Tratatului de Pace lasă deasemenea puține speranțe că independența României ar putea încă fi salvată. Articolul 21 prevede pentru clauza națiunii celei mai favorizate care ar părea că exclude orice privilegii și monopoluri în folosul unor state anumite. Insă tratatul omite de a se ocupa cu acordurile de felul acelora care au fost până în prezent încheiate între regimul quisling al lui Groza cu Uniunea Sovietică. Acestea român prin urmare pe deplin valabile. Prin acestea acorduri încheiate cu asemenea fanfare la 8 Mai 1945, întreaga viață economică a României a devenit o anexă a economiei sovietice. Prin crearea societăților comerciale și industrale combinate sovieto-române / așa zisele "Sovromuri"/ Uniunea Sovietică devine proprietarul exclusiv a unei jumătăți a fiecărei din principalele resurse economice ale României, care cuprinde petrol, cherestea, cărbune transporturi, bănci, asigurări, comerț, etc., deși partea de capital original învestit de Uniunea Sovietică este aproape neexistentă. Cât de just s'a spus în timpul când s'a constituit Sovromul pentru transporturi aeriene, că participarea României constă din avioane și personal, în timp ce Uniunea Sovietică contribuia cu aerul!

xx xx xx

Sunt cel puțin două considerațiuni esențiale ce trebuiesc reținute:

1/. In vederea faptului că evacuarea trupelor sovietice de pe teritotorul român va începe numai după o perioadă de timp în urma ratificării Tratatului de Pace ce trebuie încă încheeat

./.

cu Austria, nu există nici un fel de urgentă de a ratifica tratatul cu România înainte de a fi încheeat și ratificat tratatul cu Austria.

2/. In orice caz pare a fi cu totul de nedorit de a se ratifica un tratat semnat din partea României de regimul quisling existent. Desigur este clar că numai un tratat semnat de unnguvern cu adevărat democrat și reprezentativ, instituit după ce au avut loc alegeri libere poate obliga în mod valabil poporul român.

Ratificarea Tratatului de Pace încheeat cu actualul guvern din Bucuresti care a fost numit de reprezentantul Kremlinului Vâşinschi, poate însemna un singur lucru: Un premiu acordat violării neruşinate a înțelegerilor dela Yalta, Potsdam și Moscova.

/"The New Leader"/

copie vezi vol. 7 f. 6.

LANCASTER

7, Rue de Berri
(Champs-Élysées)
PARIS
Téléph. ELYSÉES 90-43
Adr.Télég. OTELANCAST-PARIS
R.C. SEINE 221.581 B

Paris, X 23 August 1946.

D-sale

Domnului Iuliu Maniu
Presedintele Partidului Național Țărănesc

Scumpe Domnule Maniu,

Urmând imboldul Domniei Voastre, care apărați cu o neinfrântă credință drepturile și onoarea României, ne-am întrunit la Paris ca să împlinim și noi datoria noastră de Români, străduindu-ne să apărăm, din toate puterile, interesele statornice ale țării.

Amintindu-ne în această zi, de partea hotărâtoare pe care ați luat-o, întru mântuirea țării de sub stăpânirea politicii hitleriste, îndreptăm către Domnia Voastră gândurile noastre recunoscătoare și Vă încredințăm de sentimentele noastre cele de dragoste și de devotament.

Trăiască România!

Barbu A. Niculescu — Grigore Gafencu
[illegible] — Alexandru Cretzianu — Gh. Rosetti — V. V. Tilea — N. Caranfil
Prof. [illegible] Pop — Ion Hazaparu — [illegible] — Barbu Rafila
N. Dianu — G. Caranfil — N. Ciorănescu — [illegible]
Ioneanu — Gheorghe Iliescu
A. Poienaru — Radu Plessia — Al. Romanescu — G. Athanasiu — Ion Lațiș
Emil C. Ciurea

G. Raut [illegible]

copie vezi vol. 7. f 63-65.

C O P I E

Paris, 20 Octombrie 1946.

00096

Iubite Domnule Maniu,

In cele din urmă zile ale şederii mele la Paris am avu unele convorbiri pe care aşi dori să vi le comunic pentru a complecta astfel darea de seamă din 15 Octombrie.

Prieteni jugoslavi cu care întreţin de mult legături de încredere m'au condus la Domnul Macek, de curând întors din America. Pesimist cu privire la situaţia generală şi îndeosebi la sorţii păcii, Domnul Macek a câştigat în America, impresia că oamenii de Stat şi diplomaţii îşi dau însfârşit seama de primejdiile care ameninţă Europa şi că sunt hotărâţi, în marea lor majoritate, să facă faţă acestor primejdii cu energie şi intrasigenţă. Oamenii politici americani ar fi arătat mult interes îndeosebi pentru mişcarea ţărănească şi pentru partidele care reprezentă - nu numai în Jugoslavia dar şi în toate celelalte ţări dunărene şi balcanice. Ei ar privi cu ochi buni strânsa apropriere între partidele ţărăneşti din Jugoslavia România, Ungaria şi Polonia, - deoarece socotesc că mişcarea ţărănească este singura care să poată ţine piept comunismului în răsăritul Europei.

Domnul Macek a avut, în această privinţă, convorbiri cu Dl. G. Dimitrov, şeful partidului agrarian bulgar, aflat actualmente la Washington precum şi cu Dl. Eckhardt, fost preşedinte al partidului Micilor agricultori din Ungaria.

Aci la Paris, Domnia-sa a avut convorbiri în acelaşi sens cu dl. Bessenyei diplomat maghiar care deţine un rol de frunte printre ungurii din afară. Dl. Bessenyei a ţinut deastfel să stabilească un contact şi cu mine.

Deoarece îi este cu neputinţă să aibă relaţiuni continu cu partidul său din Croaţia, Dl. Macek şi-a exprimat dorinţa ca fruntaşii partidului ţărănesc român să caute pe o cale directă să stabilească un contact cu locţiitorul său din Zagreb, A. Kossutitch care a fost eliberat abia acum, după doi ani, din închisoare.

In ce mă priveşte am rugat pe Dl. Augustin Popa, care dintre toţi prietenii noştri de aici, este cel mai apropiat colaborator al D-voastră, ca să păstreze legătura cu Dl. Macek.

./.

Intr'o altă ordine de idei, Vă semnalez două probleme, care au stârnit oarecare vâlvă în timpul Conferinței din Paris și care vor fi reluate probabil și discutate din nou cu prilejul Adunării Generale a O.N.U. la New-York. Socotesc că xxxxxxmax xtxxx aceste probleme ar putea fi de folos opoziției în timpul campaniei electorale, pentru a preciza pozițiile ei pe plan internațional. E vorba de amendamentul Avatt /Ministru de Externe australian/ care urmărește înființarea unui trbunal internațional pentru apărarea omului și de proectul pentru federalizarea Europei sprijinit cu stăruință și căldură de domnii Wiston Churchill și Mareșalul Smuts.-

Amendamentul Evatt deși nu a obținut majoritatea necesară pentru a fi introdus în Tratatul de Pace, e luat de pe acum în cercetare de secțiunea juridică a O.N.U.-ului.

Este o chestiune care ne interesează de aproape pentrucă, într'o vreme când nu este vorba de garantarea drepturilor "minorităților" ea vădește necesitatea de a se apăra drepturile și libertățile mult năpăstuitelor "majorități"

Proectul pentru federalizarea Europei nu este încă pus la punct.

Faptul însă că oamenii de stat anglo-saxoni revin mereu cu noui preciziuni și îndemnuri în aceste chestiuni, dovedește că ei își dau seama de necesitatea de a pune capăt dezordinei care turbură Europa prin înfăptuirea unei organizări unitare.

Este vorba de o idee care poate creea o solidaritate între conducătorii partidelor politice din diferite țări care luptă astăzi izolat pentru a atinge de fapt un scop comun.

Vă rog să primiți, Scumpe Domnule Maniu, încredințarea simțămintelor mele de respectoasă afecțiune.

ss/Grigore Gafencu.

P.S. Cu privire la Amendamentul Evatt și la planul de federalizare a Europei am și arătat interesul și speranțele pe care aceste proecte le trezesc în România, - într'o serie de articole publicate în "Journal de Geneve" și reluate pentru presa mondială a Reuter, ca și în două interview-uri recente care vor apare în "Le Monde" din Paris și în New-York Times".

Paris, 2o Octombrie 1946

copie registrul 7.f.66.

00098

COPIE

Scumpe Domnule Maniu,

Inainte de a mă despărţi de prietenii cu care am lucrat la Paris, pentru a mă reîntoarce la Geneva, am întocmit un dosar cuprinzând memoriile, notele, scrisorile şi articole din ziare şi reviste, într'un cuvânt tot ce priveşte activitatea noastră în timpul Conferinţei de Pace. Copii de pe aceste acte au fost înaintate în parte, restul urmând să fie trimis cu cel dintâiu prilej. Deocamdată îmi permit să vă prezint darea de seamă pe care am făcut-o la încheere lucrărilor noastre.-

Vă rog primiţi, Iubite Domnule Maniu, încredinţarea simţămintelor mele de respectoasă dragoste.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

P.S. Voi trimite copii după darea de seamă finală a D-lor C.I. Brătianu şi C. Titel Petrescu.-

Cum nu ne este însă cu putinţă să expediem întregul dosar în triplu Vă rugăm să comunicaţi conţinutul lui colegilor D-voastră.-

Paris, 2o Octombrie 1946

copie vezi vol. 7. f 56

COPIE

00099

Scumpe Domnule Maniu,

Inainte de a mă despărţi de prietenii cu care am lucrat la Paris, pentru a mă reîntoarce la Geneva, am întocmit un dosar cuprinzând memoriile, notele, scrisorile şi articole din ziare şi reviste, într'un cuvânt tot ce priveşte activitatea noastră în timpul Conferinţei de Pace. Copii de pe aceste acte au fost înaintate în parte, restul urmând să fie trimis cu cel dintâiu prilej. Deocamdată îmi permit să vă prezint darea de seamă pe care am făcut-o la încheere lucrărilor noastre.-

Vă rog primiţi, Iubite Domnule Maniu, încredinţarea simţămintelor mele de respectoasă dragoste.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

P.S. Voi trimite copii după darea de seamă finală a D-lor C.I. Brătianu şi C. Titel Petrescu.-

Cum nu ne este însă cu putinţă să expediem întregul dosar în triplu Vă rugăm să comunicaţi conţinutul lui colegilor D-voastră.-

Copie regim vol. 7. f 67-72, Geneva, 8 Septembrie 1946. 00100

Iubite Domnule Presedinte,

După şase săptămâni petrecute la Paris m'am întors pentru trei zile la Geneva ca să-mi văd de unele treburi. Profit de acest prilej ca să vă trimit aceste rânduri. Către sfârşitul săptămânii mă întorc la Paris.-

Potrivit dorinţei Domniei - Voastre şi la cererea prietenilor noştri din străinătate, m'am străduit la Paris să îndrumez activitatea unei excelente echipe de patrioţi români, dornici să apere din toate puterile cauza ţării, lipsită din nefericire, de orice sprijin temeinic din partea "oficialităţii".

Nu e încă timpul să fac un raport amănunţit despre această activitate; îl voi face la sfârşitul Conferinţei, şi în aşa fel ca o parte din însemnările mele să poată fi dată publicităţii.-

La Paris am lucrat în deplină înţelegere cu A. Cretzianu, care a petrecut două săptămâni cu noi înainte de a pleca în America; am avut deasemeni sprijinul lui V. Tilea, timp de o lună, şi apoi a lui N. Caranfil care a sosit la Paris pentru a ne fi de ajutor. Ne-am bucurat deasemeni de colaborarea lui G. Răutu, Aug. Popa, Ciotori şi Florin Zaharia. Nedeslipiţi dela munca lor au fost tinerii diplomaţi, în frunte cu Brutus Coste, şi anume Titu Pogoneanu, Ciurea, A. Burileanu, Pleşia, - fostul consilier de presă I. Haralamb, tânărul Barbu Niculescu şi câţiva distinşi militari, printre care maiorii Raţiu, G. Iliescu şi Athanasiu.

Dela început, activitatea noastră s'a sprijinit pe mai multe documente, întocmite cu multă băgare de seamă, şi anume memoriul lucrat şi tipărit la Berna, un memoriu mai scurt redactat de V. Tilea, referindu-se de aproape la clauzele tratatului de pace, apoi adnotări precise chiar pe textul tratatului /am împărţit asemenea tratate adnotate tuturor delegaţiilor/ - în sfârşit note speciale, redactate în vederea discuţiunilor din comisii şi referindu-se la unele articole articole speciale / de exemplu: chestia prizonierilor, chestia evacuării militare, problema reparaţiilor, problema indepedenţei politice, problema

./.

indepedenţii economice, Dunărea/,. La acestea s'au adăugat o copie tradusă în două limbi a declaraţiilor Domniei - Voastre din 8 August şi observaţiile partidului naţional-liberal cu privire la tratat şi la hotarele ţării. Toate aceste acte au fost depuse la Secretariatul General al Conferinţei şi la secretariatele diferitelor delegatiuni, însoţite de scrisori de introducere şi de lămuriri.-

Am lucrat deci ca o delegatie oficioasă, trimiţând "adresa" şi primind răspunsuri; primul rezultat atins a fost că ni s'a tolerat această activitate şi că atât noi cât şi munca noastră ne-am bucurat de simpatia vădită a unora şi de o stimă generală /afară fireste de înfierările şi ameninţările care ne veneau de unde vă gândiţi/.

Pentru lămurirea activităţii noastre am recurs la sprijinul presei, care a publicat mai multe interviewuri date de mine /astfel ziarele "New York Herald Trbune", "New York Times", "Le Monde", "Welwoche"/ şi a transmis felurite dări de seamă despre noi şi ideile noastre, de cele mai multe ori în termenii cei mai elogiosi. Citez între altele: "Manchester Guardian" , "Chicago Daily News", "Christian Science Monitor", "Daily Telegraph", Neue Zürcher Zeitung", "Tribune de Lausanne", "Gazette de Lausanne", "Curieux", "Basler Nachrichten", etc., apoi agentiile Reuter, United Press şi Asociated Press. Vom completa aceasta activitate ziaristică comform unui program care este în curs de executare An văzut şi am vorbit pe lung unui număr foarte însemnat de ziarişti şi publicişti; cred că în această privinţă cauza noastră a fost lămurită în modul /cel mai larg şi că roadele se vor vedea în lunile viitoare. Neputând concura cu mijloacele de persuasiune ale apologiştilor stărilor dela noi, ne-am silit să-i batem prin sinceritatea şi prin calitatea expunerii.-

Ne-am silit deasemeni din cea dintâi zi a Conferintei să luăm un contact personal cât mai direct şi mai continuu cu principalii membrii ai delegatiilor care ne interesau şi cu experţii corespunzători. Unele delegatii se strângeau "în corpore" pentru a asculta expunerile noastre. Faptul /aproape unic la această ciudată Conferinţă!/ că ne obtineam de polemici şi că discutam problene,, atât în legătură cu interesele noastre naţionale cât şi cu interesele internaţionale, ne-a întărit pozitia şi a fost

./.

apreciat de toţi interlocutorii noştri. Nu mă pot întinde aci asupra tuturor discutiunilor pe care le-am avut. Voi reveni asupra acestui subiect cu prilejul memoriului final. Tin doar să însemn că am dat o atenţie deosebită problemelor următoare: frùntariile noastre - făcând istoricul celor întâmplate la Vest, la Est şi la Sud; indepedenţii noastre politice - astfel cum este proclamată dar nu şi garantată de tratat; chestiunii prizonierilor; chestiunii evacuării trupelor străine; problemei reparaţiilor - unde am cerut o comisie de reparatii şi de restituţii; problemei economice - unde am combătut anumite revendicări anglo-saxone şi am expus compunerea sovromurilor; în sfârşit chestiunea Dunării.-

Rezultatul moral al străduintelor noastre a întrecut - din nefericire, dar nu putea fi altfel - rezultatul practic imediat. Toate delegatiile cunosc azi situatia politică şi economică din România, toţi cunosc felul adevărat al participării noastre la război, la armistiţiu, la victoria finală, - toţi au priceput nedreptatea, - şi uneori absurditatea clauzelor ce ni s'au impus prin tratat, - toţi stiu în sfârşit poziţia pe care poporul nostru întelege s'o ia în marea luptă pentru pace, care e departe încă de a lua sfârsit, - Toţi stiu că în ciuda unor declaraţii oficiale, poporul român sufere pe nedrept, este împotriva zonelor de influentă, de ocupatie, şi de "protecţie", şi că cere cu desnădejde locul ce i se cuvine într'o ordine de drept generală. Faptul că aceste lucruri au fost spuse lămurite şi întelese, are o însemnătate care nu e numai platonică. Lumea va trece încă prin multe avârcoliri şi conferinţe înainte ca să se împlinească o pace adevărată, - şi e bine şi foarte folositor ca ţara noastră să-şi fi însemnat locul printre acei cari caută să înscăuneze în lume stări de drept şi de libertate. /Reprezentanţii opoziţiilor majoritare din ţări vecine - Serbia, Polonia, Bulgarua, Finlanda, bă chiar Ungaria, ne-au spus cât de bine a făcut România că prin actiunea noastră - singura actiune indepedentă de acest fel - a arătat cât de strâns legat este Răsăritul European de o ordine europeană generală, legată de valorile civilizatiei europene/.

In ce priveste rezultatele practice ale străduinţelor noastre ele au fost până acum foarte modeste. Aceasta se datoreste în principal faptului următor; textul tratatului cuprinde

./.

două feluri de clauze - acele cu privire la care s'a ajuns de mai înainte la un acord între cei patru miniştri de externe, şi acelea cu privire la care marile Puteri au formulat păreri deosebite.-

Până azi, nu s'au discutat decât clauzele de categoria întâia /fruntarii, clauze politice, reparatiile propriu zise/. Timp de patru săptămâni, delegaţii s'au certat - şi s'au injuriat - pentru a şti dacă "amendamentele" vor fi prezentate celor "Mari" cu o majoritate simplă de voturi sau cu o majoritate de două treimi. Intre timp reprezentanţii Statelor mici au pregătit peste două sute de amendamente. La 29 August a intervenit o lovitură de teatru: cei "Mari" au hotărât să sustină împreună /oricare ar fi părerea sau convingerea lor/ clauzele cu privire la care stabiliseră un acodr. Astfel a fost zădărnicită munca unei luni întregi şi s'au năruit toate sperantele puse în posibilitatea unor îndreptări sau imbunătăţiri a textelor iniţiale.

Pentru tara noastră, această hotărâre a celor "Mari", executată în toate cazurile cu strictete, a jucat in favoarea noastră în chestiunea hotarului Apusean: cu toate sfortările şi uneltirile maghiare acordul cu privire la restituirea integrală a Ardealului a rămas în picioare /ceeace a îngăduit lui Tătărăscu să dobândească un foarte uşor "succes"/.

In toate celelalte chestiuni însă - garanţii politice, precizuni cerute pentru evacuarea trupelor, pentru restituirea prizonierilor, pentru stabilitea reparatiilor - acordul intre cei "Mari" a jucat s'au va juca împotriva noastră. Am avut durerea să vedem cum amendamente pregătite cu toată grija de noi, au căzut în urma interventiunii unuia dintre cei "Mari" /chiar francez sau englez - care înainte şi faţă de noi se pronunţase categoric în favoarea tezei noastre./ Nici o consideratie de principiu nu a fost luată in seamă, nici un argument de drept nu a fost respectat, nici o problemă nu a retinut atenţia Conferintei. Coplesiti de certurile lor proprii, dornici să nu întindă prea mult discutia, nerebdători să înceapă cât mai curând cearta cea mare cu privire la Germania /problema Nr.1/, delegaţii Marilor Puteri au izbutit până acum să-şi impună vointa si să inlăture toate amendamentele care tindeau să imbunătăţească opera lor, de o atât de îndoelnică valoare.

Vom vedea acum ce va face conferinta în faza a doua, adică

://.

atunci când va avea de discutat probleme care nu au [illegible] încă "deslegate"de cei "Mari"şi când va avea de ales între mai multe texte pentru fiecare articol.-

Cei mici vor avea un joc mai mare;vor avea oarecare libertate de a alege între soluţii deosebite, - şi în ce ne priveşte, vom căuta să ne folosim în aceasta libertate pentru a lămuri din nou vederile noastre cu privire la "indepedenţa economică" a ţării, la Dunăre şi la instanţele judecătoreşti superioare,care ar trebui să hotărască despre executarea tratatului. Mă tem însă că şi în această nouă fază cei "Mari" vor căuta s'o ia înainte,stabilind între ei anumite tranzaţii care să zădărnicească lupta pentru principii a celorlalţi.Conferinţa e grăbită: în Oct,trebue să se întâlnească Naţiunile Unite la New-York.Apoi vine la rând "pacea" cu Germania. Mai târziu"pacea" cu Austria.In asemenea condiţii,nu se ţine seamă decât de poziţiile pe care tind să sile asigure celor două tabere ce îşi stau faţă în faţă; principiile nu mai au însemnătate,iar "problemele" nu sunt cercetate,pentru a nu se pierde timp.

Descurajarea mea, - umilă părticică dintr'o adâncă descurajare generală - nu ne va împiedica să ne facem datoria până la capăt.Am ţinut însă să vă împărtăşesc simţămintele noastre,faţă de "provizoratul" care se alcătueşte aci,şi care trezeşte cea mai vie îngrijorare la toţi cei cari doresc o pace dreaptă şi temeinică.E vădit că strădiunţele de a împăca lumea au dat până acum greş şi că pe măsură ce dăinuesc conferinţele de pace,vrajba se întinde şi se adânceşte.

Ţin să vă asigur,la sfârşit,că toate problemele noastre au fost bine lămurite,pe lângă şefii Marilor Delegaţii/ în deosebi problemele politice / cât şi cele economice /discutate ore întregi cu diferiţii experţi /

Deasemeni au fost lămurite chestiunile de hotar.Cretzeanu v'a scris pe lung în chestia Basarabiei. Memoriul cel mare nu pomeneşte decât în mod subsidiar de această chestiune deoarece se aşează pe platforma armistiţiului / dorit şi acceptat de fruntaşii Marilor Partide politice din ţară /,- şi sprijină pe acest armistiţiu toate revendicările imediate. Memoriul redactat de Tilea cu asentimentul nostru,arată însă în ce a constat cu adevărat pretinsul "acord" din 27 Iunie 1940 cu privire la Basarabia şi Bucovina; - toate lămuririle noastre au limpezit această chestiune, - iar declaraţiile oficiale ale partidelor din ţară - declaraţiile Domniei - Voastre şi observaţiile partidului Partidului Naţional

.//.

Liberal/, - declaratii pe care le-am remis,cu scrisori lămuritoare,diferitelor delegatii,întăresc în mod definitiv punctul de vedere al Natiunii cu privire la provinciile ce ne-au fost luate.

Vă rog,Iubite Domnule Preşedinte,să primiţi încredintarea simţemintelor mele cele mai curate de dragoste şi de devotament.

ss/Grigore Gafencu.

P.S. La Geneva sunt nevoit să mă ocup de un atac pus la cale împotriva noastră de Leg.Rom.din Berna prin ziarul "Gazete de Lausanne - atac care reproduce cele spuse de Maurer în "Scânteia". - Am făcut o întâmpinare care restabileşte adevărul - şi care nădăjduesc a pune capăt acestor uneltiri.

--

7 Octombrie,1946

copie vezi vol. 7. f 78-79, 00106

Iubite Domnule Maniu,

Plecarea neaşteptată a Dlui B. mă sileşte să întrerup muna în care sunt cufundat / pregătesc,împreună cu atât de destoinicii mei tovarăşi un memoriu final, menit să exprime imensa desamăgire a poporului nostru, - şi să indice în acelaş fel care din hotărârile Conferinţei trebuesc supuse în viitor unei adânci,temeinice şi complecte revizuiri / - ca să vă scriu în mare grabă aceste câteva rânduri. Amicul Coste va trimite un material variat,- care vă va da o idee despre străduinţele noastre,- politice,diplomatice şi ziaristice.-

Credem că nu se putea face mai mult decât am făcut,cu toate puterile şi din toată inima. Neputând schimba multe lucruri / deşi am putut înrâuri probelma Dunării,aplicarea clauzei judecătoreşti,-Tribunalul dela Haga - etc-/ - am fost cenzorii Conferinţei. Cuvântul nostr, chiar când nu era urmat - şi vai nu prea era urmat !- a fost auzit şi ascultat de toţi,- şi nu a fost nedeptate care să nu fi ridicat numai decât un protest din partea noastră.-

In această privinţă dosarele Conferinţei vor cuprinde un şir de note şi de întâmpinări româneşti,- -şi aceasta va fi folositor pentru munca de revizuire şi de îndreptare care va trebuie să înceapă ,numai decât după încheierea Conferinţei.- Fără o asemenea muncă nu va putea fi Pace. / ne-am silit s'o arătăm în toate scrierile noastre/- hotărârâle tratatelor de pace nu fac decât să mărească dezordinea şi tulburarea lumei.-

De îndată ce vom încheia memoriul final/ adic chiar în această noapte/ vom începe să redactăm un memoriu pentru Dvs. şi pentru dl. B. Vom cuprinde în această scriere informaţii, tălmăciri şi sugestii.-

Colaborarea aci a fost frăţească / în afară de un incident absurd provocat de N. Dianu,care, fudul ca toţi proştii,a vrut să lucreze de capul său/-şi

.//.

despre toate acestea vă vom scrie de îndată ce vom încheia activitatea noastră.-

Vă rog să comunicați Dlui B. respectoasele mele salutări și să primiți, iubite Domnule Maniu încredințarea simțămintelor mele de dragoste și de devotament.

/ss/ GRIGORE GAFENCU..

7 Octombrie,1946

copii vezi vol. 7 f. 78

000108

Iubite Domnule Maniu,

Plecarea neaşteptată a Dlui B. mă sileşte să întrerup munca în care sunt cufundat / pregătesc,împreună cu atât de destoinicii mei tovarăşi un memoriu final, menit să exprime imensa desamăgire a poporului nostru, - şi să indice în acelaş fel care din hotărârile Conferinţei trebuesc supuse în viitor unei adânci,temeinice şi complecte revizuiri / - ca să vă scriu în mare grabă aceste câteva rânduri. Amicul Coste va trimite un material variat,- care vă va da o idee despre străduinţele noastre,- politice,diplomatice şi ziaristice.-

Credem că nu se putea face mai mult decât am făcut,cu toate puterile şi din toată inima. Neputând schimba multe lucruri / deşi am putut înrâuri probelma Dunării,aplicarea clauzei judecătoreşti,-Tribunalul dela Haga - etc-/ - am fost cenzorii Conferinţei. Cuvântul nostr, chiar când nu era urmat - şi vai! nu prea era urmat !- a fost auzit şi ascultat de toţi,- şi nu a fost nedeptate care să nu fi ridicat numai decât un protest din partea noastră.-

In această privinţă dosarele Conferinţei vor cuprinde un şir de note şi de întâmpinări româneşti, -şi aceasta va fi folositor pentru munca de revizuire şi de îndreptare care va trebuie să înceapă ,numai decât după încheierea Conferinţei.- Fără o asemenea muncă nu va putea fi Pace. / ne-am silit s'o arătăm în toate scrierile noastre/- hotărârele tratatelor de pace nu fac decât să mărească dezordinea şi tulburarea lumei.-

De îndată ce vom încheia memoriul final/ adică chiar în această noapte/ vom începe să redactăm un memoriu pentru Dvs. şi pentru d-l. B. Vom cuprinde în această scriere informaţii, tălmăciri şi sugestii.-

Colaborarea aci a fost frăţească / în afară de un incident absurd provocat de N. Dianu,care, fudul ca toţi proştii,a vrut să lucreze de capul său/-şi

./.

despre toate acestea vă vom scrie de îndată ce vom încheia activitatea noastră.-

Vă rog să comunicați Dlui B. respectoasele mele salutări și să primiți, iubite Domnule Maniu încredințarea simțămintelor mele de dragoste și de devotament.

/ss/ GRIGORE GAFENCU..

Paris,15 Octombrie 1946.
Hotel Lancaster.

copie vezi vol.7. f 80-96,

00110

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheia activitatea noastră, la Conferinţa din Paris, ţin se va fac o scurta expunere despre străduinţele depuse de grupul nostru pentru apararea intereselor româneşti.

Amintesc dintru început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în ţara lupta pentru independenta politică şi economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înţeles să o susţină la Paris este insăşi cauza Naţionei romane reprezentata de partidele naţional-ţărănesc, naţional-liberal şi social democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinţei din Paris note şi scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice româneşti, - şi anume:

1) Memoriul intitulat "România în faţa Conferinţei Păcii", în doua versiuni - una franceze şi alta engleza - la data de 6 August 1946.

Acest Memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice şi economice ale României, cel puţin în măsura în care ele fusesera asigurate prin Convenţia de Armistiţiu din 12 Septembrie 1944.

2) Un memoriu suplimentar, predat delegaţiunilor la 17 August 1946.-

Acest document a fost întocmit de îndata ce proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniştri de Externe, a fost publicat.

3) O lucrare cuprinzând adnotaţiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de Pace, - adnotaţii făcute pe însăşi exemplarele Proectului de Tratat. Acestei lucrari î s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenţia în mod practic, diferitelor delegaţii

..//..

neajunsurile şi nedreptăţile cuprinse în Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4) Insfârşit, conform unei hotarari luate la 25 August şi consemnată într'un proces-verbal, grupul nostru a redactat un Memoriu final, menit să arate "nedreptăţile şi pagubele suferite de România din ziua Acordului de la Moscova din 23 August 1939 şi până la semnarea Tratatului de Pace".

Aceasta din urma lucrare a fost prezentata Conferinţei tot în doua versiuni, - una franceza şi alta engleză-, sub titlul de "Observaţiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România", la data de 9 Octombrie - adică în ajunul zilei în care Proectul de Tratat, revazut şi amendat de Comisiuni, trecea în faţa Adunării Plenare.

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegaţii, a fost complectată, în cursul celor doua luni şi jumătate cât a ţinut Conferinţa, prin numeroase note speciale sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparaţiilor, a Dunărei, a independenţei economice, etc.

Am căutat, în acelaş timp, impreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegaţii şi experţii statelor reprezentate la Conferinţa pentru a-i pune, verbal şi direct, în cunoştinţa, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat, cât şi cu acele referitoare la situaţia din România (situaţia partidelor în genere, legea electorale, presiunile în vederea alegerilor, situaţia speciala creată partidului social-democrat, etc.)

Grupul nostru a ţinut de asemenea să menţină un contact permanent şi legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferinţa. Graţie acestor legături temeinice, stabilite din vreme, activitatea noastră ca şi interesele româneşti susţinute de noi au fost semnalate şi sprijinite cu simpatie de numeroase ziare americane, engleze, franceze, elveţiene, portugheze, etc.-

Interview-uri şi articole de ale mele au apărat in primele pagini şi uneori la loc de frunte în diferite jurnale şi reviste apusene, - semnalez printre altele interview-urile din "New York Herald Tribune", "Une Semaine dans le Monde", Weltwoche", Zuricher Zeitung", "La Libre

..//..

Belgique", etc., - articolul din revista "Documente", precum şi cele trei editoriale apărute în "Journal de Genève" şi reluate apoi de agenţia Reuter pentru presa mondiala. Subliniez insfârşit ca, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâiu ziar politic al Franţei, "Le Monde" a consacrat mai multe editoriale pentru apărarea cauzei româneşti,-citam astfel articolele referitoare la problema reparaţiilor şi la problema Dunărei precum şi cel cuprinzând o expunere critica a intregului Tratat de Pace cu România.-

Marile ziare anglo-saxone care apar la Paris -New York Herald Tribune" şi "Daily Mail" - au consacrat de asemenea articole documentate, - direct inspirate din diferitele noastre memorii şi note, problemei Dunărei şi problemei reparaţiilor.-

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susţinute de grupul nostru, fără a intra insă în amănunte, de oarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii şi note.-

Trei categorii de probleme erau de luat in consideraţie: problemele teritoriale, problemele politice şi problemele economice.

1) In ce priveşte problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziţie, cu hotărâre şi preciziune, în chestiunea hotarului apusean cerând anularea "Arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrala a vechei noastre frontiere. Deşi pusă la ordinea de zi a Conferinţei şi desbătută, atât în şedinţele plenare cât şi în Comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai inainte deslegată, în urma acordului deplin ce se stabilise între cei patru Miniştri de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adâncă mulţumire a intregului popor românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.-

Problema hotarului nostru nordic şi răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei, de oarece era privită ca fiind "soluţionată" prin actul de Armistiţiu încheiat între Naţiunile Unite şi România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunei Basara-

biei şi Bucovinei de Nord şi să expunem în cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie.1940.

Cel dintâiu Memoriu publicat a semnalat această problema printr'o harta etnografică precum şi prin unele consideraţiuni de caracter istoric. Cel de al doilea Memoriu a arătat precis ca cedarea provinciilor răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui "acord" ci în urma unei note ultimative. Insfârşit, Memoriul final a expus cu toata apasarea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.-

In aceeaşi chestiune am trimis Conferinţei, spre complectarea memoriilor noastre şi intărirea tezelor susţinute de noi, declaraţiunile oficiale ale partidelor naţional-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau de asemenea afirmarea drepturilor noastre etnice şi istorice asupra provinciilor răsăritene.

Insfârşit ultimul Memoriu, desăvârşind o argumentare pe care am susţinut-o în timpul Conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusa României printr'un act arbitrar de voinţa al conducătorilor Germaniei naziste.

2) Intru apărarea independenţei noastre politice grupul a cerut:

a. un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului românesc ;

b. garanţii efective de ordin internaţional pentru ca principiile enunţate in primele articole ale Proectului de Tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală;

c. aşezarea Tratatului de Pace sun inalta obladuire a Curţii Internaţionale de Justiţie pentruca interpretarea textelor şi deslegarea diferendelor să nu rămână în atribuţiunea exclusivă a unor organe politice şi diplomatice, ci să fie supusă unui control juridic.-

3) Pentru apărarea independenţei noastre economice am cerut:

a. infiinţarea unei Comisiuni de reparaţii şi restituţii;

b) revizuirea intregului capitol al reparaţiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de implinit;

c) reducerea cererilor de despăgubiri anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama

..//..

de sleirea completă a economiei româneşti;

d. integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei dele mai favorizate şi prin inlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost infiinţate, în afară de orice norma de drept şi buna gospodărie diferitele Sovrom-uri;

e) menţinerea principiului libertăţei de navigaţie pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunărei rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urma.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţilor înţelegere şi simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparţinând Commonwealth-ului britanic s'au inspirat direct din documentele noastre pentru a cere creearea unei Comisii de Reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini cari apasă economia românească. Alţi delegaţi, reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis ca tezele grupului nostru, intemeiate pe principii de interes general, se confundă cu ţelurile mai indepărtate pe care Marile Puteri apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţa quasi-oficiala.-

Totuşi trebue să constatăm cu adânca părere de rău, - părere de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziare precum şi în Memoriul final - ca cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate in consideraţie de Conferinţa. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonierii şi la reparaţiile propriu zise. Aceasta neputinţa de a schimba stipulaţiile iniţiale ale Proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1) Atmosferei incordate care a dăinuit dela începutul Conferinţei şi care a fost tot mai mult agravata prin discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de state de sub in-

..//..

răurirea Moscovei.

Puterile occidentale, chiar atunci când au încercat să apere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistența lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o spartura între Marile Puteri.

2) Dorinței Puterilor Apusene de a ajunge numai decât la resultate "concrete" chiar în cursul acestei Conferințe. In acest scop ele s'au invoit cu URSS ca în fața Comisiilor, Marile Puteri să sprijine (oricare ar fi convingerile lor !) toate articolele asupra cărora cei patru Miniştri ai Afacerilor Străine stabiliseră un acord. Astfel au trecut, cu toata opoziția micilor puteri cele mai multe clauze politice şi economice din Proectul întocmit de Miniştrii de Externe.

3) Nerăbdărei reprezentanților Marilor Puteri de de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziții in chestiunile răsăritene la cercetarea problemei capitale, decare după părerea lor atârna pacea lumii; problema germană.

4) La aceste cauze de ordin general se adaogă, în ceace priveşte Tratatul cu România, o cauza specială de o deosebită gravitate.-

Delegația oficială română nu a avut curajul să ridice niciuna din problemele de care erau legate independența politică şi independența economică a țării. Spre deosebire de alte delegații, ca de pildă delegația ungară şi delagația finlandeza, care au incercat să apere cauza țărilor lor chiar impotriva revendicărilor ruseşti, reprezentanții oficiali ai României au rămas statornic sub controlul Delegației sovietice şi nu au îndrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertăților politice şi nici pentru a arăta uriaşele sarcini ingrămădite in mod abusiv de către Uniunea Sovietică asupra țărei. Cu toate intrebările puse de delegații celorlalte țări cu privire la "reparațiile" impuse României, cu toate destăinuirile facute de presă în aceasta privința, delegația românăa rămas muta ascunzând chiar memoriile alcătuite de experții săi şi refu-

..//..

zând astfel, în mod vădit, să apere cauza României. Acestui fapt i se datoreşte ca delegaţiile Puterilor Occidentale nu s'au considerat să arate faţă de problema reparaţiilor româneşti aceiaşi solicitudine pe care au arătat-o pentru aceia a reparaţiilor ungare şi finlandeze.

Delegaţia oficiale română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele din acestea erau într'adevăr excesive şi dedrepte, aşa cum am arătat cu stăruinţă în memoriile noastre ca şi în notele şi scrisorile personale adresate direct conducătorilor delegaţiilor respective. Faptul însă ca delegaţia noastră oficială, acoperind uriaşele sarcini impuse de Soviete, nu a atacat decât cererile Puterilor Apusene - vădind astfel partinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică faţă de Occidentali,- a impiedecat pe reprezentanţi acestor puteri să reducă, în măsura în care s'ar fi cuvenit, pretenţiile lor împotriva României. Străduinţele noastre au fost neputincioase faţa de jalnica impresie produsă de vinovata slugarnicie dusă până la trădarea intereselor naţionale de care a dat dovada delegaţia oficială română. In aceasta privinţă expunerea amănunţită a problemei reparaţiilor româneşti,pe care delegatul american Thorp a făcut-o în şedinţa din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemai pomenită gravitate, împotriva reprezentanţei oficiale române.-

Datorita condiţiilor arătate mai sus, întreaga activitate a Conferinţei a dat impresia unei lupte între doua tabere adverse dornice să-şi asigure fiecare poziţii cât mai avantajoase pentru ziua de mâine şi gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate pe ordinea de zi.

IV.

Trebue să semnalez totuşi unele rezultate pozitive la implinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră :

1) In problema Dunărei deşi nu s'a ajuns la o deslegare imediată şi precisă cum am fi dorit-o, s'a obţi-

..//..

nut totuşi un rezultat care ţine seama de principiile aparate de noi prin Memorii, note speciale şi presa. S'a admis astfel, chiar in textul Tratatului, afirmarea libertăţei navigaţiei şi a egalităţei de tratament. Tot odata s'a hotarat convocarea in termen de şase luni a unei Conferinţe internaţionale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar şi a Marilor Puteri interesate - şi s'a recunoscut, pe cale subsidiară, existenţa în drept a vechilor aşezăminte internaţionale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.

2) Adoptarea clauzei naţiunei celei mai favorizate a fost recomandata, asigurandu-se astfel in principiu o legătura constantă între toate economiile naţionale de care depind insăşi unitatea şi libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnelez ca în acelaş timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferinţa de Pace, organizaţia Naţiunilor Unite desfăşoara prin Consiliul Economic şi Social precum şi prin alte organisme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.

Proectele de pe acum cunoscut stărua asupra necesităţei de a considera economia europeana, care trebue reconstruită, ca un tot cuprinzând şi ţinuturile balcanice şi Dunărene. Aceste proecte condamna de pe acum cu asprime măsurile discriminatorii care se ridică în calea liberărei şi unificărei economiei europene.

3) Recursul la Curtea Internaţională de Justiţie suprem for judecătoresc strâns legat de Organizaţia Naţiunilor Unite, a fost admisa în principiu de Conferinţa. Aceasta instanţa capata astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor şi de a judecă litigiile isvorate din aplicarea lor

Fireşte, se cade să amintim ca toate aceste rezultate pozitive nu au până acum decât un caracter provizoriu. Ele sunt simple recomandaţii (votate cu o majoritate de doua treimi) pe care Conferinţa le supune hotărârei finale a celor patru Miniştri ai Afacerilor Străine. Este de

..//..

presupus ca aceste propuneri vor mai avea de infruntat o dârză opoziţie. De pe acum însă marea majoritate a naţiunilor s'a pronunţat în favoarea lor.

Cei mai insemnaţi bărbaţi de Stat din apus au încercat să potolească intrucâtva ingrijorarea generală, pricinuita de neputinţa Conferinţei de a ajunge la soluţii drepte, precise şi definitive, printr'un şir de declaraţii în favoarea unei federari economice şi politice a Europei. Amintim astfel diferitele discursuri ţinute de Domnul Winston Churchill pe aceasta tema şi indeosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele doua alocuţiuni ale secretarului de Stat Byrnes; precum şi ultimele cuvântări ale Mareşalului Smuts. Se pare ca ne-am afla în ajunul enunţărei unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continentului European, ca o prima etapa a unei aşezări unitare a lumii.-

Un asemenea prigram intâmpină mari greutăţi şi este incă departe de a fi implinit. Totuşi trebue să subliniem cu bucurie ca el se papropie de ceace grupul nostru, dând glas dorinţelor intregului neam romanesc, a cerut cu stăruinţa Fruntaşilor Marilor Puteri in repetate rânduri. In adevăr am stăruit pentru enunţarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor veşnice ale civilizaţiei sale, şi la care toate popoarele Continentului să poată adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea progran, sprijinit pe uriase forte morale şi materiale, ar putea stârni un mare curent de solidaritate europeana, dând fiecarui popor care luptă astăzi izolat pentru apararea fiinţei şi credinţelor sale, o ţinta comună de atins.-

V.

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei româneşti la Conferinţa Pacii. Conferinţa a luat sfârşit; Pacea însă nu e încă implinită. Va fi nevoe de multe sforţări pentru a se ajunge la acea ordine unitară

..//..

şi generală care singură poate chezăsui astăzi pacea şi securitatea popoarelor.-

Misiunea grupului nostru nu este deci încheiată. Trabue să ne străduim mai departe lămurind şi apărând principiile pe care le-am ~~în~~ pus înainte, în timpul acestei conferinţe. Trebua să căutăm să dobândim pentru credinţele pe care le-am aparat în numele poporului nostru şi care astăzi sunt cunoscute de fruntaşii tuturor statelor, o consfinţire în cadrul nouei organizări a lumei.

Tin să arăt, la sfârşitul acestei etape a activităţei noastre, ca ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplina solidaritate şi in cea mai desăvârşită prietenie, Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţei noastre sufleteşti şi la îndeplinirea datoriei către ţară.-

ss. Grigore Gafencu

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborarea între noi, cei a i prezenţi şi cei cari între timp au părăsit Parisul. Meritele revin in primul rând prietenului Grigore Gafencu, care cu maestrie a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţamintele poporului român.-

Deosebit de meritoasa a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de tineri Român şi Românce în frunte cu prietenul Brutus Coste şi anume:

Aristide Burillianu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cocuţa Manescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu. Radu Plessia, Titu Rădulescu-Pogoneanu precum şi colegii noştri militari Lt. Col. Constantin Atanasiu, Maior George-Emil Iliescu şi Maior Basil Raţiu.-

Paris, 16 Octombrie 1946

Prof. Augustin Popa
George Raut
pt. V.V.Tilea-
G.Raut
D.N.Ciotori.

N.Caranfil , personal şi pentru Alexandru Cretzianu

N.I.Herescu

copie regim. rel. 7. f 100 - 9020

COPIE

2 Septemvrie 1946.

STIMATE DOMNULE MANIU,

Vă scriu de pe bordul vasului "Aquitania" în drum spre America. Am primit la Londra, în ajunul plecării, textul instrucţiunilor Dvs din 1 August ("Drama sud-est europeană şi declinul autorităţii anglo-americane văzute prin prisma situaţiunii din România) a declaraţiunilor făcute la 8 August 1946 în legătură cu proectul tratatului de pace şi a scrisorii ce aţi adresat la 15 August Comisiunei de control.

Voi utiliza aceste instrucţiuni şi documente în acţiunea ce voi începe în Statele Unite. Asemenea, am luat măsurile necesare pentru ca aceste texte să parvină tuturor prietenilor noştri cari continuă acţiunea în Europa.

Dela Londra v'am trimis prin dl.Pogoneanu :

1). Schimbul de scrisori ce l'am avut cu dl.Cornel Bianu, cu privire la adeziunea d-sale la grupul de organizare a acţiunii în străinătate.

2) Textul memoriului suplimentar depus după aplicare proectului tratat de pace cu România.

3). Interviewurile date de dl.Gafencu ziarelor "New York Herald Tribune" şi "La Semaine dans le Monde".

Nu v'am mai scris, dela plecarea mea din Istambul, deoarece voiam să vă raportez în mod precis dacă am putut îndeplini mandatul ce aţi binevoit a-mi da prin scrisoarea Dvs. din 27 Mai 1947.

Sub rezerva celor ce voi putea pune la cale în Statele Unite, cred că am reuşit a aşterne bazele unei conlucrări armonioase între acei Români din străinătate doritori de a lupta pentru redobândirea drepturilor şi libertăţilor neamului nostru. In afară de semnatarii procesului verbal din 11 Iulie 1946 (pe care vi l'am transmis prin dl.Pogoneanu) au mai aderat succesiv la grupul de organizare: Daii

./.

Const.Antoniade, Cictori, N.Caranfil şi, acum în urmă,după convorbirile ce le-am avut cu el la Londra, dl.Cornel Bianu Pe de altă parte, am scris din Londra dlui Augustin Popa spre a-i reînnoi invitaţiunea de a adera şi el. Nu mă îndoiesc că voi primi din partea d-sale răspunsul afirmativ pe care mi l-a făgăduit.

Această acţiune de unire se impunea în momentul Conferinţei de Pace spre a prezenta un front comun în faţa trădătorilor veniţi sub numele de "Delegaţiunea Română" să execute la Paris ordinele primite din partea unui guvern străin.

In ce priveşte activitatea desfăşurată la Paris veţi primi o dare de seamă amănunţită din partea dlui Gafencu. Din cauza operaţiunei de hernie la care am fost supus şi, apoi, din cauza plecării mele în Statele Unite (unde ţineam să ajung înaintea dlui Ralea) nu am putut sta la Paris decât vreo două săptămâni, dar mi-a fost dat să constat cu satisfacţie că activitatea neobosită dusă dela începutul Conferinţei de dl.Gafencu a compensat în mare măsură carenţa dlui Tătărescu şi a acoliţilor săi. Dl.Gafencu nu a cruţat nici o sforţare pentru a face ca adevăratul punct de vedere românesc să fie cunoscut de toate delegaţiile şi de toţi ziariştii.

Dl.Tilea a dat cel mai deplin concurs dlui Gafencu până în momentul când am plecat amândoi la Londra (unde, precum voi arăta mai departe, dl.Tilea mi-a asigurat contacte importante în cele patru zile petrecute în Capitala Angliei). In timpul cât am fost la Paris am luat parte la discuţiunile cu membri diferitor delegaţiuni şi ai presei. Deasemeni dl.Caranfil a dat cel mai deplin concurs îndată ce s'a înapoiat la Paris. Dnii Coste, Burileanu, Titu Pogoneanu, Ciurea, Pleşia şi maior Raţiu au asigura cu mare sârguinţă şi devotament lucrările de secretariat. Activitatea desfăşurată de grupul nostru în general şi de dl.Gafencu în particular se poate descrie în modul următor:

1) <u>Memorii şi memorandumuri</u>. S'au remis delegaţiunilor:

a). Memoriul tipărit în limbile franceză şi engleză intitulat "La Roumanie devant la Conférence de la Pae

Acest memoriu a fost remis şi tuturor ziariştilor şi răspândit în diferite ţări. A avut un succes deplin şi a făcut obiectul celor mai favorabile comentarii de presă (o colecţie complectă de ziare vi se va trimite).

b). Memorandum-ul suplimentar conţinând o critică sumară a proectului de tratat de pace.

c). Un text al tratatului adnotat pe articole, conţinând diferite sugestiuni de amendamente.

2). <u>Demersuri pe lângă delegaţi</u>. Fie singur, fie însoţit de unul din noi, dl.Gafencu a luat contact cu membrii marcanţi ai delegaţiunilor ce nu fac parte din "blocul slav" şi în mai multe cazuri cu înşişi şefii delegaţiunilor (ca de exemplu Dnii Tsaldaris, Spaak) sau cu delegaţii în comisiunea tratatului cu România (Dnii Harriman, Gladwin, Jebb, Massigli, etc.). Situaţiunea actuală din România a fost expusă în amănunte, insistându-se în special asupra necesităţii retragerii <u>tuturor</u> trupelor străine, a recalculării reparaţiunilor, a libertăţii alegerilor sub supravegherea unor observatori străini. Cu prilejul acelor convorbiri, chestiunea Basarabiei a fost expusă în toată amploarea ei.

3). <u>Contacte personale</u>. Dl.Gafencu a dat aproape în fiecare zi mese intime pentru membri diferitelor delegaţiuni şi pentru ziarişti. Asemenea a menţinut un contact constant cu reprezentanţii presei internaţionale, a agenţilor de informaţii şi a societăţilor de radio-difuziune. Dl.Tilea, de partea sa, a dat mai multe mese intime pentru membri delegaţiunilor şi ziarişti.

4). <u>Interviewuri şi articole de ziare</u>. Interviewurile date de dl.Gafencu ziarului "New York Herald Tribune" (care este organul cel mai citit în cercurile Conferinţei de Pace) şi în "La Semaine dans le Monde" au stârnit un deosebit interes.

Acţiunea pe lângă ziariştii străini s'a reflectat în multe articole publicate în presa americană, engleză şi elveţiană (citez spre exemplu articolul de fond din 15 August din "Neue Zürcher Zeitung", articolul din "Gazette de Lausanne" din 12 August, articolele din "Basler Nachrichten"

./.

"Tribune de Lausanne", " Chicago Daily News" şi "Manchester Guardian" cari au arătat, mai toate, cu multă ironie că dl Tătărăscu a apărat interese străine de ale ţării pe care o presupus a o reprezenta).

Trec acum la o chestiune care trebue clarificată: aceea care face obiectul punctului 7 al instrucţiunilor Dvs. din 1 August. Precizez mai întâi că chestiunea Basarabiei a fost nu numai amintită cu orice prilej în memorandum-ul tipărit, dar a făcut obiectul celor 2 hărţi anexe care arată, pe de o parte pierderile de teritorii şi de populaţie suferite de România iar pe de alta, situaţiunea etnografică a Basarabiei (aceeaşi hartă a apărut în memoriul prezentat de dl.Tătărăscu tăindu-se însă Basarabia de Nord).

Veţi fi putut vedea apoi că problema Basarabiei şi Bucovinei de Nord a fost pusă în modul cel mai precis în memorandum-ul suplimentar.

Dealtfel - precum am spus mai sus - nu a fost nici o convorbire în care această chestiune să nu fie amintită, arătându-se că România a trebuit să cedeze în faţa forţei covârşitoare, dar că nu a renunţat, în sufletul ei, la acele provincii (în memorandum-ul tipărit s'a evitat dealtfel orice cuvânt sau frază care să însemne o renunţare a României la Basarabia şi Bucovina de Nord).

In acelaş timp şi ţinând seamă de instrucţiile Dvs., vom căuta a scrie sau a inspira articole de ziare şi de reviste care să ridice din când în când chestiunea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord şi s'o menţie vie în atenţia opiniei publice mondiale.

Sunt dator însă să adaug că, împreună cu dnii Gafencu, Tilea şi Caranfil am socotit că nu era potrivit a merge mai departe deocamdată. Cu riscul de a nu fi în totul de acord cu Dvs.trebue să exprim părerea că o cerere formală de a se reveni asupra acceptării condiţiilor de armistiţiu, nu numai că nu ar avea cea mai mică şansă de isbândă, dar ar indispune serios guvernele din Wasington şi Londra, influenţând defavorabil asupra altor chestiuni a căror re-

./.

00124

solvare urgentă o aşteptau.

Acele guverne urmăresc - cu încetineală şi prudenţă excesivă, dar totuşi urmăresc - revenirea la o situaţie de independenţă a ţărilor aflate azi în "zona rusească". Ele speră să poată ajunge la evacuarea României de către trupele ruseşti şi la reintronarea libertăţilor democratice. Eforturile lor se lovesc însă de pretextul invocat de guvernul din Moscova că, în România, partidele istorice sunt ostile Rusiei şi hotărîte "a sabota" condiţiunile Armistiţiului. Revendicarea - oricât de legitimă - a Basarabiei, înainte ca trupele sovietice să fi ieşit din ţară, ar da un nou pretext guvernului sovietic de a-şi menţine trupele în România şi de a împiedeca instaurarea unor condiţiuni politice normale.

In toate conversaţiunile ce le-am avut cu personalităţi politice sau înalţi funcţionari americani şi britanici, am fost îndemnaţi cu cea mai mare seriozitate să nu ridicăm această chestiune în momentul de faţă.

Nu trebue pierdut din vedere dealtfel că punerea în discuţiune a problemei Basarabiei ar atrage automat după sine punerea în discuţiune a hotărîrii din 7 Mai 1946 a celor patru Miniştri de Externe ai Marilor Puteri cari, statuând asupra frontierelor României, ne-au recunoscut Transilvania în graniţele dela Trianon, înlăturând astfel dubiul ce subsista în textul Convenţiei de Armistiţiu. Este bine oare a aduce o atingere unei mari chestiuni naţionale acum din fericire rezolvată în favoarea noastră, ridicând o cerere care, în situaţia de azi, nu are absolut nici o şansă de a fi satisfăcută ? Invocarea principiilor Cartei Atlanticului, adică cererea de plebiscit, nu ar da oare un argument puternic Ungariei, care cere ca propunere alternativă în memorandum-ul ei din 25 Aprilie 1946, să se facă un plebiscit sub control internaţional în Transilvania - teritoriul de acordat Ungariei urmând a se stabili după procentul voturilor exprimate în favoarea ei ?

In ce priveşte precedentul protestului exprimat la Congresul dela Berlin de Ion Brătianu şi Kogălniceanu,

./.

să-mi fie permis a exprima părerea că situaţiunea nu este aceeaşi, căci congresul dela Berlin era chemat să statueze asupra chestiunii, pe când azi din nefericire, chestiunea este deja tranşată prin faptul acceptării condiţiilor de armistiţiu de către un guvern român desigur mult mai reprezentativ decât acel al dlui Groza.

Observ deasemenea că textul acceptat în Convenţia de Armistiţiu se referă la aşa zisa "înţelegere" din 28 Iunie 1940 şi că, la acea dată, s'a produs un protest formal semnat de Dvs., de dl. Dinu Brătianu şi de fruntaşii partidelor Dvs. (Posed fotocopia acelui protest şi sper că îmi va fi dat s'o utilizez într'un articol ce vreau să public în Statele Unite). Adaug că situaţiunea juridică nu este defavorabilă, tocmai prin faptul că guvernul sovietic, spre a evita orice aluziune la o anexiune nouă, a legat chestiunea Basarabiei de această pretinsă "înţelegere" din 1940. Dar de fapt nu a existat o "înţelegere", căci nota rusească din 26 Iunie 1940 cerea să se "restitue Basarabia iar răspunsul românesc arată că "pentru a evita efectele recurgerii la forţă" se acceptă "condiţiunile de evacuare". Nu s'a spus niciodată că se cedează Basarabia ci că se evacuează în faţa forţei.

Toate acestea se vor putea dovedi cu acte, atunci când va veni momentul prielnic. Nu avem însă interesul a o face acum, nu numai pentrucă interventiunea noastră nu are deocamdată nici un sorţ de isbândă dar şi fiindcă, faţă de sublinierea acestei situaţiuni juridice defavorabile, Uniunea Sovietică ar putea fi îndemnată a cere înserarea unei clauze precise de cedare a Basarabiei.

Ţin să amintesc pe de altă parte că, deşi am arătat în convorbirile noastre că expuneam punctul de vedere al celor două mari partide istorice care reprezintă cea mai mare parte a opiniei publice româneşti, am evitat de a spune precis în memoriile şi lucrările ce am remis, că vorbim în numele Dvs. şi al dlui Brătianu. Aceasta din două motive : mai întâi fiindcă nu puteam prezenta în numele domniilor voastre un memoriu pe care nu putusem să vi-l supunem în prealabil spre aprobare, şi apoi pentrucă

./.

este esențial ca să rezervăm toate posibilitățile de viitor spre a se putea cere într'o zi anularea unora din dispozițiile tratatului pe motivul puternic că delegația română care l'a semnat era trimisă de un guvern nereprezentativ și că majoritatea covârșitoare a națiunei nu și-a putut spune cuvântul, prin faptul că cererea Dvs.de a trimite reprezentanți la Conferință nu a fost acceptată.

In timpul scurt cât am stat la Londra am avut prilejul să petrec o seară cu dl.Arthur Greenwood - unul din fruntașii partidului laburist care deține un loc de frunte în guvern - și cu Lord Henderson ambii membri ai guvernului Britanic. I-am întâlnit la un dineu dat de dl. Tilea, care se află în legătură de prietenie personală cu ei.

La Foreign Office unde am stat mai bine de o oră de vorbă cu Subsecretarul de Stat adjunct, în a cărei sferă de atribuție intră chestiunile românești, am putut iarăși constata că dl.Tilea se bucură de trecere și considerație.

Am întâlnit deasemeni pe dnii Milan Gavrilovici - cel mai cu vază din șefii politici yugoslavi din exil - și Zalescki precum și pe mai mulți membri ai fostului guvern polonez. Aceștia mi-au dat scrisori și recomandațiuni în vederea colaborării cu compatrioții lor yugoslavi și poloni din Statele Unite. Am avut convorbiri cu Sir Reginal Hoare, fostul ministru britanic în România și cu dl.de Chastelaine (care tocmai primise o scrisoare din partea dvs.)

Impresia generală dela Londra - ca și dela Paris - este întrucâtva îmbucurătoare, având în vedere că se poate constata o evoluție simțitoare a opiniei publice britanice și americane. Nu se mai închid ochii asupra unor situații potrivnice principiilor pentru care a fost dus războiul și se ia în considerație din ce în ce mai serioasă primejdia imperialismului sovietic.

Ni se recomandă însă răbdare, multă răbdare. Ne aflăm desigur în fața unor imperii ai căror dirigenți văd problemele mondiale "sub specie aeternitatis" și e greu să-i convingi - cum am încercat și vom mai încerca a o face

./.

- că prelungirea, chiar pentru scurt timp, a situaţiunii actuale din România, va produce ruina economică ireparabil distrugerea clasei conducătoare şi sclavia, urmări dezastruoase pentru întreg continentul european.

Pretutindeni am pledat necesitatea absolută de a se trimite observatori aliaţi pentru supravegherea alegerilor. Tin să vă semnalez că ni s'a făcut obiecţiunea că o supraveghere bine organizată a alegerilor ar necesita trimiterea a cel puţin doi observatori anglo-americani pentru <u>fiecare birou de vot</u> (care să stea de veghe pe rând lângă urne). Aceasta ar însemna trimiterea unui contingent foarte important şi ar ridica enorme dificultăţi technice (pe lângă faptul că este puţin probabil că ar fi acceptaţi de guvernul sovietic). Trimiterea unui număr redus de observatori - cari să meargă cu automobilul din birou de vot, în birou de vot - nu ar asigura o supraveghere efectivă şi nu ar putea împiedeca furtul sau măsluirea urnelor In schimb trimiterea unui asemenea contingent redus de observatori ar avea un foarte mare inconvenient şi anume : guvernele din Londra şi din Washington ar fi împiedecate să ridice vreun protest după alegeri căci li s'ar obiecta că acele alegeri au fost supraveghiate de către ele.

Reiese deci că guvernul britanic nu pare hotărît să mai ridice chestiunea supravegherii alegerilor dar îşi rezervă posibilitatea să declare că nu recunoaşte valabilitatea lor.

In ce mă priveşte voi pune necontenit problema la Washington în convorbirile cu cercurile oficiale şi cu presa.

Vă voi scrie mai pe larg de îndată ce voi fi instalat la Washington şi după ce voi fi luat primele contacte. A rămas înţeles cu dl. Cornel Bianu că şi d-sa va întreprinde în curând o călătorie în Statele Unite - de preferinţă însoţit de dl. Augustin Popa, în vederea stabilirii unor legături cât mai strânse cu Românii din America.

Convorbirile mele cu dl. Cornel Bianu au fost din cele mai cordiale şi sunt fericit a începe cu d-sa o amicală colaborare, ce se prezintă sub cele mai bune auspicii

./.

Regret că D-sa menţine faţă de dl.Tilea o autorizaţie - inspirată desigur de motive sincere - dar care nu-şi mai are rostul în momente atât de grave şi de hotărîtoare - când trebue să ne însufleţească o singură consideraţie: aceea de a asigura maximum-ul de eficacitate acţiunii ce o desfăşurăm. Amintesc că dl.Tilea are legături numeroase şi solide în toate cercurile politice, diplomatice şi de presă din România. Nici un alt român nu posedă asemenea legături şi posibilităţi. Dl Tilea ne poate aduce - şi ne aduce deja - un aport considerabil de care ar fi o greşeal de neiertat să ne lipsim. Sper deci că sforţările mele (şi eventual poate şi un îndemn al Dvs.) vor face ca dl. Bianu să consimtă a relua relaţiunile personale cu dl. Tilea spre a şterge orice impresie că frontul împotriva quislingilor nu ar fi solid şi spre a nu da adversarilor noştri speranţa unor posibilităţi de intrigă şi de desbinare.

Voi căuta a vă scrie cât mai des din Statele Unit şi sper că va fi posibil să primesc la timp toate instrucţiunile ce aţi binevoit a-mi mai da.

Primiţi vă rog, stimate domnule Maniu, încredinţarea sentimentelor mele de respectuos şi afectuos devotament.

ss. Al.Cretzeanu.

11 copie regi vol. 7. f 107-110. 00129

Marţi, 16 Octombrie 1945

19.VIII.1947

Găsită în caseta predată de mine.

ss.N.N.Popescu

Iubite Bugel,

Imi pare grozav de rău să aflu că eşti bolnav de zonă, dar sper că nu este nimic serios şi că vei fi în curând restabilit (chestiunea "zonelor" te-a contagiat-Regretabil)

Nu am primit încă lămuririle pe cari Gigi îmi spusese că mi le va expedia telegrafic. Sper să vă pot da toate detaliile când va pleca Istin (probabil peste vreo 8 zile)

In schimb, am primit o nouă telegramă dela Guţă ca urmare la acea de acum o săptămână, prin care îmi afirma să virez fondul pe numele lui Suschard . De data aceasta, îmi spune: "Vă invit a răspunde în 48 ore de executarea dispoziţiunei ce urmează să daţi pentru virarea sumei în chip neregulat a fost depusă pe numele Dvoaste"

După cum ştii, nu am dat, dela 6 Martie încoace, nici o urmare şi nici un răspuns telegramelor ce mi le-a adresat Guţă. Sentimentul meu este de a face la fel şi acum. A răspunde, înseamnă că îi recunosc dreptul de a da dispoziţiuni reprezentanţilor României în străinătate. Aş putea desigur să-i răspund pe adresa lui din str. Polonă rugându-l să-mi răspundă în ce calitate îmi adresează asemenea instrucţiuni. Credeţi că este util să o fac ? Dacă da, vă rog să-mi trimiteţi o telegramă cu conţinut oarecare semnată de Janne. Părerea mea este de preferabil a nu răspunde deloc. Presupun că Guţă vrea să intenteze o acţiune penală împotriva lui Gigi şi a mea şi este inutil a-i furniza piese pentru dosar.

Ce este foarte important însă, este chestiunea procedurei la Berna.-

Din câte îmi spune un coleg elveţian specializat în chestiuni de drept, trebue să fi intervenit o sentinţă a unui tribunal român şi pe baza acestei sentinţe, Irichard ar fi obţinut blocajul.

./.

După părerea lui, lipsa posibilităţii de a ne/apăra în ţară trebue obţinut ca guvernul elveţian să nu-i dea concursul pentru executarea unei eventuale sentinţe din ţară, prin care aş fi condamnat să vărs banii statului român. Am intervenit prin Legaţiunea Elveţiei de aci şi voiu scrie şi lui de Wech şi lui Shucki (şeful diviziunei politice) Ar fi bine să li se trimită vorbă şi dela noi. (Elin a scris în această privinţă lui Barbu)

Dacă a şi intervenit o sentinţă în ţară, observ că ~~am~~ nu am fost citat.

S'a făcut probabil o vastă porcărie în cel mai strict secret. S'ar putea oare împiedica ca procesul asupra fondului în ţară să se judece în aceleaşi condiţiuni de clandestinitate? Cred că, în orice caz, li s'ar putea face doar dificultăţim în procedură, fiind dat că nu mă pot cita în regulă aşa curând.-

Sper să-ţi pot da mai multe lămuriri şi că între timp vei fi putut să-mi spui ce s'a întâmplat la noi.

Cu mult drag, Alexandru

Primesc o scrisoare dela Paris dela fosta mea soţie care îmi confirmă ceeace credeam aci, anume că BIANU a trebuit în câmpul opus.

Alexandru

26 Octombrie 1946

C O P I E

copie regi vol. 7. f 111-00131

Iubite Domnule Maniu,

Cu toate că nădăjduiam că puterile anglo-saxone nu vor ceda, conferinţa Miniştrilor de Externe care va începe la 4 Noembrie, asupra cauzelor tratatului de pace cu România menite să asigure libertatea noastră economică, recursul la Curtea permanentă dela Haga şi un regim internaţional pentru Dunăre -- şi că, pe de altă parte, nu vor recunoaşte alegerile dela 19 Noembrie, dacă acestea (cea-ce pare cert) vor fi frauduloase, - am crezut că este bine să prevedem ori-ce eventualitate şi să pregătim un demers pentru cazul când America şi Anglia s'ar considera forţate de împrejurări să accepte, chiar provizoriu, o tranzacţie cu Sivietele în daua noastră.

Acest demers ne-a părut indicat în urma conversaţiilor avute de noi aci cu Dnii Machek şi G.M. Dimitrov, despre care aţi fost informat. Intra'devăr, faptul că în cursul lunei ce vine vor avea loc alegeri în Bulgaria, Polonia şi România şi că teroarea exercitată de regimurile controlate de comunişti va produce rezultate similare în cele trei ţări, va stabili între acestea un denominator comun, infinit mai important azi, în toiul conflictului între Soviete şi puterile democratice, decât fostele categorii de "aliat" sau "inamic". Aceste alegeri frauduloase dacă sunt recunoscute (sau dacă guvernele care le vor face sunt definitiv prin faptul semnării cu ele a tratatelor de pace) vor pune cele trei ţări în categoria Jugoslaviei, formând astfel, împreună cu aceasta şi Cehoslovacia, un bloc de peste 100 de milioane subjugat de Rusia Sovietică.

Considerăm deci de cea mai mare importanţă ca, în cazul când 1/ Anglo-Saxoni cedează asupra tratatelor de pace şi 2) acceptă vreun compromis cu Sivietele ca urmare a viitoarelor alegeri din Bulgaria, Polonia şi România (care compromis ar însemna de fapt acceptarea prezentului control comunist în aceşte ţări) să prezentăm un memoriu celor 51 de delegaţii la Adunarea Generală a Naţiunilor Unite, <u>semnat de însăşi sefii partidelor agrare din cele patru ţări</u>(eventual şi de un reprezentant ungar.)

Un astfel de memoriu comun s'a bizui pe marele interes arătat în occident faţă de masele ţărăneşti din Europa centrală şi balcani, care pe de o parte reprezintă marea majoritate a populaţiei şi,pe de altă parte, sunt clasa care opune cea mai mare rezistenţă comunismului. O astfel de acţiune solidară ar

./.

O astfel de acţiune solidară ar produce desigur cea mai mare impresie aci şi ar primi sprijinul întregei clase.

Memoriul(redactat în termeni moderaţi faţă de Soviete,dar severi faţă de guvernele locale) ar invoca principiile Charterului Atlanticului şi al Constituţiei Naţiunilor Unite, cât şi angajamentele dela Yalta, Posdam şi Moscova; mai mult eş ar sublinia adânca nedreptate ca atunci când Naţiunile Unite, în grija lor pentru soarta popoarelor dependente şi coloniale, înfiinţează în Consiliul de Mandatari (Trustees) pentru aceste popoare, loc de milioane de oameni care au avut o viaţă naţională de multe secole, independenţa de cel puţin câteva generaţii şi o vecche cultură, să fie lăsaţi în servitute. Astfel capitolul XI din Chraterul Naţiunilor Unite ar putea servi pentru a aduce în discuţia Adunării Chestiunea regiunei oprimate de guvernele comuniste din Europa Centrală şi Balcani. In plus, războiul nedeclarat între Jugoslavi şi Albanezi de o parte şi Greci de cealaltă ar putea să fie obiectul unei acţiuni, în Adunare şi Consiliu, pe baza articolului 34.

Pentru intreperinderea unei astfel de acţiuni am căuta să obţinem ca una sau mai multe delegaţiuni să ridice chestiunea în Adunare şi, dacă e posibil (ceeace va fi mai greu) în Consiliul de Securitate.

Pentru ca memoriul să aibă greutate el va trebui deci să fie semnat pentru România de D-voastră şi de Dl. Mihalache; pentru Polonia de Dl. Mikolajczyk; pentru Jugoslavia de D-nii Machek şi Gavrilovich; pentru Bulgaria de G.M. Dimitrov. (eventual pentru Ungaria, dacă primul Ministru Nagy ar refuza, fiind însuşi şeful guvernului, ar putea semna un alt membru marcant al partidului agrar.)

Adunarea Naţiunilor Unite va dura probabil până la 8 Decembrie. Dacă deci, alegerile noastre de la 19 Noembrie, care sunt cele din urmă, se constată în mod neîndoios hotărârea Anglo-Saxonilor de a ceda Sovietelor, memoriul solidar deja tipărit, ar putea fi trimis pe la 25 Noembrie. Până atunci va fi destul timp pentru a obţine asentimentul tuturor conducătorilor susmenţionaţi cărora Dimitrov şi cu noi le scrim acum.

Informăm pe D-nii Gafencu, Bianu şi Tilea despre iniţiativa noastră, cerându-le, bine înţeles, cea mai complectă discreţie

Cu cele mai bune sentimente, ai D-voastră devotaţi

ss) Davila

ss) Al. Cretzeanu

P. S. --- Rugăm, la primirea prezentei să telefonaţi imediat la Berna, printr'un om de încredere din Bucureşti, comunicând răspunsul D-voastre, cu următorul cod:

1) Nu aprobaţi ideia memoriului;--- sănătatea proastă.
2) Aprobaţi, chiar dacă Mikolajczyk refuză din cauză poziţiei lui speciale, deci numai cu semnăturile D-voastre, ale D-lui Mihalache, şi Dnilor Dimitrov, Machec şi Gavrilovich (eventual un ungur) --- sănătate destul de bună.
3) Aprobaţi numai dacă şi Mikolajczyk semnează --- sănătate excelentă.

Pe de altă parte, credem necesar de a vă explica de ce am menţionat numai cele trei puncte de mai sus din clauzele Tratatului de Pace şi nu celelalte care au şi fost acceptate de Anglo-Saxoni cu toate protestele noastre. Motivul este că nu putem cere solidarizarea celorlaţi semnatari decât asupra unor puncte de interes general.

In momentul de a expedia această scrisoare, aflăm că ar fi posibil ca alegerile din Polonia să fie fixate pe luna Ianuarie viitoare. Nu se poate, însă, amâna eventuala remitere a memoriului proectat după acea dată, căci sesiunea Adunării ar fi atunci terminată' Dealtfel însăşi faptul că alegerile polone ar fi fixate pe luna Ianuarie - când frigul este aşa de intens şi zăpada aşa mare în acea ţară încât sătenii nu se pot deplasa până în centrele de vot.- ar putea fi invocat ca unul din abuzurile şi fărădelegile cele mai caracteristice ale guvernelor instaurate în ţarile noastre.

COPIE copie vezi vol. 7. f 120-122 12 Noembrie 1946

00134

Mult stimate Domnule Preşedinte,

Este un an,decând am mers la Barcelona dela Lisabona, anume pentru a Vă trimite o scrisoare pe cale,sigură.De puţină vreme,persoana in chestiune a trecut la Paris şi m'a asigurat că scrisoarea va parvenit căci a remis-o D-lui Visoianu.

In luna Mai trecut,având un alt prilej bun,v'am trimis o altă scurtă - de astădată - comunicare scrisă,şi am fost din nou asigurat că trebue să vă fi parvenit deşi de astădată nu mai ştiu prin cine.Cam la aceea dată am venit dela Canne la Paris,interesându-mă,bineinteles de ceeace ar trebui făcut la Conferinta de Pace cum si de o grupare a românilor din străinătate - despre care avusesem cinstea să raportez anterior.Bineinteles tineam mereu contactul cu Cornel Bianu,care insă era cam totatât de putin orientat ca si mine.Cum citisem că Dl.Gafencu se declarase gata a lua conducerea unei astfel de lucrări - am hotărât a merge să-l văd la Geneva si am fost surprins aflând la Berna că Al.Cretzeanu ~~fuse~~ sosise acolo,pentru motiv/aparent al procesului.I-am făcut cunoscut că a-şi vrea să-l văd şi a venit la mine a doua zi la 2 Iulie.Mi-a spus că primise instructiunile Dvs.,din scrisoarea dela 25 Mai,prin cari i se dădeau cele mai întinse puteri ca să procedeze la strângerea românilor din străinătate şi la prezentarea punctului de vedere românesc în faţa Conferintei.Examinând punctele conducătoare ce urmau să fie adoptate ca norme de toţi,mi-a spus că din toate instructiile ce -i dăduserăţi,cu un singură nu era de acord,cu aceea ca chestiunea Basarabiei să fie ridicată în faţa Conferintei. Am combătut argumentul lui că ruşii ar putea să nu ne mai susţină în chestia Transilvaniei,şi am insistat cât am putut ca să-i schimb părerea.A adăugat că ar fi personal chiar dispus ca să facem mici concesiuni de rectificări de frontieră în favoarea ungurilor,dar că se temea de atacuri ce ar veni contra opoziţiei naţionale pe aceasta chestiune.

Un alt punct asupra căruia nu eram de acord,este chestiunea succesiunei la Tron pe care eu am sustinut-o aşa cum mi-aţi dat instructiuni prin scrisoarea din August 1942,iar dânsul susţinea cu totul altă soluţie.Vă comunic si acest punct,pentru ca să-l lămuriti când veţi opertum.

Cu Al.Cretzeanu,reluând raporturile in interesul cauzei

./.

00135

am făcut "tabula rasa" de trecut .-

Am trecut la Geneva unde am avut o lungă intrevedere cu Dl.Gafencu - ale cărei detalii ar fi desigur interesant să le cunoaşteţi,dar să-mi daţi voie să nu le repet aci - chiar dacă expunerea mea va rezulta amputată - dar din cauza urmărilor cu totul neprevăzute ale raporturilor mele cu D-sa.Din aceiaşi pricină prefer să las să cunoaşteţi urmarea cronologică a intâmplărilor din citirea alăturatei copii /anexa 1 / a/ scrisoarea ce am trimis D-lui Gafencu la 3 Sept. c/.

La puţine zile după aceea am aflat dela Nicu Caramfil că să primiseră copii de pe declaraţiile ce făcuserăţi la 8 August ca şi de acelea ale D-lui Dinu Brătianu,şi am lucrat cu mai multă râvnă ca să termin apariţia "Memoriului asupra Basarabiei şi Bucuvinei şi ca să poată fi distribuit înainte de sfârsitul conferinţei,care putea avea loc din un moment in altul şi pe cât posibil înainte chiar ca secţiunile /comisiunile/ să-şi fi terminat lucrările.Deşi eu eram convins că lucram în vederile Dvs.,nu am uzat nici un moment de autoritatea Dvs,sau a opoziţiei naţionale,fiindcă aţi dat gitul Domnilor Gafencu - Cretzeanu şi am căutat să las impresia că lucram mereu impreună.Totul s'a distribuit sub semnătura xxxxx mea personală,ca fost Ministru la Moscova cu scrisori cam in cuprinsul anexei 2.Am trimis un memoriul până şi lui Molotov,spunându-i că tratează de o chestiune ce "cunoaste foarte bine".Sper că cel putin unul din exemplarele ce v'am trimis v'au sosit.Unul trebuia să fie dat lui Buzeşti,pentru Dvs. şi celălalt urma să vă fie prezentat chiar de aducător.La baza memoriului este o lucrare documentată făcută în 1944,de Rad Crutzescu la Ministerul de Externe; extrase din cărtile lui George Brătianu; Ciobanu etc.cum si din memoriile lui Titulescu; la cari am adăugat amintirile mele din misiunea dela Moscova,fără a insista asupra cauzelor pentru cari nu s'a realizat intelegerea c Sovietele - posibilă in aceea epocă - fiindcă agentul care aplica atunci politica fostului Rege era tocmai ....Dl.Gafencu.

Am primit dela multe delegatii răspunsuri că memoriul va face obiectul atentiunii lor,dar am fost si penibil impresiona când la una din delegatiile străine mi s'a spus că se miră că România ridică chestiunea Basarabiei,căci la intrevederea ce avuseseră precedent cu Dl.Gafencu li se spusese că nu o vom face!!. Credeţi că astfel de asigurări,-inutil date - au fost utile cauzei românesti ? Desigur că nu.

./.

Explicatia ce se dădea din cercurile "grupului" era: Mai întâi că englezii / pe urmă se afirma că şi americanii/, le-ar fi cerut să nu provoace greutăţi prin punerea problemei Basarabiei la Conferinţă. Mai târziu s'au multumit cu pretextul copilăresc că ruşii nu ne-ar mai fi sustinut in chestia Transilvaniei dacă erau supărati prin ridicarea celei Basarabenri.! Nici unul din altul din aceste pretexte nu are vre'o bază serioasă şi nu explică dece atunci în ultimul moment chiar in ziua când Conferinţa in Sedinţă plenară se ocupa la 10 Oct. de România şi când totul fusese deja hotărât grupul D-lui Gafencu s'a hotărât să vorbească de Basarabia şi Bucovina de Nord.? Aceasta se intâmpla după 2 luni după ce Dvs. fuseserăţi la Bucuresti problema si după ce de trei săptămâni Conferinţa era in posesia memoriului ce le prezentasem eu.

Adevărata cauză a acestei atitudini neclare este că sunt oameni care speră să mai joace un rol în viaţa politică apropiată la noi şi nu vor să rupă toate punţile.....

A urmat incidentul penibil, când am fost insultat aşa de neaşteptat de Dl. Gafencu şi incercările sale de a evita să dea o satisfactie cavalerească; la care nu puteam răspunde decât aşa cum toată viaţa am lămurit aceste chestiuni dureroase,- adică prin încartel şi un proces-verbal de carenţă /anexa 3/. Dar am ţinut mereu seama de interesul românesc de a nu face sgomot în jurul acestei chestiuni si de faptul că dl. Gafencu este reprezentantul încă al Dv. în străinătate şi nu am dat publicitatea obişnuită, cu condiţiunea ca din cealaltă parte să nu se pună în circulaţie versiuni tendenţioase. Din partea grupului a venit chiar cineva la mine ulterior să mă roage să ţiu chestiunea secretă sub cuvânt că am putea cu toţii să avem neplăceri din partea unui guvern Francez simpatizant comunist. I-am răspuns că nu acest criteriu are vre'o importanţă pentru mine când e vorba de onoarea mea, dar că mă abtin din motive superioare de interes naţional.

Incidentul a păgubit chestiunei în sine şi fiindcă nu am putut face vre'o publicitate asupra memoriului prin presă,. M'am mărginit al trimite ulterior la U.N.O., Statelor Participante şi Delegatiilor.-

Sunt linistit din momentul ce am avut acest prilej să Vă expun întreaga chestiune, şi nu mă voi întinde asupra altor probleme ce v'a putea interesa ca deobiceiu.- Insă nu vrea să se creadă că a-şi împieta cu ceva asupra atributiilor ce aţi incredin

./.

ţat altora,exprimând poate opinii ce nu sunt ale lor.

Prin un diplomat devotat Dv.,am căutat să vă ţiu la curent din luna August de intenţiile mele şi am fost asigurat că vi s'au făcut comunicările necesare la timp..Cred iarăşi că vi s'a transmis şi o chestiune destul de importantă ce ţineam din sursă aliată. Eu rămân în Franţa,mereu preocupat de cauza românească şi mereu la dispoziţia Dv.,când aţi crede că pot face ceva.Decând s'a obţinut lucrul de căpetenie ca opinia publică anglo-americană să se desmeteceească,iar oficialitatea americană să fie hotărâtă să nu mai dea înapoi,oarecare raze de speranţă să întrezăresc şi pentru noi.Să ştie că alegerile vor fi falsificate; nu mergeţi deci până a vă expune viaţa inutil şi feriţi-vă personal de boli şi capcane.-

Cam dela 23 August încoace când oficialitatea noastră / Legaţia şi cei cinci Miniştrii din Guvern ce se găseau la Conferinţă / a absentat dela TeDeumul dela Biserică,- lucru care s'a repetat cu ocazia onomasticei M.S.Regelui de alaltăieri,sau apropiat de mine mulţi tineri studenţi cari şi-au dat seama că nu mă feresc şi spun lucrurile pe faţă când e interesul ţării a o face.

Am dat în ambele ocazii telegrame omagiale M.Sale.Intre aceştia am descoperit şi pe cei ce scot " La Roumanie Independante" cari au convingerea că sunt în vederile Dv.,făcând această publicaţie şi zic că au primit indicaţii în acest sens,deşi din partea "grupului" li s'a cerut să înceteze.Veţi vedea ultimile trei numere apărute.Ele au multe slăbiciuni dar principala cauză este desinteresarea fiindcă dacă ar fi sfătuiţi şi îndrumaţi,lucrul,în sine,nu poate decât servi cauzei.Ei sunt hotărâţi să continuie cu orice preţ şi fac pentru aceasta eforturi mari; au aranjat de puţină vreme să primească ceva bani din Statele Unite decând Niculae Martin a luat conducerea Direcţiei Gazetei.Părerea mea este că nu trebuesc abandonaţi nici lăsaţi să lucreze de capul lor.Cu Cornel am avut legături strânse prin corespondenţă până acum două săptămâni.El era de aceeaşi părere în ce priveşte lipsa chestiunei Basarabiei din memoriul depus de Dl.Gafencu şi a insistat pe cât a putut să fie reparată.Totuşi am impresia că din punct de vedere de disciplină,el găseşte că nu trebuia să procedez singur şi fără instrucţiuni.E prima oară după o colaborare de aproape cinci ani când avem o neînţelegere pe care o sper trecătoare mai ales că e o deosebire între situaţia lui şi a

./.

mea şi anume: când a trecut Cretzeanu prin Londra si a avut o intrevedere cu Cornel, i-a spus lucrul ciudat că eu nu a-şi face parte din grup /desi Dl.Gafencu mă ruga-se cu insistentă să aderex si chiar Cretzeanu la Berna îmi ceruse chiar ca să insist pe lângă Cornel ca să adereze, după ce îi spusesem că eu fără Cornel nu o pot face/. Aşa dar nu aveam nici o obligatie de disciplină si totuşi, înainte de a distribui memoriul, am prevenit pe Dl.Gafencu că-mi iau libertatea de actiune. Cred că situaţţiunile sunt nu se poate mai clare.

După cum inad ~~mmt~~ Vă veţi da desigur cu timpul seama, modul de organizare al grupării românilor din străinătate /după care am oftat atât amar de ani/ este cel dictatorial - ca să nu spun de gaşcă - care nu cadrează cu principiila demo crate in numele cărora luptăm.

Noul Atasat Naval American dela Paris este Amiralul Hilenkofer bun prieten cu generalul C.V.R.Schuyler dela Bucuresti, fiind în strânsă corenspondentă.

/Trebue să termin căci pleacă curierul.

Primiţi, mult stimate Domnule Presedinte asigurarea asentimentelor mele devotate. Doresc izbândă./

ss/ N.Bianu.

C O P I E Paris, 3 Sept. 1946.

000139

Confidential.

Scumpe Domnule Gafencu,

Atât în timpul acţiunei intreprinse contra regimului ANTONESCU, după ce m'am demobilizat in Decembrie 1941 şi până la răsturnare - cât şi decând ni s'a impus regimul Groza, am fost partizan convins a necesităţii strângerii rândurilor românilor din străinătate, lucrând după directive ce s'ar primi din ţară.

Incă din Aprilie 1945, crezând că această misiune ar pute o indeplini in mod discret, secţiuni ale "Asociaţiei Niculae Titulescu" ce s'ar alcătui în diferite centre - cu o organizaţie centrală la Paris sau Londra - m 'am adresat tuturor acelora ce credeam că ar voi să activeze in acest sens.

Pe un prieten comun - al cărui nume nu e încă bine să fi citat - l-am rugat să afle ce gândesc in această privinţă. Greutatea de a comunica - din şi spre Portugalia până anul acesta - cum şi alte cauze asupra cărora nu insist - a făcut ca lucrul s meargă incet; nu mai puţin un număr de prieteni se declarase de acord şi-şi trimeseseră adeziunile.

Când, în fine, am citit in "Journale de Geneve" din 10 Mai informaţia din Londra că eventual te-ai pune in fruntea românil din străinătate, am văzut posibilitatea ca gruparea ce visam să se indeplinească, şi am căutat primul prilej ca să te intâlnesc. Venind, pentru aceasta, la finele lui Iunie în Elveţia, am aflat c Al. Cretzeanu sosise la Berna şi ne-am intâlnit, la mine la hote a doua zi dimineaţa la 2 Iulie. Mi-a spus că a primit o scrisoa cu instrucţii dela Dl. Maniu din 25 Mai; care îi da insărcinarea să infăptuiască o astfel de grupare românească sub conducerea D-tale.

Am examinat impreună câteva puncte principale de bază, în jurul cărora urma să ne strângem şi am fost de acord pentru toate chestiunile, afară de două: Una privind succesiunea la Tron şi alta privea frontierele noastre. In aceasta din urmă privinţă, Cretzeanu spunea că nu este de acord cu instrucţiunile ce primi dela Dl. Maniu în ce priveşte chestiunea Basarabiei, fiindcă dâns nu credea oportum să fie ridicată cu ocazia Conferinţei de Pace;

.//.

Deasemenea,în ce priveşte frontiera de Vest,Cretzeanu spunea că dacă ar sti că nu s'ar ridica din partea guvernamentalilor noştri o furtună de atacuri contra opoziţiei naţionale,ar vedea posibil să concedăm nici ractificări de frontiera în favoarea ungurilor, x în regiunile unde aceştia au majoritatea.-

Nu puteam fi de acord nici cu una nici cu cealaltă;şi instructiunile D-lui Maniu - când îmi făcea cistea să-mi trimeat au fost categorice mereu in acest sens;nu au fost nici odată revocate ba din potrivă- după insuşi afirmaţiile lui Cretzeanu - x erau din nou repetate şi cu aceasta ocazie.

Chestiunea ractificărilor faţă de unguri,din fericire, nu mai este actuală;chestiunea provinciilor noastre Nord-Răsăritene,a fost insă-şi rămâne deschisă pentru mine.

Te-am spus aceasta a doua zi,când atât de prieteneste -mai primit în ratul dela Coulonges-Bellerive şi am stat de vorb o după amiază întreagă .Ti-am vorbit deschis de toate şi am stăruit,cât am xxxxxx putut,ca să te hotărăşti a face sacrificiul liniştei şi intereselor D-tale personale pentru realizarea unire Nu văzuseşi încă decât rapid pe Cretzeanu; nu cunostiai detaliul instructiunilor ce trimise; aveai rezervele D-tale privind princ pii şi persoane - şi urma să-l intâlnesti in zilele următoare pe tru ca să discutaţi în detaliu şi să te hotărăsti.Nu am avut nic un moment impresia că in chestiunea Basarabiei ai fi inpăstăţir punctul de vedere al lui Cretzeanu.Am plecat la Paris unde îmi spuseseră-ţi,şi unul si celălalt,că ve-ţi veni cât de curând şi ca o dovadă cât de interesat eram ca unirea să se realizeze,este că ţi-am mai scris şi înainte de finele lunei Iulie,erau din nou la Dumneata la Geneva.Cretzeanu fusese operat la 26 şi nu l-am putut vedea,ci numai am schimbat câteva cuvinte la telefon,iar D-ta mi-a spus că intre timp te vizitaseră mai mulţi dintre ai nostrii,iar altii - ca Comnen - îţi trimiseseră adeziunea lor. Mai intrebat,fiind sigur de a primi un răspuns afirmativ - D-ta, desigur,că aderezi".

Cred căţi aduci aminte că răspunsul meu nu a fost un simplu "da" şi am vroit să am câteva preciziuni.a/ care erau punctele pe baza cărora se făcea Unirea .b/.Am afirmat,cum am făcut dela început lui Cretzeanu,că nu puteam adera decât impreună cu Cornel Bianu,cu care eram în strânse legături şi ştiam,decând am plecat din ţară,că era cel mai apropiat de Dl.Maniu.Cretzeanu îmi ceruse atunci - la 2 Iulie - pentru a evita si risipi oarecari motive de ezitare: scriei şi D-ta.

./.

Perfect inteleşi, şi în ce mă priveşte mulţumit că se făcea un pas înainte am venit, şi unul si altul, în zilele următoare la Paris. Iţi spusesem că îţi stam la dispoziţie pentru ori ce împrejurare a-i crede că a-şi putea fi util şi spun drept că am fost mâhnit când am aflat din cercuri guvernamentale că memoriul "La Roumanie devant la Conference de la Paix" era deja pe cale de a fi distribuit şi că nu făcea nici o menţiune cu privire la Basarabia şi Bucovina.

Am cerut să te văd şi desigur că nu argumentele mele dela convorbirea ce am avut la 9 August - dar convingerea D-tale că era o lacună ce trebuia reparată, te-au determinat să mă asiguri că va urma un alt memoriu - o desvoltare pe articole - in care chestiunea va fi tratată. Punând mare insistenţă ce nu se putea explica decât prin importanţa ce dăm chestiunei - am vrut să-mi repeţi asigurarea pe pragul uşii după ce mi-o dăduseşi cu o strângere de mână şi mi-ai răspuns "să vedem cum o punem" /chestiunea Basarabiei/. Eu ţi-am precizat, dar să o/punem "şi mai asigurat: "nu discut dacă o punem - căci acest lucru e hotărât - dar mă gândesc la forma sub care va fi pusă."

In aceiaşi seară venind acasă am crezut bine să pun pe hârtie în o scrisoare ce ţi-am trimis, înţelegerea la care ajunsesem. Imi confirmaseşi totodată că trimiseşi o scrisoare dela Cornel Bianu care era în aceleaşi vederi cu mine şi că ve-i răspunde imediat pentru a-l linişti. Stiam, îj acel moment, că cei mai mulţi din prietenii noştrii, erau de aceiaşi părere. A doua zi Tillea care să însărcinase cu redactarea, mi-a citit o întâmpinare de făcut la al doilea paragraf al Art. I. al proectului de Tratat, contestând că ar fi fost "Acord" în 1940 la răpirea provinciilor şi m'a întrebat dacă formula mă satisfăcea şi adăuga că D-ta mai intenţionai să întăresti cu o mai mare precizare.

Eram, în fine, liniştit şi cu tot sufletul alături de voi.

Dar deja la 13 August, după ce ai vorbit ziariştilor englezi, între alte chestiuni, şi de aceia a Basarabiei - când am ieşit împreună dela Seful Delegaţiei Olandeze, şi te-am întrebat dece nu-i spuseseşi şi lui câteva cuvinte în acelaşi sens, ai tăcut semnificativ, iar alaltăieri - după ce am asteptat multe zile să mi se trimită textul modificărilor ce dorim să fie introduse în Tratat - pentru a le da Delegaţiei Olandeze - după cum era înţeles, am constatat cu mare surprindere şi decepţie că orice menţiune cu privire la Basarabia şi Bucovina a fost suprimată.

./.

Consuder tăcerea noastră ca o enormă greşală. Guvernul Groza poate avea astfel de reticente; noi nu.

Cum se face că mai toti acei care ne-am adunat la D-ta la sărbătorirea dela 23 August - luaţi în parte - sunt de părererea mea /afară de Cretzeanu, care a fost mereu consecvent/ dar care nu e aplicată în practică.?

Stăruind pe cât am putut, in sensul ce preconizam, am crezut si cred că-mi indeplineam o datorie românească; tot acest simţ de datorie mă determină să-ţi comunic, cu multă părere de rău, că nu mai pot fi alături de D-ta şi îmi iau libertatea de acţiune. Te asigur însă că nu voi face nimic care să stânjenească implinirea misiunei ce ai primit şi pentru care - cum am subliniat la 23 August - ai pus toată activitatea şi tot prestigiul numelui D-tale.

Dar sânt sigur că mă vei înţelege şi poate îmi vei da dreptate, ca după ce am fost de două ori voluntar pe front şi de două ori rănit pentru recucerirea Basarabiei, nimeni si nimic pe lume nu mă poate face să renunţ la drepturile imprescriptibile româneşti asupra provinciilor răpite. Având aceasta credinţă, te rog să mă consideri că sunt mereu si x fără vre'un resentiment al D-tale devotat prieten.

Paris 3 Septembrie 1946.

ss/N.Bianu.

copie regi vol. 7. f 132–134.

00143

PROCES VERBAL
====================

Astăzi 19 August 1947

Noi Comisar SIPOS NICOLAE din Direcţia Poliţiei de Siguranţă, constatăm că astăzi orele 13 invitând pe Dl. N. N. POPESCU domiciliat în Bucureşti Str. Medic Lt. Zlătescu Nr. 39 şi întrebându-l asupra lucrurilor care i-au fost date în păstrare de către numitul VICTOR RADULESCU-POGONEANU, Dl. POPESCU ne predă una casetă metalică închisă.-

Procedând în prezenţa şi cu încuviinţarea Dlui N.N. POPESCU la desfacerea acestei casete, consemnăm următorul conţinut :

1/. Una bancnotă de 10 dolari americani.-
2/. Una bancnotă de 100 franci elveţieni.-
3/. Două bancnote a 500 franci elveţieni
4/. Şapte bancnote a 100 franci elveţieni
5/. Două bancnote a 50 franci elveţieni
6/. Patru bancnote a 20 fr. elveţieni

Deci în total 10 dolari americani şi 2.880 franci elveţieni.-

7/. Un paşaport diplomatic pe numele GEORGE CRETZIANU
8/. Un paşaport diplomatic pe numele VICTOR RADULESCU POGONEANU.-
9/. Un paşaport diplomatic pe numele CECILIA SORESCU
10/. Una lucrare şapilografiată cu titlul LA ROUMANIE DEVANT LA CONFERENCE DE LA PARIS 1946 Bessarabie et Bukovine du Nord, cuprinzând 91 pagini.-
11/. Una lucrare tipărită LA ROUMANIE DEVANT LA CONFERENCE DE LA PAIX Paris 1946 cuprinzând 147 pagini şi 6 hărtii
12/. Una lucrare Observations SUR LE PROJET cuprinzând 31 pagini.-

PREDATOR,
ss/. N.N. Popescu

Martori
ss/. Nicolae Maria
ss/. Octavian Neamţu

Comisar
ss/. Sipos Nicolae

13/. una lucrare cu titlul DELEGATION BESSARABIENNE ! LES ROUMAINS DEVANT LE CONGRES DELA PAIX.- LA QUESTION DE LA BASSARABIE Paris Septembre 1919, cuprinzând 26 de pagini

14/. una lucrare cu titlul ASSOCIATION DES EVACUE DE LA DOBROUDJA DU SUD (QUADRILATERE) MEMOIRE SUR LA DOUBROUJDA DU SUD (QUADRILATERE) PRESENTE A LA CONFERENCE LA PAIX DE PARIS BUKAREST 1946, cuprinzând 41 pagini şi una hartă.-

15/. un memorandum în limba engleză cu data de 30 Septembrie 1946 cuprinzând 14 file.-

16/. Un număr de 14 (patrusprezece) scrisori originale.-

17/. Una copie depe o scrisoare semnată Gr.N. Buzeşti, datată Berna 3 Aprilie 1947 cuprinzând 3 file, cu titlul Domnule Preşedinte.-

18/. Una dare de seamă cuprinzând şade pagini datată Paris 15 Octombrie 1946 Hotel Lancester.-

19/. Una lucrare în limba engleză cuprinzând cinci file bătute la maşină intitulată RESUME MINUTES OF THE MEETIN 18.IX.1946.-

20. Una lucrare în limba franceză bătută la maşină cuprinzând 8 file datate Bucarest, le Juin 1945.-

21/. Un alucrare în limba engleză, bătută la maşină cuprinzând două file, datată Bucarest July 1945.-

22/. un exemplar din JOURNAL DE GENEVE CU DATA de 25 Septembre 1946.-

23/. una traducere dintr'un articol cu titlul SACUL POSTAL apărut în NEW-YORK HERALD TRIBUNE, PARIS, Vineri 27 Septembrie 1946.-

24/. Un comunicat al delegaţiei permanente a partidului ~~naţiona~~ naţional ţărănesc cu data de 24 August 1946, cuprinzând trei file bătute la maşină.-

25/. un exemplar din declaraţiile Domnului IULIU MANIU făcute la 8 August 1946 în legătură cu proectul Tratatului de Pace, cuprinzând 11 file.-

26/. una scrisoare (copie) datată Paris le 20 Septembre 1946, în limba franceză semnată NICOLAS DIANO.-

27/. una lucrare şapirografiată în limba franceză cuprinzând trei file începând cu cuvintele La signature du traite de paix avec la Roumanie...

Predător,
ss/.N.N.Popescu

Martori asist.
ss/.N.Maria
ss/.O Neamţu

Comisar,
ss/N.Sipoş

28/. una lucrare cuprinzând notele stenografiate a unei conferinţe ţinute de Dl.Ministru EUGEN FILOTI cuprinzând 28 de pagini.-

29/. una lucrare cuprinzând a doua expunere a D-lui ministru FILOTI în 20 pagini bătute la maşină.-

30/. una lucrare cuprinzând expunerea D-lui ministru ION CRISTU în 17 pagini bătute la maşină.-

31/. una lucrare cu data Paris 31 Octomvrie 1946 cuprinzând Note explicative asupra activităţii comisiunei economice a delegaţiei României în Conferinţa dela Paris în 8 pagini bătute la maşină semnată ss/.D.G.DANIELOPOL.-

32/.două tăieturi din ziare englezeşti cuprinzând două articole semnate ALEXANDER CRETEANU.-

Drept care am dresat prezentul Proces-Verbal în patru exemplare.-

Comisar,
ss/. Sipoş Nicolae

Predător,
ss/.Nic.N.POPESCU

Martori Asistenţi
ss/.Nicolae Maria
ss/.Octavian Neamţu

Distruge scrisoarea   C O P I E

copie vezi vol. 7. f 135–138.   00146

20 Mai 1947

DRAGA PICHI,

Am primit o scrisoare dela Dta.care,aducându-mi veşti despre D-ta mi-a făcut, ca totdeauna,mare plăcere.-

Aşi vrea însă să-ţi spun cu sinceritate câteva lucruri: orice scrisoare primesc dela D-ta conţine cel puţin odată expresiunea "intransigenţă absolută".Mereu ai acest punct de vedere care nu corespunde deloc realităţii.-Nici situaţiunea Ţării noastre,nici situaţiunea noastră,nici situaţiunea internaţională nu îngădue astfel de poziţiune.-Ea nu este destinată decât să facă, în mod zadarnic,victime peste victime.-

Aţi angajat o mulţime de băeţi buni să rămână în străinătate.- Vei vedea peste vreo doi ani ce situaţiune nenorocită vor avea.- Si poate atunci vei reflecta cu tristeţe la "intransigenţa absolută".- Boala noastră,a bietei noastre ţări e grea şi va fi foarte lungă.- Eu sunt foarte,foarte îngrijorat de situaţiunea internaţională şi,în cadrul ei,de aceia a ţării noastre.-Lumea occidentală este desorientată,neputincioasă şi plină de iluzii.-O singură voinţă fermă,sistematică şi dispunând de ori şi ce mijloace se afirmă astăzi,aceia a Rusiei Sovietice.- Tare mi-e frică să nu ne aflăm în faţa unei lungi perioade de dominaţiune rusească în Europa,cu toate prelungirile ce le poate avea.- Apoi,aţi trimis o scrisoare lui Gafencu,lipsită de orice tact.-In loc să-l încurajeze,l-a umplut de nemulţumire şi chiar de indignare.-El o numeşte o "scrisoare de neîncredere".-Si în adevăr ce nevoie aţi avut să îi daţi iar în cap cu faptul că singurul împuternicit al opoziţiei este Buzel.-?

Deja această situaţiune făcuse printre cei mai în vârstă multă vâlvă.-De ce să-i aminteşti încă odată ? Stiţi bine că G.ca şi ceilalţi,sunt susceptibili şi ori vrei să lucrezi cu ei aşa cum sunt şi atunci trebue să-i încurajezi şi să le dai câte o satisfacţie,ori nu-ţi plac ei sau felul în care lucrează şi atunci lasă-i în pace.-Deja G.este foarte,foarte grijuliu să nu supere pe nimeni,să nu atace guvernul, etc.-

De aceea nu se ocupă decât"de problaema Europei".- Si-a făcut însă o situaţiune foarte bună şi e bine să fie utilizat.-

./.

Atunci,nu căutaţi să-l vexaţi.-E păcat că,cu inteligenţa şi onestitatea D-tale,nu vrei să fi mai rezonabil şi mai pe pământ.-

Iţi spun încă odată : Vei vedea mai târziu câţi suferim şi vom suferi de pe urma acestei "intransigenţe absolute" a Dtale.-

Spunei,te rog,lui Titel că voiu face tot ce voiu putea.

Vezi,te rog,ca Miuşoara şi Florica să fie foarte prudente.- Si voi deasemenea.-

Dumnezeu să vă ajute.- Dumnezeu să ne ajute şi să ajute pe biata noastră Ţară.-

Cu afectuoasă prietenie pentru D-ta şi ceilalţi prieteni.-

Al D-tale

VIVI

copie vezi vol. 7. f. 139 – 143.

C O P I E

Paris la 25 Octombrie 1946

00148

DRAGA PICHI,

Inainte de a pleca la Geneva ,G.G. m'a rugat să-ţi trimit copii după procesele verbale încheiate în"afacerea Dianu" de care veţi fi auzit deja.-G.G.s'a gândit întâi să le trimită chiar D-lui Preşedinte.- A renunţat până în cele din urmă, spre a nu răpi din vremea preţioasă a D-lui I.M.- A socotit totuşi necesar ca aceste hârtii să fie transmise în ţară şi anume ţie - spre a fi la îndemână în cazul în care chestiunea ar fi ridicată din altă parte.- Rămâne deci la aprecierea ta când şi cum să le foloseşti.-

Mă apucasem să-ţi scriu un lung dar deslânat răvaş prin d.B.B.- Cu toate că n'am isbutit să-l isprăvesc - am ajuns prea târziu la gară,unde urma să-i predau scrisoarea.- Dl.B. a petrecut aici mai puţin de două zile şi asta tocmai când lucram zi şi noapte la al doilea memoriu.- L-am văzut totuşi un jumătate ceas în tovărăşia lui G.G.- Sper că "observation sur le p.de traite avec le R." va parvenit deja.- I s'a dat drumul pe mai multe căi şi astfel este de presupus că a ajuns în mâinile voastre.- A avut o foarte bună primire,atât în cercurile oficiale cât şi în presă (cea americană,Monde şi cea elveţiană).Am convingerea că acţiunea noastră a fost de folos.- Rezultatele practice nu vor fi fiind strălucite ; sau marcat totuşi câteva puncte şi s'a făcut cunoscut în cercuri largi adevărul.- Echipa băeţilor noştri a lucrat fără oprire timp de trei luni.- Laude li se cuvin tuturora,dar ţin să relev în special munca lui Titu - a cărui contribuţie la cele două memorii a fost remarcabilă.- In primul a scris"aperçu-ul" despre Transilvania şi a colaborat la Dunăre ; în al doilea a redactat partea teritorială şi militară.- Hărţile sunt aproape exclusiv isprava lui.-Am fost tare mulţumit de cele trei luni cât am fost împreună.-La capătul lor suntem cam frânţi de osteneală,dar răsplătiţi de conştiinţa participări la o muncă folositoare.- Simt o mare mulţumire văzând că ostenelile mele - zeci de scrisori dela Lisabona-de a aduce laolaltă pe G.G., Alexandru şi V.V. au dus la rezultatul dorit.-Sunt fără îndoială cei mai capabili şi indicaţi pentru misiunea de a da,în afară,ecou luptei de acasă.- G.G. a fost admirabil aici.- A văzut sute de oameni : delegaţi,gazetari,

./.

politicieni.- A pledat, a scris, a vorbit şi s'a făcut peste tot măcar ascultat dacă nu urmat.-Tu şi cu Buzel - care ştiţi cât este de greu să dobândeşti o leacă de autoritate peste graniţă - trebue să stăruiţi pe lângă cei deprinşi mai mult cu lupta de acasă - faceţi-i să înţeleagă că G.G. este mai mult decât necesar; Nu trebue descurajat prin nimic.- Anumite rezerve şi prudenţe de limbaj nu trebuesc răstălmăcite : în majoritatea cazurilor au fost necesare tocmai spre a obţine un efect.- Tactica nu poate fi determinată în amănunte acasă.- Ţin să rog în special pe Buzel să nu mai ia în seamă toate intrigile ce s'au făcut prin 1944.- Am avut ocazie să văd dosarele complecte ale afacerilor " Nicolae şi " Franasovici" şi m'am putut convinge că G.G. a avut o atitudine ireproşabilă.- Posed în acest sens, chiar probe scrise.- G.G. a avut impresia că Buzel i-a făcut atmosferă ostilă la Renee şi la Mircea.- Era foarte mâhnit astă vară.-Am isbutit să-l conving că nu trebue să dea atenţie tuturor vorbelor care i-au ajuns la ureche.-Socotesc chiar că activitatea dela Paris ar fi un excelent prilej pentru ca Ginel să reia raporturile cu G.G.- Ar trebui să-i scrie şi ar trebui să inspiraţi o vorbă bună (de apreciere)şi din altă parte.- Câteva cuvinte dela Mircea l-ar menţine în starea de spirit combativă în care l-am văzut aici.- Adoug că şi V.V.T.şi-a dovedit utilitatea la Londra.- Cunoaşte lumea şi are acces la personalităţile de frunte.- Din nefericire, Cornel B.a rămas un provincial timorat,fără legături şi fără activitate.-

Si acum două vorbe despre afacerea Dianu.-La începutul lui Sept. a găsit cu cale să trimită conf.cu o scrisoare - un memoriu despre Beni - lucrarea lui Radu C.plus extrase din nişte hârtii inedite ale lui Nicolae Titulescu,folosite fără autorizarea D-nei Tit. (căreia i le-a furat)pusă într'o copertă aidoma alei noastre,cu acelaş titlu şi cu o introducere în care se spune că este o complectare a volumului nostru.- A fost veştejit de toată lumea şi în special de G.F.dat fiind că a raportat probabil celor de acasă eroismul său - este bine ca documentele care stabilesc adevărul să se găsească acasă.-

Dianu s'a dovedit înc'odată un aflător în treabă şi un încurcă lume pe măsura practicei şi încăpăţânării sale cunoscute.-

+

+ +

Spune alor mei că suntem bine.-Tanţi a fost cu mine două luni.- A plecat zilele trecute la Lisabona.-

Eu mă întorc acolo peste cinci zile.- Vom lichida totul până în preajma Crăciunului, după care o voi porni fie spre Alexandru fie spre Dumitru.- Dela unii amici care te vor vedea vei afla mai multe.- Eu sunt nevoit să închei căci a venit ora remiterii plicurilor.-Imi poţi scrie la Lisabona prin B.B.(i-am dat indicaţiile necesare).- Vă voi trimite de acolo rapoarte mai complecte despre situaţie.- Sunt tot mai încrezător că vom eşi la liman mai repede decât ne aşteptam.-

Toate cele alor tăi.-

Te îmbrăţişez frăţeşte.-

ss/.Brutus

P.S.
Am primit bani dela Metta.
Voi trimite ciorapii cu
prima ocazie, precum şi restul cărţiilor.

T.

C O P I E

copie vezi vol. 7. f 144—148.

21 Mai 1947

00151

DRAGA PICHI,

Cât de bine-mi pare că am o ocazie de aţi scrie.- Am primit scrisoarea ta adresată la Paris, precum şi ultima, aci.-

Mă bucur să constat că cu toate unele împotriviri creiate de distanţă informaţii de a doua mână etc. ne înţelegem mai bine ca niciodată.-

Ţin să-ţi spun deci că am şi avut exact punctul de vedere pe care îl exprimi tu în scrisoarea din 15.IV. Te rog să crezi că îmi dau perfect seama de poziţia excepţională pe care o are Buzel. Dealtfel am avut avantajul de a-l cunoaşte ceva mai bine şi a urmări judecata extraordinar de lucidă.- Afară de asta în principiu, nu pot eu avea o altă atitudine decât cea luată de voi, încât sper să nu-ţi mai faci griji inutile.-Singura datorie pe care mi-o impune faptul că mă găsesc în afară, e de a vă informa de cele ce voi nu puteţi vedea direct, pentrucă voi să aveţi toate elementele de judecată.- Am impresia că asupra acestui punct n'ai înţeles.- Nu ştiu însă de unde ai cules impresia că unii dintre noi ar avea tendinţa de a forma o curte sau bisericuţă.- Măcar dacă-l cunoşti pe Buzel, ai putea să-ţi dai seama că nu poate fi vorba de aşa ceva.- Dar evident că ~~evident că~~ xxrolul celui care încearcă să evite fricţiunile e ingrat : riscă să fie greşit interpretat din amândouă părţile. Ai făcut şi tu de atâtea ori experienţa asta, ca să ştii ce importanţă au nuanţele.

In acelaş timp, aş dori să fi mai circunspect cu ştirile pe care le primeşti din dreapta şi stânga şi mai ales să fi mai puţin prăpăstios. Dacă n'ar fi decât exemplul fantasmagoric cu vânătorile de lei ale lui Dimi. Sunt şi aşa destule motive de grij[i] ca să nu mai adăugăm şi noi altele . In general armonia aci a făcu[t] progrese. Imi închipui că veţi primi textul investit cu mai multe semnături, după întâlnirea de acum vre'o două săptămâni. Partea practivă e hotărârea de a scoate în memoriu economic şi un buletin trimestrial, rămându-se încolo la statu-quo. Intâlnirea n'a fost lipsită de unele momente agitate provocate atât de şocul scrisoare[i] de investitură, cât şi de unele manifestării de rigiditate şi temperament.- Toate însă s'au liniştit şi s'au terminat într'o admosferă de înfrăţire generală.- Nemulţumiţi au rămas totuşi cei mai puţini interesanţi, Viorică şi Citta.

./.

Imediat după asta,au venit cele trei scriori care au adaus la nemulţumirile celor din urmă / plus Nicu/ pentru că nu se face nici'o menţiune de ei. In cel priveşte pe autorul de cărţi,este de fapt acum cel mai dispus să intre în ideiile lui B.,cu care a colaborat în timpul din urmă cât se poate de strâns. Desigur însă că susceptibilitatea lui se mai sgândăreşte din când în când.Astfel mi-a spus că scrisorea nu a fost atât pentru a-i mulţumi pentru ce a făcut,cât pentru a se indica o subordonare. Desigur că pilula e greu de înghiţit pentru toţi aceşti oameni mai în vârstă,care au ideia că şi ei au făcu ceva în timpul din urmă. Deocomdată,au acceptat formal principiul egalităţi în străinătate. In fundul conştiinţei se dă însă lupta între siguranţa că dispoziţiile celor din ţară sunt categorice şi dorinţa de a evita subordonarea.Asta ca să ştí cum stau lucrurile.

Adaug că şi Brutus s'a simţit jignit dintr'o neînţelegere cu totul inutilă,dar a primit apoi reparaţi totale şi mai mult decât elegante. Părerea mea despre toate acestea e că trebuie ţinut seama de factorul omenesc. Pe dealtă parte, cred că este inutil să arunci pe unii oameni de cealaltă parte. Judecăţiile pur etice s'au clasificaţiile interne sunt foarte importante. Dar străini nu pot intra în asemenea amănunte / pentru ei / şi nu trebuie,odată ce s'a acceptat colaborarea unor oameni să se dea spectacolul disensiunilor sau rezervelor afişate.- In afară de canaliile patente şi perseverente şi de nulităţi,fiecare trebuie folosit cu maximum de randament. Comportarea faţă de fiecare diferă dela caz la caz.Faţă de uni e mai bine să menţi contactul în deaproape,pentru a contra balansa alte eventuale influenţe,de cât să-i tratezi cu răceală sau bobârnace.- In ce priveşte pe burlacul vânător,e mult mai bine decât la început desigur că infuziunile tale de energie l-au cam enervat,dar nu trebuie să iei prea în serios reacţiile lui. Aici,între prieteni,îşi revine din deprimerea acumulată la domiciliul intermediar şi chiar somaţiunile tale au,în cele din urmă,un efect tonic. Nepotul nostru a plecat în America pentru conferinţe şi consultaţii juridice,în vedere unor viitoare condificări internaţionale. Sunt convins că acolo îi va veni mintea la cap.Am fost foarte impresionat de tribulaţiile lui Camiluş. Asigură-l de toată afecţiunea mea. Fii prudent ! Te sărut cu mult dor,precum şi pe Sisi şi Anica,

Titu.-

P.S.
Scrisoarea asta e o mostră
de caligrafie " Reynolds".
Nu ești de părere să-ți trimit
alt stilou mai bun?

Geneva 15 Martie 1946

C O P I E

copii vezi vol. 7. f 149-153.

00153

DRAGA PICHY,

Stirile pe care le avem unii despre alții sunt din nefericire foarte puține și eu mă rezum, în deosebi, de acest lucru. In ce mă privește, țiu să-ți spun că am luat hotărârea de a nu scrie cu poșta sau telegrafia și telefona, pentru a nu vă aduce vouă cine știe ce neplăcerii acolo. Pe dealtă parte puține persoane vor, sau sunt în stare, să treacă scrisori. Așa se face că adăugându-se și lipsa mea pe timp de o lună în Italia - deabea acum îți pot scrie pentru ați spune mai pe larg toata bucuria mea pentru fericitul pas al căsătoriei tale. Din scrisoarea ta și din ale Aninei, cât și din multe descrieri entuziaste - plus unica fotografie - văd că Sisi este o soție plină de farmec, grație, vioiciunea și " stilul ei sunt întocmai ceeace îmi închipuiam că vei căuta tu și vei găsi în cele din urmă. Afecțiunea pe care o are pentru tine, chiar cu nota comică de gelozie - nu cu totul lipsită de îndreptățire - ne-au făcut-o îndată foarte dragă, mie și lui Vivi. Fotografia ei o plimbăm pe rând pentru a o arăta cunoscuților, smulgând exclamații admirative . Descrierea nunții și a recepției am tot recitit-o pentru a ne da iluzia că am fost și noi de față. Acum, în urmă, am văzut o scrisoare trimeasă de Sisi unei prietene comune, din care am văzut cu bucurie ce bine țea priit luna de miere la țară. m'a amuzat aerul posesiv și important pe lângă afecțiunea cu care Sisi vorbește de " soțul meu" ce păcat că va mai trece vreme până când să fim cu toți împreună / după ultimele semne, poate că sorocul se mai apropie ? / Sper că Sisi a primit ciocolata trimisă prin Buncky. Deabea acum câteva zile am putut să vă trimit și altele, pe care sper să le primiți. In ce mă privește, o duc bine cu sănătatea. Am terminta în condiții bune tratamentul pe care îl urmam . Duc mai departe o viață în care evit oboselile escesive. Te-aș ruga să nu-ți mai faci griji de prisos, pricinuite de povești ridicole. Jeepul cu care umblam la Paris nu este al meu. Zgomotul și aerul săltăreț al acestei dihănii au putut impresiona persoane nefamiliarizate cu așa ceva, care n'au avut

./.

altceva mai bun de făcut decât să-ţi spună că circul cu o viteză care îmi pune viaţa în primejdie. Dealtfel la Paris aveam altele de făcut decât sportul volanului. Sper că eşti oarecum la curent cu treburile de acolo. Trecerea lui Alex. pe aici a avut un efect galvanizant, iar ideia lui cu memoriul a fost minunată. Adăugându-se talentul lui Grig. şi dinamismul şi spiritul de organizare a lui Brutea, s'a putut forma o echip admirabilă, care a dat maximum de randament. Rezultatele concrete n'au fost extraordinare şi nici nu puteau fi, în împrejurările date. Teyele suţinute şi-au făcut însă drum şi am strâns o mulţime de legături foarte utile. Se pare că semnătura pusă la cel de al doilea caiet a indispus. Să şti că a fost pusă după lungi consfptuirii şi ezitării pentru a scoate manifestarea din anonimat, fără a lăsa descoperit pe nimeni dinăuntru. Incolo, cred că şti ce s'a mai petrecut. Temerile pe care le exprimam eu vara trecută n'au fost cu totul neîntemeiate. Din Octombrie şi până în ultimele zile n'a sosit nici un răspuns la raportele şi scrisorile trimise asupra conferinţei, ceace a rănit anumite legitime susceptibilităţi.- Asta acreeat un climat propice unor discordanţe care n'au făcut bine nimănui, dar care speră că se vor atenua în curând.

Revenind la cele persoane cred că şti că am părăsit casa din Berna prea scumpă pentru mine, şi m'am mutat într'o garsonieră la Geneva / 7, Avenue Weber / In Ianuarie m'am dus cu Vivi la San Remo - viaţă mai eftină, reconstituirea garderopei. - Am fost cu toţi aici foarte afectaţi de pierderea Caterinei. Cât de puţin am cunoscut-o, am fost cuceriţi de blândeţea şi tinereţea ei sufletească. Vorbea adesea, cu multă căldură de tine. Aici îmi continui activitatea în şi în jurul presei -uneori renumeratoare. / Afară de asta, cred că şti că nu trebuie să-ţi faci griji pentru nimeni. Gigi se poartă cu mine ca un frate /. Nu ştiu dacă mai pot trimite cu acest prilej şi alte scrisori. Te rog însă să o săruţi pe mama din partea mea şi să-i spui că mereu mă gândesc la dânsa.- Mă mângie gândul că este printre aşa de buni prieteni. Sărutări Aninei / urmează scrisoare cu subiect principal Vivi / , lui Sisi şi lui Nanu. Scriem te rog exact ce obiecte şi cărţi ai primit. Codrojan/?/ îmi spune că ţe-a dat tot dar tu îmi mai ceri cărţi trimise prin el. Te sărut.

Titu.

Eri am făcut parastas pentru tata la Biserica ortodoxă de aici.-

----

17 Septembrie 1946

copie vezi vol. 7. f 154 – 157, 00156

DRAGA PICHIY,

Am primit cu oarecare întârziere scrisoarea ta din August. Mă bucur că ţe-au sosit medicamentele şi sticlele de ochelari. Cărţile nu au putut pleca atunci, dar asta n'am ştiut-o decât în momentul când pleca scrisoarea. Sper deci să-ţi sosească încetul cu încetul. In ultima vreme am auzit mai multă lume vorbind despre tine, cu multă dragoste şi admiraţie. Am aflat astfel şi episoade mai îndepărtate depe vremea Direcţiei Gabinetului sau a treceri pela Rador. In toate m'am bucurat să te recunosc acelaş om tare şi calm şi după cum spunea cineva - unul dintre ultimii optimişti. Pe dealtă parte greutăţiile de tot felul începând cu cele ale vieţii materiale m'au îngrijorat mult. Te rog deci să nu-mi mai trimiţi alte sume căci eu o scot la capăt şi singur. La cele ce mai întrebat, ţiu să-ţi spun că am pus în practivă planurile mele de activitate profesională în publicistică. Articolele pe care le scriu, precum şi colaborarea la o enciclopedie, îmi sunt retribuite binoşor. Am vorbit cu prietenul şi colegul lui Brutea că o asemenea ctivitate ar putea fi de folos şi multor prieteni din ţară care ar avea timp de scris. / Pentru enciclopedie, de ex./ L-am rugat pe el să vadă ce ar putea să-mi mai procure în direcţia asta, şi te rog să-i dai tot sprijinul. In privinţa sănătăţii, totul bine. Nu am întrerupt îngrijirea pe care o ştii şi care nu mă stânjeneşte. In ce priveşte organizarea vieţii, va trebui să părăsesc apartamentul în care am stat în ultimii doi ani, mă voi muta poate împreună cu Mitică. Despre ce se mai întâmplă pe aici, vei afla destule. Tiu să subliniez că între noi a domnit tot timpul o desăfârşită armonie şi o râvnă neobosită. Gândul la voi şi la greutăţiile vieţii voastre ne dă mult curaj, iar pe dealtă parte întâmpinăm destul înţelegere. Dar mai avem o cale lungă. Sper că vei găsi timp şi prilej ca să-mi mai scrii câte ceva. Eu de îmbrăţişez cu mult dor şi te sărut,

T.-

./.

13 Octombrie

N'am vrut să-ţi trimit telegramă de ziua ta,ca să nu-ţi creez complicaţii.Dar am închinat,împtrună cu Brutus şi cu Cinel,urându-ţi din tot sufletul şi izbândirea tuturor dorinţelor şi nădejdiilor tale şi ale noastre. Cu mulţi prieteni am vorbit nenumărate ori despre tine şi cu toţii ne-am întrebat când vei putea să mergi să-ţo faci tratamentul recomandat de Clovis Vincent. Cred că ar trebuii să iei o hotărâre în acest sens. Despre străduinţele noastre vei afla şi din dările de seamă trimise pe altă cale / trebuie să primiţi 4 plicuri mari/. Succesul moral destul de însemnat nu s'A PUTUT traduce în fapte,dată fiind hotărârea celor mari de a nu admite schimbării la cele stabilite de ei. Salutări lui Camil, Emil,Bubi,Tiginel,Sorin şi Ileana. Te sărut cu drag

Titu.-

Dragă Pichy,cum Titu se află la noi când îţi scrie,adaug şi eu în grabă câteva cuvinte ca să de asigur de prietenia mea fără umbre şi să insist să faci totul ca să pleci în America. Sunt convinsă că numai acolo ai putea face un tratament cu succes deplin. Altfel - tot cum mă ştii - tot a dracului , zice Titu.

Scrie-ne şi nouă când poţi, cu tot dragul,

Tanţi,

C O P I E

00158

Vezi vol. 7. f 158 – 163.

21 Mai 1947

DRAGA PICHI,

Adaog şi eu câteva cuvinte la paginile numeroase pe cari le primeşti prin curierul de faţă.- Am primit ultimele tale două scrisori la un interval de osăpt.una de alta.- Materialul pentru proces nu a sosit la timp,dar nici nu l-am fi putut folosi la 17 Aprilie,dat fiind felul în care au evoluat atunci lucrurile.- Consultaţia Q. este excelentă.- Ata de asemeni.- Iţi precizez - mai mult din pedanterie - că suma nu se află sub sechestru penal,ci "blocată "de Curte până la pronunţare.- Lucrurile s'au petrecut aşa : Pungeşovici a pus sechestru pe care Alex.l-a atacat la Curtea Federală.- In timpul cât Curtea Federală examina opoziţia lui Alex.(ceeace a durat c'am trei luni)adversarii simţindu-şi poziţia slabă, au introdus o acţiune civilă de revendicare a sumei,cerând totodată blocarea ei.- Tribunalul Berna,având în vedere importanţa litigiului,a adimis blocarea până la pronunţarea asupra acţiunei însăşi.-(între timp Curtea Federală a admis opoziţia lui Alex.ridicând sechestrul).- Azi,suma eşte aşa dar blocată de Curtea de Apel.-In ziua în care se va pronunţa asupra acţiunei civile (prin acceptarea sau respingerea excepţiilor de incompetenţă invocate de noi)implicit va avea să se pronunţe şi asupra blocării.-

Iţi mulţumesc pentru materialul documentar trimis.- Am şi expediat lui Radu cele ce-i erau destinate.-Suntem mereu cu gândul la voi.- Ne este foarte teamă şi nu ştiu cum să vă recomand mai insistent să fiţi prudenţi şi să nu vă expuneţi inutil.- Vom avea încă luni grele de trecut - mai ales până în toamnă.- Eu personal sunt optimist,dar plin de grijă din pricina voastră.- Te rog să nu neglijezi nici o ocazie spre a ne scrie,chiar dacă nu primeşti imediat un răspuns.- Alăturat,un articol plin de curaj a lui Alex.într'una din revistele cele mai cu autoritate de peste apă.- Lucrează admirabil şi ~~xxxxx~~ şi-a câştigat o poziţie mare prin seriozitatea competenţa şi farmecul lui.-Sunt convins că prezenţa lui Vivi şi a lui Buzel ~~Buzeşti~~ acolo vor avea repercursiuni sensibile pentru noi.- (Vivi e mult mai bine de vreo săpt.şi nu trebue să-ţi

./.

faci sânge rău dacă-l vezi protestând ! Acum încasez eu în locul tău, dar mă bucur să-l văd reluându-şi, încet, încet, forma din trecut).-

Te îmbrăţişez cu aceiaşi veche şi afectuoasă prietenie.-

ss/. GIGI.

P.S. Am primit geamantanul cu hârtii - inclusiv scrisoarea în chestiune.-

C O P I E 00160

copie vezi vol. 7. f 164-168.

Berna 16 Martie 1947

DRAGA PICHI,

Am primit scrisoarea ta şi-ţi voi răspunde mai pe îndelete după ce o voiu avea din nou la mine : Am expediat-o lui Buzel spre a lua cunoştinţă de ea, la San-Remo, unde este pentru 2 săpt.(Mai cald, mai eftin şi mai bine ca aici.- Cu diferenţa de pensiune pe 15 zile, îi ese un rând de haine negre şi nişte cămăşi ! !).-

Am primit şi scrisoarea ce i-ai trimis lui Buzel.- Atât el, cât şi Alex. şi eu suntem în totul de acord cu tine, în ce priveşte tranzacţia.-Acum am mai multe rugăminţi :

1/. Imi trebue până la 10-12 Aprilie, Monit.Of. sau alt document confirmând oficial că jud.-preşedinte Radu Vernescu, după ce a făcut opinie separată, a fost nevoit să demisioneze.-

2/. Până la aceiaşi dată, mi-ar trebui o notă sau act din care să rezulte că Tabrea lucrează la Preş.Cons. şi că nu figurează în completele de judecată ale C.de Apel din Buc.-

3/. Copie după sentinţa de condamnare a lui Xeni, în procesul ce i-a făcut B,N.R.(căutaţi prin cineva dela Bancă detaliile).-

4/. O notă critică serioasă a sentinţei noastre de condamnare (Veniamin sau Emil Oţulescu).- Eu am făcut deja una, dar nu posed cunoştinţă de procedură suficiente spre a mă lansa prea mult.-(In paranteză consultaţiile lui Rosenthal şi Xeni sunt f.slabe. Dar nu trebue vorbit încă f.că n'au fost depuse până acum).-

In altă ordine de idei :

Intre 7 şi 12 Aprilie se va ţine la Cairo a 36-a Conferinţă Interparlamentară.-Prin intervenţia lui V.V.P.(!!) a fost poftită şi "Adunarea Constituantă Română ", care a şi desemnat 2 delegaţi permanenţi, .M.Sadov şi V.Luca.- Biroul Uniunii este la Geneva 6, Rue Constantin.- Secretar General : Leopold Boissier.- Vom face protestele cuvenite (aici : Buzel şi probabil, Grigore).- Am scris lui Alexandru ; voi scrie şi la Londra.-Conform sugestiei lui Buzel, vom invoca numai acordurile Yalta şi Moscova şi declaraţiile anglo-americane asupra alegerilor - spre a da un caracter de obiectivitate desăvârşită prote

./.

tului.-

Dar cred că şi opoziţia trebue să intervină direct, atât aci,cât şi la Cairo.-Eu un prilej minunat de a repune pe tapet chestiunea.-

Numai p.tine şi Dumitru : am vorbit la telefon, la Paris cu Rădescu.-E bine şi avem grije de el.- Pleacă peste 4 zile la Brutus,unde va rămâne ,ai mult.- Cei de aici i-au refuzat viza ; cei dela Brutus i-au dat-o,dar cer stăruitor discreţia.-

Dela 1 Mai mă mut la Geneva : 3,Avenue Bertrand Tel. 5.76.28.-

Titu şi Vivi sunt f.bine (Vivi e nu numai frumoasă dar şi f.serioasă).-

Te îmbrăţişez cu toată afecţiunea.-

G I G I

(Rupe scrisoarea,te rog).-

00162

<u>C O P I E</u>

Vezi vol. 7. f 169 – 171, 17 Mai 1947

DRAGA P I C H I,

Iţi scriu în grabă câteva cuvinte spre aţi mulţumi pentru scrisorile tale din 14 Aprilie şi 12 Mai,sosite respectiv la 8 şi 15 Mai.- Mii de mulţumiri pentru materialul bogat şi interesant trimis.- (cel destinat lui Radu i-a şi parvenit). Deasemeni suntem recunoscători pentru consultaţia lui O, - excelentă.-Alexandru a fost încântat de ea.- Ginel e la Zürich, de două zile,spre a fi observat,după tratamentul cel nou.-Profesorul Rohr i-a spus că-i f.mulţumit de rezultate.-Vivi a rămas aici ; deja mai bine faţă de ce era acum o lună.- Nu-ţi face griji (!)în chestiunea de care mi-ai scris,în ultima ta scrisoare.- Cunoşteam situaţia dela Ginel.-De altfel,acum eu sunt calul de bătae.-Dar nu mă emoţionez chiar de fel.- Sper că în curând să-l revedem în forma dinainte ; e o chestie de timp - deci răbdare.- In privinţa lui Gas.B.am vrut numai să fi prevenit că are obiceiul să facă uz de conversaţiile particulare - tocmai pentru a şti cum să-i vorbeşti.- Suntem cu toţii extrem de îngrijaţi de cele ce se petrec pe la noi.-De aceia te rog să nu pierzi nici o ocazie spre a ne da veşti despre voi.- Titu e bine Acum e în oraş cu Ciurea.- Vivi deasemeni e bine,cuminte,frumoasă şi silitoare.-Sper să am o ocazie în curând spre a-ţi scrie mai mult.-

Te îmbrăţişez cu veche,afectuoasă şi devotată prieteni

ss/. G I G I

Titu, care a fost în cursul seri-i locatar al odăii lui Vladi -m'a chemat eri seara la telefon dela Geneva.-Din nefericire nu eram acasă. Este tot mai activ şi mai prolific.-

C O P I E

00163

20 Noembrie 1946

Paris, 174 Rue de L'Université

Vezi vol. 7. f 142 - 175

DRAGA PICHI,

Deşi eu nu ţi-am mai dat semn de viaţă de foarte multă vreme, am fost tot timpul în curent cu toate faptele care te privesc.- Ultima veste şi cea mai importantă :căsătoria ta recentă, m'a umplut de bucurie.- Ileana şi cu mine vă trimitem cele mai vii felicitări şi sperăm că fără întârziere vom avea fericirea să ne revedem cu toţii.-Ileana este fără răbdare spre a cunoaşte pe tânăra D-nă Pogoneanu.-

Vesti despre activitatea noastră în general, cred că nu e nevoe să-ţi dăm.- In ceeace priveşte însă viaţa noastră de toate zilele îţi voi spune numai că suntem, în asteptarea soartei, instalaţi într'un mic apartament unde Ileana se agită ca o bună gospodină, şi Vladi face pe marele şcolar (e deja în clasa II-a (10-me).-

In acelaş timp cu această scrisoare vă trimitem o serie de " coupures "-e din diferitele ziare de aci şi pe care în clipa de faţă le pregăteşte cu sârguinţă Ciurel, Cocuţa şi cu Mica Paraschivescu.- Cuprinde ziarele apărute după 20 Octombrie - data ultimei trimiteri.-

In momentul plecării lui Brutus de aci, am luat însărcinarea de a face un studiu mai complect mai detaliat decât ceeace s'a putut face până acum - asupra penetraţiei sovietice în Economia Română.- Până în prezent din nefericire nu am putut avea o documentare destul de complectă asupra acestei acaparări, ce tinde să devie totală.-

Brutus spune că vei putea, fără îndoială, să obţii aceste informaţiuni ce te rog să trimiţi fie aci, fie lui Brutus fie lui Gigi, după ocaziile ce vei avea.-

După felul cum am văzut până acum problema întrucât acapararea se face pe trei căi diferite ne-ar trebui informaţii în aceste trei capitole şi anume :

I. Sovromuri a/. Penetraţia şi acapararea în industria petrolului
b/. " " " în industria lemnului
c/. " " " în industria metalurgică

00167

d/. Penetrația și acapararea în diverse alte industrii (șantiere, etc.)

e/. " " " în organismele bancare.-

f/. " " " în organizațiile de transport

II. BUNURI GERMANE

a/. Ce reprezintă "bunurile germane" în Econ. Rom.

b/. Felul cum au interpretat rușii deciziunea de a li se transfera bunurile germane (transferul numai al activului etc

III. Utilizarea " Lei" lor (monedă) obținuți pentru întreținerea trupelor sovietice.-

Cam ce sume reprezintă și cum au fost utilizate.-

Te las, Dragă Picki, și încă odată cele mai sincere urări de fericire.-

ss/. Radu Plesia

Titu, care a fost în cursul serii locatar al odăii lui Vladi m'a chemat eri seară la telefon dela Geneva. Din nefericire nu eram acasă. Este tot mai activ şi prolific.

20 Noembrie 19[illegible]

00165

Paris 174 Rue de l'Université

19.VIII.1947
Găsită în caseta predată de mine.
ss. N.N.Popescu

copie regi vol. 7. f 172-175

Dragă Picki,

Deşi eu nu ţi-am mai dat semn de viaţă de foarte multă vreme, am fost tot timpul în curent cu toate faptele cari te privesc. Ultima veste şi cea mai importantp: căsătoria ta recentă, m'a umplut de bucurie. Ileana şi cu mine vă trimitem cele mai vii felicitări şi sperăm că fără întarziere vom avea fericirea să ne revedem cu toţii. Ileana este fără răbdare spre a cunoaşte pe tânăra doamnă Pogoneanu.

Veşti despre activitatea noastră în general, cred că nu este nevoe să-ţi dăm. In ceeace priveşte însă viaţa noastră de toate zilele, îţi vom spune numai că suntem în aşteptarea soartei, instalaţi într'un mic apartament unde Ileana se agită ca u bună gospodină şi Vladi face pe marele şcolar (este deja în clasa II-a.(10-me)

In acelaş timp cu această scrisoare vă trimitem o serie de "coupures-e" din diferitele ziare de aci şi pe cari în clipa de faţă de pregăteşte cu sârguinţă Ciurel, Cocuţa şi cu Mica Paraschivescu. Cuprinde ziarele apărute dupe 20 Octombrie -data ultimei trimiteri.

In momentul plăcărei lui Brutus de aci, am luat însărcinarea de a face un studiu mari complect, mai detailat decât ceeace s'a putut face până acum - asupra penetracţiei sovietice în economia română, Până în prezent din nefericire nu am putut avea o documentare destul de complectă asupra aceste acaparări ce tinde să devie totală.

Brutus spune că vei putea, fără îndoială, să obţii aceste informaţiuni ce te rog să trimiţi, fie aci, fie lui Brutus, fie lui Gigi, dupe ocaziile ce vei avea.

Dupe felul cum am văzut până acum problema întrucât apaparare se face pe trei căi diferite, ne-ar trebui informaţii în aceste capitole şi anume :

./.

I. Sovromuri

a/ Penetracţia şi acoperirea în industria petrolului.

b/ Penetracţia şi acoperirea în industria lemnului

c/ " " " " " metalurgică

d/ " " " " diverse alte industrii, şantiere, etc.

e/ Penetracţia şi acapararea în organismele bancare.

f/ Penetracţia şi acapararea în organizaţiile de transport.

II. Bunuri germane

a/ Ce reprezintă bunurile germane în Ecou.Rom.

b/ Felul cum au interpretat ruşii deciziunea de a li se transfera bunurile germane (transferul numai al activului, etc.)

III. Utilizarea"lei"-lor (monedă) obţinuţi pentru întreţinerea trupelor sovietice. . — Cam ce sumă reprezintă şi cum au fost utilizate.

Te las dragă Picki şi încă odată, cele mai sincere urări de bine.

ss. Radu

C O P I E

Vezi vol. 7. f 177, 178,

00167

DRAGA PICHY,

Te rog foarte mult să remiţi lui Dumitru scrisoarea alăturată. Cum cred că îi fa fi greu să descifrez caligrafia mea, te rog pe tine, pe Camil sau pe Radu să o descifraţi înainte şi, după repetia necesară să mergeţi să i-o citiţi.-

In momnetul de a închide curierul, primesc prin Vivi documentarea pentru Londra a lui Titel Petrescu.

O voi trimite imediat la destinaţie. Te rog să-l asiguri că atunci când voi trece prin Anglia voi face şi eu tot posibilul pentru a suţine teza partidului socialist, potrivit încrederii cu care m'a onorat.-

Te sărut,

Gihel,

3 Aprilie 1947.-

00168

Vezi vol. 7. f 179-187. C O P I E

DRAGA PICHY,

Profit de această ocazie pentru ați scrie câteva rânduri. Imi pare foarte rău că n'am știut mai devreme de această ocazie căci aș fi putut profita pentru a vă trimite și raportul ce-mi ceri asupra situației după eșecul Conferinței dela Moscova și în lumina noi politici americane astfel cum a fost formulată după această conferință.-
Il voi face însă și-l voi expedia într'o viitoare ocaziune. Deocamdată însă mă mărginesc să-ți spun că ne trebuie încă răbdare. Politica americană de organizare în occident și în special în Germania - ca un pis aller în lipsa unei soluțiuni de unificare economică în Germania - va cere un oarecare timp întâi pentru a fi stabilită în mod concret - căci deocamdată nu este decât o intenție sau o tendință apoi pentru a fi pusă în aplicare.- Americanii speră că prin această politică vor determina pe ruși să ajungă la un aranjament general acceptabil căci ei își vor da în cele din urmă seama că au mai mult de câștigat făcându-o și nu ar avea decât de pierdut nefăcând-o. Părerea mea este că ei se înșeală. Mai întâi pentrucă-și fac iluzii asupra posibilității de a organiza Germania economicește -în occident în așa fel încât să obțină rezultate satisfăcătoare care să constituie o atracție pentru ruși.- Separată de zona sa complimentară firească care este Europa orientală și Germania orientală nu văd cum industria din Germania occidentală s'ar putea ridica la un nivel suficent care să rezolve problemele actuale și să o scoată din dezordinea și hausul în care se sbate și care sunt exact ceace vor rușii.- In al doilea rând chiar dacă ar reuși într'o oarecare măsură nu cred că trebuie să ne facem prea mari speranțe în forța de convingere pe care această reușită îndoielnică ar aveau-o față de ruși.- Căci este evident că aceștia urmăresc cu perseverență scopuri politice pe care nu le vor schimba niciodată în contra vre'unor

./.

00169

avantagi economice.

Oricum , trăsătura dominantă a situaţiei mi se pare determinaţiunea americanilor de a numai accepta compromisuri ca până acum. Dacă această deciziune se menţine ei vor face mai întâi experienţa politicei de " organizare separată" prin care sper să ajungă la un rezultat. Dacă însă - cum cred - scopul nu va fi atins în acest mod, atunci vor fi, vrând nevrând, siliţi să se convingă că este indispensabil să se recurgă la mijloace mai directe de presoune. Suntem în orice caz în plină criză. Mi se pare că această criză nu va fi scurtă.- Este greu să i se prevadă depe acum durata.- Dar că este criză nu poate fi nici'o îndoială, după cum este neîndoielnic că această criză este foarte gravă.-

Am avut la Geneva mai multe discuţii cu prietenii noştri pe care împrejurările îi făcuseră să se găsească în Elveţia în acelaş timp. S'au terminat cu bine însă din nefericire în mersul lor au fost şi câteva aspecte neplăcute.- Davilla voia să mă facă să iau angajamentul solem şi definitiv încă depe acum că dacă împrejurările cor face necesar constituirea unui comitet şi dacă în sânul acestui comitet s'ar manifesta divergenţe declarăm cu toţii că ne supunem părerii majorităţii fără nici'o rezervă.- Am răspun[s] că mi se pare prematur să discutăm acum formareaunui comitet că mi se pare încă şi mai prematur şi chiar descurajan[t] să discutăm posibilitate că nu n'am putea înţelege - deoarece eram convins că atâta vreme cât suntem cu toţi animaţi de dragoste de ţară ne vom putea înţelege- dar că dac[ă] sunt pus au piet du mur pentru a mă pronunţa asupra unei ipoteze în sânsul altei ipoteze maximum ce credeam a putea face este să ne angajem cu toţi să facem toate eforturile pentru a ne pune de acord şi a evita spectacolul desbinări[i]. Dacă însă din nefericire aceasta nu ar fi posibil, ceace repetam că nu puteam crede că s'ar putea întâmpla- atunci regretam foarte mult că trebuie să declar că nu mă puteam angaja dinainte să accept părerea majorităţii ori care ar fi această părere.- Căci aceasta ar fi însemnat că acest comitet - care în fond s'ar reclama pentru a-şi dat autoritatea necesară de faptul că reprezintă opoziţia democra

./.

tică - să se substituie de jure aceste opoziţii iar eu în virtutea mandatului pe care îl am să confirm legitimitatea deplină a acestei substituiri.- Dacă deci comitetul ar lua deciziuni care nu ar corespunde punctului de vedere al partidelor şi deci al opiniei publice ; am ajunge la situaţia paradoxală că el ar vorbi în numele opiniei publice dar în contra ei.- Ori nici conştiinţa mea şi nici mandatul pe care îl am nu-mi permit de a accepta dinainte şi în mod definitiv o asemenea eventuală posibilitate.- Am repetat din nou că aveam convingerea absolută că nu se mai ajunge niciodată acolo şi că dacă am fost nevoiţi să fa fac o asemenea declaraţie a fost numai datorită faptului că am fost pus în întârziere să mă pronunţ asupra unei ipoteze în ipoteză şi numai după ce somaţiunile ce mi s'au adresat de a mă pronunţa au fost menţinute cu toate afirmaţiunile mele că nu vedeam nici'o necesitate şi nici'o oportunitate de a se dicuta acum această chestiune.-

După cum vezi,uzajul ce fac de mandatul pe care îl am este mai mult decât moderat.- Acest mandat mi-ar fi dat într'adevăr dreptul ca în caz de divergenţă să cer tuturor să se ralieze la punctul meu de vedere fiind dat că acest punct de vedere este implicit şi acel al celor ce m'au autorizat - tocmai în vederea acestor eventualităţi - de a lua deciziuni în numele lor.- Nu am făcut-o căci am dorit si doresc să menajez susceptibilităţile altora şi posibilităţile de colaborare şi de unitate în acţiune Nu mă pot împiedica de a reflecta ce uzaj ar fi făcut . Davilla sau G. dacă ar fi avut un mandat în felul celui ce am eu.- Pretenţiile manifestate de ei în întrunirea de astă vară cu Alexandru cât şi celle ale lui D. în polemica cunoscută cu Nanu an disent tres long a ce sujet.-

In orice caz - în rezumat - nu m'am opus deciziunei de principiu de a se forma un comitet - <u>dacă împrejurările ar impune-o</u> - pentru a nu lăsa vre'o impresiune că ar exista neîncredere faţă de unii din cei de faţă.- Am făcut însă rezervele de mai sus astfel în toate chestiunile <u>concrete</u> ce am discutat ne'am înţeles cum nu se poate mai bine. Nu am lipsit de atfel de a remarca că mi se părea nereasonabil,când s'a dovedit că ne înţelege aşa de bine,să ridicăm ipoteze care ar putea face să se prevadă că nu ne-am înţelege şi de a creea astfel în

./.

mod absolut inutil chestiuni spinoase de natură a ... unele umbre între noi.- Desigur că dacă Davilla nu ar fi fost de față nici nu s'ar fi discutat această chestiune. Cu o viitoare ocazie îți voi scrie în detaliu cele ce am discutat și făcut pentru a putea informa pe cei în drept.-

Vin acum la scrisorile celor trei ce ai trimis recent unora din prietenii noștri. Nu am desgur nici-un fel de obiecțiune împotriva lor. Nu a-și putea avea obiecții decât dacă mandatul ce am mi s'ar retrage sau dacă s'ar da altuia unul indentic ceace ar echivala cu retragerea sau cel puțin cu înjumătățirea celui ce am . Desigur că dacă se va dovedi că nu merit acest mandat nu pot avea nici'o pretenție ca el să fie menținut. Atâta vreme însă cât aceast dovadă nu este făcută, nu a-și putea accepta nici'o diminuare care ar fi cu atât mai puțin meritată cu cât eu nu am cerut niciodată un mandat atât de întins. In orice caz declar încă odată că voi uza de acesta mandat cu mai mult decât moderațiune,căutând în totdeauna să elimin chestiunile personale. Gândeşte-te din nou cum ar fi uzate de el un G. sau un D. și cred că veți fi convinși că atitudinea mea este mai mult decât rezonabilă.- Am convenit să declarăm cu toții că înțelegem să ne considerăm absolut egali.-

In chestiunea Dianu,nu pot dezaporba decât aprecierile lui despre Alexandru . Sunt desigur mai mult decât condamnabile și când voi merge la Paris voi căuta să-l aduc la rațiune. Evident nu-i voi spune că cunosc scrisoarea căci nu cred că este bine să mă prevalez față de el de o scrisoare pe care nu sunt presupus a o cunoaște.- Voi apuca însă altfel chestiunea. Pentru a nu înverina lucrurile,nu cred că este bine să trimiți această scrisoare lui Alexandru Ii voi scrie și lui Leucuția. Nu cred însă că este bine să pronunțăm o excludere împotriva lui. Dacă am plecat dela ideia să strângem rândurile și să colaborăm cu toții aci în străinătate nu văd dece am aplica acest principiu unora iar altora nu . Desbinările sunt în general nefolositoare și reduc eficacitatea - și așa destul de redusă- a acțiunei noastre.- In orice caz,nu am înțeles niciodată să mă " desolidarizez" de tine în această chestiune. Ești desigur liber să spui ce vrei, cui vrei și te rog să crezi

./.

că nu a-şi desaproba - nici nu a-şi avea dreptul să o fac - orice ai face. Nici cel puţin nu am înţeles să-ţi sugerez ca, spunându -ţi părerea ta - să menţionez că eu nu sunt deacord cu ea .Am înţeles pur şi simplu să te rog să nu vorbeşti şi în numele meu, până când nu mă documentez mai exact.- Acum, ştiind cu stau lucrurile te autoriz să spui că condam foarte sever aprecierile la adresa lui Alexandru şi că voi căuta - nu din simpatie pentru Dianu - dar în interesul de a evita desbinările şi isbucnirea unor atacuri publice între noi - să aranjezi lucrurile. In orice caz dacă Pufi mă autoriză să-spune că am văzut scrisoarea sau cel puţin că mi-a scris pentru a-mi semnala că există neînţelegeri între Dianu şi Alexandru, mi-ar fi mai uşor să o fac. Trebuie însă să ştiu precis dacă sunt autorizat să spun acest lucru înainte de a merge la Paris. Oricum, ştii tot aşa de bine ca şi mine că Dumitru are unele sentimente pentru Dianu.- Justificate sau nu, nu cred că este bine să le jignim prea tare.- In politică unele compromisuri sunt inevitabile.

Tot în scopul de a evita atacurile dintre românii din străinătate , voi vedea ce se poate face cu La Roumanie Independente . Dacă am puteau-o aduce pe calea cea bună, nu ar fi rău.

Sper că în curând să primeşti ştiri mai ample - cu detalii despre activitatea noastră aci unde nu am stat degeaba, şi te îmbrpţişez .

Buzel.-

P.S. Radu poate să-ţi dea detalii despre sănătatea mea şi alte chestiuni pe care nu le mai repet.-

Zurich 2o Mai 1947.-

copie vezi vol 7. f 188 – 194.

00173

DRAGA PICHY,

Am foarte puţină vreme pentru aţi scrie această scrisoare. Am lipsit timp de o lună în Italia şi la întoarcere am aflat că în scurtă vreme voi avea o ocazie. Am avut de făcut foarte multe lucruri în acest interval de timp destul de scurt, între altele raportul ce ve-ţi primi în acelaş timp cu prezenta scrisoare şi pe care te rog să iei măsuri să fie distribuit celor trei. Te rog să le exprimi în acelaş timp, la fiecare în parte, devotamentul meu şi să le explici că cele trei luni de tăcere dela sosirea mea în Elveţia sunt datorite faptului că am fpst prea zdrobit pentru a fi putut desfăşura vre'o activitatea oarecare. Sunt încă cuprins de cea mai mare descurajare dar cu preţul unor mari eforturi am reuşit totuşi să mă pot domina într'o oarecare măsură astfel încât să pot desvolta o activitate oarecare care să mă facă să merit încrederea ce mi s'a acordat.-

Trect deci direct la acele chestiuni despre care doresc să vă informez :

1.- H şi H după cum ştiţi am plecat din ţară. Acasă la ei nu li s'a putut da de urmă. Au dispărut compleact din circulaţie. Nu mai ştiu deci absolut nimic despre ce s'a întâmplat cu propunerile mele. Stiu cu preciziune că au fost transmise unde trebuie. Nu a intervenit însă nici-un răspuns. Deasemenea, în aceste împrejurări, am fost lipsiţi de unele facilităţi ce ni se promiseseră, ceace explică tăcerea mea prelungită căci nu am avut până acum nici'o ocaziune de a vă spune aceste lucruri. Desigur că la sosirea mea acolo voi relua chestiunea şi voi vedea ce este de făcut.

2.- Dacă citeşti raportul meu cu atenţiune îţi vei da seama că este puţin probabil ca, în înprejurările actuale, chestiunea s ă îi preocupe. Ea ar putea desigur deveni actuală în următoarele ipoteze : insuccesul conferinţei ; succesul conferinţei urmat de rezultatul aşteptat ceace ar deschide perspective unor shimbări la noi, eventua-

./.

le noi consultări populare care însă nu sunt deocamdată de prevăzut.

Aceasta este tot ce ştiu şi tot ce vă pot spune. Nu voi lipsi de a vă pune la curent dacă se iveşte ceva nou Te rog ca la rândul tău să informezi pe amicul la care ţe-a petrecut luna de miere şi pe care îl ştiu foarte nerăbdător şi nemulţumit din lipsa de ştiri. Dar ce pot face? Puteţi în orice caz conta pe mine că,odată ajuns acolo voi face încercări energice de a relua chestiunea şi de a vedea în sfârşit la ce ne putem aştepta. Am impresiunea însă că totul depinde de desvoltarea situaţiei după cum ţe-am arăta mai sus. Aci în orice caz nu am de unde apuca chestiunea.

V şi I sunt încă unde ştii. Elveţieni fac dificultăţi din cauza modului stângaci în care G! G. ,fără a fi rugat de noi şi crezând că face bine le-a pus chestiunea vizei. Ia dat dela început un caracter politic ceace a ridica suspiciunile imbecililor şi froussarzilor de elveţieni. Cei în zona cărora se găsesc au rugat pe G. să intervină pentru vize crezând că el dispune de relaţii utile aci. El s'a dus imediat şi a spus de cine era trimis. Această imprudenţă a compromis toată chestiunea. N'avea decât să spună că intervine cu titlul pur personal ca prieten. Dar,după cum ştii îi este imposibil de a se reţine de aşi da importanţă. In orice caz,prevăzând complicaţiile eu am cerut insistent să nu se facă absolut nimic şi să fiu eu lăsat să aranjez chestiunea după sosirea mea în Elveţia.- Din nefericire demersul se făcuse cu câteva zile înainte de sosirea mea. Deatunci sunt trei luni şi jumătate şi continuăm să aşteptăm rezultatul.- Din fericire că viza mea era atunci deja rezolvată. Căci dacă G.G. m'ar fi inclus şi pe mine în demersul lui nu a-şi mai fi sosit aci niciodată. Dacă eram lăsat să rezolv singur chestiunea aşa cum am cerut,ei ar fi fost de mult aci. Căci am mjloace să intervin la cei mici, prin biroul,unde chestiunile se rezolvă pe cale pur administrativă,iar nu " at the highest political level". aşa cum fac persoanele pătrunse de o ideie exagerată despre importanţa lor.-

In orice caz chestiunea mă încarcă cât se poate de mult. Sunt blocat aci în Elveţia căci nu vreau să plec mai departe abandonându-i pe ei. Sunt obligat deci să-i aştept pentru a ne putea continua călătoria. Dacă deacum în câteva zile nu se rezolvă chestiunea atunci vom încerca să-i ducem

./.

în Italia şi ne vom întâlni acolo. Unde sunt numai pot înorice caz sta. V suferă foarte mult de izolare şi nervi lui sunt într'o stare îngrijorătoare. Este cuprins,pentru motive pe care îmi este cu neputinţă să le pricep şi pe care dealtfel nici nu prea este în măsură să le formuleze destul de clar,de o adevărată furie transacţională. Mi se pare că nu numai că nu are nici-un sens dar că ar fi o crimă inescuzabilă în împrejurările actuale. Dealtfel ne-ar compromite şi poziţiunea morală. M'am comfirmat din nefericire în convingerea mea că cu toate splendidele lui calităţi intelectuale,este un slab cu care în vremuri grele nu se poate face mare lucru. Va trebuii să-l supraveghezi încontinu ca să nu facă cine ştie ce pas greşit. Cred că contrarul ar fi fost normal în starea morală în care mă găsesc. Te asigur că sarcina de a mă ocupa de propriul meu moral de a învinge criza gravă prin care trec este destul de grea pentru ca misiunea de a mă ocupa şi de altul,care de altfel nu ar avea nici-un motiv legitim să fie în starea în care se găseşte să nu mă apese într'un mod aproape insuportabil.-

Nu pricep prea bine ce am de pus la punct în ce priveste pe Dianu. L-am văzut o singură dată,- el a venit la mine - şi nu am a mă plânge de atitudinea lui. Mi-a declarat în mod solem că <u>în străinătate</u> se va aptine dela orice critică publică împotriva şui G. pentru a nu oferi spectacolul dezbinării. Pe câte ştiu <u>aci</u> şi-a ţinut acesta angajamentul. Să-l iubească nu pot să-i cer mai ales că nici eu nu pot să-l iubesc. Sti foarte bine că am consimţit să intru în relaţii cu el - cu toate agissements-urile lui împotriva mea - numai din consideraţii utilitare. Este vorba pur şi simplu de o căsătorie de interes. In fond împărtăşesc părerea lui Dianu despre " profitorii cauzei noastre ".Este însă bine înţeles că mă voi feri să o exprim Ar trebui să ştiu mai precis în ce consistă." intrigăriile lui Dianu despre care îmi vorbeşti în scrisoarea ta.Comentariile lui la care face aluzie Camil despre scrisoarea ce o posed şi care " nu pune chestiunea şefiei " nu fac decât să reflecteze interpretarea pe care eu însumi i-am dat-o despre această scrisoare în scopul de a menaja susceptibilităţile unora şi în special ale lui G. şi de a nu compromite astfel posibilităţile de colaborare.-

./.

In orice caz,in lipsa unor informaţiuni mai precise nu înţeleg, să mă asociez la nicin'o punere la punct ce a-i face faţă de Dumitru şi ţin ca acest lucru să fie destul de clar.

Titu lucrează foarte bine şi în această privinţă sunt mai mult decât mulţumit de el. Ti-aş ascunde însă întregul adevăr dacă nu ţe-aşi spune că îmi displace rolul exagerat pe care şi l-a asumat în suita lui G. Aceiaş reflexsiune şi despre Brutus care pe deasupra mi se pare prea deschis la toate potin-urile şi înclinat a le difuza. Sper că aceste lucruri nu se vor afecta prea mult. Dar eu consider că prima condiţie a unei adevărate prieteni este o desăvârşită sinceritate. Dealtfel sunt lucruri de puţină importanţă pe lângă multele lucruri bune ce se pot spune despre amândoi.

Te rog să transmiţi toată afecţiunea mea soţiei tale. Te îmbrăţişez.-

Buzel

P.S. In ultimul moment aflu că s'a obţinut viza pentru V. Dacă Elveţieni nu-şi retrag cuvântul spre să fie aci în câteva zile. Nu am putut încă obţine pentru I. Voi continua eforturile dar mi se pare mai greu acum decât dacă nu ar fi fost sezizaţi cei mari. In orice caz dacă întârzie prea mult o voi duce în Italia.

1 Aprilie 1947.-

TRADUCERE

00177

copie vezi vol. 7. f 195 - 199.

Originalul ...

Dragul meu Pichi,

Am aflat ştirea căsătoriei tale. Este inutil să-ţi spun cât de fericit mă făcut această ştire. Precum ţi-am spus încă la Bucureşti, am fost totdeauna de părere cu un sentiment sincer triumfă asupra tuturor greutăţilor, şi eu văd cu bucuria sinceră a unui adevărat prieten că el a triumfat asupra şovăielilor tale. Eu mai cred încă că nu este o greşeală mai gravă care se poate comite împotriva sa decât de a încerca să se înăbuşe un asemenea sentiment, sunt fericit că tu nu ai făcut-o. Vă doresc la amandoi toata fericirea car e este cu putinţa, de a să găsi pe acest pământ, toata fericirea pe care am avut-i eu insumi şi care este acuma atât de crud amenințată. După o luna şi jumătate de aşteptare, să apropie acuma momentul în care voi putea în sfârşit să plec in Elveţia pentru a o întâlni pe Caterina. In ce stare o voi găsi numai Dumnezeu ştie căci este mult timp de când sunt fără vre-o ştire dela ea. Si faptul că nici tu şi nici Radu nu mi-aţi dat (ştiri) nu prezice nimic bun. Este greu de aţi descrie tortura pe care această aşteptare o reprezintă pentru mine. Acuma însfârşit voi putea ca să-mi urmez destinul meu. Voi avea puterea de a-l suporta ?

Am aflat că sunt al patrulea pe lista naţional ţărănistă la Bucureşti. După cum ştii fusese convenit ca să fiu al doilea. Desigur eu îmi dau f.bine seama de faptul că, fiind absent, era greu de a mă face să trec înaintea altora. Insă, pe de altă parte, din moment ce sunt plecat, eu numai aveam pretenţia de a figura pe listă.Cu locul meu s'ar fi putut mulţumi pe un altul.

Am fost anunţat că scrisoarea celor trei a sosit. Eu nu am văzut-o încă, căci nu îmi va fi predată decât în momentul plecării mele. Insă te rog să mulţumeşti tuturora din partea mea pentru încrederea pe care mi-au arătat-o şi că eu voi încerca cu toata puterea de a merita-o consacrând acestei sarcini cu toată energia de care sunt capabil în acest moment tragic al vieţei mele.

Tensiunea şi deprimarea care mă domină îmi fac foarte greu de a scrie o scrisoare mai lungă. Termin deci aceasta scrisoare rugându-te să-mi erţi forma ei precum şi dezordinea ideilor mele

Te îmbrăţişez cu afecţiune şi te rog de a îmbrăţişa pe toţi ceilalţi.

Buzel.

16.Noembrie 1946.

Paris, 2o Octombrie 1946

00178

COPIE

Copie vezi vol. 7. f 66

Scumpe Domnule Maniu,

Inainte de a mă despărţi de prietenii cu care am lucrat la Paris, pentru a mă reîntoarce la Geneva, am întocmit un dosar cuprinzând memoriile, notele, scrisorile şi articole din ziare şi reviste, într'un cuvânt tot ce priveşte activitatea noastră în timpul Conferinţei de Pace. Copii de pe aceste acte au fost înaintate în parte, restul urmând să fie trimis cu cel dintâiu prilej. Deocamdată îmi permit să vă prezint darea de seamă pe care am făcut-o la încheere lucrărilor noastre.-

Vă rog primiţi, Iubite Domnule Maniu, încredinţarea simţămintelor mele de respectoasă dragoste.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

P.S. Voi trimite copii după darea de seamă finală a D-lor C.I. Brătianu şi C. Titel Petrescu.-

Cum nu ne este însă cu putinţă să expediem întregul dosar în triplu Vă rugăm să comunicaţi conţinutul lui colegilor D-voastră.-

copie vezi vol 7. f 67-72. 00179

Geneva, 8 Septembrie 1946.

Iubite Domnule Presedinte,

După şase săptămâni petrecute la Paris m'am întors pentru trei zile la Geneva ca să-mi văd de unele treburi. Profit de ace acest prilej ca să vă trimit aceste rânduri. Către sfârşitul săptămânii mă întorc la Paris.-

Potrivit dorinţei Domniei - Voastre şi la cererea prietenilor noştri din străinătate, m'am străduit la Paris să îndrumez activitatea unei excelente echipe de patrioţi români, dornici să apere din toate puterile cauza ţării, lipsită din nefericire, de orice sprijin temeinic din partea "oficialităţii".

Nu e încă timpul să fac un raport amănunţit despre această activitate; îl voi face la sfârşitul Conferinţei, şi în aşa fel ca o parte din însemnările mele să poată fi dată publicităţii.-

La Paris am lucrat în deplină înţelegere cu A. Cretzianu, care a petrecut două săptămâni cu noi înainte de a pleca în America; am avut deasemeni sprijinul lui V. Tilea, timp de o lună, şi apoi a lui N. Caramfil care a sosit la Paris pentru a ne fi de ajutor. Ne-am bucurat deasemeni de colaborarea lui G. Răutu, Aug. Popa, Ciotori şi Florin Zaharia. Nedeslipiţi dela munca lor au fost tinerii diplomaţi, în frunte cu Brutus Coste, şi anume Titu Pogoneanu, Ciurea, A. Burileanu, Pleşia, - fostul consilier de presă I. Haralamb, tânărul Barbu Niculescu şi câţiva distinşi militari, printre care maiorii Raţiu, G. Iliescu şi Athanasiu.

Dela început, activitatea noastră s'a sprijinit pe mai multe documente, întocmite cu multă băgare de seamă, şi anume memoriul lucrat şi tipărit la Berna, un memoriu mai scurt redactat de V. Tilea, referindu-se de aproape la clauzele tratatului de pace, apoi adnotări precise chiar pe textul tratatului /am împărţit asemenea tratate adnotate tuturor delegaţilor/ - în sfârşit note speciale, redactate în vederea discuţiunilor din comisii şi referindu-se la unele articole articole speciale / de exemplu: chestia prizonierilor, chestia evacuării militare, problema reparaţiilor, problema indepedenţei politice, problema

./.

indepedenții economice, Dunărea/,. La acestea s'au adăugat o copie tradusă în două limbi a declarațiilor Domniei - Voastre din 8 August și observațiile partidului național-liberal cu privire la tratat și la hotarele țării. Toate aceste acte au fost depuse la Secretariatul General al Conferinței și la secretariatele diferitelor delegatiuni, însoțite de scrisori de introducere și de lămuriri.-

Am lucrat deci ca o delegație oficioasă, trimițând "adresa" și primind răspunsuri; primul rezultat atins a fost că ni s'a tolerat această activitate și că atât noi cât și munca noastră ne-am bucurat de simpatia vădită a unora și de o stimă generală /afară firește de înfierările și amenințările care ne veneau de unde vă gândiți/.

Pentru lămurirea activității noastre am recurs la sprijinul presei, care a publicat mai multe interviewuri date de mine /astfel ziarele "New York Herald Trbune", "New York Times", "Le Monde", "Welwoche"/ și a transmis felurite dări de seamă despre noi și ideile noastre, de cele mai multe ori în termenii cei mai elogioși. Citez între altele: "Manchester Guardian", "Chicago Daily News", "Christian Science Monitor", "Daily Telegraph", Neue Zürcher Zeitung", "Tribune de Lausanne", "Gazette de Lausanne", "Curieux", "Basler Nachrichten", etc., apoi agențiile Reuter, United Press și Asociated Press. Vom completa aceasta activitate ziaristică comform unui program care este în curs de executare Am văzut și am vorbit pe lung unui număr foarte însemnat de ziariști și publiciști; cred că în această privință cauza noastră a fost lămurită în modul /cel mai larg și că roadele se vor vedea în lunile viitoare. Neputând concura cu mijloacele de persuasiune ale apologiștilor stărilor dela noi, ne-am silit să-i batem prin sinceritatea și prin calitatea expunerii.-

Ne-am silit deasemeni din cea dintâi zi a Conferinței să luăm un contact personal cât mai direct și mai continuu cu principalii membrii ai delegațiilor care ne interesau și cu experții corespunzători. Unele delegații se strângeau "în corpore" pentru a asculta expunerile noastre. Faptul /aproape unic la această ciudată Conferință!/ că ne obțineam de polemici și că discutam probleme, atât în legătură cu interesele noastre naționale cât și cu interesele internaționale, ne-a întărit poziția și a fost

./.

apreciat de toți interlecutorii noștri. Nu mă pot întinde aci asupra tuturor discutiunilor pe care le-am avut. Voi reveni asupra acestui subiect cu prilejul memoriului final. Țin doar să însemn că am dat o atenție deosebită problemelor următoare: fruntariile noastre - făcând istoricul celor întâmplate la Vest, la Est și la Sud; indepedenții noastre politice - astfel cum este proclamată dar nu și garantată de tratat; chestiunii prizonierilor; chestiunii evacuării trupelor străine; problemei reparațiilor - unde am cerut o comisie de reparatii și de restituții; problemei economice - unde am combătut anumite revendicări anglo-saxone și am expus compunerea sovromurilor; în sfârșit chestiunea Dunării.-

Rezultatul moral al străduintelor noastre a întrecut - din nefericire, dar nu putea fi altfel - rezultatul practic imediat. Toate delegatiile cunosc azi situatia politică și economică din România, toți cunosc felul adevărat al participării noastre la război, la armistițiu, la victoria finală, - toți au priceput nedreptatea, - și uneori absurditatea clauzelor ce ni s'au impus prin tratat, - toți stiu în sfârșit poziția pe care poporul nostru intelege s'o ia in marea luptă pentru pace, care e departe încă de a lua sfârsit, - Toți stiu că în ciuda unor declarații oficiale, poporul român sufere pe nedrept, este împotrivă zonelor de influentă, de ocupatie, și de "protecție", și că cere cu desnădejde locul ce i se cuvine într'o ordine de drept generală. Faptul că aceste lucruri au fost spuse lămurite și înțelese, are o însemnătate care nu e numai platonică. Lumea va trece încă prin multe avârcoliri și conferințe înainte ca să se împlinească o pace adevărată, - și e bine și foarte folositor ca țara noastră să-și fi însemnat locul printre acei cari caută să înscăuneze în lume stări de drept și de libertate. /Reprezentanții opozițiilor majoritare din țări vecine - Serbia, Polonia, Bulgarua, Finlanda, ba chiar Ungaria, ne-au spus cât de bine a făcut România că prin actiunea noastră - singura actiune indepedentă de acest fel - a arătat cât de strâns legat este Răsăritul European de o ordine europeană generală, legată de valorile civilizatiei europene/.

In ce privește rezultatele practice ale străduințelor noastre ele au fost până acum foarte modeste. Aceasta se datorește în principal faptului următor; textul tratatului cuprinde

./.

două feluri de clauze - acele cu privire la care s'a ajuns de mai înainte la un acord între cei patru miniştri de externe, şi acelea cu privire la care marile Puteri au formulat păreri deosebite.-

Până azi, nu s'au discutat decât clauzele de categoria întâia /frunbarii, clauze politice, reparaţiile propriu zise/. Timp de patru săptămâni, delegaţii s'au certat - şi s'au injurat - pentru a şti dacă "Amendamentele" vor fi prezentate celor "Mari" cu o majoritate simplă de voturi sau cu o majoritate de două treimi. Intre timp reprezentanţii Statelor mici au pregătit peste două sute de amendamente. La 29 August a intervenit o lovitură de teatru: cei "Mari" au hotărât să susţină împreună /oricare ar fi părerea sau convingerea lor/ clauzele cu privire la care stabiliseră un acodr. Astfel a fost zădărnicită munca unei luni întregi şi s'au năruit toate speranţele puse în posibilitatea unor îndreptări sau imbunătăţiri a textelor iniţiale.

Pentru ţara noastră, această hotărâre a celor "Mari", executată în toate cazurile cu strictețe, a jucat în favoarea noastră în chestiunea hotarului Apusean: cu toate sforţările şi uneltirile maghiare acordul cu privire la restituirea integrală a Ardealului a rămas în picioare /ceeace a îngăduit lui Tătărăscu să dobândească un foarte uşor "succes"/.

In toate celelalte chestiuni însă - garanţii politice, preciziuni cerute pentru evacuarea trupelor, pentru restituirea prizonierilor, pentru stabilirea reparatiilor - acordul între cei "Mari" a jucat s'au va juca împotriva noastră,. Am avut durerea să vedem cum amendamente pregătite cu toată grija de noi, au căzut în urma interventiunii unuia dintre cei "Mari" /chiar francez sau englez - care înainte şi faţă de noi se pronunţase categoric în favoarea tezei noastre./ Nici o consideratie de principiu nu a fost luată în seamă, nici un argument de drept nu a fost respectat, nici o problemă nu a retinut atentia Conferintei. Copleşiti de certurile lor proprii, dornici să nu intindă prea mult discutia, nerebdători să înceapă cât mai curând cearta cea mare cu privire la Germania /problema Nr.1/, delegaţii Marilor Puteri auizbutit până acum să-şi impună vointa şi să înlăture toate amendamentele care tindeau să imbunătăţească opera lor, de o atât de îndoelnică valoare.

Vom vedea acum ce va face conferinta în faza a doua, adică

./.

atunci când va avea de discutat probleme care nu au fost încă "deslegate" de cei "Mari" şi când va avea de ales între mai multe texte pentru fiecare articol.-

Cei mici vor avea un joc mai mare; vor avea oarecare libertate de a alege între soluţii deosebite, - şi în ce ne priveşte, vom căuta să ne folosim în această libertate pentru a lămuri din nou vederile noastre cu privire la "independenţa economică" a ţării la Dunăre şi la instanţele judecătoreşti superioare, care ar trebui să hotărască despre executarea tratatului. Mă tem însă că şi în această nouă fază cei "Mari" vor căuta s'o ia înainte, stabilind între ei anumite tranzaţii care să zădărnicească lupta pentru principii a celorlalţi. Conferinţa e grăbită: în Oct, trebue să se întâlnească Naţiunile Unite la New-York. Apoi vine la rând "pacea" cu Germania. Mai târziu "pacea" cu Austria. In asemenea condiţii, nu se ţine seamă decât de poziţiile pe care tind să sile asigure celor două tabere ce îşi stau faţă în faţă; principiile nu mai au însemnătate, iar "problemele" nu sunt cercetate, pentru a nu se pierde timp.

Descurajarea mea, - umilă părticică dintr'o adâncă descurajare generală - nu ne va împiedica să ne facem datoria până la capăt. Am ţinut însă să vă împărtăşesc simţămintele noastre, faţă de "provizoratul" care se alcătueşte aci, şi care trezeşte cea mai vie îngrijorare la toţi cei cari doresc o pace dreaptă şi temeinică. E vădit că străduinţele de a împăca lumea au dat până acum greş şi că pe măsură ce dăinuesc conferinţele de pace, vrajba se întinde şi se adânceşte.

Ţin să vă asigur, la sfârşit, că toate problemele noastre au fost bine lămurite, pe lângă şefii Marilor Delegaţii/ în deosebi problemele politice / cât şi cele economice /discutate ore întregi cu diferiţii experţi /

Deasemeni au fost lămurite chestiunile de hotar. Cretzeanu v'a scris pe lung în chestia Basarabiei. Memoriul cel mare nu pomeneşte decât în mod subsidiar de această chestiune deoarece se aşează pe platforma armistiţiului / dorit şi acceptat de fruntaşii Marilor Partide politice din ţară /,- şi sprijină pe acest armistiţiu toate revendicările imediate. Memoriul redactat de Tilea cu asentimentul nostru, arată însă în ce a constat cu adevărat pretinsul "acord" din 27 Iunie 1940 cu privire la Basarabia şi Bucovina; - toate lămuririle noastre au limpezit această chestiune, - iar declaraţiile oficiale ale partidelor din ţară - declaraţiile Domniei - Voastre şi observaţiile partidului Partidului Naţiona

./.

Liberal/, - declaratii pe care le-am remis,cu scrisori lămuritoare,diferitelor delegatii,întăresc in mod definitiv punctul de vedere al Natiunii cu privire la provinciile ce ne-au fost luate.

Vă rog,Iubite Domnule Preşedinte,să primiţi încredintarea simţemintelor mele cele mai curate de dragoste şi de devotament.

ss/Grigore Gafencu.

P.S. La Geneva sunt nevoit să mă ocup de un atac pus la cale împotriva noastră de Leg.Rom.din Bern prin ziarul "Gazete de Lausanne - atac care reproduce cele spuse de Maurer în "Scânteia". - Am făcut o intâmpinare care restabileste adevărul - şi care nădăjduesc a pune capăt acestor uneltiri.

--

C O P I E

Paris, 3 Sept. 1946.

00185.

Confidential.

Scumpe Domnule Gafencu,

Atât în timpul acţiunei intreprinse contra regimului ANTONESCU, după ce m'am demobilizat în Decembrie 1941 şi până la răsturnare - cât şi decând ni s'a impus regimul Groza, am fost partizan convins a necesităţii strângerii rândurilor românilor din străinătate, lucrând după directive ce s'ar primi din ţară.

Incă din Aprilie 1945, crezând că aceasta misiune ar pute o indeplini in mod discret, secţiuni ale "Asociaţiei Niculae Titulescu" ce s'ar alcătui în diferite centre - cu o organizaţie centrală la Paris sau Londra - m'am adresat tuturor acelora ce credeam că ar voi să activeze in acest sens.

Pe un prieten comun - al cărui nume nu e încă bine să fi citat - l-am rugat să afle ce gândesc in aceasta privinţă. Greutatea de a comunica - din şi spre Portugalia până anul acesta - cum şi alte cauze asupra cărora nu insist - a făcut ca lucrul să meargă incet; nu mai puţin un număr de prieteni se declarase de acord şi-şi trimeseseră adeziunile.

Când, în fine, am citit in "Journale de Geneve" din 10 Mai informaţia din Londra că eventual te-ai pune in fruntea românilo din străinătate, am văzut posibilitatea ca gruparea ce visam să se indeplinească, şi am căutat primul prilej ca să te intâlnesc. Venind, pentru aceasta, la finele lui Iunie în Elveţia, am aflat că Al. Cretzeanu sosise la Berna şi ne-am intâlnit, la mine la hotel a doua zi dimineaţa la 2 Iulie. Mi-a spus că a primit o scrisoar cu instrucţii dela Dl. Maniu din 25 Mai, care îi da insărcinarea să infăptuiască o astfel de grupare românească sub conducerea D-tale.

Am examinat impreună câteva puncte principale de bază, în jurul cărora urma să ne strângem şi am fost de acord pentru toate chestiunile, afară de două: Una privind succesiunea la Tron şi alta privea frontierele noastre. In aceasta din urmă privinţă, Cretzeanu spunea că nu este de acord cu instrucţiunile ce primis dela Dl. Maniu în ce priveste chestiunea Basarabiei, fiindcă dânsu nu credea oportun să fie ridicată cu ocazia Conferinţei de Pace;

.//.

Deasemenea, în ce priveşte frontiera de Vest, Cretzeanu spunea că dacă ar şti că nu s'ar ridica din partea guvernamentalilor noştr o furtună de atacuri contra opoziţiei naţionale, ar vedea posibil să concedăm nici ractificări de frontiera în favoarea ungurilor, x în regiunile unde aceştia au majoritatea.-

Nu puteam fi de acord nici cu una nici cu cealaltă; şi instrucţiunile D-lui Maniu - când îmi făcea cinstea să-mi trimeat au fost categorice mereu in acest sens; nu au fost nici odată revocate ba din potrivă- după insuşi afirmaţiile lui Cretzeanu - x erau din nou repetate şi cu aceasta ocazie.

Chestiunea ractificărilor faţă de unguri, din fericire, nu mai este actuală; chestiunea provinciilor noastre Nord-Răsăritene, a fost însă-şi rămâne deschisă pentru mine.

Te-am spus aceasta a doua zi, când atât de prieteneşte -mai primit în raiul dela Coulonges-Bellerive şi am stat de vorb o după amiază întreagă. Ţi-am vorbit deschis de toate şi am stăruit, cât am ~~xxxxxx~~ putut, ca să te hotărăşti a face sacrificiul liniştei şi intereselor D-tale personale pentru realizarea unire Nu văzuseşi încă decât rapid pe Cretzeanu; nu cunoşteai detaliul instrucţiunilor ce trimise; aveai rezervele D-tale privind princ pii şi persoane - şi urma să-l intâlneşti in zilele următoare pe tru ca să discutaţi în detaliu şi să te hotărăşti. Nu am avut nic un moment impresia că in chestiunea Basarabiei ai fi înpărtăşir punctul de vedere al lui Cretzeanu. Am plecat la Paris unde îmi spuseserăţi, şi unul şi celălalt, că veţi veni cât de curând şi ca o dovadă cât de interesat eram ca unirea să se realizeze, este că ţi-am mai scris şi înainte de finele lunei Iulie, erau din nou la Dumneata la Geneva. Cretzeanu fusese operat la 26 şi nu l-am putut vedea, ci numai am schimbat câteva cuvinte la telefon, iar D-ta mi-a spus că intre timp te vizitaseră mai mulţi dintre ai noştrii, iar alţii - ca Comnen - îţi trimiseseră adeziunea lor. Mai intrebat, fiind sigur de a primi un răspuns afirmativ - D-ta, desigur, că aderezi".

Cred căţi aduci aminte că răspunsul meu nu a fost un simplu "da" şi am vroit să am câteva precizuni. a/ care erau punctele pe baza cărora se făcea Unirea .b/. Am afirmat, cum am făcut dela început lui Cretzeanu, că nu puteam adera decât împreună cu Cornel Bianu, cu care eram în strânse legături şi ştiam, decând am plecat din ţară, că era cel mai apropiat de Dl. Maniu. Cretzeanu îmi ceruse atunci - la 2 Iulie - pentru a evita si risipi oarecari motive de ezitare: scriei şi D-ta.

./.

00187

Perfect intelegi, şi în ce mă priveşte mulţumit că se făcea un pas înainte am venit, şi unul şi altul, în zilele următoare la Paris. Îţi spusesem că îţi stam la dispoziţie pentru ori ce împrejurare a-i crede că a-şi putea fi util şi spun drept că am fost mâhnit când am aflat din cercuri guvernamentale că memoriul "La Roumanie devant la Conference de la Paix" era deja pe cale de a fi distribuit şi că nu făcea nici o mentiune cu privire la Basarabia şi Bucovina.

Am cerut să te văd şi desigur că nu argumentele mele dela convorbirea ce am avut la 9 August - dar convingerea D-tale că era o lacună ce trebuia reparată, te-au determinat să mă asiguri că va urma un alt memoriu - o desvoltare pe articole - in care chestiunea va fi tratată. Punând mare insistentă ce nu se putea explica decât prin importanţa ce dăm chestiunei - am urut să-mi repeţi asigurarea pe pragul uşii după ce mi-o dăduseşi cu o strângere de mână şi mi-ai răspuns "să vedem cum o punem" /chestiunea Basarabiei/. Eu ţi-am precizat, dar să o punem "şi mai asigurat: "nu discut dacă o punem - căci acest lucru e hotărât - dar mă gândesc la forma sub care va fi pusă."

In aceiaşi seară venind acasă am crezut bine să pun pe hârtie în o scrisoare ce ţi-am trimis, înţelegerea la care ajunsesem. Imi confirmaseşi totodată că trimiseşi o scrisoare dela Cornel Bianu care era în aceleaşi vederi cu mine şi că ve-i răspunde imediat pentru a-l linişti. Stiam, îj acel moment, că cei mai mulţi din prietenii noştrii, erau de aceiaşi părere. A doua zi Tillea care să însărcinase cu redactarea, mi-a citit o întâmpinare de făcut la al doilea paragraf al Art. I. al proectului de Tratat, contestând că ar fi fost "Acord" în 1940 la răpirea provinciilor şi m'a întrebat dacă formula mă satisfăcea şi adăuga că D-ta mai intenţionai să întăreşti cu o mai mare precizare.

Eram, în fine, liniştit şi cu tot sufletul alături de voi.

Dar deja la 13 August, după ce ai vorbit ziariştilor englezi, între alte chestiuni, şi de aceia a Basarabiei - când am ieşit împreună dela Şeful Delegatiei Olandeze, şi te-am întrebat dece nu-i spuseseşi şi lui câteva cuvinte în acelaşi sens, ai tăcut semnificativ, iar alaltăieri - după ce am aşteptat multe zile să mi se trimită textul modificărilor ce dorim să fie introduse în Tratat - pentru a le da Delegatiei Olandeze - după cum era înteles, am constatat cu mare surprindere şi deceptie că orice mentiune cu privire la Basarabia şi Bucovina a fost suprimată.

./.

Consuder tăcerea noastră ca o enormă greşală. Guvernul Groza poate avea astfel de reticente; noi nu.

Cum se face că mai toti acei care ne-am adunat la D-ta la sărbătorirea dela 23 August - luaţi în parte - sunt de părererea mea /afară de Cretzeanu, care a fost mereu consecvent/ dar care nu e aplicată în practică.?

Stăruind pe cât am putut, in sensul ce preconizam, am crezut si cred că-mi indeplineam o datorie românească; tot acest simţ de datorie mă determină să-ţi comunic, cu multă părere de rău, că nu mai pot fi alături de D-ta şi îmi iau libertatea de acţiune. Te asigur insă că nu voi face nimic care să stânjenească implinirea misiunei ce ai primit şi pentru care - cum am subliniat la 23 August - ai pus toată activitatea şi tot prestigiul numelui D-tale.

Dar sînt sigur că mă vei înţelege şi poate îmi vei da dreptate, ca după ce am fost de două ori voluntar pe front şi de două ori rănit pentru recucerirea Basarabiei, nimeni si nimic pe lume nu mă poate face să renunţ la drepturile imprescriptibile româneşti asupra provinciilor răpite. Având aceasta credintă, te rog să mă consideri că sunt mereu si x fără vre'un resentiment al D-tale devotat prieten.

Paris 3 Septembrie 1946.

ss/N.Bianu.

7 Octombrie,1946

copie regi vol. 7. f 78, 79, 00189

Iubite Domnule Maniu,

Plecarea neaşteptată a Dlui B. mă sileşte să întrerup muna în care sunt cufundat / pregătesc,împreună cu atât de destoinicii mei tovarăşi un memoriu final, menit să exprime imensa desamăgire a poporului nostru, - şi să indice în acelaş fel care din hotărârile Conferinţei trebuesc supuse în viitor unei adânci,temeinice şi complecte revizuiri / - ca să vă scriu în mare grabă aceste câteva rânduri. Amicul Coste va trimite un material variat,- care vă va da o idee despre străduinţele noastre,- politice,diplomatice şi ziaristice.-

Credem că nu se putea face mai mult decât am făcut,cu toate puterile şi din toată inima. Neputând schimba multe lucruri / deşi am putut înrâuri probelma Dunării,aplicarea clauzei judecătoreşti,-Tribunalul dela Haga - etc-/ - am fost cenzorii Conferinţei. Cuvântul nostr, chiar când nu era urmat - şi vai nu prea era urmat !- a fost auzit şi ascultat de toţi,- şi nu a fost nedepptate care să nu fi ridicat numai decât un protest din partea noastră.-

In această privinţă dosarele Conferinţei vor cuprinde un şir de note şi de întâmpinări româneşti,- -şi aceasta va fi folositor pentru munca de revizuire şi de îndreptare care va trebuie să înceapă ,numai decât după încheierea Conferinţei.- Fără o asemenea muncă nu va putea fi Pace. / ne-am silit s'o arătăm în toate scrierile noastre/- hotărârile tratatelor de pace nu fac decât să mărească dezordinea şi tulburarea lumei.-

De îndată ce vom încheia memoriul final/ adică chiar în această noapte/ vom începe să redactăm un memoriu pentru Dvs. şi pentru dl. B. Vom cuprinde în această scriere informaţii, tălmăciri şi sugestii.-

Colaborarea aci a fost frăţească / în afară de un incident absurd provocat de N. Dianu,care,fudul ca toţi proştii,a vrut să lucreze de capul său/-şi

.//.

despre toate acestea vă vom acrie de îndată ce vom încheia activitatea noastră.-

Vă rog să comunicați Dlui B. respectoasele mele salutări și să primiți, iubite Domnule Maniu încredințarea simțămintelor mele de dragoste și de devotament.

/ss/ GRIGORE GAFENCU..

C O P I E

Vezi vol. 7. f 63-65 Paris, 20 Octombrie 1946. 001091

Iubite Domnule Maniu,

In cele din urmă zile ale şederii mele la Paris am avut unele convorbiri pe care aşi dori să vi le comunic pentru a complecta astfel darea de seamă din 15 Octombrie.

Prieteni jugoslavi cu care întreţin de mult legături de încredere m'au condus la Domnul Macek, de curând întors din America. Pesimist cu privire la situaţia generală şi îndeosebi la sorţii păcii, Domnul Macek a căştigat în America, impresia că oamenii de Stat şi diplomaţii îşi dau însfârşit seama de primejdiile care ameninţă Europa şi că sunt hotărâţi, în marea lor majoritate, să facă faţă acestor primejdii cu energie şi intrasigenţă. Oamenii politici americani ar fi arătat mult interes îndeosebi pentru miscarea ţărănească si pentru partidele care reprezentă - nu numai în Jugoslavia dar si in toate celelalte ţări dunărene şi balcanice. Ei ar privi cu ochi buni strânsa apropriere între partidele ţărăneşti din Jugoslavia România, Ungaria şi Polonia, - deoarece socotesc ca mişcarea ţărănească este singura care să poată ţine piept comunismului în răsăritul Europei.

Domnul Macek a avut, în aceasta privinţă, convorbiri cu Dl. G. Dimitrov, seful partidului agrarian bulgar, aflat actualmente la Washington precum şi cu Dl. Eckhardt, fost presedinte al partidului Micilor agricultori din Ungaria.

Aci la Paris, Domnia-sa a avut convorbiri în acelaşi sens cu dl. Bessenyei diplomat maghiar care deţine un rol de frunte printre ungurii din afară. Dl. Bessenyei a ţinut deastfel să stabilească un contact şi cu mine.

Deoarece îi este cu neputinţă să aibă relaţiuni continue cu partidul său din Croaţia, Dl. Macek şi-a exprimat dorinţa ca fruntaşii partidului ţărănesc român să caute pe o cale directă să stabilească un contact cu locţiitorul său din Zagreb, A. Kesautitch care a fost eliberat abia acum, după doi ani, din închisoare.

In ce mă priveste am rugat pe Dl. Augustin Popa, care dintre toţi prietenii noştrii de aici, este cel mai apropiat colaborator al D-voastră, ca să păstreze legătura cu Dl. Macek.

./.

Intr'o altă ordine de idei,Vă semnalez două probleme, care au stârnit oarecare vâlvă în timpul Conferinţei din Paris şi care vor fi reluate probabil şi discutate din nou cu prilejul Adunării Generale a O.N.U. la New-York. Socotesc că ~~[illegible]~~ aceste probleme ar putea fi de folos opoziţiei în timpul campaniei electorale,pentru a preciza poziţiile ei pe plan internaţional. E vorba de amendamentul Avatt /Ministru de Externe australian/ care urmăreşte înfiinţarea unui trbunal internaţional pentru apărarea omului şi de proectul pentru federalizarea Europei sprijinit cu stăruinţă şi căldură de domnii Wiston Churchill şi Mareşalul Smuts.-

Amendamentul Evatt deşi nu a obţinut majoritatea necesară pentru a fi introdus în Tratatul de Pace, e luat de pe acum în cercetare de secţiunea juridică a O.N.U.-ului.

Este o chestiune care ne interesează de aproape pentrucă într'o vreme când nu este vorba de garantarea drepturilor "minorităţilor" ea vădeşte necesitatea de a se apăra drepturile şi libertăţile mult năpăstuitelor "majorităţi"

Proectul pentru federalizarea Europei nu este încă pus la punct.

Faptul însă că oamenii de stat anglo-saxoni revin mereu cu noui preciziuni şi îndemnuri în aceste chestiuni,dovedeşte că ei îşi dau seama de necesitatea de a pune capăt dezordinei care turbură Europa prin înfăptuirea unei organizări unitare.

Este vorba de o idee care poate creea o solidaritate între conducătorii partidelor politice din diferite ţări care luptă astăzi izolat pentru a atinge de fapt un scop comun.

Vă rog să primiţi, Scumpe Domnule Maniu, încredinţarea simţămintelor mele de respectoasă afecţiune.

ss/Grigore Gafencu.

P.S. Cu privire la Amendamentul Evatt şi la planul de federalizare a Europei am ai arătat interesul şi speranţele pe care acestea proecte le trezesc în România,- într'o serie de articole publicate în "Journal de Geneve" şi reluate pentru presa mondială a Reuter, ca şi în două interview-uri recente care vor apare în "Le Monde" din Paris şi în New-York Times".

---

26 Octombrie 1946

COPIE

cópie vezi vol.7. f 111-112,

00193

Iubite Domnule Maniu,

Cu toate că nădăjduiam că puterile anglo-saxone nu vor ceda, conferinţa Miniştrilor de Externe care va începe la 4 Noebrie, asuora cauzelor tratatului de pace cu România menite să asigure libertatea noastră economică, recursul la Curtea permantă dela Haga şi un regim internaţional pentru Dunăre --- şi că, pe de altă parte, nu vor recunoaşte alegerile dela 19 Noembrie, dacă acestea (cea-ce pare cert) vor fi frauduloase, - am crezut că este bine să prevedem ori-ce eventualitate şi să pregătim un demers pentru cazul când America şi Anglia s'ar considera forţate de î,prejurări să accepte, chiar provizoriu, o tranzacţie cu Sivietele în daua noastră.

Acest demers ne-a părut indicat în urma donversaţiilor avute de noi aci cu Dnii Machek şi G.M. Dimitrov, despre care aţi fost informat. Intra'devăr, faptul că în cursul lunei ce vine vor avea loc alegeri în Bulgaria, Polonia şi România şi că teroarea exercitată de regimurile controlate de comunişti va produce rezultate similare în cele trei ţări, va stabili între acestea un denominator comun, infinit mai important azi, în toiu conflictului între Soviete şi puterile democratice, decât fostele categorii de "aliat" sau "inamic". Aceste alegeri frauduloase dacă sunt recunoscute (sau dacă guvernele care le vor face sunt definitiv prin faptul semnării cu ele a tratatelor de pace) vor pune cele trei ţări în categoria Jugoslaviei, formând astfel, împreună cu aceasta şi Cehoslovacia, un bloc de peste loo de milioane subjugat de Rusia Sovietică.

Considerăm deci de cea mai mare importanţă ca, în cazul când 1/ Anglo-Saxoni cedează asupra tratatelor de pace şi 2) acceptă vreun compromis cu Sivietele ca urmare a viitoarelor alegeri din Bulgaria, Polonia şi România (care compromis ar însemna de fapt acceptarea prezentului control comunist în aceşte ţări) să prezentam un memoriu celor 51 de delegaţii la Adunarea Generală a Naţiunilor Unite, semnat de însăşi şefii partidelor agrare din cele patru ţări(eventual şi de un reprezentant ungar.)

Un astfel de memoriu comun s'a bizui pe marele interes arătat în occident faţă de masele ţărăneşti din Europa centrală şi balcani, care pe de o parte reprezintă marea majoritate a populaţiei şi,pe de altă parte, sunt clasa care opune cea ,ai mare rezistenţă comunismului. O astfel de acţiune solidară ar

./.

O astfel de acţiune solidară ar produce desigur cea mai mare impresie aci şi ar primi sprijinul întregei clase.

Memoriul(redactat în termeni moderaţi faţă de Soviete,dar severi faţă de guvernele locale) ar invoca principiile Charterului Atlanticului şi al Constituţiei Naţiunilor Unite, cât şi angajamentele dela Yalta, Posdam şi Moscova; mai mult eş ar sublinia adânca nedreptate ca atunci când Naţiunile Unite, în grija lor pentru soarta popoarelor dependente şi coloniale, înfiinţează în Consiliul de Mandatari (Trustees) pentru aceste popoare, loo de milioane de oameni care au avut o viaţă naţională de multe secole, independenţa de cel puţin câteva generaţii şi o vechie cultură, să fie lăsaţi în servitute. Astfel capitolul XI din Chraterul Naţiunilor Unite ar putea servi pehtru a aduce în discuţia Adunării Chestiunea regiunei oprimate de guvernele comuniste din Europa Centrală şi Balcani. In plus, războiul nedeclarat între Jugoslavi şi Albanezi de o parte şi Greci de cealaltă ar putea să fie obiectul unei acţiuni, în Adunare şi Consiliu, pe baza articolului 34.

Pentru intreperinderea unei astfel de acţiuni am căuta să oobţinem ca una sau mai multe delegaţiuni să ridice chestiunea în Adunare şi, dacă e posibil (ceeace va fi mai greu) în Consiliul de Securitate.

Pentru ca memoriul să aibă greutate el va trebui deci să fie semnat pentru România de D-voastră şi de Dl. Mihalache; pentru Polonia de Dl. Mikolajczyk; pentru Jugoslavia de D-nii Machek şi Gavrilovich; pentru Bulgaria de C.M. Dimitrov. (eventual pentru Ungaria, dacă primul Ministru Nagy ar refuza, fiind însuşi şeful guvernului, ar putea semna un alt membru marcant al partidului agrar.)

Adunarea Naţiunilor Unite va dura probabil până la 8 Decembrie. Dacă deci, alegerile noastre de la 19 Noembrie, care sunt cele din urmă, se constată în mod neîndoios hotărârea Anglo-Saxonilor de a ceda Sovietelor, memoriul solidar deja tiparit, ar putea fi trimis pe la 25 Noembrie. Până atunci va fi destul timp pentru a obţine asentimentul tuturor conductorilor susmenţionaţi cărora Dimitrov şi cu noi le scrim acum.

Informăm pe D-nii Gafencu, Bianu şi Tilea despre iniţiativa noastră, cerându-le, bine înţeles, cea mai completă discreţi

Cu cele mai bune sentimente, aû D-voastră devotaţi

ss) Davila

ss) Al. Cretzeanu

P. S. -- Rugăm, la primirea prezentei să telefonaţi imediat la Berna, printr'un om de încredere din Bucureşti, comunicând răspunsul D-voastre, cu următorul cod:

1) Nu aprobaţi ideia memoriului;-- sănătatea proastă .
2) Aprobaţi, chiar dacă Mikolajczyk refuză din cauză poziţiei lui speciale, deci numai cu semnăturile D-voastre, ale D-lui Mihalache, şi Dnilor Dimitrov,Machec şi Gavrilovich (eventual un ungur) -- sănătate destul de bună.
3) Aprobaţi numai dacă şi Mikolajczyk semnează -- sănătate excelentă.

Pe de altă parte, credem necesar de a vă explica de ce am menţionat numai cele trei puncte de mai sus din clauzele Tratatului de Pace şi nu celelalte care au şi fost acceptate de Anglo-Saxoni cu toate protestele noastre. Motivul este că nu putem cere solidarizarea celorlaţi semnatari decât asupra unor puncte de interes general.

In momentul de a expedia această scrisoare, aflăm că ar fi posibil ca alegerile din Polonia să fie fixate pe luna Ianuarie viitoare. Nu se poate, însă, amâna eventuala remitere a memoriului proectat după acea dată, căci sesiunea Adunării ar fi atunci terminată' Dealtfel însăşi faptul că alegerile polone ar fi fixate pe luna Ianuarie - când frigul este aşa de intens şi zăpada aşa mare în acea ţară încât sătenii nu se pot deplasa până în centrele de vot.- ar putea fi invocat ca unul din abuzurile şi fărădelegile cele mai caracteristice ale guvernelor instaurate în ţarile noastre.

C O P I E   26 Oct.1946

Vezi vol. 7 f. 111-112.

00196

Iubitule Domnule Maniu,

Vă trimit aci - alăturata scrisoare pe care DAVILLA, şi cu mine v'o adresăm în privința unui eventual demers al Şefilor Partidelor Agrare, din Europa Orientală şi Balcanică pe lângă adunarea Națiunilor Unite.

Nu am avut încă prilejul să vă scriu decând sunt în Statele Unite şi îmi rezerv să vă transmit ulterior impresii cu caracter mai general. Până atunci țin însă să lămuresc chestiunea următoare: Am putut constata că Dl.DAVILLA are o pozițiune extrem de puternică aci, atât în cercurile oficiale cât şi în cele ale presei, având cele mai întinse relațiuni. Sunt, deci, convins că nu s'ar putea duce cu folos o acțiune în Statele Unite fără Dl.DAVILLA şi nici mai cuseamă, împotriva D-lui DAVILLA.-

De când am sosit aci, Dl.DAVILLA mi-a dat cel mai deplin şi cel mai prietenesc concurs. Pot afirma că lucrăm mână în mână. Peste câteva zile vom pleca împreună în vederea adunării Națiunilor Unite şi a Consiliului Miniştrilor de Externe, la New-York unde ne vom strădui să facem ce putem în sensul sforțărilor începute la Conferința dela Paris.

In ce priveşte poziția D-lui DAVILA, D-sa doreşte să vă comunic următoarele:

"DAVILLA consideră cu toată vechia lui prietenie personală către GAFENCU, că acesta nu poate vorbi în numele democrației române după ce a fost Ministrul de Externe aldictaturei lui CAROL. De aceea DAVILLA preferă să nu se ralieze grupului format de noi la Paris / al cărui foarte utilă activitate desfăşurată la Conferința de Pace o recunoaşte/. Totuşi el este hotărât, atât timp cât țara trece prin prezentele grele împrejurări, să contribue la Frontul Unic al Românilor din străinătate stabilind prin mine contactul cu GAFENCU şi TILLEA, şi cerând numai ca aceştia să se abțină dela încercări de a justifica politica lor din trecut.

"Davilla nu crede în războiu şi consideră dealmintení că ar fi cel mai mare dezastru posibil pentru țară. Continuă să spere într'o destindere a relațiilor cu Sovietele şi o schimba-

./.

re a metodelor acestora; este însă absolut intransigent cu privire la independența de fapt a României și susține în mod continuu sub semnătură această necesitate în presa de aci. In cazul cel mai rău, ar prefera un "trusteeship" al Națiunilor Unite pentru noi și vecinii din așa zisa "sferă" rusă, pentru un număr de ani.

" Crede în necesitatea unui agrarianism radical la noi si a unei economi dirijate pe baza principiilor socialiste. Davilla are admiratie pentru persoana Regelui Mihai, pe dealtă parte însă, are rezerve în ce privește viitorul monarhiilor din Sudul și Sud-Estul Europei. Față de D-voastră personal are / și a manifestat întotdeauna public xxxxxxxxxx xxxxx și în scrisiri private de Dojanu, pe care le-am citit, către conducătorii Români-Americani/ aceleași sentimente de caldă prietenie și de admiratie. Are aceleași sentimente față de Dl. Mihalache."

/ Primiți, vă rog, Stimate Domnule Maniu, asigurarea sentimentelor mele cele mai devotate/

/ss/ Al. Cretzeanu./

C O P I E   26 Oct.1946

Vezi vol. 7. f. 111-112,

00198

Iubitule Domnule Maniu,

Vă trimit aci - alăturata scrisoare pe care DAVILLA, şi cu mine v'o adresăm în privinţa unui eventual demers al Şefilor Partidelor Agrare, din Europa Orientală şi Balcanică pe lângă adunarea Naţiunilor Unite.

Nu am avut încă prilejul să vă scriu decând sunt în Statele Unite şi îmi rezerv să vă transmit ulterior impresii cu caracter mai general. Până atunci ţin însă să lămuresc chestiunea următoare: Am putut constata că Dl. DAVILLA are o poziţiune extrem de puternică aci, atât în cercurile oficiale cât şi în cele ale presei, având cele mai întinse relaţiuni. Sunt, deci, convins că nu s'ar putea duce cu folos o acţiune în Statele Unite fără Dl. DAVILLA şi nici mai cuseamă, împotriva D-lui DAVILLA.-

De când am sosit aci, Dl. DAVILLA mi-a dat cel mai deplin şi cel mai prietenesc concurs. Pot afirma că lucrăm mână în mână. Peste câteva zile vom pleca împreună în vederea adunării Naţiunilor Unite şi a Consiliului Miniştrilor de Externe, la New-York unde ne vom strădui să facem ce putem în sensul sforţărilor începute la Conferinţa dela Paris.

În ce priveşte poziţia D-lui DAVILA, D-sa doreşte să vă comunic următoarele:

"DAVILLA consideră cu toată vechia lui prietenie personală către GAFENCU, că acesta nu poate vorbi în numele democraţiei române după ce a fost Ministrul de Externe al dictaturei lui CAROL. De aceea DAVILLA preferă să nu se relieze grupului format de noi la Paris / al cărui foarte utilă activitate desfăşurată la Conferinţa de Pace o recunoaşte/. Totuşi el este hotărât, atât timp cât ţara trece prin prezentele grele împrejurări, să contribue la Frontul Unic al Românilor din străinătate stabilind prin mine contactul cu GAFENCU şi TILLEA, şi cerând numai ca aceştia să se abţină dela încercări de a justifica politica lor din trecut.

"Davilla nu crede în războiu şi consideră dealmintreni că ar fi cel mai mare dezastru posibil pentru ţară. Continuă să spere într'o destindere a relaţiilor cu Sovietele şi o schimba-

.//.

re a metodelor acestora; este însă absolut intransigent cu privire la independenţa de fapt a României şi susţine în mod continuu sub semnătură aceasta necesitate în presa de aci. In cazul cel mai rău, ar prefera un "trusteeship" al Naţiunilor Unite pentru noi şi vecinii din aşa zisa "sferă" rusă, pentru un număr de ani.

" Crede în necesitatea unui agrarianism radical la noi şi a unei economii dirijate pe baza principiilor socialiste. Davilla are admiraţie pentru persoana Regelui Mihai, pe de altă parte însă, are rezerve în ce priveşte viitorul monarhiilor din Sudul şi Sud-Estul Europei. Faţă de D-voastră personal are / şi a manifestat <u>întotdeauna</u> public ~~xxxxxxxxxxxx xxxxx~~ şi în scrisori private de Dojanu, pe care le-am citit, către conducătorii Români-Americani/ aceleaşi sentimente de caldă prietenie şi de admiraţie. Are aceleaşi sentimente faţă de Dl. Mihalache."

/ Primiţi, vă rog, Stimate Domnule Maniu, asigurarea sentimentelor mele cele mai devotate/

/ss/ Al. Cretzeanu./

COPIE vezi vol. 7 f. 120-122 12 Noembrie 1946

00200

Mult stimate Domnule Preşedinte,

Este un an, decând am mers la Barcelona dela Lisabona, anume pentru a Vă trimite o scrisoare pe cale, sigură. De puţină vreme, persoana in chestiune a trecut la Paris şi m'a asigurat că scrisoarea va parvenit căci'a remis-o D-lui Visoianu.

In luna Mai trecut, având un alt prilej bun, v'am trimis o altă scurtă - de astădată - comunicare scrisă, şi am fost din nou asigurat că trebue să vă fi parvenit deşi de astădată nu mai ştiu prin cine. Cam la aceea dată am venit dela Canne la Paris, interesându-mă, bineinteles de ceeace ar trebui făcut la Conferinta de Pace cum si de o grupare a românilor din străinătate - despre care avusesem cinstea să raportez anterior. Bineinteles tineam mereu contactul cu Cornel Bianu, care insă era cam totatât de putin orientat ca si mine. Cum citisem că Dl. Gafencu se declarase gata a lua conducerea unei astfel de lucrări - am hotărât a merge să-l văd la Geneva si am fost surprins aflând la Berna că Al. Cretzeanu sosise acolo, pentru motivul aparent al procesului. I-am făcut cunoscut că a-şi vrea să-l văd şi a venit la mine a doua zi la 2 Iulie. Mi-a spus că primise instructiunile Dvs., din scrisoarea dela 25 Mai, prin cari i se dădeau cele mai întinse puteri ca să procedeze la strângerea românilor din străinătate şi la prezentarea punctului de vedere românesc în faţa Conferintei. Examinând punctele conducătoare ce urmau să fie adoptate ca norme de toţi, mi-a spus că din toate instructiile ce -i dăduserăţi, cu un singură nu era de acord, cu aceea ca chestiunea Basarabiei să fie ridicată în faţa Conferintei. Am combătut argumentul lui că ruşii ar putea să nu ne mai susţină în chestia Transilvaniei, şi am insistat cât am putut ca să-i schimb părerea. A adăugat că ar fi personal chiar dispus ca să facem mici concesiuni de rectificări de frontieră în favoarea ungurilor, dar că se temea de atacuri ce ar veni contra opoziţiei naţionale pe aceast chestiune.

Un alt punct asupra căruia nu eram de acord, este chestiunea succesiunei la Tron pe care eu am sustinut-o aşa cum mi-aţi dat instructiuni prin scrisoarea din August 1942, iar dânsul susţinea cu totul altă soluţie. Vă comunic si acest punct, pentru ca să-l lămuriti când veţi oportum.

Cu Al. Cretzeanu, reluând raporturile in interesul cauzei

./.

am făcut "tabula rasa" de trecut .-

Am trecut la Geneva unde am avut o lungă intrevedere cu Dl.Gafencu - ale cărei detalii ar fi desigur interesant să le cunoaşteţi,dar să-mi daţi voie să nu le repet aci - chiar dacă expunerea mea va rezulta amputată - dar din cauza urmărilor cu totul neprevăzute ale raporturilor mele cu D-sa.Din aceiaşi pricină prefer să las să cunoaşteţi urmarea cronologică a întâmplărilor din citirea alăturatei copii /anexa 1 / a/ scrisoarea ce am trimis D-lui Gafencu la 3 Sept.c/.

La puţine zile după aceea am aflat dela Nicu Caramfil că să primiseră copii de pe declaraţiile ce făcuserăţi la 8 August ca şi de acelea ale D-lui Dinu Brătianu,şi am lucrat cu mai multă râvnă ca să termin apariţia "Memoriului asupra Basarabiei şi Bucovinei şi ca să poată fi distribuit înainte de sfârşitul conferintei,care putea avea loc din un moment in altul şi pe cât posibil înainte chiar ca sectiunile /comisiunile/ să-şi fi terminat lucrările.Deşi eu eram convins că lucram în vederile Dvs.,nu am uzat nici un moment de autoritatea Dvs,sau a opozitiei naţionale,fiindcă aţi dat gîtul Domnilor Gafencu - Cretzeanu şi am căutat să las impresia că lucram mereu împreună.Totul s'a distribuit sub semnătura xxxpx mea personală,ca fost Ministru la Moscova cu scrisori cam in cuprinsul anexei 2.Am trimis un memoriul până şi lui Molotov,spunându-i că tratează de o chestiune ce "cunoaste foarte bine".Sper că cel puţin unul din exemplarele ce v'am trimis v'au sosit.Unul trebuia să fie dat lui Buzesti,pentru Dvs. şi celălalt urma să vă fie prezentat chiar de aducător.La baza memoriului este o lucrare documentată făcută în 1944,de Radu Crutzescu la Ministerul de Externe; extrase din cărtile lui George Brătianu; Ciobanu etc.cum si din memoriile lui Titulescu; la cari am adăugat amintirile mele din misiunea dela Moscova,fără a insista asupra cauzelor pentru cari nu s'a realizat intelegerea cu Sovietele - posibilă in aceea epocă - fiindcă agentul care aplica atunci politica fostului Rege era tocmai ....Dl.Gafencu.

Am primit dela multe delegatii răspunsuri că memoriul va face obiectul atentiunii lor,dar am fost si penibil impresionat când la una din delegatiile străine mi s'a spus că se miră că România ridică chestiunea Basarabiei,căci la intrevederea ce avuseseră precedent cu Dl.Gafencu li se spusese că nu o vom face?!.
Credeţi că astfel de asigurări,-inutil date - au fost utile cauzei românesti ? Desigur că nu.

./.

Explicatia ce se dădea din cercurile "grupului" era: Mai întâi că englezii / pe urmă se afirma că și americanii/, le-ar fi cerut să nu provoace greutăți prin punerea problemei Basarabiei la Conferință. Mai târziu s'au mulțumit cu pretextul copilăresc că rușii nu ne-ar mai fi susținut în chestia Transilvaniei dacă erau supărați prin ridicarea celei Basarabenr!.! Nici unul din altul din aceste pretexte nu are vre'o bază serioasă și nu explică dece atunci în ultimul moment chiar în ziua când Conferința în Sedință plenară se ocupa la 10 Oct. de România și când totul fusese deja hotărât grupul D-lui Gafencu s'a hotărât să vorbească de Basarabia și Bucovina de Nord.? Aceasta se întâmpla după 2 luni după ce Dvs. pusesărăți la Bucuresti problema și după ce de trei săptămâni Conferința era în posesia memoriului ce le prezentasem eu.

Adevărata cauză a acestei atitudini neclare este că sunt oameni care speră să mai joace un rol în viața politică apropiată la noi și nu vor să rupă toate punțile.....

A urmat incidentul penibil, când am fost insultat așa de neașteptat de Dl. Gafencu și încercările sale de a evita să dea o satisfacție cavalerească; la care nu puteam răspunde decât așa cum toată viața am lămurit aceste chestiuni dureroase, - adică prin încartel și un proces-verbal de carență /anexa 3/. Dar am ținut mereu seama de interesul românesc de a nu face sgomot în jurul acestei chestiuni și de faptul că dl. Gafencu este reprezentantul încă al Dv. în străinătate și nu am dat publicitatea obișnuită, cu condițiunea ca din cealaltă parte să nu se pună în circulație versiuni tendențioase. Din partea grupului a venit chiar cineva la mine ulterior să mă roage să țiu chestiunea secretă sub cuvânt că am putea cu toții să avem neplăceri din partea unui guvern Francez simpatizant comunist. I-am răspuns că nu acest criteriu are vre'o importanță pentru mine când e vorba de onoarea mea, dar că mă abțin din motive superioare de interes național.

Incidentul a păgubit chestiunei în sine și fiindcă nu am putut face vre'o publicitate asupra memoriului prin presă,. M'am mărginit să trimite ulterior la U.N.O., Statelor Participante și Delegatiilor.-

Sunt liniștit din momentul ce am avut acest prilej să Vă expun întreaga chestiune, și nu mă voi întinde asupra altor probleme ce v'a putea interesa ca deobiceiu.- Insă nu vrea să se creadă că a-și împieta cu ceva asupra atributiilor ce ați încredin

./.

ţat altora, exprimând poate opinii ce nu sunt ale lor.

Prin un diplomat devotat Dv., am căutat să vă ţiu la curent din luna August de intentiile mele si am fost asigurat că vi s'au făcut comunicările necesare la timp. Cred iarăşi că vi s'a transmis si o chestiune destul de importantă ce ţineam din sursă aliată. Eu rămân in Franţa, mereu preocupat de cauza românească şi mereu la dispoziţia Dv., când aţi crede că pot face ceva. Decând s'a obţinut lucrul de căpetenie ca opinia publică anglo-americană să se desmeteceascặ, iar oficialitatea americană să fie hotărâtă să nu mai dea înapoi, oarecare raze de speranţă să întrezăresc şi pentru noi. Să ştie că alegerile vor fi falsificate; nu mergeţi deci până a vă expune viaţa inutil şi feriţivă personal de boli şi capcane.-

Cam dela 23 August încoace când oficialitatea noastră / Legatiă şi cei cinci Ministrii din Guvern ce se găseau la Conferinţă / a absentat dela TeDeumul dela Biserică,- lucru care s'a repetat cu ocazia onomasticei M.S.Regelui de alaltăieri, sau apropiat de mine multi tineri studenţi cari şi-au dat seama că nu mă feresc şi spun lucrurile pe faţă când e interesul ţării a o face.

Am dat in ambele ocazii telegrame omagiale M.Sale. Intre acestia am descoperit şi pe cei ce scot " La Roumanie Independente" cari au convingerea că sunt in vederile Dv., făcând aceasta publicatie şi zic că au primit indicatii în acest sens, deşi din partea "grupului" li s'a cerut să inceteze. Veţi vedea ultimile trei numere apărute. Ele au multe slăbiciuni dar principala cauză este desinteresarea fiindcă dacă ar fi sfătuiţi si indrumati, lucrul, în sine, nu poate decât servi cauzei. Ei sunt hotărâţi să continue cu orice preţ şi fac pentru aceasta eforturi mari; au aranjat de putină vreme să primească ceva bani din Statele Unite decând Niculae Martin a luat conducerea Directiei Gazetei. Părerea mea este că nu trebuesc abandonaţi nici lăsaţi să lucreze de capul lor. Cu Cornel am avut legături strânse prin corespondentă până acum două săptămâni. El era de aceeaşi părere în ce priveşte lipsa chestiunei Basarabiei din memoriul depus de Dl. Gafencu şi a insistat pe cât a putut să fie reparată. Totuşi am impresia că din punct de vedere de disciplină, el găseste că nu trebuia să procedez singur si fără instrucţiuni. E prima oară după o colaborare de aproape cinci ani când avem o neintelegere pe care o sper trecătoare mai ales că ~~si~~ e o deosebire intre situaţia lui si a

./.

mea şi anume: când a trecut Cretzeanu prin Londra si a avut o intrevedere cu Cornel, i-a spus lucrul ciudat că eu nu a-şi face parte din grup /desi Dl.Gafencu mă ruga-se cu insistentă să aderer si chiar Cretzeanu la Berna îmi ceruse chiar ca să insist pe lângă Cornel ca să adereze, după ce îi spusesem că eu fără Cornel nu o pot face/. Aşa dar nu aveam nici o obligatie de disciplină si totuşi, înainte de a distribui memoriul, am prevenit pe Dl.Gafencu că-mi iau libertatea de actiune. Cred că situaţiunile sunt nu se poate mai clare.

După cum însă ~~nu~~ Vă veţi da desigur cu timpul seama, modul de organizare al grupării românilor din străinătate /după care am oftat atât amar de ani/ este cel dictatorial - ca să nu spun de gaşcă - care nu cadrează cu principiile democrate în numele cărora luptăm.

Noul Atasat Naval American dela Paris este Amiralul Hillenkofer bun prieten cu generalul C.V.R.Schuyler dela Bucuresti, fiind în strânsă corespondentă.

/Trebue să termin căci pleacă curierul.

Primiţi, mult stimate Domnule Presedinte asigurarea asentimentelor mele devotate. Doresc izbândă./

ss/ N.Bianu.

<u>C O P I E</u> Vezi vol. 7, f 100–106,

2 Septemvrie 1946.

STIMATE DOMNULE MANIU,

Vă scriu de pe bordul vasului "Aquitania" în drum spre America. Am primit la Londra, în ajunul plecării, textul instrucţiunilor Dvs din 1 August ("Drama sud-est europeană şi declinul autorităţii anglo-americane văzute prin prisma situaţiunii din România) a declaraţiunilor făcute la 8 August 1946 în legătură cu proectul tratatului de pace şi a scrisorii ce aţi adresat la 15 August Comisiunei de control.

Voi utiliza aceste instrucţiuni şi documente în acţiunea ce voi începe în Statele Unite. Asemenea, am luat măsurile necesare pentru ca aceste texte să parvină tuturor prietenilor noştri cari continuă acţiunea în Europa.

Dela Londra v'am trimis prin dl. Pogoneanu :

1). Schimbul de scrisori ce l'am avut cu dl. Cornel Bianu, cu privire la adeziunea d-sale la grupul de organizare a acţiunii în străinătate.

2) Textul memoriului <u>suplimentar</u> depus după aplicarea proectului tratat de pace cu România.

3). Interviewurile date de dl. Gafencu ziarelor "New Kork Herald Tribune" şi "La Semaine dans le Monde".

Nu v'am mai scris, dela plecarea mea din Istambul, deoarece voiam să vă reportez în mod precis dacă am putut îndeplini mandatul ce aţi binevoit a-mi da prin scrisoarea Dvs. din 27 Mai 1947.

Sub rezerva celor ce voi putea pune la cale în Statele Unite, cred că am reuşit a aşterne bazele unei conlucrări armonioase între acei Români din străinătate doritori de a lupta pentru redobândirea drepturilor şi libertăţilor neamului nostru. Im afară de semnatarii procesului verbal din 11 Iulie 1946 (pe care vi l'am transmis prin dl. Pogoneanu) au mai aderat succesiv la grupul de organizare : Dnii

./.

Const.Antoniade, Ciotori, N.Caranfil şi, acum în urmă, după convorbirile ce le-am avut cu el la Londra, dl.Cornel Bian Pe de altă parte, am scris din Londra dlui Augustin Popa spre a-i reînnoi invitaţiunea de a adera şi el. Nu mă îndoiesc că voi primi din partea d-sale răspunsul afirmativ pe care mi l-a făgăduit.

Această acţiune de unire se impunea în momentul Conferinţei de Pace spre a prezenta un front comun în faţa trădătorilor veniţi sub numele de "Delegaţiunea Română" să execute la Paris ordinele primite din partea unui guver străin.

In ce priveşte activitatea desfăşurată la Paris veţi primi o dare de seamă amănunţită din partea dlui Gafencu. Din cauza operaţiunei de hernie la care am fost supus şi, apoi, din cauza plecării mele în Statele Unite (unde ţineam să ajung înaintea dlui Ralea) nu am putut sta la Paris decât vreo două săptămâni, dar mi-a fost dat să constat cu satisfacţie că activitatea neobosită dusă dela începutul Conferinţei de dl.Gafencu a compensat în mare măsură carenţe dlui Tătărescu şi a acoliţilor săi. Dl.Gafencu nu a cruţat nici o sforţare pentru a face ca adevăratul punct de vedere românesc să fie cunoscut de toate delegaţiile şi de toţi ziariştii.

Dl.Tilea a dat cel mai deplin concurs dlui Gafencu până în momentul când am plecat amândoi la Londra (unde, precum voi arăta mai departe, dl.Tilea mi-a asigurat contacte importante în cele patru zile petrecute în Capitala Angliei). In timpul cât am fost la Paris am luat parte la discuţiunile cu membri diferitor delegaţiuni şi ai presei. Deasemeni dl.Caramfil a dat cel mai deplin concurs îndată ce s'a înapoiat la Paris. Dnii Coste, Burileanu, Titu Pogoneanu, Ciurea, Pleşia şi maior Raţiu au asigura cu mare sârguinţă şi devotament lucrările de secretariat. Activitatea desfăşurată de grupul nostru în general şi de dl.Gafencu în particular se poate descrie în modul următor:

1) <u>Memorii şi memorandumuri</u>. S'au remis delegaţiunilor:

a). Memoriul tipărit în limbile franceză şi engleză intitulat "La Romanie devant la Conférence de la Paix

Acest memoriu a fost remis şi tuturor ziariştilor şi răspândit în diferite ţări. A avut un succes deplin şi a făcut obiectul celor mai favorabile comentarii de presă (o colecţie complectă de ziare vi se va trimite).

b). Memorandum-ul suplimentar conţinând o critică sumară a proectului de tratat de pace.

c). Un text al tratatului adnotat pe articole, conţinând diferite sugestiuni de amendamente.

2). <u>Demersuri pe lângă delegaţi</u>. Fie singur, fie însoţit de unul din noi, dl.Gafencu a luat contact cu membri marcanţi ai delegaţiunilor ce nu fac parte din "blocul slav" şi în mai multe cazuri cu înseşi şefii delegaţiunilor (ca de exemplu Dnii Tsaldaris, Spaak) sau cu delegaţii în comisiunea tratatului cu România (Dnii Harriman, Gladwin, Jebb, Massigli, etc.). Situaţiunea actuală din România a fost expusă în amănunte, insistându-se în special asupra necesităţii retragerii <u>tuturor</u> trupelor străine, a recalculării reparaţiunilor, a libertăţii alegerilor sub supravegherea unor observatori străini. Cu prilejul acelor convorbiri, chestiunea Basarabiei a fost expusă în toată amploarea ei.

3). <u>Contacte personale</u>. Dl.Gafencu a dat aproape în fiecare zi mese intime pentru membri diferitelor delegaţiuni şi pentru ziarişti. Asemenea a menţinut un contact constant cu reprezentanţii presei internaţionale, a agenţilor de informaţii şi a societăţilor de radio-difuziune. Dl.Tilea, de partea sa, a dat mai multe mese intime pentru membri delegaţiunilor şi ziarişti.

4). <u>Interviewuri şi articole de ziare</u>. Interviewurile date de dl.Gafencu ziarului "New York Herald Tribune" (care este organul cel mai citit în cercurile Conferinţei de Pace) şi în "La Semaine dans le Monde" au stârnit un deosebit interes.

Acţiunea pe lângă ziariştii străini s'a reflectat în multe articole publicate în presa americană, engleză şi elveţiană (citez spre exemplu articolul de fond din 15 August din "Neue Zürcher Zeitung", articolul din "Gazette de Lausanne" din 12 August, articolele din "Basler Nachrichten

./.

"Tribune de Lausanne", " Chicago Daily News" şi "Manchester Guardian" cari au arătat, mai toate, cu multă ironie că dl Tătărăscu a apărat interese străine de ale ţării pe care a presupus a o reprezenta).

Trec acum la o chestiune care trebue clarificată: aceea care face obiectul punctului 7 al instrucţiunilor Dvs.din 1 August. Precizez mai întâi că chestiunea Basarabiei a fost nu numai amintită cu orice prilej în memorandum-ul tipărit, dar a făcut obiectul celor 2 hărţi anexe care arată, pe de o parte pierderile de teritorii şi de populaţie suferite de România iar pe de alta, situaţiunea etnografică a Basarabiei (aceeaşi hartă a apărut în memoriul prezentat de dl.Tătărăscu tăindu-se însă Basarabia de Nord).

Veţi fi putut vedea apoi că problema Basarabiei şi Bucovinei de Nord a fost pusă în modul cel mai precis în memorandum-ul suplimentar.

Dealtfel - precum am spus mai sus - nu a fost nici o convorbire în care această chestiune să nu fie amintită, arătându-se că România a trebuit să cedeze în faţa forţei covârşitoare, dar că nu a renunţat, în sufletul ei, la acele provincii (în memorandum-ul tipărit s'a evitat dealtfel orice cuvânt sau frază care să însemne o renunţare a României la Basarabia şi Bucovina de Nord).

In acelaş timp şi ţinând seamă de instrucţiile Dvs., vom căuta a scrie sau a inspira articole de ziare şi de reviste care să ridice din când în când chestiunea Basarabiei şi a Bucovinei de Nord şi s'o menţie vie în atenţia opiniei publice mondiale.

Sunt dator însă să adaug că, împreună cu dnii Gafencu, Tilea şi Caranfil am socotit că nu era potrivit a merge mai departe deocamdată. Cu riscul de a nu fi în totul de acord cu Dvs.trebue să exprim părerea că o cerere formală de a se reveni asupra acceptării condiţiilor de armistiţiu, nu numai că nu ar avea cea mai mică şansă de isbândă, dar ar indispune serios guvernele din Wasington şi Londra, influenţând defavorabil asupra altor chestiuni a căror re-

./.

zolvare urgentă o aşteptau.

Aceleguverne urmăresc - cu încetineală şi prudenţă excesivă, dar totuşi urmăresc - revenirea la o situaţie de independenţă a ţărilor aflate azi în "zona rusească". Ele speră să poată ajunge la evacuarea României de către trupele ruseşti şi la reintronarea libertăţilor democratice. Eforturile lor se lovesc însă de pretextul invocat de guvernul din Moscova că, în România, partidele istorice sunt ostile Rusiei şi hotărîte "a sabota" condiţiunile Armistiţiului. Revendicarea - oricât de legitimă - a Basarabiei, înainte ca trupele sovietice să fi ieşit din ţară, ar da un nou pretext guvernului sovietic de a-şi menţine trupele în România şi de a împiedeca instaurarea unor condiţiuni politice normale.

In toate conversaţiunile ce le-am avut cu personalităţi politice sau înalţi funcţionari americani şi britanici, am fost îndemnaţi cu cea mai mare seriozitate să nu ridicăm această chestiune în momentul de faţă.

Nu trebue pierdut din vedere dealtfel că punerea în discuţiune a problemei Basarabiei ar atrage automat după sine punerea în discuţiune a hotărîrii din 7 Mai 1946 a celor patru Miniştri de Externe ai Marilor Puteri cari, statuând asupra frontierelor României, ne-au recunoscut Transilvania în graniţele dela Trianon, înlăturând astfel dubiul ce subsista în textul Convenţiei de Armistiţiu. Este bine oare a aduce o atingere unei mari chestiuni naţionale acum din fericire rezolvată în favoarea noastră, ridicând o cerere care, în situaţia de azi, nu are absolut nici o şansă de a fi satisfăcută ? Invocarea principiilor Cartei Atlanticului, adică cererea de plebiscit, nu ar da oare un argument puternic Ungariei, care cere ca propunere alternativă în memorandum-ul ei din 25 Aprilie 1946, să se facă un plebiscit sub control internaţional în Transilvania - teritoriul de acordat Ungariei urmând a se stabili după procentul voturilor exprimate în favoarea ei ?

In ce priveşte precedentul protestului exprimat la Congresul dela Berlin de Ion Brătianu şi Kogălniceanu,

./.

să-mi fie permis a exprima părerea că situaţiunea nu este aceeaşi, căci congresul dela Berlin era chemat să statueze asupra chestiunii, pe când azi din nefericire, chestiunea este deja tranşată prin faptul acceptării condiţiilor de armistiţiu de către un guvern român desigur mult mai reprezentativ decât acel al dlui Groza.

Observ deasemenea fel că textul acceptat în Convenţia de Armiştiţiu se referă la aşa zisa "înţelegere" din 28 Iunie 1940 şi că, la acea dată, s'a produs un protest formal semnat de Dvs., de dl. Dinu Brătianu şi de fruntaşii partidelor Dvs. (Posed fotocopia acelui protest şi sper că îmi va fi dat s'o utilizez într'un articol ce vreau să public în Statele Unite). Adaug că situaţiunea juridică nu este defavorabilă, tocmai prin faptul că guvernul sovietic, spre a evita orice aluziune la o anexiune nouă, a legat chestiunea Basarabiei de această pretinsă "înţelegere" din 1940. Dar de fapt nu a existat o "înţelegere", căci nota rusească din 26 Iunie 1940 cerea să se "restitue Basarabia iar răspunsul românesc arătă că "pentru a evita efectele recurgerii la forţă" se acceptă "condiţiunile de evacuare". Nu s'a spus niciodată că se cedează Basarabia ci că se evacuează în faţa forţei.

Toate acestea se vor putea dovedi cu acte, atunci când va veni momentul prielnic. Nu avem însă interesul a o face acum, nu numai pentrucă interventiunea noastră nu are deocamdată nici un sorţ de isbândă dar şi fiindcă, faţă de sublinierea acestei situaţiuni juridice defavorabile, Uniunea Sovietică ar putea fi îndemnată a cere inserarea unei clauze precise de cedare a Basarabiei.

Ţin să amintesc pe de altă parte că, deşi am arătat în convorbirile noastre că expuneam punctul de vedere al celor două mari partide istorice care reprezintă cea mai mare parte a opiniei publice româneşti, am evitat de a spune precis în memoriile şi lucrările ce am remis, că vorbim în numele Dvs. şi al dlui Brătianu. Aceasta din două motive : mai întâi fiindcă nu puteam prezenta în numele domniilor voastre un memoriu pe care nu putusem să vi-l supunem în prealabil spre aprobare, şi apoi pentrucă

./.

este esenţial ca să rezervăm toate posibilităţile de viitor spre a se putea cere într'o zi anularea unora din dispoziţiile tratatului pe motivul puternic că delegaţia română care l'a semnat era trimisă de un guvern nereprezentativ şi că majoritatea covârşitoare a naţiunei nu şi-a putut spune cuvântul, prin faptul că cererea Dvs.de a trimite reprezentanţi la Conferinţă nu a fost acceptată.

In timpul scurt cât am stat la Londra am avut prilejul să petrec o seară cu dl.Arthur Greenwood - unul din fruntaşii partidului laburist care deţine un loc de frunte în guvern - şi cu Lord Henderson ambii membri ai guvernului Britanic. I-am întâlnit la un dineu dat de dl. Tilea, care se află în legătură de prietenie personală cu ei.

La Foreign Office unde am stat mai bine de o oră de vorbă cu Subsecretarul de Stat adjunct, în a cărei sferă de atribuţie intră chestiunile româneşti, am putut iarăşi constata că dl.Tilea se bucură de trecere şi consideraţie.

Am întâlnit deasemeni pe dnii Milan Gavrilovici - cel mai cu vază din şefii politici yugoslavi din exil - şi Zaleski precum şi pe mai mulţi membri ai fostului guvern polonez. Aceştia mi-au dat scrisori şi recomandaţiuni în vederea colaborării cu compatrioţii lor yugoslavi şi poloni din Statele Unite. Am avut convorbiri cu Sir Reginal Hoare, fostul ministru britanic în România şi cu dl.de Chastelaine (care tocmai primise o scrisoare din partea dvs.)

Impresia generală dela Londra - ca şi dela Paris - este întrucâtva îmbucurătoare, având în vedere că se poate constata o evoluţie simţitoare a opiniei publice britanice şi americane. Nu se mai închid ochii asupra unor situaţii potrivnice principiilor pentru care a fost dus războiul şi se ia în consideraţie din ce în ce mai serioasă primejdia imperialismului sovietic.

Ni se recomandă însă răbdare, multă răbdare. Ne aflăm desigur în faţa unor imperii ai căror dirigenţi văd problemele mondiale "sub specie aeternitatis" şi e greu să-i convingi - cum am încercat şi vom mai încerca a o face

./.

- că prelungirea, chiar pentru scurt timp, a situaţiunii actuale din România, va produce ruina economică ireparabil distrugerea clasei conducătoare şi sclavia, urmări dezastruoase pentru întreg continentul european.

Pretutindeni am pledat necesitatea absolută de a se trimite observatori aliaţi pentru supravegherea alegerilor. Ţin să vă semnalez că ni s'a făcut obiecţiunea că o supraveghere bine organizată a alegerilor ar necesita trimiterea a cel puţin doi observatori anglo-americani pentru fiecare birou de vot (care să stea de veghe pe rând lângă urne). Aceasta ar însemna trimiterea unui contingent foarte important şi ar ridica enorme dificultăţi technice (pe lângă faptul că este puţin probabil că ar fi acceptaţi de guvernul sovietic). Trimiterea unui număr redus de observatori - cari să meargă cu automobilul din birou de vot, în birou de vot - nu ar asigura o supraveghere efectivă şi nu ar putea împiedeca furtul sau măsluirea urnelor In schimb trimiterea unui asemenea contingent redus de observatori ar avea un foarte mare inconvenient şi anume : guvernele din Londra şi din Washington ar fi impiedecate să ridice vreun protest după alegeri căci li s'ar obiecta că acele alegeri au fost supraveghiate de către ele.

Reiese deci că guvernul britanic nu pare hotărît să mai ridice chestiunea supravegherii alegerilor dar îşi rezervă posibilitatea să declare că nu recunoaşte valabilitatea lor.

In ce mă priveşte voi pune necontenit problema la Washington în convorbirile cu cercurile oficiale şi cu presa.

Vă voi scrie mai pe larg de îndată ce voi fi instalat la Washington şi după ce voi fi luat primele contacte. A rămas înţeles cu dl. Cornel Bianu că şi d-sa va întreprinde în curând o călătorie în Statele Unite - de preferinţă însoţit de dl. Augustin Popa, în vederea stabilirii unor legături cât mai strânse cu Românii din America.

Convorbirile mele cu dl. Cornel Bianu au fost din cele mai cordiale şi sunt fericit a începe cu d-sa o amicală colaborare, ce se prezintă sub cele mai bune auspicii.

./.

Regret că D-sa menţine faţă de dl. Tilea o autorizare - inspirată desigur de motive sincere - dar care nu-şi mai are rostul în momente atât de grave şi de hotăritoare - când trebue să ne însufleţească o singură consideraţie: aceea de a asigura maximum-ul de eficacitate acţiunii ce o desfăşurăm. Amintesc că dl. Tilea are legături numeroase şi solide în toate cercurile politice, diplomatice şi de presă din România. Nici un alt român nu posedă asemenea legături şi posibilităţi. Dl Tilea ne poate aduce - şi ne aduce deja - un aport considerabil de care ar fi o greşeală de neiertat să ne lipsim. Sper deci că sforţările mele (şi eventual poate şi un îndemn al Dvs.) vor face ca dl. Bianu să consimtă a relua relaţiunile personale cu dl. Tilea spre a şterge orice impresie că frontul împotriva quislingilor nu ar fi solid şi spre a nu da adversarilor noştri speranţa unor posibilităţi de intrigă şi de desbinare.

Voi căuta a vă scrie cât mai des din Statele Unite şi sper că va fi posibil să primesc la timp toate instrucţiunile ce aţi binevoit a-mi mai da.

Primiţi vă rog, stimate domnule Maniu, încredinţarea sentimentelor mele de respectuos şi afectuos devotament.

ss. Al. Cretzeanu.

Vezi vol. 7. f 107 - 110.

C O P I E

000214

Marţi 16 Octombrie 1945

IUBITE BUZEL,

Imi pare grozav de rău să aflu că eşti bolnav de zonă dar sper că nu e nimic serios şi că vei fi în curând restabilit. (chestiunea " zonelor " te-a contagionat - Regretabil).-

Nu am primit încă lămuririle.pe aci Gigi îmi spusese că mi le va expedia telegrafic.- Sper să vă pot da toate detaliile când va pleca Istin.-(probabil peste vre-o 6 zile).-

In schimb am primit o nouă telegramă dela Guţă ca urmare la cea de acum o săptămână,prin care îmi spunea să virez fondul pe numele lui Irichard.- De data aceasta îmi spune : " " Vă invit a răspunde în 48 de ore de executarea dispoziţiunei ce urmează să daţi pentru virarea sumei ce în chip neregulat a fost depusă pe numele " [illegible] dumneavoastră.-

După cum ştii nu am dat dela 6 Martie încoace,nici o urmare şi nici un răspuns telegramelor ce mi le-a adresat Guţă. Sentimentul meu e de a face la fel şi acum.-A răspunde înseamnă că-i recunosc dreptul de a da dispoziţiuni reprezentanţilor României în străinătate.- Aş putea desigur să-i răspund pe adresa lui din Str.Polonă.rugându_l să mă lămurească în ce calitate îmi adresează asemenea injoncţiuni.-Credeţi că e util să o fac?

Dacă da,vă rog să-mi trimiteţi o telegramă cu conţinut oarecare semnată de Jeanne.- Părerea mea e că e preferabil a nu răspunde delec.- Presupun că Guţă vrea să intenteze o acţiune penală împotriva lui Gigi şi a mea şi e inutil a-i furniza piese pentru dosar.-

Ce e foarte important însă,este chestiunea procedurii la Berna.- Din câte îmi spune un coleg elveţian specializat în chestiuni de drept,trebue să fi intervenit o sentinţă a unui tribunal român şi pe baza acestei sentinţe,Irichard ar fi obţinut blocajul.- După părerea lui,în lipsa posibilităţii de a ne apăra în ţară,trebue obţinut ca Guvernul Elveţian să nu-şi dea concursul pentru executarea unei eventuale sentinţe din ţară,prin care aşi fi condamnat să vărs banii Statului Român.-

./.

Am intervenit prin Legaţiunea Elveţiei de aici şi voi scrie şi lui de Weck şi lui Stucki (şeful Diviziei Politice). Ar fi bine să li se trimită vorbă şi dela noi ([illegible] a scrie în această privinţă lui Unchiu Barbu).-

Dacă a şi intervenit o sentinţă în ţară, observ că nu am fost citat.- S'a făcut probabil o vastă porcărie în cel mai strict secret.- S'ar putea oare împiedica ca procesul asupra fondului în ţară să se judece în aceiaşi condiţiuni de clandestinitate ? Cred că în orice caz, li s'ar putea face mari dificultăţi de procedură, fiind dat că nu mă pot cita în regulă aşa curând.-

Sper să-ţi pot da mai multe lămuriri în curând, şi că între timp vei fi putut să-mi spui ce s'a întâmplat la noi.-

Cu mult drag.

ss/. Alexandru

Primesc o scrisoare dela Paris dela fosta mea soţie care îmi confirmă ceeiace credeam a şti, anume că Bianu a trecut în câmpul opus.-

C O P I E

./.

Vezi vol. 7. f 107-110. Marţi 16 Octombrie 1945

00216

IUBITE BUZEL,

Imi pare grozav de rău să aflu că eşti bolnav de zonă dar sper că nu e nimic serios şi că vei fi în curând restabilit. (chestiunea " zonelor " te-a contagionat - Regretabil).-

Nu am primit încă lămuririle.pe aci Gigi îmi spusese că mi le va expedia telegrafic.- Sper să vă pot da toate detaliile când va pleca Istin.-(probabil peste vre-o 6 zile).-

In schimb am primit o nouă telegramă dela Guţă ca urmare la cea de acum o săptămână,prin care îmi spunea să virez fondul pe numele lui Irichard.- De data aceasta îmi spune : " " Vă invit a răspunde în 48 de ore de executarea dispoziţiunei ce urmează să daţi pentru virarea sumei ce în chip neregulat a fost depusă pe numele dumneavoastră.-

După cum ştii nu am dat dela 6 Martie încoace,nici o urmare şi nici un răspuns telegramelor ce mi le-a adresat Guţă. Sentimentul meu e de a face la fel şi acum.-A răspunde înseamnă că-i recunosc dreptul de a da dispoziţiuni reprezentanţilorn României în străinătate.- Aş putea desigur să-i răspund pe adresa lui din Str.Polonă rugându_l să mă lămurească în ce calitate îmi adresează asemenea injoncţiuni.-Credeţi că e util să o fac?

Dacă da,vă rog să-mi trimiteţi o telegramă cu conţinut oarecare semnată de Jeanne.- Părerea mea e că e preferabil a nu răspunde deloc.- Presupun că Guţă vrea să intenteze o acţiune penală împotriva lui Gigi şi a mea şi e inutil a-i furniza piese pentru dosar.-

Ce e foarte important însă,este chestiunea procedurii la Berna.- Din câte îmi spune un coleg elveţian specializat în chestiuni de drept,trebue să fi intervenit o sentinţă a unui tribunal român şi pe baza acestei sentinţe,Irichard ar fi obţinut blocajul.- După părerea lui,în lipsa posibilităţii de a ne apăra în ţară,trebue obţinut ca Guvernul Elveţian să nu-şi dea concursul pentru executarea unei eventuale sentinţe din ţară,prin care aşi fi condamnat să vărs banii Statului Român.-

./.

Am intervenit prin Legaţiunea Elveţiei aici şi voi scrie şi lui de Weck şi lui Stucki (şeful Diviziei Politice). Ar fi bine să li se trimită vorbă şi dela noi(Elie a scris în această privinţă lui Unchiu Barbu).-

Dacă a şi intervenit o sentinţă în ţară,observ că nu am fost citat.- S'a făcut probabil o vastă porcărie în cel mai strict secret.- S'ar putea oare împiedica ca procesul asupra fondului în ţară să se judece în aceiaşi condiţiuni de clandestinitate ? Cred că în orice caz,li s'ar putea face mari dificultăţi de procedură,fiind dat că nu mă pot cita în regulă aşa curând.-

Sper să-ţi pot da mai multe lămuriri în curând,şi că între timp vei fi putut să-mi spui ce s'a întâmplat la noi.-

Cu mult drag.

ss/. Alexandru

Primesc o scrisoare dela Paris dela fosta mea soţie care îmi confirmă ceeiace credeam a şti,anume că Bianu a trecut în câmpul opus.-

vezi vol 7 f 128-130.

00218

Domnule Preşedinte,

Vă rog în primul rând să iertaţi lunga mea tăcere.-Nenorocirea ce m'a lovit m'a cufundat într'o stare de deprimare şi de desesperare care m'a făcut inapt pentru orice fel de activitate.-Nu pot spune că am învins această criză gravă.-Sunt din contră convins că această nenorocire va rămâne pentru totdeauna legată de viaţa mea ca o rană deschisă.-Am reuşit totuşi să-mi recapăt energia de a lupta.-Pot să vă asigur că voiu pune întreagă această energie în slujba cauzei pe care o reprezentaţi a luptei pe care o duceţi şi în care încercăm să vă ajutăm fiecare după modestele noastre puteri.-Vieţei mele personale nu mai am ~~xixix~~ deacum încolo nimic de consacrat.- Ea este pentru mine o carte închisă căci nu mai po trăi decât în trecut.-Toate forţele care îmi rămân aparţin deci pe deplin,fără nici o rezervă,cauzei noastre naţionale.-Vă rog deci,Domnule Preşedinte, să contaţi pe devotamentul meu nelimitat.-Deacum în colo eu aparţin în întregime cauzei pe care o servim,vă aparţin Domniei Voastre.-

In raportul ce v'am trimis şi după care am dat copii şi celorlalţi doi şefi de partide din opoziţia democratică ce m'a onorat cu încrederea lor,am consemnat impresiunile ce am putut culege până acum cu privire la desvoltarea situaţiunei internaţionale.-Nu aş vrea ca acest raport să ne descurajeze. Nu vreau să afirm prin el că nu vom avea niciun sprijin în acţiunea ce urmărim ci că acest sprijin este o chestiune de timp. Nu îl avem acum pentru consideraţiunile ce le-am arătat.-Rămân convins că îl vom avea când va sosi momentul considerat oportun de cei ce sunt chemaţi a lua deciziunea în această privinţă. Discursul Truman este foarte semnificativ în această privinţă. Este adevărat că,deocamdată,Statele Unite nu se ocupă decât de Grecia şi de Turcia.- Acest discurs cuprinde însă oenunţare de principii generale care alterează în mod radical politica de până acum a Statelor Unite faţă de afacerile mondiale.-Nu este vorba numai de un caz concret,de un răspuns favorabil la cererile de ajutor ale Greciei şi aleTurciei.-Statele Unite şi-a menifestat determinaţiunea lor de a juca un rol activ în afacerile internaţionale.-Ele înţeleg deacum înainte să-şi pună în joc influenţa pentru a ajuta toate popoarele ce doresc a-şi da instituţiuni democratice,împotriva uzurpaţiunilor regimurilor totalitare şi a ameninţărilor de agresiune din afară.-Nu cred că această politică prin modul general şi principial în care a fost formulată să fie limitată georgrafuceşte.-Desigur însă că ea va fi aplicată în fiecare caz în parte în funcţiune de oportunitatea momentului.- Se consideră că rândul României nu a venit încă.-In raportul meu am arătat în ce împrejurări atacarea problemei noastre va fi considerată probabil oportună.

Nu aş vrea desemenea ca raportul meu să fie interpretat în sensul că recomand o suspendare sau o prea mare încetinire a activităţii partidului în interior.-Am vrut numai să spun că nu trebue să somăm,în acest moment,pe anglosaxoni de a face, pentru schimbarea imediată a regimului dela noi,presiuni pe care ei le consideră deocamdată premature.-Desigur însă că cu ~~xtxt~~ cât partidul continuă acţiunea lui de organizare,cu cât el va reuşi să strângă,încă şi mai mult,legăturile,dealtfel destul de puternice,cu opinia publică,va fi mai bine.-

.//.

O altă chestiune pe care voiam să v'o semnalez,în funcţie de concluziile la care am ajuns în raportul meu, este cea a colaborării dintre partidele agrariene din Europa orientală.- Sunt pe deplin conştient de importanţa pe care o prezintă această chestiune,ştiu că ideia agrariană este una din singurele contraponderi ideologice pe care le putem opune comunismului şi,în consecinţă îmi dau seama de rolul ce-i revine în organizarea Europei de mâine.-Cred însă că propunerea lui Macek de a se proceda imediat la o afirmare spectaculară a solidarităţii agrariene în Europa orientală şi de a se sesiza fără întârziere organizaţia naţiunilor unite de problema regimurilor politice actuale din Europa orientală,este prematură.-

Nu există într'adevăr nici o perspectivă care să fie privită de ruşi cu o mai mare îngrijorare şi care deci să provoace din partea lor reacţiuni mai violente,decât aceea a unei federalizări a Europei ~~centrale~~ orientale.-Ori o manifestare de solidaritate în genul celei propuse de Macek seamănă foarte mult cu o pregătire de teren în vederea unei soluţii federale.- Ruşii consideră orice asemenea soluţie nu numai neamicală la adresa lor dar chiar ostilă şi agresivă.- Nu vor ezita să califice orice încercare în acest sens ca reacţionară sau fascistă şi ca îndreptată direct împotriva Uniunii Sovietice.-Ar face cel mai mare caz de ea şi ar pretinde că ea este o dovadă evidentă a afirmaţiunilor lor că aceste State nu sunt încă desintoxicate de ideologia fascistă.- Mă tem că o asemenea manifestare le va da argumente sau mai bine zis - pretexte pentru a întârzia evacuarea Europei orientale.-Aş vrea să fie bineînţeles că în ce mă priveşte,nu înţeleg să exprim vreo rezervă asupra ideii în sine ci numai asupra oportunităţii momentului ales.-Aceleaşi reflexiuni doresc să fac şi despre ideia de a ne adresa imediat în bloc - toate Statele din Europa orientală - Naţiunilor Unite în acest moment.- Pentru motivele arătate în raport şi în această scrisoare,cred că trebue să ne rezervăm această posibilitate pentru momentul în care vom putea conta pe un sprijin din partea Puterilor Occidentale.-

In rezumat,mi se pare că suntem într'unul din momentele cele mai delicate şi cele mai hotărâtoare pentru viitorul nostru.-Mi se pare că cel mai mare tact este recomandabil.Să nu oferim anglosaxonilor niciun motiv - niciun pretext chiar - de a se descărca de răspundere,acuzându-ne că le-am compromis politica printr'o atitudine intempestivă din partea noastră.-

Este dela sine înţeles că consideraţiunile de mai sus nu ne vor împiedica aci de a continua cu cea mai mare râvnă să lămurim lumea asupra problemelor noastre şi asupra nedreptăţilor ce ni s'au făcut.-

Nu pot din nefericire să elimin din această scrisoare şi unele chestiuni oarecum de natură personală.-Vreau astfel să semnalez cazul D-lui Gh.Răutu dela Paris.-Nu vreau să-i pun la îndoială bunele intenţiuni funciare şi să-l învinuesc deci că ar face un joc dublu.-Cunosc însă fapte precise din care reese că nu i se poate acorda decât o încredere limitată.-Este foarte indiscret şi continuă de a întreţine relaţii bune cu unii din tabăra guvernamentală.- In afară de aceasta a exprimat critici cu privire la activitatea unora dintre noi - mă grăbesc să adaug că eu personal nu am fost pus în cauză - ceeace facilitează atacurile adversarilor şi oferă un spectacol de desbinare.- V'aş ruga deci în mod foarte insistent de a nu-i mai acorda misiuni sau însărcinări directe ceeace i-ar permite să se prevaleze de autoritatea Dvs.pentru a da mai multă greutate diferitelor iniţiative nefericite ce ar lua.- Imi permit să vă atrag atenţiunea asupra acestui caz deoarece ştiu că schimbă din când

./.

0029

în când corespondenţă cu Penescu, ceiace îi permite să se reclame de autoritatea Dvs. şi a partidului. Cred de altfel că din moment ce eu, ca membru al partidului, mă aflu în străinătate, ar fi normal ca diferitele bircuri ale partidului să nu dea instrucţiuni altora peste mine şi fără cunoştinţa mea.

In sfârşit, ţineam să vă semnalez cazul grupării dela ziarul ce apare în Franţa "La Roumanie Indépendante". Această grupare pare aşi fi propus ca scop principal al acţiunii sale de a desbina pe românii din străinătate ce lucrează pentru cauza noastră. Acest ziar a publicat atacuri încercând să discrediteze pe unii dintre noi - mă grăbesc să adaug că nici de data aceasta eu nu am fost pus vreodată în cauză. Am informaţiuni precise că sunt în contact cu Legaţia din Paris. Că atacă regimul din România este adevărat. Cred însă că Legaţia urmăreşte înainte de toate să compromită acţiunea noast în străinătate şi cu acest preţ acceptă atacurile care ar putea servi de camuflaj. Mulţi din cei dela această gazetă sunt legionari şi nu cred că ne-ar face bine să ne angajem prea mult cu ei. Vă spun toate acestea, deoarece ei pretind a avea scrisori de acreditare din partea Dvs. Desigur că această afirmaţiune a lor este de natură a creia confuzii printre românii din străinătate şi a ne face sarcina noastră dificilă.

Cred deci că trebue observată o atitudine de foarte mare prudenţă faţă de ei. Mă grăbesc să adaug că voiu continua cercetările şi vă voiu ţine la curent. Dacă mă voiu convinge că există o posibilitate de a lucra util cu ei, voiu fi primul care voiu încerca să nu neglijez această posibilitate. Până acum însă mă simt dator a sugera o atitudine de rezervă. Faptul că într'unul din ultimele numere au publica un articol ditirambic despre Generalul BAGULESCU, cunoscut germanofil al cărui portret este de prisos să vi-l mai fac - şi care a fost prezentat ca unul din eroii "rezistenţei" româneşti, mi se pare a dovedi, dacă nu altceva, cel puţin lipsa complectă de seriozitate a acestor oameni.

Vă rog să primiţi, Domnule Preşedinte, expresiunea sentimentelor mele cele mai devotate precum şi asigurarea că voiu face tot ce îmi va sta în putinţă pentru a merita încrederea ce mi-aţi acordat şi care este pentru mine un motiv de mândrie şi de încredere.

Gr.N.Buzeşti

Berna, 3 Aprilie 1947.

P.S. V'aşi fi obligat dacă m'aţi aminti Domnului I.Mihalache, asigurându-l de devotamentul meu.

N.B.

vezi vol.7. f 128-130.

00221

Domnule Preşedinte,

Vă rog în primul rând să iertaţi lunga mea tăcere.-Nenorocirea ce m'a lovit m'a cufundat într'o stare de deprimare şi de desesperare care m'a făcut inapt pentru orice fel de activitate.-Nu pot spune că am învins această criză gravă.-Sunt din contră convins că această nenorocire va rămâne pentru totdeauna legată de viaţa mea ca o rană deschisă.-Am reuşit totuşi să-mi recapăt energia de a lupta.-Pot să vă asigur că voiu pune întreagă această energie în slujba cauzei pe care o reprezentaţi a luptei pe care o duceţi şi în care încercăm să vă ajutăm fiecare după modestele noastre puteri.-Vieţei mele personale nu mai am xixix deacum încolo nimic de consacrat.- Ea este pentru mine o carte închisă căci nu mai po trăi decât în trecut.-Toate forţele care îmi rămân aparţin deci pe deplin,fără nici o rezervă,cauzei noastre naţionale.-Vă rog deci,Domnule Preşedinte, să contaţi pe devotamentul meu nelimitat.-Deacum în colo eu aparţin în întregime cauzei pe care o servim,vă aparţin Domniei Voastre.-

In raportul ce v'am trimis şi după care am dat copii şi celorlalţi doi şefi de partide din opoziţia democratică ce m'a onorat cu încrederea lor,am consemnat impresiunile ce am putut culege până acum cu privire la desvoltarea situaţiunei internaţionale.-Nu aş vrea ca acest raport să ne descurajeze. Nu vreau să afirm prin el că nu vom avea niciun sprijin în acţiunea ce urmărim ci că acest sprijin este o chestiune de timp. Nu îl avem acum pentru consideraţiunile ce le-am arătat.-Rămân convins că îl vom avea când va sosi momentul considerat oportun de cei ce sunt chemaţi a lua deciziunea în această privinţă. Discursul Truman este foarte semnificativ în această privinţă. Este adevărat că,deocamdată,Statele Unite nu se ocupă decât de Grecia şi de Turcia.- Acest discurs cuprinde însă onenunţare de principii generale care altereaază în mod radical politica de până acum a Statelor Unite faţă de afacerile mondiale.-Nu este vorba numai de un caz concret,de un răspuns favorabil la cererile de ajutor ale Greciei şi aleTurciei.-Statele Unite şi-a manifestat determinaţiunea lor de a juca un rol activ în afacerile internaţionale.-Ele înţeleg deacum înainte să-şi pună în joc influenţa pentru a ajuta toate popoarele ce doresc a-şi da instituţiuni democratice,împotriva uzurpaţiunilor regimurilor totalitare şi a ameninţărilor de agresiune din afară.-Nu cred că această politică prin modul general şi principial în care a fost formulată să fie limitată georgrafuceşte.-Desigur însă că ea va fi aplicată în fiecare caz în parte în funcţiune de oportunitatea momentului.- Se consideră că rândul României nu a venit încă.-In raportul meu am arătat în ce împrejurări atacarea problemei noastre va fi considerată probabil oportună.

Nu aş vrea desemenea ca raportul meu să fie interpretat în sensul că recomand o suspendare sau o prea mare încetinire a activităţii partidului în interior.-Am vrut numai să spuncă nu trebue să somăm,în acest moment,pe anglosaxoni de a face, pentru schimbarea imediată a regimului dela noi,presiuni pe care ei le consideră deocamdată premature.-Desigur însă că cu xtât cât partidul continuă acţiunea lui de organizare,cu cât el va reuşi să strângă,încă şi mai mult,legăturile,dealtfel destul de puternice,cu opinia publică,va fi mai bine.-

./.

O altă chestiune pe care voiam să v'o semnalez, în funcţie de concluziile la care am ajuns în raportul meu, este cea a colaborării dintre partidele agrariene din Europa orientală.- Sunt pe deplin conştient de importanţa pe care p prezintă această chestiune, ştiu că ideia agrariană este una din singurele contraponderi ideologice pe care le putem opune comunismului şi, în consecinţă îm dau seama de rolul ce-i revine în organizarea Europei de mâine.- Cred însă că propunerea lui Macek de a se proceda imediat la o afirmare spectaculară a solidarităţii agrariene în Europa orientală şi de a se sesiza fără întârziere organizaţia naţiunilor unite de problema regimurilor politice actuale din Europa orientală, este prematură.-

Nu există într'adevăr nici o perspectivă care să fie privită de ruşi cu o mai mare îngrijorare şi care deci să provoace din partea lor reacţiuni mai violente, decât aceea a unei federalizări a Europei ~~xxxxxxxx~~ orientale.- Ori o manifestare de solidaritate în genul celei propuse de Macek seamănă foarte mult cu o pregătire de teren în vederea unei soluţii federale.- Ruşii consideră orice asemenea soluţie nu numai neamicală la adresa lor dar chiar <u>ostilă şi agresivă</u>.- Nu vor ezita să califice orice încercare în acest sens ca reacţionară sau fascistă şi ca îndreptată direct împotriva Uniunii Sovietice.- Ar face cel mai mare caz de ea şi ar pretinde că ea este o dovadă evidentă a afirmaţiunilor lor că aceste State nu sunt încă desintoxicate de ideologia fascistă.- Mă tem că o asemenea manifestare le va da argumente sau mai bine zis - pretexte pentru a întârzia evacuarea Europei orientale.- Aş vrea să fie bineînţeles că în ce mă priveşte, nu înţeleg să exprim vreo rezervă asupra ideii în sine ci numai asupra oportunităţii momentului ales.- Aceleaşi reflexiuni doresc să fac şi despre ideia de a ne adresa imediat în bloc - toate Statele din Europa orientală - Naţiunilor Unite în acest moment.- Pentru motivele arătate în raport şi în această scrisoare, cred că trebue să ne rezervăm această posibilitate pentru momentul în care vom putea conta pe un sprijin din partea Puterilor Occidentale.-

In rezumat, mi se pare că suntem într'unul din momentele cele mai delicate şi cele mai hotărâtoare pentru viitorul nostru.- Mi se pare că cel mai mare tact este recomandabil. Să nu oferim anglosaxonilor niciun motiv - niciun pretext chiar - de a se descărca de răspundere, acuzându-ne că le-am compromis politica printr'o atitudine intempestivă din partea noastră.-

Este dela sine înţeles că consideraţiunile de mai sus nu ne vor împiedica aci de a continua cu cea mai mare râvnă să lămurim lumea asupra problemelor noastre şi asupra nedreptăţilor ce ni s'au făcut.-

Nu pot din nefericire să elimin din această scrisoare şi unele chestiuni oarecum de natură personală.- Vreau astfel să semnalez cazul D-lui Gh. Răutu dela Paris.- Nu vreau să-i pun la îndoială bunele intenţiuni funciare şi să-l învinuesc deci că ar face un joc dublu.- Cunosc însă fapte precise din care reese că nu i se poate acorda decât o încredere limitată.- Este foarte indiscret şi continuă de a întreţine relaţii bune cu unii din tabăra guvernamentală.- In afară de aceasta a exprimat critici cu privire la activitatea unora dintre noi - mă grăbesc să adaug că eu personal nu am fost pus în cauză - ceeace facilitează atacurile adversarilor şi oferă un spectacol de desbinare.- V'aş ruga deci în mod foarte insistent de a nu-i mai acorda misiuni sau însărcinări directe ceeace i-ar permite să se prevaleze de autoritatea Dvs. pentru a da mai multă greutate diferitelor iniţiative nefericite ce ar lua.- Imi permit să vă atrag atenţiunea asupra acestui caz deoarece ştiu că schimbă din când

în când corespondenţă cu Penescu, ceiace îi permite să se reclame de autoritatea Dvs. şi a partidului. Cred de altfel că din moment ce eu, ca membru al partidului, mă aflu în străinătate, ar fi normal ca diferitele birouri ale partidului să nu dea instrucţiuni altora peste mine şi fără cunoştinţa mea.

In sfârşit, ţineam să vă semnalez cazul grupării dela ziarul ce apare în Franţa "La Roumanie Indépendante". Această grupare pare aşi fi propus ca scop principal al acţiunii sale de a desbina pe românii din străinătate ce lucrează pentru cauza noastră. Acest ziar a publicat atacuri încercând să discrediteze pe unii dintre noi - mă grăbesc să adaug că nici de data aceasta eu nu am fost pus vreodată în cauză. Am informaţiuni precise că sunt în contact cu Legaţia din Paris. Că atacă regimul din România este adevărat. Cred însă că Legaţia urmăreşte înainte de toate să compromită acţiunea noastră în străinătate şi cu acest preţ acceptă atacurile care ar putea servi de camuflaj. Mulţi din cei dela această gazetă sunt legionari şi nu cred că ne-ar face bine să ne angajem prea mult cu ei. Vă spun toate acestea, deoarece ei pretind a avea scrisori de acreditare din partea Dvs. Desigur că această afirmaţiune a lor este de natură a creia confuzii printre românii din străinătate şi a ne face sarcina noastră dificilă.

Cred deci că trebue observată o atitudine de foarte mare prudenţă faţă de ei. Mă grăbesc să adaug că voiu continua cercetările şi vă voiu ţine la curent. Dacă mă voiu convinge că există o posibilitate de a lucra util cu ei, voiu fi primul care voiu încerca să nu neglijez această posibilitate. Până acum însă mă simt dator a sugera o atitudine de rezervă. Faptul că într'unul din ultimele numere au publica un articol ditirambic despre Generalul BAGULESCU, cunoscut germanofil al cărui portret este de prisos să vi-l mai fac - şi care a fost prezentat ca unul din eroii "rezistenţei" româneşti, mi se pare a dovedi, dacă nu altceva, cel puţin lipsa complectă de seriozitate a acestor oameni.

Vă rog să primiţi, Domnule Preşedinte, expresiunea sentimentelor mele cele mai devotate precum şi asigurarea că voiu face tot ce îmi va sta în putinţă pentru a merita încrederea ce mi-aţi acordat şi care este pentru mine un motiv de mândrie şi de încredere.

Gr.N.Buzeşti

Berna, 3 Aprilie 1947.

P.S. V'aşi fi obligat dacă m'aţi aminti Domnului I.Mihalache, asigurându-l de devotamentul meu.

N.B.

Paris, 15 Octombrie 1946.
Hotel Lancaster.

copie vezi vol. 7. f 80-96, 00224

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheia activitatea noastră, la Conferinţa din Paris, ţin se va fac o scurta expunere despre străduinţele depuse de grupul nostru pentru apararea intereselor româneşti.

Amintesc dintru inceput legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în ţara lupta pentru independenta politică şi economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a inţeles să o susţină la Paris este insăşi cauza Naţionei romane reprezentata de partidele naţional-ţărănesc, naţional-liberal şi social democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinţei din Paris note şi scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice româneşti, - şi anume:

1) Memoriul intitulat "Romania în faţa Conferinţei Păcii", în doua versiuni - una franceze şi alta engleza - la data de 6 August 1946.

Acest Memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice şi economice ale României, cel puţin în măsura în care ele fusesera asigurate prin Convenţia de Armistiţiu din 12 Septembrie 1944.

2) Un memoriu suplimentar, predat delegaţiunilor la 17 August 1946.-

Acest document a fost întocmit de îndata ce proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniştri de Externe, a fost publicat.

3) O lucrare cuprinzând adnotaţiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de Pace, - adnotaţii făcute pe însăşi exemplarele Proectului de Tratat. Acestei lucrari i s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenţia în mod practic, diferitelor delegaţii

..//..

neajunsurile şi nedreptăţile cuprinse în Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4) Insfârşit, conform unei hotărâri luate la 25 August şi consemnată într'un proces-verbal, grupul nostru a redactat un Memoriu final, menit să arate "nedreptăţile şi pagubele suferite de România din ziua Acordului de la Moscova din 23 August 1939 şi până la semnarea Tratatului de Pace".

Aceasta din urmă lucrare a fost prezentată Conferinţei tot în două versiuni, - una franceză şi alta engleză-, sub titlul de "Observaţiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România", la data de 9 Octombrie - adică în ajunul zilei în care Proectul de Tratat, revăzut şi amendat de Comisiuni, trecea în faţa Adunării Plenare.

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegaţii, a fost complectată, în cursul celor două luni şi jumătate cât a ţinut Conferinţa, prin numeroase note speciale sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparaţiilor, a Dunării, a independenţei economice, etc.

Am căutat, în acelaş timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegaţii şi experţii statelor reprezentate la Conferinţa pentru a-i pune, verbal şi direct, în cunoştinţa, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat, cât şi cu acele referitoare la situaţia din România (situaţia partidelor în genere, legea electorale, presiunile în vederea alegerilor, situaţia specială creată partidului social-democrat, etc.)

Grupul nostru a ţinut de asemenea să menţină un contact permanent şi legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferinţa. Graţie acestor legături temeinice, stabilite din vreme, activitatea noastră ca şi interesele româneşti susţinute de noi au fost semnalate şi sprijinite cu simpatie de numeroase ziare americane, engleze, franceze, elveţiene, portugheze, etc.-

Interview-uri şi articole de ale mele au apărut în primele pagini şi uneori la loc de frunte în diferite jurnale şi reviste apusene, - semnalez printre altele interview-urile din "New York Herald Tribune", "Une Semaine dans le Monde", Weltwoche",Zuricher Zeitung", "La Libre

..//..

Belgique", etc., - articolul din revista "Documente", precum şi cele trei editoriale apărute în "Journal de Geneve" şi reluate apoi de agenţia Reuter pentru presa mondiala. Subliniez insfârşit ca, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâiu ziar politic al Franţei, "Le Monde" a consacrat mai multe editoriale pentru apărarea cauzei româneşti,-citam astfel articolele referitoare la problema reparaţiilor şi la problema Dunărei precum şi cel cuprinzând o expunere critica a intregului Tratat de Pace cu România.-

Marile ziare anglo-saxone care apar la Paris -New York Herald Tribune" şi "Daily Mail" - au consacrat de asemenea articole documentate, - direct inspirate din diferitele noastre memorii şi note, problemei Dunărei şi problemei reparaţiilor.-

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susţinute de grupul nostru, fără a intra insă în amănunte, de oarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii şi note.-

Trei categorii de probleme erau de luat in consideraţie: problemele teritoriale, problemele politice şi problemele economice.

1) In ce priveşte problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziţie, cu hotărâre şi precizìune, în chestiunea hotarului apusean cerând anularea "Arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrala a vechei noastre frontiere. Deşi pusă la ordinea de zi a Conferinţei şi desbătută, atât în şedinţele plenare cât şi în Comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai inainte deslegată, în urma acordului deplin ce se stabilise între cei patru Miniştri de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adâncă mulţumire a intregului popor românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.-

Problema hotarului nostru nordic şi răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei, de oarece era privită ca fiind "soluţionată" prin actul de Armistiţiu încheiat între Naţiunile Unite şi România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunei Basara-

..//..

biei şi Bucovinei de Nord şi să expunem în cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 1940.

Cel dintâiu Memoriu publicat a semnalat aceasta problema printr'o harta etnografică precum şi prin unele consideraţiuni de caracter istoric. Cel de al doilea Memoriu a arătat precis ca cedarea provinciilor răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui "acord" ci în urma unei note ultimative. Insfârşit, Memoriul final a expus cu toata apăsarea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.-

In aceeaşi chestiune am trimis Conferinţei, spre complectarea memoriilor noastre şi intărirea tezelor susţinute de noi, declaraţiunile oficiale ale partidelor naţional-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau de asemenea afirmarea drepturilor noastre etnice şi istorice asupra provinciilor răsăritene.

Insfârşit ultimul Memoriu, desăvârşind o argumentare pe care am susţinut-o în timpul Conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusa României printr'un act arbitrar de voinţa al conducătorilor Germaniei naziste.

2) Intru apărarea independenţei noastre politice grupul a cerut:

a. un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului românesc ;

b. garanţii efective de ordin internaţional pentru ca principiile enunţate in primele articole ale Proectului de Tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală;

c. aşezarea Tratatului de Pace sub inalta obladuire a Curţii Internaţionale de Justiţie pentruca interpretarea textelor şi deslegarea diferendelor să nu rămână în atribuţiunea exclusivă a unor organe politice şi diplomatice, ci să fie supusă unui control juridic.-

3) Pentru apărarea independenţei noastre economice am cerut:

a. infiinţarea unei Comisiuni de reparaţii şi restituţii;

b) revizuirea intregului capitol al reparaţiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de inplinit;

c) reducerea cererilor de despăgubiri anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama

de sleirea complectă a economiei româneşti;

d. integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei dele mai favorizate şi prin inlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate, în afară de orice norma de drept şi buna gospodărie diferitele Sovrom-uri;

e) menţinerea principiului libertăţei de navigaţie pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunărei rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţilor inţelegere şi simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparţinând Commonwealth-ului britanic s'au inspirat direct din documentele noastre pentru a cere crearea unei Comisii de Reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini cari apasă economia românească. Alţi delegaţi, reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis ca tezele grupului nostru, intemeiate pe principii de interes general, se confundă cu ţelurile mai indepărtate pe care Marile Puteri apusene sunt hotarâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţa quasi-oficiala.-

Totuşi trebue să constatăm cu adânca părere de rău, - părere de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziare precum şi în Memoriul final - ca cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate in consideraţie de Conferinţa. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonierii şi la reparaţiile propriu zise. Aceasta neputinţa de a schimba stipulaţiile iniţiale ale Proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1) Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul Conferinţei şi care a fost tot mai mult agravata prin discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de state de sub in-

../..

răurirea Moscovei.

Puterile occidentale, chiar atunci când au încercat să apere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistența lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o spartura între Marile Puteri.

2) Dorinței Puterilor Apusene de a ajunge numai decât la resultate "concrete" chiar în cursul acestei Conferințe. In acest scop ele s'au învoit cu URSS ca în fața Comisiilor, Marile Puteri să sprijine (oricare ar fi convingerile lor !) toate articolele asupra cărora cei patru Miniștri ai Afacerilor Străine stabiliseră un acord. Astfel au trecut, cu toata opoziția micilor puteri cele mai multe clauze politice și economice din Proectul întocmit de Miniștrii de Externe.

3) Nerăbdărei reprezentanților Marilor Puteri de de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziții in chestiunile răsăritene la cercetarea problemei capitale, de care după părerea lor atârna pacea lumii; problema germană.

4) La aceste cauze de ordin general se adaogă, în ceace privește Tratatul cu România, o cauza specială de o deosebită gravitate.-

Delegația oficială română nu a avut curajul să ridice niciuna din problemele de care erau legate independența politică și independența economică a țării. Spre deosebire de alte delegații, ca de pildă delegația ungară și delegația finlandeză, care au încercat să apere cauza țărilor lor chiar împotriva revendicărilor rusești, reprezentanții oficiali ai României au rămas statornic sub controlul Delegației sovietice și nu au îndrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertăților politice și nici pentru a arăta uriașele sarcini îngrămădite in mod abusiv de către Uniunea Sovietică asupra țărei. Cu toate întrebările puse de delegații celorlalte țări cu privire la "reparațiile" impuse României, cu toate destăinuirile facute de presă în aceasta privința, delegația română rămas muta ascunzând chiar memoriile alcătuite de experții săi și refu-

zând astfel, în mod vădit, să apere cauza României. Acestui fapt i se datorește ca delegațiile Puterilor Occidentale nu s'au considerat să arate față de problema reparațiilor românești aceiași solicitudine pe care au arătat-o pentru aceia a reparațiilor ungare și finlandeze.

Delegația oficiale română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele din acestea erau într'adevăr excesive și nedrepte, așa cum am arătat cu stăruință în memoriile noastre ca și în notele și scrisorile personale adresate direct conducătorilor delegațiilor respective. Faptul însă ca delegația noastră oficială, acoperind uriașele sarcini impuse de Soviete, nu a atacat decât cererile Puterilor Apusene - vădind astfel partinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică față de Occidentali,- a împiedecat pe reprezentanții acestor puteri să reducă, în măsura în care s'ar fi cuvenit, pretențiile lor împotriva României. Strădaințele noastre au fost neputincioase fața de jalnica impresie produsă de vinovata slugarnicie dusă până la trădarea intereselor naționale de care a dat dovada delegația oficială română. In aceasta privință expunerea amănunțită a problemei reparațiilor românești, pe care delegatul american Thorp a făcut-o în ședința din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemai pomenită gravitate, împotriva reprezentanței oficiale române.-

Datorita condițiilor arătate mai sus, întreaga activitate a Conferinței a dat impresia unei lupte între doua tabere adverse dornice să-și asigure fiecare poziții cât mai avantajoase pentru ziua de mâine și gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate pe ordinea de zi.

IV.

Trebue să semnalez totuși unele rezultate pozitive la împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră :

1) In problema Dunărei deși nu s'a ajuns la o deslegare imediată și precisă cum am fi dorit-o, s'a obți-

..//..

nut totuşi un rezultat care ţine seama de principiile apărate de noi prin Memorii, note speciale şi presa. S'a admis astfel, chiar in textul Tratatului, afirmarea libertăţei navigaţiei şi a egalităţei de tratament. Tot odata s'a hotarat convocarea in termen de şase luni a unei Conferinţe internaţionale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar şi a Marilor Puteri interesate - şi s'a recunoscut, pe cale subsidiară, existenţa în drept a vechilor aşezăminte internaţionale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.

2) Adoptarea clauzei naţiunei celei mai favorizate a fost recomandata, asigurandu-se astfel in principiu o legătura constantă între toate economiile naţionale de care depind insăşi unitatea şi libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnelez ca în acelaş timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferinţa de Pace, organizaţia Naţiunilor Unite desfăşoara prin Consiliul Economic şi Social precum şi prin alte organisme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.

Proectele de pe acum cunoscut stărua asupra necesităţei de a considera economia europeana, care treaue reconstruită, ca un tot cuprinzând şi ţinuturile balcanice şi Dunărene. Aceste proecte condamna de pe acum cu asprime măsurile discriminatorii care se ridică în calea liberărei şi unificărei economiei europene.

3) Recursul la Curtea Internaţională de Justiţie suprem for judecătoresc strâns legat de Organizaţia Naţiunilor Unite, a fost admisa în principiu de Conferinţa. Aceasta instanţa capata astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor şi de a judecă litigiile isvorate din aplicarea lor

Fireşte, se cade să amintim ca toate aceste rezultate pozitive nu au până acum decât un caracter provizoriu. Ele sunt simple recomandaţii (votate cu o majoritate de doua treimi) pe care Conferinţa le supune hotărârei finale a celor patru Miniştri ai Afacerilor Străine. Este de

..//..

presupus ca aceste propuneri vor mai avea de infruntat o dârză opoziţie. De pe acum însă marea majoritate a naţiunilor s'a pronunţat în favoarea lor.

Cei mai insemnaţi bărbaţi de Stat din apus au încercat să potolească intrucâtva ingrijorarea generală, pricinuita de neputinţa Conferinţei de a ajunge la soluţii drepte, precise şi definitive, printr'un şir de declaraţii în favoarea unei federari economice şi politice a Europei. Amintim astfel diferitele discursuri ţinute de Domnul Winston Churchill pe aceasta tema şi indeosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele doua alocuţiuni ale secretarului de Stat Byrnes; precum şi ultimele cuvântări ale Mareşalului Smuts. Se pare ca ne-am afla în ajunul enunţărei unui program mai precis referitor la organizarea sistematica a continentului European, ca o prima etapa a unei aşezări unitare a lumii.-

Un asemenea prigram intâmpină mari greutăţi şi este incă departe de a fi implinit. Totuşi trebue să subliniem cu bucurie ca el se peapropie de ceace grupul nostru, dând glas dorinţelor intregului neam romanesc, a cerut cu stăruinţa Fruntaşilor Marilor Puteri in repetate rânduri. In adevăr am stăruit pentru enunţarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor veşnice ale civilizaţiei sale, şi la care toate popoarele Continentului să poată adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program, sprijinit pe uriase forte morale şi materiale, ar putea stârni un mare curent de solidaritate europeana, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apararea fiinţei şi credinţelor sale, o ţinta comună de atins.-

V.

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei româneşti la Conferinţa Păcii. Conferinţa a luat sfârşit; Pacea însă nu e încă implinită. Va fi nevoe de multe sforţări pentru a se ajunge la acea ordine unitară

..//..

şi generală care singură poate chezăsui astăzi pacea şi securitatea popoarelor.-

Misiunea grupului nostru nu este deci încheiată. Trabue să ne străduim mai departe lămurind şi apărând principiile pe care le-am pus înainte, în timpul acestei conferinţe. Trebua să căutăm să dobândim pentru credinţele pe care le-am aparat în numele poporului nostru şi care astăzi sunt cunoscute de fruntaşii tuturor statelor, o consfinţire în cadrul nouei organizări a lumei.

Tin să arăt, la sfârşitul acestei etape a activităţei noastre, ca ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplina solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie. Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţei noastre sufleteşti şi la împlinirea datoriei către ţară.-

ss. Grigore Gafencu

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborarea între noi, cei a i prezenţi şi cei cari între timp au părăsit Parisul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu, care cu maestrie a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasa a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de tineri Român şi Românce în frunte cu prietenul Brutus Coste şi anume:

Aristide Burillianu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurice Ghyka, Ion Haralamb, Cocuţa Manescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu. Radu Plessia, Titu Rădulescu-Pogoneanu precum şi colegii noştri militari Lt. Col.Constantin Atanasiu, Maior George-Emil Iliescu şi Maior Basil Raţiu.-

Paris, 16 Octombrie 1946

Prof. Augustin Popa
George Raut
pt.V.V.Tilea-
G.Raut
D.N.Ciotori.

N.Caranfil , personal
şi pentru Alexandru
Cretzianu

N.I.Herescu

14

Paris, la 25 Octombrie 1946

00234

19.VIII.1947

Găsită în caseta predată de mine.
ss.N.N.Popescu

vezi vol.7.f 141–143.

Dragă Picki,

Inainte de a pleca la Geneva, G.G.m'a rugat să-ţi trimit copii depe procesele verbale încheiate în "afacerea Dianu" de care cred că aţi auzit deja. G.G.s'a gandit întâi să le trimită chiar dlui.Preşedinte.A renunţat până în cele din urmă spre a nu răpi din vremea preţioasă a dlui. I.M.- A socotit totuşi necesar ca aceste hârtii să fie transmise în ţară şi anume ţie - spre a fi la îndemână în cazul în care chestiunea ar fi ridicată din altă parte. Rămane deci la aprecierea ta când şi cum să le foloseşti.

Mă apucasem să-ţi scriu un lung dar destăinuit răvaş prin dl.B.B.- Cu toate că n'am izbutit să-l isprăvesc, am ajuns prea târziu la gară, unde urma să-i predau scrisoarea. Dl.B. a petrecut aici mai puţin de două zile şi asta tocmai când lucram zi şi noaptea al doilea memoriu. L-am văzut totuşi o jumătate ceas în tovărăşia lui G.G.-

Sper că "observation sur le p./de troité avec la R." v'a parvenit deja. I s'a dat drumul pe mai multe căi şi astfel este de presupus că a ajuns în mâinile voastre A avut o foarte bună primire, atât în cercurile oficiale cât şi în presă (cea americană şi cea elveţiană) Am convingerea că acţiunea noastră a fost de folos. Rezultatele practice nu vor fi fiind strălucite; s'au marcat totuşi câteva puncte şi s'a făcut cunoscut în cercuri largi adevărul.

Echipa băeţilor noştrii a lucrat fără oprire timp de trei luni. Laude se cuvin tuturora, dar ţin să reneg în special munca lui Titu _ a cărui contribuţie la cele două memorii a fost remarcabilă.

./.

In primul este scris "aperçu-el" despre Transilvania şi a colaborat la Dunăre; în al doilea, a redactat partea teritorială şi militară. Hârtiile sunt aproape exclusiv isprava lui. Am fost tare nemulţumit de cele trei luni cât am fost împreună. La capătul lor suntem cam frânţi de osteneală, dar răsplătiţi de conştiinţa participării la o muncă folositoare.

Simt o mare nemulţumire văzând că ostenelile mele, zeci de scrisori dela Lisabona de a aduce laolaltă pe G.G., Alexandru şi   au dus la rezultatul dorit. Sunt fără îndoială cei mai capabili şi indicaţi pentru misiunea de a da în afară ecoul luptei de acasă.

G.G. a fost admirabil aici. A văzut sute de oameni: delegaţi, gazetari, politicieni. A pledat, a scris, a vorbit şi s'a făcut peste tot măcar ascultat dacă nu urmat Tu şi cu Buzel, care ştiţi cât este de greu şi dobândeşte o leacă de autoritate peste graniţă, trebue să stăruiţi pe lângă cei deprinşi mai mult cu lupta de acasă; faceţi-i să înţeleagă că G.G. este mai mult decât necesar; nu trebue descurajat prin nimic. Anumite rezerve şi prudenţă de limbaj nu trebuesc răstălmăcite; în majoritatea cazurilor am fost necesare tocmai spre a obţine un efect. Tactica nu poate fi determinată în amănunte acasă.

Tin să rog în special, pe Buzel să nu mai ia în seamă toate intrigile ce s'au făcut prin 1944. Am avut ocazia să văd desarele complecte ale afacerilor "Nicolae" şi "Franasovici" şi m'am putut convinge că G.G. a avut o atitudine ireproşabilă. Posed, în acest sens, chiar probe scrise. G.G. a avut impresia că Buzel i-a făcut atmosferă ostilă la Renée şi la Mircea. Era foarte mâhnit astă vară, Am izbutit să-l conving că nu trebue să dea atenţie tuturor vorbelor cari i-au ajuns la ureche. Socotesc chiar că activitatea dela Paris ar fi un excelent prilej pentruca Ginel să reia raporturile cu G.G.- Ar trebui să-i scrie şi ar trebui să inspiraţi o vorbă bună (de apreciere) şi din altă parte. Câteva cuvinte dela Minea l-ar menţine în starea de spirit combativă în care l-am văzut aci.

Adaog că şi xxi   şi-a dovedit activitatea la Londra. Cunoaşte lumea şi are acces la personalităţile de frunte. Din nefericire, Cornel B. a rămas un provincial timorat fără legături şi fără activitate.

./.

Si acum, două vorbe despre afacerea [...]nu. La începutul lui Septembrie a găsit cu cale să trimită conform cu scrisoarea un memoriu despre Beni (lucrarea lui Radu C., plus extrase din nişte hârtii inedite a lui Nicolae Titulescu - folosite fără autorizarea dnei. Titulescu căreia i le-a furat) - pusă într'o copertă aidoma alei noastre, cu acelaş titlu şi cu o introducere în care se spune că este o complectare a volumului nostru. A fost veştejit de toată lumea şi în special de G.G.- Dat fiind că a raportat probabil, celor de acasă eroismul său, este bine ca documentele cari stabilesc adevărul să se găsească acasă.

Bianu s'a dovedit încă odată un aflător în treabă şi un încurcă lume, pe măsura prostiei şi încăpţânărei sale cunoscute.

+

Spune alor mei că suntem bine. Tanţi a fost cu mine două luni. A plecat zilele trecute la Lisabona. Eu mă întoc acolo peste 5 zile, vom lichida totul până în preajma Crăciunului, după care o voiu porni, fie spre Alexandru, fie spre Dumitru.

Dela unii amici cari te vor vedea, vei afla mai multe! Eu sunt nevoit să închei căci a sosit ora remiterii plicurilor. Îmi poţi scrie la Lisabona prin B.B. (i-am dat indicaţiile necesare) Vă voiu trimite de acolo rapoarte mai complecte despre situaţie. Sunt tot mai încrezător că vom eşi la liman mai repede decât ne aşteptam.

Toate celor alor tăi. Te îmbrăţişez fräţeşte.

ss. Brutus

12

21 Mai 1947

vezi vol. 7. f 144-148, 00237

DRAGA PICHI,

Cât de bine-mi pare că am o ocazie de a-ţi scrie. Am primit scrisoarea ta adresată dela Paris.,precum şi ultima aci.Mă bucur că constat că,cu toate unele nepotriviri create de distanţă,informaţii de a doua mână,aşa ne-înţelegem mai bine ca niciodată.-

Tiu să-ţi spun deci că am şi am avut exact punctu de vedere pe care îl expui tu în scrisoarea din 15 IV.Te rog să crezi că-mi dau perfect seama de poziţia excepţională pe care o are Buzel.Deastfel,am avut avantajul de al cunoaşte ceva mai bine şi ai urmări judecata extraordinar de lucidă.Afară de asta în principiu,nu pot eu avea o altă atitudine,decât cea luată de voi.Eu când sper să nu-ţi mai faci griji inutile.-

Singura deosebire pe care mi-o impune faptul că mă găsesc în afară,e de a vă informa de cele de voi nu puteţi vedea direct,pentru ca voi să aveţi toate elementele de judecată.Am impresia că asupra acestui punct m'ai înţeles.Nu ştiu însă de unde ai cules impresia că unii dintre noi ar avea tendinţa de a forma o curte sau bisericută.Măcar dacă-l cunoşti pe Brutus,îi putea să-şi dea seama că nu poate fi vorba de aşa ceva.-

Dar evident că rolul celui care incearcă să evite fricţiunile eingrat: Incă să fi greşit interpretat din amândouă părţile .Ai făcut si tu deatâtea ori experienţa asta ca să şti ce importanţă au ....

In acelasi timp a-şi dori să fi mai circumspect cu ştirile pe care le primeşti din dreapta şi stânga şi mai ales să fi mai puţin prăpăstios.Dacă n'ar fi decât exemplul fantanzmăgoric cu vânătorile de lei ale lui DINU.Sunt şi aşa destule motive de griji,ca să nu mai adăugăm si noi altele.-

In general armonia aci a făcut progrese.Î-mi închipui că veţi primi textul înedit cu mai multe semnături.-

./.

12

00238

După întâlnirea de acum vre'o două săptămâni. Partea practică ~~prin~~ e hotărârea de a scoate un memoriu economic şi un Buletin Trimestrial ,rămânându-ne în colo starea grea.Intâlnirea n'a fost lipsită de unele momente agitate provocate atât de şocul scrisoarei de investitură si de unele manifestări de rigiditate si temperament. Toate,insă s'au liniştit şi s'au terminat într'o admosferă de înfrăţire generală.Nemulţumiţii au rămas totuşi cei mai puţini interesanţi Viorică şi Cita.Imediat după asta au venit cele trei scrisori care au adus la nemulţumirile celor din urmă (plus Nicuş şi pentru că nu ne face nici o mentiune de ei.In cel priveşte pe autorul de cărţi este de fapt oarecum cel mai dispus să intre in ideile lui B.,cu care a colaborat ăn timpul din urmă cât se poate de restrâns desigur insă că susceptibilitatealui se mai zgândăreşte din când în când.Astfel mi-a spus că scrisoarea nu a fost atât pentru a-i mulţumi pentru ce a făcut,că pentru a i se indica o subordonare.Desigur că pilula e greu de înghiţit pentru toţi aceşti oameni mai în vârstă care au idei că şi ei au făcut ceva în timpul din urmă. Deocamdată,am acceptat formal principiul egalităţii în străinătate .In fundul conştiinţei ne dă însă lupta între siguranţa că dispoziţiile celor din ţară sunt categorice şi dorinţa de a evita subordonarea.Aceasta ca să ştii cum stau lucrurile.Adaug că şi Brutus s'a simţit primit dintr'o neintelegere cu totul inutilă,dar a primit apoi reparaţii totale şi mai mult decât elegante.-

Părerea mea,despre toată acestea ei că trebue ţinut seama de factorul omenesc.Pe dealtă parte cred că este inutil să arunci pe unii oameni de cealaltă parte.Judecările pur etice sau clasificaţiile interne sunt foarte importante,dar străinii nu pot intra în asemenea amănunte (pentru ei) şi nu trebue,odată ce s'a acceptat colaborarea unor oameni să se dea spectacolul diversiunilor sau rezervelor afişate în afară de canaliile patente şi perseverente şi de nulităţi fiecare trebue folosit cu maximum de randament.-

Comportarea faţă de fiecare dinafară dela caz la caz faţă de unii,e mai bine să mentii contactul in deaproa

./.

pentru a controbalansa alte eventuale influente decât să-i tragi cu răceală sau bobârnace.-

In ce priveste pe burlacul vânător e mult mai bine decât la început. Desigur că informaţiile tale de energie le-am cam inervat. Dar nu trebue să ei in serios reacţiile lui. Aci intre prieteni isi revine din deprimarea acumulată la domiciliul intermediar şi chiar somaţiunile tale au în cele din urmă un efect tonic.

Nepotul nostru a plecat in America pentru conferinţe si consultagii juridice în vederea unor viitoare codificări internaţionale. Sunt convins că acolo îi va veni mintea la cap.-

Am fost foarte impresionat de tribulaţiile lui CAMILUS asigură-l de toată afectiunea mea. Fi prudent.

Te sărut cu mult dor, precum şi pe Sisi si Anica

1

21 Mai 1947

19 - VIII 1947 00240
găsită în caseta predată
de mine.
ss/N.N.Popescu.

copie v. vol. 7. f 162-163.

DRAGA PICHI,

Adaug şi eu câteva cuvinte la paginile numeroase pe cari le primeşti prin curierul de faţă.Am primit ultimele tale două scrisori la un interval de o săptămână una de alta.Materialul pentru proces nu a sosit la timp,dar nicin ici nu la-m fi putut folosi la 17 Aprilie,dat fiind felul în care am evaluat atunci lucrurile.Consultaţia O.este excelentă.A ta deasemenei.Iţi precizez - mai mult din pedanterie - ce sumă nu se află sub sechestru penal "ci blocată" de Curtea până la pronunţarea ,Lucrurile sau petrecut aşa: PUNGASOVICI,a pus sechestru, pe care ALEX.l-a atacat la Curtea Federală.-

In timpul când Curtea Federală examina opoziţia lui ALEX.,(care a durat cam trei luni) adversarii simţindu-şi pozitia slabă,au introdus o actiune civilă de revindecare a sumei,cerând totodată blocarea ei.Tribunalul Berna,având în vedere importanţa litigiului admis blocarea până la pronunţarea asupra acţiunei însăşi(Intre timp Curtea Federală a admis opozitiei lui ALEX.ridicând sechestru).

Azi suma este aşa dar blocată la Curtea de Apel.In ziua in care se va pronunţa asupra actiunei civile (prin acceptarea sau respingerea exceptiilor de incopetenţă invocate de noi) implicit va avea să se pronunţe şi asupra blocării .

Iţi multumesc pentru materialul ducumentar trimis.Am şi expediat lui RADU cei erau destinate.

Suntem mereu cu gândul la voi.Ne este foarte teamă şi nu ştim cum să vă recomand mai insistent să fiţi prudenţi şi să nu vă expuneţi inutil.Vom

./.

avea incă luni grele de trecut - mai ales până înt[illegible]mnă. Eu personal sunt optimist; dar plin de grije din pricina voastră. Te rog să nu neglijezi nici o ocazie spre a ne scrie, chiar dacă nu primesti imediat un răspuns.-

Alăturând un articol plin de curaj al lui ALEX. intr'una din revistele cele mai cu autoritate de peste apă. Lucrează admirabil şi şi-a câştigat opozitie mare prin seriozitatea, competenţa si farmecul lui. Sunt comvins că prezenta lui VIVI si a lui BUZEL acolo, va avea repercursiuni sensibile pentru noi. (Vivi e mult mai bine de re'o săptămână şi nu trebue să-ţi faci sânge rău dacă il vezi protestând! Acum incasez eu în locul tău, dar mă bucur să-l văd reluându-şi încet, încet forma din trecut.

Te imbrăţişez cu aceiaşi verbe şi afectuasă prietenie.

P.S. Am primit geamantanul cu hârtii inclusiv scrisoarea în chestiune.

19.VIII.1947

Găsită în caseta predată
de mine.

ss.N.N.Popescu

13

00242

Copie vezi vol. 7. f 191-193

Dragă Picki,

Am foarte puţină vreme pentru a scrie această scrisoare,- Am lipsit timp de o lună în Italia şi la întoarcere am aflat că în scurtă vreme vom avea o ocazie. Am avut de făcut foarte multe lucruri în acest interval de timp destul de scurt, între altele rapoartele ce veţi primi în acelaş timp cu prezenta scrisoare şi pe care te rog să ei măsuri să fie distribuită alor tăi. Te rog să explici la fiecare în parte devotamentul meu şi să le explici că cele trei luni de tăcere delà sosirea mea în Elveţia sunt atribuite faptului că am fost prea sdrobit pentru a desfăşura vreo activitate oarecare.Sunt însă cuprins de cea mai mare descurajare, dar cu preţul unor mari eforturi am reuşit totuşi să mă pot domina într'o oarecare măsură, astfel încât să pot desvolta o activitate oarecare, care să vă facă să merit încrederea ce mi s'a acordat.-

Trec deci direct la unele obiective despre care doresc să vă informez:

1. H. şi H. dupe cum ştiţi au plecat din ţară. Acasă la ei nu li s'a putut da de urmă. Au dispărut complect din circulaţie. Nu mai ştiu deci absolut nimic despre ce s'a întâmplat cu propunerile mele. Stiu cu preciziune, că au fost transmise unele treburi. Nu a intervenit însă vreun răspuns, deoarece în aceste împrejurări am fost lipsiţi de unele posibilităţi ce ni se promiseseră, ceeace explică tăcerea sa prelungită, căci nu am avut până acum nicio ocaziune de a vă spune aceste lucruri. Desigur că la plecarea mea acolo, voiu relua chestiunea şi voiu vedea ce este de făcut.

2. Dacă citeşti raportul meu cu atenţiune, îţi vei da seama că este puţin probabil că în împrejurările actuale chestiunea să îi preocupe. Ea ar putea desigur deveni actuală în următoarele ipoteze: insuccesul conferinţei; succesul conferinţei urmat de rezultatul aşteptat ceeace ar deschide perspective unor schimbări la voi, eventuale noui consultări populare cari însă nu sunt deosamdată de prevăzut. ./.

Aceasta este tot ce ştiu şi tot ce vă pot spune Nu voiu lipsi de a vă pune la curent dacă se iveşte ceva nou. Te rog ca la rândul tău să informezi pe amicul la care ţi-ai petrecut luna de miere şi pe care îl ştiu foarte nerăbdător şi nemulţumit de lipsa de ştiri. Dar ce pot face? Puteţi în orice caz cônta pe mine, că odată ajuns acolo, voiu face încercări energice de a relua chestiunea şi de a vedea în sfârşit la ce ne putem aştepta. Am impresiunea însă că totul depinde de desvoltarea situaţiei după cum ţi-am arătat mai sus. Aci în orice caz, nu am de unde ajuta chestiunea.-

V şi I sunt încă unde ştiţi. Elveţienii fac dificultăţi din cauza modului stângaciu în care G.G. fără a fi rugat de voi şi crezând că face bine, le-a pus chestiunea vizei. I-a dat dela început un caracter politic ceeace a ridicat suspiciunile imbecililor şi fronsarzilor de elveţieni. Cei în zona cărora se găsesc, au rugat pe G. să intervină pentru viză crezând că el dispune de relaţii intime aici. El s'a dus imediat şi a spus de cine era trimis. Această imprudenţă a compromis toată chestiunea.- N'avea decât să spună că intervine cu titlu pur personal ca prieten.Dar după cum ştii îi este imposibil de a se reţine de a-şi da importanţă. In orice caz, prinzând complicaţiile eu am cerut insistent să nu se facă absolut nimic şi să aranjez chestiunea după sosirea mea în Elveţia. Din nefericire, demersul se puse cu câteva zile înainte de sosirea mea. De atunci sunt trei luni şi jumătate şi continuăm să aşteptăm rezultatul. Din fericire o viza pe ea atunci deja rezolvată. Căci dacă G.G. m'ar fi inclus şi pe mine în demersul lui nu aş mai fi sosit aci niciodată. Dacă eram lăsat rezolvam singur chestiunea aşa cum am cerut, ei ar fi fost de mult aci. Căci am mijloace să intervin la cei mici prin birouri unde chestiunile se rezolvau pe cale pur administrativă aşa nu fac persoanele pătrunse de o idee exagerată despre importanţa lor.-

In orice caz, chestiunea vă încurcă cât se poate de mult.Sunt blocat aci în Elveţia căci nu vreau să plec mai departe abandonându-i pe ei. Sunt obligat sa să-i aştept pentru a se putea continua călătoria. Poate de acum în câteva zile nu se rezolvă chestiunea, atunci vom încerca să-i ducem în Italia şi ne vom întâlni acolo. V. suferă foarte mult de izolare şi nervii lui sunt într'o stare ingrijorătoare

Este cuprins

Este cuprins pentru motive pe cari îmi este cu neputinţă să le pricep şi pe cari dealtfel nici nu prea este în măsură să le formulez destul de clar, de o adevărată furie tranzacţională. Mi se pare că propunerea nu are nici un sens dar ea ar fi o crimă inexcuzabilă în împrejurările actuale.- Dealtfel ne-ar compromite şi poziţiunea morală. M'am confirmat din nefericire în convingerea mea că cu toate splendidele lui calităţi intelectuale este om slab cu care în vremuri grele nu se poate face mare lucru. Ar trebui să-l supraveghiez incontinu ca să nu facă cine ştie ce greşit. Cred că ar fi fost formal în starea morală în care mă găsesc. Te asigur că de a mă ocupa de propriul meu moral de a învinge criza grea prin care trec este destul de grea pentruca misiunea de a mă ocupa şi de altul, care dealtfel nu are nici un motiv legitim să fie în starea în care se găseşte, să nu mă apese într'un mod aproape insuportabil.

Nu pricep prea bine ce am de pus la punct în ce priveşte pe Dianu. L'am văzut o singură dată, el a venit la mine şi nu am a mă plânge de atitudinea lui. Mi-a declarat în mod solemn că în străinătate se va abţine dela orice critică publică împotriva lui G. pentru a nu oferi spectacolul desbinării. Pe câte ştiu, aici şi-a ţinut angajamentul. Să-l iubească nu pot să-i cer, mai ales că nici eu nu pot să-l iubesc. Sti foarte bine că am consimţit să intru în relaţii cu el, cu toate agissement-urile lui împotriva mea - numai din consideraţii utilitare. Este vorba pur şi simplu de a căsătorie de interes, în fond împărtăşesc părerea lui Dianu despre "proprietarii cauzei noastre" Este însă bineînţeles că mă voiu feri să o exprim. Ar trebui să ştiu mai precis în ce constă "intrigăriile" lui Dianu despre care îmi vorbeşti în scrisoarea ta. Comentariile lui la care face aluzie Camil, despre scrisoarea ce o posed şi care"nu pune chestiunea şefiei" nu fac decât să reflecteze interpretarea pe care eu însumi i-am dat-o despre această scrisoare în scopul de a menaja susceptibilităţile unora şi în special ale lui G. şi de a nu compromite astfel posibilităţile de colaborare. In orice caz, în lipsa unor informaţiuni mai precise nu înţeleg să mă asociez la nicio punere la punct ce ai face faţă de Dumitra şi ţin ca acest lucru să fie destul de clar.

Titu lucrează foarte bine şi în această privinţă sunt mai mult decât mulţumit de el. Ţi-aş ascunde însă întregul adevăr dacă nu ţi-aş spune că îmi displace rolul ./.

exagerat pe care şi l-a asumat în suita lui G. Aceeaşi reflexiune despre Brutus care pe deasupra mi se pare prea deschis la toate pretenţiunile şi înclinat a le difuza. Sper că aceste lucruri nu te vor afecta prea mult. Dar eu consider că prima condiţie a unei adevărate prietenii este o desăvârşită sinceritate. Dealtfel sunt lucruri de puţină importamţă pe lângă multele lucruri bune ce se pot spune despre amândoi.

Te rog transmite toată afecţiunea mea soţiei tale.-

Te îmbrăţişez

Bunel.

P.S. In ultimul moment aflu că s'a obţinut viza pentru V. Dacă elveţienii nu-şi retrag cuvântul sper să fie aici în câteva zile. Nu am putut încă obţine pentru I. Voiu continua eforturile, dar mi se pare mai greu acum decât dacă nu ar fi fost sezizaţi cei mari. In orice caz, dacă întâmpin prea multe greutăţi, o voiu duce în Italia.-

3

copie regi vol. 7. f 167 – 168, Berna 16 Martie 1947

19 - III - 194[?] 03246

Găsită în casetă prda
tă de mine.
ss/ N.N.Popescu.

DRAGA PICHI,

Am primit scrisoarea ta şi-ţi voi răspunde mai pe îndelete după ce o voi avea din nou la mine: Am expediat-o lui BUZEL spre a lua cunoştinţă de ea. La Sam Romeo, unde este de două săptămâni (mai cald, mai ieftin şi mai bine ca ac i. Cu diferenţa de pensiune pe 15 zile, îi iese un rând de haine negre si niste cămă şi".-

Am primit scrisoarea ce iai trimis lui BUZEL. Atât el, cât şi ALEX. şi eu suntem in totul de acord cu tine, în ceeace priveste tranzactia.

Acum, am mai multe rugăminţi:

1/. I-mi trebue până la 11-12 Aprilie, monitoriu Oficial sau altul document confirmând oficial că jud. presedinte Radu Vernescu, după ce a făcut opinie separată a fost nevoit să demisioneze.

2/.-Până la aceeaşi dată, mi-ar fi trebuit o notă sau art. din care să rezulte că Tabrea lucrează la Presedintia Consiliului si că nu figurează în completele de judecată ale Curtii de Apel din Bucuresti.

3/. Copie după sedinta de Condamnare a lui XENIE, în procesul ce ia făcut B.N.R. (căutaţi prin cineva dela Bancă detaliile)

4/.- O notă critică serioasă a şentinţei noastre de condamnare (Veniamin sau Emil Ottulescu). Eu am făcut deja una, dar nu posed cunoştinţe de procedură suficiente spre a mă lansa prea mult.-(in paranteză consulatiile lui Rozental si Xehie sunt foarte slabe dar nu trebue vorbit incă, pentrucă n'au fost depuse până acum.)

./.

Din altă ordine de idee:

Intre 7 si 12 Aprilie se vor tine la Cairo a 36-Conferintă interparlamentară prin interventia lui V.V.P. (!!) a fost poftită şi " adunarea" constituantă română, care a şi desemnat doi delegati permanenţi.M.Sadov si V.Luca.Biroul Uniunei este la Geneva 6,R.Constantin. Secretar General: Liopred Boissier.-

Vom face protestele cuvenite,(aci: BUZEL si probabil GRIGORE) am scris lui ALEXANDRU,voi scrie si la Londra.Comform sugestiei lui BUZEL,vom invoca numai acordurile Yalta si Moscova si declaraţiile Anglo-Americane asupra alegerilor - spre a da un caracter de obiectivitate desăvârşită,protestului.-

Dar cred că şi opoziţia trebue să intervină direct atât aci,cât şi la Cairo.E un prilej minunat de a răspunde pe tapet chestiunea.-

Numai fără tine şi Dumitru,Am vorbit la telefon la Paris,cu RADESCU.E bine să avem grije de el.Pleacă peste patru zile la Brutus,unde va rămâne mai mult.Cei de aci i-au refuzat viza; cei dela Brutus i-au dat-o,dar cer stăruitor discreţia .-

La 1 Mai va veni la Genva : 3 Avenue Bertrant telefon 5.76.28.Titus şi Vivi sunt foarte bine (Vivi e mai frumoasă în dar şi foarte serioasă) te îmbrăţişez cu toată afectiunea .-

(Rupe scrisoarea)

5 copie vezi vol. 7. f 171.

17 Mai

19 - VIII-1902

Găsită in caseta predată de mine.

ss/ N.N.Popescu.

DRAGA PICHI,

Iţi scriu in greabă câteva cuvinte spre a-ţi multumi pentru scrisorile tale din 14 Aprilie si 12 Mai,sosite respectiv la 8 si 15 Mai,.Mii de multumiri pentru materialul bogat si interesant primit (cel destinat lui RADU ia şi parvenit) deasemeni suntem recunoscători pentru consultaţia lui O.Excelenţă.ALEXANDRU a fost încântat de ea,- Ginel e la Zurich de două zile, spre a fi observat,după tratamentul cel nou.Profesorul Rohr ia spus că-i foarte mulţumit de rezultate.Vivi a rămas aci deja mai bine faţă de ce era acum o lună.Nu-ţi face grije (?) în chestiunea de care mi-ai scris în ultima ta scrisoare,.Cunoaştem situaţia dela Gigel.Deastfel,acum eu sunt calul de bătae.Dar nu mă emoţionez chiar de fel - Sper că în curând să-l revedem în forma dinainte ; e o chestie de timp - deşi răbdare.In privinţa lui Gas.B.,am vrut numai să fii prevenit că are obiceiul să facă uz de conversaţiile particulare - tocmai spre a sti cum să-i vorbeşti - Suntem cu toţii extrem de ingrijoraţi de ele ce se petrec pe la noi .Deaceea te rog să nu perzi nici o ocazie spre a ne da veşti despre voi.- Titu este bine acum e în oraş cu Ciurea.Vivi deasemeni e bine,cuminte,frumoasă şi silitoare.Sper că am o ocazie în curând spre a-ţi scrie mai mult.-

Te îmbrăţişez cu veche,afectuasă şi devotată prietenie.-

9

19 - VIII - 1947

Găsită in caseta predată de mine.

000249

copie vezi vol.7.f 183-187

ss/.N.N.Popescu.

DRAGA PICHI,

Profit de aceasta ocazie pentru a-ţi scrie câteva rânduri: îmi pare foarte rău că n'am stiut mai devreme de aceasta ocazie căci a-şi putut profita pentru a vă trimite şi raportul ce-mi ceri asupra situaţiei după eşecul Conferinţei dela Moscova şi în lumina unei politici americane care astfel cum a fost pronunţată după aceasta conferinţă,îl voi face însă şi-l voi expedia printr'o viitoare scrisoare,deocamdată mă mărginesc să-ţi spun că ne trebue încă răbdare.Politica americană de organizare în Occident şi în special în Germania în care nu   în lipsa unei soluţiuni de verificare economică în Germania îmi cere un oarecare timp,întâi pentru a stabili în mod concret - căci deocamdată nu este decât o intenţie sau tendinţă - pentru a fi pus în aplicare. Americanii speră ca prin aceasta politică să determine pe ruşi să ajungă la un aranjament general acceptabil căci ei î-şi vor da în cele din urmă seama că au mai mult de câştigat făcând-o şi că nu ar avea decât de piersut nefăcând-o.Părerea mea este că ei se înşală.Mai întâi pentrucă-şi fac iluzii asupra posibilităţii de a organiza Germania Economiceşte in Occident,în aşa fel să obţină rezultate satisfăcătoare care să constitue o atracţie pentru ruşi. - separată de zona sa complimentară firească care este Europa Orientală şi Germania Orientală nu văd cum industria din Germani Orientală s'ar putea ridica la un nivel suficient care să rezolve problemele actuale şi să o scoată din dezordinea şi hausul în care se sbate,şi în care este exact ceeace vor ruşii.In al doilea rând chiar dacă ar reuşi într'o oarecare măsură,nu cred că trebue să ne facem prea mare speranţă în forţa de comvingere pe care aceasta reuşită îndoelnică ar avea-o faţă de ruşi.- Căci este evident că aceştia urmăresc în permanenţă sco-

./.

puri politice pe care nu le-ar schimba niciodată în contra unor avantajii economice.-

Oricum trăsătura dominantă a situatiei mi se pare determinativă oamenilor de a nu mai accepta compromisul de până acum. Dacă aceasta decizie se menţine ei vor face mai intâi experienţa politică "deorganizare separată" prin care speră să ajungă la un rezultat. Dacă însă - cum cred - scopul nu ar fi atins în acest mod atunci vor fi curând silit să se convingă că este indispensabil să se recurgă la mijloace mai directe de presiune.-

Suntem în orice caz în plină criză. Ni se pare că aceasta criză nu va fi scurtă. E greu să i se prevedă de peacum durata. Dar că este criză nu poate fi nici o indoială, după cum este îndoelnică aceasta criză este foarte gravă.-

Am avut la Geneva mai multe discutiuni cu prietenii noştrii pe care împrejurările îi fixaseră să se în Elvetia in acelaşi timp. S'au terminat cu bine însă din nefericire mersul lor au fost şi câteva aspecte neplăcute, DAVILLA voia să mă facă să iau angajamentul solemn şi definitiv încă de peacum, că dacă împrejurările vor face necesar constituirea unui comitet şi dacă în sânul acestui comitet s'ar manifesta divergenţe declarăm cu toţii că ne supunem părerii manjorităţii fără nici o rezervă. Am răspuns că ni se pare prematurur să discutăm acum formarea unui comitet, că ni se pare încă şi mai prematur şi chiar descurajant să discutăm posibilitatea că nu ne-am putea înţelege - deoarece eram convins că atâta vreme cât suntem cu toţii animaţi de dragostea de ţară ne vom putea înţelege. Dar că dacă sunt pur sûr pest dü mür pentru a mă pronunţa asupra unei ipoteze în cazul altei ipoteze maximum ce credeam a putea face să ne angajam cu toţii să face toate eforturile pentru a ne pune de acord şi a evita spectacolul desbinării. Dacă însă din nefericire aceasta nu ar fi posibil ceiace repetam nu poate crede că s'ar putea întâmpla - atunci regretam foarte mult că trebue să declar că mă voi putea angaja dinainte să accept părerea majorităţii oricare ar fi aceasta părere. Căci aceasta ar fi însemnat

că acest comitet - care în fond s'ar reclama pentru a-şi da posibilitatea necesară de faptul că reprezintă opozitia democratică se supstitue de iure acestei opoziţii,iar eu in virtutea mandatului pe care îl am să comfirm legitimitatea deplină acestei supstituiri.

Dacă deci Comitetul ar lua deciziuni care nu ar corespuhde puctului de vedere al partidelor şi deci al opiniei publice am ajunge la situaţia parodosală că el ar vorbi în numele opiniei publice,dar în contra ei.

Nici conştiinţa mea şi nici mandatul pe care îl am nu-mi permit de a accepta dinainte si in mod definitiv o asemenea eventuală posibilitate.Am repetat din nou că aveam convingerea absolută şi că nu se va ajunge niciodată acolo şi că dacă am fost nevoiţi să fac o asemenea declaraţie a fost numai datorită faptului că am fost pus în întârziere să mă pronunţ asupra unei ipoteze ca ipoteza şi numai după ce sancţiunile mi s'au adresat de a mă pronunţa au fost menţionate cu toate afirmaţiunile mele că nu vedem nicio necesitate şi nici o oportunitate de a se discuta acum această chestiune.-

După cum vezi uzajul ce fac de mandatul pe care îl am este mai mult decât moderat.Acest mandat mi-ar fi dat într'adevăr dreptul ca în caz de divergenţă să cer tuturor să se alieze la punctul meu de vedere fiind dat că acest punct de vedere este implicit şi a celor ce m'au autorizat - tocmai în vederea acestei eventualităţi "6?" lor deciziuni în numele lor.Nu am făcut-o căci am dorit şi doresc să menajez susceptibilităţile altora şi posibilităţile de colaborare şi de unitate în acţiune- Nu mă pot împiedica de a repeta ce uzaj ar fi făcut DAVILLA cu G.dacă ar fi avut un mandat în felul ce am eu.Pretenţiile manifestate de G. în întrunirea de astăvară cu ALEXANDRU cât si cele ale lui D.,în plecarea cunoscută cu MANU en disent três loug à ce Sujet.

./.

C O P I A

Titu care a fost în cursul serii locatar al odăii lui Vladi -m'a chemat eri seara la telefon dela Geneva.-Din nefericire nu eram acasă. Este tot mai activ şi mai prolific.-

vezi vol. 7. f. 174 – 175

00252

20 Noembrie 1946

Paris,174 Rue de L'Université

DRAGA PICHI,

Deşi eu nu ţi-am mai dat semn de viaţă de foarte multă vreme,am fost tot timpul în curent cu toate faptele care te privesc.- Ultima veste şi cea mai importantă :căsătoria ta recentă,m'a umplut de bucurie.- Ileana şi cu mine vă trimitem cele mai vii felicitări şi sperăm că fără întârziere vom avea fericirea să ne revedem cu toţii.-Ileana este fără răbdare spre a cunoaşte pe tânăra D-nă Pogoneanu.-

Vesti despre activitatea noastră în general,cred c nu e nevoe să-ţi dăm.- In ceeace priveşte însă viaţa noastră de toate zilele îţi voi spune numai că suntem,în asteptarea soartei,instalaţi într'un mic apartament unde Ileana se agită ca o bună gospodină,şi Vladi face pe marele şcolar (e deja în clasa II-a (10-me).-

In acelaş timp cu această scrisoare vă trimitem o serie de " coupures "-e din diferitele ziare de aci şi pe ca în clipa de faţă le pregăteşte cu sârguinţă Ciurel,Cocuţa şi cu Mica Paraschivescu.- Cuprinde ziarele apărute după 20 Octbrie – data ultimei trimiteri.-

In momentul plecării lui Brutus de aci,am luat în sărcinarea de a face un studiu mai complect mai detaliat dec ceeace s'a putut face până acum – asupra penetratiei sovieti în Economia Română.- Până în prezent din nefericire nu am putut avea o documentare destul de complectă asupra acestei acaparări,ce tinde să devie totală.-

Brutus spune că vei putea,fără îndoială,să obţii aceste informaţiuni ce te rog să trimiţi fie aci,fie lui Br fie lui Gigi,după ocaziile ce vei avea.-

După felul cum am văzut până acum problema întru cât acapararea se face pe trei căi diferite ne-ar trebui informatii în aceste trei capitole şi anume :

I. <u>Sovromuri</u> a/. Penetraţia şi acapararea în industri petrolului

b/. " " " în industri lemnului

c/. " " " în industri metalurgic

0025

d/. Penetraţia şi acapararea în diverse alte industrii (şantiere, etc.)

e/. " " " în organismele bancare.-

f/. " " " în organizaţiile de transport

II. <u>BUNURI GERMANE</u>

a/. Ce reprezintă "bunurile germane" în Econ. Rom.

b/. Felul cum au interpretat ruşii deciziunea de a li se transfera bunurile germane (transferul numai al activului et

III. Utilizarea " Lei" lor (monedă) obţinuţi pentru întreţinerea trupelor sovietice.-

Cum ce sume reprezintă şi cum au fost utilizate.-

Te las, Dragă Picki, şi încă odată cele mai sincere urări de fericire.-

ss/. Radu Plesia

2

19.VIII.1947.
Găsită în caseta predată de mine.
ss.N.N-Popescu

00254

copie vezi vol. 7. f 176-177.

Dragă Picki,

Te rog foarte mult să remiţi lui Dumitru scrisoarea alăturată nu cred că-i va fi prea greu să descifreze caligrafia mea. Te rog pe tine, pe Camil sau pe Radu să o descifraţi înainte şi după repetiţia necesară să mergeţi să i-o citiţi.

In momentul de a închide curierul primesc prin Vivi documentele pentru Londra a lui Titel Petrescu. O voiu trimite imediat la destinaţie. Te rog să-l asiguri că atunci când voiu trece prin Anglia, voiu face şi eu tot posibilul pentru a susţine teza partidului socialist potrivit încrederei cu care m'a onorat.

Te sărut,
ss. Bunel

3 Aprilie 1

19.VIII.1947
Găsită în casetă predată de mine.
ss.N.N.Popescu

copie vezi vol.7.f 156-157

17 Septembrie 1946

00255

8

Dragă Picki,

Am primit cu oarecare întârziere scrisoarea ta din August. Mă bucură că ţi-au sosit medicamentele şi sticlele de ochelari. Cărţile nu au putut pleca atunci dar asta nu am ştiut-o decât în momentul când pleca scrisoarea. Sper deci să-ţi sosească încetul cu încetul.

In ultima vreme am auzit mai multă lume vorbind despre tine cu multă dragoste şi admiraţie. Am aflat astfel şi episoade mai îndepărtate, depe vremea direcţiei cabinetului sau a trecerei pela Rador. In toate m'am bucurat să te recunosc acelaş om tare şi calm şi după cum spunea cineva, unul dintre ultimii optimişti.- Pe de altă parte, greutăţile de tot felul începând cu cele ale vieţii materiale m'au îngrijorat mult. Te rog deci să nu mai trimiţi alte sume, căci eu o scot la capăt şi singur. La cele ce m'ai întrebat, ţin să-ţi spun că am pus în practică planurile mele de activitate profesională în publicistică. Articolele pe cari le scri, precum şi colaborarea la o enciclopedie, îmi sunt retribuite binişor. Am vorbit cu prietenul şi colegul lui Bontea că o asemenea activitate ar putea fi de folos şi multor prieteni din ţară care ar avea timp de scris. (pentru enciclopedie de ex.)

I-am rugat pe el să vadă ce ar putea să mai procure în direcţia asta şi te rog să i dai tot sprijinul.

In privinţa sănătăţii, totul bine. Nu am întrerupt îngrijirea pe care o ştii şi care nu mă stânjeneşte. In ce priveşte organizarea vieţii, va trebui să părăsesc apartamentul în care am stat în ultimii doi ani. Mă voiu muta poate împreună cu Mitică.

Despre ce se mai întânplă de aici vei afla destule. Tin să subliniez că între noi a domnit tot timpul o desăvârşită armonie şi o râvnă neobosită. Gândul la voi şi la greutăţile vieţii voastre, ne dă mult curaj, iar pe de altă parte, întâmpinăm destulă înţelegere. Dar mai avem o cale lungă.

./.

Sper că vei găsi timp şi prilej să-mi scri câte ceva. Eu te îmbrăţişez cu mult dor şi te sărut.

T.

13 Octombrie

N'am vrut să-ţi trimit telegramă de ziua ta ca să nu -ţi creez complicaţii. Dar am închinat împreună cu Brutus şi cu Cinel urându-ţi din tot sufletul numai bine şi izbândirea tuturor dorinţelor şi nădejdiilor tale şi ale noastre. . Cu mulţi prieteni am vorbit nenumărate ori despre tine şi cu toţii ne-am întrebat când vei putea să mergi să-ţi faci tratamentul recomandat de CLORIS VICENT. Cred că ar trebui să iei o hotărâre în acest sens.

Despre străduinţele noastre vei afla şi din dările de seamă trimise pe altă cale (trebue să primiţi patru plicuri mari) Succesul moral destul de însemnat nu s'a putut traduce în fapte dată fiind hotărârea celor mari de a nu admite schimbări la cele stabilute de ei.

Salutări lui Cinel, Emil.Bibi, Tigrul, B. . . . şi Ileana. Te sărut cu drag

T.

Dragă Picki cum Titu se află la noi când îţi scrie, adaug şi eu în grabă câteva cuvinte ca să te asigur de prietenia mea fără umbre şi să insişti să faci totul ca să pleci în America. Sunt convinsă că numai acolo ai putea face un tratament cu succes deplin. Altfel, tot cum şti.

Scriene şi nouă când poţi.

Cu tot dragul

Tanţi

7

Geneva 15 Martie 1947

P.S. Scrisoarea asta e o mostră de caligrafie "reyulds". Nu eşti de părere să-i trimit alt stilo mai bun ?

copie vezi vol. 7. f 151-153,

19.VIII.19
000287

Găsită în casetă predată de mine.

ss. N.N.Popescu

Dragă Picki,

Stirile pe cari le avem unii despre alţii sunt, din nefericire foarte puţine şi eu mă resimt în deosebi, de acest lucru. In ce mă priveşte, ţin să-ţi spun că am luat hotărârea de a nu scrie cu poşta sau telegrafie şi telefon, pentru a nu vă aduce vouă cine ştie ce neplăceri. Pe de altă parte, puţine persoane vor sau sunt în stare, să treacă scrisori. Aşa se face că adaugându-se şi lipsa mea pe timp de o lună în Italia, de abia acum îţi pot scrie pentru a-ţi spune mai pe larg toată bucuria mea pentru fericitul pas al căsătoriei tale. Din scrisoarea ta şi din ale Aniei, cat şi din multe descrieri entuziaste -plus unica fotografie- văd că Sisi este o soţie plină de forme, graţie, vioiciune şi "stilul" ei sunt întocmai ceeace îmi închipuiam că vei căuta tu şi vei găsi în cele din urmă. Afecţiunea pe care o are pentru tine, chiar cu nota comică de gelozie- nu cu totul lipsită de îndreptăţire- mi-a făcut-o îndată dragă mie şi lui Vivi. Fotografia ei o plimbăm pe rând pentru a o arăta cunoscuţilor smulgând exclamaţii admirative, descrierea nunţii şi a recepţiei am tot recitit-o pentru a ne da iluzia că am fost şi noi de faţă. Acum, în urmă, am văzut o scrisoare trimisă de Sisi, din care am văzut cu bucurie ce bine ţi-a priit luna de miere la ţară. M'a amuzat aerul posesiv şi informat pe lângă afecţiunea cu care Sisi vorbeşte de "soţul meu" Ce păcat că va mai trece vreme până când să fim cu toţii împreună (După ultimile semne, poate că norocul se mai apropie.) Sper că Sisi a primit ciocolata trimisă prin Bunby. De abia acum câteva zile am putut să vă trimit şi altele, pe cari sper să le primiţi.

In ce mă priveşte, o duc bine cu sănătatea Am terminat în condiţii bune tratamentul pe care îl urmam. Duc mai departe o viaţă în care evit oboselile excesive. Te-aş ruga să nu-ţi mai faci griji de prisos, pricinuite de poveşti ridicole. Jeeppul cu care umblam la Paris nu este

./.

al meu. Sgomotul şi aerul săltăreţ al acestei dihănii au putut impresiona persoane nefamiliarizate cu aşa ceva cari n'au avut altceva mai bun de făcut decât să-ţi spună că circul cu o viteză care-mi pune viaţa în primejdie. De altfel, la Paris avem altceva de făcut decât spartul volanului. Sper că eşti oarecum la curent cu treburile de acolo. Trecerea lui Alex. pe aici a avut un efect galvanizant, iar ideea lui cu memoriul a fost minunată. Adaugându-se talentul lui Grig. şi dinamismul şi spiritul de organizare al lui Brutus s'a putut forma o echipă dominabilă care a dat maximum de randament. Rezultatele concrete nu au fost extraordinare şi nici nu putea fi, în împrejurările date. Tezele susţinute şi-au făcut însă drum şi au strâns o mulţime de legături foarte utile. Se pare că semnătura pusă la cel de al doilea caet, a indispus. Să ştii că a fost pusă după lungi consfătuiri şi ezitări, pentru a scoate manifestarea din anonimat, fără a târâ descoperit pe nimeni dinăuntru. Incolo, cred că ştii ce s'a mai petrecut. Temerile pe cari le exprimam eu vara trecută n'au fost cu totul neîntemeiate. Din Octombrie şi până în ultimile zile n'a sosit încă un răspuns la rapoartele şi scrisorile trimise asupra conferinţei, ceeace a rănit anumite legitime susceptibilităţi. Asta a creeat un climat propice unor discordanţe care n'au făcut bine nimănui, dar care sper că se vor atenua în curând.

Revenind la cele personale, cred că ştii că am părăsit casa din Berna, prea scumpă pentru mine şi m'am mutat într'o periferie la Geneva (7 Arenna Weles). In Ianuarie m'am dus cu Vivi la San Remo - viaţă mai eftină, reconstituirea garderobei. Am fost cu toţii căci foarte afectaţi de pierderea bătrânei, cât de puţin am cunoscut-o, am fost cucerit de blândeţea şi tinereţei ei sufletească. Vorbea adesea, cu multă căldură de tine. Aici îmi continui activitatea şi în jurul presei - uneori remuneratoare (afară de artă, cred că ştii ce posed eu) că nu trebue să-ţi faci grijă pentru mine. Gigi se poartă cu mine ca un frate. Nu ştiu dacă mai pot trimite în acest prilej şi alte scrisori. Te rog însă să o săruţi pe mama din partea mea şi să-i spui că mereu mă gândesc la dânsa. Mă mângâe gândul să este printre aşa de buni prieteni. Sărutări Aninei. (Să meargă scrisoarea cu subiect principal Vivi) Scrie-mi te rog exact ce obiecte şi cărţi ai primit. Godospan (?) îmi spune că ţi-a dat tot, dar tu îmi dai îmi dai cărţi trimise pentru el.

Te sărut,

Titu

4

20 Mai 1947

dustruge scrisoarea.

002592

19 - VIII - 1947
Găsită în caseta predată de mine.
ss/.N.N.Popescu

copie vezi vol. 7 f 137-138

DRAGA PICHI,

Am primit o scrisoare dela dumneata, aducându-mi veşti despre dumneata şi mi-a făcut ca totdeauna mare plăcere.-

A-şi vrea însă să-ţi spun cu sinceritate câteva lucruri: orice scrisoare primesc dela dumneata cel puţin o dată expresiunea, intersigenţa absolută. "mereu ai acest punct de vedere care nu corespunde deloc realităţii. Nici situaţia ţării noastre. Nici situaţiunea noastră, nici situaţiunea internaţională nu îngăduie astfel de peziţiuni. Ea nu este destinată decât să facă, în mod zadarnic, victime peste victime.

A-ţi angajat o mulţime de băeţi buni să rămână în străinătate, Vei vedea peste doi ani ce situaţiune nenorocită vor avea. Si poate atunci ve-i reflecta cu tristeţe la intrasigenţa absolută. Boala noastră, a bietei noastre ţări e grea şi va fi foarte lungă. Eu sunt foarte, foarte îngrijorat de situaţiunea internaţională şi în cadrul ei, de aceea a ţării noastre.-

Lumea occidentală este dezorientată, neputincioasă si plină de iluzii. O singură voinţă fermă şi temeinică şi dispunând de orice mijloace. Se afirmă astăzi, aceea a Rusiei Sovietice. Tare mi-e frică să nu ne aflăm în faţa unei lungi perioade de dominaţiune rusească în Europa, cu toate prelungirile ce le poate avea.

Apoi, a-ţi trimis o scrisoare D-lui GAFENCU lipsită de orice tact, în loc să-l încurajeje l-a umplut de nemulţumire şi chiar de indignare. El o numeşte " o scrisoare de neîncredere". Si în adevăr ce nevoe a-ţi avut să-i daţi iar în cap cu faptul că singurul împuternicit al opoziţiei este BUZEL.-

Deja acesta situaţiune făcuse printre cei mai în vârstă multă vâlvă. Dece să-i aminteşti încă odată ?

./.

00260

Stiţi bine că G.ca si ceilalţi,sunt susceptibili şi ori vrei să lucrezi cu ei aşa cum sunt si atunci trebue să-i incurajezi si să le dai câte o satisfacti ori nu-ţi plac ei sau felul in care lucrează şi atunci lasă-i în pace.Deja G.este foarte grijuliu şi nu superă pe nimeni,să nu atace Guvernul,etc.Deaceea nu se ocupă decât de (problema Europei),şi-a făcut insă o situaţie foarte bună si e bine să fie utilizat.-

Atunci nu căutaţi să-l versaţi.E păcat că,cu inteligenţa si ostilitatea dumnitale,nu vrei să fi mai rezonabil şi mai pe pământ.-

Iţi spun incăodată vei vedea mai târziu cât suferim şi vom suferi pe urma acestei "intrasigenţa absolută" a dumnitale.-

Spunei te rog lui TITEL că voi face tot ce voi putea.-

Vezi te rog ca Micişoara D.Florin să fie foarte prutente şi voi deasemene.-

Dumnezeu să vă ajute,Dumnezeu să ne ajute şi să ajute pe biata noastră ţară.

Cu afectuasă prietenie pentru dumneata si ceilalţi prieteni al dumnitale

Vici.

TRADUCERE

00261

Dragul meu Pichi,

Am aflat ştirea căsătoriei tale. Este inutil să
spun cât de fericit mă facut această ştire. Precum ţi-am spus încă
la Bucureşti, am fost totdeauna de părere cu un sentiment sincer
triumfă asupra tuturor greutăţilor, şi eu văd cu bucuria sinceră
a unui adevărat prieten că el a triumfat asupra şovăielilor tale.
Eu mai cred încă că nu este o greşeală mai gravă care se poate co-
mite împotriva sa decât de a încerca să se înăbuşe un asemenea sen-
timent, sunt fericit că tu nu ai făcut-o. Vă doresc la amândoi toa-
ta fericirea care este cu putinţa, de a să găsi pe acest pământ,
toata fericirea pe care am avut-i eu însumi şi care este acuma atâ
de crud ameninţată. După o luna şi jumătate de aşteptare, să apro-
pie acuma momentul în care voi putea în sfârşit să plec în Elveţia
pentru a o întâlni pe Caterina. In ce stare o voi găsi numai Dumne-
zeu ştie căci este mult timp de când sunt fără vre-o ştire dela ea
Si faptul că nici tu şi nici Radu nu mi-aţi dat (ştiri) nu prezice
nimic bun. Este greu de a-ţi descrie tortura pe care această aştepta
re o reprezintă pentru mine. Acuma însfârşit voi putea ca să-mi
urmez destinul meu. Voi avea puterea de a-l suporta ?

Am aflat că sunt al patrulea pe lista naţional ţărănis
tă la Bucureşti. După cum ştii fusese convenit ca să fiu al doilea
Desigur eu îmi dau f.bine seama de faptul că, fiind absent, era gre
de a mă face să trec înaintea altora. Insă, pe de altă parte, din
moment ce sunt plecat, eu numai aveam pretenţia de a figura pe
listă. Cu locul meu s'ar fi putut mulţumi pe un altul.

Am fost anunţat că scrisoarea celor trei a sosit. Eu
nu am văzut-o încă, căci nu îmi va fi predată decât în momentul
plecării mele. Insă te rog să mulţumeşti tuturora din partea mea
pentru încrederea pe care mi-au arătat-o şi că eu voi încerca cu
toata puterea de a merita-o consacrând acestei sarcini cu toată
energia de care sunt capabil în acest moment tragic al vieţei mele

Tensiunea şi deprimarea care mă domină îmi fac foarte
greu de a scrie o scrisoare mai lungă. Termin deci această scrisoa
re rugându-te să-mi erţi forma ei precum şi dezordinea ideilor mel

Te îmbrăţişez cu afecţiune şi te rog de a îmbrăţişa
pe toţi ceilalţi.

Buzel.

16.Noembrie 1946.

17 Septembrie 1946

copie vezi vol. 7 f 156-157.

00262

d

DRAGA PICHIY,

Am primit cu oarecare întârziere scrisoarea ta din August. Mă bucur că ţe-au sosit medicamentele şi sticlele de ochelari. Cărţile nu au putut pleca atunci, dar asta n'am ştiut-o decât în momentul când pleca scrisoarea. Sper deci să-ţi sosească încetul cu încetul. In ultima vreme am auzit mai multă lume vorbind despre tine, cu multă dragoste şi admiraţie. Am aflat astfel şi episoade mai îndepărtate depe vremea Direcţiei Cabinetului sau a treceri pela Rador. In toate m'am bucurat să te recunosc acelaş om tare şi calm şi după cum spunea cineva - unul dintre ultimii optimişti. Pe dealtă parte greutăţiile de tot felul începând cu cele ale vieţii materiale m'au îngrijorat mult. Te rog deci să nu-mi mai trimiţi alte sume căci eu o scot la capăt şi singur. La cele ce mai întrebat, ţiu să-ţi spun că am pus în practivă planurile mele de activitate profesională în publicistică. Articolele pe care le scriu, precum şi colaborarea la o enciclopedie, îmi sunt retribuite binoşor. Am vorbit cu prietenul şi colegul lui Brutea că o asemenea ctivitate ar putea fi de folos şi multor prieteni din ţară care ar avea timp de scris. / Pentru enciclopedie, de ex./ L-am rugat pe el să vadă ce ar putea să-mi mai procure în direcţia asta, şi te rog să-i dai tot sprijinul. In privinţa sănătăţii, totul bine. Nu am întrerupt îngrijirea pe care o ştii şi care nu mă stânjeneşte. In ce priveşte organizarea vieţii, va trebui să părăsesc apartamentul în care am stat în ultimii doi ani, mă voi muta poate împreună cu Mitică. Despre ce se mai întâmplă pe aici, vei afla destule. Tiu să subliniez că între noi a domnit tot timpul o desăfârşită armonie şi o râvnă neobosită. Gândul la voi şi la greutăţiile vieţii voastre ne dă mult curaj, iar pe dealtă parte întâmpinăm destul înţelegere. Dar mai avem o cale lungă. Sper că vei găsi timp şi prilej ca să-mi mai scrii câte ceva. Eu de îmbrăţişez cu mult dor şi te sărut,

T.-

./.

copie vezi vol. 7 f 157.

13 Octombrie

N'am vrut să-ţi trimit telegramă de ziua ta,ca să nu-ţi creez complicaţii.Dar am închinat,împtrună cu Brutus şi cu Cinel,urându-ţi din tot sufletul şi izbândirea tuturor dorinţelor şi nădejdiilor tale şi ale noastre. Cu mulţi prieteni am vorbit nenumărate ori despre tine şi cu toţii ne-am întrebat când vei putea să mergi să-ţo faci tratamentul recomandat de Clovis Vincent. Cred că ar trebuii să iei o hotărâre în acest sens. Despre străduinţele noastre vei afla şi din dările de seamă trimise pe altă cale / trebuie să primiţi 4 plicuri mari/. Succesul moral destul de însemnat nu s'A PUTUT traduce în fapte,dată fiind hotărârea celor mari de a nu admite schimbării la cele stabilite de ei. Salutări lui Camil, Emil,Bubi,Tiginel,Sorin şi Ileana. Te sărut cu drag

Titu.-

Dragă Picby,cum Titu se află la noi când îţi scrie,adaug şi eu în grabă câteva cuvinte ca să te asigur de prietenia mea fără umbre şi să insist să faci totul ca să pleci în America. Sunt convinsă că numai acolo ai putea face un tratament cu succes deplin. Altfel - tot cum mă ştii - tot a dracului , zica Titu.

Scrieme şi nouă când poţi, cu tot dragul,

Tanţi,

C O P I E

Vezi vol. 7 f 162-163.

00263

21 Mai 1947

DRAGA PICHI,

Adaog şi eu câteva cuvinte la paginile numeroase pe cari le primeşti prin curierul de faţă.- Am primit ultimele tale două scrisori la un interval de osăpt.una de alta.- Materialul pentru proces nu a sosit la timp,dar nici nu l-am fi putut folosi la 17 Aprilie,dat fiind felul în care au evoluat atunci lucrurile.- Consultaţia O. este excelentă.- Ata de asemeni.- Iţi precizez - mai mult din pedanterie - că suma nu se află sub sechestru penal,ci "blocată "de Curte până la pronunţare.- Lucrurile s'au petrecut aşa : Pungaşovici a pus sechestru pe care Alex.l-a atacat la Curtea Federală.- In timpul cât Curtea Federală examina opoziţia lui Alex.(ceeace a durat c'am trei luni)adversarii simţindu-şi poziţia slabă, au introdus o acţiune civilă de revendicare a sumei,cerând totodată blocarea ei.- Tribunalul Berna,având în vedere importanţa litigiului,a admis blocarea până la pronunţarea asupra acţiunei însăşi.-(între timp Curtea Federală a admis opoziţia lui Alex.ridicând sechestrul).- Azi,suma este aşa dar blocată de Curtea de Apel.-In ziua în care se va pronunţa asupra acţiunei civile (prin acceptarea sau respingerea excepţiilor de incompetenţă invocate de noi)implicit va avea să se pronunţe şi asupra blocării.-

Iţi mulţumesc pentru materialul documentar trimis.- Am şi expediat lui Radu cele ce-i erau destinate.-Suntem mereu cu gândul la voi.- Ne este foarte teamă şi nu ştiu cum să vă recomand mai insistent să fiţi prudenţi şi să nu vă expuneţi inutil.- Vom avea încă luni grele de trecut - mai ales până în toamnă.- Eu personal sunt optimist,dar plin de grijă din pricina voastră.- Te rog să nu neglijezi nici o ocazie spre a ne scrie,chiar dacă nu primeşti imediat un răspuns.- Alăturat,un articol plin de curaj a lui Alex.într'una din revistele cele mai cu autoritate de peste apă.- Lucrează admirabil şi ~~xxxxx~~ şi-a câştigat o poziţie mare prin seriozitate, competenţa şi farmecul lui.-Sunt convins că prezenţa lui Vivi şi a lui Buzel acolo vor avea repercursiuni sensibile pentru noi.- (Vivi e mult mai bine de vreo săpt.şi nu trebue să-ţi

./.

faci sânge rău dacă-l vezi protestând ! Acum încasez eu,în locul tău,dar mă bucur să-l văd reluându-şi,încet,încet,forma din trecut).-

Te îmbrăţişez cu aceiaşi veche şi afectuoasă prietenie.-

ss/. GIGI.- (?)

P.S. Am primit geamantanul cu hârtii - inclusiv scrisoarea în chestiune.-

C O P I E

Vezi vol. 7. f 167–168

00265

Berna 16 Martie 1947

DRAGA PICHI,

Am primit scrisoarea ta şi-ţi voi răspunde mai pe îndelete după ce o voiu avea din nou la mine : Am expediat-o lui Buzel spre a lua cunoştinţă de ea, la San-Remo, unde este pentru 3 săpt. (Mai cald, mai eftin şi mai bine ca aici.- Cu diferenţa de pensiune pe 15 zile, fi ese un rând de haine negre şi nişte cămăşi ! !).-

Am primit şi scrisoarea ce i-ai trimis lui Buzel.- Atât el, cât şi Alex. şi eu suntem în totul de acord cu tine, în ce priveşte tranzacţia.-Acum am mai multe rugăminţi :

1/. Imi trebue până la 10-12 Aprilie, Monit.Of. sau alt document confirmând oficial că jud.-preşedinte Radu Vernescu, după ce a făcut opinie separată, a fost nevoit să demisioneze.-

2/. Până la aceiaşi dată, mi-ar trebui o notă sau act din care să rezulte că Tabrea lucrează la Preş.Cons. şi că nu figurează în completele de judecată ale C.de Apel din Buc.-

3/. Copie după sentinţa de condamnare a lui Xeni, în procesul ce i-a făcut B,N.R. (căutaţi prin cineva dela Bancă detaliile).-

4/. O notă critică serioasă a sentinţei noastre de condamnare (Veniamin sau Emil Oţulescu).- Eu am făcut deja una, dar nu posed cunoştinţă de procedură suficiente spre a mă lansa prea mult.-(În paranteză consultaţiile lui Rosenthal şi Xeni sunt f.slabe. Dar nu trebue vorbit încă f.că n'au fost depuse până acum).-

In altă ordine de idei :

Intre 7 şi 12 Aprilie se va ţine la Cairo a 36-a Conferinţă Interparlamentară.-Prin intervenţia lui V.V.P.(!!) a fost poftită şi "Adunarea Constituantă Română ", care a şi desemnat 2 delegaţi permanenţi, .M.Sadov şi V.Luca.- Biroul Uniunii este la Geneva 6, Rue Constantin.- Secretar General : Leopold Boissier.- Vom face protestele cuvenite (aici : Buzel şi probabil, Grigore).- Am scris lui Alexandru ; voi scrie şi la Londra.-Conform sugestiei lui Buzel, vom invoca numai acordurile Yalta şi Moscova şi declaraţiile anglo-americane asupra alegerilor - spre a da un caracter de obiectivitate desăvârşită prot

./.

tului.-

Dar cred că şi opoziţia trebue să intervină direct, atât aci, cât şi la Cairo.-Eu un prilej minunat de a repune pe tapet chestiunea.-

Numai p.tine şi Dumitru : am vorbit la telefon, la Paris cu Rădescu.-E bine şi avem grije de el.- Pleacă peste 4 zile la Brutus, unde va rămâne ,ai mult.- Cei de aici i-au refuzat viza ; cei dela Brutus i-au dat-o, dar cer stăruitor discreţia.-

Dela 1 Mai mă mut la Geneva : 3, Avenue Bertrand Tel. 5.76.28.-

Titu şi Vivi sunt f.bine (Vivi e nu numai frumoasă dar şi f.serioasă).-

Te îmbrăţişez cu toată afecţiunea.-

G I G I

(Rupe scrisoarea, te rog).-

P.S.
Scrisoarea asta e o mostră
de caligrafie " Reynolds".
Nu eşti de părere să-ţi trimit
alt stilou mai bun?

Geneva 15 Martie 1946

C O P I E

Vezi vol. 7. f 151-153. 00267

DRAGA PICHY,

Stirile pe care le avem unii despre alţii sunt din nefericire foarte puţine şi eu mă rezum,în deosebi,de acest lucru. In ce mă priveşte,ţiu să-ţi spun că am luat hotărârea de a nu scrie cu poşta sau telegrafia şi telefona,pentru a nu vă aduce vouă cine ştie ce neplăcerii acolo. Pe dealtă parte puţine persoane vor,sau sunt în stare,să treacă scrisori. Aşa se face că adăugându-se şi lipsa mea pe timp de o lună în Italia - deabea acum îţi pot scrie pentru aţi spune mai pe larg toate bucuria mea pentru fericitul pas al căsătoriei tale. Din scrisoarea ta şi din ale Aninei,cât şi din multe descrieri entuziaste - plus unica fotografie - văd că Sisi este o soţie plină de farmec,graţie,vioiciunea şi " stilul ei sunt în tocmai ceace îmi închipuiam că vei căuta tu şi vei găsi în cele din urmă. Afecţiunea pe care o are pentru tine, chiar cu nota comică de gelozie - nu cu totul lipsită de îndreptăţire - ne-au făcut-o îndată foarte dragă, mie şi lui Vivi. Fotografia ei o plimbăm pe rând pentru a o arăta cunoscuţiilor,smulgând exclamaţii admirative . Desicriera nunţii şi a recepţiei am tot recitit-o pentru a ne da iluzia că am fost şi noi de faţă. Acum, în urmă,am văzut o scrisoare trimeasă de Sisi unei prietene comune,din care am văzut cu bucurie ce bine ţea priit luna de miere la ţară. m'a amuzat aerul posesiv şi important pe lângă afecţiunea cu care Sisi vorbeşte de " soţul meu" ce păcat că va mai trec ce vreme până când să fim cu toţi împreună / după ultimele semne,poate că sorocul se mai apropie ? / Sper că Sisi a primit ciocolata trimisă prin Buncky. Deabea acum câteva zile am putut să vă trimit şi altele, pe care spre să le primiţi. In ce mă priveşte,o duc bine cu sănătatea. Am terminta în condiţii bune tratamentul pe care îl urmam . Duc mai departe o viaţă în care evit oboselile escesive. Te-aş ruga să nu-ţi mai faci griji de prisos,pricinuite de poveşti ridicole. Jeepul cu care umblam la Paris nu este al meu. Zgomotul şi aerul săltăreţ al acestei dihănii au putut impresiona persoane nefamiliarizate cu aşa ceva,care n'au avut

./.

altceva mai bun de făcut decât să-ţi spună că circul cu o viteză care îmi pune viaţa în primejdie. Dealtfel la Paris aveam altele de făcut decât sportul volanului. Sper că eşti oarecum la curent cu treburile de acolo. Trecerea lui Alex. pe aici a avut un efect galvanizant, iar ideia lui cu memoriul a fost minunată. Adăugându-se talentul lui Grig. şi dinamismul şi spiritul de organizare a lui Brutea, s'a putut forma o echip admirabilă, care a dat maximum de randament. Rezultatele concrete n'au fost extraordinare şi nici nu puteau fi, în împrejurările date. Teyele suţinute şi-au făcut însă drum şi am strâns o mulţime de legături foarte utile. Se pare că semnătura pusă la cel de al doilea caiet a indispus. Să şti că a fost pusă după lungi consfptuirii şi ezitării pentru a scoate manifestarea din anonimat, fără a lăsa descoperit pe nimeni dinăuntru. Incolo, cred că şti ce s'a mai petrecut. Temerile pe care le exprimam eu vara trecută n'au fost cu totul neîntemeiate. Din Octombrie şi până în ultimele zile n'a sosit nici un răspuns la raportele şi scrisorile trimise asupra conferinţei, ceace a rănit anumite legitime susceptibilităţi.- Asta acreeat un climat propice unor discordanţe care n'au făcut bine nimănui, dar care speră că se vor atenua în curând.

Revenind la cele persoane cred că şti că am părăsit casa din Berna prea scumpă oentru mine, şi m'am mutat într'o garsonieră la Geneva / 7, Avenue, Weber / In Ianuarie m'am dus cu Vivi la San Remo - viaţă mai eftină, reconstituirea garderopei. - Am fost cu toţi aici foarte afectaţi de pierderea Caterinei. Cât de puţin am cunoscut-o, am fost cuceriţi de blândeţea şi tinereţea ei sufletească. Vorbea adesea, cu multă căldură de tine. Aici îmi continui activitatea în şi în jurul presei -uneori renumeratoare. / Afară de asta, cred că şti că nu trebuie să-ţi faci griji pentru nimeni. Gigi se poartă cu mine ca un frate /. Nu ştiu dacă mai pot trimite cu acest prilej şi alte scrisori. Te rog însă să o săruţi pe mama din partea mea şi să-i spui că mereu mă gândesc la dânsa.- Mă mângie gândul că este printre aşa de buni prieteni. Sărutări Aninei / urmează scrisoare cu subiect principal Vivi / , lui Sisi şi lui Nanu. Scriem te rog exact ce obiecte şi cărţi ai primit. Codrojan/?/ îmi spune că ţe-a dat tot dar tu îmi mai ceri cărţi trimise prin el. Te sărut. Titu.

Eri am făcut parastas pentru tata la Biserica ortodoxă de aici.-

----

vezi vol. 7. f 191-194.

00270

DRAGA PICHY,

Am foarte puţină vreme pentru aţi scrie această scrisoare. Am lipsit timp de o lună în Italia şi la întoarcere am aflat că în scurtă vreme voi avea o ocazie. Am avut de făcut foarte multe lucruri în acest interval de timp destul de scurt, între altele raportul ce ve-ţi primi în acelaş timp cu prezenta scrisoare şi pe care te rog să iei măsuri să fie distribuit celor trei. Te rog să le exprimi în acelaş timp, la fiecare în parte, devotamentul meu şi să le explici că cele trei luni de tăcere dela sosirea mea în Elveţia sunt datorite faptului că am fost prea zdrobit pentru a fi putut desfăşura vre'o activitatea oarecare. Sunt încă cuprins de cea mai mare descurajare dar cu preţul unor mari eforturi am reuşit totuşi să mă pot domina într'o oarecare măsură astfel încât să pot desvolta o activitate oarecare care să mă facă să merit încrederea ce mi s'a acordat.-

Trect deci direct la acele chestiuni despre care doresc să vă informez :

1.- H şi H după cum ştiţi am plecat din ţară. Acasă la ei nu li s'a putut da de urmă. Au dispărut complect din circulaţie. Nu mai ştiu deci absolut nimic despre ce s'a întâmplat cu propunerile mele. Ştiu cu preciziune că au fost transmise unde trebuie. Nu a intervenit însă nici-un răspuns. Deasemenea, în aceste împrejurări, am fost lipsiţi de unele facilităţi ce ni se promiseseră, ceace explică tăcerea mea prelungită căci nu am avut până acum nici'o ocaziune de a vă spune aceste lucruri. Desigur că la sosirea mea acolo voi relua chestiunea şi voi vedea ce este de făcut.

2.- Dacă citeşti raportul meu cu atenţiune îţi vei da seama că este puţin probabil ca, în împrejurările actuale, chestiunea s ă îi preocupe. Ea ar putea desigur deveni actuală în următoarele ipoteze : insuccesul conferinţei ; succesul conferinţei urmat de rezultatul aşteptat ceace ar deschide perspective unor shimbări la noi, eventua-

./.

le noi consultări populare care însă nu sunt deocamdată de prevăzut.

Aceasta este tot ce ştiu şi tot ce vă pot spune. Nu voi lipsi de a vă pune la curent dacă se iveşte ceva nou. Te rog ca la rândul tău să informezi pe amicul la care ţe-ai petrecut luna de miere şi pe care îl ştiu foarte nerăbdător şi nemulţumit din lipsa de ştiri. Dar ce pot face? Puteţi în orice caz conta pe mine că,odată ajuns acolo voi face încercări energice de a relua chestiunea şi de a vedea în sfârşit la ce ne putem aştepta. Am impresiunea însă că totul depinde de desvoltarea situaţiei după cum ţe-am arătat mai sus. Aci în orice caz nu am de unde apuca chestiunea.

V şi I sunt încă unde ştii. Elveţieni fac dificultăţi din cauza modului stângaci în care G! G. ,fără a fi rugat de noi şi crezând că face bine le-a pus chestiunea vizei. Ia dat dela început un caracter politic ceace a ridicat suspiciunile imbecililor şi froussarzilor de elveţieni. Cei în zona cărora se găsesc au rugat pe G. să intervină pentru vize crezând că el dispune de relaţii utile aci. El s'a dus imediat şi a spus de cine era trimis. Această imprudenţă a compromis toată chestiunea. N'avea decât să spună că intervine cu titlul pur personal ca prieten. Dar,după cum ştii îi este imposibil de a se reţine de aşi da importanţă. In ori ce caz,prevăzând complicaţiile eu am cerut insistent să nu se facă absolut nimic şi să fiu eu lăsat să aranjez chestiunea după sosirea mea în Elveţia.- Din nefericire demersul se făcuse cu câteva zile înainte de sosirea mea. Deatunci sunt trei luni şi jumătate şi continuăm să aşteptăm rezultatul.- Din fericire că viza mea era atunci deja rezolvată. Căci dacă G.G. m'ar fi inclus şi pe mine în demersul lui nu a-şi mai fi sosit aci niciodată. Dacă eram lăsat să rezolv singur chestiunea aşa cum am cerut,ei ar fi fost de mult aci. Căci am mjloace să intervin la cei mici, prin biroul,unde chestiunile se rezolvă pe cale pur administrativă,iar nu " at the highest political level". aşa cum fac persoanele pătrunse de o ideie exagerată despre importanţa lor.-

In orice caz chestiunea mă încurcă cât se poate de mult. Sunt blocat aci în Elveţia căci nu vreau să plec mai departe abandonându-i pe ei. Sunt obligat deci să-i aştept pentru a ne putea continua călătoria. Dacă deacum în câteva zile nu se rezolvă chestiunea atunci vom încerca să-i ducem

./.

în Italia şi ne vom întâlni acolo. Unde sunt numai pe în orice caz sta. V suferă foarte mult de izolare şi nervi lui sunt într'o stare îngrijorătoare. Este cuprins, pentru motive pe care îmi este cu neputinţă să le pricep şi pe care dealtfel nici nu prea este în măsură să le formuleze destul de clar, de o adevărată furie transacţională. Mi se pare că nu numai că nu are nici-un sens dar că ar fi o crimă inescuzabilă în împrejurările actuale. Dealtfel ne-ar compromite şi poziţiunea morală. M'am comfirmat din nefericire în convingerea mea că cu toate splendidele lui calităţi intelectuale, este un slab cu care în vremuri grele nu se poate face mare lucru. Va trebuii să-l supraveghezi încontinu ca să nu facă cine ştie ce pas greşit. Cred că contrarul ar fi fost normal în starea morală în care mă găsesc. Te asigur că sarcina de a mă ocupa de propriul meu moral de a învinge criza gravă prin care trec este destul de grea pentru ca misiunea de a mă ocupa şi de altul, care de altfel nu ar avea nici-un motiv legitim să fie în starea în care se găseşte să nu mă apese într'un mod aproape insuportabil.-

Nu pricep prea bine ce am de pus la punct în ce priveste pe Dianu. L-am văzut o singură dată,- el a venit la mine - şi nu am a mă plânge de atitudinea lui. Mi-a declarat în mod solem că în străinătate se va apţine dela orice critică publică împotriva şui G. pentru a nu oferi spectacolul dezbinării. Pe câte ştiu aci şi-a ţinut acesta angajamentul. Să-l iubească nu pot să-i cer mai ales că nici eu nu pot să-l iubesc. Sti foarte bine că am consimţit să intru în relaţii cu el - cu toate agissements-urile lui împotriva mea - numai din consideraţii utilitare. Este vorba pur şi simplu de o căsătorie de interes. In fond împărtăşesc părerea lui Dianu despre " profitorii cauzei noastre ". Este însă bine înţeles că mă voi feri să o exprim Ar trebui să ştiu mai precis în ce consistă." intrigăriile" lui Dianu despre care îmi vorbeşti în scrisoarea ta. Comentariile lui la care face aluzie Camil despre scrisoarea ce o posed şi care " nu pune chestiunea şefiei " nu fac decât să reflecteze interpretarea pe care eu însumi i-am dat-o despre această scrisoare în scopul de a menaja susceptibilităţile unora şi în special ale lui G. şi de a nu compromite astfel posibilităţile de colaborare.-

./.

In orice caz,in lipsa unor informaţiuni mai precise nu înţeleg, să mă asociez la nicin'o punere la punct de a-i face faţă de Dumitru şi ţin ca acest lucru să fie destul de clar.

Titu lucrează foarte bine şi în această privinţă sunt mai mult decât mulţumit de el. Ti-aş ascunde însă întregul adevăr dacă nu ţe-aşi spune că îmi displace rolul exagerat pe care şi l-a asumat în suita lui G. Aceiaş reflexiune şi despre Brutus care pe deasupra mi se pare prea deschis la toate potin-urile şi înclinat a le difuza. Sper că aceste lucruri nu se vor afecta prea mult. Dar eu consider că prima condiţie a unei adevărate prieteni este o desăvârşită sinceritate. Dealtfel sunt lucruri de puţină importanţă pe lângă multele lucruri bune ce se pot spune despre amândoi.

Te rog să transmiţi toată afecţiunea mea soţiei tale. Te îmbrăţişez.-

Buzel

P.S. In ultimul moment aflu că s'a obţinut viza pentru V. Dacă Elveţieni nu-şi retrag cuvântul spre să fie aci în câteva zile. Nu am putut încă obţine pentru I. Voi continua eforturile dar mi se pare mai greu acum decât dacă nu ar fi fost sezizaţi cei mari. In orice caz dacă întârzie prea mult o voi duce în Italia.

1 Aprilie 1947.-

P.S.
Am primit bani dela Netta.
Iţi trimite ciorapii cu
prima ocazie,precum şi restul cărţiilor.
T.

C O P I E

vezi vol. 7. f 147–148

00274

21 Mai 1947

DRAGA PICHI,

Cât de bine-mi pare că am o ocazie de aţi scrie.- Am primit scrisoarea ta adresată la Paris,precum şi ultima,aci.-

Mă bucur să constat că cu toate unele împotriviri creiate de distanţă informaţii de a doua mână etc.ne înţelegem mai bine ca niciodată.-

Tin să-ţi spun deci că am şi avut exact punctul de vedere pe care îl exprimi tu în scrisoarea din 15.IV.Te rog să crezi că îmi dau perfect seama de poziţia excepţională pe care o are Buzel. Dealtfel am avut avantajul de a-l cunoaşte ceva mai bine şi a urmări judecata extraordinar de lucidă.- Afară de asta în principiu, nu pot eu avea o altă atitudine decât cea luată de voi,încât sper să nu-ţi mai faci griji inutile.-Singura datorie pe care mi-o impune faptul că mă găsesc în afară,e de a vă informa de cele ce voi nu puteţi vedea direct,pentrucă voi să aveţi toate elementele de judecată.- Am impresia că asupra acestui punct n'ai înţeles.- Nu ştiu însă de unde ai cules impresia că unii dintre noi ar avea tendinţa de a forma o curte sau bisericuţă.- Măcar dacă-l cunoşti pe Buzel,ai putea să-ţi dai seama că nu poate fi vorba de aşa ceva.- Dar evident.că xxrolul celui care încearcă să evite fricţiunile e ingrat : riscă să fie greşti interpretat din amândouă părţile. Ai făcut şi tu de atâtea ori experienţa asta,ca să şti ce importanţă au nuanţele.

In acelaş timp,aş dori să fi mai circunspect cu ştirile pe care le primeşti din dreapta şi stânga şi mai ales să fi mai puţin prăpăstios. Dacă n'ar fi decât exemplul fantasmagoric cu vânătorile de lei ale lui Dimi. Sunt şi aşa destule motive de grij ca să nu mai adăugăm şi noi altele . In general armonia aci a făcu progrese. Imi închipui că veţi primi textul investit cu mai multe semnături,după întâlnirea de acum vre'o două săptămâni. Partea practivă e hotărârea de a scoate în memoriu economic şi un buletin trimestrial,rămându-se încolo la statu-quo. Intâlnirea n'a fost lipsită de unele momente agitate provocate atât de şocul scrisoare de investitură,cât şi de unele manifestării de rigiditate şi temperament.- Toate însă s'au liniştit şi s'au terminat într'o admosferă de înfrăţire generală.- Nemulţumiţi au rămas totuşi cei mai puţini interesanţi,Viorică şi Citta.

./.

Imediat după asta, au venit cele trei scrisori care au adaus la nemulţumirile celor din urmă / plus Nicu/ pentru că nu se face nici'o menţiune de ei. In cel priveşte pe autorul de cărţi, este de fapt acum cel mai dispus să intre în ideiile lui B., cu care a colaborat în timpul din urmă cât se poate de strâns. Desigur însă că susceptibilitatea lui se mai sgândăreşte din când în când. Astfel mi-a spus că scrisorea nu a fost atât pentru a-i mulţumi pentru ce a făcut, cât pentru a se indica o subordonare. Desigur că pilula e greu de înghiţit pentru toţi acești oameni mai în vârstă, care au ideia că şi ei au făcu ceva în timpul din urmă. Deocomdată, au acceptat formal principiul egalităţi în străinătate. In fundul conştiinţei se dă însă lupta între siguranţa că dispoziţiile celor din ţară sunt categorice şi dorinţa de a evita subordonarea. Asta ca să ştii cum stau lucrurile.

Adaug că şi Brutus s'a simţit jignit dintr'o neînţelegere cu totul inutilă, dar a primit apoi reparaţi totale şi mai mult decât elegante. Părerea mea despre toate acestea e că trebuie ţinut seama de factorul omenesc. Pe dealtă parte, cred că este inutil să arunci pe unii oameni de cealaltă parte. Judecăţiile pur etice s'au clasificaţiile interne sunt foarte importante. Dar străini nu pot intra în asemenea amănunte / pentru ei / şi nu trebuie, odată ce s'a acceptat colaborarea unor oameni să se dea spectacolul disensiunilor sau rezervelor afişate.- In afară de canaiile patente şi perseverente şi de nulităţi, fiecare trebuie folosit cu maximum de randament. Comportarea faţă de fiecare diferă dela caz la caz. Faţă de uni e mai bine să menţi contactul în deaproape, pentru a contra balansa alte eventuale influenţe, de cât să-i tratezi cu răceală sau bobârnace.- In ce priveşte pe burlacul vânător, e mult mai bine decât la început desigur că infuziunile tale de energie l-au cam enervat, dar nu trebuie să iei prea în serios reacţiile lui. Aici, între prieteni, îşi revine din deprimarea acumulată la domiciliul intermediar şi chiar somaţiunile tale au, în cele din urmă, un efect tonic. Nepotul nostru a plecat în America pentru conferinţe şi consultaţii juridice, în vedere unor viitoare condificări internaţionale. Sunt convins că acolo îi va veni mintea la cap. Am fost foarte impresionat de tribulaţiile lui Camiluş. Asigură-l de toată afecţiunea mea. Fii prudent ! Te sărut cu mult dor, precum şi pe Sisi şi Anica,

Titu.-

00276

C O P I E

Vezi vol. 7. f 178.

DRAGA PICHY,

Te rog foarte mult să remiţi lui Dumitru scrisoarea alăturată. Cum cred că îi fă fi greu să descifreze caligrafia mea, te rog pe tine, pe Camil sau pe Radu să o descifraţi înainte şi, după repetia necesară să mergeţi să i-o citiţi.-

In momnetul de a închide curierul, primesc prin Vivi documentarea pentru Londra a lui Titel Petrescu.

O voi trimite imediat la destinaţie. Te rog să-l asiguri că atunci când voi trece prin Anglia voi face şi eu tot posibilul pentru a suţine teza partidului socialist, potrivit încrederii cu care m'a onorat.-

Te sărut,

Gihel,

3 Aprilie 1947.-

Vezi vol. 7. f 183–187. C O P I E 00277

DRAGA PICHY,

Profit de această ocazie pentru aţi scrie câteva rânduri. Imi pare foarte rău că n'am ştiut mai devreme de această ocazie căci aş fi putut profita pentru a vă trimite şi raportul ce-mi ceri asupra situaţiei după eşecul Conferinţei dela Moscova şi în lumina noi politici americane astfel cum a fost formulată după această conferinţă.- Il voi face însă şi-l voi expedia într'O viitoare ocaziune. Deocamdată însă mă mărginesc să-ţi spun că ne trebuie încă răbdare. Politica americană de organizare în occident şi în special în Germania - ca un pis aller în lipsa unei soluţiuni de unificare economică în Germania - va cere un oarecare timp întâi pentru a fi stabilită în mod concret - căci deocamdată nu este decât o intenţie sau o tendinţă apoi pentru a fi pusă în aplicare.- Americanii speră că prin această politică vor determina pe ruşi să ajungă la un aranjament general acceptabil căci ei îşi vor da în cele din urmă seama că au mai mult de câştigat făcându-o şi nu ar avea decât de pierdut nefăcând-o. Părerea mea este că ei se înşeală. Mai întâi pentrucă-şi fac iluzii asupra posibilităţii de a organiza Germania economiceşte -în occident în aşa fel încât să obţină rezultate satisfăcătoare care să constituie o atracţie pentru ruşi.- Separată de zona sa complimentară firească care este Europa orientală şi Germania orientală nu văd cum industria din Germania occidentală s'ar putea ridica la un nivel suficent care să rezolve problemele actuale şi să o scoată din dezordinea şi hausul în care se sbate şi care sunt exact ceace vor ruşi.- In al doilea rând chiar dacă ar reuşi într'o oarecare măsură nu cred că trebuie să ne facem prea mari speranţe în forţa de convingere pe care această reuşită îndoielnică ar aveau-o faţă de ruşi.- Căci este evident că aceştia urmăresc cu perseverenţă scopuri politice pe care nu le vor schimba niciodată în contra vre'unor

./.

avantagi economice.

Oricum , trăsătura dominantă a situaţiei mi se pare determinaţiunea americanilor de a numai accepta compromisuri ca până acum. Dacă această deciziune se menţine ei vor face mai întâi experienţa politicei de " organizare separată" prin care speră să ajungă la un rezultat. Dacă însă - cum cred - scopul nu va fi atins în acest mod, atunci vor fi, vrând nevrând, siliţi să se convingă că este indispensabil să se recurgă la mijloace mai directe de presoune. Suntem în orice caz în plină criză. Mi se pare că această criză nu va fi scurtă.- Este greu să i se prevadă depe acum durata.- Dar că este criză nu poate fi nici'o îndoială, după cum este neîndoielnic că această criză este foarte gravă.-

Am avut la Geneva mai multe discuţii cu prietenii noştri pe care împrejurările îi făcuseră să se găsească în Elveţia în acelaş timp. S'au terminat cu bine însă din nefericire în mersul lor au fost şi câteva aspecte neplăcute.- Davilla voia să mă facă să iau angajamentul solem şi definitiv încă depe acum că dacă împrejurările vor face necesar constituirea unui comitet şi dacă în sânul acestui comitet s'ar manifesta divergenţe declarăm cu toţii că ne supunem părerii majorităţii fără nici'o rezervă.- Am răspuns că mi se pare prematur să discutăm acum formareaunui comitet că mi se pare încă şi mai prematur şi chiar descurajant să discutăm posibilitate că nu n'eam putea înţelege - deoarece eram convins că atâta vreme cât suntem cu toţi animaţi de dragoste de ţară ne vom putea înţelege- dar că dacă sunt pus au pied du mur pentru a mă pronunţa asupra unei ipoteze în sânsul altei ipoteze maximum ce credeam a putea face este să ne angajem cu toţi să facem toate eforturile pentru a ne pune de acord şi a evita spectacolul desbinării. Dacă însă din nefericire aceasta nu ar fi posibil, ceace repetam că nu puteam crede că s'ar putea întâmpla- atunci regretam foarte mult că trebuie să declar că nu mă puteam angaja dinainte să accept părerea majorităţii ori care ar fi această părere.- Căci aceasta ar fi însemnat că acest comitet - care în fond s'ar reclama pentru a-şi da autoritatea necesară de faptul că reprezintă opoziţia democra-

.//.

tică - să se substituie de jure acestei opoziții, iar eu în virtutea mandatului pe care îl am să confirm legitimitatea deplină a acestei substituiri.- Dacă deci comitetul ar lua deciziuni care nu ar corespunde punctului de vedere al partidelor și deci al opiniei publice ; am ajunge la situația paradoxală că el ar vorbi în numele opiniei publice dar în contra ei.- Ori nici conștiința mea și nici mandatul pe care îl am nu-mi permit de a accepta dinainte și în mod definitiv o asemenea eventuală posibilitate.-
Am repetat din nou că aveam convingerea absolută că nu se mai ajunge niciodată acolo și că dacă am fost nevoiți să fac o asemenea declarație a fost numai datorită faptului că am fost pus în întârziere să mă pronunț asupra unei ipoteze în ipoteză și numai după ce somațiunile ce mi s'au adresat de a mă pronunța au fost menținute cu toate afirmațiunile mele că nu vedeam nici'o necesitate și nici'o oportunitate de a se discuta acum această chestiune.-

După cum vezi, uzajul ce fac de mandatul pe care îl am este mai mult decât moderat.- Acest mandat mi-ar fi dat într'adevăr dreptul ca în caz de divergență să cer tuturor să se ralieze la punctul meu de vedere fiind dat că acest punct de vedere este implicit și acel al celor ce m'au autorizat - tocmai în vederea acestor eventualități - de a lua deciziuni în numele lor.- Nu am făcut-o căci am dorit și doresc să menajez susceptibilitățile altora și posibilitățile de colaborare și de unitate în acțiune Nu mă pot împiedica de a reflecta ce uzaj ar fi făcut Davilla sau G. dacă ar fi avut un mandat în felul celui ce am eu.- Pretențiile manifestate de ei în întrunirea de astă vară cu Alexandru cât și cele ale lui D. în polemica cunoscută cu Nanu en disent tres long e ce sujet.-

In orice caz - în rezumat - nu m'am opus deciziunei de principiu de a se forma un comitet - dacă împrejurările ar impune-o - pentru a nu lăsa vre'o impresiune că ar exista neîncredere față de unii din cei de față.- Am făcut însă rezervele de mai sus astfel în toate chestiunile concrete ce am discutat ne-am înțeles cum nu se poate mai bine. Nu am lipsit de altfel de a remarca că mi se părea nerezonabil, când s'a dovedit că ne înțelege așa de bine, să ridicăm ipoteze care ar putea face să se prevadă că nu ne-am înțelege și de a creea astfel în

.//.

00280

mod absolut inutil chestiuni spinoase de natură a lăsa unele umbre între noi.- Desigur că dacă Davilla nu ar fi fost de faţă nici nu s'ar fi discutat această chestiune. Cu o viitoare ocazie îţi voi scrie în detaliu cele ce am discutat şi făcut pentru a puteainforma pe cei în drept.-

Vin acum la scrisorile celor trei ce ai trimis recent unora din prietenii noştri. Nu am desgur nici-un fel de obiecţiune împotriva lor. Nu a-şi putea avea obiecţii decât dacă mandatul ce am mi s'ar retrage sau dacă s'ar da altuia unul indentic ceace ar echivala cu retragerea sau cel puţin cu înjumătăţirea celui ce am . Desigur că dacă se va dovedi că nu merit acest mandat nu pot avea nici'o pretenţie ca el să fie menţinut. Atâta vreme însă cât aceast dovadă nu este făcută, nu a-şi putea accepta nici'o diminuare care ar fi cu atât mai puţin meritată cu cât eu nu am cerut niciodată un mandat atât de întins. In orice caz declar încă odată că voi uza de acesta mandat cu mai mult decât moderaţiune,căutând în totdeauna să elimin chestiunile personale. Gândeşte-te din nou cum ar fi uzate de el un G. sau un D. şi cred că veţi fi convinşi că atitudinea mea este mai mult decât rezonabilă.- Am convenit să declarăm cu toţii că înţelegem să ne considerăm absolut egali.-

In chestiunea Dianu,nu pot dezaporba decât aprecierile lui despre Alexandru . Sunt desigur mai mult decât condamnabile şi când voi merge la Paris voi căuta să-l aduc la raţiune. Evident nu-i voi spune că cunosc scrisoarea căci nu cred că este bine să mă prevalez faţă de el de o scrisoare pe care nu sunt presupus a o cunoaşte.- Voi apuca însă altfel chestiunea. Pentru a nu învenina lucrurile,nu cred că este bine să trimiţi această scrisoare lui Alexandru. Ii voi scrie şi lui Leucuţia. Nu cred însă că este bine să pronunţăm o excludere împotriva lui. Dacă am plecat dela ideia să strângem rândurile şi să colaborăm cu toţii aci în străinătate nu văd dece am aplica acest principiu unora iar altora nu . Desbinările sunt în general nefolositoare şi reduc eficacitatea - şi aşa destul de redusă - a acţiunii noastre.- In orice caz,nu am înţeles niciodată să mă " desolidarizez" de tine în această chestiune. Esti desigur liber să spui ce vrei, cui vrei şi te rog să crezi

./.

că nu a-şi desaproba - nici nu a-şi avea dreptul să o fac - orice ai face. Nici cel puţin nu am înţeles să-ţi sugerez ca, spunându-ţi părerea ta - să menţionez că eu nu sunt deacord cu ea .Am înţeles pur şi simplu să te rog să nu vorbeşti şi în numele meu, până când nu mă documentez mai exact.- Acum, ştiind cu stau lucrurile te autoriz să spui că condam foarte sever aprecierile la adresa lui Alexandru şi că voi căuta - nu din simpatie pentru Dianu - dar în interesul de a evita desbinările şi isbucnirea unor atacuri publice între noi - să aranjezi lucrurile. În orice caz dacă Pufi mă autoriză să-ţpună că am văzut scrisoarea sau cel puţin că mi-a scris pentru a-mi semnala că există neînţelegeri între Dianu şi Alexandru, mi-ar fi mai uşor să o fac. Trebuie însă să ştiu precis dacă sunt autorizat să spun acest lucru înainte de a merge la Paris. Oricum, ştii tot aşa de bine ca şi mine că Dumitru are unele sentimente pentru Dianu.- Justificate sau nu, nu cred că este bine să le jignim prea tare.- In politică unele compromisuri sunt inevitabile.

Tot în scopul de a evita atacurile dintre românii din străinătate , voi vedea ce se poate face cu La Roumanie Indépendante . Dacă am puteau-o aduce pe calea cea bună, nu ar fi rău.

Sper că în curând să primeşti ştiri mai ample - cu detalii despre activitatea noastră aci unde nu am stat degeaba, şi te îmbrpţişez .

Buzel.-

P.S. Radu poate să-ţi dea detalii despre sănătatea mea şi alte chestiuni pe care nu le mai repet.-

Zurich 2o Mai 1947.-

C O P I E

Vezi vol. 7. f 139 — 143.

00282

Paris la 25 Octombrie 1946

DRAGA PICHI,

Inainte de a pleca la Geneva ,G.G. m'a rugat să-ţi trimit copii după procesele verbale încheiate în"afacerea Dianu" de care veţi fi auzit deja.-G.G.s'a gândit întâi să le trimită chiar D-lui Preşedinte.- A renunţat până în cele din urmă, spre a nu răpi din vremea preţioasă a D-lui I.M.- A socotit totuşi necesar ca aceste hârtii să fie transmise în ţară şi anume ţie - spre a fi la îndemână în cazul în care chestiunea ar fi ridicată din altă parte.- Rămâne deci la aprecierea ta când şi cum să le foloseşti.-

Mă apucasem să-ţi scriu un lung dar deslânat răvaş prin d.B.B.- Cu toate că n'am isbutit să-l isprăvesc - am ajuns prea târziu la gară,unde urma să-i predau scrisoarea.- Dl.B. a petrecut aici mai puţin de două zile şi asta tocmai când lucram zi şi noapte la al doilea memoriu.- L-am văzut totuşi un jumătate ceas în tovărăşia lui G.G.- Sper că "observation sur le p.de traite avec le R." va parvenit deja.- I s'a dat drumul pe mai multe căi şi astfel este de presupus că a ajuns în mâinile voastre.- A avut o foarte bună primire,atât în cercurile oficiale cât şi în presă (cea americană,Monde şi cea elveţiană).Am convingerea că acţiunea noastră a fost de folos.- Rezultatele practice nu vor fi fiind strălucite ; sau marcat totuşi câteva puncte şi s'a făcut cunoscut în cercuri largi adevărul.- Echipa băeţilor noştri a lucrat fără oprire timp de trei luni.- Laude li se cuvin tuturora,dar ţin să relev în special munca lui Titu - a cărui contribuţie la cele două memorii a fost remarcabilă.- In primul a scris"aperçu-ul" despre Transilvania şi a colaborat la Dunăre ; în al doilea a redactat partea teritorială şi militară.- Hărţile sunt aproape exclusiv isprava lui.-Am fost tare mulţumit de cele trei luni cât am fost împreună.-La capătul lor suntem cam frânţi de osteneală,dar răsplătiţi de conştiinţa participări la o muncă folositoare.- Simt o mare mulţumire văzând că ostenelile mele - zeci de scrisori dela Lisabona-de a aduce laolaltă pe G.G., Alexandru şi V.V. au dus la rezultatul dorit.-Sunt fără îndoială cei mai capabili şi indicaţi pentru misiunea de a da,în afară,ecou luptei de acasă.- G.G. a fost admirabil aici.- A văzut sute de oameni : delegaţi,gazetari,

.//.

politicieni.- A pledat, a scris, a vorbit şi s'a făcut peste tot măcar ascultat dacă nu urmat.-Tu şi cu Buzel - care ştiţi cât este de greu să dobândeşti o leacă de autoritate peste graniţă - trebue să stăruiţi pe lângă cei deprinşi mai mult cu lupta de acasă - faceţi-i să înţeleagă că G.G. este mai mult decât necesar Nu trebue descurajat prin nimic.- Anumite rezerve şi prudenţe de limbaj nu trebuesc răstălmăcite : în majoritatea cazurilor au fost necesare tocmai spre a obţine un efect.- Tactica nu poate fi determinată în amănunte acasă.- Ţin să rog în special pe Buzel să nu mai ia în seamă toate intrigile ce s'au făcut prin 1944.- Am avut ocazie să văd dosarele complecte ale afacerilor " Nicolae şi " Franasovici" şi m'am putut convinge că G.G. a avut o atitudine ireproşabilă.- Posed în acest sens,chiar probe scrise.- G.G. a avut impresia că Buzel i-a făcut atmosferă ostilă la Renee şi la Mircea.- Era foarte mâhnit astă vară.-Am isbutit să-l conving că nu trebue să dea atenţie tuturor vorbelor care i-au ajuns la ureche.-Socotesc chiar că activitatea dela Paris ar fi un excelent prilej pentru ca Ginel să reia raporturile cu G.G.- Ar trebui să-i scrie şi ar trebui să inspiraţi o vorbă bună (de apreciere)şi din altă parte.- Câteva cuvinte dela Mircea l-ar menţine în starea de spirit combativă în care l-am văzut aici.- Adoug că şi V.V.T.şi-a dovedit utilitatea la Londra.- Cunoaşte lumea şi are acces la personalităţile de frunte.- Din nefericire, Cornel B.a rămas un provincial timorat,fără legături şi fără activitate.-

Si acum două vorbe despre afacerea Dianu.-La începutul lui Sept. a găsit cu cale să trimită conf.cu o scrisoare - un memoriu despre Boni - lucrarea lui Radu C.plus extrase din nişte hârtii inedite ale lui Nicolae Titulescu,folosite fără autorizarea D-nei Tit. cărets [illegible] i le-a furat)pusă într'o copertă aidoma alei noastre,cu acelaş titlu şi cu o introducere în care se spune că este o complectare a volumului nostru.- A fost veştejit de toată lumea şi în special de G.F.dat fiind că a raportat probabil celor de acasă eroismul său - este bine ca documentele care stabilesc adevărul să se găsească acasă.-

Dianu s'a dovedit înc'odată un aflător în treabă şi un încurcă lume pe măsura practicei şi încăpăţânării sale cunoscute.-

+

+ +

Spune alor mei că suntem bine.-Tanţi a fost cu mine două luni.- A plecat zilele trecute la Lisabona.-

Eu mă întorc acolo peste cinci zile.- Vom lichida totul până în preajma Crăciunului, după care o voi porni fie spre Alexandru fie spre Dumitru.- Dela unii amici care te vor vedea şi afla mai multe.- Eu sunt nevoit să închei căci a venit ora remiterii plicurilor.-Imi poţi scrie la Lissabona prin B.B.(i-am dat indicaţiile necesare).- Vă voi trimite de acolo rapoarte mai complecte despre situaţie.- Sunt tot mai încrezător că vom eşi la liman mai repede decât ne aşteptam.-

Toate cele alor tăi.-

Te îmbrăţişez frăţeşte.-

ss/.Brutus

Distruge scrisoarea   C O P I E

Vezi vol. 7. f 135-138.

20 Mai 1947   00285

DRAGA PICHI,

Am primit o scrisoare dela Dta.care,aducându-mi veşti despre D-ta mi-a făcut, ca totdeauna,mare plăcere.-

Aşi vrea însă să-ţi spun cu sinceritate câteva lucruri: orice scrisoare primesc dela D-ta conţine cel puţin odată expresiunea "intransigenţă absolută".Mereu ai acest punct de vedere care nu corespunde deloc realităţii.-Nici situaţiunea Ţării noastre,nici situaţiunea noastră,nici situaţiunea internaţională nu îngădue astfel de poziţiune.-Ea nu este destinată decât să facă, în mod zadarnic,victime peste victime.-

Aţi angajat o mulţime de băeţi buni să rămână în străinătate.- Vei vedea peste vreo doi ani ce situaţiune nenorocită vor avea.- Si poate atunci vei reflecta cu tristeţe la "intransigenţa absolută".- Boala noastră,a bietei noastre ţări e grea şi va fi foarte lungă.- Eu sunt foarte,foarte îngrijorat de situaţiunea internaţională şi,în cadrul ei,de aceia a ţării noastre.-Lumea occidentală este desorientată,neputincioasă şi plină de iluzii.-O singură voinţă fermă,sistematică şi dispunând de ori şi ce mijloace se afirmă astăzi,aceia a Rusiei Sovietice.- Tare mi-e frică să nu ne aflăm în faţa unei lungi perioade de dominaţiune rusească în Europa,cu toate prelungirile ce le poate avea.- Apoi,aţi trimis o scrisoare lui Gafencu,lipsită de orice tact.-In loc să-l încurajeze,l-a umplut de nemulţumire şi chiar de indignare.-El o numeşte o "scrisoare de neîncredere".-Si în adevăr ce nevoie aţi avut să îi daţi iar în cap cu faptul că singurul împuternicit al opoziţiei este Buzel.-?

Deja această situaţiune făcuse printre cei mai în vârstă multă vâlvă.-De ce să-i aminteşti încă odată ? Stiţi bine că G.ca şi ceilalţi,sunt susceptibili şi ori vrei să lucrezi cu ei aşa cum sunt şi atunci trebue să-i încurajezi şi să le dai câte o satisfacţie,ori nu-ţi plac ei sau felul în care lucrează şi atunci lasă-i în pace.-Deja G.este foarte,foarte grijuliu să nu supere pe nimeni,să nu atace guvernul, etc.-

De aceea nu se ocupă decât"de problaema Europei".- Si-a făcut însă o situaţiune foarte bună şi e bine să fie utilizat.-

./.

Atunci, nu căutaţi să-l vexaţi.- E păcat că, cu inteligenţa şi onestitatea D-tale, nu vrei să fi mai rezonabil şi mai pe pământ.-

00286

Iţi spun încă odată : Vei vedea mai târziu cât suferim şi vom suferi de pe urma acestei "intransigenţe absolute" a Dtale.-

Spunei, te rog, lui Titel că voiu face tot ce voiu putea.

Vezi, te rog, ca Miuşoara şi Florica să fie foarte prudente.- Si voi deasemenea.-

Dumnezeu să vă ajute.- Dumnezeu să ne ajute şi să ajute pe biata noastră Ţară.-

Cu afectuoasă prietenie pentru D-ta şi ceilalţi prieteni.-

Al D-tale

VIVI

TRADUCERE

00287

Dragul meu Pichi,

Am aflat ştirea căsătoriei tale. Este inutil să-ţi spun cât de fericit mă făcut această ştire. Precum ţi-am spus încă la Bucureşti, am fost totdeauna de părere cu un sentiment sincer triumfă asupra tuturor greutăţilor, şi eu văd cu bucuria sinceră a unui adevărat prieten că el a triumfat asupra şovăielilor tale. Eu mai cred încă că nu este o greşeală mai gravă care se poate comite împotriva sa decât de a încerca să se înăbuşe un asemenea sentiment, sunt fericit că tu nu ai făcut-o. Vă doresc la amandoi toata fericirea care este cu putinţa, de a să găsi pe acest pământ, toata fericirea pe care am avut-i eu insumi şi care este acuma atât de crud ameninţată. După o luna şi jumătate de aşteptare, să apropie acuma momentul în care voi putea în sfârşit să plec in Elveţia pentru a o întâlni pe Caterina. In ce stare o voi găsi numai Dumnezeu ştie căci este mult timp de când sunt fără vre-o ştire dela ea. Si faptul că nici tu şi nici Radu nu mi-aţi dat (ştiri) nu prezice nimic bun. Este greu de aţi descrie tortura pe care aceasta aşteptare o reprezintă pentru mine. Acuma însfârşit voi putea ca să-mi urmez destinul meu. Voi avea puterea de a-l suporta ?

Am aflat că sunt al patrulea pe lista naţional ţărănistă la Bucureşti. După cum ştii fusese convenit ca să fiu al doilea. Desigur eu îmi dau f.bine seama de faptul că, fiind absent, era greu de a mă face să trec înaintea altora. Insă, pe de altă parte, din moment ce sunt plecat, eu numai aveam pretenţia de a figura pe listă. Cu locul meu s'ar fi putut mulţumi pe un altul.

Am fost anunţat că scrisoarea celor trei a sosit. Eu nu am văzut-o încă, căci nu îmi va fi predată decât în momentul plecării mele. Insă te rog să mulţumeşti tuturora din partea mea pentru încrederea pe care mi-au arătat-o şi că eu voi încerca cu toata puterea de a merita-o consacrând acestei sarcini cu toată energia de care sunt capabil în acest moment tragic al vieţei mele.

Tensiunea şi deprimarea care mă domină îmi fac foarte greu de a scrie o scrisoare mai lungă. Termin deci aceasta scrisoare rugându-te să-mi erţi forma ei precum şi dezordinea ideilor mele

Te îmbrăţişez cu afecţiune şi te rog de a îmbrăţişa pe toţi ceilalţi.

16.Noembrie 1946. Buzel.

C O P I E

002

Mon cher Picki,

J'ai appris la nouvelle de ton mariage. Il est inutile que je te dise combien cette nouvelle m'a rendu heureux. Comme je te l'ai deja dit a Bucarest j'ai toujours été d'avis qu'un sentiment sincère triomphe de toutes les difficultés et je vois avec la joie sincère d'un veritable ami qu'il a triomphé de tes hésitations. Je crois encore qu'il n'est pas d'erreur plus grave qu'on puisse commettre envers soi-même que d'essayer d'étouffer un pareil sentiment, je suis heureux que tu ne l'aies pas faite. Je vous souhaite a tous les deux tout le bonheur qu'il est possible de trouver sur cette terre tout le bonheur que j'ai eu moi-même et qui est maintement si cruellement menacé. Après un mois et demi d'attente, le moment approche maintenant où je pourrais enfin aller en Suisse pour rejoindre Cathérine. En quel état je la trouverai Dieu seul le sait, car il y a longtemps que je suis sans nouvelles d'elle. Et le fait que ni toi ni Radu ne m'en ayez pas données ne présage rien de bon. Il m'est difficile de te décrire la torture que cette attente a réprésenté pour moi. Maintenant enfin je vois pouvoir aller en devant de mon destin. Aurais-je la force de le supporter ?

J'ai appris que je suis quatrième sur la liste national-paysanne à Bucarest. Comme tu sois il avait été convenu que je serai second. Evidemment que je me rènds très bien compte du fait que, étant absent, il etait difficile de me faire passer avant les autres. Mais, d'autre part, du moment que je suis parti, je n'avais plus de prétentions de figurer sur la liste. On aurait pu avec ma place contenter quelqu'un d'antre.

On m'a annoncé que la lettre des trois est arrivée. Je ne l'ai pas encore vu car on ne me la remettra qu'au moment de mon départ. Mais je te prie de les remercier touts de mon part pour la confiance qu'ils mont temoignée et que je vais essayer de mon mieux de mériter en consacrant à cette tache toute l'énergie dont je serai capable en ce moment tragique de ma vie.

La tension et la dépression, qui me dominent me rendent très difficile de t'écrire une lettre plus longue. Je finis donc cette lettre en te priant d'en excurser la forme ainsi que le desordre de mes pensées.

Je t'embrasse affectueusement et je te prie d'embrasser tous les antres.

Buzel.

16.XI.1946.

C O P I E

Vezi vol. 7 f. 170 – 171. 17 Mai 1947

DRAGA P I C H I,

Iţi scriu în grabă câteva cuvinte spre aţi mulţumi pentru scrisorile tale din 14 Aprilie şi 12 Mai, sosite respectiv la 8 şi 15 Mai.- Mii de mulţumiri pentru materialul bogat şi interesant trimis.- (cel destinat lui Radu i-a şi parvenit). Deasemeni suntem recunoscători pentru consultaţia lui O, - excelentă.-Alexandru a fost încântat de ea.- Ginel e la Zürich, de două zile, spre a fi observat, după tratamentul cel nou.-Profesorul Rohr i-a spus că-i f. mulţumit de rezultate.-Vivi a rămas aici ; deja mai bine faţă de ce era acum o lună.- Nu-ţi face griji (!) în chestiunea de care mi-ai scris, în ultima ta scrisoare.- Cunoşteam situaţia dela Ginel.-De altfel, acum eu sunt calul de bătae.-Dar nu mă emoţionez chiar de fel.- Sper că în curând să-l revedem în forma dinainte ; e o chestie de timp - deci răbdare.- In privinţa lui Gas.B. am vrut numai să fi prevenit că are obiceiul să facă uz de conversaţiile particulare - tocmai pentru a şti cum să-i vorbeşti.- Suntem cu toţii extrem de îngrijaţi de cele ce se petrec pe la noi.-De aceia te rog să nu pierzi nici o ocazie spre a ne da vesti despre voi.- Titu e bine Acum e în oraş cu Ciurea.- Vivi deasemeni e bine, cuminte, frumoas şi silitoare.-Sper să am o ocazie în curând spre a-ţi scrie mai mult.-

Te îmbrăţişez cu veche, afectuoasă şi devotată prieteni

ss/. G I G I

copie vezi vol. 7. f 80-96.

Paris 15 Octombrie 1946

Hotel Lancaster.

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idepedenta politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este însăși însă cauza națiunei Române reprezentată de partidele Național-Tărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprinând punctul de vedere al opiniei publice românesti și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice si uconomice ale României, cel putin in măsura in care ele fuseseră asigurate prin conventia de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost intocmit de indată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Ministri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de ~~xxxx~~.- Aceste lucrări is'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenția in mod practic, diferitelor delegatii, neajunsuri si nedreptățile cuprinse in Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Insărsit, comform unei hotărâri luate la 25 August si consemnată intr'un proces- verbal, grupul nostru a redactat

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptăţile si pagubele suferite de Româniaa din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 si până la semnarea Tratatului de Pace.

Această din urmă lucrare a fost prezentată Conferinţei tot in două versiuni,- una franceză si alta engleză- sub titlul de " Observatiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică in ajunul zilei, in care Proectul de Tratat, revăzut si amendat de Comisiuni, trecea in fata Adunărei Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegatii, a fost complectată, in cursul celor două luni si jumătate cât a tinut Conferinta, prin numeroase note in special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparatiilor, a Dunări, a independentei economice etc.-

Am căutat, in acelas timp, impreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contaxt strâns cu delegatii si expertii statelor reprezentate la Conferinta pentru a-i pune, verbal si direct, in cunostintă, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât si cu acele referitoare la situatia României/ situatia partidului în genere, legea electorală, presiunile in vederea alegerilor, situatia specială, creiată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ţinut deasemeni să menţină un contact permanent şi legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferinţă. Gratie acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca şi interesele româneşti susţinute de noi au fost semnalate si sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, engleze, franceze, elveţiene, portugheze etc.

Interviewu-ri şi arcole de ale mele au apărut in primele pagini şi uneori la loc de frunte în diferite jurnale şi reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le mode, welt woche, zurichel Zeitunt, la Libre Belgi oue etc.- articolul din revista "Documents" precum şi cele trei editoriale apărute în Journal de Geneve şi realuate apoi de Agentia Reuter precum pentru presa mondială. Subliniez în sfârşit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franţei "Le Mode" a consacrat mai mult oditoriale pentru apărarea cauzei româneşti,- cităm astfel articolele referitoare la problema reparaţiilor şi la problema Dunării precum şi cel cuprinzând o expunere critică a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-York" "Herald Tribune" şi "Daly Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii si note, problemei Dun-rii şi probeleme reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele pricipale care au fost susţinute de grupul nostru, fără a intra însă în amănunte, deoarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii si note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: Problemele teritoriale, problemele politice şi problemele economice.-

1/. In ce priveste problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziţie, cu hotărâre si preciziune, in chestiunea hotarului Apusean cerând amânarea "arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrală a vechii noastre frontiere .Deşi pusă la ordinea de zi a Conferintei si desbătută atât în şedinţele plenare cât şi in comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată, in urma acordului deplin ce se stabilise intre cei patru Ministrii de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic şi Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei, deoarece era privită ca fiind "soluţionată" prin Pactul de Armistiţiu încheeat intre Natiunile Unite şi România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei şi Bucovinei de Nord si să expunem in cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 194o.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideratiuni de caracter istoric. Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative. In sfârşit memoriul final a expus cu toată apăsarea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 194o.

In acelaşi chestiune am trimis Conferinţei, spre complectarea memoriilor noastre si intărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunile oficiale ale partidelor national-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice si istorice asupra provinciilor Răsăritene.

In sfârsit ultimul memoriu, desăvârsind o argumentare pe care am sustinut-o in timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrocei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'u apărarea indepedentei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin international pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la librtăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înaltă oblăduire a Curţii internaţională de Justiţie, pentru ca interpretarea textelor si deslegarea diferandelor să nu rămână in atributiunea exclusivă a unor organe politice si diplomatice si să fie supusă unui control juridic.

3/. Pentru apărarea indepedentei noastre economice am cerut:

a/, Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea intregului capitol al reparatiilor care pune in sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de indeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de sleirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei românesti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate si prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovromuri:

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigatiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

./.

III.

Aproape toate tezele sustinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţilor intelegere si simpatie. Mai multe state mici printre care unele apartinând Commonweath - ului Britanic sau inspirat direct din elementele noastre pentru a cere crearea unei comisii de reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini care apasă economia românească. Alţi delegaţi reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru intemeiate pe principii de interes general se comfundă cu ţările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţă quasi oficială.-

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric si stăruitor în declaraţii şi articole de ziar precum şi în memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cercuri nu au fost luate in considerație de conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile propriuzise. Aceasta neputintă de a schimba stipulaţiile iniţiale ale proectului de Tratat se datoreste următoarelor cauze:

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela inceputul conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată din discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de Stat de sub înrâurirea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au inceput să se apere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o spărtură între marile puteri.

2/. Dorinţei puterilor Apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete, chiat in cursul acestei conferinţe. In acest scop ele sau invoit cu U.R.S.S., ca în faţa comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articolele asupra cărora cei patru Ministrii ai Afacerilor Străine stabilise ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opozitia micilor puteri cele mai multe clauze politice si economice din proectul întocmit de Ministrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanţilor marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziţii in chestiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitale de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

4.- La aceste cauzede ordin general se adaugă, în ceace priveste tratatul cu România o cauză specială de o deosebită gravitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul săx ridice niciuna din problemele de care erau legate independenta politică si indepeden ta politică a tării.-

Spre deosebire de alte delegati, ca de pildă delegatia ungară, si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza tăranilor lor chiar impotriva revindecărilor rusesti, reprezentanti oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice si nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertărilor politice si nici pentru a arăta uriasile sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra tării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte tări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această privintă, delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memorile alcătuite de experti săi si refuzând astfel in mod vădit, să apere caza României, Acestui fapt xx i se datoreste că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românesti acelas solicitudine pe care au arătat-o pentru aceia a reparatiilor ungare si filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr excesiv si nedrepte, asa cum am arătat cu stăruintă in Memorile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respective. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Soviete nu a atacat decât cererile puterilor asupsene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe reprezentanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pretentiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor nationale de care a dat dovadă Delegatia Oficială română. In această privintă expunerea amănuntită a problemei reparatiilo românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, impotriva reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită condițiilor arătate mai sus, întreaga activitate a Conferinței a dat impresia unei lupte intre două tabere adverse dornice să-și asigure fiecare poziții cât mai avantajoase pentru ziua de mâine și gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate de ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalezi totuși unele rezultate pozitive în împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;

1.- In problema Dunării deși nu s'a ajuns la o deslegare imediată și precisă cum am fi dorit-o s'ai obținut totuși un rezultat care ținea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note specială și presă. S'a admis astfel, chiar în Textul Tratatului, afirmarea libertăți navigației și a egalități de tratament. Totodată s'a hotărât convocarea în termen de 6 luni a unei Conferințe internaționale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar și a Marilor Puteri interesate - și s'a recunoscut , pe care subsidiară existența în drept a vechilor așezăminte internaționale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei națiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel în principiu o legătură constantă între toate economiile naționale de care depind însăși unitatea și libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că în acelaș timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferința de Pace, Organizația Națiunilor Unite desfășoară prin Consiliul Economic și Social precum și prin alte organizme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra necității de a considera economia Europeană, care trebuie reconstituită ca un tot cuprinzând și ținuturile balcanice și dunărene. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatorii care se ridică în cale liberări și unificărei economiei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internațională de Justiție, supre for judecătăresc strâns legat de Organizația Națiunilor Unite, a fost admisă în principiul de conferință.- Această instată căpătată astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor și de a judeca litigiile isvorâte din aplicarea lor.-

Cei mai insemnati bărbati de Stat din apus au încercat să potolească întrucâtva îngrijorarea generală pricinuită de Conferintei de a ajunge la solutii drepte,precise si definitive,printr'un sir de declaratii în favoarea unei federări economice si politice a Europei.- Amintim astfel diferitele discursuri tinute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă si în deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocuţiuni ale secretarului de Stat cu BYRNES ; precum si ultimile cuvântări ale maresalului SMUTS. Se pare că n'am aflat în ajunul anuntăre unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continetului European,ca o primă etapă a unei asezări unitare a lumei.

Un asemenea program intâmpină mare greutări si este încă departe de a fi împlinit. Totusi trebuie să subliniem cu bucurie că ele se apropie de ceace grupul nostru dând glas dorintelor întregului neam românesc, a cerut cu stăruintă Fruntasilor Marilor Puteri în repetate rânduri. In adevăr am stăruint pentru enuntarea unui program precis de organizare a Europei,potrivit principiilor vesnice ale civilizatiei sale si la care toate popoarele Continentului să poate adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriase forte morale si materiale ar putea stărui un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea fiintei si credintelor sale, o tintă comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei noastre românesti la Conferinta Păcii.- Conferinta a luat sfârsit; Pace însă încă nu e împlinită. Va fi nevoie de multe sfortări pentru a se ajunde la acea ordine unitară si generală care singură poate chezăşui astăzi pacea si securitatea popoarelor.-

Misiunile grupului nostru nu este deci încheiate.- Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind si apărând principiile pe care le-am pus înainte în timpul acestei Conferinte. Trebuie să căutăm să dobândim pentru credintele pe care le-am apărat în numele poporului nostru si care astăzi sunt cunoscute de fruntasi tuturor Statelor, on consfintire în cadrul nouei organizări a lumii.-

./.

Tin să arăt la sfârşitul acestei etape a activităţii noastre, că ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplină solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie. Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unuităţii noastre sufleteşti şi la împlinirea datoriei către Ţară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parisul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestria a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de Tineri români şi românce în frunte cu prietenul BRUTUS COSTE şi anume : Aristide Burilllanu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cocuta Mănescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu Radu Plessia, Titu Radulescu Pogoneanu precum şi colegi noştri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu şi maior Basil Ratiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Agu. Popa
C. Răut
p. V.V. Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori.-

N. Caranfil
personal şi pentru Alexandru Cretzianu
N. Herescu .-

copie vezi vol 7 f 80-96

Paris 15 Octombrie 1946

Hotel Lancaster.

00299

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idependența politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este înseși însă cauza națiunei Romîne reprezentată de partidele Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice românești și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice și economice ale României, cel puțin în măsura în care ele fusseseră asigurate prin convenția de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost întocmit de îndată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniștri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de ~~Pace~~.- Aceste lucrări li s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenția în mod practic, diferitelor delegații, neajunsuri și nedreptățile cuprinse în Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Inafară, conform unei hotărâri luate la 25 August și consemnată într'un proces- verbal, grupul nostru a redactat

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptățile și pagubele suferite de Româniaa din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 și până la semnarea Tratatului de Pace.

Această din urmă lucrare a fost prezentată Conferinței tot în două versiuni,- una franceză și alta engleză- sub titlul de " Observațiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică în ajunul zilei, în care Proectul de Tratat, revăzut și amendat de Comisiuni, trecea în fața Adunărei Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegații, a fost completată, în cursul celor două luni și jumătate cât a ținut Conferința, prin numeroase note în special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparațiilor, a Dunări, a independenței economice etc.-

Am căutat, în acelaș timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegații și experții statelor reprezentate la Conferința pentru a-i pune, verbal și direct, în cunoștință, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât și cu acele referitoare la situația Româniel/ situația partidului în genere, legea electorală, presiunile în vederea alegerilor, situația specială, creiată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ținut deasemeni să mențină un contact permanent și legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferință. Grație acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca și interesele românești susținute de noi au fost semnalate și sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, engleze, franceze, elvețiene, portugheze etc.

Interview-uri și arcole de ale mele au apărut în primele pagini și uneori la loc de frunte în diferite jurnale și reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le monde, welt woche, zuricher Zeitung, la Libre Belgique etc.- articolul din revista "Documents" precum și cele trei editoriale apărute în Journal de Geneve și reluate apoi de Agenția Reuter precum pentru presa mondială. Subliniez în sfârșit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franței "Le Monde" a consacrat mai mult editoriale pentru apărarea cauzei românești,- cităm astfel articolele referitoare la problema reparațiilor și la problema Dunării precum și cel cuprinzând o expunere critică a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-York" "Herald Tribune" şi "Daly Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii şi note,problemei Dunării şi probelema reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susţinute de grupul nostru,fără a intra încă in amănunte,deoarece ele sunt precis lămurite in diferitele memorii şi note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: Problemele teritoriale,problemele politice şi problemele economice.-

1/.In ce priveşte problemele teritoriale,grupul nostru a luat poziţie,cu hotărâre şi preciziune,in chestiunea hotarului Apusean cerând anularea "arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrală a vechii noastre frontiere .Deşi pusă la ordinea de zi a Conferinţei şi desbătută atât în şedinţele plenare cât şi în comisii,problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată,in urma acordului deplin ce se stabilise intre cei patru Miniştrii de Externe.Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic şi Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei,deoarece era privită ca fiind "soluţionată" prin Pactul de Armistiţiu încheeat intre Naţiunile Unite şi România.Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei şi Bucovinei de Nord şi să expunem in cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 1940.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideratiuni de caracter istoric.Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative.In sfârşit memoriul final a expus cu toată apăsarea,nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.

In aceiaşi chestiune am trimis Conferinţei,spre complectarea memoriilor noastre şi întărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunilor oficiale ale partidelor naţional-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice şi istorice asupra provinciilor R...ritene.

In sfârşit ultimul memoriu, desăvârşind o argumentare pe care am susţinut-o în timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'u apărarea independenţei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin internaţional pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înalta oblăduire a Curţii internaţionale de Justiţie, pentru ca interpretarea textelor şi deslegarea diferendelor să nu rămână în atribuţiunea exclusivă a unor organe politice şi diplomatice şi să fie supusă unui control juridic.

3/. Pentru apărarea independenţei noastre economice am cerut:

a/, Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea întregului capitol al reparatiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de îndeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de slăbirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate şi prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovromuri:

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigaţiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor aduse din vremurile din urmă.

./.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru găsit la marea majoritate a delegaţilor intelegere si simpatie. Mai multe state mici printre care unele apartinând Commonweath - ului Britanic sau inspirat direct din elementele noastre pentru a cer crearea unei comisii de reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini care apasă economia românească. Alţi delegaţi reprezentând cele m mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru intemeiate pe principii de interes general se confundă cu ţările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărâte să l atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţ quasi oficială.-

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric si stăruitor în declaraţii şi articole de ziar precum şi în memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate in considerație de conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile propriuzise. Aceasta neputinţă de a schimba stipulaţiile iniţiale ale proectului de Tratat se datoreste următoarelor cauze

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela inceputul conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată din discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de Stat de sub înrâurirea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au inceput să se opere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip ă un conflict sau chiar o spărtură între marile puteri.

2/. Dorinţei puterilor Apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete, chiar in cursul acestei conferinţe. In acest scop ele sau invoit cu U.R.S.S., ca în faţa comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articolele asupra cărora cei patru Ministrii ai Afacerilor Străine stabilise ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziţia micilor puteri cele mai multe clauze politice si economice din proectul întocmit de Ministrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanţilor marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziţii in chestiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitale de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

00304

4.- La aceste cauzede ordin general se adaugă in ceace priveste tratatul cu România o cauză specială de o deosebitp gravitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul săa ridice niciuna din problemele de care erau legate independentă politică si indepeden ta politică a tării.-

Spre deosebire de alte delegati, ca de pildă delegatia ungară,si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza tăranilor lor chiar impotriva revindecărilor rusesti,reprezentanti oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice si nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine,repatrierea prizonierilor,garantarea libertărilor politice si nici pentru a arăta uriasile sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra tării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte tări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această prieintă,delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memoriile alcătuite de experti săi si refuzând astfel in mod vădit,să apere caza României. Acestui faptat i se datoreste că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românest acelas solicitudine pe care au arătat-o pentru aceia a reparatiilor ungare si filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubire formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr excesiv si nedrepte,asa cum am arătat cu stăruintă in Memoriile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respectiva. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Soviete nu a atacat decât cererile puterilor europene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe reprezentanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pretentiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor nationale de care a dat dovadă Delegatia Oficială română. In această privintă expunerea amănuntită a problemei reparatiilo românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate,impotriva reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită condiţiilor arătate mai sus, intreaga activit a Conferinţei a dat impresia unei lupte intre două tabere adverse dornice să-şi asigure fiecare poziţii cât mai avanta se pentru ziua de mâine şi gata să treacă cu vederea problem proprii zise aflate de ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalez totuşi unele rezultate pozitive implinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;

1.- In problema Dunării deşi nu s'a ajuns la o dezleg imediată şi precisă cum am fi dorit-o s'a obţinut totuşi un rezultat care ţinea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii,note specială şi presă. S'a admis astfel,chiar in Te tul Tratatului,afirmarea libertăţi navigaţiei şi a egalităţi de tratament. Totodată s'a hotărît convocarea in termen de 6 luni a unei Conferinţe internaţionale cu participarea nu num a Statelor riverane dar şi a Marilor Puteri interesate - şi s'a recunoscut , pe cale subsidiară existenţa in drept a ve chilor aşezăminte internaţionale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei naţiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel in principiu o legătu constantă intre toate economiile naţionale de care depind in şi unitatea şi libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că in acelaş timp cu adoptare acestui principiu de către Conferinţa de Pace, Organizaţia Naţiunilor Unite desfăşoară prin Consiliul Economic şi Social precum şi prin alte organisme afiliate,cea mai vie activitate pentru intocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra neci tăţei de a considera economia Europeană, care trebuie recons truită ca un tot cuprinzând şi ţinuturile balcanice şi dunăre Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discri minatori care se ridică in calea liberări şi unificărei econo miei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internaţională de Justiţie, supra for judecătoresc strâns legat de Organizaţia Naţiunilo Unite,a fost admisă in principiul de conferinţă.- Această instată căpătată astfel dreptul de a interpreta textul trata telor şi de a judeca litigiile izvorâte din aplicarea lor.-

Cei mai însemnați bărbați de Stat din apus au încercat să potolească întrucâtva îngrijorarea generală pricinuită de Conferinței de a ajunge la soluții drepte, precise și definitive, printr'un șir de declarații în favoarea unei federări economice și politice a Europei.- Amintim astfel diferitele discursuri ținute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă și în deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocuțiuni ale secretarului de Stat cu BYRNES ; precum și ultimile cuvântări ale mareșalului SMUTS. Se pare că n'am aflat în ajunul anunțăr unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continetului European, ca o primă etapă a unei așezări unitar a lumei.

Un asemenea program întâmpină mare greutăți și este încă departe de a fi împlinit. Totuși trebuie să subliniem cu bucurie că ele se apropie de ceace grupul nostru dând glas dorințelor întregului neam românesc, a cerut cu stăruință Fruntașilor Marilor Puteri în repetate rânduri. În adevăr am stăruint pentru enunțarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor veșnice ale civilizației sale și la care toate popoarele Continentului să poate adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriașe forțe morale și materiale ar putea stârni un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea ființei și credințelor sale, o țintă comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei noastre românești la Conferința Păcii.- Conferința a luat sfârșit; Pace încă nu e împlinită. Va fi nevoie de multe sforțări pentru a se ajunde la acea ordine unitară și generală care singură poate chezășui astăzi pacea și securitatea popoarelor.-

Misiunile grupului nostru nu este deci încheiate.- Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind și apărând principiile pe care le-am pus înainte în timpul acestei Conferințe. Trebuie să căutăm să dobândim pentru credințele pe care le-am apărat în numele poporului nostru și care astăzi sunt cunoscut de fruntași tuturor Statelor, on consfințire în cadrul nouei organizări a lumii.-

./.

Tin să arăt la sfârşitul acestei etape a activităţii noastre, că ea s'a desfăşurat dela inceput intr'un spirit de deplină solidaritate şi in cea mai desăvârşită prietenie.- Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la inchegarea unităţii noastre sufleteşti şi la implinirea datoriei către Ţară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parisul. Meritele revin in primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestria a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de Tineri români şi românce in frunte cu prietenul BRUTUS COSTE şi anume : Aristide Burilleanu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cecu Mănescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu Radu Pleşoia, Titu Radulescu Pogoneanu precum şi colegi noştri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu şi maior Vasil Ratiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Agu. Popa
C. Răut
p. V.V. Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori.-

N. Caranfil
personal şi pentru Alexandru Cretzian
N. Herescu .-

copie vezi vol 7. f 80-96

Paris 15 Octombrie 1946
Hotel Lancaster.

00308

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.-

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idependenta politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este însăși însă cauza națiunei Române reprezentată de partidele Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice românești și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice și economice ale României, cel puțin in măsura in care ele fuseseră asigurate prin convenția de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost întocmit de îndată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniștri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de xxxx.- Aceste lucrări li s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenția în mod practic, diferitelor delegații, neajunsurile și nedreptățile cuprinse în Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Înafară, conform unei hotărâri luate la 25 August și consemnată într'un proces- verbal, grupul nostru a redactat

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptățile și pagubele suferite de Româniaa din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 și până la semnarea Tratatului de Pace.

Această din urmă lucrare a fost prezentată Conferinței tot în două versiuni,- una franceză și alta engleză- sub titlul de " Observatiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică în ajunul zilei, în care Proectul de Tratat, revăzut și amendat de Comisiuni, trecea în fata Adunărei Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegatii, a fost complectată, în cursul celor două luni și jumătate cât a ținut Conferința, prin numeroase note în special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparatiilor, a Dunări, a independentei economice etc.-

Am căutat, în acelaș timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegatii și expertii statelor reprezentate la Conferința pentru a-i pune, verbal și direct, în cunoștință, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât și cu acele referitoare la situatia României/ situatia partidului în genere, legea electorală, presiunile în vederea alegerilor, situatia specială, creiată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ținut deasemeni să mențină un contact permanent și legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferință. Gratie acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca și interesele românești susținute de noi au fost semnalate și sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, engleze, franceze, elvețiene, portugheze etc.

Interviewu-ri și arcole de ale mele au apărut în primele pagini și uneori la loc de frunte în diferite jurnale și reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le monde, Welt woche, Zuricher Zeitung, la Libre Belgique etc.- articolul din revista "Documente" precum și cele trei editoriale apărute în Journal de Genève și realuate apoi de Agentia Reuter precum pentru presa mondială. Subliniez în sfârșit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franței "Le Monde" a consacrat mai mult editoriale pentru apărarea cauzei românești,- cităm astfel articolele referitoare la problema reparațiilor și la problema Dunării precum și cel cuprinzând o expunere critică a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-"Herald Tribune" şi "Daly Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii si note,problemei Dun-rii şi probeleme reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele pricipale care au fost susţinute de grupul nostru,fără a intra însă în amănunte,deoarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii si note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: Problemele teritoriale,problemele politice şi problemele economice.-

1/.In ce priveste problemele teritoriale,grupul nostru a luat poziţie,cu hotărâre si preciziune,in chestiunea hotarului Apusean cerând anularea "arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrală a vechii noastre frontiere .Deşi pusă la ordinea de zi a Conferintei si desbătută atât în şedinţele plenare cât şi in comisii,problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată,in urma acordului deplin ce se stabilise intre cei patru Ministrii de Externe.Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic şi Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei,deoarece era privită ca fiind "soluţionată" prin Pactul de Armistiţiu încheeat între Naţiunile Unite şi România.Cu toate acestea,am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei şi Bucovinei de Nord si să expunem in cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 1940.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideratiuni de caracter istoric.Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative.In sfârşit memoriul final a expus cu toată apăsarea,nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolniciet dela 26 Iunie 1940.

In acelaşi chestiune am trimis Conferinţei,spre complectarea memoriilor noastre si intărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunilor oficiale ale partidelor national-tărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice şi istorice asupra provinciilor Răsăritene.

In sfârşit ultimul memoriu, desăvârşind o argumentare pe care am susţinut-o în timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'u apărarea independenţei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin international pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înaltă oblăduire a Curţii Internaţională de Justiţie, pentru ca interpretarea textelor şi deslegarea diferandelor să nu rămână în atribuţiunea exclusivă a unor organe politice şi diplomatice şi să fie supusă unui control juridic.

3/. Pentru apărarea independenţei noastre economice am cerut:

a/, Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea întregului capitol al reparatiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de îndeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de sleirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate şi prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea cărei-a au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovromuri:

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigaţiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

./.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţilor înţelegere şi simpatie. Mai mulţi state mici printre care unele aparţinând Commonweath - ului Britanic s'au inspirat direct din elementele noastre pentru a cer crearea unei comisii de reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini care apasă economia românească. Alţi delegaţi reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru întemeiate pe principii de interes general se confundă cu ţările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţă quasi oficială.-

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziar precum şi în memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate în consideraţie de conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile propriuzise. Această neputinţă de a schimba stipulaţiile iniţiale ale proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată din discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de Stat de sub îndrumarea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au început să se apere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip ~~a~~ un conflict sau chiar o spărtură între marile puteri.

2/. Dorinţei puterilor Apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete, chiar în cursul acestei conferinţe. In acest scop ele s'au învoit cu U.R.S.S., ca în faţa comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articolele asupra cărora cei patru Miniştrii ai Afacerilor Străine stabilise ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziţia micilor puteri cele mai multe clauze politice şi economice din proectul întocmit de Miniştrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanţilor marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziţii în chestiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitale de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

4.- La aceste cauze de ordin general se adaugă, in ceace priveste tratatul cu România o cauză specială de o deosebită gravitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul săx ridice niciuna din problemele de care erau legate independenta politică si indepeden ta politică a tării.-

Spre deosebire de alte delegati, ca de pildă delegatia ungară, si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza tăranilor lor chiar impotriva revindecărilor rusesti, reprezentanti oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice si nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertătilor politice si nici pentru a arăta uriasile sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra tării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte tări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această privintă, delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memoriile alcătuite de experti săi si refuzând astfel in mod vădit, să apere caza României. Acestui fapt xă i se datoreste că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românesti acelas solicitudine pe care au arătat-o pentru acela a reparatiilor ungare si filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr excesiv si nedrepte, asa cum am arătat cu stăruintă in Memoriile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respective. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Soviete nu a atacat decât cererile puterilor apusene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe reprezentanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pretentiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor nationale de care a dat dovadă Delegatia Oficială română. In această privintă expunerea amănuntită a problemei reparatiilor românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, impotriva reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită condițiilor arătate mai sus, întreaga activita[te] a Conferinței a dat impresia unei lupte între două tabere adverse dornice să-și asigure fiecare poziții cât mai avantaj[oa]se pentru ziua de mâine și gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate de ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalez totuși unele rezultate pozitive la împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;

1.- In problema Dunării deși nu s'a ajuns la o deslega[re] imediată și precisă cum am fi dorit-o s'a obținut totuși un rezultat care ținea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note specială și presă. S'a admis astfel, chiar în Textul Tratatului, afirmarea libertăți navigației și a egalității de tratament. Totodată s'a hotărât convocarea în termen de 6 luni a unei Conferințe internaționale cu participarea nu numa[i] a Statelor riverane dar și a Marilor Puteri interesate - și s'a recunoscut., pe cale subsidiară existența în drept a vechilor așezăminte internaționale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei națiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel în principiu o legătur[ă] constantă între toate economiile naționale de care depind în[să] și unitatea și libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că în acelaș timp cu adoptare[a] acestui principiu de către Conferința de Pace, Organizația Națiunilor Unite desfășoară prin Consiliul Economic și Social precum și prin alte organizme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra necesității de a considera economia Europeană, care trebuie recons[truită] ca un tot cuprinzând și ținuturile balcanice și dunăre[ne]. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatori care se ridică în calea liberări și unificărei economiei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internațională de Justiție, supre for judecătoresc strâns legat de Organizația Națiunile Unite, a fost admisă în principiul de conferință.- Această instanță căpătată astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor și de a judeca litigiile isvorâte din aplicarea lor.-

Cei mai insemnati bărbati de Stat din apus au incercat să potolească intrucâtva ingrijorarea generală pricinuită de Conferintei de a ajunge la solutii drepte,precise si definitive,printr'un sir de declaratii in favoarea unei federări economice si politice a Europei.- Amintim astfel diferitele discursuri tinute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă si in deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocutiuni ale secretarului de Stat cu BYRNES ; precum si ultimile cuvântări ale maresalului SMUTS. Se pare că n'am aflat in ajunul anuntărei unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continetului European,ca o primă etapă a unei asezări unitare a lumei.

Un asemenea program intâmpină mare greutăti si este incă departe de a fi implinit. Totusi trebuie să subliniem cu bucurie că ele se apropie de ceace grupul nostru dând glas dorintelor intregului neam românesc, a cerut cu stăruintă Fruntasilor Marilor Puteri in repetate rânduri. In adevăr am stăruint pentru enuntarea unui program precis de organizare a Europei,potrivit principiilor vesnice ale civilizatiei sale si la care toate popoarele Continentului să poate adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriase forte morale si materiale ar putea stârui un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea fiintei si credintelor sale, o tintă comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauze noastre românesti la Conferinta Păcii.- Conferinta a luat [illegible] sit; Pace insă incă nu e implinită. Va fi nevoie de multe efort[illegible] pentru a se ajunge la acea ordine unitară si generală care [illegible] gură poate chezăsui astăzi pacea si securitatea popoarelor.

Misiunile grupului nostru nu este deci incheiate.- Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind si apărând pri[illegible] pille pe care le-am pus inainte in timpul acestei Conferi[illegible] Trebuie să căutăm să dobândim pentru credintele pe care l[illegible] apărat in numele poporului nostru si care astăzi sunt cu[illegible] de fruntasi tuturor Statelor, on consfintire in cadrul n[illegible] organizări a lumii.-

./.

Tin să arăt la sfârşitul acestei etape a activităţii noastre, că ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplină solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie.- Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţii noastre sufleteşti şi la împlinirea datoriei către Ţară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parisul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestria a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de Tineri români şi românce în frunte cu prietenul BRUTUS COSTE şi anume :. Aristide Buriliianu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cocuta Mănescu, Barbu Niculescu, Mioa Paraschivescu Radu Plessia ,Titu Radulescu Pogoneanu precum şi colegi noştri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu şi maior Vasil Ratiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Agu. Popa
C. Răut
p. V.V.Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori.-

N. Caranfil
personal şi pentru Alexandru Cretzianu
N. Herescu .-

copie vezi vol. 7 f 80-96

Paris 15 Octombrie 1946
Hotel Lancaster.

00317

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idependența politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este însăși însă cauza națiunei Române reprezentată de partidele Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice românesti și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice si economice ale României, cel putin in măsura in care ele fusseseră asigurate prin conventia de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost intocmit de indată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Pat Ministri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațiile privitoare la fi care articol din Proectul de Tratat de xxxx.- Acestei lucrări i s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenț in mod practic, diferitelor delegatii, neajunsuri si nedrept țile cuprinse in Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Insăreit, conform unei hotărări luate la 25 Augu si consemnată intr'un proces- verbal, grupul nostru a redact

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptățile și pagubele suferite de Româniaa din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 și până la semnarea Tratatului de Pace.-

Aceasta din urmă lucrare a fost prezentată Conferinței tot în două versiuni,- una franceză și alta engleză- sub titlul de " Observatiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică în ajunul zilei, în care Proectul de Tratat, revăzut și amendat de Comisiuni, trecea în fața Adunării Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegatii, a fost completată, în cursul celor două luni și jumătate cât a tinut Conferinta, prin numeroase note în special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparatiilor, a Dunării, a independentei economice etc.-

Am căutat, în acelas timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegatii și expertii statelor reprezentate la Conferinta pentru a-i pune, verbal și direct, în cunostintă, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât și cu acele referitoare la situatia României/ situatia partidului în genere, legea electorală, presiunile în vederea alegerilor, situatia specială, creiată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ținut deasemeni să mențină un contact permanent și legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferință. Gratie acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca și interesele românești susținute de noi au fost semnalate si sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, engleze, franceze, elvețiene, portugheze etc.

Interviewu-ri și arcole de ale mele au apărut în primele pagini și uneori la loc de frunte în diferite jurnale și reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le mode, welt woche, zurichel Zeitunt, la Libre Belgi que etc.- articolul din revista "Documents" precum și cele trei editoriale apărute în Journal de Geneve și realuate apoi de Agentia Reuter precum pentru presa mondială. Subliniez în sfârșit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franței "Le Mode" a consacrat mai mult editoriale pentru apărarea cauzei românești,- cităm astfel articolele referitoare la problema reparațiilor și la problema Dunării precum și cel cuprinzând o expunere critica a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-York" "Herald Tribune" şi "Daily Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii şi note, problemei Dunării şi problemei reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susţinute de grupul nostru, fără a intra însă în amănunte, deoarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii şi note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: Problemele teritoriale, problemele politice şi problemele economice.-

1/. In ce priveşte problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziţie, cu hotărâre şi preciziune, în chestiunea hotarului Apusean cerând anularea "arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrală a vechii noastre frontiere. Deşi pusă la ordinea de zi a Conferinţei şi desbătută atât în şedinţele plenare cât şi în comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată, în urma acordului deplin ce se stabilise între cei patru Miniştrii de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic şi Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei, deoarece era privită ca fiind "soluţionată" prin Pactul de Armistiţiu încheeat între Naţiunile Unite şi România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei şi Bucovinei de Nord şi să expunem în cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 1940.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideratiuni de caracter istoric. Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative. In sfârşit memoriul final a expus cu toată apăsarea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.

In aceeaşi chestiune am trimis Conferinţei, spre completarea memoriilor noastre şi întărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunile oficiale ale partidelor naţional-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice si istorice asupra provinciilor Răsăritene.

In sfârsit ultimul memoriu, desăvârsind o argumentare pe care am sustinut-o in timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'u apărarea indepedentei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin international pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la librtăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înaltă oblăduire a Curţii Internaţională de Justiţie, pentru ca interpratarea textelor si deslegarea diferandelor să nu rămână in atributiunea exclusivă a unor organe politice si diplomatice si să fie supusă unui control juridic.

3/. Pentru apărarea indepedentei noastre economice am cerut:

a/. Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea intregului capitol al reparatiilor care pune in sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de indeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de sleirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate şi prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovromuri;

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigatiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

./.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţilor înţelegere şi simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparţinând Commonwealth - ului Britanic s-au inspirat direct din elementele noastre pentru a cere crearea unei comisii de reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini care apasă economia românească. Alţi delegaţi reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru întemeiate pe principii de interes general se confundă cu ţările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţă quasi oficială.-

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziar precum şi în memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cercuri nu au fost luate în consideraţie de conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile propriuzise. Aceasta neputinţă de a schimba stipulaţiile iniţiale ale proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată din discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de Stat de sub înrâurirea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au început să se apere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o spărtură între marile puteri.

2/. Dorinţei puterilor Apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete, chiar în cursul acestei conferinţe. In acest scop ele s-au învoit cu U.R.S.S., ca în faţa comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articolele asupra cărora cei patru Miniştrii ai Afacerilor Străine stabilise ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziţia micilor puteri cele mai multe clauze politice şi economice din proectul întocmit de Miniştrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanţilor marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziţii în chestiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitale de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

4.- La aceste cauzede ordin general se adaugă, in c. priveste tratatul cu România o cauză specială de o deosebit. vitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul săx ridice niciuna din problemele de care erau legate independența politică si indepeden ta politică a țării.-

Spre deosebire de alte delegati, ca de pildă delegatia ungară, si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza tăranilor lor chiar impotriva revindecărilor rusesti, reprezentanti oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice si nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertărilor politice si nici pentru a arăta uriasile sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra țării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte țări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această privintă, delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memoriile alcătuite de experti săi si refuzând astfel in mod vădit, să apere caza României. Acestui fapt xt i se datoreste că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românesti aceias solicitudine pe care au arătat-o pentru acela a reparatiilor ungare si filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubiri formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr excesiv si nedrepte, asa cum am arătat cu stăruintă in Memoriile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respective. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Sovietc nu a atacat decât cererile puterilor asupeene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe reprezentanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pr tenitiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor nationale de care a dovadă Delegatia Oficială română. In această privintă expunerea amănuntită a problemei reparatiilo românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, impotri reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită condițiilor arătate mai sus, întreaga activitate a Conferinței a dat impresia unei lupte între două tabere adverse dornice să-și asigure fiecare poziții cât mai avantajoase pentru ziua de mâine și gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate de ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalez totuși unele rezultate pozitive în împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;.

1.- În problema Dunării deși nu s'a ajuns la o deslegare imediată și precisă cum am fi dorit-o s'a obținut totuși un rezultat care ținea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note specială și presă. S'a admis astfel, chiar în Textul Tratatului, afirmarea libertății navigației și a egalității de tratament. Totodată s'a hotărât convocarea în termen de 6 luni a unei Conferințe internaționale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar și a Marilor Puteri interesate - și s'a recunoscut , pe cale subsidiară existența în drept a vechilor așezăminte internaționale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei națiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel în principiu o legătură constantă între toate economiile naționale de care depind însăși unitatea și libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că în acelaș timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferința de Pace, Organizația Națiunilor Unite desfășoară prin Consiliul Economic și Social precum și prin alte organizme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra necesității de a considera economia Europeană, care trebuie reconstruită ca un tot cuprinzând și ținuturile balcanice și dunărene. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatori care se ridică în cale liberării și unificării economiei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internațională de Justiție, supre for judecătoresc strâns legat de Organizația Națiunilor Unite, a fost admisă în principiul de conferință.- Această instanță căpătată astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor și de a judeca litigiile izvorâte din aplicarea lor.-

00324

Cei mai insemnati bărbati de Stat din apus au incer-
să potolească intrucâtva ingrijorarea generală pricinuită de
Conferintei de a ajunge la solutii drepte, precise si definiti-
ve, printr'un sir de declaratii in favoarea unei federări eco-
nomice si politice a Europei.- Amintim astfel diferitele dis-
cursuri tinute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă si in
deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocutiuni ale
secretarului de Stat cu BYRNES ; precum si ultimile cuvântări
ale maresalului SMUTS. Se pare că n'am aflat in ajunul anuntărei
unui program mai precis referitor la organizarea sistematică
a continetului Europeen, ca o primă etapă a unei asezări unitare
a lumei.

Un asemenea program intâmpină mare greutări si este
incă departe de a fi implinit. Totusi trebuie să subliniem cu
bucurie că ele se apropie de ceace grupul nostru dând glas
dorintelor intregului neam romanesc, a cerut cu stăruintă Frun-
tasilor Marilor Puteri in repetate-rânduri. In adevăr am stă-
ruint pentru enuntarea unui program precis de organizare a
Europei, potrivit principiilor vesnice ale civilizatiei sale
si la care toate popoarele Continentului să poate adera cu ho-
tărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriase
forte morale si materiale ar putea stârui un mare curent de
solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi
izolat pentru apărarea fiintei si credintelor sale, o tintă
comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei
noastre românesti la Conferinta Păcii.- Conferinta a luat sfâr-
sit; Pacea incă nu e implinită. Va fi nevoie de multe sfortări
pentru a se ajunge la acea ordine unitară si generală care sin-
gură poate chezăgui astăzi pacea si securitatea popoarelor.-

Misiunile grupului nostru nu este dect incheiate.-
Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind si apărând princi-
piile pe care le-am pus inainte in timpul acestei Conferinte.
Trebuie să căutăm să dobândim pentru credintele pe care le-am
apărat in numele poporului nostru si care astăzi sunt cunoscut
de fruntasi tuturor Statelor, on consfintire in cadrul nouei
organizări a lumii.-

./.

Tin să arăt la sfârşitul acestei etape a activităţii noastre, că ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplină solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie.- Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţii noastre sufleteşti şi la împlinirea datoriei către Ţară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parisul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestrie a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de Tineri români şi românce în frunte cu prietenul BRUTUS COSTE şi anume : Aristide Burilianu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cocuţa Mănescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu Radu Pleşeia, Titu Rădulescu Pogoneanu precum şi colegi noştri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu şi maior Basil Raţiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Agu. Popa
C. Răut
p. V.V. Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori.-

N. Caranfil
personal şi pentru Alexandru Cretzianu
N. Herescu .-

copie vezi vol. 7. f 80-96

Paris 15 Octombrie 1946
Hotel Lancaster.

00326

DARE DE SEAMA

Inainte de a închea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idependența politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este însuși însă cauza națiunei Române reprezentată de partidele Național-Tărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprinând punctul de vedere al opiniei publice românești și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice și economice ale României, cel puțin în măsura in care ele fuseseră asigurate prin convenția de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost întocmit de îndată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniştri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de ~~Xxxx~~.- Aceste lucrări is'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenția în mod practic, diferitelor delegatii, neajunsuri și nedreptățile cuprinse in Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Insfârșit, conform unei hotărâri luate la 25 August și consemnată intr'un proces- verbal, grupul nostru a redactat

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptățile și pagubele suferite de Româniaa din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 și până la semnarea Tratatului de Pace.

Această din urmă lucrare a fost prezentată Conferinței tot în două versiuni,- una franceză și alta engleză- sub titlul de " Observatiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică în ajunul zilei, in care Proectul de Tratat, revăzut și amendat de Comisiuni, trecea în fata Adunărei Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegatii, a fost complectată, in cursul celor două luni și jumătate cât a tinut Conferinta, prin numeroase note în special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparatiilor, a Dunării, a independentei economice etc.-

Am căutat, in acelaș timp, impreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contaxt strâns cu delegatii și expertii statelor reprezentate la Conferinta pentru a-i pune, verbal și direct, in cunoștință, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât și cu acele referitoare la situatia României/ situatia partidului în genere, legea electorală, presiunile in vederea alegerilor, situatia specială, creiată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ținut deasemeni să mențină un contact permanent și legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferință. Gratie acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca și interesele românești susținute de noi au fost semnalate și sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, angleze, franceze, elvețiene, portugheze etc.

Interviewu-ri și arcole de ale mele au apărut in primele pagini și uneori la loc de frunte în diferite jurnale și reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le mode, welt woche, zurichel Zeitunt, la Libre Belgi oue etc.- articolul din revista "Documents" precum și cele trei editoriale apărute în Journal de Geneve și realuate apoi de Agentia Reuter precum pentru pres mondială. Subliniez în sfârșit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franței "Le Mode" a consacrat mai mult editoriale pentru apărarea cauzei românești,- cităm astfel articolele referitoare la problema reparațiilor și la problema Dunării precum și cel cuprinzând o expunere critic a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-York" "Herald Tribune" şi "Daly Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii si note, problemei Dun-rii şi probeleme reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele pricipale care au fost susţinute de grupul nostru, fără a intra însă in amănunte, deoarece ele sunt precis lămurite in diferitele memorii si note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: Problemele teritoriale, problemele politice şi problemele economice.-

1/. In ce priveste problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziţie, cu hotărâre si preciziune, in chestiunea hotarului Apusean cerând amânarea "arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrală a vechii noastre frontiere .Deşi pusă la ordinea de zi a Conferintei si desbătuţă atât în şedinţele plenare cât şi in comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată, in urma acordului deplin ce se stabilise intre cei patru Miniştrii de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic şi Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei, deoarece era privită ca fiind "soluţionată" prin Pactul de Armistiţiu încheeat intre Natiunile Unite şi România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei şi Bucovinei de Nord si să expunem in cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 194o.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideratiuni de caracter istoric. Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative. In sfârşit memoriul final a expus cu toată apăsarea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 194o.

In acelaşi chestiune am trimis Conferinţei, spre complectarea memoriilor noastre si intărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunilor oficiale ale partidelor naţional-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice si istorice asupra provinciilor Răsăritene.

In sfârsit ultimul memoriu, desăvârsind o argumentare pe care am susţinut-o în timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'o apărarea indepedentei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin international pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înaltă oblăduire a Curţii Internaţională de Justiţie, pentru ca interpretarea textelor si deslegarea diferandelor să nu rămână in atribuţiunea exclusivă a unor organe politice si diplomatice si să fie supusă unui control juridic .

3/. Pentru apărarea indepedenţei noastre economice am cerut:

a/. Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea întregului capitol al reparatiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de îndeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone confor unor principii de echitate şi ţinându-se seama de slăbirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate si prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovromuri;

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigaţiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

./.

00330

III.

Aproape toate tezele susținute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaților înțelegere și simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparținând Commonweath - ului Britanic s-au inspirat direct din elementele noastre pentru a cere crearea unei comisii de reparații și reducerea uriașelor sarcini care apasă economia românească. Alți delegați reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru întemeiate pe principii de interes general se confundă cu țările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegații au întreținut cu noi o corespondenț quasi oficială.-

Totuși trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric și stăruitor în declarații și articole de ziar precum și în memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate în considerație de conferință. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri și la reparațiile propriuzise. Aceasta neputință de a schimba stipulațiile inițiale ale proectului de Tratat se datorește următoarelor cauz

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul conferinței și care a fost tot mai mult agravată din discursurile și atitudinile violente ale reprezentanților Uniunei Sovietice și grupului de Stat de sub înrâurirea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au început să se a re "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistența lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o spărtură între marile puteri.

2/. Dorinței puterilor Apusene de a ajunge numai decât l rezultate concrete, chiar în cursul acestei conferințe. In acest scop ele s-au învoit cu U.R.S.S., ca în fața comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articol asupra cărora cei patru Miniștrii ai Afacerilor Străine stabil ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziția micilor puteri le mai multe clauze politice și economice din proectul întocmi Miniștrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanților marilor puteri de a aju ge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziții în ch tiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitale de care părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

4.- La aceste cauzede ordin general se adaugă, în ceace priveste tratatul cu România o cauză specială de o deosebitp gravitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul săx ridice niciuna din problemele de care erau legate independenta politică si indepeden ta politică a tării.-

Spre deosebire de alte delegati, ca de pildă delegatia ungară, si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza tăranilor lor chiar împotriva revindecărilor rusesti, reprezentanti oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice si nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertăţilor politice si nici pentru a arăta uriastle sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra tării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte tări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această privintă, delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memoriile alcătuite de experti săi si refuzând astfel in mod vădit, să apere caza României. Acestui fapt xx i se datoreste că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românesti aceias solicitudine pe care au arătat-o pentru aceia a reparatiilor ungare si filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubire formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr excesiv si nedrepte, asa cum am arătat cu stăruintă in Memoriile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respective. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Soviete nu a atacat decât cererile puterilor ausspene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe reprezentanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pretenitiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea interesselor nationale de care a dat dovadă Delegatia Oficială română. In această privintă expunerea amănuntită a problemei reparatiilo românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, impotri va reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită condițiilor arătate mai sus, întreaga activitate a Conferinței a dat impresia unei lupte între două tabere adverse dornice să-și asigure fiecare poziții cât mai avantajoase pentru ziua de mâine și gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate de ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalezt totuși unele rezultate pozitive în împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;

1.- In problema Dunării deși nu s'a ajuns la o deslegare imediată și precisă cum am fi dorit-o s'ai obținut totuși un rezultat care ținea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note specială și presă. S'a admis astfel, chiar în Textul Tratatului, afirmarea libertății navigației și a egalitări de tratament. Totodată s'a hotărât convocarea în termen de 6 luni a unei Conferințe internaționale cu participarea nu numai a Statelor riverane dari și a Marilor Puteri interesate - și s'a recunoscut , pe care subsidiară existența în drept a vechilor așezăminte internaționale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei națiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel în principiu o legătură constantă între toate economiile naționale de care depind însăși unitatea și libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că în acelaș timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferința de Pace, Organizația Națiunilor Unite desfășoară prin Consiliul Economic și Social precum și prin alte organizme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra necitătei de a considera economia Europeană, care trebuie reconstituită ca un tot cuprinzând și ținuturile balcanice și dunăreni. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatori care se ridică în cale liberări și unificărei economiei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internațională de Justiție, supre for judecătoresc strâns legat de Organizația Națiunilor Unite, a fost admisă în principiul de conferință.- Această instată căpătată astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor și de a judeca litigiile isvorâte din aplicarea lor.-

Cei mai însemnați bărbați de Stat din apus au încercat să potolească intrucâtva îngrijorarea generală pricinuită de Conferinței de a ajunge la soluții drepte, precise și definitive, printr'un șir de declarații în favoarea unei federări economice și politice a Europei.- Amintim astfel diferitele discursuri ținute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă și în deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocuțiuni ale secretarului de Stat cu BYRNES ; precum și ultimile cuvântări ale mareșalului SMUTS. Se pare că n'am aflat în ajunul anunțării unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continetului European, ca o primă etapă a unei așezări unitare a lumei.

Un asemenea program intâmpină mare greutări și este încă departe de a fi împlinit. Totuși trebuie să subliniem cu bucurie că ele se apropie de ceace grupul nostru dând glas dorințelor întregului neam românesc, a cerut cu stăruință Fruntașilor Marilor Puteri în repetate rânduri. În adevăr am stăruint pentru enunțarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor veșnice ale civilizației sale și la care toate popoarele Continentului să poate adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriașe forțe morale și materiale ar putea stârui un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea ființei și credințelor sale, o țintă comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei noastre românești la Conferința Păcii.- Conferința a luat sfârșit; Pace însă încă nu e împlinită. Va fi nevoie de multe sforțări pentru a se ajunde la acea ordine unitară și generală care singură poate chezășui astăzi pacea și securitatea popoarelor.-

Misiunile grupului nostru nu este deci încheiate.- Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind și apărând principiile pe care le-am pus înainte în timpul acestei Conferințe. Trebuie să căutăm să dobândim pentru credințele pe care le-am apărat în numele poporului nostru și care astăzi sunt cunoscute de fruntași tuturor Statelor, on consfințire în cadrul nouei organizări a lumii.=

,/.

Tin să arăt la sfârsitul acestei etape a activitătii noastre, că ea s'a desfăsurat dela inceput intr'un spirit de deplină solidaritate si in cea mai desăvârsită prietenie.- Multumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la inchegarea unuitătii noastre sufletesti si lă implinirea datoriei către Tară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărti constatăm bunele rezultate obtinute printr'o strânsă colaborare intre noi, cei azi prezenti si cei care intre timp au părăsit Parisul. Meritele revin in primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestria a stiut să facă să fie auzite si cunoscute părerile si simtămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget si fără odihnă a echipei de Tineri români si românce in frunte cu prietenul BRUTUS COSTE si anume : Aristide Burilianu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Maurine Ghyka, Ion Haralamb, Cocuta Mănescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu Radu Plessia, Titu Radulescu Pogoneanu precum si colegi nostri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu si maior Vasil Ratiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Agu. Popa

C. Răut

p. V.V. Tilea

C. Răut

D.N. Ciotori.-

N. Caranfil

personal si pentru Alexandru Cretzianu

N. Herescu .-

copie vezi vol. 7. f 80-96. Paris 15 Octombrie 1946
Hotel Lancaster.

00335

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idependenta politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este însăși însă cauza națiunei Romîne reprezentată de partidele Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice românești și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice și economice ale României, cel putin in măsura în care ele fusesră asigurate prin conventia de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost întocmit de îndată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniştri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de ~~Pace~~.- Aceste lucrări le'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenția in mod practic, diferitelor delegatii, neajunsuri și nedreptățile cuprinse in Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Insfârșit, conform unei hotărâri luate la 25 August și consemnată intr'un proces- verbal, grupul nostru a redactat

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptățile și abuzurile suferite de Româniaa din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 și până la semnarea Tratatului de Pace.-

Aceasta din urmă lucrare a fost prezentată Conferinței tot în două versiuni,- una franceză și alta engleză- sub titlu de " Observatiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică în ajunul zilei, în care Proectul de Tratat, revăzut și amendat de Comisiuni, trecea în fața Adunării Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegații, a fost completată, în cursul celor două luni și jumătate cât a ținut Conferința, prin numeroase note în special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparațiilor, a Dunării, a independenței economice etc.-

Am căutat, în acelaș timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegații și experții statelor reprezentate la Conferința pentru a-i pune, verbal și direct, în cunoștință, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât și cu acele referitoare la situația României/ situația partidului în genere, legea electorală, presiunile în vederea alegerilor, situația specială, creiată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ținut deasemeni să mențină un contact permanent și legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferință. Grație acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca și interesele românești susținute de noi au fost semnalate și sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, engleze, franceze, elvețiene, portugheze etc.

Interview-uri și arcole de ale mele au apărut în primele pagini și uneori la loc de frunte în diferite jurnale și reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le mode, welt woche, zuricher Zeitung, La Libre Belgique etc.- articolul din revista "Documente" precum și cele trei editoriale apărute în Journal de Geneve și reluate apoi de Agenția Reuter precum pentru presa mondială. Subliniez în sfârșit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franței "Le Monde" a consacrat mai mult editoriale pentru apărarea cauzei românești,- citând astfel articolele referitoare la problema reparațiilor și la problema Dunării precum și cel cuprinzând o expunere critică a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-York" "Herald Tribune" şi "Daily Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii şi note,problemei Dunării şi problemei reparaţiilor.

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susţinute de grupul nostru,fără a intra însă în amănunte,deoarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii şi note.

Trei categorii de probleme erau de luat în consideraţie: Problemele teritoriale,problemele politice şi problemele economice.-

1/.In ce priveşte problemele teritoriale,grupul nostru a luat poziţie,cu hotărâre şi preciziune,în chestiunea hotarului Apusean cerând anularea "arbitrajului dela Viena" şi restaurarea integrală a vechii noastre frontiere .Deşi pusă la ordinea de zi a Conferintei şi desbătută atât în şedinţele plenare cât şi în comisii,problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată,în urma acordului deplin ce se stabilise între cei patru Miniştrii de Externe.Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulţumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic şi Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinţei,deoarece era privită ca fiind "soluţionată" prin Pactul de Armistiţiu încheiat între Naţiunile Unite şi România.Cu toate acestea,am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei şi Bucovinei de Nord şi să expunem în cursul Conferinţei nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 1940.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum şi prin unele consideratiuni de caracter istoric.Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative.In sfârşit memoriul final a expus cu toată apăsarea,nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.

In aceiaşi chestiune am trimis Conferinţei,spre completarea memoriilor noastre şi întărirea tezelor susţinute de noi declaraţiunilor oficiale ale partidelor national-ţărănesc şi naţional-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice si istorice asupra provinciilor Româneşti.

In sfârsit ultimul memoriu, desvăvârşind o argumentare pe care am sustinut-o in timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'u apărarea independentei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin international pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înaltă oblăduire a Curţii Internaţională de Justiţie, pentru ca interpretarea textelor si deslegarea diferendelor să nu rămână in atributiunea exclusivă a unor organe politice si diplomatice si să fie supusă unui control juridic.

3/. Pentru apărarea independentei noastre economice am cerut:

a/. Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea întregului capitol al reparatiilor care pune in sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de îndeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de sleirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate si prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea cărei au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovromuri:

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigatiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

./.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţiilor înţelegere şi simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparţinând Commonwealth - ului Britanic s-au inspirat direct din elementele noastre pentru a cere crearea unei comisii de reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini care apasă economia românească. Alţi delegaţi reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru întemeiate pe principii de interes general se confundă cu ţările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărâte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţă quasi oficială.-

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziar precum şi în memoriul final - că cele mai multe dintre dreptele noastre cereri nu au fost luate în considerație de conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile proprii-zise. Aceasta neputinţă de a schimba stipulaţiile iniţiale ale proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată din discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de Stat de sub îndrumarea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au început să se opere "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărâte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o sfărâmătură între marile puteri.

2/. Dorinţei puterilor Apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete, chiar în cursul acestei conferinţe. In acest scop ele s-au învoit cu U.R.S.S., ca în faţa comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articolele asupra cărora cei patru Miniştrii ai Afacerilor Străine stabilise-ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziţia micilor puteri cele mai multe clauze politice şi economice din proectul întocmit de Miniştrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanţilor marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziţii în chestiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitalei de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

*.- La aceste cauzede ordin general se adaugă, in ceace priveste tratatul cu România o cauză specială de deosebită gravitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul sẵ ridice niciuna din problemele de care erau legate independenta politică si indepeden ta politică a tării.-

Spre deosebire de alte delegatii, ca de pildă delegatia ungară, si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza tăranilor lor chiar impotriva revindecărilor rusesti, representantii oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice si nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertăvilor politice si nici pentru a arăta uriasile sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra tării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte tări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această privintă, delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memorile alcătuite de experti săi si refuzând astfel in mod vădit, să apere caza României. Acestui fapt să i se datoreste că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românesti aceias solicitudine pe care au arătat-o pentru acela a reparatiilor ungare si filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubire formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr exceslv si nedrepte, asa cum am arătat cu stăruintă in Memoriile noastre ca si in notele si scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respective. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Sovieta nu a atacat decât cererile puterilor ocupaene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe representanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pretentiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor nationale de care a dovadă Delegatia Oficială română. In această privintă expunerea amănuntită a problemei reparatiilo românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, impotri reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită conditiilor arătate mai sus, întreaga a- a Conferintei a dat impresia unei lupte între două tabere adverse dornice să-si asigure fiecare pozitii cât mai ava- se pentru ziua de mâine si gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate de ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalez totusi unele rezultate pozitive în împlinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;

1.- In problema Dunării desi nu s'a ajuns la o dezlegare imediată si precisă cum am fi dorit-o s'a obtinut totusi un rezultat care tinea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note specială si presă. S'a admis astfel, chiar în textul Tratatului, afirmarea libertătii navigatiei si a egalitării de tratament. Totodată s'a hotărît convocarea în termen de 6 luni a unei Conferinte internationale cu participarea nu numai a Statelor riverane dar si a Marilor Puteri interesate - si s'a recunoscut , pe care subsidiară existenta în drept a vechilor asezăminte internationale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei natiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel în principiu o legătură constantă între toate economiile nationale de care depind însă si unitatea si libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că în acelas timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferinta de Pace, Organizatia Natiunilor Unite desfăsoară prin Consiliul Economic si Social precum si prin alte organisme afiliate, cea mai vie activitate pentru întocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra necesitătei de a considera economia Europeană, care trebuie reconstruită ca un tot cuprinzând si tinuturile balcanice si dunărene. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatorii care se ridică în calea liberării si unificărei economiei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internatională de Justitie, supra for judecătoresc strâns legat de Organizatia Natiunilor Unite, a fost admisă în principiul de conferintă.- Această instantă căpătată astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor si de a judeca litigiile izvorâte din aplicarea lor.-

Cei mai insemnati bărbati de Stat din apus au incercat să potolească intrucâtva ingrijorarea generală pricinuită de Conferintei de a ajunge la solutii drepte, precise si definitive, printr'un sir de declaratii in favoarea unei federări economice si politice a Europei.- Amintim astfel diferitele discursuri tinute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă si in deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocutiuni ale secretarului de Stat cu BYRNES ; precum si ultimile cuvântări ale mareşalului SMUTS. Se pare că n'am aflat in ajunul anuntării unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continentului European, ca o primă etapă a unei asezări unitare a lumei.

Un asemenea program intâmpină mari greutăţi si este încă departe de a fi implinit. Totuşi trebuie să subliniem cu bucurie că ele se apropie de acea grupul nostru dând glas dorintelor intregului neam românesc, a cerut cu stăruintă Fruntasilor Marilor Puteri in repetate rânduri. In adevăr am stăruint pentru enuntarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor vesnice ale civilizatiei sale si la care toate popoarele Continentului să poate adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriase forte morale si materiale ar putea stârui un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea fiintei si credintelor sale, o tintă comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei noastre românesti la Conferinta Păcii.- Conferinta a luat sfârsit; Pacea încă nu e implinită. Va fi nevoie de multe sfortări pentru a se ajunge la acea ordine unitară si generală care singură poate chezăşui astăzi pacea si securitatea popoarelor.-

Misiunile grupului nostru nu este deci incheiate.- Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind si apărând principiile pe care le-am pus inainte in timpul acestei Conferinte. Trebuie să căutăm să dobândim pentru credintele pe care le-am apărat in numele poporului nostru si care astăzi sunt cunoscute de fruntasi tuturor Statelor, o consfintire in cadrul nouei organizări a lumii.-

,/.

Ţin să arăt la sfârşitul acestei etape a acţiunii noastre, că ea s'a desfăşurat dela început într'o deplină solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie.- Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţii noastre sufleteşti şi la îndeplinirea datoriei către Ţară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parişul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestria a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi simţămintele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de tineri români şi românce în frunte cu prietenul BRUTUS COSTE şi anume : Aristide Burilleanu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Mauriciu Ghyka, Ion Heralomb, Cocuta Mănescu, Barbu Niculescu, Mişa Paraschivescu, Radu Plessia, Titu Rădulescu Pogoneanu precum şi colegi noştri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu şi maior Vasil Raţiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Agu. Popa
C. Răut
p. V.V. Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori.-

N. Caranfil
personal şi pentru Alexandru Cretzianu
N. Herescu I.-

Paris 15 Octombrie 1946
Hotel Lancaster.

copie vezi vol 7. f 80-96.

000344

DARE DE SEAMA

Inainte de a încheea activitatea noastră la Conferința din Paris, țin să vă fac o scurtă expunere despre străduințele depuse de grupul nostru pentru apărarea intereselor românești.

Amintesc dintr'un început legăturile de solidaritate ce ne unesc cu partidele politice care duc în țară lupta pentru idepedența politică și economică a României.

Cauza pe care grupul nostru a înțeles să o susțină la Paris este însăși însă cauza națiunei Române reprezentată de partidele Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social Democrat.

I.

Grupul nostru a prezentat Conferinței dela Paris, note și scrisori exprimând punctul de vedere al opiniei publice românești și anume:

1/. Memoriul intitulat "România în fața Conferinței Păcii" în două versiuni una franceză și alta engleză - la data de 6 August 1946.

Acest memoriu avea drept scop principal să ceară respectarea drepturilor politice și economice ale României, cel puțin în măsura în care ele fuseseră asigurate prin convenția de Armistițiu din 12 Septembrie 1944.-

2/. Un memoriu suplimentar, predat delegațiunilor la 17 August 1946.

Acest document a fost întocmit de îndată ce Proectul de Tratat de Pace cu România, alcătuit de Consiliul celor Patru Miniștri de Externe, a fost publicat.

3/. O lucrare cuprinzând adnotațiile privitoare la fiecare articol din Proectul de Tratat de ~~xxxx~~.- Acestei lucrări i s'a asigurat o răspândire cât mai largă pentru a se evidenția în mod practic, diferitelor delegații, neajunsuri și nedreptățile cuprinse în Proectul de Tratat de Pace cu România.-

4/. Insfârșit, conform unei hotărâri luate la 25 August și consemnată într'un proces-verbal, grupul nostru a redactat

./.

un memoriu final, menit să arate nedreptățile și [illegible] suferite de România din ziua Acordului dela Moscova din 23 August 1939 și până la semnarea Tratatului de Pace.-

Această din urmă lucrare a fost prezentată Conferinței tot în două versiuni,- una franceză și alta engleză- sub titlul de " Observațiuni cu privire la Proectul de Tratat de Pace cu România" la data de 9 Octombrie- adică în ajunul zilei, în care Proectul de Tratat, revăzut și amendat de Comisiuni, trecea în fața Adunării Plenare.-

Activitatea de informare a membrilor diferitelor delegații, a fost complectată, în cursul celor două luni și jumătate cât a ținut Conferința, prin numeroase note în special sau scrisori personale referitoare la problema evacuării teritoriului, a prizonierilor, a reparațiilor, a Dunării, a independenței economice etc.-

Am căutat, în acelaș timp, împreună cu colaboratorii mei să păstrăm un contact strâns cu delegații și experții statelor reprezentate la Conferința pentru a-i pune, verbal și direct, în cunoștință, atât cu chestiunile ridicate de Proectul de Tratat de Pace, cât și cu acele referitoare la situația României/ situația partidului în genere, legea electorală, presiunile în vederea alegerilor, situația specială, creată Partidului Social Democrat etc./

Grupul nostru a ținut deasemeni să mențină un contact permanent și legăturile cele mai vii cu presa reprezentată la Conferință. Grație acestor legături temeinice, stabilite din vreme activitatea noastră ca și interesele românești susținute de noi au fost semnalate și sprijinite cu simpatie de numeroasele ziare americane, engleze, franceze, elvețiene, portugheze etc.

Interview-uri și articole de ale mele au apărut în primele pagini și uneori la loc de frunte în diferite jurnale și reviste Apusene, - semnalez printre altele interviewurile din New-York Herald Tribune. Une semaine dans le monde, Welt woche, Zuricher Zeitung, la Libre Belgique etc.- articolul din revista "Documents" precum și cele trei editoriale apărute în Journal de Geneve și realuate apoi de Agenția Reuter precum pentru presa mondială. Subliniez în sfârșit că, inspirat de activitatea grupului nostru, cel dintâi ziar politic al Franței "Le Monde" a consacrat mai mult editoriale pentru apărarea cauzei românești,- cităm astfel articolele referitoare la problema reparațiilor și la problema Dunării precum și cel cuprinzând o expunere critică a întregului Tratat de Pace cu România.

./.

Marile ziare Anglo-saxone care apar la Paris "New-York" "Herald Tribune" și "Daily Mail" - au consacrat deasemenea articole documentate,- direct inspirate de diferitele noastre memorii și note, problemei Dunării și probleme reparațiilor.

II.

Voi aminti acum tezele principale care au fost susținute de grupul nostru, fără a intra însă în amănunte, deoarece ele sunt precis lămurite în diferitele memorii și note.

Trei categorii de probleme erau de luat în considerație: Problemele teritoriale, problemele politice și problemele economice.-

1/. In ce privește problemele teritoriale, grupul nostru a luat poziție, cu hotărâre și preciziune, in chestiunea hotarului Apusean cerând anularea "arbitrajului dela Viena" și restaurarea integrală a vechii noastre frontiere. Deși pusă la ordinea de zi a Conferinței și desbătută atât în ședințele plenare cât și în comisii, problema Transilvaniei era de fapt mai înainte deslegată, în urma acordului deplin ce se stabilise între cei patru Miniștrii de Externe. Grupul nostru a avut prilejul să exprime adânca mulțumire a poporului românesc pentru actul de dreptate ce i s'a făcut.

Problema hotarului nostru Nordic și Răsăritean nu figura pe ordinea de zi a Conferinței, deoarece era privită ca fiind "soluționată" prin Pactul de Armistițiu încheeat între Națiunile Unite și România. Cu toate acestea, am hotărât dela început să revenim asupra chestiunii Basarabiei și Bucovinei de Nord și să expunem în cursul Conferinței nedreptatea care s'a făcut României la 26 Iunie 1940.-

Cel dintâi memoriu publicat a semnalat această problemă printr'o hartă etnografică precum și prin unele considerațiuni de caracter istoric. Cel de al doilea memoriu a arătat precis că cedarea provinciilor Răsăritene nu s'a făcut pe temeiul unui acord ci în urma unei note ultimative. In sfârșit memoriul final a expus cu toată apăsarea, nedreptatea făcută poporului român prin actul de samavolnicie dela 26 Iunie 1940.

In aceiași chestiune am trimis Conferinței, spre complectarea memoriilor noastre și întărirea tezelor susținute de noi declarațiunilor oficiale ale partidelor național-țărănesc și național-liberal care cuprindeau deasemeni afirmarea drepturilor

./.

noastre etnice şi istorice asupra provinciilor Răsăritene.

In sfârşit ultimul memoriu, desvăluind o argumentaţie pe care am susţinut-o în timpul conferinţei a arătat cum cedarea Dobrogei de Sud a fost impusă României, printr'un act arbitrar de voinţa conducătorilor Germaniei Naziste.

2/. Intr'u apărarea independenţei noastre politice, grupul a cerut:

a/. Un text precis şi categoric stipulând evacuarea complectă a teritoriului Românesc.

b/. Garanţii efective de ordin internaţional pentru ca principiile enunţate în primele articole ale proectului de tratat referitoare la libertăţile individuale şi politice ale României să aibă o valoare reală.

c/. Aşezarea Tratatului de Pace sub înaltă oblăduire a Curţii Internaţionale de Justiţie, pentru ca interpretarea textelor şi deslegarea diferendelor să nu rămână în atribuţiunea exclusivă a unor organe politice şi diplomatice şi să fie supusă unui control juridic.

3/. Pentru apărarea independenţei noastre economice am cerut:

a/. Infiinţarea unei Comisiuni de Reparaţii şi Restituţi

b/. Revizuirea întregului capitol al reparaţiilor care pune în sarcina României obligaţii nedrepte şi istovitoare imposibil de îndeplinit.

c/. Reducerea cererilor de despăgubire anglo-saxone conform unor principii de echitate şi ţinându-se seama de sleirea complectă a economiei româneşti.

d/. Integrarea economiei româneşti în economia mondială prin introducerea clauzei naţiunei cele mai favorizate şi prin înlăturarea sistemului de acorduri speciale şi a legislaţiei discriminatorii în virtutea căreia au fost înfiinţate în afară de orice normă de drept şi bună gospodărie diferitele Sovrom-uri:

e/. Menţionarea principiului libertăţii şi navigaţiei pe Dunăre garantat printr'un control internaţional pe temeiul vechilor aşezăminte europene ale Dunării rămase în vigoare în ciuda prefacerilor adânci din vremurile din urmă.

./.

III.

Aproape toate tezele susţinute de grupul nostru au găsit la marea majoritate a delegaţiilor înţelegere şi simpatie. Mai multe state mici printre care unele aparţinând Commonwealth - ului Britanic s'au inspirat direct din elementele noastre pentru a cere crearea unei comisii de reparaţii şi reducerea uriaşelor sarcini care apasă economia românească. Alţi delegaţi reprezentând cele mai mari puteri ne-au declarat deschis că tezele grupului nostru întemeiate pe principii de interes general se confundă cu ţările mai îndepărtate pe care Marile Puteri Apusene sunt hotărîte să le atingă. Toate aceste delegaţii au întreţinut cu noi o corespondenţă quasi oficială.-

Totuşi trebue să constatăm cu adâncă părere de rău,- părerea de rău pe care am exprimat-o categoric şi stăruitor în declaraţii şi articole de ziar precum şi în memoriul final - că cele mai multe dintre drepturile noastre cereri nu au fost luate în consideraţie de conferinţă. Au trecut astfel nemodificate articolele referitoare la evacuarea trupelor străine, la prizonieri şi la reparaţiile propriuzise. Această neputinţă de a schimba stipulaţiile iniţiale ale proectului de Tratat se datoreşte următoarelor cauze:

1/. Atmosferei încordate care a dăinuit dela începutul conferinţei şi care a fost tot mai mult agravată din discursurile şi atitudinile violente ale reprezentanţilor Uniunei Sovietice şi ai grupului de Stat de sub înrâurirea Moscovei.

Puteri occidentale, chiar atunci când au început să se opune "principiile" nu au îndrăznit să împingă rezistenţa lor până la capăt, deoarece erau hotărîte să evite cu orice chip un conflict sau chiar o ruptură între marile puteri.

2/. Dorinţei puterilor Apusene de a ajunge numai decât la rezultate concrete, chiar în cursul acestei conferinţe. In acest scop ele s'au învoit cu U.R.S.S., ca în faţa comisiilor, marile puteri să sprijine / oricare ar fi convingerile lor/ toate articolele asupra cărora cei patru Miniştri ai Afacerilor Străine stabilise-ră un acord. Astfel au trecut, cu toată opoziţia micilor puteri cele mai multe clauze politice şi economice din proectul întocmit de Miniştrii de Externe.

3/. Nerăbdărei reprezentanţilor marilor puteri de a ajunge cât mai repede, fie chiar cu sacrificiul unor poziţii în chestiunile Răsăritene la cercetarea problemei Capitale de care după părerea lor atârnă pacea lumii: problema Germană.

./.

d.- La aceste cauzede ordin general se adaugă, in ceace privește tratatul cu România o cauză specială de o deosebită gravitate.-

Delegatia oficială română nu a avur curajul săx ridice niciuna din problemele de care erau legate independenta politică și indepeden ta politică a țării.-

Spre deosebire de alte delegati, ca de pildă delegatia ungară, si delegatia filandeză, care au incercat să apere cauza țăranilor lor chiar impotriva revindecărilor rusesti, reprezentanti oficiali ai României au rămas statornic sub controlul delegatiei sovietice și nu au indrăznit să ridice glasul nici pentru a cere evacuarea trupelor străine, repatrierea prizonierilor, garantarea libertăților politice și nici pentru a arăta uriasile sarcini ingrămădite in mod abuziv de către Uniunea Sovietică asupra țării.- Cu toate intrebările puse de delegatii celorlalte țări cu privire la " reparatiile " impuse României cu toate destăinuirile făcute de presă in această privință, delegatia română a rămas mută ascunzând chiar memoriile alcătuite de experti săi și refuzând astfel in mod vădit, să apere cauza României. Acestui fapt să i se datorește că delegatiile puterilor occidentale nu s'au considerat tinute să arate fată de problema reparatiilor românesti aceias solicitudine pe care au arătat-o pentru acela a reparatiilor ungare și filandeze.-

Delegatia Oficială română s'a mărginit să atace doar cererile de despăgubire formulate de Puterile Occidentale. Unele de aceste erau intr'adevăr excesiv si nedrepte, asa cum am arătat cu stăruință in Memoriile noastre ca și in notele și scrisorile personale adresate direct conducătorilor Delegatiilor respective. Faptul insă că Delegatia noastră oficială, acoperind uriasele sarcini impuse de Soviete nu a atacat decât cererile puterilor europene- vădind astfel părtinire ba chiar un spirit de ostilitate sistematică fată de occidentali- a impiedicat pe reprezentanti acestor puteri să reducă in măsura in care s'ar fi cuvenit pretentiilor lor impotriva României, străduintele noastre au fost neputincioase fată de jalnica impresie produsă de vinovata slugărnicie dusă până la trădarea intereselor nationale de care a dovedit Delegatia Oficială română. In această privință expunerea amănuntită a problemei reparatiilo românesti, pe care Delegatul american Thorp a făcut-o in sedinta din 23 Septembrie 1946, va rămâne un act de acuzare, de o nemaipomenită gravitate, impotriva reprezentantei oficiale române.-

./.

Datorită conditiilor arătate mai sus, intreaga activitate a Conferintei a dat impresia unei lupte intre două tabere adverse dornice să-şi asigure fiecare pozitii cât mai avantajoase pentru ziua de mâine şi gata să treacă cu vederea problemele propriu zise aflate pe ordinea de zi.-

IV.-

Trebuie să semnalăm totuşi unele rezultate pozitive in inplinirea cărora am contribuit prin activitatea noastră ;

1.- In problema Dunării deşi nu s'a ajuns la o dezlegare imediată şi precisă cum am fi dorit-o s'a obtinut totuşi un rezultat care tinea seamă de principiile apărate de noi prin Memorii, note speciale şi presă. S'a admis astfel, chiar in Textul Tratatului, afirmarea libertătii navigatiei şi a egalitătii de tratament. Totodată s'a hotărît convocarea in termen de 6 luni a unei Conferinte internationale cu participarea numai a Statelor riverane dar şi a Marilor Puteri interesate - şi s'a recunoscut, pe cale subsidiară existenta in drept a vechilor aşezăminte internationale, care vor dăinui până la o nouă reglementare a regimului dunărean.-

2.- Adoptarea clauzei natiunei celei mai favorizate a fost recomandată, asigurându-se astfel in principiu o legătură constantă intre toate economiile nationale de care depind insăşi unitatea şi libertatea economiei mondiale.

Se cuvine să semnalez că in acelaş timp cu adoptarea acestui principiu de către Conferinta de Pace, Organizatia Natiunilor Unite desfăşoară prin Consiliul Economic şi Social precum şi prin alte organisme afiliate, cea mai vie activitate pentru intocmirea unui plan unitar de refacere a economiei europene.-

Proectele de pe acum cunoscute stăruie asupra necesitătei de a considera economia Europeană, care trebuie reconstruită ca un tot cuprinzând şi tinuturile balcanice şi dunărene. Aceste proecte condamnă de pe acum cu asprime măsurile discriminatorii care se ridică in calea liberării şi unificării economiei europene.-

3./ Recursul la Curtea Internatională de Justitie, supremul for judecătoresc strâns legat de Organizatia Natiunilor Unite, a fost admisă in principiul de conferintă.- Această instantă căpătată astfel dreptul de a interpreta textul tratatelor şi de a judeca litigiile izvorâte din aplicarea lor.-

00351

Cei mai insemnati bărbati de Stat din apus au incercat să potolească intrucâtva ingrijorarea generală pricinuită de Conferintei de a ajunge la solutii drepte, precise si definitive, printr'un sir de declaratii in favoarea unei federări economice si politice a Europei.- Amintim astfel diferitele discursuri tinute de Dl. Winston CHURCHIL pe această temă si in deosebi cuvântarea sa dela Zurich, cele două alocutiuni ale secretarului de Stat cu BYRNES ; precum si ultimile cuvântări ale maresalului SMUTS. Se pare că n'am aflat in ajunul enuntării unui program mai precis referitor la organizarea sistematică a continentului European, ca o primă etapă a unei asezări unitare a lumei.

Un asemenea program intâmpină mare greutăti si este incă departe de a fi implinit. Totusi trebuie să subliniem cu bucurie că ele se apropie de acea grupul nostru dând glas dorintelor intregului neam romänesc, a cerut cu stăruintă Fruntasilor Marilor Puteri in repetate rânduri. In adevăr am stăruint pentru enuntarea unui program precis de organizare a Europei, potrivit principiilor vesnice ale civilizatiei sale si la care toate popoarele Continentului să poate adera cu hotărâre.-

Afirmarea unui asemenea program sprijinit pe uriase forte morale si materiale ar putea stârni un mare curent de solidaritate europeană, dând fiecărui popor care luptă astăzi izolat pentru apărarea fiintei si credintelor sale, o tintă comună de atins.-

V.-

Grupul nostru s'a constituit pentru apărarea cauzei noastre românesti la Conferinta Păcii.- Conferinta a luat sfârsit; Pacea incă nu e implinită. Va fi nevoie de multe sfortări pentru a se ajunge la acea ordine unitară si generală care singură poate chezăsui astăzi pacea si securitatea popoarelor.-

Misiunile grupului nostru nu este deci incheiate.- Trebuie să ne stăruim mai departe lămurind si apărând principiile pe care le-am pus inainte in timpul acestei Conferinte. Trebuie să căutăm să dobândim pentru credintele pe care le-am apărat in numele poporului nostru si care astăzi sunt cunoscute de fruntasi tuturor Statelor, on consfintire in cadrul nouei organizări a lumii.-

./.

Ţin să arăt la sfârşitul acestei etape a activităţii noastre, că ea s'a desfăşurat dela început într'un spirit de deplină solidaritate şi în cea mai desăvârşită prietenie.- Mulţumesc deci din toată inima tuturor acelora care prin sfatul sau munca lor neobosită au contribuit la închegarea unităţii noastre sufleteşti şi la îndeplinirea datoriei către Ţară.-

/ss/ Grigore Gafencu.-

Inainte de a ne despărţi constatăm bunele rezultate obţinute printr'o strânsă colaborare între noi, cei azi prezenţi şi cei care între timp au părăsit Parisul. Meritele revin în primul rând prietenului Grigore Gafencu care cu măestria a ştiut să facă să fie auzite şi cunoscute părerile şi sentimentele poporului român.-

Deosebit de meritoasă a fost munca fără preget şi fără odihnă a echipei de tineri români şi românce în frunte cu prietenul BRUTUS COSTE şi anume : Aristide Burilleanu, Emil Ciurea, Leontin Constantinescu, Mauriciu Ghyka, Ion Haralamb, Cocuţă Mănescu, Barbu Niculescu, Mica Paraschivescu Radu Plessia, Titu Radulescu Pogoneanu precum şi colegi noştri militari Lt. col. Constantin Atanasiu, maior George Emil Iliescu şi maior Vasile Raţiu.-

Paris 16 Octombrie 1946.-

/ss/ Prof. Aug. Popa
C. Răut
p. V.V. Tilea
C. Răut
D.N. Ciotori.-

N. Caranfil
personal şi pentru Alexandru Cretzianu
N. Herescu.-

00353

0354

Guvernul Român va fi invitat să-şi spuie cuvântul asupra tratatului de pace, intocmit de cei Patru Mari şi prezentat Conferinţei celor 21 de state aliate dela Paris.

Cum însă acest Guvern nu este ales, ci impus din afară, cum ţara este ocupată şi guvernată dictatorial, guvernul acesta nu va spune cuvântul poporului românesc, ci ceia ce îi va dicta stăpânul său.

Nici opoziţia din România nu îşi poate spune cuvântul căci imediat ar fi declarată fascistă, arestată, judecată şi condamnată.

Rămâne ca pentru România să vorbească numai faptele.

Iată-le :

1.) Marea Britanie a garantat granitele României din 1939, iar acum insidios, în tratatul de se face, la răsărit, recunoaste ca graniţă cu URSS acea linie, pe care a stabilit-o pr prin înţelegere amicală din 1939 Hitler cu Stalin. Astfel fără să se spună pe faţă să răpesc României două provincii.

2.) Nu România ci URSS a avut conventia formală de amicitie încheiată la Moscova în 1939 între d-nii Molotov şi Ribbentrop, act fără de care nu se stie dacă Hitler s'ar fi incumetat să declare războiul.

3.) În 1940 între România şi Rusia era în vigoare pactul de neagresiune Briand-Kellog şi acel pentru definirea agresorului. Nu România ci URSS a călcat aceste pacte, căci URSS după ultimatum a ocupat cu forta militară provinciile române ti Basarabia şi Bucovina, devenind şi de fapt şi formal agresoare.

4.) Acest act de agresiune s'a făcut în complicitate cu Ungaria, Bulgaria şi Germania, care odată cu URSS au luat Cadrilaterul Dobrogean şi Ardealul de Nord.

5.) Provocată şi inconjurată din toate părtile de vrăjmasi, este explicabil de ce România a sărit la prima ocazie să-şi apere ţara contra URSS, cum la a doua ocazie a sărit să-şi apere ţara contra Germaniei şi Ungariei. Nu din amicitie formală sau reală, nu din consideratiuni dogmatice, România s'a asociat mai întâiu cu Germanii contra URSS şi apoi cu URSS contra Germaniei, ci numai pentru a-şi apăra corpul său national mutilat.

6.) Numai prin ocuparea Basarabiei la 1940,când era în amiciție cu Germania URSS a devenit riverană la Dunăre,împreună cu Germania a încercat să înlăture și să ignoreze drepturile pe care le avea Marea Britanie în această privință,ceia ce a atras protestul Marii Britanii în acea vreme.

7.) Basarabia și Bucovina sunt provincii românești,atât din punct de vedere istoric și etnic,cât și economic,recunoscute ca atare prin tratate de Franța și Marea Britanie după anchetele speciale făcute de experți.

8.) După anexarea Basarabiei și Bucovinei,URSS a confiscat averile tuturor acelora care nu au vrut să devină cetățeni sovietici.

9.) Prin tratatul de pace,făcut acum de cei patru mari se consfințește înțelegerea între Hitler și Stalin, prin care URSS capătă Basarabia și Bucovina,ca și prada averii Românilor din Basarabia,după ce România a făcut sacrificii imense pentru aliați,s'a sacrificat și s'a ruinat. Dacă România a fost forțată să devină satelita Germaniei,Rusia de bună voie a fost prietena ei.

10). Marea Britanie și America au proclamat Charta Atlanticului,adică pace fără anexiuni,ele nu cer nici reparații, această obligație este călcată însă spre a sancționa cadoul făcut de Hitler lui Stalin,ca gaj al amicitiei,spațiul vital, sau cum această invenție a lui Hitler se numeste astăzi,spațiul de securitate.

11.) Cele 21 de puteri întrunite la Paris,sunt invitate să apere acest gest al Marilor Puteri cu adeziunea lor morală și să reabiliteze URSS de amicitia ei cu Hitler,agresiunea ei contra României,Poloniei,Finlandei,Letoniei,Estoniei și Lituaniei și răpirea prin forță,fie a unor părți din aceste țări,fie a unora din aceste țări însăși.

12.) Toate acestea nu formează însă o bază pentru o pace justă și durabilă.

copie vezi f 681 - vol. 7.

00356

APEL CATRE DEMOCRATIILE LUMII

Victoria Naţiunilor Unite, obţinută cu imense jertfe de vieţi omeneşti, a însemnat pentru întreaga lume civilizată, triumful ideilor de libertate şi dreptate socială.

Instaurarea lor, reprezintă revolta tuturor popoarelor lumii, împotriva tiranilor şi dictatorilor, cu denunţarea regimurilor de teroare şi indolenţa şi înlocuirea lor, prin regimuri de adevărată democraţie, bazată pe expresiunea liberă a voinţei cetăţenilor lor.

In baza acestui sfânt principiu şi în numele Adevărului şi Justiţiei, acum în preziua alegerilor parlamentare din România: Partidul Naţional Ţărănesc, Partidul Naţional Liberal şi Partidul Social Democrat Independent prin Preşedinţii lor Domnii Iuliu Maniu, C.I.C.Brătianu şi Constantin Titel Petrescu, se adresează tuturor democraţiilor lumii, pentru a denunţa minciuna, violenţa şi teroarea, care constituesc principiile de acţiune ale regimului guvernamental din această ţară.

După patru ani de subjugare hitleristă şi dictatură fascistă, prin opera de persuasiune şi jertfă dusă de Partidele noastre, România s'a alăturat Naţiunilor Unite, aducând o contribuţiune hotărîtoare la înfrângerea inamicului comun. Actul de eliberare dela 23 August 1944 şi încheierea Armistiţiului din 12 Septembrie 1944 au consacrat triumful politicei noastre de rezistenţă şi au făgăduit instaurarea unei democraţii reale.

Ca urmare a recunoasterii acestei acţiuni, Acordul dela Moscova intervenit la 16-26 Decembrie 1945 între Miniştrii de Externe ai Uniunii Sovietelor, Marii Britanii şi Statelor Unite, a garantat ţării noastre instituirea unui Guvern autonom, expresiune a unui parlament liber ales prin sufragiu universal, nemăsluit.

In dispreţul acestor deciziuni Guvernul român alcătuit din elemente comuniste şi câteva grupări improvizate - satelite sau camuflate - impus la 6 Martie 1945 prin teroarea unei minorităţu turbulente, întreţine un regim de totală suprimare a drepturilor şi a libertăţilor omului.

Nici o manifestare politică - opusă Guvernului - nu este îngăduită.

Libertatea cuvântului este desfiinţată. Exprimarea în scris a vederilor politice este paralizată prin exerciţiul abuziv al Cenzurei, prin refuzul hârtiei şi al accesului la tipografii.

Partidul Social Democrat Independent nu are nici azi autorizaţia de apariţie a oficiosului său "Lumea Nouă".

.//.

Intrunirile şi desbaterile publice sunt făcute imposibile, prin ingerinţe administrative: prin bande înarmate de huligani care distrug, rănesc şi ucid sub protecţiunea şi la instigaţia Guvernului; prin lipsa sancţionării criminalilor politici sau prin pedepsirea celor ce dau localurile pentru adunări.

Difuzarea ideilor politice este stăvilită prin împiedecarea ori cărui contact între cadrele partidului şi masele poporului. Un sistem permanent de vexaţiuni personale, de procese înscenate, de arestări, detenţiuni ilegale, percheziţiuni, confiscări şi licenţieri din servicii întreţine o continuă atmosferă de intimidare cu scopul de a scoate din luptă politică elementele dinamice şi reprezentative ale opoziţiei.

Legea electorală elaborată fără a ţine seama de obiecţiunile Partidelor participante la Guvern în baza acordului dela Moscova, înlesneşte în principiu frauda şi corupţia, iar în fapt se aplică abuziv şi tendenţios.

Listele electorale întocmite fără publicitate, omit marea masă a cetăţenilor, trecând în schimb de repetate ori partizanii regimului.

Secţiile de votare sunt fixate la mari depărtări sau în interiorul instituţiunilor unde violenţa morală se va putea exercita fără control.

Biurourile electorale sunt alcătuite din funcţionari ai Guvernului cu eliminarea magistraţilor, lipsind de orice obiectivitate calculul voturilor.

Manifestele condidaţilor sunt confiscate şi numeroşi candidaţi arestaţi.

O poliţie şi un corp de jandarmi special recrutaţi precum şi partizani ai regimului îmbrăcaţi în uniformă militară, înlesnesc înfăptuirea metodelor electorale guvernamentale.

In această situaţiune, forţele adevărate democratice ale României reprezentate din Partidele noastre, îndreaptă pline de nădejde către toate democraţiile lumei, un apel de solidaritate, în lupta lor, împotriva celei mai odioase dictaturi.

Socotim că opinia publică mondială democrată, trebue, ca în afara planurilor viitoare de realizare a ţelurilor ei, să fie preocupată şi de înlăturarea cauzelor imediate care le subminează.

.//.

Demascând minciuna şi teroarea, afirmând şi impunând drepturile şi libertăţile omului în această parte a Europei, democraţiile lumei vor desăvârşi idealurile eterne ale umanităţii şi vor salva pacea lumii, ameninţată ori unde democraţia sinceră nu triumfă.

ss. Iuliu Maniu
PRESEDINTELE PARTIDULUI
NAŢIONAL ŢARANESC

ss. C.I.C.Brătianu
PRESEDINTELE PARTIDULUI
NATIONAL LIBERAL

Const.Titel Petrescu
PRESEDINTELE PARTIDULUI
SOCIAL DEMOCRAT INDEPENDENT

Declarațiile d-lui Iuliu Maniu făcute la 8 August 1946, în legătură cu proectul tratatului de pace

D. Iuliu Maniu, președintele Partidului Național-Țărănesc, fiind solicitat de reprezentantul la București, al postului de radio B. B. C. să facă declarațiuni cu privire la proectul tratatului de pace al României, a spus următoarele:

„Perspectiva păcii care se pregătește la Paris, înviorează lumea întreagă. Această lume nădăjduește într'o pace durabilă și dreaptă pentru toți. Ceeace o îngrijorează însă este împrejurarea că din cele ce se petrece, omenirea nu poate trage concluzia că, toate statele au renunțat la vechiul dicton: „Si vis pacem, para bellum". De asemenea nu-și poate face convingerea că obligațiunile luate de către State, vor fi respectate.

O pace solidă nu se poate întemeia decât pe respectarea înțelegerilor și obligațiunilor internaționale și prin spiritul de dreptate și echitate pus în practică față de Statele mici. Chiar din acest punct de vedere toate popoarele și mai cu seamă Statele mici și între ele în primul rând România, sunt în cea mai mare măsură îngrijorate, în urma faptului că se poate constata în mod evident, că înțelegerile încheiate chiar și în ultimul timp, sunt nesocotite.

Charta Atlanticului, hotărîrile dela Yalta, dela Potsdam și pe urmă dela Moscova nu sunt respectate. Prin nerespectarea acestor hotărâri Statele care se bizuiau pe ele, suferă prejudicii care cu greu vor putea fi reparate. Prin această nerespectare se pierd poziții care numai cu enorme sacrificii se vor putea recâștiga. Și ceeace este mai grav ce sdruncină încrederea care mai ales în raporturile internaționale este elementul hotărâtor.

In dreptul internațional care se formează prin obiceiuri consfințite și numai rar prin codificări precedentele au un rol deosebit de mare. Precedentele nerespectării înțelegerilor făcute și a convențiunilor încheiate în scris, nu numai că turbură evoluția sănătoasă a raporturilor internaționale, dar slăbesc și autoritatea Statelor care au contractat acele înțelegeri.

Pentru România, care a ținut întotdeauna să satisfacă obligațiunile sale internaționale, este extrem de trist că stipulațiunile recent stabilite care o privesc îndeaproape sunt desconsiderate.

Această împrejurare turbură perspectiva relațiunilor internaționale și slăbește optimismul atât de necesar în epoca de refacere a omenirii.

România este grav atinsă, în interesele sale de căpetenie prin nerespectarea înțelegerilor internaționale mai sus amintite.

INTRE CEHOSLOVACIA ȘI ROMANIA

Pentru a arăta nepotrivirea preambulului proectului de tratat, ar fi ajuns să invocăm împrejurarea că Cehoslovacia buna noastră prietenă și aliată de totdeauna cu care România nu a fost niciodată în război, nici măcar din punct de vedere formal este pe drept prezentată ca țară învingătoare, iar România care cu enorme sacrificii a luptat alături de Armata Roșie și a contribuit la eliberarea Cehoslovaciei de ocupația trupelor germano-maghiare este prezentată ca țară învinsă fără dreptul de a participa și a contribui în raport cu participarea sa la victorie, la așezarea păcii.

In ce privește însăși stipulațiunile concrete ale proectului de tratat multe din ele sunt injuste și în orice caz foarte apăsătoare pentru România, iar unele chiar contradictorii cu prevederile armistițiului. In redactarea lor nu s'a ținut seama de respectarea înțelegerilor internaționale dintre națiunile aliate.

România nu are un guvern reprezentativ

Prin nenumărate memorii și întâmpinări, prezentate de partidul Național-Țărănesc, de sub conducerea mea, de partidul național liberal de sub șefia d-lui Dinu Brătianu și de partidul social democrat prezidat de d. Titel Petrescu, noi am arătat și s'a putut constata de către Marile Puteri că regimul din România, impus la 6 Martie 1945, nu este democratic nici reprezentativ și că libertățile cetățenești sunt în toate privințele încălcate de acest regim. Informațiile date de noi au fost verificate la fața locului, nu numai prin Reprezentanțele politice din România ale Marilor Puteri, dar și prin diferiți emisari ai cercurilor oficiale anglo-americane. Pe baza constatată a acestora, însă-și Marile Puteri au hotărât la Potsdam și la Moscova că guvernul prezidat de d. Petru Groza nu este democratic și nici reprezentativ. Pentru a i se da acestui guvern un corectiv s'a hotărât că este necesar completarea lui cu câte un reprezentant al partidului național-țărănesc și național liberal. Tot odată s'a stabilit drept condițiune esențială pentru recunoașterea guvernului Groza că acest guvern să respecte libertățile cetățenești, să asigure libertatea presei, a întrunirilor și a cultelor și în special să întocmească fără amânare, cu colaborarea partidelor din opoziție, o lege electorală pe baza căreia ar fi trebuit să se facă alegeri libere încă din primăvara anului 1946.

Guvernul Groza nu respectă nici una din aceste condiții, în afară de libertatea cultelor. Astfel nu respectă libertatea presei. Gazetele opoziției sunt împiedecate să apară și sabotate prin cenzură intolerantă, prin intervenția abuzivă a sindicatelor tipografice, manevrate de partidul comunist, prin violențe și agresiuni, și prin repartizarea arbitrară a cotei de hârtie. Cenzura împiedecă publicarea criticelor la adresa guvernului și a membrilor săi. Vinovățiile acestora sunt ocrotite [illegible] interdicția de a fi desbătute în public. Libertatea întrunirilor nu este respectată. Toate întrunirile opoziției sunt zădărnicite în mod sistematic, prin violențele echipelor de șoc înarmate ale guvernului. Activitatea partidelor de opoziție este împiedicată prin cea mai cruntă teroare pe care a cunoscut-o vreodată țara. Legile fundamentale sunt nesocotite. Libertatea individuală a ajuns o parodie. Inchisorile sunt pline de partizani ai opoziției, arestați pentru vederile lor politice. Libertatea cetățenilor depinde de capriciul organelor executive ale guvernului și partidului comunist.

Primăvara a trecut, dar alegerile nu au fost ținute și încă nu a fost fixată până acum nici măcar data lor. Guvernul a făcut o lege electorală reacționară fără să țină seama de observările opoziției, care tindeau la asigurarea garanțiilor de votare liberă și nestânjenită. Toate propunerile prezentate în acest sens au fost respinse de guvern, care și-a asigurat prin legea electorală posibilitatea de a săvârși cele mai nestânjenite falsuri și abuzuri, de a teroriza și violenta corpul electoral.

Frontierele României

Charta Atlanticului, Charta Națiunilor Unite, precizează peste orice îndoială că din războiul acum terminat nu poate rezulta pentru nici un Stat o mărire de teritoriu fără învoirea legală democratică și liber consimțită a populațiunilor interesate.

Ori România devine ciuntită din două părți, fără a fi măcar întrebată, necum pusă în situație ca națiunea sa să-și poată manifesta voința. In sensul proectului de pace, pierdem provincii românești scumpe sufletului nostru în urma cedărilor hotărâte la timpul său de către un regim dictatorial al României fără învoirea legal exprimată a națiunii. Una dintre aceste cedări este făcută Bulgariei de către un guvern nereprezentativ al țării căruia i-a fost impusă prin acelaș dictat dela Viena care ne răpise și Transilvania de Nord.

Prin aceste stabiliri de frontiere peste 2.000.000 români care sunt în continuitate geografică cu țara noastră sunt lăsați în afară de hotarele României ceeace constitue o împrejurare care nu este de natură a promova pacea și evoluția normală a raporturilor internaționale.

In această tragică situație pentru noi, subliniez sincera recunoștință a poporului românesc pentru hotărârea miniștrilor de externe și pentru prevederile cuprinse în proectul de tratat în ce privește hotarul de Vest al țării. El este stabilit așa cum a fost în ființă la 1 Ianuarie 1938, frontiera României dinspre Ungaria a fost stabilită la Conferința de Pace dela Trianon în baza opiniei experților americani și englezi pe temeiul realităților etnografice și economice care nu pot fi nesocotite. România și Partidul Național-Țărănesc au realizat lovitura dela 23 August 1944, având asigurarea concretă din partea Aliaților că această graniță firească a țării va fi respectată.

Clauzele economice și financiare, nedrepte

Clauzele economice și financiare cuprinse în proiectul de tratat sunt pentru România NEDREPTE. Din ele ar rezulta pauperizarea țării, deruta financiară și imposibilitatea de refacere din punct de vedere economic. Nici un guvern român care-și face o chestie de conștiință din salvgardarea intereselor naționale și din respectarea viitoare a obligațiunilor internaționale contractate nu ar putea să le accepte. Aceste clauze sunt atât de numeroase și atât de complicate încât nu pot fi examinate în cadrul restrâns al unor declarații. Pentru a demonstra acest lucru este suficient să amintesc că pentru România nu se stabilește nici un drept de despăgubire de război dela Germania și nici nu se prevede dreptul României de a compensa pretențiunile pe care le are față de Germania cu despăgubirile de război la care ar avea dreptul cu bunurile germane aflătoare în România, acestea fiind destinate pentru alte acoperiri cu toate că Germania a pricinuit foarte importante pagube României după armistițiu, când România lupta alături de Națiunile Unite contra Axei.

De asemenea este nedrept ca pagubele de război pricinuite de agresiunea Ungariei și de războiul purtat de ea alături de Germania contra României pe teritoriul nostru precum și daunele suferite de România de pe urma dictatului dela Viena, declarat nul și neavenit să nu fie recunoscute și să nu poată fi acoperite prin bunurile maghiare aflate pe teritoriul României.

Ca exemplu al condițiilor desavantajoase țării noastre, menționez că în vreme ce bunurile românești aflătoare în străinătate sunt confiscate prin proectul de tratat al României fiind afectate despăgubirilor aliate, în proectele de tratat ale Ungariei și Bulgariei această măsură apăsătoare nu este stipulată.

Dar în afară de aceasta pentru România este foarte apăsătoare condiția că Uniunea Sovietică va putea ține în România armată pe timp nelimitat până la încheerea păcii cu Austria. Prezența unei armate străine în țara noastră, chiar dacă este prietenă cum e cazul în speță este totdeauna și pretutindeni un element de neliniște și suspiciuni care dă prilej la diferende. Acest fel de diferende trebuesc evitate mai cu seamă între popoarele care doresc să trăiască în bună vecinătate. România dorește să fie un pilastru temeinic al păcii pe care proectul de tratat vrea s'o instaureze. In consecință tratatul de pace trebuia să elimine orice prilej de neînțelegere.

O stipulațiune care nu stabilește nici numărul soldaților nici localitățile destinate pentru cazarea lor, nici linia accesibilă pentru comunicații, este un izvor de continui discuțiuni și neînțelegeri, care nu vor putea servi ideia păcii. România în sensul proectului tratatului de pace nu poate să influențeze să grăbească sau să întârzie problemele în legătură cu Austria. Este deci la discreția întâmplărilor cu totul străine de voința sa.

România lipsită de reprezentanță legală la Conferința Păcii

In aceste condițiuni, România este lipsită de un guvern consimțit de opinia publică a țării, care să o reprezinte conform intereselor sale la Conferința de pace. Regele României, la dorința Națiunilor Unite, în executarea rezoluțiunilor dela Potsdam a cerut la vremea sa demisia guvernului Groza în conformitate cu prerogativele înscrise în Constituția țării.

Guvernul Groza a refuzat să satisfacă ordinul regal. Cu toate acestea Marile Puteri au ținut guvernul Groza în fruntea țării și l'au recunoscut în mod condiționat de satisfacerea stipulațiunilor Conferinței dela Moscova.

Reprezentanții Angliei și Americii din România au constatat că guvernul român nu a satisfăcut angajamentele contractate și l'au somat să-și îndeplinească obligațiunile prin notele oficiale. Guvernul în loc să caute a satisface notele primite privind garanțiile cerute la Moscova, a respins în mod jignitor somația Marilor Puteri, prin îngăduința cărora se află la conducerea țării. România este deci în situația tragică de a avea în aceste zile de răscruce istorică în fruntea ei un guvern detestat de țară, rebel față de Rege și tot odată în ruptură de obligațiile asumate față de Marile Puteri. Regele țării nu poate să schimbe guvernul și să-l înlocuiască cu unul ales și capabil să apere interesele României, prerogativele lui fiind restrânse prin hotărîrile dela Moscova, iar Marile Puteri stau inactive și nu fac nimic pentru înlăturarea acestui guvern, nici pentru a asigura un cadru potrivit și democratic consultării libere și nestingherite a voinței obștești. La Conferința dela Paris, Marile Puteri au prezentat un proect de tratat de pace cu țara noastră, care nici decum nu corespunde intereselor și demnității românești.

In această situație este ușor de constatat că ROMANIA CÂT TIMP ARE IN FRUNTEA EI ACTUALUL GUVERN, CARE NU ESTE NICI DEMOCRATIC NICI REPREZENTATIV, NU POATE FI REPREZENTATĂ IN MOD VALABIL LA CONFERINȚA DE PACE.

O situație necorespunzătoare

Tratatul de pace care s'ar încheia în atari condițiuni nu va avea decât adeziunea unui guvern, repudiat de întregul popor român. Este necesar din punctul de vedere al României să se constate acest lucru pentru că PROECTUL DE TRATAT CONȚINE STIPULAȚIUNI INACCEPTABILE PENTRU ȚARA NOASTRĂ. FAȚĂ DE ACESTE STIPULAȚIUNI SUNT DATOR SĂ FAC IN NUMELE PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC CELE MAI HOTĂRÂTE REZERVE. Din punct de vedere al reprezentării României la Conferința Păcii este de neînțeles faptul că partidele politice populare ale țării nu sunt chemate să-și spună cuvântul la pacea care se tratează, deși România nu are un guvern democratic și reprezentativ, care ar putea să se prezinte în mod autorizat în numele țării noastre. Aceste partide fiind de opoziție au pregătit și au realizat lovitura dela 23 August 1944, prin care România s'a eliberat de constrângerea Germaniei și s'a ridicat cu armele împotriva ei, au pus în aplicare armistițiul încheiat cu Națiunile Unite, au condus armata română alături de glorioasa armată roșie peste toată întinderea Ungariei până în Cehoslovacia. Aceste partide politice au lucrat în interesul cauzei aliaților care era și cauza României în vreme ce la conducerea țării ca și acum se află un guvern dictatorial nedemocratic și nereprezentativ. Este de neînțeles cum Aliații în acel timp au acceptat partidele Național-Țărănesc și Național-Liberal și Social-Democrat ca reprezentanți ai națiunii, acum aceste partide nu sunt chemate să exprime cuvântul opiniei publice, care nu poate fi interpretat de către guvernul țării impus la conducere împotriva voinței obștești. De asemeni este de neînțeles că nu sunt chemați la Conferința păcii nici președinții partidului de Opoziție nici cei doi miniștri care au parte la guvern ca exponenții democrației și reprezentativi, impuși prin hotărîrea Conferinței dela Moscova.

Situația în care este prezentată România în preambulul proectului de tratat de pace, nu corespunde realității. România este prezentată ca o țară învinsă, ori, se știe bine că România a încheiat un armistițiu înainte de terminarea ostilităților și înainte de a se fi decis soarta războiului. Preliminariile armistițiului cu Națiunile Unite au fost stabilite la 13 Aprilie 1944, de către emisarii mei Prințul Stirbei și d. Vișoianu cu ambasadorii celor trei Mari Puteri. In baza acestor preliminarii, noi am deschis la 24 August 1944, frontul militar românesc în fața forțelor armate sovietice. Dacă acest act nu a fost realizat mai curând motivul este că prilejul și ajutorul militar aliat pus în vederea celor care au realizat lovitura dela 23 August 1944, nu i s'a dat mai curând, în vreme ce planul nostru concret de acțiune imediată transmis la Cairo încă din Iunie 1944, a rămas fără răspuns din partea celor trei Mari Puteri până când ne-am decis să trecem la acțiune prin singurele noastre mijloace. România nu s'a mulțumit cu deschiderea frontului ci abandonând fără rezistență în fața armatei sovietice liniile bine fortificate dela Focșani-Nămoloasa și de pe Carpații noștri, a întors armele contra germanilor și a luptat cu recunoscuta vitejie alături de armata roșie împotriva armatelor germane și maghiare prin Ungaria până în inima Cehoslovaciei. Contribuția esențială a României la victoria Aliaților este un fapt recunoscut care nu are nevoe de a fi subliniat.

In preliminarul armistițiului stabilit la Cairo în temeiul căruia s'a realizat lovitura de Stat dela 23 August 1944, era stabilit ca pentru România condițiile de pace vor fi adaptate proporției în care țara noastră va ajuta Națiunile Unite în lupta contra Germaniei. Serviciile deosebit de însemnate aduse de România cauzei Aliate au fost recunoscute din toate părțile și bine apreciate. Cu toate acestea clauzele proectului de tratat nu țin seamă de această situație a țării noastre, care ar avea dreptul să aștepte un alt fel de tratament.

Este un lucru inadmisibil să se facă pendentă

Incheerea unei păci între România și alte state învinse, de ratificarea păcii cu Națiunile Unite fără precizarea vreunei condițiuni, de altfel soluția adoptată de Marea Britanie în legătură cu evacuarea Italiei și asigurarea comunicațiilor cu Austria prin Germania, poate și trebue să fie aplicată și în legătură cu evacuarea armatelor străine din România.

Peste tot eu nu înțeleg tratamentul vitreg la care este supusă România prin proectul tratatului de pace, esențial mai nefavorabil decât cel pregătit pentru celelalte state zise satelite.

România a fost cel dintâi dintre aceste state, care a eșit din Axă și s'a alăturat la războiul Națiunilor Unite. Procedura umană a armatei române a fost apreciată și lăudată nu numai în Ungaria și Cehoslovacia, dar și în teritoriile sovietice unde a fost împinsă contra voinței sale prin constrângerea armatei hitleriste care ocupase țara. Armata Românească a adus cele mai mari sacrificii pentru victoria aliată. Ea a jertfit peste 160.000 soldați în lupta contra Germaniei. Vitejia Armatei Române a fost recunoscută și preamărită. Cu toate acestea România nu a fost recunoscută aliată sau cobeligerantă.

România este tratată ca un stat inamic, învins, pierde averi imense, pierde teritorii însemnate și trebue să suporte greutăți și desavantagii economice catastrofale.

Toate aceste desavantagii sunt urmarea împrejurării că s'a găsit un guvern românesc dictatorial și nepopular, care la un moment dat forțat de ocupațiunea străină, a îndrumat politica țării împotriva voinței dovedite a poporului, într'o direcție politică internațională contrară tradiției sale. Această nenoroche însă România a reparat-o în mod strălucit la cel dintâi moment potrivit.

vezi vol. 7. f 312-315 **Copie**

Anexa X

00363

CATRE Națiune

Către voi milioane de cetățeni, care cu sufletul î
călzit de dragoste de neam și de țară v'ați dus la urne să
spuneți voința voastră cinstită despre felul cum trebuie și
de către cine trebuie să fie cârmuită această țară, ne îndre
tăm cuvântul nostru de mulțumire și de admirație.-

De mulțumire pentru că ați dat ascultare chemării
noastre care s'a adeverit că este cu voința țării.-

De admirație, pentru că în vremurile acestea de gr
prigoană a tuturor libertăților, ați mers ca niște eroi leg
tari expunându-vă bunurile, liberatea și viața pentru credi
tele voastre.-

Țara noastră este bântuită astăzi de cea mai neagră
gie care s'a abătut asupra ei. Arse sunt câmpiile, arse sunt
sufletele noastre, arse sunt năzuințele noastre spre liberta
și lumină.-Teroarea, minciuna, falsul, încearcă să culce la
pământ orice licărire de libertate, orice îndemn spre mai bi
Demnitatea și mândria noastră națională sunt îngenunchiate.-

La 6 Martie 1945 o mână de oameni pe care țara nu i-a
văzut la muncă, au confiscat puterea.-

De atunci încoace au batjocorit instituțiile țării.
Funcționarii Statului care nu s'au supus acestor oameni impr
vizați, au fost dați afară. Armata Țării, sub pretext de
democratizare a fost deposedată de elemente capabile și inde
pendente și aservită intereselor politice. Justiția a fost
înfrântă de tot ce avea ea mai bun, judecătorii dați afară și
înlocuiți cu simbriași ai regimului.-

Muncitorimii i s'a luat dreptul la muncă. Cei care
nu au consimțit să fie slugi plecătoase ale regimului, ci
oameni liberi, au fost epurați fără milă.-

Cetățenii care nu au acceptat robia au fost persecu
tați. Negustorii, meseriașii, industriașii- urmăriți în intere
sele lor.-

Temnițele, tortura, persecuțiile înscenările cele mai
infame, crestările, asasinatele, atacurile brutale și cu tot
neprovocate, tot ceace a inventat arsenalul infern al hitle-
rismului și fascismului, a fost perfecționat, sporit și apli
cat cu o cruzime de neegalat.-

./.

- -

00364

Presa partidelor democratice a fost suprimată, toate publicatiile pe care partidul national tărănesc le avea inainte de 6 Martie 1945, au fost suprimate, cluburile inchise, intrunirile oprite.-

Fata de această stare de lucruri, insăsi Natiunile Unite au cerut un regim mai omenos, iar prin acordul dela Moscova s'a pretins- si guvernul si-a luat angajamentul solemn să restaureze libertătile si să facă alegeri libere.-

Guvernul nu a inplinit un angajament , a călcat in picioare obligatiunile luate in mod solemn.-

Guvernul a convocat corpul electoral pentru 19 Noembrie 1946.-

Ati văzut ce au fost aceste alegeri. Ati văzut cum s'au răscolit din arsenalul intunericului toate mijloacele pentru ingenunchiarea vointei nationale, pentru batjocurirea alegerilor, pentru săvârsirea furtului si pentru falsificarea nerusinată a credintelor voastre.-

Acuzăm acest guvern al teroarei, dictaturei si reactiunei că a călcat in picioare legile tării, libertătile neamului românesc, drepturile individuale si colective ale poporului.-

Il acuzăm că a refuzat să inscrie in listele electorale pe cei ce aveau dreptul legal de a fi alegători, că a refuzat să impartă cărtile de alegător celor ce erau inscrisi.-

Il acuzăm că a terorizat cu bande bătăusi populatia care se opunea dictaturei guvernamentale.-

Il acuzăm că a lăsat să fie asasinati atătia si atătia nevinovati, fără a urmări pe făptuitorii bine cunoscuti ai fărădelegilor.-

Il acuzăm că a intocmit sectiuni de votare in asa fel ca alegătorii să nu poate ajunge in locul de votare.-

Il acuzăm că a călcat in picioare propria lui lege electorală, pe care a intocmit-o fără asentimentul partidelor democratice, asentimentul impus prin acordul dela Moscova. Această lege electorală, cu tot caracterul ei reactionar, s'a dovedit insuficentă fată de lipsa totală de popularitate a guvernului.-

Au fost indreptătiti bărbatii nostrii de incredere, ca să se oprească fără control.-

Au fost introduse in urne buletine pregătitoare, inainte de incepere votării, au fost date cărti de alegător in alb sau unor persoane neindreptătite, pentru a vota in repetate rânduri S'a despuiat scrutinul fără asistentă leală, rezultatul votări a fost falsificat, procesele verbale au fost schimbate, iar rezultatele odată măsluite au fost din nou rectificate.-

./.

Acuzăm guvernul că s'a făcut vinovat de crimă de falsificare a voinţei Naţionale.-

Il acuzăm că, prin politicalui nefastă, a provocat pe lângă umilirea cetătenilor, haosul economic si înfometarea maselor populare.-

Dar constinta natională a vibrat puternic din colibă până în palat.-

Toată admiratia si recunostinta noastră o închinăm tărănimii care s'a ridicat, urias zăgaz de otel, opunându-se celor care voiau să cheltuiască atât de ieftin independenta si demnitatea noastră natională.-

Vor bine merita dela Patrie femeile române, pentru dârzenia si cumintenia cu care au stitu să mânuiască arma votului luată pentru prima dată în mâna lor.-

Muncitorii români vor bine merita dela Patrie si vor avea prilejul să se bucure de rodul luptei lor. Ei au făcut front împotriva celor care, înarmati cu pistoale, voiau să ne răpească libertatea

Lăudat să fie tineretul care s'a cinstit pe sine, aruncându-se în luptă cu nemăsurată obnegatie si dragoste de Neam si liberatate, urmând pildele înaintasilor din 1848, 1906, 1918 si 1944. Vigoarea lor este granita viitorului.-

Natiunea si Partidul nu vor uita niciodată si vor binecuvânta pe toti cei ce au suferit si suferă în această luptă. Martirul lor asigură perpetuarea fiintei nationale.

Sărutăm rănile si obrajii loviti si umiliti . Ne închinăm memoriei celor căzuti eroie, pentru apărarea drepturilor sfinte ale Neamului .-

Români, Voi cei insultati de îndemnitatea voastră de oameni liberi, aveti dreptul să chemati guvernul si uneltele lui în fata Tribunalului Natiunii. Impilatorii si falsificatorii nu vor rămâne nepedepsiti.-

Nedreptatea va fi pedepsită.-

Nimeni nu poate să fie judecător peste Natiunea, decât Natiunea însăsi.-

Smulgeti masca tiranilor de pe fata lor. Niciun cetătean sau cetăteancă nu poate recunoaste aceste alegeri. Cu totii trebuie să pretindă noui înfăptuiri de către un guvern care să asigure libertatea lor.-

Vă chemăm la luptă împotriva dictaturii si tiraniei Satelor noastre năpăstuite de bătăusi si cutitari, care voesc să pedepsească pe cei ce nu sunt slugi plecate ale regimului, trebuiesc curătate. Slujbasii cari au trădat Natiunea trebuiesc denuntati,

./.

actele lor păcătoase, desvăluite si infierate.-

Cu toate nelegiuirile lui guvernul nu a fost in stare să stoarcă majoritati. Guvernul a rămas in minoritate. Guvernul a căzut in alegeri.-

Lumea intreagă cunoaste vointa adevărată a tării, cunoaste minciunea si frauda guvernului.-

Si stie că Parlamanetul nu poate lega destinul neamului.-

Această a fost rostul suferintei noastre. Rostul luptei dârze pe care ati purtat-o cu atâta bărbătie.-

Pătruns de măretia jertfie voastre partidul national tărănesc se inchină in fata avântului spre liberate, a virtutilor cetătenesti si a spiritului vostru de sacrificiu si vă cheamă la luptă neinfricată, până la victoria deplină.

Această victorie a sufletului românesc va insemna independenta tării, libertatea cetătenilor, munca cinstită si pâinea pentru toti.-

Iuliu Maniu

PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL TARANESC

-----

copie vezi f 281-285. vol. 7. 00367

D

DECLARATIILE DOMNULUI IULIU MANIU FACUTE LA SEDIUL CENTRAL AL PARTIDULUI NATIONAL TARANESC

Cu ocazia şedinţei de sfârşit de an a studenţilor naţional ţărănişti, DOMNUL IULIU MANIU, Preşedintele Partidului Naţional Taranesc a rostit o cuvântare, subliniată de aplauzele asistenţei din care reţinem în rezumat, următoarele:

După ce a salutat pe studenţii prezenţi, DOMNUL MANIU i-a povăţuit asupra activitaţii ce trebuie să desfăşoare în vacanţa de vară, spunând între altele următoarele:

"Ideile mari ale Neamului ar trebui desfăşurate prin presă şi prin întruniri publice populare. Din nefericire, libertatea presei şi libertatea cuvântului au fost din nou sugrumate în ţara românească, de către dictatura instaurată de actualul guvern (strigăte: jos Guvernul).- Nu toţi au învăţat din tristele experienţe ale trecutului, că libertatea este un bun deopotrivă de scump tuturora, că într'un stat democratic libertatea nu poate fi monopolizată. Astăzi P.N.T., este din nou lovit în dreptul său de manifestare publică. (Aprobări. Proteste)

Pe noi loviturile şi calomniile nu ne sperie. Suntem deprinşi cu ele. De cincizeci de ani de când am o activitate publică, am fost mereu atacat, lovit şi calomniat. Am mers însă înainte, având conştiinţa împăcată că servesc cauza cea dreaptă a neamului. Voiu merge şi acum înainte până la isbânda finală a ideilor noastre de libertate şi progres. (Aplauze prelungite).-

Imprejurările prin care trece ţara sunt grele. Fiecrae Român trebuie să caute astăzi ceeace ne adună şi nu ceeace ne desparte. Numai aşa vom birui, numai aşa vom reuşi să dăm neamului nostru locul pe care îl merită.".-

In continuare DOMNUL MANIU a spus:

"Nu de ceeace ne desparte de alţii aş vrea să vă vorbesc Dvs. acum când plecaţi în vacanţă, ci de ceeace ne apropie, de ideile mari ale Partidului Naţional Tărănesc, comune tuturor Românilor adevăraţi.

Care sunt principiile care stau la baza partidului nostru? Primul principiu ce stă la baza partidului este :morala creştină.

Creştinismul este astăzi uitat. Preceptele morale sunt nesocotite. Cruzimile şi masacrele acestui răsboi au arătat cât de mult au fost nesocotite învăţăturile religiei, cât de mult s'au îndepărtat oamenii de Dumnezeu. Milioane de oameni au suferit chinuri groaznice, au fost nimiciţi de către exponenţii dictaturilor, care au dispreţuit morala creştină O societate mai bună, mai paşnică, o societate în care să existe respectul omului pentru om, nu se poate întemeia fără revenirea la principiile moralei creştine. (Aplauze prelungite).-

Alături de morala creştină, partidul are la bază marele principiu al naţionalismului curat (ovaţiuni puternice) care a fondat partidul şi care a susţinut neamul timp de secole. Principiul naţionalismului este pentru noi un principiu călăuzitor. Nu suntem şovinişti şi nici exclusivişti. Suntem naţionalişti. Noi nu voim să persecutăm pe nimeni, dar ne iubim Nemaul şi tradiţia, istoria, limba şi datinele româneşti şi vrem fericirea şi prosperarea acestui neam vrednic, atât de crunt încercat de destin. (Aplauze).-

./.

Pe noi ne împreună iubirea pentru tot ce e românesc. Trebuie să luptăm pentru a asigura drepturile noastre şi ale fiilor noştri, de ori unde s'ar găsi. (Ovaţiuni îndelung repetate).-

Noi înţelegem să respectăm drepturile tuturor celor de alt neam, care sûnt cetăţeni ai statului, dar nu tolerăm ca în ţara noastră înşăşi fiii neamului nostru să fie persecutaţi. (Aplauze prelungite).-

Al treilea principiu care stă la baza partidului nostru este democraţia adevărată. (Ovaţiuni puternice) Acest principiu face posibil ca fiecare om să-şi poată desvolta însuşirile pe care i le-a dat Dumnezeu, să ocupe funcţia pentru care este indicat de însuşirile sale naturale.-

Democraţia adevărată nu cunoaşte delimitări de limbă, rasă sau religie. Ea înseamnă deplină egalitate pentru toţi. (Aplauze).- Democraţia nu înseamnă anarhie. Legile trebuie să fie legi, aduse pe cale democratică dar şi respectate de către toţi. Democraţia adevărată înseamnă libertate. Libertatea proprie presupune şi îndatorirea de a respecta libertatea altora. (Vii aprobări).-

Democraţia adevărată se ridică categoric împotriva dictaturii. Noi ne-am ridicat în trecut împotriva oricărei dictaturi. Am luptat împotriva dictaturii Regale, împotriva dictaturii naziste, împotriva dictaturii Antonesciene, împotriva dictaturii capitaliste, dar nu putem admite nici dictatură proletară. (Ovaţiuni furtunoase, aplauze prelungite şi îndelung repetate).-

Noi nu preconizăm ura de clasă, ci cerem frăţie tuturor, pentru binele poporului. (Aplauze).-

Toate aceste principii converg spre marele principiu al dreptăţii sociale. (Aplauze). Dacă omenirea a luptat pentru eliberarea individului de sub tirania legilor feudale, lupta trebuie dusă şi pentru eliberarea societăţii. Dreptatea socială decretează primatul muncii şi a meritului în virtutea acestui principiu ţăranii, muncitorii şi intelectualii au dreptul la o viaţă mai bună, nu pe baza exploatării ci pe baza muncii prestate pe ogoare, în uzine şi biblioteci. (Aplauze).-

Apoi preşedintele P.N.T., s'a ocupat de lupta P.N.T. şi de obstacolele pe care le-a întâmpinat şi a continuat:

"Fireşte, în calea ideilor noastre stau multe obstacole şi multe prejudecăţi. Având arma dreptăţii în mână noi trebuie să le biruim şi le vom birui. (Aplauze furtunoase).-

Lupta se duce la noi în ţară cu diferite arme, foarte puţine însă nobile. Noi îi invităm pe adversari să discute principiile lor în mod liber şi democratic. Ei însă opresc libertatea scrisului, ne calomniază şi ne împiedică să le răspundem. Dar nu trebuie să ne speriem, fiindcă întotdeauna adevărul şi dreptatea sfârşesc prin a îngenunchia forţele întunericului. (Aplauze).-

Naţiunea română a avut mai multe ţinte de atins. Prima ţintă a fost după lupte grele atinsă: Unitatea naţională. Odată unitatea naţională atinsă, mulţi credeau că putem dormi pe laurii victoriei. Vai însă de naţiunea care nu are noui şi noui idealuri de realizat. Naţiunile urmează marea lege a naturii: sau urmăresc un ideal şi progresează, sau n'au nici o ţintă şi sunt expuse disoluţiei şi dispariţiei.-

Întotdeauna deci trebuie ca forţele vii ale naţiunii să tindă spre un ideal şi să adune sub acelaş steag pe toţi fiii neamului, pentru înfăptuirea lui.-

Ultima ţintă a P.N.T. a fost aceea de a scoate ţara din umilitoarea situaţie de aliată a Axei şi de a o alătura de forţele Naţiunilor Unite.

./.

România nu putea fi absentă din marea încleştare pentru libertate şi progres. Partidul Naţional Ţărănesc conştient de forţa sa şi de dorinţa poporului a procedat la organizarea actului dela 23 August. Năzuinţa partidului a putut fi realizată prin bărbăţia şi hotărârea M.S. Regelui, căruia partidul îi păstrează credinţa sa curată şi întreaga sa gratitudine. (Urale: Trăiască Regele, Aplauze prelungite şi îndelung repetate. Sala ovaţionează în picioare.)

Fireşte, după răsboi mulţi viteji se arată sau cum spune un alt proverb, după x isprava făcută se găsesc mai mulţi nănaşi. Va veni istoria vor veni urmaşii, care desbrăcaţi de orice patimă vor stabili adevărul. Istoria va trebui să constate că acţiunea a iniţiat-o şi un timp a condus-o singur P.N.T. Conştiinţa vie a neamului a făcut ca rând pe rând să i se alăture mai multe forţe. Prima forţă ce i s'a alăturat a fost partidul liberal de sub conducerea D-lui Dinu Brătianu (Aplauze puternice), iar apoi au venit partidul social democrat (aplauze) şi partidul comunist.-

Ne-a părut bine de această tovărăşie preţioasă. Ne pare rău că n'a ţinut prea mult, pentru a scoate ţara cu puteri unite din impasul de după înlăturarea dictaturii.-

Acţiunea pentru scoaterea României din Axă am început-o încă din Februarie 1941. Am discutat atunci posibilitatea de acţiune cu miniştrii Angliei şi a Americei (Aplauze îndelungate) şi ni-am luat angajamentul de a lucra pentru ieşirea României din Axă. Fruntaşii partidului: D-nii Mihalache, Dr. Lupu, Mihai Popovici, Ghiţă Popp au avut cunoştinţă şi au aprobat toţi paşii făcuţi în acest sens. Noi nu puteam la acea vreme convoca partidul pentru a-l consulta, fiindcă reuşita unei asemenea acţiuni este în funcţie de discreţie absolută.-

Am lucrat în această chestiune, cu grijă, cu seriozitate, patru ani, fără ca Gestapoul german să ştie. Desigur că n'am anunţat pe acei ce nu prezentau garanţii de seriozitate politică despre planurile noastre. De aici învinuirea acelor care afirmă că am făcut prea puţin, că am amânat sau împiedicat actul de eliberare naţională.- Le-am făcut pe toate la timp, dar n'au ştiu ei, fiindcă nu voiam noi s'o ştie. Şi astăzi, Domnilor, se fac multe lucruri fără ca să ştie lumea.-

Noi nu lucrăm pentru laude deşarte. Noi lucrăm pentru binele Neamului şi această muncă e o muncă tăcută, istovitoare, care nu are nevoie de laurii momentului.- Avem conştiinţa clară în faţa lui Dumnezeu şi a Neamului că ne-am făcut datoria şi nu aşteptăm decât ceasul când putem arăta liber rezultatele.-

In 1941 deci, biroul partidului N.T. a început acţiunea. Am reuşit chiar cu mari riscuri, cu ajutorul M.S. Regelui (aplauze prelungite) şi a oamenilor politici cu adevărat patrioţi, să scoatem ţara din impas. -

Punctul de plecare al situaţiei grele de astăzi, nu este numai guvernarea nenorocită a ex-mareşalului Antonescu. Rădăcinile răului sunt în regimurile dictatoriale a ex-Regelui Carol II. Acest tiran a forţat prin corupţie, prin teroare, voinţa naţiunii, ducând ţara acolo unde a ajuns. Dacă naţiunea era liberă să-şi aleagă drumul de urmat, dacă naţiunea avea posibilitatea de a-şi alege pe adevăraţii săi reprezentanţi, ţara nu ar fi ajuns pe drumul prăpastiei.-

P.N.T. a ascultat tot timpul sfatul lui Simion Bărnuţiu: "Cărturari, nu vă îndepărtaţi de popor, ţineţi cu poporul ca să nu rătăciţi".-

P.N.T. a urmat voinţa poporului, care nu s'a alăturat tiranilor şi care nu a renunţat niciodată la drepturile sale.-

Astăzi ca şi ieri, noi ne propunem să nu ne despărţim de popor,

./.

să mergem pe calea indicată de instinctul sănătos al neamului (Aplauze).

Dvs., tineri studenți, ce vă împrăștiați în toată țara, năzuiți să cunoașteți sufletul poporului și necazurile lui. Arătați acolo unde vă duceți că partidul nostru are la bază idei mari, fără de care ridicarea țării nu e posibilă.- Arătați poporului că e nevoie să practice morala creștină și să aibă frica lui Dumnezeu.-

Spuneți-le tuturor să nu uite că fiecare e un fiu al nației, că fiecare individ are drepturi ce trebuiesc respectate, dar are și datoria de a respecta drepturile altora. Faceți apel la conștiința cetățenească și solidaritatea națională, fiindcă numai așa neamul va birui.-

Arătați tuturor sentimentele de recunoștință pe care țara noastră le păstrează Angliei, Americei și Rusiei Sovietice, pentru lupta lor, pentru desrobirea noastră și a Europei de sub dictaturi. Așteptăm dela aceste mari națiuni să ne ajute să introducem un regim de libertate și de adevărată democrație în țara noastră (Aplauze prelungite).-

Mizeria în care ne sbatem astăzi nu e nevoie să vi-o arăt, o vedeți cu toții. Regimul actual ce nu isvorăște din voința poporului, este un regim impus, siluit asupra țării, împotriva ei. El trebuie îndepărtat. Guvernul trebuie să plece. (Strigăte: Jos Guvernul, să plece guvernul) Țara nu trebuie să mai sufere guverne dictatoriale, impuse din afară.- Vrem un parlament liber ales, vrem un guvern care să fie în situația politică și morală de a face alegeri libere. Ne dăm seama de forța pe care o reprezintă partidul Național Țărănesc. P.N.T. este singurul partid care reprezintă cu adevărat poporul român. Totuși partidul nostru nu este exclusivist.-

P.N.T. conștient de vremurile prin care trecem, cere un guvern democrat de concentrare sinceră și cinstită, cere un guvern care să facă alegeri libere și legale, un guvern care să dea un parlament al poporului. Trebuie să constatăm cu durere că acest guvern, care afirmă că reprezintă clase sociale, n'a rezolvat nici măcar problemele acestor clase.-

El s'a dovedit incapabil de a soluționa vreo problemă anunțată. Mizeria crește pretutindeni, viața devine insuportabilă. Situația nu mai poate fi tolerată. Suntem umiliți fiindcă ni s'a impus un guvern pe care țara nu l-a voit. (Strigăte: Așa e!)

In țară e anarhie și foamete. Guvernul trebuie să plece (Strigăte: Jos Guvernul, să plece guvernul).-

Mergeți în satele Dvs., și fiți interpreții acestor gânduri.

Arătați tuturor că acest guvern duce țara la dezastru.-

Explicați ideile de bază ale partidului nostri și arătați atitudinea lui.-

Vă urez succes și INAINTE! (Ovații. Aplauze îndelung repetate) Adunarea intonează Imnul Regal.-

R O M A N I,

Tara traeşte zile hotarâtoare, pentru viitorul ei. Ea a fost chemată sa se rosteasca, prin vot, asupra destinelor ei.

In aşteptarea zilei in care ţara îşi va spune cuvântul, Guvernul înteţeşte tot mai mult fărădelegile, prin care urmăreşte falsificarea voinţei poporului roman. Dar, numai prin libera manifestare a acestei voinţe, poporul român işi poate regăsi o viaţa politică normală şi poate sa aşeze cu cinste, Romaania, la locul ce i se cuvine, in rândul Naţiunilor Unite.

De straja a libertaţilor publice şi a intereselor permanente ale Neamului stau insa partidele Naţional-Liberal, Naţional-Taranesc şi Social-Democrat-Independent, care in deceniul din urmă au purtat impreuna lupta impotriva dictaturilor succesive şi care impreună au pregatit şi infăptuit, sub înalta obladuire a M.S.Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apara şi mâine, prin toate mijloacele şi, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile ţării şi ale cetaţenilor ei, impotriva tuturor fărădelegilor. Impotriva tuturor violenţelor.

Pentru apărarea drepturilor şi libertaţilor noastre aceste trei partide democratice s'au legat impreună să zadarniceasca fraudele oriunde s'ar produce şi agresiunile ori impotriva cui ar fi ele deslanţuite. Ele s'au legat, de asemenea, sa arate opiniei publice de pretutindeni - aşa cum au facut-o şi până acum - toate actele de nesocotire a libertaţilor cetaţenesti, toate ilegalităţile şi violenţele, prin care guvernul vrea sa impiedece ţara aşi spune liber cuvântul, toate incalcarile dispoziţiunilor noastre, constituţionale şi a principiilor acordului dela Moscova dintre Marii noştri Aliaţi, pe care guvernul şi-a luat solemn obligaţiunea de a le respecta.

ROMANI SI ROMANCE,

Increzatori in drepturile voastre şi in puterile partidelor noastre, care vor şti să apere libertaţile cetaţeneşti, mergeţi cu toată hotărarea la vot, pentru a afirma conştiinţa şi voinţa ţarii.

Nu vă lasaţi infricoşaţi, nu luaţi seama nici la ademeniri nici la ameninţari, partidele noastre vegheaza asupra libertaţii scrutinului. Toţi cei insufleţiţi de dragoste de ţara trebuie sa-şi faca deplin datoria atunci când are in mână votul, care hotăraşte soarta viitorului.

Cu raspunderea pe care o avem şi sprijiniţi pe marile forţe ale partidelor noastre ne legam să apăram liberul exerciţiu al drepturilor cetaţeneşti.

ROMANI,

Nu este vorba acum de o inţelegere electorală obişnuita, cu caracter de partid.

Peste deosebirile ideologice, care despart partidele noastre şi pe care inţelegem sa le respectam,

Partidul Naţional Liberal candidand in alegeri cu semnul electoral L

Partidul Naţional-Ţaranesc candidând in alegeri cu semnul electoral ochiul

./.

Partidul Social-Democrat-Independent candidand in alegeri separat cu semnul electoral fântâna cu cumpănă.

Opoziţia Naţională s'a pus in slujba unui interes mai inalt.

Ea apără demnitatea neamului romănesc şi independenţa ţării.

Parlamentul care se va alege mâine, va aşeza destinele de viitor ale Patriei.

Sunteţi chemaţi să vă spuneţi cuvântul.

Prin hotărârea voastră, poporul işi va pregăti un viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică şi economică, in care se află astăzi, spre o viaţă fericită şi liberă.

Tara aşteaptă dela patriotismul vostru, libertatea şi mântuirea ei!

Preşedintele Partidului Naţional Tărănesc	Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional-Liberal
ss. Iuliu Maniu	ss. C. Titel-Petrescu	ss. C. I. C. Bratianu

copie vezi vol. 7 - f 268-273.

003778

ROMANI, UNITI-VA!

****

Români, sunteţi nerecunoscători, netrebnici, hoţi şi pungaşi, pentrucă după ce Armata Roşie v'a eliberat de sub jugul hitlerist, voi nu îndepliniţi condiţiile armistiţiului. Români, atâta vi se strigă în faţă toată ziua, asta se scrue în fiecare gazetă, asta se citeşte pe toate zidurile, asta v'o spune mereu Dl Simion Oeriu.-

In primul loc, noi Românii nerecunoscători, netrebnici cum om fi, nu-i dăm voie Dlui Oeriu, să ne vorbească de îndatoririle noastre, pentrucă fără să fim antisemiţi şi recuoscând evreilor dreptul la viaţă la fel ca oricare cetăţean, nu îngăduim unui evreu cum e Dl Oeriu, să vorbească de îndatoririle noastre de onaire ale României. Această onoare Românească e numai a noastră şi un strein care nu simte româneşte, nu are nici un amestec în asemenea sentimente pe care nu le poate înţelege.-

Dar să vedem de partea cui stă onaorea de a fi respectat armistiţiul şi de partea cui stă desonoarea de a-l fi călcat:

-Prin Art.1 din Conv.de Armistiţiu, ne-am obligat să dăm 12 divizii care să lupte împotriva Germaniei. Am dat în loc de 12 div. 19.

Faptul că am dat mai mult ne-ar fi făcut cinste, dar această onoare ne-a fost murdărită de următoarele lucruri: Armata noastră a fost aşezată să lupte în locurile cele mai grele, aşa că a avut în cele 8 luni de război o pierdere de 50%, Totuşi, în ciuda faptului că în afară de cei 3 mari aliaţi am fost ţara care în războiul contra Germaniei, am angajat cea mai mare forţă şi am avut cele mai mari perderi, nu am fost recunoscută nici odată ca ţară cobeligerantă şi am fost numai o ţară supusă Rusiei, căreia i-am închinat viaţa a 350.000 oameni pentrucă sub comanda, nu a noastră, ci a Rusiei, să îngropăm din ei 170.000. Intrebăm de ce, cu toate sacrificiile, nu am fost socotită ţară cobeligerantă, dece 170.000 soldaţi au murit nu ca eroi, şi ca mercenari şi schavi ? Vă răspundem: pentrucă acest Guvern care ne conduce astăzi, impus Tării cu forţa, nu e recunoscut la Londra şi Washinton şi deci nu poate reprezenta o ţară pe care Anglia şi America s'o recunoască drept aliat. Dar cinstea pe care Armata noastră a smuls-o câmpului de bătae a fost murdărită şi cu alte lucruri. Generalii şi ofiţerii care au condus-o, au fost rând pe rând îndepărtaţi, asvârtiţi în temniţe sau condamnaţi la moarte, pentru fapte imaginare petrecute cu ani în urmă. Iar bieţii soldaţi în loc să defileze aşa cum se cuvine, la sfârşitul războiului, încărcaţi de glorie în faţa Regelui, pe care toţi Il iubim atât, au fost trimişi acasă pe jos, fără haine, desculţi, după ce acolo unde lutpseră li s'au luat armele cu forţa. Şi dacă e aşa, întrebăm, cine a respectat armistiţiul şi cine l'a călcat ?.-

In convenţia de armistiţiu, nu se scrie nimic de Aviaţia şi Marina Română, decât că în timpul răsboiului, aviaţa, marina şi infanteria, vor lupta sub conducerea Comand. Sovietic. Astă înseamnă, că la sfârşitul răsboiului, ceiace a mai rămas din aviaţie şi marină, rămâne României. Dar în'loc ca aviaţia şi flota să fie a noastră, ne-a fost pur şi simplu furată de Ruşi.-Din cele 1300 avioane nu mai avem decât câteva zeci şi din cele 120 de unităţi de marină, nu ami mai rămas cu absolut nimic. Şi dacă avioanele nu au fost parte din ele întrebuinţate, în schimb vasele nu au folosit răsboiului o singură clipă, însă au fost luate toate de ruşi, li s'a schimbat numele şi steagul, au fost botezate ruseşte şi duse în porturi sovietice. Odată cu vasele au fost luate şi materialele şi muniţiile marinei, iar 180 ofiţeri şi subofiţeri marin* au fost luaţi de ruşi şi internaţi la Odessa. In baza cărui art. din conv. de armistiţiu au făcut ruşii toate aceştia ? Inseamnă aceasta aplicarea cinstită a rmistiţiului?.-

/ / /

-Prin art. 2 din Vonv.de Armist.România avea datoria să interneze pe cetăţenii civili.

Iată cum a fost aplicată această dispoziţie: prizonierii de război, in loc să ne rămână, au fost luaţi de ruşi, insă după ce noi am fost obligaţi să-i echipăm iar cetăţenii civili germani, in loc să-i internăm noi, au fost ridicaţi toţi de ruşi. Ba mai mult, ruşii au deporttat nu numai cetăţeni germani, au ridicat sub ochii noştrii cetăţeni români care aveau cat de puţin sânge german in vinele lor, lăsând in urmă familii pur româneşti in mizerie şi suferinţă. Cu ce ce drept au călcat ruşii suveranitatea Statului Român ? A făcut guvernul nostru neputincios şi servil un singur gest de impiedicare? Desigur nu, guvernul s'a mulţumit să ţipe nouă că sabotăm aplicarea armistiţiului, tipatul vătafului de robi care neputând ţipa stăpânului, loveşte pe nedrept tot in robi.

Prin Art.3 din Conv.de Arm., România s'a obligat de a pune la dispoziţia Armatei Roşii mijloace de locomoţie pentru a se deplasa pe teritoriul Român. Acaesată obligaţie, România a indeplinit-o pentru a dat sau mai bine zis, i s'a luat tot ce avea: aviaţia, marina, aproape toate vagoanele şi locomotivele. Dar Rusia nu s'a mulţumit să exploateze la maximum obligaţiile noastre, au luat mai mult decât le era ingăduit, a luat toate vasele şi şlepurile proprietate particulaară la care nu aveau drept, au scos din ţară 22.000 vagoane şi 250 locomotive şi nu le mai restitue, lucru pe care nu putea să-l facă, pentrucă avea doare voe să se folosească de mijloacele noastre de transport şi doar in ţară la noi, aşa incât nu-i era ingăduit să treacă peste hotare vagoanele şi locomotivele şi nici să se facă stăpân pe vreo 12.000 automobile particulare, intrebăm cu ce drept au luat aceste maşini şi cu ce drept obligă automobilele ce bruma au mai rămas să circule cu permis sovietic ? Inseamnă asta respectarea arimstitiţiului, sau inseamnă că Rusia socoteşte ţara noastră o ţară ocupatăă de care are voe să prade oricum şi oricât ?.-

Prin Art.5 din Con.de Arm., ne-am obligat să trimitem in Rusia pe toţi prizonierii ruşi, precum şi pe cetăţenii ruşi pe care-i aduseseăm noi cu deasila din Rusia /care or fi fost aceia ?/. prizonierii i-am predat spre marea disperare a unora din ei cărora intoarcerea in Rusia nu le surâdea de loc. Dar in aplicarea acestui articol Rusia a făcut unele fapte care au călcat in picioare nu numai convenţia de armist., dar au nesocotit drepturile oamenilor, dreptul internaţional, cat şi cele mai simple indatoriri de omenie. Au cerut Ruşii ca toţi oamenii chiar de origine românească fiind, care s'au refugiat din Bucovina şi Basarabia, să fie trimişi cu deasila inapoi. Ba in ultima vreme au cerut să le fie trimişi şi acei care erau in Iunie 1940 functionari şi militari in aceste provincii. Adică au cerut Ruşii ca oameni liberi să fie cu deasila cetăţeni sovietici. Rezultatul a fost că din nefericire pentru noi, mulţi au reuşit să scape ascunzându-se, dar mulţi au fost totuşi siliţi să plece şi mulţi din ei s'au sinucis, preferând să moară decât să trăească sub adiministraţia sovietică. Iacă Dle Oeriu, de ce nu ai dreptul să vorbeşti despre aplicarea armistiţiului, pentru că aceşte suferinţe care duc până la sacrificiul vieţii, sunt suferinţe româneşti, pe care un strein nu le poate inţelege.-

Prin Art.7 din Conv.de Arm., România trebuia să predea Rusiei sub titlu de trofee orice mat.de război german, iar prin art.8, România se obliga a păstra orice bunuri care ar aparţine Statului sau cetăţenilor germani sau persoanelor aflate in Germania. Iată cum au inţeles Rusia să execute aceste dispoziţii ; in primul loc ne-au obligat să reparăm trofeele, aşa incât ne-au costat câteva miliarde aceste reparaţii fără ca această sumă să ne fie scăzută din datorie.-

Pe urmă Ruşii, vreo 1500 maşini germane, stricate. in loc să le ia aşa, cum erau in chip de trofee, ne-au obligat să le dăm altele bune in schimb, in baza cărei obligaţii nu ştie nimeni. Aplicarea armistiţiului art.8 a fost şi mai extraordinară şi dovedeşte incă odată că pentru guvernul sovietic convenţiile semnate de ei sunt nişte simple petece de hârtie fără valoare. In aplicarea Art.8, Rusia nu avea dreptul să ridice nimic, noi aveam dreptul datoria să păstrăm tot ce aparţine Statului şi cetăţenilor germani.- / / /

Rușii nerespectând însă armistițiul,au ridicat din vamă tot ce era de proveniență germană.Mărfuri care erau proprietatea negustorilor/români,sau erau cumpărate de Stat,mărfuri în valoare de 30 miliar de de lei.Dar au făcut mai mult:au intrat în case particulare,în prăvălii,în depozite și unde au găsit mărfuri fabricate în Germania dar care erau proprietatea Românească,le-au ridicat.Astfel au luat mașini de tot felul,mat.fotografice și produse farmaceutice,așa încât românii mor azi cu zile și nu mai găsesc doctorii.-

Prin Art.10 din Conv.de Arm.,România este obligată pe tot timpul războiului,să întrețină cu a sa cheltuială trupele sovietice care se află pe teritoriul țării,precum și să dea în folosință mijloacele de comunicație,instalațiile de utilitate publică,depozite generatoare de energie armatelor roșii.Aplicarea acestui articol a costat țara românească în 10 luni 863 miliarde,predând în această sumă 25.000 vag.de cereale și furaje,10.000 vag.de zarzavat și fructe,3.600 vag.de carne și grăsimi,150 vag.de spirt,5.000 vag.de combustibil,1.000.000.000 țigări și 350 milioane cutii de chibrituri.Art.10 nespecificând până unde se întinde obligația noastră,nu putem protesta.Suntem în drept ii însă de a protesta pentru alte lucruri:eram obligați să întreținem trupele sovietice atâta vreme cât erau pe teritoriul românesc,ori mare parte din produsele luate dela noi au folosit la întreținerea armatei ruse care se afla în Ungaria și Germania.Dar mai mare nedreptate o reprezintă situația actuală:Eram obligați să întreținem trupele sovietice atâta vreme cât acestea purtau războiul;-după terminarea războiului obligația înceta dela sine.Ori acum tocmai Rusia ne cere mai mult pentrucă azi găsduim în țară 2 milioane ostași sovietici,care parcă s'au și așezat și pentru ernat,ostași pe care-i hrănim,îi îmbrăcăm,le plătim leafă fără să fim cu nimic îndatorați așa încât în câteva luni vom cheltui alte 200 sau 300 miliarde și țara ne va fi complect secătuită.Acest Art.10 a avut darul ca până acuma să ne sărăcească compl.

In baza lui Rușii au luat atâta grâu,încât noi nu mai avem pâine decât de 2 ori pe săptămână și ne-au luat atâția cai încât în viitor țara nu se mai poate reface.Tot în trecut faptele rușilor bazate pe art.10 erau să ruineze în câteva săptămâni tot sistemul nostru financiar.In adevăr,dacă circulația rublelor ar fi continuat în România, leul nostru n'ar mai fi avut nici puțina valoare pe care o are azi.

Din fericire pentru noi,datorită Angliei și Americei și cu ajutorul -dacă nu ne înșelăm -a unui bun cetățean care se numește Max Auschict,am scăpat la vreme de o catastrofă finaciară,rublele încetând a mai aibă valoare circulatorie.Am arătat până acum că aplicarea art. 10 ne-a sărăcit,am vrea ca cel puțin de aici înainte,România să înceteze de a mai plăti ceva pentrucă nu mai e cu nimic datoare.Ne întrebăm însă cum va reuși guvernul să obțină acest lucru.Noi credem că acest guvern,servitor supus Rusiei,nici măcar nu va avea curajul să facă o asemenea cerere.

In fine,urmează să vedem dacă Romania a respectat Art.11 din Conv de Arm. care s'a spus de sute de mii de ori că Rusia a fost atât de generoasă atunci când/s'a obligat România să plătească numai 300 de milioane de dollari ca despăgubire de război.Nu facem aprecieri asupra lăudatei generozități,afirmăm că această sumă putem să o plătim și am plătot-o chiar,și nu în 6 ani,ci în 8 luni.Pentru a se recunoaște însă României că a plătit întreaga datorie de război,ar trebui să se întample câteva minuni care desigur nu se vor îndeplini niciodată.Ar trebui ca Rusia să fie de bună credință,să respecte convenția de arm. pe care a semnat-o și în fine ar trebui să avem un guvern care să nu fie obligat Rusiei și nici slugă,și să poată arăta și susține ceiace e lămurit și drept.Desigur,însă că nu se va întâmpla nimic,pentrucă minuni nu se mai fac în ziua de azi.

/ / /

România va continua să plătească ceiace nu datorează, să facă şi să sufere ceiace nu este obligată şi toţi Românii vor fi acuzaţi că nu indeplinesc şi sabotează armistiţiul. Dl Oeriu ne va spune că suntem lipsiţi de onoare şi noi răbdători şi invăţaţi să tăcem ca robii, vom aşeza in muzeu un cal, o vacă, şi o pâine, pentru că la iarnă să ne aducem aminte la cei au folosit aceste 3 lucruri dar să arătăm cum se face că am plătit până acuma intreaga datorie de război. Pentru a face socoteală, trebue să vă mai spunem 2 1 lucruri, peste cele ce-aţi aflată până acum. Trebue să vă mai spunem că dela armistiţiu şi până azi, din calculele venite din toată ţara, armata sovietică, prin jafurile făcute, a păgubit pe Români cu cel puţin 500 miliarde de lei. Ori cum aceste jafuri nu sunt reglementate in conv. de armistiţiu, e normal ca suma păgubită s'o scădem din datoria de război, in fine trebue să vă mai spunem că deşi Rusia nu putea după incheerea armistiţiului, să mai ia sub numele de pradă de război nimic din România ,totuşi Ruşii ne-au luat făr nici un drept, 23.000 vagoane şi 590 locomotive considerându0e capturi, deşi toate au fost scoase din ţară mult după ce armistiţiul s'a incheiat, şi aducându-vă aminte de tot ce a-ţi aflat, să facem socotelile: potrivit Aart. 11 din conv. de armistiţiu, trebuia să plătim in 6 ani 300 milioane de dollari, am plătit până acuma necontestat 77 milioane de dollari, plătind cu 6 mil. dollari mai mult decâ rata cuvebită, prin urmare ne-ar mai fi rămas 228 mil. dollari sau la o valoare reală de lei 892 miliardeSă socotim pe de altă parte sumele pe care le-am plătit sau care le-am plătit sau care ne-a păgubit Rusia fără drept: 500 miliarde xeiace a jefuit armata sovietică, 60 miliarde pentru aviaţia luată, 75 miliarde valoarea flotei, mat. şi muniţiilor luate de ruşi fără nici o justificare, 60 miliarde cele 23.000 vagoane şi 300 miliarde cele 500 locomotive luate cu japca, 36 miliarde cele 12.000 automobile ridicate de Ruşi, 30 miliarde pentru mărfurile luate de Ruşi din vamă sub pretext că sunt germane, in fine 100 miliarde intreţinerea celor 2 milioane de ostaşi sovietici pe care nu mai avem datoria să-i hrănim, şi să-i imbrăcăm, şi să le plătim leafă odată ce războiul s'a terminat. Deci faceţi adunarea ,vedeţi că toate aceste bunuri luat pe nedrept insumează 891 miliarde, deci tocmai cât pretindeau Ruşi că avem de plătit şi la data asta nu s'a socotit costul reparaţiilor aşa ziselor trofee germane şi nici mat., muniţiile şi echipamentul celor 19 divizii care au luptat pe front şi care a rămas Ruşilor, pentrucă pe soldaţi i-a trimis acasă goi şi fără arme.-

Dar nu am terminat cu descrierea relei credinţi ruseşti, această rea credinţă s'a manifestat şi in alte capitole din aplicarea convenţiei de armistiţiu. Potrivit Art. 12 din Conv. România trebuia să restitue Rusiei, vagoanele, locomotivele, tractoarele, maşinile, obiectele de valoare şi cele artistice pe care Românii lea-au luat din Transnistria. Orice minte clară şi de bună credinţă, atunci când citeşte Art. 12, inţelege că România trebuia să restitue numai acele lucruri care la data incheerei armistiţiului mai erau in fiinţă şi că in orice caz nu trebuia să restitue acel lucruri care prin natura lor s'au consumat, ca: cereale, fructe, conserve lapte, unt, carne şi altele. Delatfel, in cazul in care România ar fi restituit tot ce găside in Basarabia şi Transnistria şi deci România ar fi ~~restituit~~ adus lucrurile in starea in care se găseau când Ruşii le-au părăsit ce rost ar mai fi avut să plătim despăgubirile de război din Art. 11. Am arătat că aşa judecă o mint de bună credinţă, Ruşii nu judecă, ci cer să se restitue tot ce pretind că au lăsat in Basarabia şi Transnistria, tot ce s'a produs acolo timp de 2 ani cât au stat sub stăpânirea românească, uitând Ruşii că din lucrurile luate şi consumate mare parte le-au luat armatele germane, nu cele române. Din această diferenţă de păreri, ese natural şi o diferenţă de cifre. Ruşii pretind că le datorăm 970 miliarde, iar noi susţinem că le datorăm numai 240 miliarde, sumă care am şi restituit-o prin predările de materiale pe care le-am făcut, această chestiune a aplicărei art. 13 va trebui să facă

obiectul unui arbitraj pe care însă nu guvernul actual e în măsură să-l ceară. Tot în aplicarea Art. 12 Ruşii au întreprins în România alte lucruri urâte, căutând obiecte aşa zise luate de Români din Basarabia şi Transnistria, Ruşii au intrat în nenumărate case particulare, în magazine, au inentariat lucrurile toate dela Muntele de Pietate şi dela alte case de amanet şi peste tot au luat ce le-a plăcu şi ce-au vrut, desigur marea majoritate a lucrurilor nu aveau nici o legătură cu Basarabia sau Rusia, alte aparţineau de zeci de ani Românilor fiind cumpărate din Rusia Tarilor, în fine unele erau ale refugiaţilor ruşi veniţi din timpul revoluţiei în ţara noastră. Ba acu câteva luni Ruşii ne-au silit să facem o lege care din fericire s'a modificat, potrivit căreia nici un refugiat din Basarabia de Nord, nu putea să păstreze nici cămaşa după el, ci trebuia să dea totul Comis. Ruseşti de Control.

Am arătat până acuma reaua redinţă a Ruşilor, am arătat lipsa de loialitate a acestora faţă de aplicarea armistiţiului, am arătat lipsa de respect pe care o dau pentru convenţiile pe care le-au semnat, am arătat şi lipsa lor de omenie. Vom arăta acum un lucru mai grav decât tot ce a precedat. Rusia nu respectă suveranitatea Statului Român, nu numai că se amestecă în politica noastră, dar şi o conduc şi o comandă. Guvernul nostru nu este decât slugă rusească şi armata noastră nu poate face nimic fără voia Ruşilor. Numai faţă de Turci şi dacă lucrurile ar merge aşa vom înceta să mai existăm devenind în cele din urmă una din republicele sovietice. Ruşii au făgăduit că nu se amestecă în treburile noastre. Dacă e aşa, întrebăm dacă la 6 Martie 1945, prin desarmarea armatei şi prin înarmarea bandelor de vagabonzi ne-au impus Ruşii un guvern pe care ţara întreagă nu-l doreşte? Cu ce drept au ocupat Ruşii cazărmile, au luat armele ostaşilor Români, au desfiinţat Jandarmeria şi Poliţia? De ce pe străzi circul patrule ruseşti? Cu ce drept ~~//////~~ dau Ruşii afară din case sute de familii româneşti care sunt obligate să le lase casă, mobile, rufărie? Cu ce drept ne opresc Ruşii să circulăm noapte pe străzi?

Cu ce drept şi în ce scop fac şi acum fortifcaţiile în locurile unde nu a fost nici odată câmp de bătae? De ce sosesc în Moldova mii de familii ruse cu femei şi copii? Şi dacă asta e realitatea, dacă suveranitatea României nu mai e respectată, dacă armata română nu mai e respectată, dacă armata română a fost şi este tratată ca anexă a armatei ruseşti, dacă guvernul e alcătuit numai din slugi ruseşti şi celelalte ţări nu vor să-l recunoască, dacă jaful soldaţilor ruşi nu este pedepsit, dacă cetăţenii români sunt arestaţi şi unii internaţi în Rusia, dacă averea Statului Român, vămile şi depozitele sunt continuu golite, dacă nu mai avem dreptul să mâncăm carne şi pâine fiindcă trebue să le dăm totul ruşilor, dacă nu mai avem dreptul să gândim şi să scriem, atunci ne mai putem numi o ţară liberă?

Mai există convenţia de armistiţiu, sau suntem o ţară ocupată care ne pregătim să ajungem o provincie rusească.?.

Români, deşteptaţi-vă cât mai e vreme, înainte ca fii voştrii să înveţe în şcoală numai în limba rusă, înainte ca armata noastră să fi îmbrăcată în uniformă rusească, înainte ca steagul românesc să fie înlocuit cu secerea şi ciocanul, înainte ca steaua să înlocuiască crucea. Romanni, nu pierdeţi nici o clipă, Anglia şi America vă vor ajute dar ca să vă ajute, trebue să audă strigătul vostru de grije şi suferinţă, nu trebue să vă găsească tăcuţi şi răbdători, pentrucă altfel vă vor socoti suflete de robi şi nu ve-ţi merita grija lor.-

Români, deşteptaţi-vă, arătaţi lumii şi vouă înşişi că aşa cum a-ţi socotit o datorie de onoare să respectaţi convenţia de armistiţiu, aşa socotiţi o datorie de onoare să vă răsvrătiţi împotriva nedreptăţii şi fără de legei.-

ROMANI, UNITI-VA.-

****

Declarațiile d-lui Iuliu Maniu făcute la 8 August 1946, în legătură cu proectul tratatului de pace

D. Iuliu Maniu, președintele Partidului Național-Țărănesc, fiind solicitat de reprezentantul la București, al postului de radio B. B. C. să facă declarațiuni cu privire la proectul tratatului de pace al României, a spus următoarele:

„Perspectiva păcii care se pregătește la Paris, înviorează lumea întreagă. Această lume nădăjduește într'o pace durabilă și dreaptă pentru toți. Ceeace o îngrijorează însă este împrejurarea că din cele ce se petrece, omenirea nu poate trage concluzia că, toate statele au renunțat la vechiul dicton: „Si vis pacem, para bellum". De asemenea nu-și poate face convingerea că obligațiunile luate de către State, vor fi respectate.

O pace solidă nu se poate întemeia decât pe respectarea înțelegerilor și obligațiunilor internaționale și prin spiritul de dreptate și echitate pus în practică față de Statele mici. Chiar din acest punct de vedere toate popoarele și mai cu seamă Statele mici și între ele în primul rând România, sunt în cea mai mare măsură îngrijorate, în urma faptului că se poate constata în mod evident că înțelegerile încheiate chiar și în ultimul timp, sunt nesocotite.

Charta Atlanticului, hotărîrile dela Yalta, d[ela] Potsdam și [în] urmă dela M[osc]ova nu sunt [res]pectate. Prin nerespectarea acestor hotărâri Statele care se bizuiau pe ele, suferă prejudicii care cu greu vor putea fi reparate. Prin această nerespectare se pierd poziții care numai cu enorme sacrificii se vor putea recâștiga, ceeace este mai grav ce sdruncină încrederea care mai ales în raporturile internaționale este elementul hotărâtor.

In dreptul internațional care se formează prin obiceiuri consfințite și numai rar prin codificări precedentele au un rol deosebit de mare. Precedentele nerespectării înțelegerilor făcute și a convențiunilor încheiate în scris, nu numai că turbură evoluția sănătoasă a raporturilor internaționale, dar slăbesc și autoritatea Statelor care au contractat acele înțelegeri.

Pentru România, care a ținut în totdeauna să satisfacă obligațiunile sale internaționale, este extrem de trist că stipulațiunile recent stabilite care o privesc îndeaproape sunt desconsiderate.

Această împrejurare turbură perspectiva relațiunilor internaționale și slăbește optimismul atât de necesar în epoca de refacere a omenirii.

România este grav atinsă, în interesele sale de căpetenie prin nerespectarea înțelegerilor internaționale mai sus amintite.

România nu are un guvern reprezentativ

Prin nenumărate memorii și întâmpinări, prezentate de partidul Național-Țărănesc, de sub conducerea mea, de partidul național liberal de sub șefia d-lui Dinu Brătianu și de partidul social democrat prezidat de d. Titel Petrescu, noi am arătat și s'a putut constata de către Marile Puteri că regimul din România, impus la 6 Martie 1945, nu este democratic nici reprezentativ și că libertățile cetățenești sunt în toate privințele încălcate de acest regim. Informațiile date de noi au fost verificate la fața locului, nu numai prin Reprezentanțele politice din România ale Marilor Puteri, dar și prin diferiți emisari ai cercurilor oficiale anglo-americane. Pe baza constatată a acestora, însă-și Marile Puteri au hotărât la Potsdam și la Moscova că guvernul prezidat de d. Petru Groza nu este democratic și nici reprezentativ. Pentru a i se da acestui guvern un corectiv s'a hotărât că este necesar completarea lui cu câte un reprezentant al partidului național-țărănesc și național liberal. Tot odată s'a stabilit drept condițiune esențială pentru recunoașterea guvernului Groza că acest guvern să respecte libertățile cetățenești, să asigure libertatea presei, a întrunirilor și a cultelor și în special să îngăduească fără amânare, cu colaborarea partidelor din opoziție, o lege electorală pe baza căreia ar fi trebuit să se facă alegeri libere încă din primăvara anului 1946.

Guvernul Groza nu respectă nici una din aceste condiții, în [special] de libertatea cultelor. Astfel nu respectă libertatea presei. Gazetele opoziției sunt împiedecate să apară și sabotate prin cenzură intolerantă, prin intervenția abuzivă a sindicatelor tipografice, manevrate de partidul comunist, prin violențe și agresiuni, și prin repartizarea arbitrară a cotei de hârtie. Cenzura împiedecă publicarea criticelor la adresa guvernului și a membrilor săi. Vinovățiile acestora sunt ocrotite prin interdicția de a fi desbătute în public. Libertatea întrunirilor nu este respectată. Toate întrunirile opoziției sunt zădărnicite în mod sistematic, prin violențele echipelor de șoc înarmate ale guvernului. Activitatea partidelor de opoziție este împiedicată prin cea mai cruntă teroare pe care a cunoscut-o vreodată țara. Legile fundamentale sunt nesocotite. Libertatea individuală a ajuns o parodie. Inchisorile sunt pline de partizani ai opoziției, arestați pentru vederile lor politice. Libertatea cetățenilor depinde de capriciul organelor executive ale guvernului și partidului comunist. Primăvara a trecut, dar alegerile nu au fost ținute și încă nu a fost fixată până acum nici macar data lor. Guvernul a făcut o lege electorală reacționară fără să țină seama de observările opoziției, care tindeau la asigurarea garanțiilor de votare liberă și nestânjenită. Toate propunerile prezentate în acest sens au fost respinse de guvern, care și-a asigurat prin legea electorală posibilitatea de a săvârși cele mai nestânjenite falsuri și abuzuri, de a teroriza și violenta corpul electoral.

România lipsită de reprezentanță legală la Conferința Păcii

In aceste condițiuni, România este lipsită de un guvern consimțit de opinia publică a țării, care să o reprezinte conform intereselor sale la Conferința de pace. Regele României, la dorința Națiunilor Unite, în executarea rezoluțiunilor dela Potsdam a cerut la vremea sa demisia guvernului Groza în conformitate cu prerogativele înscrise în Constituția țării.

Guvernul Groza a refuzat să satisfacă ordinul regal. Cu toate acestea Marile Puteri au ținut guvernul Groza în fruntea țării și l'au recunoscut în mod condiționat de satisfacerea stipulațiunilor Conferinței dela Moscova.

Reprezentanții Angliei și Americii din România au constatat că guvernul român nu a satisfăcut angajamentele contractate și l'au somat să-și îndeplinească obligațiunile prin notele oficiale. Guvernul în loc să caute a satisface notele primite privind garanțiile cerute la Moscova, a respins în mod sfidător somația Marilor Puteri, prin îngăduința cărora se află la conducerea țării. România este deci în situația tragică de a avea în aceste zile de răscruce istorică în fruntea ei un guvern detestat de țară, rebel față de Rege și tot odată în ruptură de obligațiile asumate față de Marile Puteri. Regele țării nu poate să schimbe guvernul și să-l înlocuiască cu unul indicat și capabil să apere interesele României, prerogativele lui fiind restrânse prin hotărîrile dela Moscova. Iar Marile Puteri stau inactive și nu fac nimic pentru înlăturarea acestui guvern, nici pentru a asigura un cadru politic și democratic consultării libere și nesjinghelite a voinței obștești. La Conferința dela Paris, Marile Puteri au prezentat un proect de tratat de pace cu țara noastră, care nici decum nu corespunde intereselor și demnității românești.

In această situație este ușor de constatat că ROMANIA CÂT TIMP ARE IN FRUNTEA EI ACTUALUL GUVERN, CARE NU ESTE NICI DEMOCRATIC NICI REPREZENTATIV, NU POATE FI REPREZENTATĂ IN MOD VALABIL LA CONFERINȚA DE PACE.

O situație necorespunzătoare

Tratatul de pace care s'ar încheia în atari condițiuni nu va avea decât adeziunea unui guvern, repudiat de întregul popor român. Este necesar din punctul de vedere al României să se constate acest lucru pentru că PROECTUL DE TRATAT CONȚINE STIPULAȚIUNI INACCEPTABILE PENTRU ȚARA NOASTRĂ. FAȚĂ DE ACESTE STIPULAȚIUNI SUNT DATOR SĂ FAC IN NUMELE PARTIDULUI NAȚIONAL-ȚĂRĂNESC CELE MAI HOTĂRÂTE REZERVE. Din punct de vedere al reprezentării României la Conferința Păcii este de neînțeles faptul că partidele politice populare ale țării nu sunt chemate să-și spună cuvântul la pacea care se tratează, deși România nu are un guvern democratic și reprezentativ, care ar putea să se prezinte în mod autorizat în numele țării noastre. Aceste partide fiind de opoziție au pregătit și au realizat lovitura dela 23 August 1944, prin care România s'a eliberat de constrângerea Germaniei și s'a ridicat cu armele împotriva ei. au pus în aplicare armistițiul încheiat cu Națiunile Unite, au condus armata română alături de glorioasa armată roșie peste toată întinderea Ungariei până în Cehoslovacia. Aceste partide politice au lucrat în interesul cauzei aliaților care era și cauza României în vreme ce în conducerea țării ca și acum se află un guvern dictatorial nedemocratic și nereprezentativ. Este de neînțeles cum Aliații în acel timp au acceptat partidel Național-Țărănesc și Național-Liberal și Social-Democrat ca reprezentanți ai națiunii iar acum aceste partide nu sunt chemate să exprime cuvântul opiniei publice, care nu poate fi interpretat de către guvernul țării impus la conducere împotriva voinței obștești. De asemeni este de neînțeles că nu sunt chemați la Conferința păcii nici președinții partidelor de Opoziție, nici cel puțin miniștri care fac parte la guvern ca exponenți democrației și reprezentativi, impuși prin hotărîrea Conferinței dela Moscova.

Situația în care este prezentată România în preambulul proectului de tratat de pace, nu corespunde realității. România este prezentată ca o țară învinsă, ori, se știe bine că România a încheiat un armistițiu înainte de terminarea ostilităților și înainte de a se fi decis soarta războiului. Preliminariile armistițiului cu Națiunile Unite au fost stabilite la 13 Aprilie 1944, de către emisarii mei Prințul Știrbei și d. Vișoianu cu ambasadorii celor trei Mari Puteri. In baza acestor preliminarii, noi am deschis la 24 August 1944, frontul militar românesc în fața forțelor armate sovietice. Dacă acest act nu a fost realizat mai curând motivul este că prilejul și ajutorul militar aliat pus în vederea celor care au realizat lovitura dela 23 August 1944, nu i s'a dat mai curând, în vreme ce planul nostru concret de acțiune imediată transmis la Cairo încă din Iunie 1944, a rămas fără răspuns din partea celor trei Mari Puteri până când ne-am decis să trecem la acțiune prin singurele noastre mijloace. Romania nu s'a mulțumit cu deschiderea frontului ci abandonând fără rezistență în fața armatei sovietice liniile bine fortificate dela Focșani-Nămoloasa și de pe Carpații noștri, a întors armele contra germanilor și a luptat cu recunoscuta vitejie alături de armata roșie împotriva armatelor germane și maghiare prin Ungaria până în inima Cehoslovaciei. Contribuția esențială a României la victoria Aliaților este un fapt recunoscut care nu are nevoe de a fi subliniat.

In preliminarul armistițiului stabilit la Cairo în temeiul căruia s'a realizat lovitura de Stat dela 23 August 1944, era stabilit că pentru România condițiile de pace vor fi ad[ap]tate proporției în care țara noastră va ajuta Națiunile Unite în lupta contra Germaniei. Serviciile deosebit de însemnate aduse de România cauzei Aliate au fost recunoscute din toate părțile și bine apreciate. Cu toate acestea clauzele proectului de tratat nu țin seamă de această situație a țării noastre, care ar avea dreptul să aștepte un alt fel de tratament.

INTRE CEHOSLOVACIA ȘI ROMANIA

Pentru a arăta nepotrivirea preambulului proectului de tratat, ar fi ajuns să invocăm împrejurarea că Cehoslovacia buna noastră prietenă și aliată de totdeauna cu care România nu a fost niciodată în războí, nici măcar din punct de vedere formal este pe drept prezentată ca țară învingătoare, iar România care cu enorme sacrificii a luptat alături de Armata Roșie și a contribuit la eliberarea Cehoslovaciei de ocupația trupelor germano-maghiare este prezentată ca țară învinsă fără dreptul de a participa și a contribui în raport cu participarea sa la victorie, la așezarea păcii.

In ce privește însăși stipulațiunile concrete ale proectului de tratat multe din ele sunt injuste și în orice caz foarte apăsătoare pentru România. Iar unele chiar contradictorii cu prevederile armistițiului. In redactarea lor nu s'a ținut seama de respectarea înțelegerilor internaționale dintre națiunile aliate.

Frontierele României

Charta Atlanticului, Charta Națiunilor Unite, precizează peste orice îndoială că din războiul acum terminat nu poate rezulta pentru nici un Stat o mărire de teritoriu fără învoirea legală democratică și liber consimțită a populațiunilor interesate.

Ori România devine ciuntită din două părți, fără a fi măcar întrebată, necum pusă în situație ca națiunea sa să-și poată manifesta voința. In sensul proectului de pace, pierdem provincii românești scumpe sufletului nostru în urma cedărilor hotărâte la timpul său de către un regim dictatorial al României fără învoirea legal exprimată a națiunii. Una dintre aceste cedări este făcută Bulgariei de către un guvern nereprezentativ al țării căruia i-a fost impusă prin același dictat dela Viena care ne răpise și Transilvania de Nord.

Prin aceste stabiliri de frontiere peste 2.000.000 români care sunt în continuitate geografică cu țara noastră sunt lăsați în afară de hotarele României ceeace constitue o împrejurare care nu este de natură a promova pacea și evoluția normală a raporturilor internaționale.

In această tragică situație pentru noi, subliniez sincera recunoștință a poporului românesc pentru hotărârea miniștrilor de externe și pentru prevederile cuprinse în proectul de tratat în ce privește hotarul de Vest al țării. El este stabilit așa cum a fost în ființă la 1 Ianuarie 1938, frontiera României dinspre Ungaria a fost stabilită la Conferința de Pace dela Trianon în baza opiniei experților americani și englezi pe temeiul realităților etnografice și economice care nu pot fi nesocotite. România și Partidul Național-Țărănesc au realizat lovitura dela 23 August 1944, având asigurarea concretă din partea Aliaților că această graniță firească a țării va fi respectată.

Clauzele economice și financiare, nedrepte

Clauzele economice și financiare cuprinse în proiectul de tratat sunt pentru România NEDREPTE. Din ele ar rezulta pauperizarea țării, deruta financiară și imposibilitatea de refacere din punct de vedere economic. Nici un guvern român care-și face o chestie de conștiință din salvgardarea intereselor naționale și din respectarea viitoare a obligațiunilor internaționale contractate nu ar putea să le accepte. Aceste clauze sunt atât de numeroase și atât de complicate încât nu pot fi examinate în cadrul restrâns al unor declarații. Pentru a demonstra acest lucru este suficient să amintesc că pentru România nu se stabilește nici un drept de despăgubire de război dela Germania și nici nu se prevede dreptul României de a compensa pretențiunile pe care le are față de Germania cu despăgubirile de război la care ar avea dreptul cu bunurile germane aflătoare în România, acestea fiind destinate pentru alte acoperiri cu toate că Germania a pricinuit foarte importante pagube României după armistițiu, când România lupta alături de Națiunile Unite contra Axei.

De asemenea este nedrept ca pagubele de război pricinuite de agresiunea Ungariei și de războiul purtat de ea alături de Germania contra României pe teritoriul nostru precum și daunele suferite de România de pe urma dictatului dela Viena, declara nul și neavenit să nu fie recunoscute și să nu poată fi acoperite prin bunurile maghiare aflate pe teritoriul României.

Ca exemplu al condițiilor desavantajoase țării noastre, menționez că în vreme ce bunurile românești aflătoare în străinătate sunt confiscate prin proectul de tratat al României fiind afectate despăgubirilor aliate, în proectele de ***tratat ale Ungariei și Bulgariei*** **această măsură apăsătoare nu este stipulată.**

Dar în afară de aceasta pentru România este foarte apăsătoare condiția că Uniunea Sovietică va putea ține în România armată pe timp nelimitat până la încheerea păcii cu Austria. Prezența unei armate străine în țara noastră, chiar dacă este prietenă cum e cazul în speță este totdeauna și pretutindeni un element de neliniște și suspiciuni care dă prilej la diferende. Acest fel de diferende trebuesc evitate mai cu seamă între popoarele care doresc să trăiască în bună vecinătate. România dorește să fie un pilastru temeinic al păcii pe care proectul de tratat vrea s'o instaureze. In consecință tratatul de pace trebuia să elimine orice prilej de neînțelegere.

O stipulațiune care nu stabilește nici numărul soldaților nici localitățile destinate pentru cazarea lor, nici linia accesibilă pentru comunicații, este un izvor de continui discuțiuni și neînțelegeri, care nu vor putea servi ideia păcii. România în sensul proectului tratatului de pace nu poate să influențeze să grăbească sau să întârzie problemele în legătură cu Austria. Este deci la discreția întâmplărilor cu totul străine de voința sa.

Este un lucru inadmisibil să se facă pendentă

Incheerea unei păci între România și alte state învinse, de ratificarea păcii cu Națiunile Unite fără precizarea vreunei condițiuni. De altfel soluția adoptată de Marea Britanie în legătură cu evacuarea Italiei și asigurarea comunicațiilor cu Austria prin Germania, poate și trebue să fie aplicată și în legătură cu evacuarea armatelor străine din România.

Peste tot eu nu înțeleg tratamentul vitreg la care este supusă România prin proectul tratatului de pace, esențial mai nefavorabil decât cel pregătit pentru celelalte state zise satelite.

România a fost cel dintâi dintre aceste state, care a eșit din Axă și s'a alăturat la războiul Națiunilor Unite. Procedura umană a armatei române a fost apreciată și lăudată nu numai în Ungaria și Cehoslovacia, dar și în teritoriile sovietice unde a fost împinsă contra voinței sale prin constrângerea armatei hitleriste care ocupase țara. Armata Românească a adus cele mai mari sacrificii pentru victoria aliată. Ea a jertfit peste 160.000 soldați în lupta contra Germaniei. Vitejia Armatei Române a fost recunoscută și preamărită. Cu toate acestea România nu a fost recunoscută aliată sau cobeligerantă.

România este tratată ca un stat inamic, învins, pierde averi imense, pierde teritorii însemnate și trebue să suporte greutăți și desavantagii economice catastrofale.

Toate aceste desavantagii sunt urmarea împrejurării că s'a găsit un guvern românesc dictatorial și nepopular, care la un moment dat forțat de ocupațiunea străină, a îndrumat politica țării împotriva voinței dovedite a poporului, într'o direcție politică internațională contrară tradiției sale. Această nenorocire însă România a reparat-o în mod strălucit la cel dintâi moment potrivit.

C O M M U N I Q U É

Les partis National Paysan, National Libéral et Social-Démocrate, qui représente l'écrasante majorité du pays, et qui en 1944 ont constitués la base politique de l'acte du 23 août, forment aujourd'hui l'opposition nationale. Trois des quatre partis dont le nom est lié à cet acte,et auxquels se sont associés aujourd'hui encore d'autres groupements politiques ou militants dans la même direction d'orientation démocratique, trouvent de leur devoir de présenter au pays leur attitude et leur décision:

1.- Donnant suite aux décisions des Grandes Puissances, ils ont admis dans les termes de l'accord de Moscou, de participer dans le gouvernement présidé par M. de Dr. Petru Groza, sous la condition formelle, que ce gouvernement, dont le mandat nétait que provisoire et limité, devra restaurer immédiatement les libertés publique et civiques et devra procéder sans tarder à effectuer des élections libres, qui devront exprimer la véritable volonté du pays.

2.- Les partis National Libéral, Social Démocrate et National Paysan, constatent aujourd'hui aves indignation et inquiétude que le gouvernement présidé par M. le Dr. Petru Groza, qui est arrivé au pouvoir contre la volonté du peuple roumain, n'a tenu aucune des obligations qu'il s'était assumé solennellement vis à vis du pays et vis à vis de nos Grands-Alliés.

3.- Resté au pouvoir tout en provocant la volonté et les sentiments du peuple roumain, le gouvernemet Groza a institué un régime de véritable tiranie, étouffant toutes les libértés publiques et préparant ainsi dans une atmosphère de corruption et de terreur, des élections fondées sur une loi électorale spécialement elaborée pour cacher les illégalités et pour faciliter les abus sur toute létendue des opérations électorales. Dès le début, il a montré sa volonté de vouloir

fausser le verdict populaire, disposant de telle manière les listes électorales, que des millions de citoyens ayant le droit de voter, ont été écartés de ces listes, fraudant ainsi dès le commencement les élections générales si longtemps retardés.

Les parts Social-Démocrate, National Paysan et National Libéral, constatent que par l'anéantissement du droit de réunion et manifestation ainsi que par une censure abusive qui supprime de fait la liberté de la presse, par des persécutions, des coups, simulacre de complots, violences, terreurs, assassinats et graves blessures, dirigés contre les chefs de l'oppositions nationale, le gouvernement se maintien au pouvoir, s'appuyant sur les plus sanglants moyens dictaroriaux.

4.- Devant cette situation, qui met en danger autant l'avenir de la démocratie roumaine que l'avenir même de notre Etat, les partis de l'opposition nationale, dont l'action puur le salut de la patrie a été décisive le 23 août 1944, trouvent de leur devoir de synchronisertous les efforts pour défendre les droitd du pays sur la base des accords et conventions internationaux, qui se rapportent à la Roumanie.

Ces partis vont actionner en commun pour empêcher les abus électoraux et le vol des urnes, que le gouvernement prépare pour les prochaines élections.

En conséquence:

Au nom des partis National Paysan, National Libéral et Social Démocrate

les soussignés IULIU MANIU, C.I.C. BRATIANU et C.TITEL-PETRESCU, présidents de ces partis,

au dessus des différences idéologiques qui séparent nos partis, et que nous entendons de respecter,

avons décidés de nous lier par cet accord pour défendre en commun la libété des élections.

Considérons qu'au-dessus des différences idéologiques, domine l'idée de liberté du pays et de ses citoyens, idée qui nous est commune et que nous entendons tous à la défendre avec une égale fermeté.

Conséquents à notre commune décision, qui a été à la base du Bloc National Démocrate, constitué en juin 1944, sur lequel s'est ap-

puyé l'action qui devrait mener à la réalisation historique du 23 août-- 1944 -- nous sommes décidés à défendre les libertés démocratiques et tout d'abord la base de la véritable démocratie: la parfaite libertés des élections.

Dans cette lutte pour sauvegarder les droits de l'homme, les libertés publiques ainsi que pour réaliser des élections libres et honnêtes, nos partis s'obligent d'eviter entre eux tout malentendu et attaques et affirment résolument la volonté de défendre en commun la liberté d'exprimer le vote général et de renverser un régime qui fait crouler les plus importantes institutions du pays.

5.- La diréction de cette action commune de défense de la liberté sera confiée à un comité formé par deux représentants de chacun des partis National Libéral, Social Démocrate et National Paysan.

PRESIDENT DU PARTI SOCIAL DEMOCRATE	PRESIDENT DU PARTI NATIONAL LIBERAL	PRESIDENT DU PARTI NATIONAL PAYSAN
C. Titel Petrescu	C. I. C. Brătianu	Iuliu Maniu

Bucarest le 20 octobre 1946

C O M M U N I Q U É

Les partis National Paysan, National Libéral et Social-Démocrate, qui représente l'écrasante majorité du pays, et qui en 1944 ont constitués la base politique de l'acte du 23 août, forment aujourd'hui l'opposition nationale. Trois des quatre partis dont le nom est lié à cet acte,et auxquels se sont associés aujourd'hui encore d'autres groupements politiques ou militants dans la même direction d'orientation démocratique, trouvent de leur devoir de présenter au pays leur attitude et leur décision:

1.- Donnant suite aux décisions des Grandes Puissances, ils ont admis dans les termes de l'accord de Moscou, de participer dans le gouvernement présidé par M. de Dr. Petru Groza, sous la condition formelle, que ce gouvernement, dont le mandat nétait que provisoire et limité, devra restaurer immédiatement les libertés publique et civiques et devra procéder sans tarder à effectuer des élections libres, qui devront exprimer la véritable volonté du pays.

2.- Les partis National Libéral, Social Démocrate et National Paysan, constatent aujourd'hui aves indignation et inquiétude que le gouvernement présidé par M. le Dr. Petru Groza, qui est arrivé au pouvoir contre la volonté du peuple roumain, n'a tenu aucune des obligations qu'il s'était assumé solennellement vis à vis du pays et vis à vis de nos Grands-Alliés.

3.- Resté au pouvoir tout en provocant la volonté et les sentiments du peuple roumain, le gouvernemet Groza a institué un régime de véritable tiranie, étouffant toutes les libértés publiques et préparant ainsi dans une atmosphère de corruption et de terreur, des élections fondées sur une loi électorale spécialement elaborée pour cacher les illégalités et pour faciliter les abus sur toute létendue des opérations électorales. Dès le début, il a montré sa volonté de vouloir

fausser le verdict populaire, disposant de telle manière les listes électorales, que des millions de citoyens ayant le droit de voter, ont été écartés de ces listes, fraudant ainsi dès le commencement les élections générales si longtemps retardés.

Les parts Social-Démocrate, National Paysan et National Libéral, constatent que par l'anéantissement du droit de réunion et manifestation ainsi que par une censure abusive qui supprime de fait la libérté de la presse, par des persécutions, des coups, simulacre de complots, violences, terreurs, assassinats et graves blessures, dirigés contre des chefs de l'opposition nationale, le gouvernement se maintien au pouvoir, s'appuyant sur les plus sanglants moyend dictaroriaux.

4.- Devant cette situation, qui met en danger autant l'avenir de la démocratie roumaine que l'avenir même de notre Etat, les partis de l'opposition nationale, dont l'action pour le salut de la patrie a été décisive le 23 août 1944, trouvent de leur devoir de synchronisertous les efforts pour défendre les droitd du pays sur la base des accords et conventions internationaux, qui se rapportent à la Roumanie.

Ces partis vont actionner en commun pour empêcher les abus électoraux et le vol des urnes, que le gouvernement prépare pour les prochaines élections.

En conséquence:

Au nom des partis National Paysan, National Libéral et Social Démocrate

les soussignés IULIU MANIU, C.I.C. BRATIANU et C.TITEL-PETRESCU, présidents de ces partis,

au dessus des différences idéologiques qui séparent nos partis, et que nous entendons de respecter,

avons décidés de nous lier par cet accord pour défendre en commun la libété des élections.

Considérons qu'au-dessus des différences idéologiques, domine l'idée de liberté du pays et de ses citoyens, idée qui nous est commune et que nous entendons tous à la défendre avec une égale fermeté.

Conséquents à notre commune décision, qui a été à la base du Bloc National Démocrate, constitué en juin 1944, sur lequel s'est ap-

puyé l'action qui devrait mener à la réalisation historique du 23 août-- 1944 -- nous sommes décidés à défendre les libertés démocratiques et mm tout d'abord la base de la véritable démocratie: la parfaite libertés des élections.

Dans cette lutte pour sauvegarder les droits de l'homme, les libertés publiques ainsi que pour réaliser des élections libres et honnêtes, nos partis s'obligent d'eviter entre eux tout malentendu et attaques et affirment résolument la volonté de défendre en commun la liberté d'exprimer le vote général et de renverser un régime qui fait crouler les plus importantes institutions du pays.

5.- La diréction de cette action commune de défense de la liberté sera confiée à un comité formé par deux représentants de chacun dea partis National Libéral, Social Démocrate et National Paysan.

PRESIDENT DU PARTI SOCIAL DEMOCRATE	PRESIDENT DU PARTI NATIONAL LIBERAL	PRESIDENT DU PARTI NATIONAL PAYSAN
C. Titel Petrescu	C. I. C. Brătianu	Iuliu Maniu

Bucarest le 20 octobre 1946

copie. vezi vol. 7 f. 281-285

D

00388

DECLARAŢIILE DOMNULUI IULIU MANIU FACUTE LA SEDIUL CENTRAL AL PARTIDULUI NATIONAL TARANESC

Cu ocazia şedinţei de sfârşit de an a studenţilor naţional ţarănişti, DOMNUL IULIU MANIU, Preşedintele Partidului Naţional Taranesc a rostit o cuvântare, subliniată de aplauzele asistenţei din care reţinem în rezumat, următoarele:

După ce a salutat pe studenţii prezenţi, DOMNUL MANIU i-a povăţuit asupra activităţii ce trebuie să desfăşoare în vacanţa de vară, spunând
între altele următoarele:
"Ideile mari ale Neamului ar trebui desfăşurate prin presă şi prin
întruniri publice populare. Din nefericire, libertatea presei şi liber-
tatea cuvântului au fost din nou sugrumate în ţara românească, de către
dictatura instaurată de actualul guvern (strigăte: jos Guvernul).-
Nu toţi au învăţat din tristele experienţe ale trecutului, că libertatea
este un bun deopotrivă de scump tuturora, că într'un stat democratic li-
bertatea nu poate fi monopolizată. Astăzi P.N.T., este din nou lovit în
dreptul său de manifestare publică. (Aprobări. Proteste)
Pe noi loviturile şi calomniile nu ne sperie. Suntem deprinşi cu
ele. De cincizeci de ani de când am o activitate publică, am fost mereu
atacat, lovit şi calomniat. Am mers însă înainte, având conştiinţa îm-
păcată că servesc cauza cea dreaptă a neamului. Voiu merge şi acum
înainte până la isbânda finală a ideilor noastre de libertate şi prog-
res. (Aplauze prelungite).-
Imprejurările prin care trece ţara sunt grele. Fiecare Român tre-
buie să caute astăzi ceeace ne adună şi nu ceeace ne desparte. Numai
aşa vom birui, numai aşa vom reuşi să dăm neamului nostru locul pe care
îl merită.".-
In continuare DOMNUL MANIU a [illegible]
"Nu de ceeace ne desparte de alţii aş vrea să vă vorbesc Dvs. acum
când plecaţi în vacanţă, ci de ceeace ne apropie, de ideile mari ale
Partidului Naţional Ţărănesc, comune tuturor Românilor adevăraţi.
Care sunt principiile care stau la baza partidului nostru?
Primul principiu ce stă la baza partidului este: morala creştină.
Creştinismul este astăzi uitat. Preceptele morale sunt nesocotite.
Cruzimile şi masacrele acestui război au arătat cât de mult au fost ne-
socotite învăţăturile religiei, cât de mult s'au îndepărtat oamenii de
Dumnezeu. Milioane de oameni au suferit chinuri groaznice, au fost nimi-
ciţi de către exponenţii dictaturilor, care au dispreţuit morala creştină
O societate mai bună, mai paşnică, o societate în care să existe respec-
tul omului pentru om, nu se poate întemeia fără revenirea la principiile
moralei creştine. (Aplauze prelungite).-
Alături de morala creştină, partidul are la bază marele principiu
al naţionalismului curat (ovaţiuni puternice) care a fondat partidul şi
care a susţinut neamul timp de secole. Principiul naţionalismului este
pentru noi un principiu călăuzitor. Nu suntem şovinişti şi nici excluzi-
vişti. Suntem naţionalişti. Noi nu voim să persecutăm pe nimeni, dar ne
iubim Neamul şi tradiţia, istoria, limba şi datinele româneşti şi vrem
fericirea şi prosperarea acestui neam vrednic, atât de crunt încercat
de destin. (Aplauze).-

./.

Pe noi ne împreună iubirea pentru tot ce e românesc. Trebuie să luptăm pentru a asigura drepturile noastre şi ale fiilor noştri, de ori unde s'ar găsi. (Ovaţiuni îndelung repetate).-

Noi înţelegem să respectăm drepturile tuturor celor de alt neam, care sünt cetăţeni ai statului, dar nu tolerăm ca în ţara noastră însăşi fiii neamului nostru să fie persecutaţi. (Aplauze prelungite).-

Al treilea principiu care stă la baza partidului nostru este democraţia adevărată. (Ovaţiuni puternice) Acest principiu face posibil ca fiecare om să-şi poată desvolta însuşirile pe care i le-a dat Dumnezeu, să ocupe funcţia pentru care este indicat de însuşirile sale naturale.-

Democraţia adevărată nu cunoaşte delimitări de limbă, rasă sau religie. Ea însemană deplină egalitate pentru toţi. (Aplauze).- Democraţia nu înseamnă anarhie. Legile trebuie să fie legi, aduse pe cale democratică dar şi respectate de către toţi. Democraţia adevărată înseamnă libertate. Libertatea proprie presupune şi îndatorirea de a respecta libertatea altora. (Vii aprobări).-

Democraţia adevărată se ridică categoric împotriva dictaturii. Noi ne-am ridicat în trecut împotriva oricărei dictaturi. Am luptat împotriva dictaturii feudale, împotriva dictaturii carliste, împotriva dictaturii antonesciene, împotriva dictaturii capitaliste, dar nu putem admite nici dictatură proletară. (Ovaţiuni furtunoase, aplauze prelungite şi îndelung repetate).-

Noi nu preconizăm ura de clasă, ci cerem frăţie tuturor, pentru binele poporului. (Aplauze).-

Toate aceste principii converg spre marele principiu al dreptăţii sociale. (Aplauze). Dacă omenirea a luptat pentru eliberarea individului de sub tirania legilor feudale, lupta trebuie dusă şi pentru eliberarea societăţii. Dreptatea socială decretează primatul muncii şi a meritului In virtutea acestui principiu ţăranii, muncitorii şi intelectualii au dreptul la o viaţă mai bună, nu pe baza exploatării ci pe baza muncii prestate pe ogoare, în uzine şi biblioteci. (Aplauze).-

Apoi preşedintele P.N.T., s'a ocupat de lupta P.N.T. şi de obstacolele pe care le-a întâmpinat şi a continuat:

"Fireşte, în calea ideilor noastre stau multe obstacole şi multe prejudecăţi. Având arma dreptăţii în mână noi trebuie să le biruim şi le vom birui. (Aplauze furtunoase).-

Lupta se duce la noi în ţară cu diferite arme, foarte puţine însă nobile. Noi îi invităm pe adversari să discute principiile lor în mod liber şi democratic. Ei însă oprese libertatea scrisului, ne calomniază şi ne împiedică să le răspundem. Dar nu trebuie să ne speriem, fiindcă întotdeauna adevărul şi dreptatea sfârşesc prin a îngenunchia forţele întunericului. (Aplauze).-

Naţiunea română a avut mai multe ţinte de atins. Prima ţintă a fost după lupte grele atinsă: Unitatea naţională. Odată unitatea naţională atinsă, mulţi credeau că putem dormi pe laurii vectoriei. Vai însă de naţiunea care nu are noui şi noui idealuri de realizat. Naţiunile urmează marea lege a naturii: sau urmăresc un ideal şi progresează, sau n'au nici o ţintă şi sunt expuse disoluţiei şi dispariţiei.-

Intotdeauna deci trebuie ca forţele vii ale naţiunii să tindă spre un ideal şi să adune sub acelaş steag pe toţi fiii neamului, pentru înfăptruirea lui.-

Ultima ţintă a P.N.T. a fost aceea de a scoate ţara din umilitoarea situaţie de aliaţă a Axei şi de a o alătura de forţele Naţiunilor Unite.

./.

România nu putea fi absentă din marea încleştare pentru libertate şi progres. Partidul Naţional Ţărănesc conştient de forţa sa şi de dorinţa poporului a procedat la organizarea actului dela 23 August. Năzuinţa partidului a putut fi realizată prin bărbăţia şi hotărârea M.S. Regelui, căruia partidul îi păstrează credinţa sa curată şi întreaga sa gratitudine. (Urale: Trăiască Regele, Aplauze prelungite şi îndelung repetate. Sala ovaţionează în picioare.)

Fireşte, după rpsboi mulţi viteji se arată, sau cum spune un alt proverb, după x isprava făcută se găsesc mai mulţi năşi. Va veni istoria vor veni urmaşii, care desbrăcaţi de orice patimă vor stabili adevărul. Istoria va trebui să constate că acţiunea a iniţiat-o şi un tim a condus-o singur P.N.T. Conştiinţa vie a neamului a făcut ca rând pe rând să i se alăture mai multe forţe. Prima forţă ce i s'a alăturat a fost partidul liberal de sub conducerea D-lui Dinu Brătianu (Aplauze puternice), iar apoi au venit partidul social democrat (aplauze) şi partidul comunist.-

Ne-a părut bine de această tovărăşie preţioasă. Ne pare rău că n'a ţinut prea mult, pentru a scoate ţara cu puteri unite din impasul de după înlăturarea dictaturii.-

Acţiunea pentru scoaterea României din Axă am început-o încă din Februarie 1941. Am discutat atunci posibilitatea de acţiune cu miniştrii Angliei şi a Americei (Aplauze îndelungate) şi ni-am luat angajamentul de a lucra pentru ieşirea României din Axă. Fruntaşii partidului: D-nii Mihalache, Dr. Lupu, Mihai Popovici, Ghiţă Popp au avut cunoştinţă şi au aprobat toţi paşii făcuţi în acest sens. Noi nu puteam la acea vreme convoca partidul pentru a-l consulta, fiindcă reuşita unei asemenea acţiuni este în funcţie de discreţie absolută.-

Am lucrat în această chestiune, cu grijă, cu seriozitate, patru ani, fără ca Gestapoul german să ştie. Desigur că n'am anunţat pe acei ce nu prezentau garanţii de seriozitate politică despre planurile noastre. De aici învinuirea acelor care afirmă că am făcut prea puţin, că am amânat sau împiedicat actul de eliberare naţională.- Le-am făcut pe toate la timp, dar n'au ştiu ei, fiindcă nu voiam noi s'o ştie. Şi astăzi, Domnilor, se fac multe lucruri fără ca să ştie lumea.-

Noi nu lucrăm pentru laude deşarte. Noi lucrăm pentru binele Neamului şi această muncă e o muncă tăcută, istovitoare, care nu are nevoie de laurii momentului.- Avem conştiinţa clară în faţa lui Dumnezeu şi a Neamului că ne-am făcut datoria şi nu aşteptăm decât ceasul când putem arăta liber rezultatele.-

In 1941 deci, biroul partidului N.T. a început acţiunea. Am reuşit chiar cu mari riscuri, cu ajutorul M.S. Regelui (aplauze prelungite) şi a oamenilor politici cu adevărat patrioţi, să scoatem ţara din impas.

Punctul de plecare al situaţiei grele de astăzi, nu este numai guvernarea nenorocită a ex-mareşalului Antonescu. Rădăcinile răului sunt în regimurile dictatoriale a ex-Regelui Carol II. Acest tiran a forţat prin corupţie, prin teroare, voinţa naţiunii, ducând ţara acolo unde a ajurs. Dacă naţiunea era liberă să-şi aleagă drumul de urmat, dacă naţiunea avea posibilitatea de a-şi alege pe adevăraţii săi reprezentanţi, ţara nu ar fi ajuns pe drumuă prăpastiei.-

P.N.T. a ascultat tot timpul sfatul lui Simion Bărnuţiu: "Cărturari, nu vă îndepărtaţi de popor, ţineţi cu poporul ca să nu rătăciţi".-

P.N.T. a urmat voinţa poporului, care nu s'a alăturat tiranilor şi care nu a renunţat niciodată la drepturile sale.-

Astăzi ca şi ieri, noi ne propunem să nu ne despărţim de popor,

./.

...ă mergem pe calea indicată de instinctul sănătos al neamului (Aplauze).
Dvs., tineri studenţi, ce vă împrăştiaţi în toată ţara, năzuiţi-vă să cunoaşteţi sufletul poporului şi necazurile lui. Arătaţi acolo unde vă duceţi că partidul nostru are la bază idei mari, fără de care ridicarea ţării nu e posibilă.- Arătaţi poporului că e nevoie să practice morala creştină şi să aibă frica lui Dumnezeu.-
Spuneţi-le tuturor să nu uite că fiecare e un fiu al naţiei, că fiecare individ are drepturi ce trebuiesc respectate, dar are şi datoria de a respecta drepturile altora. Faceţi apel la conştiinţa cetăţenească şi solidaritatea naţională, fiindcă numai aşa neamul va birui.-
Arătaţi tuturor sentimentele de recunoştinţă pe care ţara noastră le păstrează Angliei, Americei şi Rusiei Sovietice, pentru lupta lor, pentru desrobirea noastră şi a Europei de sub dictaturi. Aşteptăm dela aceste mari naţiuni să ne ajute să introducem un regim de libertate şi de adevărată democraţie în ţara noastră (Aplauze prelungite).-
Mizeria în care ne sbatem astăzi nu e nevoie să v-o arăt, o vedeţi cu toţii. Regimul actual de nu isvorăşte din voinţa poporului, este un regim impus, siluit asupra ţării, împotriva ei. El trebuie îndepărtat. Guvernul trebuie să plece. (Strigăte: Jos Guvernul, să plece guvernul) Ţara nu trebuie să mai sufere guverne dictatoriale, impuse din afară.- Vrem un parlament liber ales, vrem un guvern care să fie în situaţia politică şi morală de a face alegeri libere. Ne dăm seama de forţa pe care o reprezintă partidul Naţional Ţărănesc. P.N.T. este singurul partid care reprezintă cu adevărat poporul român. Totuşi partidul nostru nu este exclusivist.-
P.N.T. conştient de vremurile prin care trecem, cere un guvern democrat de concentrare sinceră şi cinstită, cere un guvern care să facă alegeri libere şi legale, un guvern care să dea un parlament al poporului. Trebuie să constatăm cu durere că acest guvern, care afirmă că reprezintă clase sociale, n'a rezolvat nici măcar problemele acestor clase.-
El s'a dovedit incapabil de a soluţiona vreo problemă anunţată. Mizeria creşte pretutindeni, viaţa devine insuportabilă. Situaţia nu mai poate fi tolerată. Suntem umiliţi fiindcă ni s'a impus un guvern pe care ţara nu l-a voit. (Strigăte: Aşa e!)
In ţară e anarhie şi foamete. Guvernul trebuie să plece (Strigăte: Jos Guvernul, să plece guvernul).-
Mergeţi în satele Dvs., şi fiţi interpreţii acestor gânduri.
Arătaţi tuturor că acest guvern duce ţara la dezastru.-
Explicaţi ideile de bază ale partidului nostru şi arătaţi atitudinea lui.-
Vă urez succes şi INAINTE! (Ovaţii. Aplauze îndelung repetate)
Adunarea intonează Imnul Regal.-

Găsit la mine

M.GAMAN 12.IX.1947

Bucureşti. 11 Ianuarie 1947

SCUMPE DOMNULE MANIU

Neputându-vă vedea din cauza greutăţilor comunicaţiilor ţin pe calea aceasta să vă arăt cât de adânc sunt îngrijit şi îndurerart de ştirile care ne vin atât din Moldova cât şi din alte părţi ale ţării de dezastrul foametei şi pierderea zilnică a unui număr din ce în ce mai mare de vieţi omeneşti.-

Am crezut că în asemenea momente partidele care au lucrat şi lucrează întotdeauna pentru binele obştesc nu pot rămâne în inacţiune într'o chestiune care preocupă astăzi toată suflarea românească şi atinge însă poate fiinţa ei, stârnind în acelaş timp un tot mai mare răsunet peste graniţă.-

De aceia cred că apelul către O.N.U. al cărei concept v'a fost comunicat prin prietenii Dvs. este nu numai imperios necesar dar cere să fie trimis cât mai grabnic.-

El reprezintă un act de umanitate pe care ţara îl aşteaptă şi îl cere dela acei care şi-a pus nădejdea, indiferent de vicisitudinele luptelor politice oricât de însemnate şi de grave ar fi ele.-

Imi pare rău că distanţa care ne desparte ne-a pus în împiedicare să luăm împreună hotărârea, ca întotdeauna când mari interese ale ţării erau în joc şi ne-au găsit laolaltă.- Dorinţa mea sinceră este ca şi de rândul acesta, acţiunea partidelor noastre să fie concomitentă prin semnătura preşedinţilor partidelor democratice.-

De aceia r[illegible]ese întreaga mea stăruinţă pe lângă Dvs. ca să fim alături în acest demers pe care împrejurările nu ne mai îngădue să-l întârziem.-

Primiţi, vă rog, Scumpe Domnule Maniu încredinţarea celor mai alese şi prieteneşti sentimente împreună cu cele mai bune urări de sănătate, de la al Dvs. devotat.-

ss/.C.I.Brătianu

copie rezervei 7 f 2/6 Duminică 10 Decembrie 1933
Ora 8.1/2 dimineaţa.

00392

Camarazi,

1). Veţi aştepta cu calm şi cu aceiaşi neinvinsă credinţă desfăşurarea furtunii.

2). Nu vă veţi indoi nici-o-dată că aceasta este calea marilor izbânzi.-

3). Vă veţi supune măsurilr justiţiei în ale carei virtuţi am crezut şi vom vrede nemărginit.-

4). Voturile voastre in număr de peste 200.000 (două sute mii), le veţi impărţi după cum urmează, ascultându-mă şi de această dată fără şovăire:

1). Legionarii din Ardeal vor vota cu Iuliu Maniu.

2). Legionarii din Vechial Regat şi cele lalte ţinuturi vor vota cu Gheorghe Brătianu.-

3). In judeţele în care candidează personal Maresal Averescu îi veţi da voturile, şi vă veţi pune la dispoziţia Sa în orice provincie ar candida.-

Veţi lupta pentru aceşti trei oameni cu acelaş dor cu care aţi fi luptat pentru propria voastră mişcare. Veţi pune în joc toate puterile voastre pentru ca să-i vedeţi biruitori aşa cum aţi dorit să ne vedeţi pe noi.-

Oamenii aceştia nu au credinţele noastre, dar mai bine cu ei, decât cu cei care s'ar părea că au credinţele noastre, dar sunt lipsiţi de caractăr.-

Turcii n'au avut credinţa lui Stefan cel Mare, dar acesta i-a preferat pe ei înaintea tuturor popoarelor creştine din vecinătate tocmai pentru că acestora le lipsea caracterul.

Tin însă să fac o precizare: cu aceşti oameni nu m'am întâlnit, n'am vorbit, nu mi-au cerut acest lucru şi nici nu le-am promis.-

Ordinul vi-l dau dela mine, izvorât din conştiinţa mea că trebuie să votaţi, că nu este bine să vă anulaţi voturile.-

....

In nici-un caz nu veţi vota cu Cuziştii :

1). Pentru că Cuzişti sunt şi de astă dată ca şi în trecut o altă faţă a Guvernului. Ai vota înseamnează a da voturile Guvernului care ne-a făcut înalta onoare, în faţa istoriei, de a ne disolva.-

2). Pentru că bancherii Iudeo-Francezi n'au cerut liberalilor desfiinţarea Cuzismului, nici măcar oprimarea sau stingherirea lui, desigur pentru motivul că aceşti stăpâni sun

..//..

mulţumiţi de modul cum se comportă Cuzizmul şi la convine existenţa lui sau în cel mai bun caz n'au nici-o teamă de el.-

3). Pentru că m'am convins adânc că nu te poţi încrede în cuvântul Cuziştilot, sunt oameni fără caracter, capabil de orice compromisuri chiar şi de acela de a se pleca şi a săruta cu umilinţă mâna acestor bancheri care au cutezanţa de aşi lua aerul de stăpânii la noi acasă considerându-ne ca o colonie alor. Deci nu prin Cuzism văd eu că s'ar putea învinge cutezanţa bancherilor jidani dela Paris.-

Socot ca o mare nenorocire, în adâncul conştiinţei mele de Român, îndreptarea mişcarilor Naţionale pe căile cuzizmului.-

Camarazi,

Aştept dela voi în ceasul acesta dovada disciplini a credinţii voastre şi a celei mai frumoase şi mai dârze rezistenţe.-

Aduceţi-vă aminte necontenit de morţii noştri care ne leagă şi care ne poruncesc.-

Impărtăşind cu voi toţi durerea tuturor loviturilc ce le primiţi, beau alături de voi din paharul durerilor şi al nedreptăţilor, având mai mult de oricând însă, credinţa că mâine vom bea împreună din paharul, sfinţit de jertfe, al biruinţei Legionare.-

Vă îmbrăţişez cu vechea camaraderie.-

Corneliu Zelea Codreanu
Seful "Gărzi de Fier"

P.S. Citind ziarele am văzut că nu este vorba de un Decret Lege, ci de un simplu Jurnal al Consiliului de Miniştri, care nu poate viola drepturile garantate de Constituţie, pentru care mă voi adresa de urgenţă Comisiuni Centrale Electorale, pentru a nu aproba anularea listelor Grupării pe care o conduc.-

C.Z.C.

ss.Corneliul Z.Codreanu.

C O P I E

vezi vol. 7. f 221-

00394

Nota ce mi-aţi trimis, am comunicat-o Domnului Maniu, care ne-a incunoştiinţat că blocul naţional-democrat s'a constituit din partidele naţional-ţărănesc, naţional liberal, socila-democrat şi comunict, şi este condus de preşedinţii acestor partide.

Domnul Tătărăscu nu face parte din acest bloc, din cauză că Domnia Sa a luat parte în guverne fasciste şi este un dezident al partidului naţional-liberal.

ss) M.A.

2 August 1944

C O P I E

vezi vol. 7. f 221

00395

Nota ce mi-aţi trimis, am comunicat-o Domnului Maniu, care ne-a incunoştiinţat că blocul naţional-democrat s'a constituit din partidele naţional-ţărănesc, naţional liberal, socila-democrat şi comunict, şi este condus de preşedinţii acestor partide.

Domnul Tătărăscu nu face parte din acest bloc, din cauză că Domnia Sa a luat parte în guverne fasciste şi este un dezident al partidului naţional-liberal.

ss) M.A.

2 August 1944

C O P I E

vezi vol. 7. f 222-

00396

din 27.VIII.1944

Primit 29 Iulie

TELEGRAMA CIFRATA

primită dela Berna

Personal pentru Dl. Vice Preşedinte al Consiliului.

A se descifra de persoana desemnată de D-Sa.

1) Referindu-mă la telegrama Dvs. Nr.3414 şi urmare la telegrama Nr.1755.

Răspunsul a fost transmis la Foreigon Office.

2) Referito la telegrama Dev. Nr.35o2:

Voi comunica azi Legaţiunilor Comitetului Crucii Roşii şi Alianţei Internaţionale Izraelite numită "Joint Distribution Comitee".

3) Faţă de situaţiunea cu totul specială dela Geneva, pe care o cunoaşteţi, dorind a concentra în mâinile mele şi în fapt întreaga activitate oficială diplomatică din Elveţia, vă rog în cazul când nu dispuneţi pentru acest post de o persoană de încredere absolută verificată de D_voastră, să lăsaţi, cu începere dela 1 August, pe Motaş.

Eu asumându-şi întreaga răspundere pentru bunul mers acelui oficiu (text scris cu cerneală)

Altă modalitate. Aş fi de părere ca unul din delegaţi să fie Dl. Vişoianu care este în curent cu desbaterile dela Ankara. Alt delegat să meargă de aci. (text tăiat cu cerneală)

P E L L A 156/1837

Nota ce mi-aţi trimis- am comunicat-o D-lui Maniu,care ne-a încunoştiinţat că blocul naţional democrat s'a constituit din partidul naţional-ţărănesc, naţional-liberal, social democrat şi comunist, şi este condus de Preşedinţii acestor partide. Dl. Tătărescu nu face parte din acest bloc, din cauză că D-Sa a luat parte în guverne fasciste şi este un disident al partidului naţional-liberal. (text tăiat cu cerneală)

TIDUL NATIONAL TARANESC
ganizaţia Târnava Mare
ecretariatul General.-

copie vezi vol. 7 f 311-

Sighişoara la 27 Noemb. 1946

Dsale Dlui
Ing. Vasile V. Serdici
Preşedinte al Org. P.N.T.
Tr. Mare.-
Bucureşti.-

000397

Ca urmare a raportului meu anterior, am onoare a vă comunica ultimele măsuri luate de către guvern în legătură cu alegerile şi anume :

Au fost concentraţi prin Cercul Teritorial Tr. Mare întreg tineretul comunist din judeţ şi repartizat la Legiunea de Jandarmi Tr. Mare, bine înţeles fiind echipat în uniformă militară.-

Este vorba să fie repartizat, parte la posturile de jandarmi din judeţ, parte în unităţile cari vor veni în judeţ în vederea alegerilor.-

Am fost informat din isvor absolut sigur, că s'au luat măsuri, pentru ca înainte de alegeri cu câteva zile să fie concentraţi la Legiunea de Jandarmi Tr. Mare toţi membri marcanţi ai organizaţiilor comunale, astfel, că pe timpul alegerilor sub această formă să fie sechestraţi.-

Urmează să se intervină pe orice cale, ca să se înceteze aceste concentrării, atât de comunişti cât şi de cele în pregătire ale oamenilor noştri.-

Buletinele de vot se imprimă la Bucuresti, aşa am fost informat, prin urmare aici cu greu se va putea face rost de astfel de buletine, din timp, ca să mai putem tipării.-

Prin urmare trebuie la Bucuresti, la Monitorul Oficial să se facă rost de aşa ceeva, căci aşa cred, că acolo se vor imprima.-

Pe dealtă parte aici v'a fi greu să le imprimeze fiindcă s'a pus în vedere tuturor tipografilor, că le este opti a tipării orice manifest şi orice act în legătură cu alegerile, pentru opoziţie.-

Deci vor trebui imptimate tot la Bucuresti.-

Situaţia este aşa de proastă şi în ce priveste transportul.-

Nu pot angaja nici-o maşină fiindcă deasemeni li s'a pus în vedere că nu au voie să circule cu membri opoziţiei.-

Am vorbit şi la Mediaş cu Pavlovici, ca să încerce acolo, dar fără rezuştat.-

Am căutat să fac rost cel puţin de o motocicletă cu ataş, dar tot fără rezultat, deşi am oferit pe zi 500.000 lei.-

În acest chip sunt absolut imobilizat.-

Am rugat pe STOIKA să pună la dipoziţie camionul său, bineînţeles ca orcărei alte persoane, fără rezultat.-

Mi-a promis ing. Munteanu care o maşină mai slabă şi care esre în reparaţie, că aşa speră să pe sâmbătă va fi gata şi atunci poate s-o primesc pentru câteva zile.-

m'am decis să plec cu căruţa, dar aceasta prezintă două mari neajunsuri, primul, că abia a-şi putea vizita câteva comune, fiindcă nu pot vedea decât cel mult două comune, în medie, pe zi.-

Pe de altă parte, cu căruţa sunt expus unui atac fiindcă pot fi urmărit când părăsesc o comună şi

./.

până ajung la alta din care motiv, sfătuindu-mă și cu prietenii mei, cred, că nu ar fi recomandabil.-

M'am gândit, că ar fi bine dacă am putea face rost de o mașină dela Bucuresti.-

Aceasta ar fi situația cu deplasările.-

Acuma vreau să încerc la Târgul Mureș să văd ce voi putea face acolo cu vre'un ungur care să nu fie comunist.-

Am chemat astăzi pe Cioc la mine și i-am pus în vedere cele scrise de către Dvs.-

Nu este sigur dacă va putea lipsi tot timpul și atunci m'am înțeles că el ca să trimită, în cazul când el nu poate veni nicidecum, pe fiul lui ZAHARIA Maior din Boiu.-

Acela este un tânăr foarte puternic și foarte hotărât așa că ve-ți avea în el un ajutor cât se poate de bun, poate chiar mai bun decât Ilarie.-

La Agnița, vă rog a lua contact necondiționat cu Suciu, el organizează totul, ceilalți nu prea au curajul, căci la părintele Pora i-au spart toate geamurile.-

Cred că aici este la mijloc și situația dintre el și protopopul actual, care este cu guvernul, iar Părintele Pora s'a opus la venirea lui și i-a aranjat câteva figuri.-

Sper că ați primit contestația și a fost depusă.-

Aștept îndrumările Dvs.-

Am luat măsuri pentru ca să pot depune în orice moment tabloul oamenilor de încredere, atât pentru noi cât și pentru socialiști pe locurile cărora vom introduce tot oameni de ai noștri ca astfel să avem câte opt la fiecare secție de votare.-

Cu toată stima,

/ss/ Vasile Pintea

secretar- general.

PARTIDUL NATIONAL TARANESC
Organizaţia Târnava Mare
Secretariatul General.-

copii vezi vol. 7 f 311

Sighişoara la 27 Noemb. 1946

Dsale Dlui
Ing. Vasile V. Serdici
Preşedinte al Org. P.N.T.
Tr. Mare.-
Bucureşti.-

000399

Ca urmare a raportului meu anterior, am onoare a vă comunica ultimele măsuri luate de către guvern în legătură cu alegerile şi anume :

Au fost concentraţi prin Cercul Teritorial Tr. Mare întreg tineretul comunist din judeţ şi repartizat la Legiunea de Jandarmi Tr. Mare, bine înţeles fiind echipat în uniformă militară.-

Este vorba să fie repartizat, parte la posturile de jandarmi din judeţ, parte în unităţile cari vor veni în judeţ în vederea alegerilor.-

Am fost informat din isvor absolut sigur, că s'au luat măsuri, pentru ca înainte de alegeri cu câteva zile să fie concentraţi la Legiunea de Jandarmi Tr. Mare toţi membri marcanţi ai organizaţiilor comunale, astfel, că pe timpul alegerilor sub această formă să fie sechestraţi.-

Urmează să se intervină pe orice cale, ca să se înceteze aceste concentrării, atât de comunişti cât şi de cele în pregătire ale oamenilor noştri.-

Buletinele de vot se imprimă la Bucuresti, aşa am fost informat, prin urmare aici cu greu se va putea face rost de astfel de buletine, din timp, ca să mai putem tipării.-

Prin urmare trebuie la Bucuresti, la Monitorul Oficial să se facă rost de aşa ceeva, căci aşa cred, că acolo se vor imprima.-

Pe dealtă parte aici v'a fi greu să le imprimeze fiindcă s'a pus în vedere tuturor tipografiilor, că le este opri a tipării orice manifest şi orice act în legătură cu alegerile, pentru opoziţie.-

Deci vor trebui imptimate tot la Bucuresti.-

Situaţia este aşa de proastă şi în ce priveste transportul.-

Nu pot angaja nici-o maşină fiindcă deasemeni li s'a pus în vedere că nu au voie să circule cu membri opoziţiei.-

Am vorbit şi la Mediaş cu Pavlovici, ca să incerce acolo, dar fără rezuştat.-

Am căutat să fac rost cel puţin de o motocicletă cu ataş, dar tot fără rezultat, deşi am oferit pe zi 500.000 lei.-

In acest chip sunt absolut imobilizat.-

Am rugat pe STOIKA să pună la dipoziţie camionul său, bineînţeles ca orcărei alte persoane, fără rezultat.-

Mi-a promis ing. Munteanu care o maşină mai slabă şi care esre în reparaţie, că aşa speră să pe sâmbătă va fi gata şi atunci poate s-o primesc pentru câteva zile.-

m'am decis să plec cu căruţa, dar aceasta prezintă două mari neajunsuri, primul, că abia a-şi putea vizita câteva comune, fiindcă nu pot vedea decât cel mult două comune, în medie, pe zi.-

Pe de altă parte, cu căruţa sunt expus unui atac fiindcă pot fi urmărit când părăsesc o comună şi

./.

până ajung la alta din care motiv, sfătuindu-mă şi cu prietenii mei, cred, că nu ar fi recomandabil.-

M'am gândit, că ar fi bine dacă am putea face rost de o maşină dela Bucureşti.-

Aceasta ar fi situaţia cu deplasările.-

Acuma vreau să încerc la Târgul Mureş să văd ce voi putea face acolo cu vre'un ungur care să nu fie comunist.-

Am chemat astăzi pe Cioc la mine şi i-am pus în vedere cele scrise de către Dvs.-

Nu este sigur dacă va putea lipsi tot timpul şi atunci m'am înţeles că el ca să trimită, în cazul când el nu poate veni nicidecum, pe fiul lui ZAHARIA Maior din Boiu.-

Acela este un tânăr foarte puternic şi foarte hotărât aşa că ve-ţi avea în el un ajutor cât se poate de bun, poate chiar mai bun decât Ilarie.-

La Agniţa, vă rog a lua contact necondiţionat cu Suciu, el organizează totul, ceilalţi nu prea au curajul, căci la părintele Pora i-au spart toate geamurile.-

Cred că aici este la mijloc şi situaţia dintre el şi protopopul actual, care este cu guvernul, iar Părintele Pora s'a opus la venirea lui şi i-a aranjat câteva figuri.-

Sper că aţi primit contestaţia şi a fost depusă.-

Aştept îndrumările Dvs.-

Am luat măsuri pentru ca să pot depune în orice moment tabloul oamenilor de încredere, atât pentru noi cât şi pentru socialişti pe locurile cărora vom introduce tot oameni de ai noştri ca astfel să avem câte opt la fiecare secţie de votare.-

Cu toată stima,

/ss/ Vasile Pintea

secretar- general,

copie regi vol.7.f 320-321.

00401

C O M U N I C A T

Partidele Național Țărănesc, Național Liberal și Social Democrat Independent, care reprezintă covârșitoarea majoritate a țării și care în anul 1944 au constituit temeiul politic al actului dela 23 August, alcătuesc astăzi opoziția națională. Trei din cele patru partide, ai căror nume se leagă de acest act și cărora li se asociază astăzi și alte grupări politice sau militanți pe aceeași linie de orientare democratică, se socotesc datoare să înfățișeze Țării atitudinea și hotărârea lor:

I. Dând urmare hotărârii Marilor Puteri, Partidele Național Țărănesc și Național Liberal au admis, în termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de dl. Dr. Petru Groza, subexpresa condițiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu și limitat, să restaureze imediat libertățile publice și cetățenești și să procedeze, fără întârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voința adevărată a Țării.

II. Partidele Național Liberal, Social-Democrat-Independent și Național Țărănesc, constată astăzi cu revoltă și îngrijorare că guvernul prezidat de dl.dr.Petru Groza, care a fost așezat în fruntea țării împotriva voinței poporului român, nu și-a îndeplinit nici una din obligațiunile luate solemn, față de Țară și față de Marii noștri Aliați.

III. Rămas la cârma Țării, prin sfidarea voinței și a simțămintelor obștești, guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie sugrumând toate libertățile publice și pregătind astfel într'o atmosferă de corupție și teroare, alegeri întemeiate pe o lege electorală anume elaborată pentru acoperirea ilegalităților și pentru înlesnirea abuzurilor, pe toată scara operațiunilor electorale. Dela cea dintâi aplicare a acestei legi, el și-a arătat voința de falsificare a verdictului popular, întocmind în așa fel listele de alegători, încât milioane de cetățeni îndreptățiți la vot, au fost îndepărtați depe aceste liste, viciindu-se dela început alegerile generale, atât de mult întârziate.

Partidele Social-Democrat-Independent, Național-Țărănesc și Național-Liberal constată că prin zădărnicirea dreptului de întrunire și manifestare printr'o cenzură abuzivă, care desființează în fapt libertatea scrisului - prin persecuții, bătăi, înscenări de comploturi, violență, teroare, răniri grave și asasinate, îndreptate împotriva fruntașilor opoziției naționale, guvernul se menține la cârma, sprijinit pe cele mai sângeroase măsuri dictatoriale.

IV. In fața acestei situațiuni, care pune în primejdie atât viitorul democrației românești, cât și însuși viitorul Statului nostru, partidele opoziției naționale, a căror acțiune a fost hotărâtoare pentru salvarea Patriei, la 23 August 1944, socotesc de a lor datorie să-și sincronizeze toate eforturile, pentru apărarea drepturilor țării, pe temeiul acordurilor și convențiunilor internaționale, care se referă la România.

Aceste partide vor acționa în comun pentru împiedecarea abuzurilor electorale și a furturilor de urne, pe care guvernul le pregătește, pentru alegerile care vin.

./.

In consecinţă,

In numele partidelor Naţional-Ţaranesc, Naţional-Liberal şi Social-Democrat-Independent,

subscrişii Iuliu Maniu, C.I.C.Bratianu şi C.Titel-Petrescu, Preşedinţi ai acestor partide,

peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre şi pe care inţelegem sa le respectam,

am hotarât să ne legăm prin acest acord, pentru a apăra in comun libertatea alegerilor.

Consideram ca mai presus de deosebirile ideologice domina ideia de libertate a ţarii şi a cetaţenilor ei, care ideie ne este comună tuturor şi pe care toţi inţelegem sa o apăram, cu egală hotarare.

Consecvenţi hotărârii noastre comune, care a stat la baza Blocului Naţional-Democrat, constituit in Iunie 1944, pe care s'a sprijinit acţiunea ce avea să ducă la realizarea istorica dela 23 August 1944,- rămânem astfel hotarâţi sa apăram libertaţile democratice şi in primul rând temeiul adevăratei democraţii: libertatea deplina a alegerilor.

In lupta pentru salvarea drepturilor omului şi a libertaţilor publice şi pentru efectuarea unor alegeri libere şi cinstite, partidele noastre se obliga să afirme hotarât voinţa de a apăra in comun libertatea de exprimare a votului obştesc şi de a rasturna un regim care surpa instituţiunile fundamentale ale Ţarii.

V. Conducerea acţiunii comune de apărare a libertaţii alegerilor, va fi incredinţată unui comitet, alcatuit din câte doi reprezentanţi ai partidelor Naţional-Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţional-Ţaranesc.

Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional Liberal	Preşedintele Partidului Naţional-Ţaranesc
ss.C.Titel-Petrescu	ss.C.I.C.Bratianu	ss.Iuliu Maniu

Bucureşti, 21 Octombrie 1946.

copie vezi vol. 7 f 322 - 324.

00403

COMUNICAT

Partidele Naţional Ţărănesc, Naţional Liberal şi Social Democrat Independent, care reprezintă covârşitoarea majoritate a ţării şi care in anul 1944 au constituit temeiul politic al actului dela 23 August, alcătuesc astăzi opoziţia naţională. Trei din cele patru partide, al căror nume se leagă de acest act şi cărora li se asociază astăzi şi alte grupări politice sau militanţi pe aceeaşi linie de orientare democratică, se socotesc datoare să infăţişeze Ţării atitudinea şi hotărârea lor:

I. Dând urmare hotărârii Marilor Puteri, Partidele Naţional Ţărănesc şi Naţional Liberal au admis, in termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de dl. Dr. Petre Groza, subexpresa condiţiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu şi limitat, să restaureze imediat libertăţile publice şi cetăţeneşti şi să procedeze, fără intârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voinţa adevărată a Ţării.

II. Partidele Naţional Liberal, Social+Democrat+Independent şi Naţional Ţărănesc, constată astăzi cu revoltă şi ingrijorare că guvernul prezidat de dl. dr. Petru Groza, care a fost aşezat in fruntea ţării impotriva voinţei ppoporului român, nu şi-a indeplinit nici una din obligaţiunile luate solemn, faţă de Ţară şi faţă de Marii nostri Aliaţi.

III. Rămas la cârma Ţării, prin sfidarea voinţei şi a simţămintelor obşteşti, guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie sugrumând toate libertăţile publice şi pregătind astfel intr'o atmosferă de corupţie şi teroare, alegeri intemeiate pe o lege electorală anume elaborată pentru acoperirea ilegalităţilor şi pentru inlesnirea abuzurilor, pe toată scara operaţiunilor electorale. Dela cea dintâi aplicare a acestei legi, el şi-a arătat voinţa de falşificare a verdictului popular, intocmind in aşa fel listele de alegători, incât milioane de cetăţeni indreptăţiţi la vot, au fost indepărtaţi depe aceste liste, viciindu-se dela inceput alegerile generale, atât de mult intârziate.

Partidele Social-Democrat-Independent, Naţional-Ţărănesc şi Naţional-Liberal constată că prin zădărnicirea dreptului de intrunire şi manifestare printr'o cenzură abuzivă, care desfiinţează in fapt libertatea scrisului - prin persecuţii, bătăi, inscenări de comploturi, violenţă, teroare, răniri grave şi asasinate, indreptate impotriva fruntaşilor opoziţiei naţionale, guvernul se menţine la cârma, sprijinit pe cele mai sângeroase măsuri dictatoriale.

IV. In faţa acestei situaţiuni, care pune in primejdie atât viitorul democraţiei româneşti, cât şi insuşi viitorul Statului nostru, partidele opoziţiei naţionale, a căror acţiune a fost hotărâtoare pentru salvarea Patriei, la 23 August 1944, socotesc de a lor datorie să-şi sincronizeze toate eforturile, pentru apararea drepturilor ţării, pe temeiul acordurilor şi convenţiunilor internaţionale, care se referă la România.

Aceste partide vor acţiona in comun pentru impiedecarea abuzurilor electorale şi a furturilor de urne, pe care guvernul le pregăteşte, pemtru alegerile care vin.

./.

In consecinţă,

In numele partidelor Naţional-Tărănesc, Naţional-Liberal şi Social-Democrat-Independent,

subscrişii Iuliu Maniu, C.I.C.Bratianu şi C.Titel-Petrescu, Preşedinţi ai acestor partide,

peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre şi pe care înţelegem să le respectăm,

am hotărât să ne legăm prin acest acord, pentru a apăra in comun libertatea alegerilor.

Considerăm că mai presus de deosebirile ideologice domină ideia de libertate a ţării şi a cetăţenilor ei, care ideie ne este comună tuturor şi pe care toţi înţelegem să o apărăm, cu egală hotărâre.

Consecvenţi hotărârii noastre comune, care a stat la baza Blocului Naţional-Democrat, constituit in Iunie 1944, pe care s'a sprijinit acţiunea ce avea să ducă la realizarea istorică dela 23 August 1944,- rămânem astfel hotărâţi să apărăm libertăţile democratice şi in primul rând temeiul adevăratei democraţii: libertatea deplină a alegerilor.

In lupta pentru salvarea drepturilor omului şi a libertăţilor publice şi pentru efectuarea unor alegeri libere şi cinstite, partidele noastre se obligă să afirme hotărât voinţa de a apăra in comun libertatea de exprimare a votului obştesc şi de a răsturna un regim care surpă instituţiunile fundamentale ale Ţării.

V. Conducerea acţiunii comune de apărare a libertăţii alegerilor, va fi incredinţară unui comitet, alcătuit din câte doi reprezentanţi ai partidelor Naţional-Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţională Tărănesc.

Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional Liberal	Preşedintele Partidului Naţional-Tărănesc
ss.C.Titel-Petrescu	ss.C.I.C.Brătianu	ss.Iuliu Maniu

Bucureşti, 21 Octombrie 1946.

copie vezi vol. 7 f 322-324.

00405

C O M U N I C A T

Partidele Naţional Ţărănesc, Naţional Liberal şi Social Democrat Independent, care reprezintă covârşitoarea majoritate a ţării şi care in anul 1944 au constituit temeiul politic al actului dela 23 August, alcătuesc astăzi opoziţia naţională. Trei din cele patru partide, al căror nume se leagă de acest act şi cărora li se asociază astăzi şi alte grupări politice sau militanţi pe aceeaşi linie de orientare democratică, se socotesc datoare să infăţişeze Ţării atitudinea şi hotărârea lor:

I. Dând urmare hotărârii Marilor Puteri, Partidele Naţional Ţărănesc şi Naţional Liberal au admis, in termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de dl. Dr. Petre Groza, subexpresa condiţiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu şi limitat, să restaureze imediat libertăţile publice şi cetăţeneşti şi să procedeze, fără intârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voinţa adevărată a Ţării.

II. Partidele Naţional Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţional Ţărănesc, constată astăzi cu revoltă şi ingrijorare că guvernul prezidat de dl. dr. Petru Groza, care a fost aşezat in fruntea ţării impotriva voinţei ppporului român, nu şi-a indeplinit nici una din obligaţiunile luate solemn, faţă de Ţară şi faţă de Manii noştri Aliaţi.

III. Rămas la cârma Ţării, prin sfidarea voinţei şi a simţămintelor obşteşti, guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie sugrumând toate libertăţile publice şi pregătind astfel intr'o atmosferă de corupţie şi teroare, alegeri intemeiate pe o lege electorală anume elaborată pentru acoperirea ilegalităţilor şi pentru inlesnirea abuzurilor, pe toată scara operaţiunilor electorale. Dela cea dintâi aplicare a acestei legi, el şi-a arătat voinţa de falşificare a verdictului popular, intocmind in aşa fel listele de alegători, incât milioane de cetăţeni indreptăţiţi la vot, au fost indepărtaţi depe aceste liste, viciindu-se dela inceput alegerile generale, atât de mult intârziate.

Partidele Social-Democrat-Independent, Naţional-Ţărănesc şi Naţional-Liberal constată că prin zădărnicirea dreptului de intrunire şi manifestare printr'o cenzură abuzivă, care desfiinţează in fapt libertatea scrisului - prin persecuţii, bătăi, inscenări de comploturi, violenţă, teroare, răniri grave şi asasinate, indreptate impotriva fruntaşilor opoziţiei naţionale, guvernul se menţine la cârma, sprijinit pe cele mai sângeroase măsuri dictatoriale.

IV. In faţa acestei situaţiuni, care pune in primejdie atât viitorul democraţiei româneşti, cât şi insuşi viitorul Statului nostru, partidele opoziţiei naţionale, a căror acţiune a fost hotărâtoare pentru salvarea Patriei, la 23 August 1944, socotesc de a lor datorie să-şi sincronizeze toate eforturile, pentru apărarea drepturilor ţării, pe temeiul acordurilor şi convenţiunilor internaţionale, care se referă la România.

Aceste partide vor acţiona in comun pentru impiedecarea abuzurilor electorale şi a furturilor de urne, pe care guvernul le pregăteşte, pemtru alegerile care vin.

./.

In consecință,

In numele partidelor Național-Țărănesc, Național-Liberal și Social-Democrat-Independent,

subscrișii Iuliu Maniu, C.I.C.Brătianu și C.Titel-Petrescu, Președinți ai acestor partide,

peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre și pe care ințelegem să le respectăm,

am hotarât să ne legăm prin acest acord, pentru a apăra in comun libertatea alegerilor.

Considerăm că mai presus de deosebirile ideologice domină ideia de libertate a țării și a cetățenilor ei, care ideie ne este comună tuturor și pe care toți ințelegem să o apăram, cu egală hotărâre.

Consecvenți hotărârii noastre comune, care a stat la baza Blocului Național-Democrat, constituit in Iunie 1944, pe care s'a sprijinit acțiunea ce avea să ducă la realizarea istorică dela 23 August 1944,- rămânem astfel hotărâți să apărăm libertățile democratice și in primul rând temeiul adevăratei democrații: libertatea deplină a alegerilor.

In lupta pentru salvarea drepturilor omului și a libertăților publice și pentru efectuarea unor alegeri libere și cinstite, partidele noastre se obligă să afirme hotărât voința de a apăra in comun libertatea de exprimare a votului obștesc și de a răsturna un regim care surpă instituțiunile fundamentale ale Țării.

V. Conducerea acțiunii comune de apărare a libertății alegerilor, va fi incredințată unui comitet, alcătuit din câte doi reprezentanți ai partidelor Național-Liberal, Social-Democrat-Independent și Naționa Țărănesc.

Președintele Partidului Social-Democrat-Independent

ss. C.Titel-Petrescu

Președintele Partidului Național Liberal

ss. C.I.C.Brătianu

Președintele Partidului Național-Țărănesc

ss. Iuliu Maniu

București, 21 Octombrie 1946.

00407

C O M U N I C A T

copii vezi vol. 7. f 322-324

Partidele Naţional Tărănesc, Naţional Liberal şi Social Democrat Independent, care reprezintă covârşitoarea majoritate a ţării şi care in anul 1944 au constituit temeiul politic al actului dela 23 August, alcătuesc astăzi opoziţia naţională. Trei din cele patru partide, al căror nume se leagă de acest act şi cărora li se asociază astăzi şi alte grupări politice sau militanţi pe aceeaşi linie de orientare democratică, se socotesc datoare să infăţişeze Ţării atitudinea şi hotărârea lor:

I. Dând urmare hotărârii Marilor Puteri, Partidele Naţional Tărănesc şi Naţional Liberal au admis, in termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de dl. Dr. Petre Groza, subexpresa condiţiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu şi limitat, să restaureze imediat libertăţile publice şi cetăţeneşti şi să procedeze, fără intârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voinţa adevărată a Ţării.

II. Partidele Naţional Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţional Tărănesc, constată astăzi cu revoltă şi ingrijorare că guvernul prezidat de dl. dr. Petru Groza, care a fost aşezat in fruntea ţării impotriva voinţei poporului român, nu şi-a indeplinit nici una din obligaţiunile luate solemn, faţă de Ţară şi faţă de Marii noştri Aliaţi.

III Rămas la cârma Ţării, prin sfidarea voinţei şi a simţămintelor obşteşti, guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie sugrumând toate libertăţile publice şi pregătind astfel intr'o atmosferă de corupţie şi teroare, alegeri intemeiate pe o lege electorală anume elaborată pentru acoperirea ilegalităţilor şi pentru inlesnirea abuzurilor, pe toată scara operaţiunilor electorale. Dela cea intâi aplicare a acestei legi, el şi-a arătat voinţa de falşificare a verdictului popular, intocmind in aşa fel listele de alegători, incât milioane de cetăţeni indreptăţiţi la vot, au fost indepărtaţi depe aceste liste, viciindu-se dela inceput alegerile generale, atât de mult intârziate.

Partidele Social-Democrat-Independent, Naţional-Tărănesc şi Naţional-Liberal constată că prin zădărnicirea dreptului de intrunire şi manifestare printr'o cenzură abuzivă, care desfiinţează infapt libertatea scrisului - prin persecuţii, bătăi, inscenări de comploturi, violenţă, teroare, răniri grave şi asasinate, indreptate impotriva fruntaşilor opoziţiei naţionale, guvernul se menţine la cârma, sprijinit pe cele mai sângeroase măsuri dictatoriale.

IV. In faţa acestei situaţiuni, care pune in primejdie atât viitorul democraţiei româneşti, cât şi insuşi viitorul Statului nostru, partidele opoziţiei naţionale, a căror acţiune a fost hotărâtoare pentru salvarea Patriei, la 23 August 1944, socotesc de a lor datorie să-şi sincronieze toate eforturile, pentru apărarea drepturilor ţării, pe temeiul acordurilor şi convenţiunilor internaţionale, care se referă la România.

Aceste partide vor acţiona in comun pentru impiedecarea abuzurilor electorale şi a furturilor de urne, pe care guvernul le pregăteşte, pentru alegerile care vin.

./.

In consecinţă,

In numele partidelor Naţional-Ţărănesc, Naţional-Liberal şi Social-Democrat-Independent,

subscrişii Iuliu Maniu, C.I.C.Brătianu şi C.Titel-Petrescu, Preşedinţi ai acestor partide,

peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre şi pe care înţelegem să le respectăm,

am hotărât să ne legăm prin acest acord, pentru a apăra in comun libertatea alegerilor.

Considerăm că mai presus de deosebirile ideologice domină ideia de libertate á ţării şi a cetăţenilor ei, care ideie ne este comună tuturor şi pe care toţi înţelegem să o apărăm, cu egală hotărâre.

Consecvenţi hotărârii noastre comune, care a stat la baza Blocului Naţional-Democrat, constituit in Iunie 1944, pe care s'a sprijinit acţiunea ce avea să ducă la realizarea istorică dela 23 August 1944,- rămânem astfel hotărâţi să apărăm libertăţile democratice şi in primul rând temeiul adevăratei democraţii: libertatea deplină a alegerilor.

In lupta pentru salvarea drepturilor omului şi a libertăţilor publice şi pentru efectuarea unor alegeri libere şi cinstite, partidele noastre se abligă să afirme hotărât voinţa de a apăra in comun libertatea de exprimare a votului obştesc şi de a răsturna un regim care surpă instituţiunile fundamentale ale Ţării.

V. Conducerea acţiunii comune de apărare a libertăţii alegerilor, va fi incredinţară unui comitet, alcătuit din câte doi reprezentanţi ai partidelor Naţional-Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţiona Ţărănesc.

Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional Liberal	Preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc
ss. C.Titel-Petrescu	ss. C.I.C. Brătianu	ss. Iuliu Maniu

Bucureşti, 21 Octombrie 1946.

00709

C O M U N I C A T

copie vezi vol. 7. f 322-324.

Partidele Naţional Tărănesc, Naţional Liberal şi Social Democrat Independent, care reprezintă covârşitoarea majoritate a ţării şi care in anul 1944 au constituit temeiul politic al actului dela 23 August, alcătuesc astăzi opoziţia naţională. Trei din cele patru partide, al căror nume se leagă de acest act şi cărora li se asociază astăzi şi alte grupări politice sau militanţi pe aceeaşi linie de orientare democratică, se socotesc datoare să infăţişeze Ţării atitudinea şi hotărârea lor:

I. Dând urmare hotărârii Marilor Puteri, Partidele Naţional Tărănesc şi Naţional Liberal au admis, in termenii acordului dela Moscova, să participe la guvernul prezidat de dl. Dr. Petre Groza, subexpresa condiţiune ca acest guvern, al cărui mandat nu era decât provizoriu şi limitat, să restaureze imediat libertăţile publice şi cetăţeneşti şi să procedeze, fără intârziere la efectuarea unor alegeri libere, care să exprime voinţa adevărată a Ţării.

II. Partidele Naţional Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţional Tărănesc, constată astăzi cu revoltă şi ingrijorare că guvernul prezidat de dl. dr. Petru Groza, care a fost aşezat in fruntea ţării impotriva voinţei poporului român, nu şi-a indeplinit nici una din obligaţiunile luate solemn, faţă de Ţară şi faţă de Marii noştri Aliaţi.

III. Rămas la cârma Ţării, prin sfidarea voinţei şi a simţămintelor obşteşti, guvernul Groza a instituit un regim de adevărată tiranie sugrumând toate libertăţile publice şi pregătind astfel intr'o atmosferă de corupţie şi teroare, alegeri intemeiate pe o lege electorală anume elaborată pentru acoperirea ilegalităţilor şi pentru inlesnirea abuzurilor, pe toată scara operaţiunilor electorale. Dela cea dintâi aplicare a acestei legi, el şi-a arătat voinţa de falşificare a verdictului popular, intocmind in aşa fel listele de alegători, incât milioane de cetăţeni indreptăţiţi la vot, au fost indepărtaţi depe aceste liste, viciindu-se dela inceput alegerile generale, atât de mult intârziate.

Partidele Social-Democrat-Independent, Naţional-Tărănesc şi Naţional-Liberal constată că prin zădărnicirea dreptului de intrunire şi manifestare printr'o cenzură abuzivă, care desfiinţează in fapt libertatea scrisului - prin persecuţii, bătăi, inscenări de comploturi, violenţă, teroare, răniri grave şi asasinate, indreptate impotriva fruntaşilor opoziţiei naţionale, guvernul se menţine la cârma, sprijinit pe cele mai sângeroase măsuri dictatoriale.

IV. In faţa acestei situaţiuni, care pune in primejdie atât viitorul democraţiei româneşti, cât şi insuşi viitorul Statului nostru, partidele opoziţiei naţionale, a căror acţiune a fost hotărâtoare pentru salvarea Patriei, la 23 August 1944, socotesc de a lor datorie să-şi sincronieze toate eforturile, pentru apărarea drepturilor ţării, pe temeiul acordurilor şi convenţiunilor internaţionale, care se referă la România.

Aceste partide vor acţiona in comun pentru impiedecarea abuzurilor electorale şi a furturilor de urne, pe care guvernul le pregăteşte, pentru alegerile care vin.

./.

In consecinţă,

In numele partidelor Naţional-Ţărănesc, Naţional-Liberal şi Social-Democrat-Independent,

subscrişii Iuliu Maniu, C.I.C.Brătianu şi C.Titel-Petrescu, Preşedinţi ai acestor partide,

peste deosebirile ideologice care despart partidele noastre şi pe care înţelegem să le respectăm,

am hotărât să ne legăm prin acest acord, pentru a apăra in comun libertatea alegerilor.

Considerăm că mai presus de deosebirile ideologice domină ideia de libertate a ţării şi a cetăţenilor ei, care ideie ne este comună tuturor şi pe care toţi înţelegem să o apărăm, cu egală hotărâre.

Consecvenţi hotărârii noastre comune, care a stat la baza Blocului Naţional-Democrat, constituit in Iunie 1944, pe care s'a sprijinit acţiunea ce avea să ducă la realizarea istorică dela 23 August 1944,- rămânem astfel hotărâţi să apărăm libertăţile democratice şi in primul rând temeiul adevăratei democraţii: libertatea deplină a alegerilor.

In lupta pentru salvarea drepturilor omului şi a libertăţilor publice şi pentru efectuarea unor alegeri libere şi cinstite, partidele noastre se obligă să afirme hotărât voinţa de a apăra in comun libertatea de exprimare a votului obştesc şi de a răsturna un regim care surpă instituţiunile fundamentale ale Ţării.

V. Conducerea acţiunii comune de apărare a libertăţii alegerilor, va fi incredinţară unui comitet, alcătuit din câte doi reprezentanţi ai partidelor Naţional-Liberal, Social-Democrat-Independent şi Naţional Ţărănesc.

Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent

ss. C. Titel-Petrescu

Preşedintele Partidului Naţional Liberal

ss. C.I.C. Brătianu

Preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc

ss. Iuliu Maniu

Bucureşti, 21 Octombrie 1946.

<u>Traducere</u> din ziarul THE NEW YORK TIMES, Sâmbăta 28 Iunie 1947.

copii vezi vol. 7. f 329- 330.

00411

MANIU CERE RUPTURA CA AJUTOR PENTRU ROMANIA.
SEFUL PARTIDULUI TARANESC SPUNE CĂ ACTIUNEA STATELOR UNITE SI MAREI BRITANIE AR RASTURNA REGIMUL DOMINAT DE COMUNISTI.

W.H. Laurence.

Special pentru The New York Times.

Bucuresti România 27 Iunie. Iuliu Maniu îndeamnă Statele Unite si Britania astăzi de a rupe relaţiile economice şi diplomatice cu România cu scopul de a forţa răsturnarea actualului ei guvern. Dl. Maniu a sustinu că regimul a fost instalat aici în mod ilegal cu ajutorul Uniunii Sovietice în violarea unei serii de intelegeri între Marii Trei. Dl. Maniu conducătorul de 72 de ani al Partidului Tărănesc care spune că lista partidului său a obtinut 84% din voturi în alegerile din Noembrie trecut, a fost doar inselat de victoria sa, a făcut propunerea sa într'o întrevedere cu corespondentul ziarului The New York Times. Dl. Maniu a declarat că a venit timpul când Statele Unite si Marea Britanie trebue să actioneze cu toate armele diplomatice si economice ce posedă pentru a pune frâu regimului de teroare al unui guvern dominat de comunisti având de scop de a suprima sau intimida toate fortele opozitiei. Simple proteste diplomatice ori cât de tare ar fi, a spus el, nu ar atinge acest guvern care cu sprijinul trupelor sovietice s'au a ignorat pe ceilalti aliaţi sau a răspuns în mod arogant notelor acestora.

<u>EL VEDE JUSTIFICAREA</u>

El a spus că Statele Unite si Marea Britanie, ar fi justificate în ruperea imediată a relaţiilor diplomatice si economice cu România deoarece "Guvernul Român nu a tinut nici măcar promisiunea semnată la seriile de conventie ale Marilor Trei". El a citat intelegerile dela Potsdam, Yalta si cea dela Moscova din 1945, care au fost acceptate de actualul regim din România insă care, a spus Dl. Maniu, acest regim le-a violat în mod sistematic cu ajutorul trupelor sovietice de ocupatie. O astfel de rupere a relatiilor a declarat el, nu ar provoca războiul deoarece nu ar trebui să se restrângă asupra guvernului sovietic si ar putea fi mărginite la Guvernul Român condus de premierul Petru Groza. Părerea D-lui Maniu a fost că Guvernul Groza nu ar dura nici 48 de ore dacă sprijinul sovietic ar fi retras deoarece masa covârsitoare a poporului român se opune acestui guvern. El a spus că regimul a instituit domnia teroarei sub forma de arestări în masă din cauza propriei sale slăbiciuni. Arestările din ultimile săptămâni după Dl. Maniu ar totaliza 818 intelectuali si sute de ţărani. El a spus că aceste persoane ar fi tinute fără cercetare şi fără a fi informate de acuzaţiile aduse împotriva lor, în lagăre de concentrare si închisori în condiţiuni îngrozitoare.

<u>EVITAREA CURSEI A UNEI REVOLTE</u>

Acest corespondent care discutase asupra arestărilor cu Lucretiu Pătrăscanu, Ministru Comunist al Justiţiei, a spus dl. Maniu că guvernul sustine că arestările ar fi necesare din cauză că partidul tărănesc prin agentii săi ar agita printre ţăranii nemultumiţi pentru o răscoală armată împotriva Guvernului. Dl. Maniu a râs cu dispreţ şi a declarat că guvernul ar încerca să provoace conducerea partidului tărănesc la o răscoală, însă nu ar reuşi din cauză că partidul este prea înţelept pentru a cădea într'o cursă. Dl. Maniu a spus că pozitia americanilor si britanicilor în Grecia si Turcia este fundamental slabă. De fapt ei au abandonat România deoarece, cu satelitii sovietici din Balcani împotriva lor, anglo americanii

nei " intr'o zi ar putea fi aruncati in Mare si aceste pozitiuni chee ar fi perdute".

"Dovadă că rusii ar lua in considerare o astfel de posibilitate militară, a declarat el, este dovedită acuma din fortificarea grăbită a ţărmurilor Mării Negre aproape de Constanţa şi în Bulgaria. "

C O P I E de pe un articol din America - Ohio din 3 Iulie 1947.

00413

D. IULIU MANIU CERE RUPEREA RELATIUNILOR DIPLOMATICE CU ROMANIA

Corespondentul ziarului New York Times, d.W. H. Lawrence transsmite următoarele:

BUCUREȘTI - Dl. Iuliu Maniu a cerut urgent Statelor Unite și Angliei ca să rupă relațiunile diplomatice și economice cu România, cu scopul ca să forțeze căderea actualului guvern, - Regimul de azi, spune D.Maniu, a fost instalat ilegal cu ajutorul Uniunei Sovietice și în violare cu o serie de neînțelegeri stabilite între cele Trei Mari Puteri.

Dl.Iuliu Maniu, în vârstă de 72 ani, șeful partidului național țărănesc, a spus că partidul D-Sale a primit în ultimele alegeri 84 la sută din votul populației dar victoria i-a fost furată. Propunerea de a se rupe relațiunile economice și politice cu România a fost făcută într'un interview acordat corespondentului din România a ziarului "New York Times".

D. Maniu a afirmat că a venit momentul când Statele Unite și Anglia trebue să acționeze prompt cu toate armele economice și diplomatice care le posedă spre a opri că guvernul dominat de comuniști să introneze teroarea cu scopul de a intimida forțele opoziționiște.

Singurele proteste diplomatice, ori cât ar fi de tari, a spus Dl. Maniu, nu vor afecta acest guvern, care cu suportul trupelor sovietice ori ignorează pe ceilalți Aliați, ori răspunde impertinent la notele de protest.

MOTIVELE D-LUI MANIU

D. Maniu a spus că Statele Unite și Anglia vor fi justificate în ruperea imediată a relațiunilor economice și diplomatice cu România, pentru că "Guvernul Român nu s'a ținut de cuvânt nici măcar odată asupra promisiunilor pe care le-a semnat atunci când a primi Condițiunile celor trei Mari Puteri. El a citat Yalta, Posdam și înțelegerea din 1945 dela Moscova, care a fost acceptată de prezentul regim din România, dar care sistematic a violat această înțelegere cu ajutorul trupelor de ocupație sovietice.

O astfel de ruptură nu înseamnă răsboi, pentru că nu se reflectează asupra Guvernului Sovietic ci numai asupra guvernului prezidat de D. Petru Groza.

.//.

Convingerea Dlui Maniu e că Guvernul Groza nu va rămâne nici 48 de ore la putere dacă îi se va retrage suportul rusesc deoarece marele masse al poporului sunt opuse acestui guvern.

D. Maniu a spus că regimul actual a instituit o domnie a terorei în formă de arestări în masă pentru ca guvernul să-şi acopere propriai slăbiciune. Numrul celor arestaţi în ultimul timp se ridică la 818 intelectuali şi mute de ţărani. El a spus că aceste persoane sunt deţinute fără judecată şi fără a fi informate asupra vinelor care le-ar fi comis, cei arestaţi sunt menţinuţi în condiţiuni cribile în lagărele de concentrare şi în închisori.

EVITAND CURSA UNEI REVOLTE

Acest corespondent care a discutat despre recentele arestări cu D.Lucreţiu Pătăşcanu, ministru comunist al Justiţiei, a spus Dlui Maniu desp re cele afirmate de Dl. Pătrăşcanu, că arestările au fost necesare deoarece agenţii partidului naţional ţărănesc agită pe ţăranii nemulţumiţi ca să i-a armele în contra guvernului.

D. Iuliu Maniu a râs puternic şi a afirmat că guvernul încearcă să provoace pe fruntaşii partidului naţional ţărănesc la o revoltă, dar n'a reuşit partidul e prea înţelept ca să nu cadă într o astfel de cursă.

Dl. Maniu a spus că opoziţia americanilor şi englezilor în Grecia şi Turcia, este fundamental slabă, pentru că au abandonat România. Cu sateliţii sovietici din Balcani în contra lor, forţele anglo-americane pot să fie în ori ce zi aruncate în Mare şi aceste poziţii importante pierdute..

"Dovada că Rusia se gândeşte la o aşa posibiliate militară",- continuă Dl. Maniu - " Sunt demonstrate acumprin graba cu care se fortifică malurile Mării negre din vecinătatea Constanţei şi coasta Bulgariei.

Istoria să repetă. credem că ruperea relaţiunilor diplomatice şi economice a României cu Statele Unite şi Anglia va împinge şi mai mult ţara noastră deorigină sub influenţă Rusiei. Ori lucrul acesta ştim sigur că nu e dorit nici de Dl. Maniu nici de poporul român.-

, e destul de cuminte ca să respingă orice ideie extremistă fie să de drepta sau de stânga.

Poporul român e dornic de libertate şi are numai de câştigat de pe urma menţinerii legăturilor diplomatice şi economice cu Statele Unite. Noi ca americani de origină română în loc să dorim rupe-

.//.

rea realaţiunilor diplomatice cu România trebue să insistăm la o cât mai strânsă legătură între cele două popoare.

COPIE

după fotocopie (negativ) luată după original.

Organizaţia Naţional -Ţărănistă
Jud. TARNAVA-MARE

00416

Cenzura presei
cenzurat
Nr.7. copie vezi vol.7.f 378-381.

ROMANI şi ROMANCE,

Dacă pierdem alegerile acestea, şi nu le putem pierde decât dacă nu ne lăsăm furaţi, în mai puţin de 6 luni unii dintre noi vor fi alungaţi din ţară, alţii vor trăi in fermele obşteşti pe cari au şi inceput comuniştii se le infiinţeze în diferitele părţi ale judeţului.

Trebuie să dovedim tuturor aliaţilor noştri că nu avem decât gând prietenesc pentru toată lumea şi mai cu seamă pentru vecinii noştri, dar că pentru nimic în lume nu vrem să fim comunişti. Noi vrem să trăim fiecare în mijlocul familiilor noastre, să trăim fiecare după vrednicia noastră, stăpâni pe munca noastră, pe ogorul nostru, stăpâni în casa noastră. Iar Statul să nu ne poruncească în nici o privinţă, ci să ne păzească căci noi prin munca noastră suntem Statul.

FRAŢI ROMANI,

95% din Români impărtăşesc credinţa noastră, 95% dintre noi suntem buni români dar nu vrem să fim robii nimănui, nici măcar a Statului căci Statul suntem noi. Dacă la 19 Noembrie vom şti să ne păzim votul, vom face dovada celor trei Mari Puteri (Anglia, America şi Rusia) că suntem oameni care nu dorim alta pe lume decât LIBERTATEA.

Dacă însă ne vom mulţumi să votăm împotriva comuniştilor şi codiţelor lor (aşa zisul B.P.D.) şi nu vom şti să ne păzim votul şi urnă, chiar înfruntând orice primejdie, uneltele vândute lor ne vor fura voturile, bătându-şi astfel joc de votul şi voinţa Dvoastră. Urmarea va fi pierderea noastră ca Neam de sine stătător şi robirea pe sute de ani a tuturor românilor.

Dacă vreţi să vă apăraţi de robie ascultaţi sfatul meu care vi-l dau aci:

..//..

1.- Lupta dela 19 Noembrie este mai grea în[illegible] lupta de pe front. Pe front poţi pierde, o bătălie, dar câştigi alta, şi Neamul nu piere. Dacă pierdem bătălia de 19 Noembrie ne-am pierdut Ţară şi ne-am înmormântat libertăţile pentru sute de ani. A fi dezertor la 19 Noembrie este mult mai blestemat decât a fi dezertor chiar în război. D

Deaceia nici un român şi nici o române să nu lipsească dela vot, fie că trebuie să mergeţi chiar 2 zile şi 2 nopţi până la localul de vot. In sat să nu rămână decât, ~~numai~~ la 5 sau 6 case, un bătrân sau o bătrână, ca să păzească copii şi focul. Toată cealaltă lume să se incoloneze şi să meargă la vot, pe bătrâni transportându-i cu căruţele. Pe drum şi la secţiile de votare cântaţi Deşteaptă-te române şi Trăiască Regele Cu aceste cântece veţi băga groaza în trădători.

2.- La secţiile de votare puneţi să voteze întâi femeile, după ce le-aţi lămurit bine că suntem pe lista a 7-a pe pagina a 2-a, cu semnul .OCHIUL şi imediat după vot trimiteţi-le acasă, iar voi fraţii mei staţi la localul de vot, dacă trebue şi o zi sau 2, şi o noapte sau două, fie şi nemâncaţi, PANA CE SE PROCLAMA REZULTATUL VOTULUI ASA CUM SCRIE LA LEGE. Nu plecaţi fără proclamarea rezultatului şi copie de proces-verbal înmânată delegaţilor noştri.

<u>DE ACEASTA DEPINDE SOARTA VOASTRA</u>.

3.- Nu vă lăsaţi infricoşaţi. Observatori ai Marilor Aliaţi vor veghea asupra alegerilor. Dacă câţi-va mizerabili, trădători vor voi să vă infricoşeze, înlăturaţi-i neîntârziat.

Dacă ascultaţi sfatul meu cum aţi ascultat 20 de ani, veţi invinge, dacă nu vă înmormântaţi familiile şi toată starea Dvoastră.

Vasile V. Serdici
fost de 5 ori deputatul
jud. Târnava-Mare.

Bucuresti 19 Ianuarie 1947.-

copie după vol. 7 f 287

00418

Scumpe Domnule Brătianu,

Am primit cu bucurie şi am citit cu viu interes, preţuita Dvs. scisoare din 11 crt. Apreciez, pe deplin, sentimentul inalt de compasiune si patriotismul larg, care rezultă din rândurile Dvs.-

Sunt copleşit şi eu, de durerea intreagă pentru bietul popor românesc, care suferă de foame,- în bună parte din cauza ticăloşiei şi lipsei de pricepere a guvernanţilor ţării.-

Este adevărat că războiul şi seceta au fost lovituri crâncene pentru ţara noastră şi că o parte importantă a mizeriei de care suferim se datoreşte urmărilor acestor calamităţi. Insă mintea omenească ce este dată de Dumnezeu oamenilor, pentru a se apăra faţă deasemenea lovituri. Or, guvernul actual a fost şi este lipsit tocmai de acest dar ceresc. El nu a avut nici priceperea şi nici prevederea de a preîntâmpina şi . ameliora situaţia dezastruoasă în care ne găsim. Nesecotind repetatele noastre avertismente, el nu a situit să ia măsuri preventive de apărare faţă de spectrul ameninţător al mizeriei care se întrezărea. Dar acest guvern nu a avut nici măcar autoritatea de a apăra, cel puţin in ceasul din urmă, izvoarele şi mijloacele noastre naţionale de ~~xxxxxxxx~~ rezistenţă economică care ne-ar fi asigura eşirea din impas.-

Adânc indurerat de prespectivele tot mai sumbre care se profilează pentru zilele ce vin totuşi pus în imposibilitatea de a adera la initiativa Dvs. prin care preconizaţi că alături de guvernul actual şi cerem si noi printr'un demers comun adresat O.N.U-lui un ajutor alimentar la dispoziţia guvernului romăm.-

Socotesc anume că nu este admisibil să ne prezentăm înaintea opiniei publice mondiale alături de guvernul român care prin incalificabila sa procedare a ofensat deminitatea naţiunei române şi onoarea ţării noastre.- Acest guvern a trăfat independenţa patriei noastre şi liberatea lor şi a desouiată de cele mai insemnate valori ale sale.- Acest guvern nu şi-a respectat promisiunile solemne făcute marilor naţiuni aliate.- El a nesocotit in mod sfidător drepturile si libertăţile poporului român.-

Noi nu putem să ne prezentăm, faţă e acest guvern,- în faţa lumi şi in special în faţa O.N.U.-ului şi a opiniei publice americane de către cea mai categorică adversitate şi nu putem cere decât înlăturarea lui neîntârziată.-

A cere O.N.U-lui să încredinţeze guvernului actual valorii importante şi să-l investească cu repartizarea lor, pentru

./.

salvarea poporului românesc din mizeria in care se găsește ar însemna să ne facem ridicoli în fața lumii, prin stridenta noastră contrazicere.

Ridicolul acestei situațiuni nu ar putea fi inlăturat decât in cazul când noi am primi dela conducerea O.N.U.-ului sau din partea guvernului american, o sugestie oficială, cu arătarea prespectivelor pe care le-ar avea demersul nostru. Dar și în acest caz ar trebuii să avem, mai presus de toate certitudinea că ajutorul alimentar destinat țării noastre, ar rămâne în țară și că ar fi distribuit corect fără influențe de ordin politic.-

Eu socotesc că nu pot lega speranță că o cerere a noastră, așa cum Dvoastră o preconizați ar putea fi ascultată și satisfăcută.-

Dar chiar admițând chiar oarecare sorți de izbândă, socotesc că alimentele care ne-ar fi destinate, nu ar ajunge pe pământ românesc, și ar fi îndreptate spre alte meleaguri, ceace nu ar profita poporul român înfometat.-

Eu cred că cererea pe care am reușit să o câștigăm pe lângă marile puteri occidentale, nu trebuie să o cheltuim în prilejuri neavenite și mai cuseamă lispte de prespectiva succesului, ci să o păstrăm întreagă, pentru ziua când vom fi si noi răspunzători pentru situația țării și vom avea posibilitatea de a controla mijloace de ajutorarea efective ale poporului nostru nenorocit.- Căci noi nu putem acoperi cu răspunderea noastră morală o acțiune lipsă de prespectiva elementară ale reuștei, care se va solda, în mos sigur, cu mari nemulțumiri în țară și cu o compromitere certă în străinătate.-

Dealtfel însuși guvernul este ostil unei intervenții de această natură, din partea noastră. Fostul reprezentant al partidului nostru în guvern, D. Dr. EMIL HATIEGANU, care a avut ocazia de a-l vedea pe dl. PETRE GROZA mi-a comunicat, prin Dl. CORNELIU COPOSU, că primul ministru protestează unei eventuale intervenții a opoziției, în chestiunea aprovizionării țării cu alimente și în acelaș timp afirmă categoric că guvernul pe care îl prezidează, va realiza ajutor dela O.N.U și ~~xx~~ dela guvernul american, fără nici-o intervenție a noastră, de care guvernul nu are nevoie.-

In asemea imprejurării, deși eu cu toată inima sunt dispus să folosesc toate mijloacele ce-mi stau la dispoziție, pentru a alina, pe cale directă sau indirectă suferințele poporului român, totuși nu pot să avizez la mijloace, care ar face discutabilă seriozitatea argumentelor noastre din trecut și prezent, precum și nece-

./ /.

sitatea inexorabilă a indepărtării lui din fruntea țării atât în interesul echilibrului internațional și a reîntronării libertăților publice în țară,- cât mai cuseamă interesul salvării neamului nostru din ghiarele foametei si mizeriei crunte care s'a abătut către țara românească.-

Câtă vreme este tolerat acest guvern in fruntea țării orice incercare de ameliorare a situației deplorabile a neamului nostru greu incercat,mi se pare cu totul iluzorie.- Actiunea de salvarea a poporului român nu poate fi si nu trebuie să fie lăsată pe mâna acestui guvern.-

Vă rog stimate domnule BRATIANU să primiti incredintarea inaltei mele consideratiuni.-

C O P I E

Găsi

Bucureşti 11 Ianuarie 1947.

00421

SCUMPE DOMNULE MANIU,

Neputându-vă vedea din cauza greutăţilor comunicaţiilor ţin pe calea aceasta să vă arăt cât de adânc sunt ingrijit şi indurerat de ştirile care ne vin atât din Moldova cât şi din alte părţi ale ţării de dezastrul foametei şi pierderea zilnică a unui număr din ce în ce mai mare de vieţi omeneşti.-

Am crezut că în asemenea momente partidele care au lucrat şi lucrează întotdeauna pentru binele obştesc nu pot rămâne în inacţiune într'o chestiune care preocupă astăzi toată resuflarea românească şi atinge poate însăşi fiinţa ei, stârnind în acelaş timp un tot mai mare răsunet peste graniţa.

De aceia cred că apelul către O-N-U al cărui concept v'a fost comunicat prin prietenii Dvs. este nu numai imperios necesar, dar cere să fie trimis cât mai grabnic.

El reprezintă un act de umanitate pe care ţara îl aşteaptă şi îl cere dela acei în cari şi-a pus nedăjdea, indiferent de vicisitudinele luptelor politice oricât de insemnate şi de grave ar fi ele.-

Imi pare rău că distanţa care ne desparte ne-a pus in impiedecare să luăm impreună hotărârea, ca întotdeauna când mari interese ale ţării erau in joc şi ne-au găsit la olaltă. Dorinţa mea sinceră este ca şi de rândul acesta, acţiunea partidelor noastre să fie concomitentă prin semnatura preşedinţilor partidelor democratice.-

De aceea reînoesc întreaga mea stăruinţa pe lângă Dvs. ca să fim alături in acest demers pe care împrejurările nu ne mai îngăduie să-l intârziem.

Primiţi vă rog scumpe Domnule Maniu încredinţarea celor mai alese şi prieteneşti sentimente impreună cu cele mai bune urări de sănătate de la al Dvs. devotat.-

ss. C.I.Brătianu.

copie vezi vol. 7. f 287.

Bucuresti 19 Ianuarie 1947.-

00422

Scumpe Domnule Brătianu,

Am primit cu bucurie și am citit cu viu interes, prețuita Dvs. scisoare din 11 crt. Apreciez, pe deplin, sentimentul inalt de compasiune si patriotismul larg, care rezultă din rândurile Dvs.-

Sunt copleșit și eu, de durerea intreagă pentri bietul popor romănesc, care suferă de foame,- în bună parte din cauza ticăloșiei și lipsei de pricepere a guvernanților țării.-

Este adevărat că războiul și seceta au fost lovituri crâncene pentru țara noastră și că o parte importantă a mizeriei de care suferim se datorește urmărilor acestor calamități. Insă mintea omenească ce este dată de Dumnezeu oamenilor, pentru a se apăra față deasemenea lovituri. Or, guvernul actual a fost și este lipsit tocmai de acest dar ceresc. El nu a avut nici priceperea și nici prevederea de a preintâmpina și ameliora situația dezastruoasă în care ne găsim. Nesocotind repetatele noastre avertismente, el nu a situit să ia măsuri preventive de apărare față de spectrul amenințător al mizeriei care se întrezărea. Dar acest guvern nu a avut nici măcar autoritatea de a apăra, cel puțin in ceasul din urmă, izvoarele și mijloacele noastre naționale de rezistență economică care ne-ar fi asigura eșirea din impas.-

Adânc indurerat de prespectivele tot mai sumbre care se profilează pentru zilele ce vin totuși pus în imposibilitatea de a adera la initiativa Dvs. prin care preconizați că alături de guvernul actual și cerem si noi printr'un demers comun adresat O.N.U-lui un ajutor alimentar la dispoziția guvernului romăm.-

Socotesc, anume că nu este admisibil să ne prezentăm înaintea opiniei publice mondiale alături de guvernul român care prin încalificabila sa procedare a ofensat deminitatea națiunei române și onoarea țării noastre.- Acest guvern a trăfat independența patriei noastre și liberatea lor și a desouiată de cele mai insemnate valori ale sale.- Acest guvern nu și-a respectat promisiunile solemne făcute marilor națiuni aliate.- El a nesocotit in mod sfidător drepturile si libertățile poporului român.-

Noi nu putem să ne prezentăm, față e acest guvern,- în fața lumi și in special în fața O.N.U.-ului și a opiniei publice americane de către cea mai categorică adversitate și nu putem cere decât înlăturarea lui neîntârziată.-

A cere O.N.U-lui să încredințeze guvernului actual valorii importante si să-l investească cu repartizarea lor, pentru

./.

salvarea poporului romănesc din mizeria in care se găşeşte,ar însemna să ne facem ridicoli în faţa lumii,prin stridenta noastră contrazicere.

Ridicolul acestei situaţiuni nu ar putea fi inlăturat decât in cazul când noi am primi dela conducerea O.N.U.-ului sau din partea guvernului american,o sugestie oficială, cu arătarea prespectivelor pe care le-ar avea demersul nostru. Dar şi în acest caz ar trebuii să avem,mai presus de toate certitudinea că ajutorul alimentar destinat ţării noastre,ar rămâne în ţară şi că ar fi distribuit corect fără influenţe de ordin politic.-

Eu socotesc că nu pot lega speranţă că o cerere a noastră,aşa cum Dvoastră o preconizaţi ar putea fi ascultată şi satisfăcută.-

Dar chiar admiţând chiar oarecare sorţi de izbândă, socotesc că alimentele care ne-ar fi destinate,nu ar ajunge pe pământ românesc,şi ar fi îndreptate spre alte meleaguri,ceace nu ar profita poporul român înfometat.-

Eu cred că cererea pe care am reuşit să o câştigăm pe lângă marile puteri occidentale,nu trebuie să o cheltuim în prilejuri neăvenite şi mai cuseamă lipsite de prespectiva succesului., ci să o păstrăm întreagă,pentru ziua când vom fi şi noi răspunzători pentru situaţia ţării şi vom avea posibilitatea de a controla mijloace de ajutorarea efective ale poporului nostru nenorocit.- Căci noi nu putem acoperi cu răspunderea noastră morală o acţiune lipsă de prespectiva elementară ale reuştei,care se va solda,în mos sigur,cu mari nemulţumiri în ţară şi cu o compromitere certă în străinătate.-

Dealtfel însuşi guvernul este ostil unei intervenţii de această natură,din partea noastră.Fostul reprezentant al partidului nostru în guvern, D. Dr. EMIL HAŢIEGANU,care a avut ocazia de a-l vedea pe dl. PETRE GROZA mi-a comunicat,prin Dl. CORNELIU COPOSU,că primul ministru protestează unei eventuale intervenţii a opoziţiei,în chestiunea aprovizionării ţării cu alimente şi în acelaş timp afirmă categoric că guvernul pe care îl prezidează, va realiza ajutor dela O.N.U şi ~~xx~~ dela guvernul american, fără nici-o intervenţie a noastră, de care guvernul nu are nevoie.-

In asemea imprejurării,deşi eu cu toată inima sunt dispus să folosesc toate mijloacele ce-mi stau la dispoziţie,pentru a alina,pe cale directă sau indirectă suferinţele poporului român, totuşi nu pot să avizez la mijloace,care ar face discutabilă seriozitatea argumentelor noastre din trecut şi prezent,precum şi nece-

./.

sitatea inexorabilă a indepărtării lui din fruntea ţării atât în interesul echilibrului internaţional şi a reîntronării libertăţilor publice în ţară,- cât mai ouseamă interesul salvării neamului nostru din ghiarele foametei si mizeriei crunte care s'a abătut către ţara românească.-

Câtă vreme este tolerat acest guvern in fruntea ţării orice incercare de amelioare a situaţiei deplorabile a neamului nostru greu incercat,mi se pare cu totul iluzorie.- Actiunea de salvarea a poporului român nu poate fi si nu trebuie să fie lăsată pe mâna acestui guvern.-

Văr go stimate domnule BRATIANU să primiti incredintarea inaltei mele consideratiuni.-

COPIE

Bucuresti 19 Ianuarie 1947

vezi vol. 7. f 287

00425

Scumpe Domnule Brătianu,

Am primit cu bucurie si am citit cu viu interes pretuita Dvs, scrisoare din 11 crt. apreciez pe deplin, sentimentul înalt de compasiune şi patriotismul larg care rezultă din rândurile Dvoastră.-

Sunt copleşit şi eu, de durerea întreagă pentru bietul popor românesc, care suferă de foame, în bună parte din cauza ticăloşiei şi lipsei de pricepere a guvernanţilor ţării.

Este adevărat că războiul si seceta au fost lovituri crâncene pentru ţara noastră şi că o parte importantă a mizeriei de care suferim se datoreste urmărilor acestor calamnităţi. Insă mintea omenească este dată de Dumnezeu oamenilor, pentru a se apăra faţă de asemenea lovituri. Ori, guvernul actual a fost şi este lipsit tocmai de acest dar Ceresc. El nu a avut nici priceperea şi nici prevederea de a preintâmpina şi a ameliora situaţia dezastruoasă în care ne găsim. Ne-socotind repetatele noastre advertismente, el nu a ştiu să ia măsuri preventive de apărare faţă de spectrul ameninţător al mizeriei care se întrezărea. Dar acest guvern nu a avut nici măcar autoritatea de a apăra, cel puţin în ceasul din urmă izvoarele şi mijloacele noastre naţionale de rezistenţă economică, care ne-ar fi asigurat ieşire din impas.

Adânc îndurerat de perspectivele tot mai sumbre, care se profilează pentru zilele ce vin, totuşi, pus în posibilitatea de a adera la iniţiativa Dvs., prin care preconizaţi ca alături de guvernul actual, să cerem şi noi, printr'un demers comun adresat O.N.U.-ului, un ajutor alimentar la dispoziţia Guvernului Român.-

Socotesc anume că asta nu este admisibil să ne prezentăm înaintea opiniei publice Mondiale, alături de Guvernul Român, care prin incalificabila sa procedare a ofensat demnitatea Naţiunei Române şi onoarea ţării noastre. Acest guvern a trădat independenţa Patriei noastre şi libertatea ei şi a despuiat-o de cele mai însemnate valori ale sale. Acest guvern nu şi-a respectat promisiunile solemne, făcute Marilor Naţiuni Aliate. El a nesocotit în mod sfidător drepturile si libertăţile poporului român.

./.

Noi nu putem să ne prezentăm,față de acest guvern,in fața lumii si in special in fața O.N.U.-ului și a opiniei publice americane,decât in cea mai categorică adversitate si nu puteam cere decât inlăturarea lui neintârziată.-

A cere O.N.U.-ului să incredințeze Guvernului actual valori importante și să-l învestească cu repartizarea lor,pentru salvarea poporului românesc din mizeria in care se găsește,ar însemna să ne facem ridicoli în fața lumii,prin stridenta noastră contrazicere.

Ridicolul acestei situațiuni nu ar putea fi inlăturat decât în cazul când noi am primi dela conducerea O.N.U.-ului,sau din partea guvernului american,o sugestie oficială,cu arătarea perspectivelor pe care le-ar avea demersul nostru.Dar și în acest caz ar trebui să avem mai presus de toate certitudinea că ajutorul alimentar destinat țării noastre,ar rămâne în țară și că ar fi distribuit corect,fără influențe de ordin politic.

Eu socotesc că nu pot lega speranța ca o cerere a noastră, așa cum Domnia Voastră o preconizati ar putea fi ascultată si satisfăcută.

Dar chiar admițând oarecare sorți de izbândă,socotesc că alimentele care mi-ar fi destinate,nu ar ajunge pe pământ românesc ci ar fi indreptate spre alte meleaguri,ceiace nu ar profita poporului român infometat.

Eu cred că pecetea pe care am reușit să ne o câștigăm pe lângă Marile Puteri Occidentale,nu trebue să o cheltuim din prilejuri neavenite și mai cu seamă lipsite de perspectiva succesului, ci să o păstrăm intreagă,pentru ziua când vom fi noi răspunzători pentru situația țării și vom avea posibilitatea de a controla mijloacele de ajutorare efectivă ale poporului nostru nenorocit.Căci noi nu putem acoperi cu răspunderea noastră morală o actiune lipsită de perspectiva elementară a reușitei,care se va solda,în mod sigur,cu mari nemulțumiri in țară si cu o compromitere certă in străinătate.-

Dealtfel,însuși guvernul este ostil prin intervenții de aceasta natură din partea noastră.Fostul reprezentant al partidului nostru in guvern Dl.Dr.Emil Hateganu,care a avut ocazia de xxxx a-l vedea pe Dl.Petre Groza,mi-a comunicat,prin Dl.Corneliu Coposu,că Primul Ministru protestează împotriva unei xxxxxxxxxx eventuale intervenții a opoziției,în chestiunea aprovizionării țării cu ali-

./.

mente şi in acelaşi timp afirma categoric,că guvernul pe care-l pretidează, va realiza ajutor dela O.N.U.şi dela Guvernul american,fără nici o interventie a noastră,de care guvernul nu are nevoie.-

In asemenea inprejurări,deşi eu cu toată inima sunt dispus să folosesc toate mijloacele ce imi stau la dispoziţie,pentru a alina,pe cale directă sau indirectă suferintele poporului român,totuşi nu pot să aderez la mijloace,care ar face discutabilă seriozitatea argumentărilor noastre din trecut si prezent, precum şi necesitatea inexorabilă a îndepărtării lui din fruntea ţării,atât în interesul echilibrului internaţional şi a reintronării libertăţilor publice în ţară,cât mai cu seamă în interesul salvării neamului nostru din ghiarăle foametei si mizeriei crunte,care s'a abătut peste ţara Românească.

Câtă vreme este tolerat acest guvern în fruntea ţării orice x încercare de amiliolare a situaţiei deplorabile a neamului nostru greu încercat,mi se pare cu totul iluzorie.Actiunea de salvare a poporului român nu poate si nu trebue să fie lăsată pe mâna acestui guvern.

Vă rog,Stimate Domnule Brătianu să primiţi încredinţarea înaltei mele consideraţiuni.

COPIE

Bucuresti 19 Ianuarie 1947

vezi vol.7.f.287

00427

Scumpe Domnule Brătianu,

Am primit cu bucurie si am citit cu viu interes pretuita Dvs,scrisoare din 11 crt.apreciez pe deplin,sentimentul înalt de compasiune şi patriotismul larg care rezultă din rândurile Dvoastră.-

Sunt copleşit şi eu,de durerea întreagă pentru bietul popor românesc,care suferă de foame,în bună parte din cauza ticăloşiei şi lipsei de pricepere a guvernanţilor ţării.

Este adevărat că războiul si seceta au fost lovituri crâncene pentru ţara noastră şi că o parte importantă a mizeriei de care suferim se datoreste urmărilor acestor calamnităţi.Insă mintea omenească este dată de Dumnezeu oamenilor,pentru a se apăra faţă de asemenea lovituri.Ori,guvernul actual a fost şi este lipsit tocmai de acest dar Ceresc. El nu a avut nici priceperea şi nici prevederea de a preintâmpina şi a meliora situaţia dezastruoasă în care ne găsim.Ne-socotind repetatele noastre advertismente,el nu a ştiu să ia măsuri preventive de apărare faţă de spectrul ameninţător al mizeriei care se întrezărea.Dar acest guvern nu a avut nici măcar autoritatea de a apăra,cel puţin în ceasul din urmă izvoarele şi mijloacele noastre naţionale de rezistenţă economică,care ne-ar fi asigurat eşire din impas.

Adânc îndurerat de perspectivele tot mai sumbre,care se profilează pentru zilele ce vin,totuşi,puse in posibilitatea de a adera la iniţiativa Dvs.,prin care preconizaţi ca alături de guvernul actual,să cerem şi noi,printr'un demers comun adresat O.N.U.-ului,un ajutor alimentar la dispoziţia Guvernului Român.-

Socotesc anume că asta nu este admisibil să ne prezentăm înaintea opiniei publice Mondiale,alături de Guvernul Român,care prin incalificabila sa procedare a ofensat demnitatea Natiunei Române şi onoarea ţării noastre.Acest guvern a trădat independenţa Patriei noastre şi libertatea ei şi a despuiat-o de cele mai însemnate valori ale sale.Acest guvern nu şi-a respectat promisiunile solemne,făcute Marilor Naţiuni Aliate.El a nesocotit în mod sfidător drepturile si libertăţile poporului român.

.//.

Noi nu putem să ne prezentăm, față de acest guvern, in fața lumii si in special in fața O.N.U.-ului şi a opiniei publice americane, decât in cea mai categorică adversitate si nu puteam cere decât inlăturarea lui neintârziată.-

A cere O.N.U.-ului să incredinţeze Guvernului actual valori importante şi să-l învestească cu repartizarea lor, pentru salvarea poporului românesc din mizeria in care se găseşte, ar însemna să ne facem ridicoli în fața lumii, prin stridenta noastră contrazicere.

Ridicolul acestei situaţiuni nu ar putea fi inlăturat decât în cazul când noi am primi dela conducerea O.N.U.-ului, sau din partea guvernului american, o sugestie oficială, cu arătarea perspectivelor pe care le-ar avea demersul nostru. Dar şi în acest caz ar trebui să avem mai presus de toate certitudinea că ajutorul alimentar destinat ţării noastre, ar rămâne în ţară şi că ar fi distribuit corect, fără influenţe de ordin politic.

Eu socotesc că nu pot lega speranţa ca o cerere a noastră, aşa cum Domnia Voastră o preconizati ar putea fi ascultată si satisfăcută.

Dar chiar admiţând oarecare sorţi de izbândă, socotesc că alimentele care mi-ar fi destinate, nu ar ajunge pe pământ românesc ci ar fi indreptate spre alte meleaguri, ceiace nu ar profita poporului român infometat.

Eu cred că pecetea pe care am reuşit să ne o câştigăm pe lângă Marile Puteri Occidentale, nu trebue să o cheltuim din prilejuri neavenite si mai cu seamă lipsite de perspectiva succesului, ci că o păstrăm intreagă, pentru ziua când vom fi noi răspunzători pentru situaţia ţării şi vom avea posibilitatea de a controla mijloacele de ajutorare efectivă ale poporului nostru nenorocit. Căci noi nu putem acoperi cu răspunderea noastră morală o actiune lipsită de perspectiva elementară a reuşitei, care se va solda, în mod sigur, cu mari nemultumiri in ţară si cu o compromitere certă in străinătate.-

Dealtfel, însuşi guvernul este ostil prin intervenţii de aceasta natură din partea noastră. Fostul reprezentant al partidului nostru in guvern Dl.Dr.Emil Hateganu, care a avut ocazia de xxxx a-l vedea pe Dl.Petre Groza, mi-a comunicat, prin Dl.Corneliu Coposu, că Primul Ministru protestează împotriva ~~unei interventii~~ eventuale interventii a opozitiei, în chestiunea aprovizionării ţării cu ali-

.//.

mente şi în acelaşi timp afirma categoric, că guvernul pe care-l pretiđează, va realiza ajutor dela O.N.U. şi dela Guvernul american, fără nici o intervenție a noastră, de care guvernul nu are nevoie.-

In asemenea inprejurări, deşi eu cu toată inima sunt dispus să folosesc toate mijloacele ce îmi stau la dispoziție, pentru a alina, pe cale directă sau indirectă suferințele poporului român, totuşi nu pot să adizez la mijloace, care ar face discutabilă seriozitatea argumentărilor noastre din trecut şi prezent, precum şi necesitatea inexorabilă a îndepărtării lui din fruntea țării, atât în interesul echilibrului internațional şi a reintronării libertăților publice în țară, cât mai cu seamă în interesul salvării neamului nostru din ghiarăle foametei şi mizeriei crunte, care s'a abătut peste țara Românească.

Câtă vreme este tolerat acest guvern în fruntea țării orice x încercare de ameliorare a situației deplorabile a neamului nostru greu încercat, mi se pare cu totul iluzorie. Actiunea de salvare a poporului român nu poate şi nu trebue să fie lăsată pe mâna acestui guvern.

Vă rog, Stimate Domnule Brătianu să primiți încredințarea înaltei mele considerațiuni.

copie vezi Vol. 7. f 316-319

00430

R O M A N I,

Tara traeşte zile hotărâtoare, pentru viitorul ei. Ea a fost chemată să se rostească, prin vot, asupra destinelor ei.

In aşteptarea zilei in care ţara îşi va spune cuvântul, Guvernul înteţeşte tot mai mult fărădelegile , prin care urmăreşte falsificarea voinţei poporului român. Dar, numai prin libera manifestare a acestei voinţei poporul român işi poate regăsi o viaţă politică normală şi poate să aşeze cu cinste, Romăania, la locul ce i se cuvine, in rândul Naţiunilor Unite.

De strajă a libertăţilor publice şi a intereselor permanente ale Neamului stau insă partidele Naţional-Liberal, Naţional-Tărănesc şi Social-Democrat-Independent, care in deceniul din urmă au purtat impreună lupta impotriva dictaturilor succesive şi care impreună au pregătit şi infăptuit, sub înalta oblăduire a M.S.Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apăra şi mâine, prin toate mijloacele şi, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile ţării şi ale cetăţenilor ei, impotriva tuturor fărădelegilor. Impotriva tuturor violenţelor.

Pentru apărarea drepturilor şi libertaţilor noastre aceste trei partide democratice s'au legat impreună să zădărnicească fraudele oriunde s'ar produce şi agresiunile ori impotriva cui ar fi ele deslănţuite. Ele s'au legat, de asemenea, să arate opiniei publice de pretutindeni - aşa cum au făcut-o şi până acum - toate actele de nesocotire a libertăţilor cetăţeneşti, toate ilegalităţile şi violenţele, prin care guvernul vrea să impiedece ţara aşi spune liber cuvântul, toate incălcările dispoziţiunilor noastre, constituţionale şi a principiilor acordului dela Moscova dintre Marii noştri Aliaţi, pe care guvernul şi-a luat solemn obligaţiunea de a le respecta.

ROMANI SI ROMANCE,

Increzători in drepturile voastre şi in puterile partidelor noastre, care vor şti să apere libertăţile cetăţeneşti, mergeţi cu toată hotărârea la vot, pentru a afirma conştiinţa şi voinţa ţării.

Nu vă lasaţi infricoşaţi, nu luaţi seama nici la ademeniri nici la ameninţări; partidele noastre veghează asupra libertăţii scrutinului. Toţi cei insufleţiţi de dragoste de ţară trebuie să-şi facă deplin datoria atunci când are in mână votul, care hotărâşte soarta viitorului.

Cu răspunderea pe care o avem şi sprijiniţi pe marile forţe ale partidelor noastre ne legam să apăram liberul exerciţiu al drepturilor cetăţeneşti.

ROMANI,

Nu este vorba acum de o inţelegere electorală obişnuită, cu caracter de partid.

Peste deosebirile ideologice, care despart partidele noastre şi pe care inţelegem să le respectăm,

Partidul Naţional Liberal candidând in alegeri cu semnul electoral L

Partidul Naţional-Tăranesc candidând in alegeri cu semnul electoral ochiul

./.

Partidul Social-Democrat-Independent candidând in alegeri separat cu semnul electoral fântâna cu cumpănă

Opoziţia Naţională s'a pus in slujba unui interes mai inalt.

Ea apără demnitatea neamului românesc şi independenţa ţării.

Parlamentul care se va alege mâine, va aşeza destinele de viitor ale Patriei.

Sunteţi chemaţi să vă spuneţi cuvântul.

Prin hotărârea voastră, poporul işi va pregăti un viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică şi economică, in care se află astăzi, spre o viaţă fericită şi liberă.

Ţara aşteaptă dela patriotismul vostru, libertatea şi mântuirea ei!

Preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc

ss. Iuliu Maniu

Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent

ss. C. Titel-Petrescu

Preşedintele Partidului Naţional-Liberal

ss. C. I. C. Brătianu

00432

ROMANI,

Tara trăeşte zile hotărâtoare, pentru viitorul ei. Ea a fost chemată să se rostească, prin vot, asupra destinelor ei.

In aşteptarea zilei in care ţara îşi va spune cuvântul, Guvernul înteţeşte tot mai mult fărădelegile, prin care urmăreşte falşificarea voinţei poporului român. Dar, numai prin libera manifestare a acestei voinţe poporul român işi poate regăsi o viaţă politică normală şi poate să aşeze cu cinste, Romăania, la locul ce i se cuvine, in rândul Naţiunilor Unite.

De strajă a libertăţilor publice şi a intereselor permanente ale Neamului stau insă partidele Naţional-Liberal, Naţional-Tărănesc şi Social-Democrat-Independent, care in deceniul din urmă au purtat impreună lupta impotriva dictaturilor succesive şi care impreună au pregătit şi infăptuit, sub înalta oblăduire a M.S.Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apăra şi mâine, prin toate mijloacele şi, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile ţării şi ale cetăţenilor ei, impotriva tuturor fărădelegilor. Impotriva tuturor violenţelor.

Pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor noastre aceste trei partide democratice s'au legat impreună să zădărnicească fraudele oriunde s'ar produce şi agresiunile ori impotriva cui ar fi ele deslănţuite. Ele s'au legat, de asemenea, să arate opiniei publice de pretutindeni - aşa cum au făcut-o şi până acum - toate actele de nesocotire a libertăţilor cetăţeneşti, toate ilegalităţile şi violenţele, prin care guvernul vrea să impiedece ţara aşi spune liber cuvântul, toate incălcările dispoziţiunilor noastre, constituţionale şi a principiilor acordului dela Moscova dintre Marii noştri Aliaţi, pe care guvernul şi-a luat solemn obligaţiunea de a le respecta.

ROMANI SI ROMANCE,

Increzători in drepturile voastre şi in puterile partidelor noastre, care vor şti să apere libertăţile cetăţeneşti, mergeţi cu toată hotărârea la vot, pentru a afirma conştiinţa şi voinţa ţării.

Nu vă lasaţi infricoşaţi, nu luaţi seama nici la ademeniri nici la ameninţări; partidele noastre veghează asupra libertăţii scrutinului. Toţi cei insufleţiţi de dragoste de ţară trebuie să-şi facă deplin datoria atunci când are in mână votul, care hotărăşte soarta viitorului.

Cu răspunderea pe care o avem şi sprijiniţi pe marile forţe ale partidelor noastre ne legăm să apăram liberul exerciţiu al drepturilor cetăţeneşti.

ROMANI,

Nu este vorba acum de o inţelegere electorală obişnuită, cu caracter de partid.

Peste deosebirile ideologice, care despart partidele noastre şi pe care inţelegem să le respectăm,

Partidul Naţional Liberal candidând in alegeri cu semnul electoral L

Partidul Naţional-Tărănesc candidând in alegeri cu semnul electoral ochiul

./.

Partidul Social-Democrat-Independent candidând in alegeri separat cu semnul electoral fântâna cu cumpănă

Opoziţia Naţională s'a pus in slujba unui interes mai inalt.

Ea apără demnitatea neamului românesc şi independenţa ţării.

Parlamentul care se va alege mâine, va aşeza destinele de viitor ale Patriei.

Sunteţi chemaţi să vă spuneţi cuvântul.

Prin hotărârea voastră, poporul işi va pregăti un viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică şi economică, in care se află astăzi, spre o viaţă fericită şi liberă.

Tara aşteaptă dela patriotismul vostru, libertatea şi mântuirea ei!

Preşedintele Partidului Naţional Tărănesc	Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional-Liberal
ss. Iuliu Maniu	ss. C. Titel-Petrescu	ss. C. I. C. Brătianu

00434

R O M A N I,

Tara trăeşte zile hotărâtoare, pentru viitorul ei. Ea a fost che mată să se rostească, prin vot, asupra destinelor ei.

In aşteptarea zilei in care ţara îşi va spune cuvântul, Guvernul înteţeşte tot mai mult fărădelegile , prin care urmăreşte falşificarea voinţei poporului român. Dar, numai prin libera manifestare a acestei voinţei poporul român îşi poate regăsi o viaţă politică normală şi poate să aşeze cu cinste, Romăania, la locul ce i se cuvine, in rândul Naţiunilor Unite.

De strajă a libertăţilor publice şi a intereselor permanente ale Neamului stau insă partidele Naţional-Liberal, Naţional-Tărănesc şi Social-Democrat-Independent, care in deceniul din urmă au purtat impreună lupta impotriva dictaturilor succesive şi care impreună au pregătit şi infăptuit, sub înalta oblăduire a M.S. Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apăra şi mâine, prin toate mijloacele şi, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile ţării şi ale cetăţenilor ei, impotriva tuturor fărădelegilor. Impotriva tuturor violenţelor.

Pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor noastre aceste trei partide democratice s'au legat impreună să zădărnicească fraudele oriunde s'ar produce şi agresiunile ori impotriva cui ar fi ele deslănţuite. Ele s'au legat, de asemenea, să arate opiniei publice de pretutindeni - aşa cum au facut-o şi până acum - toate actele de nesocotire a libertăţilor cetăţeneşti, toate ilegalităţile şi violenţele, prin care guvernul vrea să impiedece ţara aşi spune liber cuvântul, toate incălcările dispoziţiunilor noastre, constituţionale şi a principiilor acordului dela Moscova dintre Marii noştri Aliaţi, pe care guvernul şi-a luat solemn obligaţiunea de a le respecta.

ROMANI SI ROMANCE,

Increzători in drepturile voastre şi in puterile partidelor noastre, care vor şti să apere libertăţile cetăţeneşti, mergeţi cu toată hotărârea la vot, pentru a afirma conştiinţa şi voinţa ţării.

Nu vă lăsaţi infricoşaţi, nu luaţi seama nici la ademeniri nici la ameninţări; partidele noastre veghează asupra libertăţii scrutinului. Toţi cei insufleţiţi de dragoste de ţară trebuie să-şi facă deplin datoria atunci când are in mână votul, care hotărăşte soarta viitorului.

Cu răspunderea pe care o avem şi sprijiniţi pe marile forţe ale partidelor noastre ne legăm să apărăm liberul exerciţiu al drepturilor cetăţeneşti.

ROMANI,

Nu este vorba acum de o inţelegere electorală obişnuită, cu caracter de partid.

Peste deosebirile ideologice, care despart partidele noastre şi pe care inţelegem să le respectăm,

Partidul Naţional Liberal candidând in alegeri cu semnul electoral L

Partidul Naţional-Tărănesc candidând in alegeri cu semnul electoral ochiul

./.

Partidul Social-Democrat-Independent candidând in alegeri separat cu semnul electoral fântâna cu cumpănă

Opoziţia Naţională s'a pus in slujba unui interes mai inalt.

Ea apără demnitatea neamului românesc şi independenţa ţării.

Parlamentul care se va alege mâine, va aşeza destinele de viitor ale Patriei.

Sunteţi chemaţi să vă spuneţi cuvântul.

Prin hotărârea voastră, poporul işi va pregăti un viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică şi economică, in care se află astăzi, spre o viaţă fericită şi liberă.

Ţara aşteaptă dela patriotismul vostru, libertatea şi mântuirea ei!

Preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc	Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional-Liberal
ss. Iuliu Maniu	ss. C. Titel-Petrescu	ss. C. I. C. Brătianu

R O M A N I,

Ţara trăeşte zile hotărâtoare, pentru viitorul ei. Ea a fost chemată să se rostească,prin vot,asupra destinelor ei.

In aşteptarea zilei in care ţara îşi va spune cuvântul, Guvernul înteţeşte tot mai mult fărădelegile , prin care urmăreşte falsificarea voinţei poporului român. Dar, numai prin libera manifestare a acestei voinţe, poporul român işi poate regăsi o viaţă politică normală şi poate să aşeze cu cinste, România, la locul ce i se cuvine, in rândul Naţiunilor Unite.

De strajă a libertăţilor publice şi a intereselor permanente ale Neamului stau insă partidele Naţional-Liberal, Naţional-Ţărănesc şi Social-Democrat-Independent, care in deceniul din urmă au purtat impreună lupta impotriva dictaturilor succesive şi care impreună au pregătit şi infăptuit, sub înalta oblăduire a M.S.Regelui Mihai I - actul istoric dela 23 August 1944. Ele vor apăra şi mâine, prin toate mijloacele şi, la nevoie, prin toate jertfele, drepturile ţării şi ale cetăţenilor ei, impotriva tuturor fărădelegilor. Impotriva tuturor violenţelor.

Pentru apărarea drepturilor şi libertaţilor noastre aceste trei partide democratice s'au legat impreună să zădărnicească fraudele oriunde s'ar produce şi agresiunile ori impotriva cui ar fi ele deslănţuite. Ele s'au legat, de asemenea, să arate opiniei publice de pretutindeni - aşa cum au facut-o şi până acum - toate actele de nesocotire a libertaţilor cetăţeneşti, toate ilegalităţile şi violenţele, prin care guvernul vrea să impiedece ţara aşi spune liber cuvântul, toate incălcările dispoziţiunilor noastre, constituţionale şi a principiilor acordului dela Moscova dintre Marii noştri Aliaţi, pe care guvernul şi-a luat solemn obligaţiunea de a le respecta.

ROMANI ŞI ROMANCE,

Increzători in drepturile voastre şi in puterile partidelor noastre, care vor şti să apere libertăţile cetăţeneşti, mergeţi cu toată hotărârea la vot, pentru a afirma conştiinţa şi voinţa ţării.

Nu vă lasaţi infricoşaţi, nu luaţi seama nici la ademeniri nici la ameninţari; partidele noastre veghează asupra libertăţii scrutinului. Toţi cei insufleţiţi de dragoste de ţară trebuie să-şi facă deplin datoria atunci când are in mână votul, care hotărăşte soarta viitorului.

Cu răspunderea pe care o avem şi sprijiniţi pe marile forţe ale partidelor noastre ne legam să apărăm liberul exerciţiu al drepturilor cetăţeneşti.

ROMANI,

Nu este vorba acum de o inţelegere electorală obişnuită, cu caracter de partid.

Peste deosebirile ideologice, care despart partidele noastre şi pe care inţelegem să le respectăm,

Partidul Naţional Liberal candidând in alegeri cu semnul electoral L

Partidul Naţional-Ţărănesc candidând in alegeri cu semnul electoral ochiul

./.

Partidul Social-Democrat-Independent candidând in alegeri separat cu semnul electoral fântâna cu cumpănă

Opoziţia Naţională s'a pus in slujba unui interes mai inalt.

Ea apără demnitatea neamului românesc şi independenţa ţării.

Parlamentul care se va alege mâine, va aşeza destinele de viitor ale Patriei.

Sunteţi chemaţi să vă spuneţi cuvântul.

Prin hotărârea voastră, poporul işi va pregăti un viitor mai bun, ridicându-se din nenorocita stare morală, politică şi economică, in care se află astăzi, spre o viaţă fericită şi liberă.

Ţara aşteaptă dela patriotismul vostru, libertatea şi mântuirea ei!

Preşedintele Partidului Naţional Ţărănesc	Preşedintele Partidului Social-Democrat-Independent	Preşedintele Partidului Naţional-Liberal
ss. Iuliu Maniu	ss. C. Titel-Petrescu	ss. C. I. C. Brătianu

TRADUCERE

00438

I. (carte de vizită)

Salutări cordiale de Paşti, dela Edit von Coler.

II. (Scrisoare).

Copie vezi vol. 7. f. 446-

Dna EDIT VON COLER

Bucureşti 22 Mai 1940
Hotel Arhénée-Palace.

Excelenţei Sale
Domnului Consilier Regal I.Mihalache
B U C U R E S T I
Str. Berna Nr. 3.

Prea onorata Excelenţa,

Tocmai acum am primit aceste două cărţi despre bătălia producţiei şi agricultura in Germania naţional-socialistă şi vi le trimit, deoarece presupun că probabil vă interesează.

Sper că în curând voi avea odată plăcerea de a vă revedea pentru a continua convorbirea noastră despre posibilităţile agricole ale României.

Cu cele mai bune salutări pentru soţia Dvoastră,

a Dvoastră
ss.Edit v.Coler.

Alăturate 2 : a) Bătălia Producţiei
b) Agricultura in Germania naţional-socialistă
(în limba franceză).

C O P I E

00439

PRESEDINTIA CONSILIULUI DE MINISTRI
VICE PRESEDINTELE CONSILIULUI
DE MINISTRI

Bucureşti, 23 August 1941.

Vezi vol. 7 f 454.

MULT STIMATE DOMNULE MIHALACHE,

Am primit scrisoarea Dvs.

Si chiar in ziua sosirii am dat Domnului Ministru Rosetti memoriile şi rândurile Dvs., cerându-i ca să ancheteze situaţia şi să-mi refere.

Voi fi întotdeauna mulţumit să pot să ascult dorinţele Dvs., mai ales că ele sunt întotdeauna exprimări de interes general.

Vă rog să-mi faceţi plăcerea să daţi şi pe la mine când veţi trece prin Bucureşti.-

ss. M. Antonescu.

DOMNIEI SALE

DOMNULUI ION MIHALACHE.

COPIE

00440

MARELE STAT MAJOR
Nr.8345

Bucureşti,25 Septembrie 1941.

vezi vol. 7. f 451.

DOMNULE MIHALACHE,

Vă mulţumesc pentru telegrama ce aţi trimis Marelui Cartier General, cu ocazia pierderii Generalului de Divizie Al. IOANIŢIU, fostul şef al Marelui Stat Major, asigurându-vă că o armată care are toate sufletele mari în jurul ei, este sigură de victorie.

p.ŞEFUL MARELUI STAT MAJOR,
General, ss. N.MAZARINI.

COPIE

00441

Lt.Colonel Borowitz
Poşta Militară Nr.04894

O.U.27 Februarie 1941.

vezi vol.7. f 453.

EXCELENTA,

Pentru primirea binevoitoare şi ospitalieră în casa Dvoastră vă exprim, Excelenţa cele mai bune mulţumiri. Vă rog să binevoiţi a transmite aceste mulţumiri şi mult stimatei Dvoastră soţii.

Cu cele mai bune urări pentru Dvoastră, Excelenţa, precum şi pentru casă Dvoastră şi cu salutări călduroase,

rămân al Dvoastră f.devotat,

ss. Borowitz.

C O P I E

00442

PRESEDINTIA CONSILIULUIDE MINISTRI

MINISTRUL DE STAT   Bucureşti 26 Mai 1941.

vezi vol. 7. f. 455.

Iubite Domnule Mihalache,

Am primit scrisoarea D-voastra din 11 Mai crt., dar multiplele mele ocupaţiuni, pe care le socotesc inutil să le expun aici, m'au împiedicat să răspund mai devreme.

Am intervenit la Siguranţa Generală a Statului pentru protejatul D-voastră şi răspunsul primit vi-l comunic în original.

Aşi voi să vă mai văd şi să mai discutăm.

Vă rog să primiţi mărturia vechilor mele sentimente de caldă prietenie şi adâncă preţuire.

MINISTRU DE STAT,
ss. M.Antonescu.

Domniei sale
Dlui ION MIHALACHE

C O P I E

00443

PRESEDINTIA CONSILIULUIDE MINISTRI

MINISTRUL DE STAT . Bucureşti 26 Mai 1941.

vezi vol. 7. f 455

Iubite Domnule Mihalache,

Am primit scrisoarea D-voastră din 11 Mai crt., dar multiplele mele ocupaţiuni, pe care le socotesc inutil să le expun aici, m'au împiedicat să răspund mai devreme.

Am intervenit la Siguranţa Generală a Statului pentru protejatul D-voastră şi răspunsul primit vi-l comunic în original.

Aşi voi să vă mai văd şi să mai discutăm.

Vă rog să primiţi mărturia vechilor mele sentimente de caldă prietenie şi adâncă preţuire.

MINISTRU DE STAT,

ss. M.Antonescu.

Domniei sale

Dlui ION MIHALACHE

COPIE

MARELE STAT MAJOR
SECTIA PRIZIONERI DE RAZBOIU

Nr.968.212

194....Luna....Ziua....

vezi vol. 7 f. 457

000414

MARELE STAT MAJOR
către

DL. ION MIHALACHE FOST MINISTRU
Com.Dobreşti Jud. Muscel.

Am onoare a face cunoscut că Ministrul Apărării Naţionale,Cabinet,cu Nr.11434 din 31 Iulie 1943 a aprobat ca prizonierul rus Zugov Simion să fie repartizat Dvoastră în condiţiunile D.M. Nr. 4307/1943 (munci agricole).-

Delegatul urmează a se prezenta la lagărul Corbei-Argeş pentru încheierea contractului, depunerea garanţiei şi ridicarea prizonierului.

Lagărul are ordin in acest sens.-

D.O.
SEFUL SECTIEI PRIZONIERI
Colonel,
ss.Gh.Săulescu.

SEFUL BIROULUI 2
Căpitan,
ss.I.Gabia.

C O P I E (Verso)

vezi vol. 7. f 461.

00445

Răspuns la 13 Mai 1945

Dlui Prefect Muscel

1.- Se alătură adeverința Dlui Sef al G.Călinești cum că vag.Nr.101410 cu butoaie goale venit dela G.Transnistriei, dela Odesa Tovărnaia cu scris.de tr.35/327 din 11/7 943, în greut. de 8330 kg. - cuprindea vasele proprietatea mea trimise cu vin la aceiaș adresa la 25/5 1943 cu vag. 227029.

2.- Că în ce privește acte, posed adev.de achitare.

3.- Iar cu priv.la p.4 am dat numele persoanelor respective (Prof.Nicu Georgescu şi Ion Codreanu) -dar nu eu ci aut.publice pot face "investigațiile".

ss. I.M. (Ion Mihalache).

PREFECTURA JUDETULUI MUSCEL
BIROUL PENTRU APLICAREA ARMISTITIULUI
Nr.5277 din 24 Aprilie 1945.
copie vezi vol. 7. f 461.

00446

DOMNULUI
IOAN MIHALACHE
COMUNA DOBRESTI - MUSCEL

Avem onoare a vă trimite alăturat în copie ordinul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Administrativ pentru Aplicarea Armistiţiului Nr.180.008 din 13 Aprilie 1945, spre ştiinţă.-

PREFECTUL JUDETULUI MUSCEL,
ss. Indescifrabil

PRETOR,
ss.Indescifrabil.

COPIE : La Nr.3120/1945, cu onoare vă comunicăm următoarele:

1.- Pentru vagonul de pae de mazere adus din Teraclia (Basarabia) de Dl. Ion Mihalache veţi lua măsuri ca el se fie pregătit pentru restituire atunci când veţi primi ordinul;

2.- Pentru vasele duse cu vin la Odesa şi readuse veţi pune în vedere dlui Ion Mihalache, că în conformitate cu dispoziţiunile comunicatului Comisiei române din 4 Ianuarie 1945 punctul e) şi transmis Dvs.cu ordinul nostru Nr. 152878/1945 aceste bunuri se declară dar nu se depun. Trebuesc însă înaintate toate actele justificative ca în baza lor Comisia Aliată de Control să dea decizia de nerestituire.

Pentru a se interveni la C.A.C. ca să dea deciziunea de nerestituire, este necesar ca Dl.Mihalache să înainteze actele doveditoare că au fost expediate din ţară după 22 Iunie 1941 şi apoi readuse.

Actele vor fi traduse şi în limba rusă.

3.- Pentru vitele cumparate din teritoriile U.R.S.S. de Dl.Ion Mihalache, ele urmează a se restitui după cum şi-a luat obligaţiunea declarantului.-

Dovada dela Prefectura Argeş, că Dl. Erbaşu a depus 13 oi. (text cu creion roşu)

Trebuesc restituite animalele care trăesc şi înlocuite acelea cari au murit.

In consecinţă Dvs.veţi pune în vedere declarantului obligaţiunea înlocuirii celor 20 de oi moarte.

4.- Pentru obiectele şi animalele trimise de alţi deţinători, pe adresa Dlui Ion Mihalache, vă rugăm a face investigaţiunile necesare pentru a constata dacă bunurile şi animalele au fost declarate şi predate conform dispoziţiunilor în vigoare.

p. MINISTRU, ss. Indescifrabil
p.Director, ss.Indescifrabil.
Pentru conformitate, ss.C.Nahaiciuc.

copie vezi vol. 7. f 465-467.

00...

EXTRAS DIN DISCURSUL D-LUI ION MIHALACHE ţinut la Câmpulung-Muscel in ziua de 27 Iulie 1936.

Pagina 31.

La două săptămâni după ce am venit la Ministerul de Interne, imprejurarea a făcut să arestez câteva sute de comunişti implicaţi într'un complot.-

N'o fi ştiut acum 10-15 ani multă lume, că ţărănismul este la antipodul comunismului, după cum este şi la antipodul hitlerismului !

N'o fi ştiut atunci multă lume acest lucru, pentru că această n'o ştia de cât lumea care adânceşte problemele; dar un partid care a guvernat patru ani, care a arestat sute de comunişti, care nu are contingenţe cu comuniştii, care este cel mai aspru criticat în Rusia Sovietică, care este prezentat acolo ca adevăratul adversar al comunismului, să mai fiu pus la îndoială şi astăzi ?

Apoi, Domnilor, să mai ştie opiniapublică ceace ştiu cei bine informaţi, că in calitatea mea de preşedinte, când comuniştii camuflaţi în "blocul antifascist" - fiindcă în "blocul antifascist" realmente sunt comunişto camuflaţi; cum comunişti sunt camuflaţi şi în "frontul popular" - au vrut să stea de vorbă cu mine, i-am primit întâi, pentru că s'au dat drept reprezentanţi ai muncitorimii române; dar când i-am descoperit, le-am spus categoric că precum sunt adversar al hitlerismului sunt ireductibil adversar al comunismului şi nu-i mai primesc şi nu i-am mai primit.

Am fost şi sunt adversar al "Frontului popular" penrucă nu vreau să cuibăresc comunismul în România sub firma acestui Front.

+

+ +

Pagina 34.

Dacă va fi totuş comunism: ei bine, noi suntem zidul de care se va sparge comunismul.

CHIAR SI IN RUSIA COMUNISMUL SE SIMTE INFRANT.

Domnilor, mărturisesc că impresia mea este că chiar în Rusia comunismuk se simte înfrânt şi dă înapoi.

..//..

Pagina 36.

In Rusia s'a impus comunizarea cu forța. Si dacă s'a introdus dictatura s'a introdus mai ales contra țărănimii, care nu voia proprietate colectivă.

Acei care vor dictatura la noi, sunt mai aproape de comuniști. Căci la noi, dictatura s'ar exercita tot contra țărănimii.

Mai adaug, că după ce s'a început recunoașterea proprietății individuale, se caută acum o formulă constituțională care să dea și drepturi politice țăranilor. Apoi aceasta este o dare înapoi, o recunoaștere a înfrângerii comunismului în insuși patria lui de origină.-

+

+ +

Pagina 37.

Apoi mă oblig eu cu gărzile țărănești, într'o săptămână, să distrug comunismul din țara Românească, dacă nu ar fi suficient programul și metodele noastre anti-comuniste.

Să nu se confunde comunismul cu muncitorimea română, care are revendicări reale și pe care și le va satisface integral în cadrul ideii naționale și al Statului român, fără amestecarea străinilor, prin aplicarea Programului național-țărănesc.-

TRADUCERE

copie vezi vol. 7. f 478-479.

00449

DELA ȚARAN LA MINISTRU.

Ion Mihalache, şeful partidului Naţional ţărănesc din România, expune impresiile sale asupra Italiei fasciste.

Iată-ne in faţa lui Ion Mihalache şeful unuia din marile partide ce domină viaţapolitică a Statului ce se găseşte izolat în fundul Balcanilor şi care poartă sângele şi amintirile Romei. Inalt, simplu, bine legat, şeful partidului ţărănesc care este una din organizaţiile cele mai numeroase (tari numericeşte) şi puternice din România ne stă in faţa noastră surâzând.

Dintr'o familie cu adevărat rurală, dela vârstă de 18 ani el a reuşit, în răgazurile muncii agricole, să studieze şi să dobândească diploma de învăţător. Devenind preşedinte al Asociaţiei invăţătorilor, la izbucnirea marelui război a plecat pe câmpiile de luptă unde a câştigat medalia de aur a virtuţii militare: în 1918 a constituit Partidul ţărănesc care in 1926 a fuzionat cu partidul naţional al Transilvanienilor de sub Preşidenţia onorabilului Iuliu Maniu.

După o mare adunare la Alba-Iulia, partidul in 1928 este adus la putere şi atunci Maniu a incredinţat lui Mihalache mai întâi portofoliul al Agriculturii, şi apoi acel al Internelor. După demisie acesta a fost numit in 1933 delagat la Conferinţa de dezarmare dela Geneva. După retragerea lui Iuliu Maniu din viaţa politică, a fost ales preşedinte al partidului naţional-ţărănesc din România. Aceasta este pe scurt, trecutul celei mai populare persoanei politice române, căreia, între o ţigaretă şi altă i-am strecurat câteva întrebări.

"Am profitat de vacanţa mea - ne-a spus distinsul interlocutor - pentru a veni in Italia şi a cunoaşte realizările şi structura noului Stat Mussolinian. Am avut multe întâlniri pe teren technic, agricol, edilitar, economic şi educativ."

"Ce aţi văzut ?"

"Este greu de a răspunde, sunt atâtea lucruri care m'au impresionat: Roma antică şi Roma modernă, Via dell'Impero şi Sanatoriul Benito Mussolini, Expoziţia fascistă şi Bonifiche, dell'Agro, Pontino, Fori imperiali, Bonifiche della Sardegna, Opera Combattenti şi Opera Balilia, Dopolavoro, cele mai vitale organizaţii ai fascilor. Am fost la Neapoli, in Sicilia, iar acum voi vizita lucrările de irigaţie din Italia de Nord

"Ce gândiţi despre Italia de astăzi ?

..//..

N'aşi şti ce se admir mai mult, marile opere de reconstrucţie economică sau opera de reconstrucţie morală in educaţia tineretului, în apărarea lucrătorilor, in protecţia maternităţii şi copiilor, in marile organizaţii de asistenţă."

Interesanta conversaţie cu Mihalache a fost in intregime impregnată de o mare iubire pentru idea latina şi de un mare entuziasm pentru regimul Mussolinian. Seful partidului ţăranilor români, a încheiat scurtul său interwiu cu aceste cuvinte:

"Părăsesc splendida Italie păstrând in ochii şi inima mea imaginea unui mare popor care lucrează disciplinat, care are credinţă, care este mândru de Patria sa şi de şeful său care are conştiinţă forţei sale."

La salutul nostru fascist, Mihalache a ridicat braţul său, cu un viu gest roman.

Care ţară mai mult decât a sa este mândră de a conserva dela Marea Neagra până la Dunăre originea şi focul romanităţii ?.

---oooOooo---

00451

DECLARATIILE FACUTE PRESEI DE DL. ION MIHALACHE

LA INTOARCEREA D-SALE DIN ITALIA

copie vezi vol. 7. f 468-469.

Pe parcursul dintre Jimbolia şi Lugoj Dl. Mihalache s'a întreţinut amabil cu reprezentanţii Presei, cărora le-a făcut următoarele declaraţii:

"Joi seară, după întrevederea cu Dl.Mussolini, am părăsit Roma, plecând spre Nord la Piacenza, unde am vizitat lucrările de irigaţie. De acolo, după o zi de vizite prin Veneţia,m'am îndreptat spre ţară.

Am făcut în Italia un voiaj de studii politice, aşa cum am făcut acum doi ani în Franţa şi Elveţia şi acum un an în Jugoslavia şi foarte puţin în Anglia.-

Mi-am întocmit un program studenţesc şi mi-am propus să văd realizările oamenilor în structura economică şi socială, şi situaţia geografică şi istorică a ţărilor respective; apoi să văd ce relaţiuni şi învăţăminte se pot trage pentru noi.

Sunt foarte mulţumit de rezultatele călătoriei. Am văzut o mulţime de personalităţi în Italia şi în ultima zi pe Papa Piu al XI-lea şi pe Dl. Mussolini.-

Am călătorit în jurul Romei sute de kilometri. Am colindat Sardinia în lung, o ţară săracă asemănătoare unor regiuni din ţara noastră. Am fost apoi în Nordul Italiei pentru a vedea lucrările de baraj ale afluenţilor Padului şi lucrările de irigaţie.-

Am plecat cu cea mai plăcută impresie. N'aş ştie ce să admir mai mult. Grandiozitatea monumentelor din vechea Roma, ori opera de modernizare a Italiei lui Mussolini, pe care şeful o scoate zi cu zi la lumină şi parcă cu tot dinadinsul se ia la întrecere cu ea.-

Am văzut reţeaua de şosele neîntrecute în Italia. Construcţiuni noui pentru ministere, autorităţi şi educaţia tineretului. Am cercetat deaproape opera de educaţiune profesională a ţărănimei prin catedre ambulante. Ceeace m'a impresionat mult este aspectul moral. In Italia se munceşte cu disciplină, cu conştiinţă şi cu o viteză excepţională. Nu încape îndoială că Italia de azi este opera lui Mussolini,care într'adevăr este o personalitate excepţională.-

Colaboratorii săi îl urmează cu un devotament necondiţionat, iar poporul i se încrede orbeşte.-

..//..

Metoda lui nu se poate copia.

Avem şi noi în programul partidului naţional-ţărănesc, încă din 1919, crearea unui Sfat Economic al Intereselor profesionale şi Competinţelor, în locul Senatului de azi.-

Corporatismul italian este însă altceva. El este menit a înlocui total regimul parlamentar, căruia are a se substitui, ca organ de legiferare, fiind în acelaş timp ajutătorul puterei executive în opera de raţionalizare a producţiunei distribuţiunei şi consumaţiunei. Această operă, chiar şi în Italia, este încă la început, în faza experienţei.

Marele merit al lui Mussolini este ca nu forţează lucrurile, procedează inductiv şi cu supleţă şi nu pregetă niciodată a modula sistemul după rezultatul experienţelor.

La noi sunt unii pseudo-corporatişti, care cred că se poate lua înainte chiar şi Italiei.

Mă întorc optimist pentru posibilităţile noastre româneşti, adecuate condiţiunilor noastre economice şi sociale. Dacă nu aşi fi ţinut anul trecut discursul dela Câmpulung l-aşi ţine acum.

Partidul nostru rămâne pe aceiaş linie, urmează doar să-i dăm viaţă cu o disciplină mai vie.

Copie vezi vol. 7. f 468-469.

00453

DECLARATIILE FACUTE PRESEI DE DL. ION MIHALACHE LA INTOARCEREA D-SALE DIN ITALIA

Pe parcursul dintre Jimbolia şi Lugoj Dl. Mihalache s'a întreţinut amabil cu reprezentanţii Presei, cărora le-a făcut următoarele declaraţii:

"Joi seară, după întrevederea cu Dl.Mussolini, am părăsit Roma, plecând spre Nord la Piacenza, unde am vizitat lucrările de irigaţie. De acolo, după o zi de vizite prin Veneţia,m'am îndreptat spre ţară.

Am făcut în Italia un voiaj de studii politice, aşa cum am făcut acum doi ani în Franţa şi Elveţia şi acum un an în Jugoslavia şi foarte puţin în Anglia.-

Mi-am întocmit un program studenţesc şi mi-am propus să văd realizările oamenilor în structura economică şi socială, şi situaţia geografică şi istorică a ţărilor respective; apoi să văd ce relăţiuni şi învăţăminte se pot trage pentru noi.

Sunt foarte mulţumit de rezultatele călătoriei. Am văzut o mulţime de personalităţi în Italia şi în ultima zi pe Papa Piu al XI-lea şi pe Dl. Mussolini.-

Am călătorit în jurul Romei sute de kilometri. Am colindat Sardinia în lung, o ţară săracă asemănătoare unor regiuni din ţara noastră. Am fost apoi în Nordul Italiei pentru a vedea lucrările de baraj ale afluenţilor Padului şi lucrările de irigaţie.-

Am plecat cu cea mai plăcută impresie. N'aş ştie ce să admir mai mult. Grandiozitatea monumentelor din vechea Roma, ori opera de modernizare a Italiei lui Mussolini, pe care şeful o scoate zi cu zi la lumină şi parcă cu tot dinadinsul se ia la întrecere cu ea.-

Am văzut reţeaua de şosele neîntrecute în Italia. Construcţiuni noui pentru ministere, autorităţi şi educaţia tineretului. Am cercetat deaproape opera de educaţiune profesională a ţărănimei prin catedre ambulante. Ceeace m'a impresionat mult este aspectul moral. In Italia se munceşte cu disciplină, cu conştiinţă şi cu o viteză excepţională. Nu încape îndoială că Italia de azi este opera lui Mussolini,care într'adevăr este o personalitate excepţională.-

Colaboratorii săi îl urmează cu un devotament necondiţionat, iar poporul i se încrede orbeşte.-

..//..

Metoda lui nu se poate copia.

Avem şi noi în programul partidului naţional-ţărănesc, încă din 1919, crearea unui Sfat Economic al Intereselor profesionale şi Competinţelor, în locul Senatului de azi.-

Corporatismul italian este însă altceva. El este menit a înlocui total regimul parlamentar, căruia are a se substitui, ca organ de legiferare, fiind în acelaş timp ajutătorul puterei executive în opera de raţionalizare a producţiunei distribuţiunei şi consumaţiunei. Această operă, chiar şi în Italia, este încă la început, în faza experienţei.

Marele merit al lui Mussolini este că nu forţează lucrurile, procedează inductiv şi cu supleţă şi nu pregetă niciodată a modula sistemul după rezultatul experienţelor.

La noi sunt unii pseudo-corporatişti, care cred că se poate lua înainte chiar şi Italiei.

Mă întorc optimist pentru posibilităţile noastre româneşti, adecuate condiţiunilor noastre economice şi sociale. Dacă nu aşi fi ţinut anul trecut discursul dela Câmpulung l-aşi ţine acum.

Partidul nostru rămâne pe aceiaş linie, urmează doar să-i dăm viaţă cu o disciplină mai vie.

copie vezi vol 7. f 509,

Ferma Mătăsaru
30 Mai 1947.

00455

DOMNULE PRESDINTE,

Imi permit a vă adresa prezentele rânduri în scopul de a vă informa asupra situaţiei în care ne aflăm în Nordul judeţului - Valea R -Doamnei.

Bunul nostru prieten, Dl. Gh. Suţa, in urmă cu trei săptămâni a prins de veste că va fi arestat, impreună cu un sincer amic Bicheru; amândoi au luat calea Munţiloe şi astfel au scăpat de calvarul ce ar fi avut de suferit in cine ştie care lagăr. Prietenul I. Drăgăşanu-Bădeşti şi I.L. Nica-liberal- în dimineaţa zilei de 5 Mai, la 2,30 au fost surprinşi in locuinţele lor de către jandarmii sectorului Domneşti, dar nu s'au lăsat să fie arestaţi; au rezistat până în zorii zilei când i-a salvat poporul, iar primarul satului - un comunist - a asigurat pe jandarmi ca se va prezenta el la Legiunii, in cursul acelei zile, impreună cu ei.

Jandarmii sau mulţumit cu asigurarea dată de primar, urmăriţii şi-au făcut bagajele şi au luat calea munţilor, iar primarul a stat în lagăr 2 săptămâni.

Prietenul Mihai Florea - inv. Retevoeşti, prinzând de veste că va fi arestat, a părăsit domiciliul, cu direcţia necunoscută, casa fiindu-i regulat cercetată de jandarmii locali.

Noi, ceilalţi intelectuali şi fruntaşi ai satelor, deşi nu am fost cercetaţi de jandarmi, până acum, totuşi dela primele arestări ne-am părăsit fiecare pe socoteala noastră domiciliile şi suntem într'un fel de pribegie in circuit.

Cetăţenii noştri sunt ingrijoraţi de tot felul de svonuri, care mai de care mai alarmistă, iar cei prigoniţi pentru dreptate nu vor mai putea suporta multă vreme acest calvar; eu, cel puţin, sunt hotărât să mă instalez acasă şi să-mi organizez cu intreg satul o mişcare de rezistenţă pentru orice eventualitate.

Aşteptăm din partea Dvoastră ceva instrucţiuni, un comunicat-directive.

In aşteptarea unui mic răspuns şi a unor timpuri mai bune, vă salutăm cu tot respectul al Dvoastră sub. dev.

(ss) Petre Popescu

P.S. Am primit dela Dl. Maior Cercel 5 kg. orez, pentru care vă f. mulţumesc şi vă rămân mult îndatorat.

TRADUCERE *copie vezi vol. 7. f 442.*

OFICIUL DE ALIMENTARE AL REICHULUI
SANGE SI PAMANT

00456

CONDUCATORUL TARANILOR REICHULUI
BIROUL DE STAT MAJOR.
Referanta C.5
Semnul Oficiului C.38/2/521
A se indica in corespondenţa.

Berlin W,35, 22.VII.1940.
Str.Tiergarten Nr.2.
Telefon : Centrala 227631
Apel de noapte 220443.

La scrisoarea din
Semn.Of.

Excelenţei sale
Domnului Consilier Regal
Ion Mihalache, şi Doamnei
Comuna DOBREŞTI
Judeţul Muscel, Gara Călimăneşti.

Excelenţei Voastre,

Îmi exprim mulţumirile mele cele mai indatoritoare pentru primirea amabilă cu ocazia vizitei noastre în ţară Dvs. atât de frumoasă, interesantă şi ospitaliera.

Orele pe cari le-am putut petrece noi reprezentantele Oficiului Alimentar al Reichului în delegaţia conducerii Femeilor Reichului ca oaspeţi ai Consiliului de Coroana Regal şi ai Excelenţei Voastre la Topoloveni au fost cele mai interesante din tot timpul şederei noastre în România. Satul Model construit de Excelenţa Dvoastră, în care pe lângă instalaţiile gospodăreşti şi sanitare, prin şcoală de ţesatorie şi muzeul regional sunt cultivate şi chestiunile culturale şi legatura care se desvoltă din aceştia a locuitorilor cu gospodăria şi casa lor, şi cu satul lor, întruneşte pe baza cooperatistă caracteristică ţărănimii, totul ce se poate dori ca cerinţa ideală pentru populaţia rurală. Sperăm că va reuşi să se instaleze şi in alte părţi ale ţării Dvoastră asemenea sate model, cari prin exemplul lor vor avea un efect salutar asupra imprejurimii lor.

Mi-ar face plăcere se pot arăta mai târziu odată Excelenţei Voastre şi onoratei Dvs.soţii câte-va sate model din Germania, cari la noi sunt amenajate în primul rând după cerinţele uşurării muncii ţărancelor şi în care pentru acest motiv stă pe primul plan folosirea cooperatistă a maşinilor

..//..

Imi amintesc încă cu insufleţire de călătoria de studii la care am participat în Iunie 1929 în urma Congresului internaţional de Agricultură, la care Excelenţa Voastră ca Ministru al Agriculturii timp de 2 zile aţi preluat personal conducerea şi ne-aţi arătat staţiunea hidraulică şi câte-va gospodării model; deaceea şederea mea în frumoasă Dvoastră ţară a fost de astădată deosebit de interesantă, deoarece cu aceasta ocazie am putut vedea marile progrese pe cari le-a făcut agricultura românească în timpul activităţii Dvoastră ministeriale şi al anilor cari au urmat, după aceasta.

Cu cele mai bune urări pentru o desvoltare fericită în viitor cu tot timpul nefavorabil al acestui an, cu stricăciunile sale provocate de inundaţii îmi exprim deasemenea mulţumirile mele sincere Excelenţei Voastre.

Al Dvoastră foarte devotată
ss. Liselotte Kuesner-Gerhart.

TRADUCERE

Copie vezi vol. 7. f 444.

00458

Privitor Scrisoarea C.38/2/521 v.22.7.40.

Foarte onorată şi venerabilă Doamna,

Soţia mea şi eu vă mulţumim din suflet pentru amabilă Dvoastră scrisoare din 22 Iulie şi comunicările cuprinse în ea, cari ne-au făcut mare plăcere. Suntem fericiţi că vizita Dvoastră la Topoloveni v'a lăsat impresii atât de frumoase. (prietenoase).

Mi-a părut foarte rău, că nu am putut să salut şi să conduc prin sat personal pe Dvoastră şi onoratele Doamne cari vă însoţeau. Aşi fi ţinut foarte mult ca să vă demonstrez eu singur ţinta pe care am avut-o in faţă şi mijloacele folosite pentru a ajunge la ea, şi cum imprejurările m'au lăsat la mijlocul drumului(la jumătatea drumului); atât mai mult m'a umplut de satisfacţii, inţelegerea pe care aţi manifestat-o faţa de intenţiilem mele. Evenimente nefericite de ordin politic pentru ţara mea au fost motivul că nu am putut fi atunci la Topoloveni. Am regretat cu atât mai mult, cu cât doream mai cu insufleţire să reînoiesc relaţiile din zilele Congresului Internaţional de Agricultură pe care Dvoastră le-aţi amintat atât de amabil. Sper că în curând drumul Dvoastră vă va conduce iar inspre Romania şi îmi va da prilejul de a îndrepta ceace s'a omis.

Si eu deasemeneasunt animat de o dorinţa vie de a cunoaşte la faţa locului viaţa populaţiei rurală din Germania, aşa cum se prezintă atât de exemplară în toate privinţele şi se prezintă atât de strălucită în marele examen care este războiul. Desigur nu ştiu încă dacă şi când împrejurările îmi vor permite implinirea dorinţei.

Soţia mea care-şi aminteşte cu bucurie de vizita Dvoastră atât de măgulitoare în satul nostru, vă transmite cele mai cordiale salutări; din partea mea vă rog să binevoiţi a primi expresia distinsei mele consideraţiuni.

P.S. Imi permit a alătura o mică broşură scrisă bineînţeles in limba română,care se străduește a arăta ce am vrut noi la Topoloveni,cum am procedat,ce s'a reuşit şi ce mai rămâne de făcut.

--oooOooo--

Bucuresti 19 Ianuarie 1947.-

copie vezi vol. 7. f 287.

00459

Scumpe Domnule Brătianu,

Am primit cu bucurie şi am citit cu viu interes, preţuita Dvs. scisoare din 11 crt. Apreciez, pe deplin, sentimentul inalt de compasiune si patriotismul larg, care rezultă din rândurile Dvs.-

Sunt copleşit şi eu, de durerea intreagă pentri bietul popor românesc, care suferă de foame,- în bună parte din cauza ticăloşiei şi lipsei de pricepere a guvernanţilor ţării.-

Este adevărat că războiul şi seceta au fost lovituri crâncene pentru ţara noastră şi că o parte importantă a mizeriei de care suferim se datoreşte urmărilor acestor calamităţi. Insă mintea omenească ce este dată de Dumnezeu oamenilor, pentru a se apăra faţă deasemenea lovituri. Or, guvernul actual a fost şi este lipsit tocmai de acest dar ceresc. El nu a avut nici priceperea şi nici prevederea de a preîntâmpina şi ameliora situaţia dezastruoasă în care ne găsim. Nesocotind repetatele noastre avertismente, el nu a situit să ia măsuri preventive de apărare faţă de spectrul ameninţător al mizeriei care se întrezărea. Dar acest guvern nu a avut nici măcar autoritatea de a apăra, cel puţin in ceasul din urmă, izvoarele şi mijloacele noastre naţionale de ~~existenţă~~ rezistenţă economică care ne-ar fi asigura eşirea din impas.-

Adânc indurerat de prespectivele tot mai sumbre care se profilează pentru zilele ce vin totuşi pus în imposibilitatea de a adera la initiativa Dvs. prin care preconizaţi că alături de guvernul actual şi cerem si noi printr'un demers comun adresat O.N.U-lui un ajutor alimentar la dispoziţia guvernului român.-

Socotesc anume că nu este admisibil să ne prezentăm înaintea opiniei publice mondiale alături de guvernul român care prin incalificabila sa procedare a ofensat deminitatea naţiunei române şi onoarea ţării noastre.- Acest guvern a trăfat independenţa patriei noastre şi liberatea lor şi a desouiată de cele mai insemnate valori ale sale.- Acest guvern nu şi-a respectat promisiunile solemne făcute marilor naţiuni aliate.- El a nesocotit in mod sfidător drepturile si libertăţile poporului român.-

Noi nu putem să ne prezentăm, faţă e acest guvern,- în faţa lumi şi in special în faţa O.N.U.-ului şi a opiniei publice americane de către cea mai categorică adversitate şi nu putem cere decât înlăturarea lui neîntârziată.-

A cere O.N.U-lui să încredinţeze guvernului actual valorii importante si să-l învestească cu repartizarea lor, pentru

./.

salvarea poporului românesc din mizeria in care se găseşte,ar însemna să ne facem ridicoli în faţa lumii,prin stridenta noastră contrazicere.

Ridicolul acestei situaţiuni nu ar putea fi inlăturat decât in cazul când noi am primi dela conducerea O.N.U.-ului sau din partea guvernului american,o sugestie oficială, cu arătarea prespectivelor pe care le-ar avea demersul nostru. Dar şi în acest caz ar trebuii să avem,mai presus de toate certitudinea că ajutorul alimentar destinat ţării noastre,ar rămâne în ţară şi că ar fi distribuit corect fără influenţe de ordin politic.-

Eu socotesc că nu pot lega speranţă că o cerere a noastră,aşa cum Dvoastră o preconizaţi ar putea fi ascultată şi satisfăcută.-

Dar chiar admiţând chiar oarecare sorţi de izbândă, socotesc că alimentele care ne-ar fi destinate,nu ar ajunge pe pământ românesc,şi ar fi îndreptate spre alte meleaguri,ceace nu ar profita poporul român înfometat.-

Eu cred că cererea pe care am reuşit să o câştigăm pe lângă marile puteri occidentale,nu trebuie să o cheltuim în prilejuri neavenite şi mai cuseamă lispte de prespectiva succesului, ci să o păstrăm întreagă,pentru ziua când vom fi si noi răspunzători pentru situaţia ţării şi vom avea posibilitatea de a controla mijloace de ajutorarea efective ale poporului nostru nenorocit.- Căci noi nu putem acoperi cu răspunderea noastră morală o acţiune lipsă de prespectiva elementară ale reuştei,care se va solda,în mos sigur,cu mari nemulţumiri în ţară şi cu o compromitere certă în străinătate.-

Dealtfel însuşi guvernul este ostil unei intervenţii de această natură,din partea noastră.Fostul reprezentant al partidului nostru în guvern, D. Dr. EMIL HATIEGANU,care a avut ocazia de a-l vedea pe dl. PETRE GROZA mi-a comunicat,prin Dl. CORNELIU COPOSU,că primul ministru protestează unei eventuale intervenţii a opoziţiei,în chestiunea aprovizionării ţării cu alimente şi în acelaş timp afirmă categoric că guvernul pe care îl prezidează, va realiza ajutor dela O.N.U şi ~~xx~~ dela guvernul american, fără nici-o intervenţie a noastră, de care guvernul nu are nevoie.-

In asemea imprejurării,deşi eu cu toată inima sunt dispus să folosesc toate mijloacele ce-mi stau la dispoziţie,pentru a alina,pe cale directă sau indirectă suferinţele poporului român, totuşi nu pot să avizez la mijloace,care ar face discutabilă seriozitatea argumentelor noastre din trecut şi prezent,precum şi nece-

./.

00461

sitatea inexorabilă a indepărtării lui din fruntea ţării, atât în interesul echilibrului internaţional şi a reîntronării libertăţilor publice în ţară,- cât mai cuseamă interesul salvării neamului nostru din ghiarele foametei si mizeriei crunta care s'a abătut către ţara românească.-

Câtă vreme este tolerat acest guvern in fruntea ţării orice incercare de almelioare a situaţiei deplorabile a neamului nostru greu incercat,mi se pare cu totul iluzorie.- Actiunea de salvarea a poporului român nu poate fi si nu trebuie să fie lăsată pe mâna acestui guvern.-

Văr go stimate domnule BRATIANU să primiti incredintarea inaltei mele consideratiuni.-

C O P I E

25 Mai 1941

30 Maiu

Rog primiţi respectoase şi mai călduroase mulţumiri pentru cele ce ne-aţi făcut onoarea a ne scrie.

ss.I.Mihalache

(Text adnotat cu creionul)

vezi vol. 7. f. 148

Stimate Domnule Mihalache,

Din scrisoarea Dvs., aflu cu plăcere că Aşezămintele din Topoloveni, cărora le-a dat viaţă credinţa şi puterile creatoare ale cooperaţiei, se vor completa cu sursa de energie a unei uzine electrice.

In consecinţă, la dorinţa Dvs., s'a dispus ca motorul pentru pomparea apei în Scoala de gospodărie să nu se mai expedieze, urmând ca Dvs. să trimiteţi lucrările programului în ce priveşte ataşarea pompei de rezervă şi a completării instalaţiilor.

Mă bucur că ajutorul acordat de soţul meu din fondul la dispoziţie personală, pentru refacerea bisericii din Topoloveni, va contribui şi el la desăvârşirea instituţiilor din fruntaşa comună musceleană ale cărei realizări sufleteşti şi materiale, au lăsat puternice impresii în sufletul meu.

Vă rog să transmiteţi Doamnei Mihalache mărturia simţemintelor mele de distinsă preţuire.-

Primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.-

ss. Maria Antonescu.

C O P I E

25 Mai 1941

30 Maiu

.g primiţi res-
.ectoase şi mai
călduroase mulţu-
miri pentru cele
ce ne-aţi făcut
onoarea a ne scrie.

ss.I.Mihalache

(Text adnotat cu
.reionul)

00463

Stimate Domnule Mihalache,

Din scrisoarea Dvs., aflu cu plăcere că Aşezămintele din Topoloveni, cărora le-a dat viaţă credinţa şi puterile creatoare ale cooperaţiei, se vor completa cu sursa de energie a unei uzine electrice.

In consecinţă, la dorinţa Dvs., s'a dispus ca motorul pentru pomparea apei în Scoala de gospodărie să nu se mai expedieze, urmând ca Dvs. să trimiteţi lucrările programului în ce priveşte ataşarea pompei de rezervă şi a completării instalaţiilor.

Mă bucur că ajutorul acordat de soţul meu din fondul la dispoziţie personală,pentru refacerea bisericii din Topoloveni, va contribui şi el la desăvârşirea instituţiilor din fruntaşa comună musceleană ale cărei realizări sufleteşti şi materiale, au lăsat puternice impresii în sufletul meu.

Vă rog să transmiteţi Doamnei Mihalache mărturia simţămintelor mele de distinsă preţuire.-

Primiţi asigurarea deosebitei mele consideraţiuni.-

ss. Maria Antonescu.

C O P I E (Verso)

vezi vol. 7. f 461.

00464

Răspuns la 13 Mai 1945

Dlui Prefect Muscel

1.- Se alătură adeverința Dlui Sef al G.Călinești cum că vag.Nr.101410 cu butoaie goale venit dela G.Transnistriei, dela Odesa Tovărnaia cu scris.de tr.35/327 din 11/7 943, în greut. de 8330 kg. - cuprindea vasele proprietatea mea trimise cu vin la aceiaș adresa la 25/5 1943 cu vag. 227029.

2.- Că în ce privește acte, posed adev.de achitare.

3.- Iar cu priv.la p.4 am dat numele persoanelor respective (Prof.Nicu Georgescu și Ion Codreanu) -dar nu eu ci aut.publice pot face "investigațiile".

ss. I.M. (Ion Mihalache)

PREFECTURA JUDETULUI MUSCEL
BIROUL PENTRU APLICAREA ARMISTITIULUI
Nr.5277 din 24 Aprilie 1945.

vezi vol.7. f 461.

00465

DOMNULUI
IOAN MIHALACHE
COMUNA DOBRESTI - MUSCEL

Avem onoare a vă trimite alăturat în copie ordinul Ministerului Afacerilor Interne, Serviciul Administrativ pentru Aplicarea Armistiţiului Nr.180.008 din 13 Aprilie 1945, spre ştiinţă.-

PREFECTUL JUDETULUI MUSCEL,
ss. Indescifrabil

PRETOR,
ss.Indescifrabil.

COPIE : La Nr.3120/1945, cu onoare vă comunicăm următoarele:

1.- Pentru vagonul de pae de mazere adus din Teraclia (Basarabia) de Dl. Ion Mihalache veţi lua măsuri ca el se fie pregătit pentru restituire atunci când veţi primi ordinul;

2.- Pentru vasele duse cu vin la Odesa şi readuse veţi pune in vedere dlui Ion Mihalache, că in conformitate cu dispoziţiunile comunicatului Comisiei române din 4 Ianuarie 1945 punctul e) şi transmis Dvs.cu ordinul nostru Nr. 152878/1945 aceste bunuri se declară dar nu se depun. Trebuesc însă înaintate toate actele justificative ca în baza lor Comisia Aliată de Control să dea decizia de nerestituire.

Pentru a se interveni la C.A.C. ca să dea deciziunea de nerestituire, este necesar ca Dl.Mihalache să înainteze actele doveditoare că au fost expediate din ţară după 22 Iunie 1941 şi apoi readuse.

Actele vor fi traduse şi in limba rusă.

3.- Pentru vitele cumparate din teritoriile U.R.S.S. de Dl.Ion Mihalache, ele urmează a se restitui după cum şi-a luat obligaţiunea declarantului.-

Trebuesc restituite animalele care trăesc şi înlocuite acelea cari au murit.

In consecinţă Dvs.veţi pune in vedere declarantului obligaţiunea înlocuirii celor 20 de oi moarte.

Dovada dela Prefectura Argeş, că Dl. Erbaşu a depus 13 oi. (text cu creion roşu)

4.- Pentru obiectele şi animalele trimise de alţi deţinători, pe adresa Dlui Ion Mihalache, vă rugăm a face investigaţiunile necesare pentru a constata dacă bunurile şi animalele au fost declarate şi predate conform dispoziţiunilor in vigoare.

p. MINISTRU, ss. Indescifrabil

p.Director, ss.Indescifrabil.

Pentru conformitate, ss.O.Nahaiciuc.

copie vezi vol. 7. f. 451.

COPIE

00466

MARELE STAT MAJOR
Nr.8345

București, 25 Septembrie 1941.

DOMNULE MIHALACHE,

Vă mulțumesc pentru telegrama ce ați trimis Marelui Cartier General, cu ocazia pierderii Generalului de Divizie Al. IOANIȚIU, fostul șef al Marelui Stat Major, asigurându-vă că o armată care are toate sufletele mari în jurul ei, este sigură de victorie.

p.ȘEFUL MARELUI STAT MAJOR,
General, ss. N.MAZARINI.

C O P I E

Vezi vol. 7. f 454

00467

PRESEDINTIA CONSILIULUI DE MINISTRI
VICE PRESEDINTELE CONSILIULUI
DE MINISTRI

Bucureşti, 23 August 1941.

MULT STIMATE DOMNULE MIHALACHE,

Am primit scrisoarea Dvs.

Si chiar in ziua sosirii am dat Domnului Ministru Rosetti memoriile şi rândurile Dvs., cerându-i ca să ancheteze situaţia şi să-mi refere.

Voi fi întotdeauna mulţumit să pot să ascult dorinţele Dvs., mai ales că ele sunt întotdeauna exprmări de interes general.

Vă rog să-mi faceţi plăcerea să daţi şi pe la mine când veţi trece prin Bucureşti.-

ss. M. Antonescu.

DOMNIEI SALE

DOMNULUI ION MIHALACHE.

C O P I E

MARELE STAT MAJOR
SECTIA PRIZIONIERI DE RAZBOIU

Nr.968.212

194....Luna....ziua....

vezi vol. 7 f. 457.

MARELE STAT MAJOR
către

DL. ION MIHALACHE FOST MINISTRU
Com.Dobreşti Jud. Muscel.

Am onoare a face cunoscut că Ministrul Apărării Naţionale, Cabinet, cu Nr.11434 din 31 Iulie 1943 a aprobat ca prizonierul rus Zugov Simion să fie repartizat Dvoastră în condiţiunile D.M. Nr. 4307/1943 (munci agricole).-

Delegatul urmează a se prezenta la lagărul Corbei-Argeş pentru încheierea contractului, depunerea garanţiei şi ridicarea prizonierului.

Lagărul are ordin în acest sens.-

D.O.
SEFUL SECTIEI PRIZONIERI
Colonel,
ss.Gh.Săulescu.

SEFUL BIROULUI 2
Căpitan,
ss.I.Gabia.

00469

vezi vol 7. / 536.

P.N.T.
CERCUL PROFESIONAL MILITAR

00470

FISA FIECARUI MEMBRU

Numele de familie ....
Numele de botez .... vârsta.....

Gradul...... (Veteran.........
luat ca:) Cadru disponibil.......
) Pensionar ....
(Activ ....

Locuinţa: Str.................Nr..... telefonul Nr.........

Arma:...................
Specialitate: ....
Anul de eşire din activitate: ....
Ultima funcţie ....
Campanii: ....
(se va arăta durata). ....
....

Scoli: ....
....

Lucrări: ....
....

Ocupaţia în viaţa civilă: ....
A făcut parte din partidul: ....
dela............ până la.........

Căsătorit: ....copii..........

Avere peste pensie; ....
Proprietar sau chiriaş: ....
Dacă a fost prizonier: .... unde...........
şi cât timp: ....
cum s'a înapoiat: ....
cu care ocazie: ....
Acum doreşte a veni la şedinţe ? ....

(Stampila) Cercul Profesional Militar Centrul P.N.T.Iuliu Maniu.

P.N.T.
CERCUL PROFESIONAL MILITAR

00471

FISA FIECARUI MEMBRU

Numele de familie ....
Numele de botez .... vârsta.....

Gradul...... (Veteran.........
luat ca:) Cadru disponibil.......
(Pensionar ....
) Activ ....

Locuința: Str,...............Nr..... telefonul Nr..........

Arma:...................
Specialitate: ....
Anul de eşire din activitate: ....
Ultima funcţie ....
Campanii: ....
(se va arăta durata). ....
....

Scoli: ....
....

Lucrări: ....
....

Ocupaţia în viaţa civilă: ....
A făcut parte din partidul: ....
dela.............până la...........

Căsătorit: ....copii...........
Avere peste pensie: ....
Proprietar sau chiriaş: ....
Dacă a fost prizonier: .... unde..............
şi cât timp: ....
cum s'a înapoiat: ....
cu care ocazie: ....
Acum doreşte a veni la şedinţe ? ....

(Stampila) Cercul Profesional Militar Centrul P.N.T.Iuliu Maniu.

P.N.T.
CERCUL PROF.MILITAR CENTRAL
PRESEDINTELE

25 Ian.1947.

00472

NOTA

pentru birou şi secretariat

1.) Rog a se cere la "DREPTATEA" să se publice alătur ratele, fiind în intersul P.N.T., atracţiuni pentru militari; a se completa, numele celor primiţi.

2.) Rog a se afişa în gang la Club, anunţul anexat.

3.) Rog a-mi comunica numele secretarilor regionali şi pe Capitală cum şi ale Cercului de Studii, căci: secretarul genera nu poate fi intrebuinţat decât de Preşedinte şi birou.

4.) A se căuta printre plotonieri, un dactilograf şi a se alipi la Sublt.Lăzărescu, un ajutor din aceştia şi chiar la secretariat.

5) A se căuta mijlocul de a impramuta o maşină de ~~ee~~ scris, că ne costă mult scrisul.-

6.) A se insărcina unul care ştie nemţeşte şi englezeşte de a asculta radio Londra şi New-York şi a face rezumate săptămânale şi altul care ştie ruseşte pentru Moscova.-

7.) A se face lista pe grade şi specialităţi ale tuturor membrilor şi a pregăti fişele.

8.) A trimite la Capitală, lista celor înscrişi şi copi după modelul de fişă a militarilor.

9.) A se studia (Comisia de Organizare) despre modificarea statutelor ca să avem şi noi cuvântul şi aceasta urgent.

10.) A se vedea ce-i de făcut cu femeile militarilor decedaţi, mai ales din C.P.M., dacă ele au dreptul a le succeda în Cercul Profesional Militar cu drept de vot - că politiceşte la Circ. au acest drept.-

Pentrucă să nu se poată zice că noi uităm de demeile militarilor, pe când ne ocupăm de I.O.V.

11.) A cere Comisiunei ce s'a numit în şedinţa trecută privitoare la studiul chestiunei cadrului dispobil, lucrare care va servi şi Generalului Zorzor în expunerea sa.-

12.) Idem a reflecta asupra chestiunei tineretului din cerc,(sub 30 ani) şi dacă nu-i cazul a-i înscrie şi în tineretul politic al P.N.T.

13.) A se pregăti organizarea centrelor judeţene şi al capitalei, cum s'a hotărât.-

14.) A sfătui pe toţi să se înscrie şi în sectoarele politice, putând lucra la unele sau la unul din ele; să aibă cartea de cotizant dela ambele, sau a se declara numai aderent.

15.) A se afişa regulat comunicările pe gang şi in "DREPTATEA".-

PRESEDINTE, General, ss.G.I.Negrei.

(Stampila) Cercul Profesional Militar Centrul P.N.T. Iuliu Maniu

vezi vol. 7. ff 538.

00473

A N E X A

La procesul verbal din 16 Dec. nr. 39
/ dimpreună cu lucrarea Căp. D. Popescu/ după cererea
Dlui General G. Negrei.-

După deschiderea şedinţei, în ziua de 16 şi citirea procesului verbal al şedinţei precedente, dl. Preşedinte al Cercului prof. militar, a făcut următoarele expuneri :

In procesul verbal precedent, nu s'a putut arăta, în complect cum au decurs discuţiile cu privire la expunerea căp. D. Popescu" despre disciplină în discuţii" expunere care nu poate rămâne la dosar, fără comentarii.-

Noi aici, trebuie să fim expliciţi, să facem şi şcoala tineretului neorientat încă, asupra rolului nostru ; Comitetul trebuie să fie pildă, în îndrumare.-

Expunerea căpitanului D. Popescu, de sigur că, nu a putut să fie plăcută membrilor, în mare număr cari au ales statuar acest Comitet ; unii membri ş'au exprimat nu numai mirare ci au cerut vorbitorului să aducă dovezi de ce afirmă sau să retracteze, unele afirmaţiuni enorate, cu privire la neîncrederea în Comitit şi cererea de noi alegeri.-

Comitetul a văzut că tot ce a afirmat vorbitorul erau pentru el, sau lucruri cunoscute, sau nefundate şi că sinceritatea lor era dubioasă, întrebându-se dacă nu cumva era inspirat de alte persoane, neştiutoare ca şi el.-

Expunerea căp. D. Popescu, nu corespundea deci titlului, căci nu era disciplinată, iar sinceritate trecuse marginea bunei cuviinţe, spre a fi apreciată.-

O parte însă din auditori, nu era în curent ca şi vorbitorul, de lucrările comitetului, de alegeri etc. ; căcă erau noi veniţi şi tineri, cari nu pot fi lăsaţi în cunoştinţă de cauză, mai ales că unii aplaudase pe vorvbitor, la afirmaţiunile lui enorate.-

x x
x

Nu am avut timpul să descurcăm lucrurile; am putut în acea şedinţă numai să răspund la afirmaţia sa că armata nu este

democrată, că alegerile politice aduc proba contrară.

La afirmaţia că ofiţerimea, adică Dvs. Comitetul sunteţi apolitici am răspuns că se înşeală şi că deopildă preşedintele este sef de organizaţie politică de 12 ani şi putem spune că vicepreşedintele a fost secretar general, altul general de jandarmi, orgam politic etc.-

La această vorbitorul nu a putut răspunde de cât că sunt pensionar nu ofiţer / debăocat ca el.-/

Mi-am zis eu însumi, atunci : iată omul care judecă pe altul căruia nu-i cunoaşte trecutul, că n'a fost încă ca el, pe când acela a fost ca el şi-l poate judeca.-

x x

Cum dat tinerimea de aici şi cea care va mai veni va citi lucrarea căp. D. POPESCU pusă de noi, ca mostră la dosar, şi nu toţi vor fi fost în curent cu adevărul, sunt dator a le explica, ce preşedinte s'au ales şi dacă nu cumva va căp. D. POPESCU a avut dreptate.-

Sunt doar un preşedinte : fost general activ 12 ani şi Comandant pe front în războiul 1913-1919 ; şi de 12 ani ca pensionar, cu activitate politică cunoscută în P.N.T. Fost şef şi profesor numeroşilor generali activi şi unii pensionari

Sunt doar din generaţia care a făcut România Mare şi a servit la instruirea alte generaţii, de când eram sublocotenent ;23 decoraţii române şi străine / nu nemţeşti / pe piept.

Ca militar, priceput, se poate adăuga lucrările technica / tunuri, aparte etc./ cursuri si articole revistă despre tactică şi strategie / ca activ şi ca pensionar/

In 1915 când s'a declarat război Frantei, am pariat cu demonstraţi că nemţi vor pierde războiul.-

In 1939, când a inceput războiul, am pariat cu alt general / 50.000 lei/ că Hiteler va pierde iar războiul.-

In 1940 am scris lui ANTONESCU ca să nu treacă Nistrul, că rău a făcut că a declarat războiu Rusiei, căci nemţi vor pierde războiul.-

In 1942 am scris o protestare energică guvernului ANTONESCU, că a lăsat să se publice insultele lui KILINGER ~~xxxxxx~~ contra opoziţiei / Maniu / era să fiu trimis în lagăr.

Am scris articole contra legionarilor şi a nemţilor pentru care am fost arestat şi la care a protestat şi radio-Londra.

./.

Legionari m'au atacat la alegeri/Văslui/ în 1936 ca să mă suprime şi nu scăpam,dacă nu împuşcam pe seful bandei.- / am stat 3o de zile arestat /

In tot timpul războiului am stat ca sfătuitor militar pensionar lângă dl. MANIU împreună cu alţi câtiva.-

x x
x

Din aceste discuţii disciplinate reese că şi cea a colaborări între generaţi pe care o înţelege greşit căp. D. POPESCU câns spune : cei bătrâni să fie membri numai de onoare şi cu vot consultativ.-

Colaborarea între generaţi este o condiţie de progres. In arborele generaţiilor,rădăcina este înfiptă în mormintele strămăşilor ; tulpina o formăm noi ultima generaţie,rămurile o formează maturii,iar crăngile,frunzele şi frunctele o formează tineretul.-

Arborele este agitat de furtună numai sus la crăngi şi frunze,care pot cădea fără pagubă mare pentru el ;tulpina şi ramurile să rămână şi rămâm căci ele vor produce iar frunze.-

x x
x

Generaţia mea a făcut România mare,şi a maturilor o administrează, cea tânără se deprinde a o administra. Generaţia tânără este la vârf ,este agitată,dinamică activitatea ei fizică predomină ; ea produce miscări sociale, revoluţii,războaie de echilibru şi chiar desaztre / generaţia tineri : Alex. Macedon, Atila, Anibal, Napoleon, Wilhelm II, Hitler etc.- /

Vine generaţia bătrână cu pondere şi experienţă la care psichicul predomină şi aduce : echilibru,refacerea pacea, conducând şi servindu-se mai ales de generaţie tânără / exep. bătrânii : Clemenceau, Foch,Joffre,Hindemburg, Rosvelt, Churchil, Stalin, De Gaulle etc.-/

In conducere trebuieste experineţă,pondere şi minte cuprinzătoare ; sunt puţini în conducere;la execuţie trebuie vigoare mai ales fizică şi sunt multe de făcut, deci este loc pentru toţi.-

x x
x

Va obiecta poate unii : că bătrâni au o mentalitate conservatoare si sunt adesea obosiți.

Se va răspunde : da,se poate,însă un om al cărui trecut e cunoscut poate fi usor ales,pe când cu un tânăr ilustru necunosc ne putem înșela și păți ca Germania cu Hitler,noi cu șeful legionarilor.-

Apoi este stiut că vârstra perfecționează creerul prin gândire și experiență,dar slăbește fizicul,descătușându-l de unele cătușe care dăunează activități creatoare.-

Celula nobilă a creerului, ar fi nemuritoare,dacă ar trăi izolată și nu aar fi inglobat în celule conjuctive inferioare, care degenerează repede și mor,formând mormântul celulei creerului.-

In momentul morții fizice,creerul moare cel din urmă el cugetă,adue câtva timp până ce nu se înmormântează în celulele moarte din jur,dar nu poat da niciun semn exterior decât rar și printr'un eforț;- asistă adesea conștinet chiar la înmormâmtare și s'au găsit morți întorși cu fața în jos în scriul lor în morminte.-

Am arătat că bătrânul e necesar și de nu-l ai să-l cumperi ?

Toate acestea sunt spuse nu ca să-mi atrag cenușea pe turtă,ci în folosul tineretului care vrea să asculte căci noi am ascultat multe și destule .

Aceasta replică trebuie să rămână la dosar alături cu lucrare căpitan D. Popescu fiind credem,și mai disciplinată; aceasta pentru cei neștiutori și care s'ar întreba :

Că ce scandal s'a întâmplat în cercul profesional militar al P.N.T. și dela cine a pornit.-

----

P.N.T.
Cercul Profesional
Militar.

vezi vol. 7. f 540

COPIE

00477

PROCES-VERBAL Nr.40.

Astăzi anul 1947 luna Ianuarie ziua 13.

Şedinţa este deschisă la ora 17,10 sub preşedinţia dlui general Gabriel Negrei. Sunt prezenţi 56 membri.

După citirea procesului verbal al şedinţei precedente, dl.general-preşedinte prezintă comitetului şi sfatului pe dnii membri noui înscrişi şi anume:

1). Pe dl.general de aviaţie Diculescu Achile, care a făcut cerere scrisă la centru pentru înscrierea în P.N.T. demisionând din P.N.L. (Tătărăscu) în Noemvrie 1945.

Dl.Preşedinte Ion Mihalache l'a recomandat spre a fi admis în cercul profesional militar. Făcând parte din sectorul de galben, d-sa va fi recomandat şefului de sector politic, dl.doctor Lucian Stănculescu şi dl.colonel Stoika îl va recomanda cercului profesional militar al sectorului respectiv, putându-i da chiar conducerea sectorului. D-sa fiind ofiţer de artilerie şi apoi de aviaţie, este rugat să intre în comisiunea de documentare privitoare mai ales la aviaţie şi în comisia tehnică şi de organizare, prezidată de dl.general Stoika Grigore, putându-ne recomanda în technica aviaţiei, ingineri specialişti pe care putem să-i cooptăm în cercul nostru conform cu regulamentul. De primirea făcută se va raporta centrului şi se va publica în ziarul "Dreptatea".

2). Dl.maior Drestorian care a făcut cerere directă comitetului. D-sa fiind ofiţer de cavalerie şi de Stat Major, va fi util la comisiunile de organizare şi documentare.

3). Pe dl.general Rovinaru, un distins ofiţer de geniu.

4). Pe dl.general Butunoiu, un desăvârşit făuritor de legi; cunoştinţele şi specialitatea D-sale în materie de legiferări pentru invalizi, orfani şi văduve de război, vor fi de mare folos în alcătuirea acestor legi, pentru epoca de guvernale a P.N.T.

./.

După aceste prezentări, dl general preşedinte aduce la cunoştinţa sfatului, următoarele :

1). Că a trimis centrului politic al PNT regulamentul cercului profesional militar şi că a cerut adrese către judeţe pentru organizarea de centre. Se dă citire adresei.

2). S'a revenit asupra numirii dlui colonel Mihăilescu Ctin în secţia de documentare, deoarece d-sa nu s'a înscris încă în PNT, aşa că se renunţă la serviciile sale.

3). Dl.Casier central, colonel Stătescu, va avea ca ajutor cassier pentru capitală pe dl.colonel Spiridoneanu Ernest, care este şi chestor. Birou casseriei şi cassa cad însă în sarcina dlui colonel Stătescu, sub autoritatea primului vice preşedinte, având pe sublt.Lăzărescu ca încasator

4). Roagă pe dnii vice-preşedinţi să urgenteze organizarea centrelor profesionale militare pe capitală şi judeţe ; căci există o pleiadă de energii, mai ales din deblocaţi, cari trebuesc polarizaţi la organizaţiile politice, pentru a-i forma şi a li se da întrebuinţarea, care va deveni necesară, poate foarte curând.

5). De aceea roagă pe preşedintele comisiei de organizare şi documentare a organiza şi acest centru dând listele pe categorii de specialităţi de arme technice, administraţie, etc. deocamdată pentru capitală şi nominal pe grade. Căci cercul trebuia să cunoască situaţia completă de : vârsta, ani serviţi, unităţile unde a servit, însărcinări speciale, titluri, lucrări personale, etc., a fiecărui membru, spre a-i grupa pe necesităţi eventuale.

Aceste elemente, în general fără ocupaţie continuă sunt foarte necesare partidului ; ele trebuesc polarizate în jurul unor şefi cari vor deţine statistica lor pe categorii. Comisia de organizare ajutată de cea de documentare va urmări acest program, având la curent aceste date statistice.

6). Primirea unui nou membru trebueşte făcută cu oarecare ceremonial, după recomandarea centrului sau în urma cererei postulantului făcută preşedintelui cercului direct sau prin comisia de organizare, care va da apoi cartea de membru iscălită de preşedinte, care va prezenta pe noul membru şi la centru politic superior, dacă doreşte.

./.

Membri aderenţi şi necotizanţi sunt scutiţi de prezentare. Primirea se va anunţa şi prin Dreptatea, cu cota postulantului.

7). La ultima şedinţă lunară, se va prezenta de către birou un rezumat al activităţei comitetului în care se vor atinge următoarele puncte :

a). Numărul şi numele membrilor noui înscrişi şi însărcinările ce li s'au dat ; numărul frecventărilor.

b). Lucrările produse de comisiuni sau comitet.

c). Conferinţele sau lucrările membrilor, din afara comitetului.

d). Diverse şi neprevăzute ; propuneri .

e). Rezultatele obţinute cu organizarea cercului capitalei şi judeţelor, de către cei în drept.

f). Situaţia cassei încasări şi cheltueli, sub controlul dlui prim vice preşedinte.

b). Până la 1 Februarie se va face dar şi situaţia anuală cu dare de seamă de către dl.prim vice preşedinte ca la orice asociaţie organizată, precum şi propuneri pentru bugetul viitor, conform regulamentului capitalei şi art.75 din statute.

Situaţia se prezintă de către secretar, văzută de primul vice preşedinte, care poate semna tot precum şi de doi cenzori (art.75 din statut).

9). In şedinţa dela 20 Ianuarie deschidem seria de şedinţe a anului 1947 şi rog biroul să prezinte programul rezumativ pe acel an, consultând, până atunci pe camarazii cari s'ar înscrie cu desvoltarea vreunei chestiuni, care interesează partidul sau cercul nostru.

10). Se ia în discuţie numirea şefilor de cerc profesional militar pe sector, dl.colonel Stoika fiind rugat a face propuneri, iar camarazii din sectoare a se oferi cu organizarea acestor sectoare.

Dl.colonel Stătescu cere cuvântul în această chestiune şi roagă pe dl.preşedinte ca şefii militari de sector să fie recomandaţi la şefii de culoare politică.

Dl colonel Stoika declară că aceste recomandări vor fi făcute personal de d-sa.

După ce dl.general preşedinte declară discuţiile deschise asupra acestor chestiuni de activitate, cuvântul

./.

este cerut de dl.general Diculescu care arată că se consideră în partid, de mult mai multă vreme ;

D-sa spune că partidul nostru fiind un partid foarte puternic, nu este de părere ca dnii cari vor să se înscrie fără a se face însă cunoscuţi, să li se acorde prea multă încredere; ei trebuesc să fie puşi sub supraveghere sau chiar să fie excluşi.

Are apoi cuvântul dl.general Butunoiu care arată că se simte onorat cu prezentarea ce i s'a făcut; asigură pe dl.preşedinte că se simte mândru de a fi un soldat al PNT După ce face o expunere asupra activităţii d-sale, din care a reeşit ca este un om al dreptăţei şi un om care a luptat mult pentru organizaţia I.O.V., dl.preşedinte a rugat comisia de organizare şi juridică să apeleze la cunoştinţele de specialitate ale dlui general Butunoiu, în materie de legi pentru I.O.V.

Dl.colonel Stoika Stefan anunţă că, în programul viitor, vom avea în fiecare şedinţă câte o dare de seamă profesională, dl.general Stoika roagă pe dl.general preşedinte a dispune ca membrii din comisiunea de organizare să fie cu toţii prezenţi la şedinţele, ce se vor fixa începând cu aceia de Vineri 17 Ianuarie.

După ce au fost citite numele acestor domni membri din comisia de organizare, a mai fost adăogat la această comisiune, dl.general Diculescu Achile şi maior Dristorian.

Dl.general preşedinte răspunde apoi dlui general Diculescu arătând că, prin statut se prevăd în organizaţia PNT membri activi şi membri aderenţi, de care partidul nu se poate lipsi, serviciile lor fiind de multe ori mai mari decât a ~~xxxxxx~~ multora din membri activi, cu toate că ei rămân necunoscuţi pentru mulţi din noi.

In continuare dl.general preşedinte lămureşte printr'un grafic foarte explicit organizaţia PNT cu formaţiunile din care este alcătuit şi cu legăturile între ele, precum şi cu acelea cu guvernul.

Se dă apoi cuvântul dlui căpitan Zaharia care propune ca în afara chestiunilor profesionale, să discutam şi alte chestiuni. Astfel d-sa dă o serie de informaţiuni care sunt ascultate cu mult interesx.

Este ascultată apoi propunerea dlui colonel Dumitrescu Ctin care cuprinde un comentariu asupra politicei

internaţionale în legătură cu situaţia românească.

Ca încheiere dl.general preşedinte mulţumeşte tuturor pentru activitatea de până acum, rugând pe toţi a răspândi : că cercul profesional militar este un organ de ordine şi ajutor necesar pentru aceste timpuri, de grel nevoi.

Sedinţa este astfel terminată la ora 19,15 fixându-se cea viitoare pentru Luni 20.I.1947.

Drept care a fost încheiat prezentul proces verbal.

PRESEDINTE,
general, ss.G.I.Negrei.

SECRETAR,
Colonel,ss.Stoenescu.

P.N.T.
Cercul Profesional
Militar

Vezi vol. 7. f 544.

00482

PROCES-VERBAL Nr.41

Astăzi anul 1947, luna Ianuarie, ziua 20.

Sedința este deschisă la ora 17,20 sub președenția D-lui General GABRIEL NEGREI.

Sunt prezenți 83 membri.

Este citit procesul-verbal Nr.40 al ședinței precedente. Imediat după terminarea citirii, ședința este onorată cu sosirea D-lui Vice-Președinte al Organizației Capitalei, D-l Profesor Gh. K.CONSTANTINESCU, care după ce Dl.General-Președinte face prezentarea D-sale, pentru Dnii membri noui, adunarea îl primește cu aplauze.

D-sa ne roagă să continuăm și astfel D-l General-Președinte face următoarea expunere, care cuprinde două capitole și anume: considerațiuni generale și activitatea de până acum, precum și acei pe anul 1947.-

A.) CONSIDERATIUNI GENERALE:

1.) Incepem activitatea unui nou an la care trebuie să pornim cu indicațiuni clare, deși rezumative, asupra programului de activitate, după ce vom lămuri pe nouii veniți asupra acestui program, a organizației noastre și celor ce am înfăptuit noi comitetul ales, de curând, alegere la care autoritățile superioare M nouă, au avut reprezentanți bine calificați.-

Scopul Cercului Profesional Militar al P.N.T., este politic în primul rând; suntem un organ auxiliar, care poate deveni foa te util și important prin număr și categorii de competințe utilizabile mai ales în urma deblocărilor.-

Trebuie însă să ne ocupăm ce oairce organizație viabilă și de interesele acestor colectivități de veterani, pensionari și din cadrul disponibil, apăsate de nevoi materiale și morale în unele cazuri; suntem cu alte cuvinte un fel sindicat în înțeles occidental, al militarilor din P.N.T. de orice grad și categorie.

Membrii cercului acesta vor găsi dar, prin grija noastră, un sprijin folositor în P.N.T. și chiar o satisfacție la nevoie,

2.) Ca reguli de funcționare interioară, repetate pentru cei noi:

V'am arătat prin incheierile comitetului, organizarea noastră care cuprinde: un președinte și un comitet de 9 membri, deocamdată, toți aleși de adunarea din capitală, în care 4) sunt Vice-Președinți; un Secretar General, o Comisiune de disciplină; un Chestor al adunărilor, un Cassier General, un Cassier al Capitalei și un încasator, care are sediul la Club, zilnic, pentru a primi înscrierile și corespondența și în fine un birou al presei.-

Aceste comitet este al P.N.T. și face serviciu și ca al capitalei.-

Primul Vice-Președinte, D-l Colonel STOIKA STEFAN, este însărcinat a organiza cercurile profesionale militare pe sectoare în Capitală; D-sa și-a ales pe șefii inițiatori din sectoare și va proceda la alegeri.

Pentru regionala Vechiului Regat, D-l General Zorzor Vasile, Vice-Președinte, ca organiza Cercurile județene, la fel va proceda Dl.General Barbu Vasile, Vice-Președinte, pentru Ardeal și

Banat; aceşti Vice-Preşedinţi sunt dar deocamdată preşedinţi de Capitală şi de regionale.

D-l General Stoika Grigore, Vice-Preşedinte, este preşedintele Cercului de studii al nostru care cuprinde: comisiunile de organizare, de statistică şi documentare şi technică; comisiuni care sunt numite prin încheierile comitetului şi care se vor lărgi pe măsura ce mi se prezintă noi membrii de specialitate.

Lucrările acestui cerc de studii merg la centru prin grija comitetului, adică la cercul de studii al capitalei şi al partidului.

O comisiune juridică aparte, este numită sub preşedinţia D-lui General Zorzor Vasile, specialist jurist; ea a elaborat regulamentul.

Comitetul se va lărgi şi el cu membrii noi după organizarea capitalei şi a judeţelor, devenind un fel de delegaţie permanentă a organizaţiei militare, auxiliară a P.N.T.

Acest comitet şi-a format un birou de direcţie compus din preşedinte şi vice-preşedinţi care ţine şedinţe mai rare.-

Peste acest comitet de conducere sau delegaţie permanentă va fi comitetul executiv care va cuprinde pe toţi preşedinţii de cercuri de judeţe şi de sectoare.-

In fine, adunarea generală care va alege pe preşedinte,va cuprinde pe lângă aceace are comitetul executiv, pe şefii de circ.şi delegaţi dela judeţe, după numărul de membri (cum prevede regulamentul elaborat de centru), această adunare este de fapt Congresul.

Toate aceste organizaţiuni profesionale militare,sunt auxiliarele organizaţiilor politice, paralele cu ele şi subordonate lor,din punct de vedere politic, - din punct de vedere technic, ţin de organizaţiile militare superioare lor.-

Cercul de studii al nostru depinde dar de cercul de studii al P.N.T.,către care merg prin comitet, toate lucrările sale,cum am arătat.

V'am explicat printr'un grafic, legăturile de ordine şi de corespondenţă în P.N.T. -

Vom decide mai târziu,dacă pentru judeţele Bucovinei,de sub autoritatea politică a D-lui Profesor Săveanu,va trebui să formăm o nouă regională,sau să rămână şi ele sub aceia a Vechiului Regat.

3.) Statutele P.N.T. ne fixează atribuţiunile prin articolele 17 al.c.; 37 al.h.; 58, 59, 65, 67, 72, 74 şi 75; ele formează lege.-

Regulamentul provizoriu al capitalei, le fixează prin art. 5 la 7, 45 al.d., 49,53, 69 şi 75.

Noi am elaborat un regulament al cercului profesional militar şi l'am trimis la centru spre aprobare; ne ţinem şi de el.

4.) Membrii cercului sunt obligaţi a lupta pentru P.N.T. prin mărirea şi prosperitatea sa, ei sunt datori a se înscrie întâi la sectoarele politice şi apoi la noi, căci demnităţile politice vin şi depind dela ele, iar cele technice dela noi.

Sfaturile noastre sunt publice; poate fi invitat orice militar să asiste la ele, fără obligaţie, adunările sunt mai rare.

..//..

Doritorii a se inscrie la noi, se adresează la doi membri, la preşedinte, sau vine în sala de sfat şi cere înscrierea.-

5.) Potrivit art.48 din statute, pot fi propuşi la demnităţi şi candidaturi, în mod excepţional, noii membri, chiar dacă nu au 2 ani de vechime în partid; aceasta pe baza activităţii sale dovedite şi propunerea organizaţiei respective către comitetul executiv al P.N.T.

Atenţiunea noastră se îndreaptă mai ales asupra celor din cadrul disponibil, care nu au 2 ani de vechime, şi totuşi sunt propozabili prin trecutul lor; de aceia am dispus să se facă la toţi un fel de fişe personală. In rândul lor sunt tineri sub 30 ani care pot face parte din tineretul P.N.T.; ne vom ocupa de ei; căci au şi trimis un memoriu Dlui Preşedinte. Se naşte şi aici cum am arătat în cazul Căpit. POPESCU DUMITRU chestiunea colaborării între generaţiile de pensionari, cari nu mai pot activa în alte domenii din cauza vârstei şi tinerii deblocaţi care-şi pot face încă o carieră; ei vin la noi cu speranţe de viitor şi trebuie ajutaţi fără a nedreptăţi pe cei dintâi, luptători vechi. Chestiunea se va desbate şi de forurile superioare.-

6.) Pierd calitatea de membri, potrivit statutelor, acei care nu corespund cerinţelor statuare, nu cotizează (art.5 51) sau comit fapte infamente. Sunt membri aderenţi cei cari luptă pentru partid dar nu cotizează şi nu vin la adunări.

Sunt excluşi acei care au activat contra P.N.T. la alegeri, sau în orice altă împrejurare politică, ei pot fi reprimiţi după 3 ani la cerere (art.52); trebuie dar să aibă grijă comisiunea de disciplină a ne indica pe aceştia, acest drept îl are orice membru şi el este şi o datorie.

7.) Statutele vor fi modificate, prin o comisiune numită; atunci va putea fi modificat şi regulamentul nostru, dar până atunci ne ţinem de ele din spirit de ordine.

8.) Cercul profesional militar al P.N.T. este un organ statuar şi nu subversiv, s'a înfiinţat în acest an când numărul milutarilor trecuţi în viaţa civilă a devenit mai mare şi când acest organ poate deveni foarte puternic şi foarte util pentru P.N.T. dacă este bine adaptat şi în interes social, nu numai de partid.

Spiritul democratic al timpului şi cel de descentralizare ordonată, trebuie dar să fie la baza organizării noastre de aceia grija comitetului este de a încadra aceste cercuri auxiliare în organizaţiile politice spre le întări activitatea şi prestigiul.-

In comitet intră din toate gradele superioare şi inferioare.

Se va putea mai târziu să se întocmească norme de înlesniri materiale ale membrilor, cum ar fi o cooperativă, (bezi regulamentul), dacă cea din str. Regală 14 continuă să nu satisfacă pe militari ca până acum.

Membrii noştri se pot întâlni în grupe şi în strada Regală; dacă sunt membri înscrişi şi unde nu vor face politică şi vor discuta orice alte chestiuni, aceasta până ce vom avea casa noastră.-

..//..

B.) ACTIVITATEA PANA ACUM SI PE ANUL 1 9 4 7:

Astăzi deschidem seria şedinţelor sfatului cu ale comitetului, după protocolul hotărât: biroul va ţine şedinţe de cel mult două ori pe lună; sfatul de patru ori pe lună, Lunea. Orariul în sala de sfat va fi

a.) 17-17,30: comunicări şi conferinţe anunţate,

b.) 17,30-18,30: deschiderea şedinţei cu cetirea procesului verbal anterior, aceasta pentru cei noi veniţi sau pentru cei cari au lipsit.-

Urmează: dări deseamă ale comitetului sau ale comisiunilor de studii care fusese anunţate prin ordinea de zi, propuneri noi, discuţiuni, etc.-

Nu se vorbeşte decât în ordinea după care s'a cerut cuvântul.-

c.) 18,30-19.-: informaţiuni documentare interne sau externe; înscrieri de membri, cereri de comunicări viitoare, etc.-

d.) Lista primelor conferinţe până la vacanţă (circa un total de 19 şedinţe).

27.I. Dl.colonel Stoika Stefan;
3.II. " General Zorzor Vasile;
10.II. " Colonel Cantea;
17.II. " Colonel Bucur ş.a.m.d.

Sedinţele sunt publice căci nu sunt adunări politice; puteţi dar a avea invitaţi la ele mai ales din militari (din orice partid).

Comunicările şi conferinţele care urmează a fi expuse nu sunt cenzurate de noi, dare ele trebuesc depuse pentru a figura la arhiva activităţii noastre.-

Lucrările ofiţerilor tineri însă, vor putea fi modificate pentru a fi expuse; aceasta spre a nu eşi din prevederile regulamentelor. Lucrările generalilor şi ale veterinarlor nu vor putea fi modificate decât cu invoirea autorilor, care au şi răspunderea personală. Unele lucrări vor putea fi publicate.

Sccopul acestor comunicări sau conferinţe expuse in sală, este spre documentare, indrumare, instruire şi educaţie politică, mai ales a tineretului.

Lucrări şi propuneri scrise de orice fel, care nu au pretenţia de a fi expuse in sală, se primesc dela ori şi cine de către birou, care hotărăşte de rezultat.-

Puteţi publica prin presă şi reviste orice, fără controlul cercului, şi pe răspunderea autorului şi a redacţiei.

D-nii vice-preşedinţi sunt rugaţi a urgenta lucrările de organizare cerute şi a-mi indica pe secretarii D-ilor, cassieria a incasa cotizaţiile.-

La data alegerii comitetului am mulţumit în faţa delegatului centrului şi pentru ceace am găsit realizat, până atunci.-

De atunci au avut loc alegerile parlamentare în care militarii noştri au avut roluri importante, după cum am arătat în darea de seamă către centru ; mulţi au suferit arestări. Vă

../..

mulţumesc la toţi mai ales că P.N.T. a avut un succes neaşteptat, datorită mai ales şefului său.- Să ne trăiască IULIU MANIU şi colaboratorii săi. Suntem în număr de peste 400 înscrişi numai în capitală (20 generali, 30 colonelí, etc.)

Avem cu cine şi la ce lucra.-

Termin dar, mulţumind la toţi şi mai ales comitetului care m'a ales preşedinte, şi cred că nu o să regrete aceasta; sunt bun camarad, grijuliu, dar nu dictator, deşi veteranii cad adesea în acest păcat.-

Vă urez spor la muncă şi voie bună.-

Mulţumesc centrului că ne-a dat adăpost în sălile sale şi D-lui Preşedinte şi Vice-Preşedinte a organizaţiei capitalei.

Dl.General-Preşedinte prezintă apoi pe D-l General Popescu din Geniu ca membru nou. Este primit cu aplauze.-

D-sa cere cuvântul şi arată că aşa cum a servit în armată, cu aceiaşi credinţă va servi în P.N.T.

Cere apoi cuvântul D-l. Maior Mureşeţeanu care referindu-se la ofiţerii din cadrul disponibil, arată că toţi ofiţerii trebuie să facem politică. Este întrerupt de Dl.Colonel Stătescu, care arată că programul P.N.T. prevede reintegrarea tuturor ofiţerilor deblocaţi. D-l preşedinte, General Negrei, spune că, chestiunea ofiţerilor deblocaţi va fi studiată de o comisiune pe care o numeşte imediat, compusă din veterani, pensionari şi deblocaţi tineri şi bătrâni, căci cum a arătat în cuvântare, chestiunea este importantă şi vastă.-

Se va căuta să avem pe lângă scrisoarea D-lui Maior Puppa, a Căpit.Popescu şi memoriul tineretului trimis D-lui Iuliu Maniu, cum şi alte indicaţii posibile şi conferinţa Generalului Zorzor.

D-l General Diculescu spune că primirea în partid a membrilor din cadrul disponibil sau chiar a celor activi, înseamnă că ei trebuie să facă politică şi nu e bine a se face diferenţiere între aceştia şi ceilalţi.-

In continuare Dl Maior Mureşeţeanu arată că în şedinţa trecută, Dl Căpitan Zaharia, a spus că ofiţerii din cadrul disponibil au fost primiţi în partid din milă, D-sa arată că aceşti ofiţeri nu au venit în partid pentru a cere ceva, ci numai din dragostea pentru Ţară şi Tron.-

Dl.Căpitan Zaharia răspunde că D-sa a propus în şedinţa trecută ca cei aruncaţi din armată, să fie primiţi la noi pentru a li se da ajutor.-

Cere apoi cuvântul D-l Colonel Cervescu, care arătând că mulţi dintre ofiţerii deblocaţi nu se vor mai înapoia în cadrele active, propune: ca atunci când partidul nostru va fi acela care va guverna ar fi bine să ne întrebuinţeze ca elemente de ordine şi disciplină. D-sa propune ca să studiem legi militare care să pregătească pe ofiţeri din viaţa militară pentru viaţa civilă, iar aici acum în cercul nostru, să facem ucenicie politică.-

D-l General Diculescu în legătură cu conferinţele ce se vor ţine; acele ale tinerilor urmând să treacă pela cenzura

comitetului, cere a se renunţa la această prealabilă cenzurare, arătând că e bine a se lăsa liberatea curajului fiecăruia.-

D-l General-Preşedinte, răspunde că in situaţia actuală ne o posibil.-

Vorbeşte apoi D-l Colonel Stoika Stefan care arată că sensul programului nostru nu este a reliefa valori, armata se luptă pentru a sta in picioare, primul lucru care-l urmăreşte cu conferinţele noastre, are ca scop de a vedea ce-i lipseşte armatei şi ce trebuie să-i dăm pentru a o aduce la înălţimea cuvenită.-

Toţi fruntaşii P.N.T., continuă D-sa, sunt convinşi că toţi ofiţerii sunt admirabili ad-tori şi că acolo unde ei vor fi ouşi, vor corespunde perfect.

D-l General Stoika Grigore spune în chestia ofiţerilor deblocaţi că programul P.N.T. prevede reintegrarea lor.-

D-l General-Preşedinte vorbeşte relativ la organizarea cercurilor profesionale militare pe sectoare.-

D-l D-l Colonel Stoika Stefan roagă să i se dea cuvântul în această chestiune şi D-sa lămureşte, arătând procedeul de urmat care constă din: numirea unui şef provizoriu, care are misiunea de a face numărătoarea membrilor militari din sector, a provoca o adunare şi apoi a proceda la alegerea şefului.-

Astfel sunt numiţi ca şefi provizorii :

La sec. I. Galben: D-l C-dor Dumitru N.Alexandru.
" " II. Negru : " Colonel Stătescu Dumitru
" " III. Albastru " " Vasilescu Gheorghe, şi
" " IV. Verde : " " Spiridoneanu Ernest.

Sunt apoi înscrişi următorii domni membri noi :

1.) Col.Dumitrescu Alex.
2.) Lt.Col.Stănculescu
3.) Lt.col.Diaconeasa
4.) Lt.Col.Stefănescu M.Sterian
5.) Maior Neagoe
6.) Maior Av.Tutunaru
7.) Căpit. Sângiorgian
8.) Lt.Cancea Ion
9.) Sublt.Constantinescu N.
10.) Plot.Adj.Sibana
11) Plot.Maj.şef Ghira Radu
12.) Adj.şef av.Bădescu Gheorghe
13.) Maestru Ardeleanu Gh.
14.) Serg.Maj. Tudor Lazăr.-

Ia apoi cuvântul Dl. Profesor Gh.K. Constantinescu, care admiră dorinţa ce se vede in cercul nostru, de a deveni fiecare cât mai folositor ţării. Ne felicită pentru străduinţa noastră de a ne realiza această dorinţă. Cere apoi a se face discernământul între cercul profes. militar pe capitală şi acel pe ţară.

Arată mai departe că cercul profes. nu este numai un cerc de studii, ci unul politic, cum a declarat şi D-l General Negrei, deci nouă ne incumbă o activitate politică.

Sunt membri spune D-sa, cari vor să activeze numai la circ., alţii numai la cerc şi unii în ambele organizaţii; toţi sunt bine primiţi. Misiunea importantă a membrilor din cercul nostru, este încurajarea şi recrutarea de membrii noi.-

Ca chestiunea administrativă D-sa arată pe aceia că toţi trebuie să fim inscrişi la circ. politică în care locuim, unde trebuie să plătim cotizaţia şi de unde primim cartea de membru al P.N.T. Dela Cercul profes.militar, primim o altă cart care dovedeşte calitatea noastră de membru a acestui cerc.-

..//..

D-sa arată apoi relativ la prezenţa celor străini că trebuie să fim cu foarte multă atenţie. Relativ la dorinţa conducerii ca fiecare membru să posede o fişă, D-sa spune că este o măsură foarte bună şi că este foarte bine să realizăm acest lucru, Modelul de fişă este in studiu, iar această fişă pentru a fi complectată, ea trebuie să se găsească la Circ. politică.

Propunem şi noi un model de fişă.

Ca încheiere, D-l Profesor Vice-Preşedinte al organizaţiei Capitalei, îşi exprima satisfacţia pentru calităţile noastre.

D-l General-Preşedinte, in incheiere, arată că cercul acesta este infiinţat din ordinul Preşedintelui Maniu pe Ţară, şi a trimis delegat pentru aceasta; dar că majoritatea membrilor fiind din capitală, e natural că este deocamdată şi cerc al capitalei, până ce Col.Stoika va organiza din sânul său, cercul capitalei şi a sectoarelor, căci art.58 zice: se fac cercuri paralele şi înlăuntrul organizaţiunilor politice respective.-

Mulţumeşte D-lui Profesor Gh.K.Constantinescu, pentru frumoasele cuvinte exprimate despre noi, urându-i să trăiască.

D-l Colonel Stoika Stefan, mulţumeşte deasemeni D-lui Profesor, că a aprobat punctele noastre de vedere; D-sa arată că acum 2 ani am început activitatea cu 4 membri care frecquentau încă din vechiul cerc de studiu al P.N.T. şi azi suntem peste 400.-

D-l Vice-preşedinte al organizaţiei capitalei, îşi ia apoi rămas bun, nemai putând asista la continuarea şedinţei, care, ca de obicei, se încheie cu expunerea D-lui Colonel Dumitrescu.-

După ce D-sa a făcut această expunere asupra ultimelor evenimente politice externe, şedinţa a luat sfârşit la ora 19.30.-

D-l Preşedinte cere urgentarea lucrărilor de organizare a capitalei şi a judeţelor.-

Drept care a fost încheiat prezentul proces-verbal.

PRESEDINTE:
General,
ss. G.Negrei.

SECRETAR :
Colonel,

COPIE

P.N.T.

Cercul Profesional

Militar

---

vezi vol. 7. f. 547

00489

PROCES - VERBAL Nr. 42

Astăzi anul 1947, luna Ianuarie, ziua 27.

Sedinţa este deschisă la ora 17,45 sub preşedenţia D-lui General GABRIEL NEGREI.

Sunt prezenţi 62 membri.

Dl. General-Preşedinte, face cunoscut că Dl. profesor Taşcă neputând veni, se amână expunerea principală, dar că, D-Sa asistând la şedinţa dela 20.I. a Cercului de Studii, - care a fost prezidată de Dl. Preşedinte al Organizaţiei Capitalei, ION MIHALACHE, - arată pe scurt ce a fost luat în discuţie în acea şedinţă, cele ce a vorbit Dl. Ion Mihalache şi a promis că va vorbi despre aceasta la 3 II. când probabil va asista şi Dl. profesor Taşcă.

După aceasta, Dl. General-Preşedinte, face următoarele recomandaţiuni pentru consfătuirile şi conferinţele Cercului nostru.

1). Membrii sunt rugaţi a se inscrie din vreme cu chestiunile pe care voesc a le expune, pentru ca noi să le putem da şi materia de studiat privitor la ele, ca să fie cuprinzătoare. Dl. General STOIKA le notează pe o listă.

2). Comitetul va expune în sfat:

a). Chestiuni tehnice şi de organizare, studiate şi de Comisiunile respective;

b). Chestiuni de punere la curent pe membrii noi şi tineri, mai ales politice şi de partid.

Program, statute, organizare a P.N.T., organizarea Cerc Prof. Militar, etc.

Istoricul P.N.T., luptele lui, chestiuni de propagandă, răspunsuri la acuzările ce se aduc P.N.T. ca partid istoric, etc.

Comisiunile, comitetul şi orice membru poate propune să se discute ot felul de chestiuni.

3). Chestiunile studiate de Comisiunile cercului, vor fi

.//.

00490

expuse mai întâi Comitetului şi apoi sfatului,ele putând da loc la discuţiuni şi propuneri neaşteptate şi utile.

Astfel:

4). Comisiunea care studiază chestiune tineretului şi cea pusă de Dl.Maior Puppa, este rugată a ne da un rezultat. Comisia de organizare să ne facă propuneri privitoare la modificarea statutelor, care este în programul Cercului Central de Studii; GENERALUL VASILE ZORZOR,Preşedintele Comisiei Juridice, va prezida această comisiune.

A se face propuneri privitoare la văduvele militarilor din P.N.T. (din I.OV.R. sau nu); Au ele dreptul să voteze la Cerc şi în organizaţiile politice?

5). Comunicările de făcut în sală se vor afişa pe gang.

6). Se va trimite la organizaţia Capitalei cu adresă,modelul de fişă personală.

Dl. General Zorzor, cere ca Dl. Secretar al Comisiei Juridice, Dl. Colonel Pancu Gh. să dea cetire expunerii lucrărilor acestei comisiuni; Dl. General-Preşedinte nu aprobă aceasta, astfel că s'a dat naştere la discuţiuni şi D-Sa a complectat ulterior cum urmează rezultatul, ca să fie trecut în prezentul proces-verbal.

In şedinţă s'a discutat dacă este sau nu acord între membrii biroului spre a nu se prezenta la sfat cu lipsă de unitate (relevată de Dl.Colonel Stătescu); aceasta ar fi un blam pentru comitet şi trebuia discutat. Această discuţie s'a născut din dispoziţia Dlui Preşedinte ca o lucrare a unei comisiuni care va fi expusă sălii sau trimisă centrului,să fie mai întâi depusă la birou, spre a fi studiată şi adoptată.

Dl. Preşedinte al comisiunei juridice a spus că această ar fi o pierdere de timp şi că o comisiune şi-a luat o răspundere, deci trebuie să i se admită să expună direct lucrarea în sală, fără a mai trece prin birou sau comitet.. Dl. Preşedinte nu admite această idee şi cu D-Sa majoritatea din comitet.D-Sa precizează că rostul comitetului de conducere este prin definiţie de a îndruma; el conduce discuţia şi ca atare el trebuie să ia cunoştinţă mai întâi de lucrarea propusă şi să o complecteze sau s'o îndrepte potrivit cu ideologia P.N.T. Acest lucru corespunde statutelor care fixează în art.14 răspunderea personală a Preşedintelui uneim organizaţii, faţă de centru către care merg lucrările semnate de el; el trebuie aşa dar să şi le însuşească personal. Acelaş lucru prevede şi regulamentul capitalei la art.39-56.

Biroul execută statutele (art.21 al.2) fiind răspunzător de supravegherea generală a lucrărilor. Astfel s'a procedat şi cu regulamentul Cerc.Profes.Milit. elaborat de comisiunea juridixă, care regulament a suferit modificări propuse de însăşi Dl. Preşedinte al Cerc.Profes.Militar, înainte de a fi trimis spre aprobare la centru.

Delatfel chiar acel regulament la art.18 prevede că: comitetul examinează şi aprobă lucrările executate de comisiuni, secţii sau birouri.

Preşedintele poate cere chiar, ca la aceste lucrări să fie chemaţi şi civili specialişti din membrii partidului, spre a-i lămuri dacă aşa cum îi pretinde comisiunea în chestiune, preşedintele nu ar fi la înălţimea competenţei ei, (art.16 al.2).

La o lucrare trebuie să contribue toate specialităţile, nu numai acei care sunt şi jurişti.

Dl. Preşedinte Ion Mihalache, a spus că cine prezintă o lucrare, va fi întrebat dacă s'a consultat şi Cerc.Prof.respectiv sau de studii.

Dealtfel este natural că dacă autoritatea recunoscută (comitetul) numeşte o comisiune cu anume însărcinare, trebuie ca lucrarea respectivă să revină la ea spre a şi-o însuşi sau modifica înainte de a o definitiva şi a rămas în arhivă sau a fi trimisă la destinaţie cu semnătura preşedintelui.

Preşedintele nu este numai o firmă sau o ficţiune, ci o persoană juridică şi fizică reponsabilă,afară numai dacă voeşte a nu fi ce trebuie,- sau se lasă a fi numai un nume.

Rezultă dar pentru tineret o învăţătură din această discuţie şi va trebui să le mai expunem şi alte chestiuni din statute, spre a evita aceste discuţii, adică pierdere de timp; de aceia am dispus să fie trecută în pr.verbal această clarificare.

S'a invocat pierderea de timp în sprijinul temei contrare; ori, i se poate spune că:o lucrare frământată de comisiuni în multe şedinţe, trebuie să fie aproape completă şi nu ar mai avea decât de o lectură în 2 şedinţe, spre a o judeca; căci nu va suferi decât mici retuşări, nu cum spunea Caragiale:" mici modificări numai în părţile esenţiale", iar pierderea de tim chiar, nu ar avea mare neajuns, căci chestiunea legei poziţiei ofiţerilor, ce era în discuţie, nu pare aşa urgentă, când nu aveam încă cunoştinţă despre ce s'a hotărât prin tratate privitor la armata noastră şi când aşezarea democratică occidentală nu şi-a spus încă nici/cuvântul în această privinţă;apoi nici Centrul nu ne-a dat directiva ideologică respectivă din punct de

00492

vedere social şi politic asupra armatei naţionale.

Vor fi alte lucrări mai urgente decât această lege în preocuparea Centrului P.N.T.

Cu aceasta se închide chestiunea rămânând la încheierile făcute şi prin procesele verbale anterioare, lucru recunoscut în cele din urmă chiar de Dl.Preşedinte al comisiunei Juridice şi de întrerupător, Dl. Colonel Stătescu.

Dar mai este de făcut o observaţie necesară şi anume: proectele P.N.T. nu pot fi date toate în vileag acum, mai ales într'o sală al cărei acces nu poate fi cenzurat; paternitatea proectelor nu se divulgă de noi (scris cu cerneală)

S'a mai ridicat tot de Dl. Colonel Stătescu, opinia contra părerii Dlui Preşedinte, că Cerc. Prof.Militar să se ocupe de nevoile văduvelor de militari, căci art.65 din statut prevede că membrii aceleiaşi profesiuni, se pot organiza spre a-şi formula şi susţine interesele şi a avea reprezentant la conducere. De aceia, dl. Preşedinte a însărcinat tot comisiunea juridică şi cu această chestiune, aceiaşi comisiune a fost însărcinată de a prezenta ideile sale cu privire la modificarea statutelor în studiu la centru şi la cer trebuie să contribuim.

Cere cuvântul maestrul Cazan, arătând că noi venim aci pentru a face politică şi roagă să se facă mai puţine discuţii asupra unor chestiuni care nu ar interesa auditorii necunoscători.

Se trece la întocmirea ordinei de zi pentru şedinţa dela 3.II.947, care are următorul cuprins

1). Primirea Dlui Prof.Taşcă.

2). Prezentarea membrilor din sală care s'ar înscrie.

3). Citirea procesului-verbal Nr.41 şi 42, deoarece 41 s'a amânat şi este important fiind un rezumat al organizării şi activităţii.

4). Conferinţa Dlui Colonel Stoika Stefan.

5). Schimb de informaţii interne şi externe.

6). Chestiuni ad-tive sau rapoartele comisiunilor.

Este ascultată apoi expunerea locot.Walter Paul cu ştirile asupra ultimelor evenimente politice externe petrecute la săptămâna din urmă.

Dl.Colonel Dumitrescu Constantin, complectează pe Dl. Locotenent Walter, cu un comentariu asupra acestor ştiri.

Au fost înscrişi membrii noi în această şedinţă, Dl.Comandor Ionescu-Johsohn, care a fost primit de adunare cu aclamaţii

./.

în urma recomandării elogioasă făcută de Dl.Gen. Negrei,care a spusspus că este un marinar încercat şi în marina comercială - şi preşedinte l unei Societ.- Rom-Americană de amiciţie. (text scris cu cerneală), precum şi sergent Raicu Ion.

Sedinţa a luat astfel sfârşit la ora 19,4o.-

Drept care a fost încheiat prezentul proces-verbal.-

PRESEDINTELE CERC.PROFESIONAL MILITAR,

GENERAL,

/ss/ G.I.Negrei

SECRETAR,

Colonel,

C O P I E /se va anexa/

Vezi vol. 7 - f 551.

00494

Anexă la Pr.Verbal din 27 Ianuarie.

La 20 si 27 Ianuarie am incheta ceeace vi s'a citit astăzi.La 23 Ian.,Dl.Presed.al Cercului de studii central Prof. Tagcă a prezidat sedinta de deschidere a acelui Cerc,in asistenţa D-lui Presedinte al Capitalei si al v.regat,I.Mihalache, Vice-Presedinte al P.N.T.

Am asistat cu trei vice-presedinti din C.P.M.,si sunt dator a vă pune in cunostinţă despre frumoasele si instructivele cuvântări,fiindcă noi suntem o organizatie tehnică,care din punct de vedere politic,ţinem de acest Cerc,central de studii,pe care-l servim cu lucrările noastre privind armata.De aceia redau mai complect ulterior ce am spus la 27 Ian.,pentru cei cari au lipsit.

Dl.Prof.Taşcă ne-a expus atunci principiile care sunt la baza ideologică şi tehnică a Cercului Central de studii.

Dl.Prof.Zane a expus frumos necesităţile si circumstanţele care dau o mare importanţă lucrărilor Cercului central de studii şi a auxiliarelor sale,care sunt Cercurile Profesionale.

In fine Dl.Presedinte Mihalache,prin o substanţială expunere,a arătat rolul practic si ideologic al Cercului central de studii si a Cercului Profesional;iată pe scurt ce a exprimat D-sa.-

"Cercul de studii central,este un organ tehnic al partidului,cu referenzi tehnici,numiti de conducerea centrală.

Cercurile profesionale sunt organele ajutoare de documentare tehnică şi îşi aleg ele Comitetul şi Presedintele.

Programul P.N.T.,ca si Statutele nu sunt rigide,ci indrumătoare ca ideologie politică;ele sunt dar,adaptabile,împrejurărilor,în aplicare.

Doctrina noastră este bună,căci a fost pe deplin confirmată de alegeri,de voinţa populară; aşa că Statul ţărănesc sustinut de noi, a fost votat cu 80% de ţărani si muncitori de ambe sexe,.-

Acum,aceasta doctrină si acest program,trebuesc adâncite si dat solutii,nu rigide,dar nici fără rost bine chibzuite

./ /.

si la asta contribue si Cercurile de studii si cele profesionale.

In timp de războiu, tehnicienii sunt mobilizati, să aplice pe front, solutiile chibzuite, din timp de pace.

In timp de pace, Cercurile de studii profesionale sunt un fel de Senat tehnic al Partidului, mai ales în opozitie.

Tot ce se discută acum în Parlament si solutiile de ocazie cari se dau, trebuesc cunoscute si discutate în Cercurile de studii si profesionale, cu propuneri între noi, de solutii, pe care le credem mai nimerite.

Toate problemele ce se ivesc astfel, vor fi solutionate teoretic si anticipat, pentru ca la timp să fim gata a le aplica; să nu lucrăm atunci "văzând şi făcând".

Toate organizatiile si cele locale, să aibă Cercuri de studii si profesionale, mai ales centrele mari si toate trebue să aibă legături între ele si cu Cercul central de studii, elaborând programe de lucru; căci dacă ni se va prezenta o lucrare sau o soluţie, de care acest Cerc, vom întreba, dacă a consultat şi pe cel profesional şi invers.

Cercurile profesionale depind politiceste de organizaţiile politice respective; ele se vor ocupa şi cu nevoile membrilor lor direct sau prin centrală, după cazuri, cum ar fi chestiunea celor deblocati".

Dl. Presedinte Gl. Negrei adaugă la cele de mai sus:

Sunt multumit să constat că, ce am încheiat noi, Comitetul, s'a potrivit a fo de acord cu ideile D-lui Preşedinte, care reprezintă conducerea.

Pot adăuga, ca militar, că Cercul de studii ar fi pentru P.N.T., un serviciu de intendenţă pentru aprovizionarea lui, cu alimente intelectuale, nu însă demagogice; iar organizatiile profesionale, ca servicii respective de executie în aprovizionarea, cu aceste alimente /numite si documentare/ sau arme politice/

Rugăm pe dl. prof. Taşcă să ia cunoştinţă că programul nostru prevede: Lunea între 17 si 19 ore, sedinţă de sfat şi comitete, în care timp putem lucra si cu Cercul de studii central, prin diviziunea muncii.

General

ss/G.I.Negrei.

C O P I E

P.N.T.
Cercul Profesional Militar vezi vol. 7 f 553. 00496

PROCES-VERBAL Nr.45

Sedinţa este deschisă la ora 17,10 la Clubul Central, sub preşedinţia D-lui General Gabriel Negrei.-

Sunt înscrieţi în cercul nostru :

Dl.Col.Dimitropol Stefan, Dl.Col.Medic Ilie Dumitru şi Dl.General invalid Bărbulescu, cari sunt primiţi cu aclamaţii.-

Dl.General Preşedinte deschide discuţia la conferinţa D-lui Col.Stoika," Armata de Mâine " prin următoarele :

Privitor la întâmpinările făcute la expunerea D-lui Col. Stoika sunt de părere că ele au fost bine expuse şi bine venite ; căci au adus în discuţie părţi asupra cărora nu toţi sunt de acord, vorbind mai ales de chestiuni de detaliu, despre care au fost opinii diferite.-

Astfel vorbitorii : D-nii Col.Leonescu, Lt.Col.Stănculescu şi Maior Mureşeţeanu, nu sunt pentru a se administra armata de către o intendenţă civilă, ci prin militari specializaţi, la părerea lor mă asociez deoarece trebuie să existe un ciment de camaraderie şi educaţie între toate organele armatei şi supuse aceluiaş regim de instruire, drepturi şi datorii.-

Ideia de obliga pe subofiţeri de a avea 4 clase de liceu, a avut adversari în vorbitori, mai ales la Dl.Lt.Col.Stănculescu.- Aici intervine spiritul democratic care ar fi în sprijinul vorbitorului, mai ales că şi şcoala primară lipseşte la mulţi din soldaţii noştri, fără a vorbi de liceu şi nu ar fi drept a înlătura multe elemente bune, care s'ar putea instrui în şcolile militare, cerându-se obligator şi alte certificate dela licee civile.-

Dl.Col.Stănculescu a mai propus ca memoriul ofiţerului să fie desfiinţat şi ultima caracterizare a şefului din urmă să fie baza clasificării lui.-

Cred că nu ar fi nimerită această măsură ; căci dacă cu memoriu excelent şi cu istoric bun al carierei unui ofiţer se fac totuşi nedreptăţi şi abuzuri, ce ar fi dacă şi aceste elemente ar lipsi la judecarea nedreptăţilor? Intr'un caz de nedreptate vădită, nu s'ar mai putea avea elemente de judecată în cumpănă cu ultimele caracterizări, rele sau de favoare ; vom da chiar astăzi un caz tipic. Ofiţerul om matur se poate mai greu îndrepta cu vârsta şi nevoile ei, decât se poate slăbi în valoare şi numai memoriul este îndreptarul care ne-ar putea sluji de criteriu complect, pentru a-l judeca ; trebue însă ca legea să stabilească în timp şi în categorie care pedepse pot fi considerate ca mereu apăsătoare în toată cariera ofiţerului sau ca ridicatoare a carierei sale.-Aşa de pildă două zile de arest a unui subloc. fiindcă a făcut un chef, nu trebue să-i dăuneze de a ajunge colonel.-

Un alt punct atins în treacăt, dar foarte important, atât de Dl.Col.Stoika cât şi de comentatorii, a fost dacă armata pentru nevoile ei va recurge numai la technica civilă sau îşi va avea corpul ei technic.-

Din punct de vedere economic, al efectivelor reduse ale armatei, a lipsei marilor industrii de armament şi a trebuinţei ca şi technicii armatei, să intre cimentaţi în categoria militarilor, cum am opinat pentru serviciul de intendenţă, care de fapt este tot technic, chestiunea dă loc la discuţii.-

Trebuie însă admis un principiu de bază că : technica mi-

./.

0040

litară are astăzi preponderenţă mare atât în câmp tactic cât şi strategic ; ea este complicată şi complexă; cere ţinerea în curent a armatei cu progresele ştiinţelor de tot felul şi adaptarea lor la mijloacele de transport şi de luptă; cu aceste cerinţe trebuie însărcinat dar un corp de ofiţeri cari pe de o parte, să poată prinde şi înţelege procesele ştiinţifice, ce s'ar putea aplica la armamente,iar pe de altă parte a le găsi întrebuinţarea în caz de războiu,adică a avea putere de concepţie şi de a fi în curent şi cu meseria de ofiţer pe teren.-

La 1897 a eşit la iveală,pe neaşteptate,tunul francez de 75 mm.cu tragere repede,care a revoluţionat technica de luptă;germanii nu au putut prinde secretul ; dar speriaţi,s'au pus pe lucru şi au scos şi ei un tun Krupp,zis cu tragere repede; dar de fapt era cu tragere accelerată,adică era inferior mult în tactică celui francez ;acest eveniment a împiedicat pe Wilhelm de a declara război Franţei multă vreme,până s'a înarmat mai ales cantitativ.-

Noi nu am putut comanda tunul francez şi nici o altă ţară, că era secret,dar în 1904 am comandat la Krupp un tun de 75 mm.modificând noi tipul german şi ajungând a avea un tun cu tragere repede,nu accelerată şi ca putere intermediar ; la acel tun am luat parte activă.-

Franţa a reuşit a fabrica acest tun (nu de civili ca la Krupp,unde ofiţerii germani nu au cultură generală şi technică suficientă,ci numai pe cea de ofiţer,iar inginerii au pe cea technică nu şi pe cea aplicativă de ofiţer)de ofieţrii francezi de artilerie din promoţoa mea şi a gen.Sică Popescu dela Polytechnica din Paris ; adică de ofiţeri de front cari aveau cultură technică suficientă ca şi practică de ofiţer pentru a concepe un armament potrivit cu progresele ştiinţei şi cu nevoile câmpului de luptă şi-al impune fabricelor.-

Este o mare deosebire între şcoala Politechnică din Franţa şi cea din Germania şi dela noi,care cultivă şi pe ofiţerii technici.- In Franţa intră în Politechnică cam licenţiaţii în ştiinţe dela noi,nu bacalaureaţii şi nu învaţă numai o specialitate ca în Germania şi ca la noi,de pildă chimia,ci toate ştiinţele superioare ; aşa că un elev iese un technic specialist ci polytechnic,putând apoi face practică în orice ramură technică,militară,marină,centrală,etc.Adică elevii ieşiţi din acea şcoală,pot conduce un stabiliment oricât de complicat,căci nu vor fi depăşiţi în concepţie sau control,de nici o specialitate technică.-

In Germania şi la noi nu este aşa; nu putem pune la arsenalul de construcţii director un elev al şcoalei polytechnice,specialist în chimie,că nu va fi la înălţime.-Aici a stat şi stă superioritatea culturală a ofiţerului francez faţă de cel german,în ţară unde specializarea e necesară,pentrucă technica este foarte dezvoltată ; este o technică de producţie cantitativă şi de industrie,mai mult decât calitativă.- O ţară mică,cum e a noastră şi neindustrială,a imitat în trecut pe francezi în ce priveşte technica militară,dar în ce priveşte şcoala,am imitat însă pe germani.-

Inainte de marele război,un grup de ofiţeri de artilerie,foşti elevi ai politechnicei din Paris, - şcoală numită cloşca cu puii de aur de către Napoleon,întemeietorul,-conduceau toată technica militară ;ei au elaborat caete de sarci ni şi recepţie şi au adus ţării cea mai modernă armă cu repetiţie acea epocă în Europa (Steyer 1893);caetul de sarcini al lor a fost adaptat şi de Austria ; veni apoi tunul de câmp,după cele care au înarmat cetatea Bucureşti ; cea mai modernă din orientul nostru ,în acea vreme.-Generalul de infanterie Mărdărescu,fără o

./.

pregătire suficientă, s'a înrolat ca technic al infanteriei, cu câţiva ofiţeri la fel(Generalul Dobre)şi a încheiat technica infanteriei,care nu a dat rezultate ca în trecut corpul de artileriştii şi geniştii.-

Acestea sunt expuse aici,de unul care a urmărit technica armatei spre a arăta că armata de mâine trebue să aibe o elită de ofiţeri cu o cultură militară şi cu o cultură politechnică (nu limitate),specializate de executanţi,ci de adaptare în concepţie şi control de armament.-

Această elită trebue să iasă din şcoli străine, la fel cu cea franceză,unde cultura ştiinţifică nu este dată pentru a scoate un meseriaş specialist de producţie,ci generală cuprinzătoare,necesară omului de conducere,care să nu fie la discreţia unui brevetat de Stat Major ca ofiţer sau a unui inginer specialist ca technic ci pe ambii să-i poată înţelege şi conduce.- Numai aşa vom putea perpetua tradiţia armatei române de eri,nu cu improvizaţii de ofiţeri technici din ofiţeri nesuficienţi pregătiţi ca technici,şi care caută un plasament la centru.-

Această elită de ofiţeri technici,se va servi în executarea concepţiei lor de ingineri civili din industriile noastre sau cele străine,nu primind caietele lor de sarcini, ci impunându-le pe ale sale,aşa cum făceau ofiţerii noştrii technicieni în trecut.- Această elită polytechnică să fie deci Statul Major technic al armatei care concepe planurile de armamente după nevoile timpului şi le impune să le execute corpul technic civil naţional sau străin ; pentru a ajunge la aceasta ne trebue şcoli polytechnice.-

Pentru a evita ca această elită technică,care depune o muncă intelectuală grea de ţinere în curent,să nu evadeze către serviciile civile şi să rămână în armată,va trebui să fie bine retribuită.-

Dacă nu vom face aceasta,noi ţară mică şi fără industrie şi mijloace mari,vom fi la discreţia furnizorilor şi a technicienilor lor.-

Această elită technică nu se poate creia numai în şcolile noastre de teorii elementare fără aplicări technice, din lipsa marilor industrii.-

Domnul General-preşedinte dă apoi cuvântul D-lui Col.Stoika.-D-sa răspunde D-lor Colonel Leonescu,Lt.Col.Stănculescu şi maior Mureşeţeanu ; mulţumeşte pentru sugestii şi apără ceeace a expus prin argumente hotărâtoare.Ca răspuns la expunerea D-lui General - preşedinte,D-sa spune că noi suntem o ţară mică şi că nici odată nu vom fi noi aceia care vom provoca vre-un război.- Războaiele pe care noi le vom face,vor acelea în care vom fi antrenaţi de o altă putere sau grup de puteri străine şi deci acestea,care vor avea nevoie de noi,ne vor şi înzestra cu armament.- Mulţumeşte apoi Domniilor lor că au dat importanţa cuvenită acestui subiect.-

Dl.General-preşedinte închide această chestiune şi răspunde D-lui General Zorzor la conferinţa D-sale " Cadru disponibil" prin următoarele :

Expunerea D-lui Gen.Zorzor a fost de actualitate şi a impresionat pe auditor prin descrierea în detaliu a relelor care dăunesc în unele instituţii militare,arătate de un ofiţer de valoare,care a suferit din aceste rele,pornite dela şefi din interes personal sau politic rău înţeles,a vorbit deci de lucruri trăite,nu auzite.-

Cunosc cariera şi valoarea acestui distins ofiţer general şi nu cunosc un caz mai grav de nedreptate săvârşită

de freun comandament,contra vreunui comandant.-

Din pricina unui caracter dârz şi neîndoâmic,şefii săi,generali şi ei,prin influenţa anturajelor lor,nu au luat în vedere activitatea lui cunoscută,exact dată prin memoriu,până la gradul de general,ci de fix frică să nu ia locul,i-au dat în memoriu o notă nedreaptă şi profitând şi de o lege şi mai nedreaptă l-au scos din armată şi l-au trecut în retragere,nu în rezervă,deşi tânăr.-

Dumnezeu să-i ierte pe doi din aceştia,care au murit executaţi şi pe cel de al treilea să iasă sdravăn din închisoare că generalul Zorzor, sunt sigur că i-a iertat,căci e creştin.-

Iată dar un exemplu : că,ce ar fi dacă n'ar exista memoriul Generalului Zorzor,pe ce s'ar baza aprecierea lui în faţa noastră.-

Să-i mulţumim doar pentru frumoasa şi emoţionanta lui lucrare,care va merge şi la centru prin grija noastră şi să-l asigurăm de simpatia noastră camaraderească.-

Această lucrare a Gen.Zorzor a fost în legătură strânsă cu aceia a Col.Stoika,ambele fiind legate pentru cei care se ocupă ca noi cu studiul organizărei temeinice,morală şi materială a armatei de mâine,armata de pace propriu zisă şi pace sufletească în cadrul ofiţerimei.-

Se dă cuvântul D-lui Col.Pancu Gh.care l-a cerut înainte de expunerea D-lui Preşedinte,relativ la conferinţa D-lui General Zorzor şi care atunci nu i s'a acordat.-

D-sa face o scurtă dar foarte clară expunere,lămurind anumite chestiuni în legătură cu corpul ofiţerilor technici de infanterie.Se dă cuvântul D-lui General Polychroniad care răspunde D-lui Col.Pancu.-D-sa spune că technica trebue separată de oştire.-

Incep răspunsurile la conferinţa D-lui Gen.Zorzor.- Primul este Dl.Col.Apostolescu Vasile,care arată cum această lege a cadrului disponibil loveşte în corpul ofiţeresc.-Cu fraze foarte frumoase,exemple atât de palpabile şi argumente atât de hotărâtoare,a făcut ca expunerea D-sale,să fie de foarte multe ori întreruptă de vii aplauze.-Urmează Dl.Maior Mureşeţeanu care nu a fost lăsat să-şi continue expunerea.-

Vine apoi rândul D-lui Maior Puppa,care documentează perfect felul greşit cum s'a aplicat această lege a cadrului disponibil arătând că acele criterii hotărâte prin această lege au fost cu totul în alt mod aplicate,scopul legii fiind cu totul altul.-D-sa este deasemeni viu aplaudat şi felicitat de comitet şi mulţi membrii.-

Cere apoi cuvântul Dl.Colonel Stătescu.-I se acordă şi spune că după ce a ascultat cu multă atenţie toate conferinţele şi răspunsurile,îndeamnă să se păstreze etica ce se cuvine.

Domnul General Zorzor se înscrie a răspunde Luni 24 Februarie,la criticele ce au fost aduse conferinţei D-sale.-

Plot.maj.Nichita roagă să fie înscris pe ordinea de zi a şedinţei dela 24 Februarie pentru a face o comunicare relativă la subofiţerii din cadrul disponibil.-După

După ce au fost apoi ascultate ştirile emise de posturile de radio străine şi expuse de Locot.Valter,şedinţa ia sfârşit la ora 19,40.-

Drept care a fost încheiat prezentul proces verbal.-

PRESEDINTE,

ss/.General G.I.Negrei

Secretar,
ss/Col.Indescifr.

C O P I E

P.N.T.
C.P.M.
Br.

Vezi vol. 7. f 557

00500

PROCES - VERBAL

Nr.5 din 3 Martie 1947.

Biroul C.P.M.al P.N.T.,s'a întrunit în ziua de 3 III. 1947,cu scopul principal de a se vedea stadiul lucrărilor Comisiunei de Organizare de sub Preşedinţia Vice-Presedintelui General GEORGE STOIKA,prezenţi fiind: Presedinte General C.NEGREI,Prim Vice-Presedinte Col.STOIKA ST.,Vice-Preşedinte G-ral BARBU,G-ral STOIKA,COLONEL STOENESCU,secretar si Maior DRISTOREANU,ajutor.

Dl.Presedinte G-ral G.NEGREI exprimă următoarele şi le compîectează prin secretariat:

1/. In şedinta dela 28.II.947,la care a asistat Dl.Preşedinte al Capitalei,cu secretarii săi regionali şi al Capitalei s'a accentuat din partea d-lui I.Mihalache şi a noastră,mai ales în sensul crizei morale care se agravează şi care ne va cere prevedere,muncă şi sacrificiu pentru a lupta contra ei.

Se apropie timpul de hotărâri decisive,din partea adversarilor şi de prevedere din partea noastră şi a colaboratorilor noştrii.

Trebue dar,ca Dvs,şefi în C.P.M.să pregătiţi elemente de luptă şi de sacrificiu,dintre tinerii dinamici mai ales, care sub conducerea celor bătrâni,să fie gata a ajuta pe şefii de sectoare şi de circumscripţii,pentru a pregăti elementele nemilitare din vreme,sub conducerea temeinică a elementelor Dvs. contra oricărei surprinderi;aveţi masse populare,dar trebue să aveţi şi conducere conştientă.

II. Nu mi s'a dat încă tabelul complet de militarii,pe grade,vârstă si specialităţi,cu adrese,telefoane şi ocupaţii, pentru a putea da îndrumări şi a organiza aceste specialităţi cu anumiţi şefi;de trei săptămâni am cerut acele tabele!

Este dispoziţia centrului ca toţi inscrişii la noi să completeze,în interesul lor,fişele; sunt unii care se feresc de a-şi completa fişa;nu-i nimic,in tabel se va nota în ultima

.//.

coloană dacă a iscălit sau nu fişa,pentru a şti în ce categorie să-l considerăm ca membru al C.P.M.-ului.

Să se stie că recompense şi demnităţile se dau de forurile politice,noi numai recomandăm,în baza activităţii;da dar trebue activitate şi în domeniul politic.

In fişe se va cere,pe lângă ce scrie în ea şi date militare,ca spre ex: vârsta,data părăsirii armatei,invaliditatea,prizonier sau nu unde şi cât,cum a venit,ocupatia etc.

III.- In dările de seamă ce se prezintă,trebue ca lucrarea să fie completă pentru a se putea face discutiuni asupra lor; unii conferentiari,dintre care chiar Vice-Preşedintele,nu au depus aceste lucrări în două exemplare;unul la arhivă şi unul pentru Centru.

Nu este nimerit ca cineva să ducă personal lucrările la Centru,căci sunt mai de valoare să fie duse cu comentările C.P.M.,pentru a nu se arăta spiritul de reclamă personală al autorului,care-i poate fi adesea un desavantaj faţă de unii şefi.

Reclama în politică este necesară,chiar cea personală,dacă mijlocul utilizat este eficace şi normal.-C.P.M., face reclamă şi membrilor săi,nu numai programul.

IV.- Se va căuta un secretar adjunct în locul Lt. Lăzărescu,care rămâne cu biroul de inscriere.Secretarul Col. Stoenescu face parte din Comitet,potrivit art.70 din Regulamentul Capitalei,care este categoric;el este însă prea încărcat de sarcini şi-i trebue un ajunct activ şi disponibil.- I.se alătură Maiorul Dristoreanu.

V.- Lucrările comisiunilor trebuesc prezentate complet şi scrise,pentru ca Biroul să aprecieze în deplină cunoştinţă de cauză şi nu să contribue dela început la ele.-

Să nu se prezinte note disperate şi necomplete, având aerul că Biroul este chemat alle completa.- Comisiunea se poate informa dinainte la membrii Biroului.- Biroul face comentarii si aduse numai pe lucrările declarate complete, după părerea Comisiunei care trebue să aibă o individualitate.-

Biroul dă directive de conducere,nu este condus, el poate primi numai initiative noi.-

./.

Biroul aprobă ca Maiorul Dristorianu să fie secretar adjunct in locul locot.Lăzărescu şi şef al Biroului de informaţii in Comisiunea de Documentare,cu dreptul de a-şi alege colaboratori.-

Va lucra ca sef de birou si direct cu preşedintele C.P.M.-ului lucrări confidentiale.-

Se admite ca Locot.Vasiliu R. să ţină locul şi să ajute la Locot.Lăzărescu in Biroul de inscrieri şi corenspondenţă.-

VI.- După aceasta,Dl.G-ral GR.STOIKA expune biroului oarecari opiniuni şi aduce la cunoştinţă lucrările făcute de birău,care nu era la ordinea zilei,dar sunt primite şi desbătute mai ales că multe erau ~~în~~ deja în aplicare şi toate enunţate în recomandările făcute în şedintele plenare.-

Chestiune expuse de Dl.G-ral STOIKA sunt:

a/. Principii asupta organizării armatei /recrutare, încadrare,instruire şi dotare/.

b/. Necesitatea de a studia mai în detaliu conferinţa D-lui Col.STOIKA ST.-

c/. Sugerează ca Biroul C.P.M.să se intrunească mai des adică la 15 zile.-

d/. Lipsurile membrilor la comisiile de specialitate să fie aduse la cunoştinţă în adunarea de Luni.

e/. Să se ţină avidenţa prezenţii membrilor în comisiile speciale.-

f/. Asistenţa D-lui Presedinte al C.P.M.-ului să fie mai frecventă la comisiile speciale.

g/. Problemele ce se supun să fie discutate în prealabil în Biroul C.P.M.şi apoi să fie citite în faţa asistenţei Lunea.-

h/. Membrii C.P.M., să contribue pentru organizarea Clubului Capitalei,sub formă de bani sau mobilier.

i/. Dl.Gen.STOIKA a expus apoi atributiunile comisiilor organizării şi documentare şi studii.-

VII.- A expus apoi în scurt rezumat cirna proectului de organizarea armatei;urmând ca sedinţa viitoare să fue expus complet şi ataşat la procesul-verbal ce se va încheia.

Presedinte,

ss/General G.I.Negrei.

P.N.T.
CERCUL PROFESIONAL MILITAR.

Vezi vol. 7. f 561.

00503

PROCES - VERBAL Nr.46

Astăzi, anul 1947, luna Februarie, ziua 24.

Sedinta Cercului, este deschisă la ora 17.20, sub președintia D-lui Gen. GABRIEL NEGREI.

Sunt prezenti 104 membri.

Sunt inscrişi membrii noui în partid în cercul nostru profesional: Dl. Vice-Amiral Georgescu şi Dl. Lt. Col. De Inf. Chirițescu Niculae. D-lor sunt primiți cu aclamații.- Dl. Vice-Amiral Georgescu, vechi simpatizat al P.N.T. răspunde în câteva cuvinte foarte insuflețite la entuziasta primire ce i s'a făcut.-

Dl. G-ral Președinte dă cuvântul D-lui Col. CANTEA, care îşi rosteşte conferința despre: dezarmarea şi apărarea națională.- Cu date istorice si cu statistici precise, D-sa demonstrează că pacea nu este decât o posibilitate vremelnică.- Cu declarații făcute de oameni mari politici, conducători de popoare şi de acei cari se străduesc astăzi să făurească pacea, a demonstrat apoi că acum se tinde mai mult spre înarmare decât dezarmare. Prin aceasta, D-sa a arătat creşterea unei serii întregi de probleme, care fiecare în parte formează un studiu amplu pentru specialisti. Se inscriu pentru a comenta conferinta D-lui Col. CANTEA D-nii Col. DUMITRESCU C-TIN şi PANCU GHEORGHE. Dl. General Presedinte dă apoi cuvântul D-lui General ZORZOR, care citeste darea de seamă a comisiunii juridice în care au fost arătate şi numărul membrilor prezenți ai acestei comisiuni.

Dl. Gen. DICULESCU arată că din cauza vieții de azi, care este foarte grea, sunt scuzabile şi anumite absențe.- Cere apoi să fim puşi la curent cu liniile generale doctrinare ale P.N.T.-

Dl. Gen. Presedinte răspunde că Dl. Gen. DICULESCU are dreptate dacă n'a citit broşurile P.N.T., D-sa promite că va vorbi în această chestiune; apoi roagă pe Dl. Ing. STEFAN MIHAESCU, Presedintele Cercului Profesional al Inginerilor, care ne-a

./.

00504

onorat astăzi cu prezenta D-sale să dea oarecari explicatii în această privință.-

Dl.Ing.Mihăescu spune că P.N.T.,îi este astăzi foarte greu să facă publicații din cauza cenzurei,dar speră că în curând această stare va înceta.D-sa mai spune o serie întreagă de chestiuni în legătură cu politica care sunt completate de Dl.General Președinte.Să dă apoi cuvântul D-lui Colonel Apostolescu care propune ca la întocmirea viitoarelor legiuiri, pe care va executa comisia juridică,să participe toți specialiștii;cu această ocazie se înscrie în această comisiune pentru a lua parte la întocmirea legii de reintegrare a ofițerilor din C.D.-

Răspunde Dl.Col.STOIKA: D-sa spune că stabilitatea ofiterilor a fost mai mult atacată și că a însărcinat pe Dl. Maior PUPPA să înscrie pe domnii membrii care doresc a colabora în această problemă.

Dl.General BUTOIANU arată că altă problemă este aceea a I.O.V.R.D-sa se înscrie cu o comunicare în acest subiect.

Să dă cuvântul D-lui G-ral Georgescu care spune că dacă nu ni se dă totul în privința doctrinei P.N.T.,să ni se spună măcar ceva.D-sa mai cere ca fiecare din membrii să răspundă la conferința D-lui Col.Cantea în diferite probleme din seria expusă de D-sa.

După ce este anunțată pentru Vineri,20.II.1947,o ședință plenară,în care vom avea ~~[illegible]~~ cinstea să fim prezidați de Dl.Ion Mihalache ședința ia sfârșit la orele 19.

Drept care s'a încheeta prezentul proces-verbal.

Președinte. Secretar,

ss/General G.I.Negrei

C O P I E

(Cu anexă: procesul verbal
Nr.45 din 17.Febr.947.)

Vezi vol.7.f.568.

00505

ARMATA DE MAINE

din
proectul de program de guvernare.
(de col.St.Stoika dinCPM).

Inainte de a discuta programul nostru de reorganizare a armatei, trebue să fim de acord, că prin crearea Organizaţiei Naţiunilor Unite, nu se exclude războiul din raporturile dintre state. Războiul va dăinui şi în viitor, după cum a dăinuit şi în trecut.

Din această cauză, tratatele de pace prevăd un efectiv plafonat de armată, chiar pentru statele învinse şi nu limitează î n nici un fel pe acela al naţiunilor unite, ceeace dovedeşte, că chiar această organizaţie îşi dă seama, că nu poate elimina războiul. Deci cu atât mai mult, trebue să fim convinşi de acest adevăr noi, care trăim în regiunea de ciocnire de interese a marilor puteri şi care ştim, că liniştea de astăzi - ca şi cea din trecut - este în funcţiun numai de echilibrul de forţe dintre marile puteri antagoniste.

Rezultă dar, că trebue să avem armată.

Si că această armată, ca să-şi îndeplinească misiunea, nu poate fi decât expresiunea forţei maxime a naţiunii.

Firesc este atunci, să ne întrebăm, dacă ultimele progrese tehnice militare - care culminează prin plăsmuirea bombei atomice - nu sunt de natură, să revoluţioneze organizaţia din trecut a armatei noastre şi să o pună pe nişte baze inabordabile, atât din punct de vedere tehnic, cât şi din punct de vedere financiar.

Arme, care au îngrozit lumea, au apărut şi în trecut - de pildă : gazele toxice, războiul microbian, glonţul dum-dum, etc., dar, tocmai din această cauză, au fost eliminate, prin convenţii internaţionale, din arsenalul de luptă al omenirei.

Aceeaşi soartă va putea avea şi bomba atomică, ca şi orice altă născocore similară.

./.

M.C.

Deci, revoluţia, nu.- Evoluţie, da.

Totuşi se poate obiecta, că chiar în evoluţie, nu vom putea ţine pasul cu armatele moderne are marilor puteri - stăpâne pe toate isvoarele tehnice şi industriale - din cauza slabelor noastre mijloace financiare, ca şi din cauza restricţiunilor tratatului de pace.

De fapt, noi nu avem de luptat, de bună voie, cu marile puteri; iar când vom fi siliţi în viitor s'o facem, puterile, cari ne vor obliga la acţiune, vor avea şi datoria - ca în trecut - să ne şi înzestreze.

Misiunea noastră principală, însă, este să facem faţă incidentelor cu micile state limitrofe şi, mai ales, să prevenim aceste incidente prin respectul impus de forţă; fiindcă marile puteri nu se angajează în aventuri cu uşurinţa cu care o fac statele mici, care nu au prea mult de pierdut; aşa că pericolul agresiunii din partea unei mari puteri este mai puţin probabilă.

Dar, ori care ar fi misiunea armatei noastre, un lucru este cert: pericolului naţional, trebue să-i facă faţă naţiunea întreagă. Si, ca atare, sarcina noastră este să instruim pe rând întregul <u>contingent anual recrutabil</u>.

Cum îl vom instrui din punct de vedere profesional vom vedea mai departe. Reţinem numai, că efectivul contingentului anual este de circa 150.000 oameni (= 1/100 din totalul populaţiei) şi că, tratatul de pace ne limitează 138.000 oameni pentru totalul întregului efectiv al armatei de timp de pace, compusă din cadre ofiţereşti, cadre trupă şi cintingent recruţi.

Deşi parcă se exclud, aceste două cifre sunt conciliabile între ele; aşa că, prima problemă care se impune analizei şi studiului cercului nostru profesional, s'ar putea formula astfel :

<u>Să se găsească organizaţia militară, care - încadrată în tratatul de pace - să mărească la maximum puterea defensivă a naţiunei şi să influenţeze cât mai puţin puterile ei productive.</u>

Dau câteva indicaţii asupra felului cum se pot concilia cele două cifre arătate mai sus.

./.

Contingentul recrutabil anual - de circa 150.000 oameni - nu a fost adus integral în cazărmi niciodată, fiindcă din el au fost eliminaţi reformatii - adică cei cu incapacităţi fizice, şi scutiţii, - factor productov necesar economiei naţionale - pe care armata i-a folosit ca atare şi pe timp de răsboi, mobilizându-i pe loc. Si cum ştim, că un luptător de pe front trebueşte aprovizionat cu circa 12 oameni din spate, se înţelege uşor că procentul scutiţilor poate fi mărit în ordinea de preferinţă a mobilizării industriale.

Prin aceste scutiri, se poate impune şi o politică economică, de care trebue să ţinem seama în primul rând pe care trebue să o cunoaştem dela cercul nostru de studii.

In orice caz, numărul anual al scutiţilor nu poate trece peste o limită, ce se poate stabili uşor prin studii.

Este mai mult decât probabil că numărul anual al scutiţilor şi reformaţilor, nu va putea trece de 50.000 de oameni şi ca atare, că efectivul recrutabil anual va fi de circa 100.000 de oameni.

In cazul acesta, efectivul cadrelor, - ofiţeri şi trupă - va fi de aproximativ 38.000.

Din această constatare, decurg două probleme ce mi se pun :

1). Compoziţia acestor cadre.

2). Durata serviciului militar activ.

Fără multă analiză, se poate înţelege, că durata serviciului activ nu va putea fi mai mare de un an şi, ca atare, că, afară de subofiţerii reangajaţi nu vom putea conta pe o trupă de cadre - cum ar fi contingentele mai vechi - care să colaboreze la instruirea contingentelor de recruţi.

Ni se pun atunci următoarele probleme :

1). Ridicarea nivelului pregătirii profesionale a cadrelor.

2). Sporirea procentuală a instructorilor.

3). Colaborarea directă a armatei cu şcoala şi cu alte instituţii.

In mod special va trebui, să ne ocupăm de pregătire profesională a subofiţerilor reangajaţi. Tinând seama de

./.

marele număr al frecmentanţilor liceelor - sau şcolilor echivalente - care nu au posibilitatea să termine şcoala, cred că este oportun să se recruteze subofiţerii reangajaţi numai din absolvenţii a cel puţin patru (4) clase de liceu).

Prin acest procedeu, se rezolvă o problemă socială şi se ridică nivelul cultural al acestei categorii de instructori, sporindu-li-se aportul în misiunea ce le revine, ca şi autoritatea.

In acelaş timp, vor trebui revizuite programele analitice ale tuturor şcolilor ofiţereşti - şcoala militară şcoala specială şi şcoala superioară de răsboi - eliminându-se atât balastul cât şi suprapunerile, reducându-se numărul anilor de şcoală dela 6 ani la 4 ani şi impunându-se tuturor ofiţerilor terminarea celor 3 şcoli.

Concomitent, ofiţerii combatanţi şi subofiţerii combatanţi vor trebui scoşi din orice fel de atribuţiuni administrative ; iar centrele de instrucţie vor trebui să i o desvoltare specială, pentru a putea să reimprospăteze periodic cunoştinţele cadrelor, să alcătuiască - supravegherea M.S.M. - regulamentele şi doctrina de luptă şi, la rigoare, pentru a colabora la instruirea contingentelor de recruţi în domeniile în care se vor lipsi stocurile de arme necesare întregului efectiv.

Dacă nici în felul acesta nu se va obţine procentu necesar de instructori, este absolut necesar să studiem şi ipoteza trecerii cadrelor necombatante în bugetele altor departamente şi chiar folosirea lor ca personal civil.

O mare importanţă va trebui dată pregătirii ofiţerilor de rezervă, al căror efectiv şi importanţă trebue să crească în aceeaşi măsură, în care trebuesc micşorate efectivele şcolilor militare de ofiţeri activi, micşorare impusă nu numai de tratatul de pace, dar, mai ales, de necesitatea de a nu se mai bloca avansările. Prin colaborarea sublocotenenţilor, şi, uneori, chiar a căpitanilor de rezervă la misiunea de instructori se rezolvă problema blocăr avansărilor, problema pensionărilor premature, ca şi problema întreţinerii pregătirei de răsboi a ofiţerilor de rezervă.

./.

Dar, reducerea duratei serviciului militar activ mai pretinde, ca recrutul să intre în cazarmă cu o disciplină şi o pregătire morală, pentru ca, în timpul scurt de activitate, să poată asimila uşor cunoştinţele profesionale.

Acest aport premergător nu poate fi cerut decât şcoalei, care poate apăsa pe pregătirea naţională, pe pregătirea cetăţenească, ca şi pe unele acţiuni de disciplină, încadrate în programele şcolare după o judicioasă repartiţie de atribuţiuni stabilite de comun acord între armată şi şcoală.

+

+ +

Aceste probleme soluţionate, se poate spune, că organizarea armatei pentru perioada critică impusă de tratatul de pace se poate efectua în mod satisfăcător faţă de imperativele naţionale şi se vor putea trece în programul de guvernare al partidului.

Studiul revine comisiei de organizare, care va încredinţa fiecare problemă unei subcomisiuni mixte, adică, alcătuită din membri activi ai partidului, complectaţi cu elemente de specialitate din categoria simpatizanţilor, sau a celor neîncadraţi în partidele politice.

Lucrarea va trebui să fie terminată până la 1 Mai a.c. când va fi prezentată biroului cercului profesional militar, pentru a fi discutată şi amendată şi, numai după aceea, se va înainta cercului de studii.

+

+ +

Programul de guvernare a partidului, însă nu se poate mărgini numai la reorganizarea armatei. El trebueşte complectat cu măsuri de epurare şi de redresare morală şi cu soluţiuni practice de garantare a stabilităţii ofiţerului în carieră, de îmbunătăţirea situaţiei lui materiale - pe timpul activităţii ca şi după trecerea sa la pensie - şi de eliminare a posibilităţii folosirii bunului plac, atât la avansări, cât şi cu ocazia mutărilor.

O parte din aceste studii au şi fost transformate în proecte de legi de comisiunea noastră juridică; iar rest

./.

se află în stare embrionară de studiu la comisia de organizare.

In ceeace priveşte organizarea armatei pe unităţi şi servicii, aceasta va forma obiectul unui studiu aparte, care nu poate să intre într'un program anticipat de guvernar până când nu vom poseda textul integral al tratatului de pace, cu care să ne verificăm.

(Lucrarea de faţă a fost întocmită în formă de conferinţă la Sfatul CPM de colonel Stefan Stoika vice preşedinte ; în ciclul de conferinţe din program. Conferinţa a dat loc la discuţii cari se văd rezumate în proces verbal Nr.45 din 17 Februarie 1947 aici alăturat; ea a fost bine apreciată şi bine venită.

Preşedintele C.P.M. General G.I.Negrei).

COPIE

P.N.T.
C.P.M.

Vezi vol.7.f 572.

00511

PROCES - VERBAL Nr.48

Astăzi, anul 1947, luna Martie, ziua 10.

Sedinta Cercului este deschisă la orele 17.20 sub presedintia D-lui General Gabriel Negrei.

Sunt prezenti 80 membri.

Ia cuvântul Dl.Presedinte Negrei cu privire la conferinta D-lui Col.Cantea "Armare si Dezarmare" si spune următoarele:

Conferinta D-lui Col.Cantea, despre înarmare si dezarmare are legătură cu cea cu privire la organizarea armatei a fost un rezumat binw expus al ideilor generale, care circulă astăzi în opinia mondială şi este potrivit a mai fi discutat, tocmai când ideile se desbat si la Moscova intre marile puteri.

In cele ce am expus la 28 Febr. in prezenta D-lui Presedinte al Capitalei, am afirmat pe scurt că înarmarea este ceva natural si dezarmarea o iluzie. Mai adaug următoarele astăzi, când se discută la Moscova aceiaşi chestiune:

Noi suntem aci o academie, nu de înalte studii, ci de studiul elementar al chestiunilor cari frământă lumea, spre a pune in curent tineretul care ne este pus sub conducere. Noi bătrânii nu am avea aceiaşi nevoie şi de aceea, poate ne găsesc că vorbim adesea lucruri neinteresante pentru noi.

Cu scumpetea de astăzi, tineretul nu are alt mijloc de a ne tine la curent cu cele ce-i interesează, cu element viabil in acest partid si care nu trebue să ne rătăcească în noianul de stiri.

Data trecută, un membru al cercului nostru a cerut concluzii practice, aplicative din expunerea D-lui Col.Cantea desigur că acest lucru ar fi de dorit; dar in cazul prezent concluziile ar fi premature şi pretentioase, dacă nu chiar riscante; deoarece nu se cunosc încă nici concluziile Conferintei dela Moscova. Putem totuşi face ipoteze asupra, de o pildă, îndatoririle noastre, ale P.N.T. pitrivite cu situatia

./.

si a pune oarecari probleme în studiu sau în discutie si car
ne-ar privi; cum ar fi asupra:educatiei în scoli pentru copii
şi adulţi cum se practică în alte ţări,recrutarea,pregătirea premilitară,în raport cu obligatiile tratatelor,îndrumarea industriilor,mobilizarea morală,formarea cadrelor,stabilirea ideilor în privinţa aliantelor cu alte puteri,ipoteze asupra unor comflicte posibile cu vecinii mai ales,ect.

Cine doreste si vroeste să se înscrie la una din aceste probleme,ne face un serviciu.

x
x x

Pe noi ne-ar privi,deocamdată,cum am mai spus,să vindecăm criza morală,cauza a mai tuturor relelor de care suferim înarmând sufletele cu dorintă de îndreptare căci: armamente, materiale si putere fizică,pentru moment,cel puţin,avem;înarmarea material,însă,fără cea morală,este chiar periculoasă pentru existenţa socială;ştiinţă fără cunoştinţă este ruina sufletească,spunea un filosof.

Am avut legi si regulamente bune;a fabrica numai legi noui,rigide şi reci,care nu se aplică,nu-i rolul unui partid serios si cu râvnă pentru mai bine.O lege bună,fără insuflarea voinţei şi a dorintei de a o aplica,strică morala socială. Avem dar obligatia personală către Partid,de a ne sili să pregătim acest tineret desorientat prin starea de lucruri de astă zi şi să-l convingem că viitorul depinde de el.

<u>Inarmarea este o lege naturală</u>

Nu numai vietuitoarele,dar si plantele, sunt înarmate de natură pentru lupta lor pentru existenţă.Numai moartea le dezarmează.

Omul are o armă în plus,care-i dă suprematia:inteligenta însoţită de vorbire.El luptă pentru existenţa sa contra naturei si contra omului,în familie,în trib,în naţiune şi în lume;cu toate armele fizice si spirituale,căci lumea se înmulteşte si Globul este limitat;asa că lupta pentru existenţă devine toto mai aprigă si mai feroce.Gândiţivă la germani mai mult decât la triburile sălbatice,în cântărirea ferocităţii ce se pune în lupta pentru spaţiul vital al unui popor.Cât timp vor exista deosebiri de gândire,educatie,avere,evoluţie,apetituri etc.între oameni,popoare six naţiuni pe glob,vor exista lupte

./.

de toate felurile şi înarmări sufleteşti,economice,politice şi materiale;ultima armă este bomba atomică,vor reinvia probabil şi invaziile ca în vechime,căci sunt popoare în dezechilibru.

Naţiunile Unite şi pe timpul cât vor putea fi unite, încearcă acum o limitare a înarmărilor şi o impunere cu forţa a unei păci generale.Dar prin pacea impusă,se prepară lumea la războiu şi prin războiu se pregăteşte o nouă pace ş.m.d.

Se începe acum prin a dezarma pe adversarii probabili, pentru a nu fi silite naţiunile unite a se înarma ele prea mult.- Or,dezarmarea produce înarmarea sufletească./După jena a venit revanşa/şi atunci se păstrează de unele naţiuni ameninţarea cu bomba atomică,ca o siguranţă.Dar bomba atomică, care desparte lumea în două părţi rivale ;Rusia cere secretul şi fără a permite controlul la ea că poate îl caută acel secret şi America care are secretul şi nu-l dă fără control şi garanţii spre a nu fi surprinsă de cei de rea credinţă.

Pe lângă dezarmarea adversarului şi cu grija că el se va înarma sufleteşte,naţiunile unite caută a se alia între ele din vreme,contra noilor agresiuni probabil /Anglia-Franţa, Rusia-Franţa,Anglia-Rusia,Anglia-Statele Unite etc./şi caută să descopere pe acelea care s'ar pregăti în secret.- Acest procedeu este de fapt o înarmare.

x
x x

In vechime era posibil să distrugi un adversar,făcându-l aproape inofensiv /cartagina,Constantinopol,etc./.Astăzi atât faţă în faţă două marigrupări de popoare rivale,ce nu pot distruge una pe alta,a treia sau a patra grupare,se află neutră şi poate interveni undeva şi cândva;deşi siguranţa este redusă pentru o pace mondială.Inarmarea este dar,naturală şi chiar eternă;căci dacă deoparte Europa convine la o pace durabilă,restul lumii este în aşteptare şi revoluţie.

<u>Dezarmarea este o iluzie</u>. rezultată din cele arătate până aci că este câteodată temporală şi parţială,sau teoretică. Pentru o ţară mică şi fără industrie ca a noastră şi având în vedere că războaiele vor fi mondiale,iar cele locale vor fi oprite adesea la Liga Naţiunilor,se impune mai întâiu,cum am, o înarmare morală,apoi una materială,cât va permite spiritul democrat,starea economică şi tratatele de pace; aceasta înarmare să fie în vederea liniştei interne şi cu vecinii,care au

./.

ambitiii ce nu le convin.Armata noastră să fie numai un rezervor de firte fizice suficient ci si o scoală de însănătosire morală a natiunei,o scoală a tineretului.

Rolul elementelor de elită din care facem parte,a obligatii de a se ocupa si de înarmarea morală si spirituală a acestui,popor în cadrul P.N.T.,lucru destul de greu în conditiile de astăzi,credem totuşi că vom reuşi căci poporul nostru crede în biserică şi iubeste armata; el nu se înseală în hotărârile lui,mai ales când i se arată deiace suntem si vedem singuri ceeace putem fi; armata a dovedit-o în ultimile alegeri când a simtit că i se atacă drepturile lui ancestrale si că noi suntem de partea lui.Sunt sigur că într'un sat românesc numai un singur militar dintre Dvs.la alegeri va putea obtine rezultate mult mai bune,decât o ceată de demagoci în care poporul nu mai are încredere. Dl.G-ral Zorzor,răspunde tuturor celor care au luat cuvântul în privinta problemei cadrului disponibil.

- Dl.Col.Dumitrescu face o serie de relatări cu privire la armare si dezarmare în legătură cu conferinta Col.Cantea.

- Dl.Col.Pancu completează cu o serie de date si citate conferinţa Col.Cantea.

- Dl.Col.Gheorghiu,pune concluzii în chestiunea cadrului disponibil si a organizării armatei.

- Dl.Col.Cantea răspunde tuturor celor care l-au interpelat cu privire la conferinţă.

- Dl.Col.Stătescu,face propuneri cu privire la înscrieri. Inscrierile să se facă pe coli de hârtie neimprimate si să se trimită la Circumscriptii. Membrii să intre în xxxxx xxxxxx în circumscriptia respectivă.

- Dl.Presedinte Negrei,în legătură cu înscrierile,crede că trebuesc lăsate aceleaşi demersuri.Maiorul Dristoreanu este numit secretar în lipsa Col.Stoenescu.Slt.Vasiliu în locul Slt.Lăzărescu.Slt.Walter numit secretarul Maiorului Dristoreanu.

- D-nii membri sunt rugati a dona pentru Casa de Sfat a Capitalei mobilier si bani.

Sedintele plenare,cu începere dela aceasta dată,vor avea loc în fiecare Vineri din săptămână.

Comisiile se întrunesc astfel:Miercuri Comisia Juridică;Joi Biroul C.P.M.,iar Lunea Comisia Organizării.

Sedinta ia sfârsit la orele 19.30.

Drept care s'a încheiat prezentul proces-verbal.

Presedinte.
ss/Gen.Genrei

Secretar,

P. N. T.

Cercul Profesional Militar

vezi vol. 7 f. 574 00515

PROCES VERBAL Nr. 49

Astăzi anul o947 luna Aprilie ziua 4 a avut loc la Clubul central o şedinţă plenară a Sfatului Cercului Profesional Militar al Capitalei, sub preşedenţia Dlui General Gabriel Negrei, preşedintele Comitetului, cu asistenţa următorilor membri:

1. Dnul general Stoika Grigore
2. Col. Stoenescu C-tin
3. Cpt. Zaharia Marin şi
4. Sub lt. Walter I. Paul.

şi 42 auditori.

Dl. Preşedinte deschide şedinţa la ora 17.15 - D-sa dă cuvântul Dlui Col. Mihăilescu care citeşte declaraţiile făcute presei străine in ziua de 4.IV.a.c. de către Dl. Preşedinte Iuliu Maniu.

Se dă apoi cuvântul Dlui Col. Stătescu care cere ca în Comitet să fie cooptaţi ofiţeri din cadrul disponibil şi propune pe Dnul Vice amiral Georgescu, Dnul Col. Apostolescu şi Dl. Maior Puppa.- După foarte puţine discuţiuni Sfatul, membri prezenţi din Comitet şi Dnul Preşedinte.-

Dl. Preşedinte, având în vedere că o parte din Comitet are momentan şi delegaţia Centrului dea se ocupa şi cu org. CPMM pe judeţe, cum şi faptul că câţi va membri sunt siliţi a lipsi de la aprobă propunerea Dlui Col. Stătescu şi inlocueşte în plus pe plut. Albu cu plut. Gancerue şi aprobă în comitet şi un ofiţer inferior deblocat Sb. Lt. B. Vasiliu.

Dl. General Preşedinte face o expunere asupra organizării cercurilor profesionale militare pe judeţe şi pe capitală, lămurind astfel că Cercul nostru este al Capitalei în mod definitiv până la noi alegeri.

Este adusă la cunoştinţa sfatului, organizarea cercurilor profesionale pe cele şapte judeţe care s'au constituit.- Această organizare se face până acumu sub dirijarea Dlui Gen. Negrei cu însărcinarea specială ce are de la Dl. Preşedinte al partidului.

Se dă apoi cuvântul Dlui Maior Puppa care cere ca pentru accelararea lucrărilor comisiunei juridice să se înfiinţeze subcomisiuni.- Dl. Preşedinte nu numai că aprobă, dar arată că a

..//..

făcut chiar recomandațiuni în acest sens și va da noi instrucțiuni. In legătură cu aceasta, Dl.Gen.Președinte arată că Dl. gen.Butunoiu a prezentat o introducere asupra problemei I.O.V.R. pe care Dsa o predă comisiunei juridice pentru a o complecta cu propunerile respective.-

Este luată în discuție ordinea conferințelor, hotărându-se ca ea să fie aceia în care subiectele care tratează punctul nostru de vedere profesional să aibă prioritate. Astfel este fixată pentru ședința următoare, conferința Dlui Col.Mihailescu despre "Armată și Democrație" dupăcare să urmeaze aceia a Dlui Maior Fetecău despre "Statutul și Programul Partidului și Statul Național Țărănesc".

Secretarul face o expunere asupra cazului Capitanului Ghimpețeanu petrecut cu ocazia distribuirei ajutorului American în regiunile infometate.

Dl.Președinte dispune ca să fie adus în fața comisiunei de disciplină.- De asemeni și Sub Lt.Lăzărescu care are diferite reclamațiuni de împrumut de efecte și nerestituire.-

Dupăce ședința viitoare este fixată pentru Vineri 9 Mai a.c., ședința este ridicată la ora 19.-

Drept care a fost încheiat prezentul proces verbal.-

PRESEDINTE,
General, ss.G.I.Negrei.

Secretar,
Colonal,

COPIE Ex.1.

Vezi vol. 7. f 3-80

00517

P.N.T.

C.P.M.

(Stampila) Cercul Profesional Militar Central P.N.T.Iuliu Maniu

PROCESUL VERBAL Nr. 50 din 27 Iunie 1947.

Dl.Preşedinte,General C.Negrei expune apoi următoarele:

Incep prin o explicaţie ce ne poate servi:

I. In prima şedinţă de sfat,după sărbătorirea Invierii, se cuvine să ne incurajăm cu speranţa că va invia şi în inimele româneşti,increderea în mai bine şi o înţelegere binefăcătoare,în trebile din ţară şi mai ales o înţelegere binefăcătoare între aliaţi,spre a putea fi descătuşaţi de grijile şi nevoile de astăzi şi să putem să ne asigurăm,in mod de netăgăduit,de această inviere,cum a făcut APOSTOLUL TOMA, care la inceput nu crezuse in înviere. (Astăzi este tocmai ziua in care la Paris incepe intre Aliaţi discuţia asupra propunerilor Marschal de refacere a Europei, în care suntem şi noi socotiţi !) .

Nu ne întrunim aici pentru a critica,ci ca să ne desluşim şi să ne unim în gânduri bune; suntem o organizaţie politică care se conduce numai după judecata conducerii PNT, partid politicdemocratic de ordine şi care a fost confirmat de ţară.

Se pare insă că suntem bănuiţi de subversivitate,adică de acţiune clandestină; nimic mai fals decât această bănuială.

Suntem o grupare de cadre militare din PNT.,provenite din activitate,grupare cu caracter serios,statuar,de ordine şi de preocupări frumoase,cari va aduce mari foloase sociale şi politice,deoarece ea cuprinde energii cultivate, competente şi conştiente, de toate vârstele şi specialităţile, ataşate ideologiei PNT.; adică de democraţie românească foarte apropiată de cea socialistă (laburistă).

S'a văzut că unii din noi suntem pe lista neagră,ca suspecţi, că sunt siliţi a se ascunde etc.,nu pricepem de ce ni se face acest fel de reclamă; noi nu avem nimic de ascuns, nimic suspect sau de sabotare; suntem legalişti.

Cine doreşte să ne cunoască mai bine, cine suntem,să citească statutele PNT., sau să vină să ne ceară nouă desluşiri; căci in arhivele CPçM., nu se găseşte nimic secret, care sp justifice grija autorităţilor; militarii inscrişi in mare număr, =n PNT., fac parte din CPM. şi sunt inscrişi pe faţă, nu acoperiţi.-

..//..

In sfatul nostru: pe cei bătrâni ii ascultăm şi le dăm curaj să suporte lipsurile de care sufăr, pe cei tineri îi sfătuim la cuminţenie şi la rabdare, că de aceasta - au mai ales nevoie şi îi instruim a fi cetăţeni buni şi conştienţi.-

Noi facem dar Statului un real serviciu de ordine şi de aceia nu ne putem explica unele măsuri luate de autorităţi.

II. O altă parte care este istorică şi despre care trebue să amintim cu bucurie, mai ales tineretului, este decorarea de către Preşedintele Statelor Unite, a M.S.Regele, cu cea mai mare decoraţie de merit.-

După cum v'am mai expus, insuşi generalisimul Stalin, care a condus greul în acest război de răsărit, a recunoscut de asemenea prin laude şi decoraţie, meritele M.S.R.pentru că a ajutat la infrângerea, mai timpurie a Germaniei şi la scurtarea războiului, intocmai după cum Rusia ţaristă recunoscuse meritele străbunicului M.S.R. şi a armatei române, dea fi scurtat războiul din 1877 şi predat pe Osman Paşa şi mai apoi după cum, marile puteri l'au lăudat,de a fi declarat Germaniei primul mare război,deşi era născut german, dar jurase a-şi servi ţara care-l adusese Domn.

Regele Ferdinand,numit cel leal, bunicul M.S.R.,deasemenea a dus războiul contra Germaniei şi a intregit Tara, care l-a încoronat pentru aceasta; Germania fusese dar răzbită de 2 germani românizaţi; C.II. insă, tânăr şi rău sfătuit de sfătuitori rău aleşi şi de şi numai jumătate german, a făcut greşala de a ne intovărăşi cu Germania, pe care o ştia că râvneşte a duce războiul in Rusia şi contra aliaţilor noştri naturali. Dictatura răznencrocită,care a săvârşit acest act început şi a declarat război unui vecin, atât de mare şi puternic şi aliaţilor, care ne întregise ţara, s'a sfarşit în mod tragic; iar ţara a plătit şi va plăti scump,aceasta nesocotinţă,de a se fi lăsat condusă de un om neîncercat şi fermecat de un nebun.-

P.N.T. a fost contra acestor porniri; el a stat mereu în opoziţie, a fost rezistenţa care, polarizând naţiunea în jurul său, prin mijloace paşnice interne şi externe, a reuşit, ca sfătuitor al M.S.R., să-l ajute a se hotără a recurge la actul indrăsneţ de la 24 August 1944, el a fost primul partid care a cerut apropierea de Rusia şi nu a fost ascultat,la timp; l-au bârfit pentru acest gând,(adversarii.)

Actul de la 24 August 1944, a ridicat prestigiul ţării şi a M.S.R. care,prin lovitura dată Germaniei spre Nord, în coastă, reaminteşte fapta unui alt Mihai Viteazul, care cu mica

..//..

lui armată a avut curajul să lovească in coastă spre sud, armatele turceşti a lui Soliman, care tindeau spre Vest şi le-a silit a se opri, lucru pentru care şi acel Mihai a fost mult lăudat de Papa de la Roma şi stăpânitorii din centrul Europei, de pe atunci.

S'a nimerit dar că, un moldovean Stefan să oprească pe Turci şi Tătari la răsărit, un valah Mircea şi un Mihai la sud pe turci; un Ferdinand şi Mihai la Nord şi Vest pe Germani, unguri şi austriaci şi, nu pentru cuceriri nedrepte şi nu atacând ci apărând ţară.

Dl.Iuliu Maniu, fost şef al rezistenţei contra Germaniei cu bucurie mare a felicitat deci, pe M.S.R. pentru distincţiile bine meritate.-

La aceiaşi bucurie este părtaşă şi ţărănimea română care a fost şi este armata şi al cărui stegar este Ion Mihalache şi armată care a luptat şi înfăptuit şi actul de la 24 August 1944

III. In fine o chestiune de organizare: este că Dl.I.Mihlache a cerut şi obţinut de la Dl.Maniu că, pentru organizarea CPçM. pe ţară, să se numească o nouă comisie interimară, pentru ca comitetul nostru să se ocupe numai pentru Capitală, pentru care a fost ales şi unde este mult de facut. Dealtfel comitetul nu s'a ocupat cu CPM. pe judeţe, ci prin delegaţie, câţiva membri.

Se va pune insă chestiunea dacă:
Cercul prof.mil.al Capitalei va depinde sau nu din punct de vedere technic (militar) de cerc.prof.militar pe ţară, care depind de Dl.Maniu, sau nu. După cum se va specifica dacă, secţia militară a cercului de studii pe ţară, care este în Bucureşti şi care depinde de Dl.Maniu, va avea secţii militare în Capitală şi judeţe sau nu!; momentan acea secţie militară nu există, căci s'a transformat în C.P.M.actual pe Capitală.

Toate acestea trebuesc lămurite cu ocazia modificărilor statutelor !

(In tot cazul elitele militare fiind în Bucureşti şi trebuind deci să facă parte şi din C.P.M. al Capitalei unde s'a depus contribuţia, este natural că noua comisie pe ţară să fie recomandată şi de C.P.M. existent.)

COPIE

(Cu anexă:procesul verbal Nr.45 din 17.Febr.947.)

vezi vol 7. f 568.

00520

ARMATA DE MAINE

din

proectul de program de guvernare.

(de col.St.Stoika dinCPM).

Inainte de a discuta programul nostru de reorganizare a armatei, trebue să fim de acord, că prin crearea Organizaţiei Naţiunilor Unite, nu se exclude răsboiul din raporturile dintre state. Răsboiul va dăinui şi în viitor, după cum a dăinuit şi în trecut.

Din această cauză, tratatele de pace prevăd un efectiv plafonat de armată, chiar pentru statele învinse şi nu limitează î n nici un fel pe acela al naţiunilor unite, ceeace dovedeşte, că chiar această organizaţie îşi dă seama, că nu poate elimina răsboiul. Deci cu atât mai mult, trebue să fim convinşi de acest adevăr noi, care trăim în regiunea de ciocnire de interese a marilor puteri şi care ştim, că liniştea de astăzi - ca şi cea din trecut - este în funcţiune numai de echilibrul de forţe dintre marile puteri antagoniste.

Rezultă dar, că trebue să avem armată.

Si că această armată, ca să-şi îndeplinească misiunea, nu poate fi decât expresiunea forţei maxime a naţiunii.

Firesc este atunci, să ne întrebăm, dacă ultimele progrese tehnice militare - care culminează prin plăsmuirea bombei atomice - nu sunt de natură, să revoluţioneze organizaţia din trecut a armatei noastre şi să o pună pe nişte baze inabordabile, atât din punct de vedere tehnic, cât şi din punct de vedere financiar.

Arme, care au îngrozit lumea, au apărut şi în trecut - de pildă : gazele toxice, răsboiul microbian, gronţul dum-dum, etc., dar, tocmai din această cauză, au fost eliminate, prin convenţii internaţionale, din arsenalul de luptă al omenirei.

Aceeaşi soartă va putea avea şi bomba atomică,ca şi orice altă născocore similară.

./.

M.C.

Deci, revoluţia, nu.- Evoluţie, da.

Totuşi se poate obiecta, că chiar în evoluţie, nu vom putea ţine pasul cu armatele moderne are marilor puteri - stăpâne pe toate isvoarele tehnice şi industriale - din cauza slabelor noastre mijloace financiare, ca şi din cauza restricţiunilor tratatului de pace.

De fapt, noi nu avem de luptat, de bună voie, cu marile puteri; iar când vom fi siliţi în viitor s'o facem, puterile, cari ne vor obliga la acţiune, vor avea şi datoria - ca în trecut - să ne şi înzestreze.

Misiunea noastră principală, însă, este să facem faţă incidentelor cu micile state limitrofe şi, mai ales, să prevenim aceste incidente prin respectul impus de forţă; fiindcă marile puteri nu se angajează în aventuri cu uşurinţa cu care o fac statele mici, care nu au prea mult de pierdut; aşa că pericolul agresiunii din partea unei mari puteri este mai puţin probabilă.

Dar, ori care ar fi misiunea armatei noastre, un lucru este cert: pericolului naţional, trebue să-i facă faţă naţiunea întreagă. Si, ca atare, sarcina noastră este să instruim pe rând întregul <u>contingent anual recrutabil</u>.

Cum îl vom instrui din punct de vedere profesional, vom vedea mai departe. Reţinem numai, că efectivul contingentului anual este de circa 150.000 oameni (= 1/100 din totalul populaţiei) şi că, tratatul de pace ne limitează 138.000 oameni pentru totalul întregului efectiv al armatei de timp de pace, compusă din cadre ofiţereşti, cadre trupă şi cintingent recruţi.

Deşi parcă se exclud, aceste două cifre sunt conciliabile între ele; aşa că, prima problemă care se impune analizei şi studiului cercului nostru profesional, s'ar putea formula astfel :

<u>Să se găsească organizaţia militară, care - încadrată în tratatul de pace - să mărească la maximum puterea defensivă a naţiunei şi să influenţeze cât mai puţin puterile ei productive</u>.

Dau câteva indicaţii asupra felului cum se pot concilia cele două cifre arătate mai sus.

./.

Contingentul recrutabil anual - de circa 150.000 oameni - nu a fost adus integral în cazărmi niciodată, fiindcă din el au fost eliminaţi <u>reformaţii</u> - adică cei cu incapacităţi fizice, şi <u>scutiţii</u>, - factor productov necesar economiei naţionale - pe care armata i-a folosit ca atare şi pe timp de răsboi, mobilizându-i pe loc. Şi cum ştim, că un luptător de pe front trebueşte aprovizionat cu circa 12 oameni din spate, se înţelege uşor că procentul scutiţilor poate fi mărit în ordinea de preferinţă a mobilizării industriale.

Prin aceste scutiri, se poate impune şi o politică economică, de care trebue să ţinem seama în primul rând pe care trebue să o cunoaştem dela cercul nostru de studii.

In orice caz, numărul anual al scutiţilor nu poate trece peste o limită, ce se poate stabili uşor prin studii.

Este mai mult decât probabil că numărul anual al scutiţilor şi reformaţilor, nu va putea trece de 50.000 de oameni şi ca atare, că efectivul recrutabil anual va fi de circa 100.000 de oameni.

In căzul acesta, efectivul cadrelor, - ofiţeri şi trupă - va fi de aproximativ 38.000.

Din această constatare, decurg două probleme ce mi se pun :

1). <u>Compoziţia acestor cadre</u>.

2). <u>Durata serviciului militar activ</u>.

Fără multă analiză, se poate înţelege, că durata serviciului activ nu va putea fi mai mare de un an şi, ca atare, că, afară de subofiţerii reangajaţi nu vom putea conta pe o trupă de cadre - cum ar fi contingentele mai vechi - care să colaboreze la instruirea contingentelor de recruţi.

Ni se pun atunci următoarele probleme :

1). Ridicarea nivelului pregătirii profesionale a cadrelor.

2). Sporirea procentuală a instructorilor.

3). Colaborarea directă a armatei cu şcoala şi cu alte instituţii.

In mod special va trebui, să ne ocupăm de pregătire profesională a subofiţerilor reangajaţi. Tinând seama de

./.

marele număr al frecmentanţilor liceelor - sau şcolilor echivalente - care nu au posibilitatea să termine şcoala, cred că este oportun să se recruteze subofiţerii reangajaţi numai din absolvenţii a cel puţin patru (4) clase de liceu).

Prin acest procedeu, se rezolvă o problemă socială şi se ridică nivelul cultural al acestei categorii de instructori, sporindu-li-se aportul în misiunea ce le revine, ca şi autoritatea.

In acelaş timp, vor trebui revizuite programele analitice ale tuturor şcolilor ofiţereşti - şcoala militară, şcoala specială şi şcoala superioară de răsboi - eliminându-se atât balastul cât şi suprapunerile, reducându-se numărul anilor de şcoală dela 6 ani la 4 ani şi impunându-se tuturor ofiţerilor terminarea celor 3 şcoli.

Concomitent, ofiţerii combatanţi şi subofiţerii combatanţi vor trebui scoşi din orice fel de atribuţiuni administrative ; iar centrele de instrucţie vor trebui să ia o desvoltare specială, pentru a putea să reimprospăteze periodic cunoştinţele cadrelor, să alcătuiască - supravegherea M.S.M. - regulamentele şi doctrina de luptă şi, la rigoare, pentru a colabora la instruirea contingentelor de recruţi în domeniile în care se vor lipsi stocurile de arme necesare întregului efectiv.

Dacă nici în felul acesta nu se va obţine procentul necesar de instructori, este absolut necesar să studiem şi ipoteza trecerii cadrelor necombatante în bugetele altor departamente şi chiar folosirea lor ca personal civil.

O mare importanţă va trebui dată pregătirii ofiţerilor de rezervă, al căror efectiv şi importanţă trebue să crească în aceeaşi măsură, în care trebuesc micşorate efectivele şcolilor militare de ofiţeri activi, micşorare impusă nu numai de tratatul de pace, dar, mai ales, de necesitatea de a nu se mai bloca avansările. Prin colaborarea sublocotenenţilor, şi, uneori, chiar a căpitanilor de rezervă la misiunea de instructori se rezolvă problema blocări avansărilor, problema pensionărilor premature, ca şi problema întreţinerii pregătirei de răsboi a ofiţerilor de rezervă.

./.

Dar, reducerea duratei serviciului militar activ mai pretinde, ca recrutul să intre în cazarmă cu o disciplină şi o pregătire morală, pentru ca, în timpul scurt de activitate, să poată asimila uşor cunoştinţele profesionale.

Acest aport premergător nu poate fi cerut decât şcoalei, care poate apăsa pe pregătirea naţională, pe pregătirea cetăţenească, ca şi pe unele acţiuni de disciplină, încadrate în programele şcolare după o judicioasă repartiţie de atribuţiuni stabilite de comun acord între armată şi şcoală.

+

+ +

Aceste probleme soluţionate, se poate spune, că organizarea armatei pentru perioada critică impusă de tratatul de pace se poate efectua în mod satisfăcător faţă de imperativele naţionale şi se vor putea trece în programul de guvernare al partidului.

Studiul revine comisiei de organizare, care va încredinţa fiecare problemă unei subcomisiuni mixte, adică, alcătuită din membri activi ai partidului, complectaţi cu elemente de specialitate din categoria simpatizanţilor, sau a celor neîncadraţi în partidele politice.

Lucrarea va trebui să fie terminată până la 1 Mai a.c. când va fi prezentată biroului cercului profesional militar, pentru a fi discutată şi amendată şi, numai după aceea, se va înainta cercului de studii.

+

+ +

Programul de guvernare a partidului, însă nu se poate mărgini numai la reorganizarea armatei. El trebueşte complectat cu măsuri de epurare şi de redresare morală şi cu soluţiuni practice de garantare a stabilităţii ofiţerului în carieră, de îmbunătăţirea situaţiei lui materiale - pe timpul activităţii ca şi după trecerea sa la pensie - şi de eliminare a posibilităţii folosirii bunului plac, atât la avansări, cât şi cu ocazia mutărilor.

O parte din aceste studii au şi fost transformate în proecte de legi de comisiunea noastră juridică; iar restu

./.

se află în stare embrionară de studiu la comisia de organizare.

In ceeace priveşte organizarea armatei pe unităţi şi servicii, aceasta va forma obiectul unui studiu aparte, care nu poate să intre într'un program anticipat de guvernar până când nu vom poseda textul integral al tratatului de pace, cu care să ne verificăm.

(Lucrarea de faţă a fost întocmită în formă de conferinţă la Sfatul CPM de colonel Stefan Stoika vice preşedinte ; în ciclul de conferinţe din program. Conferinţa a dat loc la discuţii cari se văd rezumate în proces verbal Nr.45 din 17 Februarie 1947 aici alăturat; ea a fost bine apreciată şi bine venită.

Preşedintele C.P.M. General G.I.Negrei).

COPIE

Vezi vol. 7. f. 588.

(Confidențial)

005256

CERC DE STUDII SI SECR PROFESIONAL MILITAR

OBSERVATIUNI GENERALE

Cercul de studii central al PNT., condus de prof. Tașcă are secții de specilitate ci referenzi numiți.-

Cercul de studii este un fel de Stat Major tehnic al Centrului; el redactează, după indicațiile centrului, dispozițiile politice.

Centrul se documentează însă după statistici și informații, adică adună material documentar necesar, prin Cercurile profesionale de specialitate, care sunt un fel de servicii de aprovizionare, cu materiale științifice, statistice și spirituale; deci Secția militară din Cercul de studii de o pildă se documentează prin C.P.M.

Statutele prevăd la art. 58, că Cercul profesional este un organ politic auxiliar al organițaiei politice și în lăuntrul ei adică este subordinat politicește șefului org. politice. Deci organizația centrală are Cerc prof. central, cea județeană și de capitală, de asemenea, au Cercuri profesionale de specialită cari depind politicește de org. politice respective, iar din punct de vedere al profesiei (Tecnic), depind de cercul prof. superior lor; Cercul prof. al Capitalei sau de Județ, în specialitate, depinde de C.P. central de aceiași specialitate, alimentând secția respectivă, din Cercul de studii central, pe cale erarhică. Organizațiile în subordine au și ele secții de studii, independente sau cari țin de Cercul prof. resp. local, dacă organizația nu-i vastă.-

Centrul a avut până în Oct. 1946 numai, Secția militară în cadrul cercului de studii, nu a avut însă Cerc. prof. militar central.-

In 1946 Oct. Capitală a transformat însă acea secție militară a cercului de studii, în cerc prof. militar pe Capitală, sub președ. ales cu durata de un an.-

Central dar, trebuie să-și refacă secția militară, din cercul său de studii central, condus de Dl. Tașcă și să-și formeze și Cerc prof. milit. central pe Tară; de oare ce, în județe sunt mulți militari, cari nu pot fi băgați în cercul prof. militar pe Capitală și nici lăsați fără organizare; ele cer directive.

..//..

 00527

Acest cerc.prof.milit,pe Țară,trebuie să fie precedat de cercuri pe județe, căci pe Capitală el există deja. După aceasta,delegați din cercurile pe județe și pe capitală în Oct. (când se va alege iar și comitetul pe capitală), vor alege un Comitet executiv, care cu asistența delegatului centrului,va alege președinte și comitetul de conducere pe țară al C.P.M. - de care depinde tecnicește,cerc.prof.mil.pe capitală și cele de județe.

In acest scop și cum lucrarea este începută la județe, de către o parte din comitetul actual ae necesar ca,inițiatorii acestei lucrări: președ.și cei doi vice președ.cari au început, complectați cu 4 la 10 alți militari din capitală și județe,să continue a organiza cercurile prof.mil.pe județe și să prepare adunarea din Oct.1947.

Trebue a se da către județe instrucțiunile centrului pentru executarea org.acelor cercuri județene,pe răspunderea șefului de organizație.

Privitor la statute și regulamente.

Statutele se revizuesc și trebuește prevăzut în ele norme mai precise asupra org.centrelor prof.mai ales militare și la aplicarea art.17 al.c., 37 al.h, 58,59,65,tec, și pus in concordanță cu statutele și regulamentul provizoriu al capitalei, care conține norme cari nu sunt în statute și nu se potrivesc p pentru județe, și cu modul de alegere al președintelui (după statute); așa de pildă, cele privitoare la numărul de voturi și de membri la o alegere de org.politică: după Regulamentul Capitalei se cere 300 membri și nu se potrivesc nici nici cu o alegere de cerc profesional,unde se poate să avem de a face,nu cu masse mari,ci număr restrâns de specialiști sau intelectuali (în județe mai ales); dar alegerea trebue să fie paralelp cu cea politică.-

In organizațiile politice se alege întâi președintele, apoi comitetul, după statute; la org,capitalei, este invers și deci nestatutar și contra art.58.

Comitetul central al cercului prof.mil.actual crezându-se că este și pe țară, a elaborat și un regulament al C.P.M. pe țară și l-a trimes spre aprobare; el se potrivește cu normele de mai sus ale capitalei, dar nu cu statutele în ce privește alegerile,trebuește dar modificat și pus în concordanță cu statutele și adică, luat o hotărâre în privința lui.

..//..

00528

S'au primit de la judeţe, rezultate provizorii de alegeri de cercuri profesionale milit.şi cereri de directive(cele date prin Dreptatea nefiind suficiente).

Cercul prof.mil.este unicul care a inceput org.pe judeţe şi regionale cu gen.V.Zorzor şi V.Barbu şi pe sectoare în Capitală cu col.S.Stoika; a redactat şi el regulament şi directive şi a instituit comisiuni pentru deblocaţi şi epuraţi etc.

In 4 luni i s'a inzecit numărul de membri activi,are în capitală peste 500 din care 20 generali,40 coloneli şi ar avea şi mai mulţi,dacă nu ar fi timorare. El a dat mare sprijin PNT. în alegeri de şi a suferit prigoane cari sunt în curs.

Orice org. politică are interes a avea un cerc prof.mil. la dispoziţia sa, de cât a lăsa pe militari risipiţi; astfel va avea un sprijin moral şi material puternic mai ales în alegeri, având in vedere că ar fi o grupare de energii şi competenţe disponibile disciplinate şi neextremiste, nu ca cercurile masselor de meseriaşi,de pildă.

Sunt judeţe cari,ezită,din necunoştinţă de cauză,de a-şi organiza cercuri prof.mil.Pe când partidul are interes a nu lăsa pe aceşti militari neorganizaţi,în folosul lui.Judeţele trebue să ştie că e mai bine a avea pe aceşti militari organizaţi sub autoritatea lor,decât a le lăsa cum sunt,putând fi mai încomode pentru ele.-

Privitor la reorganizarea Secţiei militare din Cercul central de studii

Este natural că acea secţie să conţină elemente militare şi asimilate,ofiţeri şi ingineri specialişti in aviaţie,artilerie,pulberi, tec. De asemenea să conţină ofiţeri de Stat major probaţi şi cu experienţă şi de asemenea ofiţeri din Cercul prof.mil.central şi al Capitalei.-

Referentul trebue să fie de preferinţă un ofiţer cu prestigiu şi trecut bine stabilit. Ar fi natural ca preşed.cercurilor prof.mil.central şi al capitalei să intre de drept în acea secţie militară (de fapt stat major politic al PNT.)

Se va observa că,pentru demnităţile importante politi date de guvernul partidului N.T. ofiţerii meritoşi, să fie consultat Cercul prof.mil., atât pentru ofiţerii de rezervă cât şi cei activi, căci nici un alt for nu-i cunoaşte mai bine. Numai aşa se vor putea evita surprinderile şi numai aşa arivitii şi protejaţii pe nedrept, nu vor ajunge să producă nemulţmiri şi alte neajunsuri.-

---oooOooo---

Vezi vol. 7. f. 586 COPIE 00529

DEZARMARE SI APARAREA NATIONALA

(Comunicare ţinută de col. D. Cantea la Cercul profesional al partidului naţional ţărănesc în ziua de 17 Februarie 1947).

DOMNILOR !

Profit de acest prilej pentru că mi s'a dat cuvântul pentru a aduce dlui general Negrei preşedintele nostru, expresiunea sentimentelor mele de recunoştinţă, ca fost elev al său la Scoala superioară de răsboi acum 25 de ani, reamintindu-mi de frumoasele lecţiuni ce ne-a făcut şi în care ştia să împletească atât de meşteşugit tehnica cu tactica.

De data aceasta am cerut să vorbesc despre Dezarmare şi Apărarea Naţională în ideea că fiecare din noi este dator să contribuim cu mijloacele ce avem la îndemână, mai ales pentru ridicarea prestigiului armatei noastre, singura instituţie care a asigurat existenţa neamului nostru din cele mai vechi timpuri.

S'a observat din decursul veacurilor că întotdeauna după diferitele războaie, omenirea a fost apucată de o dragoste neţărmurită pentru a se încheia o pace, o pace dacă se poate spune, eternă ! Dar, un binevoitor, sau un rău voitor a făcut o statistică în care ni se arată că dela 1696 a. Cr.-1861, adică în 3357 ani au fost : 227 de pace şi 3130 ani de răsboi. La un an de pace a 13 ani de războaie. Iar dela 1500 A.Cr.-1860 s'au încheiat 8000 de tratate de pace, cari au durat în mediu cam 2 ani. Statisticianul nu a mers mai departe, dar făcând socoteala războaielor dela jumătatea Sec.19-lea şi până în zilele noastre, proporţia se păstrează cu toată fidelitatea ! Aceasta mă face să trag o primă concluzie: PACEA ESTE O POSIBILITATE VREMELNICA IAR DEZARMAREA ESTE O IMPOSIBILITATE ETERNA ! Cele mai serioase încercări ce s'au făcut asupra dezarmărei pot fi enumerate acela ce s'a făcut în urma războiului din 1914-1918. Aşa istoria diplomatică a înregistrat 6 conferinţe de dezarmare, începând cu aceea dela Washington la 1922 pentru armatele navale, apoi o conferinţă regională la Moscova în acelaş an (1922), apoi în 1926 relativ la comerţul şi traficul cu armele ; conferinţa de dezarmare din Aprilie-Mai 1929 la Geneva ; Conferinţa Navală din 1930 ca o completare a conferinţei dela Washington din 1922 şi în fine Conferinţa Comisiei pregătitoare a dezarmării din 6 Noemvrie 1930, care alcătuit proectul de convenţiune pentru a fi supus Conferinţei Generale de Dezarmare.

Ce a rămas din toate conferinţe ? ? Se poate rezuma în trei puncte şi anume :

1). Dela prima concepţiune a unei dezarmări totale generale şi imediate, la urmă nu rămăsese decât limitarea armatelor în funcţie de siguranţa ţărilor respective.

2). Dezarmarea navală a făcut progrese reale, numărul marilor puteri navale fiind limitat.

3). Dezarmarea terestră şi aeriană a întâmpinat greutăţi de concepţie şi aplicaţie.

./.

M.C.

Ulterior toate Statele n'au încetat să continue înarmarea până s'a ajuns la cel de al doilea război mindial, ale cărei grozăvii ne-a fost dat la toţi să luăm parte sau să asistăm.

Cunoaştem cu toţi strădaniile oamenilor de stat şi după acest al doilea război mondial pentru a se înlătura războiul ca un mijloc pentru rezolvarea conflictelor dintre popoare. Organizaţia Naţiunilor Unite O.N.U are la activul său fapte demne de toată lauda pentru desfiinţarea războiului. Până la ce punct va reuşi ?

S'a observat şi în acest timp postbelic că paralel cu strădaniile oamenilor de Stat pentru înlăturarea războiului, aceiaşi oameni de Stat îşi dau seama de eventualitatea unui nou război, fiind totuşi foarte sceptici şi gândindu-se să pregătească omenirea sau popoarele lor respective, despre pericolul unui nou război.

Aşa spre ex. întrebat asupra viitoarei organizaţii armatei engleze, Mareşalul Montgomery a declarat în Iulie 1945 "Dacă vrem pace, trebue să înţelegem războiu. Nu trebue să fim surpinşi. Trebue să fim pregătiţi şi instruiţi, pentru cazul când am avea de luptat. Si, lumea aşteaptă îndrumare dela Anglia. Trebue să fim întotdeauna puternici pentru ca nici odată un tiran să nu mai creadă că poate să răsucească nepedepsit coada leului. Nici un tiran nu poate să ignore un imperiu britahic puternic, ce susţine libertatea şi dreptatea".

In aceiaşi ordine de idei, Generalisimul Stalin în ajunul alegerilor din URSS a declarat la 10 Februarie 1946 că Sovietele trebue să mărească producţia în fontă, oţel, cărbuni şi petrol. "Numai cu această condiţie vom putea considera că ţara noastră este garantată împotriva oricărei eventualităţi." De asemenea tot dl.Stalin cu ocazia aniversărei de 28 ani a armatei roşii la 23 Februarie 1946 a dat un ordin de zi, din care dăm în extras : "In vreme de pace misiunea principală a tuturor soldaţilor ofiţerilor şi generalilor, fără excepţie, este să continue să-şi înbogăţească cunoştinţele lor militare şi politice. Toţi membri ai armatei roşii trebue să studieze fără odihnă harta militară, să-şi cunoască armele şi să se achite impecabil de îndatoririle serviciului lor. Trebue amintit că arta războiului face progrese rapide şi neîncetate. Armata roşie este obligată nu numai să ţină pasul cu acest progres, dar şi să-l depăşească ".

Intr'un mesagiu adresat Congresului în luna Septemvrie în anul 1945, preşedintele Truman a arătat misiunile din timp de pace, în cadrul unui program de reconstrucţie. Referindu-se la organizarea forţelor armate, precum şi la experienţa făcută în ultimul război, Preşedintele Truman a declarat : "Statele Unite ca naţiune suverană trebue să-şi apere integritatea sa naţională, prin menţinerea şi instruirea contingentelor necesare, cum şi construirea de apărări necesare la Canalul Panama şi în toate bazele americane de peste Ocean". Deasemenea dl. Truman a cerut în Octomvrie 1945 serviciul militar obligatoriu pentru fiecare tânăr american, înainte de a împlini 20 ani, fie că este sau nu calificat fiziceşte pentru a lupta. Dl.Truman a recomandat menţinerea unei forţe armate regulate cu efective reduse, deoarece "Sira spinării a forţei noastre militare trebue să fie cetăţeanul instruit, care este în primul rând civil şi care devine soldat sau marinar în vreme de pericol şi numai când congresul socoteşte necesar acest lucru. D-sa a justificat cererea de mai sus, arătând că dorinţa nord americanilo

./.

nu denotă lipsă de încredere în O.N.U.; din contra, Statele U ite sunt hotărîte să menţină forţe cu care să ajutăm alte naţiuni iubitoare de pace, să-i impună autoritatea "căci numai prin forţă putem convinge pe eventualii viitori agresori, că nu vom permite nici o ameninţare a păcii sau a libertăţii". Necesitatea forţelor armate a mai fost justificată de dl.Truman", pentru apărarea coastelor noastre, pentru a înfrânge şi a ataca şi pentru a ne da posibilitatea să îndreptăm bombele împotriva teritoriului inamicului; bomba atomică are o valoare redusă, fără forţe terestre, navale şi aeriene adequate". Desigur suntem departe de ideia de dezarmare, căci după cum se vede dl. Truman are în vedere atât securitatea, cât şi ajutorul statelor ameninţate de un răsboi.

Importante declaraţiuni a făcut mai dăunăzi Sir Alexander Cadogan reprezentantul permanent la O.N.U. în Consiliul de Securitate pentru Anglia. Intre altele D-sa a arătat :

- In ce priveşte dezarmarea, este probabil că în cursul anului 1917, Consiliul de Securitate se va putea ocupa cu mai multă eficienţă decât în anul 1946. Problema dezarmării este cea mai importantă sarcină pe care o are ONU, dar cum poate fi considerată această operaţiune. Se poate fi considerată serios numai dacă este executată pe bază universală; dezarmarea nu este numai o chestiune tehnică, ci strâns legată de problema securităţii; în fine, trebue să se facă o inspecţiune asupra felului cum se face dezarmarea.

- Sistemul de securitate preconizat de ONU depinde de forţele militare puse la dispoziţia ONU de către statele membre. "Dar este regretabil faptul că, progresele înregistrate pentru constituirea Statului major al Naţiunilor Unite au fost foarte lente în cursul anului trecut.

In aceeaşi ordine de idei putem să cităm pe generalul Devers, comandantul Armatei de Uscat a Statelor Unite, care a făcut declaraţiuni asupra viitoarei organizaţiuni a Armatei Statelor Unite.

- Armele atomice nu vor modifica natura răsboiului, atât ca să fie micşorată importanţa unei divizii mobile, cu o mare putere de şoc. Efectivele acestei divizii vor fi mărite deci cu 3 - 18000 oameni.

- Diviziile americane vor fi de acum înainte instrumente de luptă, fără seamăn.

- S'a triplat numărul pieselor de artilerie, iar puterea de foc mai mult ce întreită.

- Diviziile americane vor fi trifibii, capabile de mişcari rapide pe pământ, apă şi aer.

- Numărul tancurilor fiecărei divizii va fi dublat.

- Campaniile antitanc vor fi desfiinţate.

- Infanteria, cavaleria motomecanizată şi artileria vor fi transportate cu avionele.

Vedeţi domnilor, grija oamenilor de răspundere să se gândească şi la un eventual răsboi ; deci pregătiri de detaliu, în domeniul pur militar. In aceiaşi ordine de idei trebue să menţionez aci declaraţiunile generalului Marshall, Ministrul de Externe al Statelor Unite la prima conferinţă de presă de când d-sa a fost numit ca ministru de externe. Inainte de a

./.

face un tur de orizont asupra situaţiei internaţionale a spus că :

- Inchierea unui acord internaţional în legătură cu dezarmarea trebue să aştepte, până când se vor fi desăvârşit reglementările de pace în Europa şi Extremul Orient.

- Acordul privitor la controlul internaţional al energiei atomice este de primă importanţă, dar Statele Unite nu-şi vor reduce potenţialul militar câtuşi de puţin, până nu se va fi stabilit un sistem real de securitate politică.

- Instrucţia militară generală este necesară pentru a sprijini politica externă a Statelor Unite.

Vedeţi cât suntem de departe de formula filozofului Kant, care de fapt a preconizat o pace generală o pace "eternă" şi a dat soluţia : "LIBERTATEA înăuntrul Statelor şi ARBITRAJU în afară "Formulă simplistă, daca voiţi, dar totuşi aşa de greu de pus în practică ! Asupra sistemului politic viitor, nu pot decât să închei cu celebra cugetare a sociologului francez PROUDHON, care a spus că "Sistemul politic al omenirei este un echilibru general al Statelor, solicitat şi sprijinit unele pe altele şi în care libertatea şi viaţa există în permanenţă prin acţiunea reciprocă. Acest echilibru este o pace negativă, întemeiată pe o ameninţare mutuală ".

+

+ +

Trecând la partea a doua a comunicărei mele, doresc să ating câteva puncte în legătură cu apărarea naţională,ceeace se defineşte prin apărarea independenţei Statului Român, contra oricărei cotropiri şi sub orice formă. Această apărare nu se poate face, ea nu este asigurată cel puţin un timp cât de scurt decât prin forţele armate. Părerea mea este că, cu cât un Stat este mai mic, cu atât trebue să aibe forţe militare mai bine organizate şi chiar mai numeroase, căci istoria ne dovedeşte că Statele mari au râvnit adesea să ocupe statele mici pentru diferite motive, dar au ocupat aceste state numai prin forţa armelor. Este dela sine înţeles că voi atinge această problemă numai în cadrul tratatului de pace, care după cum ştiţi şi Dvs.ne lasă forţele militare, nu le desfiinţează total ! Trebue să privim această problemă numai prin prisma tratatului de pace ! Pentru a vedea viitorul trebue să aruncăm o privire retrospectivă în trecut. Ce am avut bun, ce lipsuri am avut, ce experienţă am căpătat din războaiele duse în ultimii 6 ani ???

La o armată trebue să privim în primul rând doi factori de căpetenie : DOCTRINA şi ORGANIZAREA. Si în primul rând trebue să cercetăm doctrina, adică PENTRU CE SCOP pentru ca apoi să trec la organizare, CUM AM ŞA FAC ?

Trebue să declar că doctrina noastră nu a fost o doctrină proprie zisă românească sau naţională. Dacă privim înapoi cu un secol şi mai bine, va trebui să însemnăm aci câteva date istorice. La 1830 doctrina noastră militară era rusească, sub influenţa Regulamentului organic ; la 1864 Cuza Vodă aduce o misiune militară franceză; sub regele Carol I am adoptat doctrina germană cu o uşoară influenţă franceză; dela 1920 - 1940 am adoptat aproape în întregime doctrina franceză; între 1940 - 1944 am trecut la doctrina germană ; dela

./.

1944 şi până în zilele noastre, vă rog să-mi daţi voie să las un semn de întrebare. A sosit deci momentul să ne facem o doctrină proprie şi să nu mai adoptăm ci să adaptăm şi pentru aceasta ar fi bine să ne întoarcem cu privirea înspre trecutul nostru militar mai îndepărtat, când domnii noştri au avut de luptat cu atâtea popoare, care au vrut să ne stăpânească, dar n'au reuşit aceasta datorită atât priceperei marilor noştri domni, comandanţi ei înşişi pe câmpul de luptă, dar şi vitejiei poporului român !

Ce genială intuiţie are Eminescu, când pune în satira 3-a în gura lui Mircea-cel-bătrân :

" Eu, îmi apăr sărăcia şi nevoile şi neamul"; aceasta în domeniul strategic; şi mai departe :

" Tot ce mişcă'n ţara asta Râul, ramul,
Mi-e prieten numai mie,
Iară ţie duşman-ţi este."

Aceasta în domeniul tactic.

Intr'un cuvânt, doctrina noastră trebue să aibă în vedere în primul rând APĂRAREA FIINŢEI NEAMULUI NOSTRU. Desigur războiul are o serie de principii universale, dar este chestiunea adaptării acestor principii. Aşa dar, în elaborarea doctrinei noastre naţionale, trebue să se ţină seama mai cu osebire de următorii factori : Situaţia geopolitică; alianţe şi inamici probabili ; potenţialul industrial de pace ; situaţia teritoriului. Stabilită doctrina se poate trece mai uşor la problemaorganizării, care bine înţeles va fi privită în limita tratatelor de pace, aşa după cum am spus.

Dar, pentru a avea o bună armată de uscat, apă şi aer, trebue să se pună în primul capitol, care sunt problemele de apărare naţională, care, după mine pot fi concretizate în câteva puncte, şi care ar urma să fie desvoltate în cercul profesional militar al partidului nostru.

Aceste probleme le-aş categorisi astfel :

1). Instrucţia premilitară a tineretului.
2). Organizarea armatei de uscat, apă şi aer.
3). Instrucţia cadrelor faţă de necesităţile războiului modern.
4). Dotarea Armatei cu materiale.
5). Pregătirea populaţiei şi a teritoriului contra pericolului aerian.
6). Organizarea indistriei naţionale în legătură cu dotarea armatei.
7). Pregătirea teritoriului în vederea apărării naţionale.

Este desigur uşor să enunţi o serie de puncte, dar mai greu să poţi să le aduci la îndeplinire; de altfel aceasta este o sarcină care incumbă nu numai Ministerului de Război. Totalitatea acestor probleme ar putea constitui un plan de acţiune pentru apărarea naţională. El va trebui alcătuit pe o perioadă mai lungă (5 - 10 ani şi pe faze) ; acest plan va trebui aprobat de M.S.Regele şi din acel moment el ar deveni obligatoriu pentru partidele de guvernământ, partidele de masse printre care se găseşte în frunte partidul nostru !

Găsesc necesar acest PLAN, pentru că în materie de apărare naţională nu poate fi divergenţe.

Cu existenţa acestui PLAN se pot stabili răspunderile din lipsa lui s'a lucrat în trecut fără metodă, fără coordonare şi aceasta nu trebue să se mai întâmple în viitor. Dela 1923-1934 adică în 11 ani, bugetele armatei au însumat un total de

57 miliarde 450 milioane ; din acestea s'au cheltuit pentru material numai 17 miliarde 770 milioane, adecă nici 1/3 pentru material.

Numai cu un plan bine stabilit, macar în liniile lui mari, plan care să ţie seama şi de posibilităţile noastre, numai aşa ne putem asigura apărarea noastră naţională !

ss.Col.D.Cantea.

Martie 1947.

COPIE 00535

Vezi vol. 7. f. 583.

PNT
CPM

CERCUL PROFESIONAL MILUTAR AL PARTIDULUI NATIONAL TARANESC.

Cercul profesional milutar este o organizaţie statutară a P.N.T., în conformitate cu art.58, 59, 65, 17 al. c şi 37 h din statute; iar în ce priveşte Capitala, conf. cu art.5 la 7,67 la 76, art.45 al.d,49 al.53 al.g - din regulamentul provizoriu al P.N.T. din Capitală.

+

+ +

Art.58 din statute prevede că C.P.M. este o organizaţie auxiliară (ajut(toare) a organizaţiei politice respective a PNT - de orice grad ; deci este sub ordinele politice ale şefului organizaţiei politice locale şi ca technică sub ordinele CPM din Bucureşti.

Se va forma deci un CPM în orice organizaţie politică (oraş, sat, sector, judeţ etc.) în care sunt cel puţin 25 membri militari (ofiţeri, veterani, deblocaţi, pensionari sau grade de aceste categorii înscrişi în PNT).

Se va începe prin organizaţia CPM de judeţ (în capitala lui) şi apoi se va extinde, în centre, sectoare, etc.

Şeful organizaţiei judeţene este rugat dar a numi un militar mai vechiu, să formeze un comitet de iniţiativă pe judeţ.

Acest comitet ia cunoştinţă de toţi membri militari din Capitală şi judeţ, îi convoacă la o adunare şi alege un comitet al CPM judeţean, compus din 10-15 membri, din Capitală şi alte comune, prin vot secret după lista de candidaturi din care se taie pe cei ce nu votează şi în car să rămână 40 % ofiţeri generali şi superiori (pensionari şi deblocaţi), 30 % ofiţeri inferiori şi 25 % grade, maiştri etc. Se încheie un proces verbal al adunării în 3 exemplare

Comitetul îşi alege apoi din sânul său, un preşedinte, 3-4 vice preşed. şi un secretar; se numeşte un specialist casier; se încheie pr.v. în 3 exemplare, două exem-

./.

00536

plare se trimit la CPM central Str.Clemanceau 9 Buc. preferabil prin curier.

+

+ +

Membri CPM sunt obligaţi a fi înscrişi şi în organizaţia plitică locală unde activează şi de unde vor primi demnităţile politice numai după recomandaţia CPM.

La CPM vor avea o carte de identitate specială şi vor da toate relaţiile privitoare la situaţia lor militară, vârstă, ocupaţie, avere, dacă au fost prizonieri, ce campanii au făcut, dacă sunt veterani, invalizi etc. pentru ca comitetul cercului să cunoască toate specialităţile lor, ţinute într'un registru special secret.

Durata comitetului ales este de un an, după care se face o dare de seamă, adunării generale judeţene. Probabil va primi şi un regulament de la centru, special al CPM.

Comitetul ţine casă devsfat, cu şedinţe de 2-4 ori pe lună, în care se strâng legăturile, se citesc statutele şi programul partidului, se ascultă nevoile membrilor, se dă asistenţă şi ajutor pe cât e posibil celor în nevoie etc

Comitetil însărcinează pe câte un vice preşed. sau membru a prezida câte o comisiune de organizare, sau judiciară sau de informaţii, compusă din membri asistenţi care să facă studii şi propuneri comitetului şi să informeze Sfatul, asupra politicei locale a PNT, a politicei în general externă şi internă etc. se face abonamente la Dreptatea. Pentru cheltueli se institue o mică cotizaţie. Se ţin conferinţe cu caracter politic şi militar de către membri sau de alte persoane simpatizante.

Din 3 în 3 luni sau mai des se fac dări de seamă, în dublu ce se trimet la Centru CPM şi la organizaţia judeţeană respectivă, cu diferite studii locale şi informaţii. In dările de seamă se arată activitatea şi mersul înscrierilor în CPM din judeţ.

+

+ +

CPM judeţean se ocupă nu numai de Capitala judeţului ci şi de alte centre sau sectoare de judeţ, unde

./.

poate forma subcomitete de CPM şi de unde delegaţi, vor face parte din comitetul central judeţean. Sefii de sectoare sau de centre politice sunt ţinuţi în curent de aceste CPM locale despre activitatea lor. In această privinţă se va avea în vedere art.17 al.c şi 37 al.h din Statute.

Preşedintele şi vice preşed. CPM judeţene, trebue să facă parte din forurile politice judeţene, iar faţă de CPM de la centru al PNT pe ţară, vor trimite delegat pe preşedinte şi câte un delegat de fiecare 50 membri la Adunările generale anuale ale CPM, cea se ţin la centru. Toate acestea însă cu ştiinţa şi aprobarea şefului politic al org.politice judeţene.

CPM are datoria de a ţine membri săi la dispoziţia preşedintelui org.politice judeţene în orice ocazie, întruniri politice, alegeri locale sau generale. S'a intervenit chiar ca ofiţerii din CPM sau cei activi cari vor fi destinaţi a ocupa demnităţi să fie din cei recomandaţi de CPM local, care le cunoaşte trecutul şi meritele. Se va face să se ştie că CPM de orice grad, este un organ de ordine şi disciplină în PNT şi este folositor în împrejurări grele, iar membri săi sunt elemente încercate, serioase şi mai disponibile - CPM nu este o organizaţie subversivă, ci la vedere şi înţelegerea tuturor. Este un organ politic al organizaţiei respective a PNT dar şi un organ tehnic informativ şi pus a se ocupa nu numai de nevoile membrilor săi, ci şi de nevoile obşteşti locale şi de partid. CPM este şi o şcoală de întărire a camaraderiei şi cultivarea tineretului deblocat din armată, de sprijin al veteranilor, pensionarilor şi văduvelor lor; el, poate creia mijloace de înlesniri pentru membri săi cum ar fi cooperative, contencios judiciar etc.

Corespondenţa cu centrul din Bucureşti să se facă de preferinţă prin curieri. Dările de seamă în dublu.

P. N. T.

C.P.M.

vezi vol. 7. f 582

Anexă la Procesul verbal No.........din..........1947

Dl.Preşedinte General G.Negrei expune apoi următoarele:
Incep prin o explicaţie ce ne poate servi.

I.In prima şedinţă de sfat,după sărbătorirea Invierii,se cuvine să ne încurajăm cu speranţa că va învia şi în inimele româneşti,încrederea în mai bine şi o înţelegere binefăcătoare,în trebile din ţară şi mai ales o înţelegere binefăcătoare între aliaţi,spre a putea fi descătuşaţi de grijile şi nevoile de astăzi şi să putem să ne asigurăm,în mod de netăgăduit,de această înviere,cum a făcut Apostolul Toma,care la început nu crezuse în Inviere.-

+ +
+

Nu ne întrunim aici pentru a critica,ci ca să ne desluşim şi să ne unim în gânduri bune;suntem o organizaţie politică care se conduce însă numai după judecată conducerii PNT,partid politicdemocratic de ordine şi care a fost confirmat de ţară.

Se pare însă că suntem bănuiţi de subversivitate adică de acţiune clandestină;nimic mai fals decât această bănuială.

Suntem o grupare de cadre militare din PNT,provenite din activitate,grupare cu caracter serios,statuar,de ordine şi de preocupări frumoase,cari va aduce mari foloase sociale şi politice,de oare ce eaccuprinde energii cultivate,competenţe şi conştiente,de toate vârstele şi specialităţilr,ataşate ideologiei PNT;adică de democraţie românească,foarte apropiată de cea socialistă.

S'a văzut chiar că unii din noi suntem pe lista neagră,ca suspecţi,că sunt siliţi a se ascunde etc.,nu pricepem de ce ni se face acest fel de reclamă,noi nu avem nimic de ascuns,nimic suspect sau de sabotare;suntem legalişti.

Cine doreşte să ne cunoască mai bine cine suntem,să citească statutele PNT sau să vină să ne ceară nouă desluşiri;căci în arhivele CPM nu se găseşte nimic secret care să justifice grija autorităţilor;militarii înscrişi în mare număr,în PNT, fac parte din CPM şi sunt înscrişi pe faţă,nu acoperiţi.-

In sfatul nostru:pe cei bătrâni îi ascultăm şi le dăm curaj să suporte lipsurile de care sufăr,pe cei tineri îi sfătuim la cuminţenie şi la răbdare,că de aceasta - au mai ales nevoie şi îi instruim a fi cetăţeni buni şi conştienţi.

Noi facem dar Statului un real serviciu de ordine şi de aceia nu ne putem explica unele măsuri luate de autorităţi.

II. O altă parte care este istorică şi despre care trebue să amintim cu bucurie mai ales tineretului este decorarea de către Preşedintele Statelor Unite,a M.S.Regele,cu cea mai mare decoraţie de merit.

După cum v'am mai expus,însuşi generalisimul Stalin,care a condus greul în acest război de răsărit,a recunoscut de asemenea prin laude şi decoraţie,meritele M.S.R.pentru că l-a ajutat la înfrângerea mai timpurie a Germaniei şi la scurtarea răsboiului,întocmai după cum Rusia ţaristă recunoscuse meritele străbunicului M.S.R. şi a armatei române,de a fi scurtat răsboiul din 1877 şi prdat pe Osman Paşa şi mai apoi după cum marile puteri l'au lăudat,de a fi declarat Germaniei primul mare x răsboi,deşi era născut german,dar jurase a-şi servi ţara care-l adusese Domn.

Regele Ferdinand,numit cel leal,bunicul M.S.R.,deasemenea a dus războiul contra Germaniei şi a întrgit Ţara,care l-a încoronat pentru aceasta; Germaia fusese dar răzbită de 2 germani românizaţi, C.II însă tânăr şi rău sfătuit de sfătuitori sau aleşi şi de şi numai jumătate german,a făcut greşala de a întovărăşi cu Germania,pe care o ştia că râvneşte a duce războiul în Rusia şi contra aliaţilor noştri naturali. Dictatura nenorocită care a săvârşit acest act început şi a declarat război unui vecin atât de mare şi puternic şi aliaţilor,care ne întregise ţara s'a sfârşit în mod tragic,iar ţara a plătit şi va plăti scump această nesocotinţă de a se fi lăsat condusă de un om neîncercat şi fermecat de un nebun.

PNT a fost contra acestor porniri;el a stat mereu în opoziţie, a fost rezistenţa care polarizând naţiunea în jurul său prin mijloace paşnice interne şi externe, a reuşit ca sfătuitor al M.S.R. să_l ajute a se hotărâ a recurge la actul îndrăsneţ de la 24 August 1944;el a fost primul partid care a cerut apropierea de Rusia şi nu a fost ascultat la timp l-a bârfit pentru acest gând.

Actul de la 24 August 1944,a ridicat prestigiul ţării şi a M.S.R. care prin lovitura dată Germaniei spre Nord,în coastă,reamintetşte fapta unui alt Mihai,Viteazul,care cu mica lui armată a avut curajul să lovească în coastă spre sud,armatele turceşti a lui Soliman,care tindeau spre Vest şi le-a silit a se opri,lucru pentru care şi acel Mihai a fost mult lăudat de Papa de la Roma şi stăpânitorii din centrul Europei de pe atunci.

S'a nimerit dar că un moldovean Stefan să oprească pe Turci şi Tătari la răsărit, un valah Mircea şi un Mihai la sud de ţurči un Ferdinand şi Mihai la Nord şi Vest pe Germani,unguri şi austriaci şi nu pentru cuceriri nedrepte şi nu atacând ci apărând ţara.

Dl.Iuliu Maniu fost şef al rezistenţei contra Germaniei,cu bucurie mare a felicitat deci pe M.S.R. pentru distincţiile bine meritate.

La aceiaşi bucurie este părtaşe şi ţărănimea română al cărui stegar este Ion Mihalache şi care a fost şi este armata,care a luptat şi înfăptuit şi actul de la 24 August 1944.

III. In o chestiune de organizare este că Dl.I.Mihalache a cerut şi obţinut de la Dl Maniu ca pentru organizarea CPM pe ţară să se numească o nouă comisie interimară,pentru ca comitetul nostru să se ocupe numai pentru Capitală pentru ca e a fost ales şi unde este mult de făcut. Dealtfel comitetul nu s'a ocupat cu CPM pe judeţe,ci prin delegaţie câţiva membri.

Se va pune însă chestiunea dacă:
Cercul prof.mil. al Capitalei va depinde sau nu din punct de vedere technic(militar) de cerc.prof.militar pa ţară care depinde de Dl Maniu sau nu. După cum se va specifica dacă secţia militară a cercului de studii pe ţară care este în Bucureşti şi care depinde de Dl Maniu,va avea secţii militare în Capitală şi judeţe sau nu!;momentan acea secţie militară nu există căci s'a transformat în CPM actual pe Capitală.

Toate acestea trebuesc lămurite cu ocazia modificărilor statutelor!

Vezi vol. 7. f 621.

00540

R E F E R A T

La 15 Octombrie 1944, subscrisul am fost însărcinat de Dl. Preşedinte Iuliu Maniu cu organizarea unui Birou de Presă, trebuind să deservească în rândul întâi Misiunele şi Corespondenţii străini.

Situaţia politică de atunci şi dintr'o bună parte a anului 1945 neîngăduind o informare în scris a corespondenţilor străini (prin buletine zilnice), din pricina riscurilor legate de această informare, m'am mărginit la informarea Misiunilor Străine, unde orice document scris le predam, acesta devenea act confidenţial şimcu totul secret.

In felul acesta am făcut întreaga informaţie a Misiunilor străine pâmă în ziua de azi.

Sub regimul existen azi se poate face, desigur, nu numai informarea Misiunilor străine, afuntaşilor şi Organizaţiilor Partidului, dar şi a corespondenţilor streini, desigur menţinând o clasare şi o scriere a diferitelor ştiri şi informaţiuni.

Pentru timpurile actuale - fără a ne ocupa aci de transformările şi perfecţionările pe care Biroul de Presă al Partidului le va putea atinge în viitor -- Biroul de Presă, are, după mine următoarea misiune:

1) Să difuzeze pentru fruntaşii partidului şi pentru organizaţiile judeţene toate ştirile şi informaţiunile din străinătate comunicări prin radio sau din presa străină şi comunicări oficiale guvernamentale din Anglia şi America, informaţiuni pe care le obţinem prin buletine cari ni se încredinţează de către Misiuni, ştiri şi informaţiuni cari, din pricina restricţiunii la care este supusă presa noastră, nici un român nu le poate citi în presa noastră şi nici obţine prin alt izvor.

2). Să difuzeze Misiunilor şi corespondenţilor streini cu o prealabilă selecţiune a informaţiilor, ştirile interne, cari din acelaş mitive de restrângere a circulaţiei ştirilor şi informaţiilor, num pot apăra în Presa ~~noastră~~ română.

Aceste două obiective cari constituesc atribuţiunilr Biroului de Presă în momentele actuale şi pentru imediatul viitor, necesită următoarea organizare şi următorul personal:

./.

1) Pentru difuzarea ştirilor streine fruntaşilor şi organizaţiilor Partidului:

a) un traducător din englezeşte în româneşte

b) o funcţionară dactilografă cu salariul de Lei 250.000 luna

Pentru moment ca şi în trecut, traducătorul este chiar subscrisul fără remuneraţie.

2) Funcţionara biroului de mai sus scrie direct pe matriţe şi trimite până la ora 12 matriţele biroului al 2-lea, Biroul de difuzare. Acesta se compunea dintr'un funcţionar priceput la mânuirea unui Gestettner şi dintr'un curier care transmite plicurile fruntaşilor partidului. Restul exemplarelor se preda Secretarului General pentru difuzarea la Organizaţiilor Judeţene.

Pentru îndeplinirea celei de a doua Misiuni a Biroului de Presă, adică difuzarea ştirilor interne misiunilor şi corespondenţilor străini, se necesită un birou compus de un secretar de redacţie şi un ajutor al său (unul din aceştia ocupându-se şi cu tragerea la Gestettner sus menţionat) de o dactilografă, şi de cel puţin doi informatori cu relaţii în cotidianele şi revistele Capitalei şi dacă e posibil cu acces şi la diferitele autorităţi actuale.

In afară de aceasta la Secretariatul General trebue desemnat un funcţionar, care având permanent contact cu Secretarul General să remită în fiecare zi până la ora 11 un buletin scris cu toate ştirile interne dela toate organizaţiile Partidului, acestui al 3-lea birou sus menţionat.

Aceste ştiri până la ora 12 trebuesc controlate şi de conducătorul Biroului Presei, care va indica pe răspunderea sa, cari din aceste ştiri se comunică Misiunilor şi care corespondeţilor streini sau amândorora.

In birourile Presei accesul oricărui străin de acest birou trebueşte riguros interzis, pentru a împiedica, ceeace s'a petrecut în trecut, ca agenţi provocatori să poată creia dificultăţi organizaţiei noastre de Partid.

Salariile birourilor 2 şi 3 trebuesc să fie:

a) Secretarul de redacţie .... 350.000 Lei lunar

b) ajutorul său (care lucrează şi la Gestettner).. 300.000 l

c) Dactilografa ..... 250.000 lei lunar

d) Informatorii după seriozitatea muncii prestate

e) curierul ..... 100.000 lei lunar şi care dacă este posibil

./.

locuinţă în localul sediului central.

Secretarul de Redacţie are deasemeni atribuţiunile sale să ia zilnic contact cu birourile ministrului nostru de Stat Dr. Haţeganu pe care-l vom ruga să ne transmită zilnic toate ştirile interesante pentru Misiuni sau corespondenţii streini, pe cari nu le remite direct acestor misiuni.

Comitetul de Presă al Partidului, din care face parte şi conducătorul acestui birou de Presă, va ţine cel puţin odată pe săptămână şedinţe, pentru lucrări de îndrumare şi asigurare a bunului mers din toate punctele de vedere a acestui serviciu. Din Comitetul Presei nu trebue să lipsească casierul central.

ss) Ing. Vasile Serdici

27 Martie 1946

Vezi vol. 7. f 623. 00543

PROCES - VERBAL

al ședinței COMITETULUI PRESEI, din ziua de 4 Aprilie 1946, ora 18,30.

Prezenți Dnii Ghiță Pop, Aurel Dobrescu, St. Mihăescu, V. Serdici și Ion Hudiță.

Luându-se din nou în discuțiune reorganizarea Biroului Presei și cercetând în această privință referatul Dlui Serdici, se hotărăsc în unanimitate următoarele:

D. Serdici continuă să lucreze traducerea știrilor zilnice externe, din buletinele engleze și americane, cât și din " Journal de Geneve", " Zürich Zeitung", dictând textul român unei dactilografe, care-l scrie direct pe matrițe.

Această matriță se trimite Biroului Presei, la Sediul Central, unde i se pune la dispoziție vechiul local din etajul I și unde un funcționar (d. Beldeanu sau D-na Pundescu) execută multiplicarea pe Gestetner. Numărul copiilor se va indica, dacă trebuește să întreacă acel normal de 50, de către d. Secretar General ținând seamă de necesitățile acestui Secretariat General.

D. Boșca Mălin face revista presei românești și celei ungurești, revista presei într'un număr corespunzător aceluia al fruntașilor partidului aflători în București, iar extrasele prin presa ungară pe matriță, multiplicându-se în același număr ca și celelalte menționate mai sus. La aceasta se adaugă știrile interne, care nu apar în ziarele românești și care se comunică misiunilor și corespondenților străini. Culegerea acestor știri incumbă deocamdată D-lor Boșca Mălin și Beldeanu, care înainte de a le multiplica, le va prezenta D-lui Serdici.

Salariile stabilite pentru funcționari sunt: d. Boșca Mălin 350.000 lei din cari 300.000 achitați de Partid, iar 50.000 lei puși la dispoziție din bunavoința D-lui Dr. Dobrescu, D. Beldeanu 300.000 lei, iar dactilografa câte 200.000 lei, Aceste salarii s'au fixat ținând seamă de salariile celorlalți funcționari ai Partidului și vor fi mărite eventual, odată cu mărirea celorlalte salarii.

./.

00544

In ce priveşte "DREPTATEA",Comitetul Presei a rugat pe Dl. Ghiţă Pop a prelua tutelarea redacţiei şi administraţiei,pentru a asigura propăşirea gazetei, de care este atâta lipsă.

vezi vol. 7, f. 621, 00545

R E F E R A T

La 15 Octombrie 1944, subscrisul am fost însărcinat de Dl. Preşedinte Iuliu Maniu cu organizarea unui Birou de Presă, trebuind să deservească în rândul întâi Misiunele şi Corespondenţii străini.

Situaţia politică de atunci şi dintr'o bună parte a anului 1945 neîngăduind o informare în scris a corespondenţilor străini (prin buletine zilnice), din pricina riscurilor legate de această informare, m'am mărginit la informarea Misiunilor Străine, unde orice document scris le predam, acesta devenea act confidenţial şimcu totul secret.

In felul acesta am făcut întreaga informaţie a Misiunilor străine până în ziua de azi.

Sub regimul existen azi se poate face, desigur, nu numai informarea Misiunilor străine, afuntaşilor şi Organizaţiilor Partidului, dar şi a corespondenţilor streini, desigur menţinând o clasare şi o scriere a diferitelor ştiri şi informaţiuni.

Pentru timpurile actuale - fără a ne ocupa aci de transformările şi perfecţionările pe care Biroul de Presă al Partidului le va putea atinge în viitor -- Biroul de Presă, are, după mine următoarea misiune:

1) Să difuzeze pentru fruntaşii partidului şi pentru organizaţiile judeţene toate ştirile şi informaţiunile din străinătate comunicări prin radio sau din presa străină şi comunicări oficiale guvern mentale din Anglia şi America, informaţiuni pe care le obţinem prin buletine cari ni se încredinţează de către Misiuni, ştiri şi informaţiuni cari, din pricina restricţiunii la care este supusă presa noastră, nici un român nu le poate citi în presa noastră şi nici obţine prin alt izvor.

2). Să difuzeze Misiunilor şi corespondenţilor streini cu o prealabilă selecţiune a informaţiilor, ştirile interne, cari din acelaş mitive de restrângere a circulaţiei ştirilor şi informaţiilor, nu pot apare în Presa română.-

Aceste două obiective cari constituesc atribuţiunilr Biroului de Presă în momentele actuale şi pentru imediatul viitor, necesită următoarea organizare şi următorul personal:

1) Pentru difuzarea ştirilor streine fruntaşilor şi organizaţiilor Partidului:
a) un traducător din englezeşte în româneşte
b) o funcţionară dactilografă cu salariul de Lei 250.000 luna
Pentru moment ca şi în trecut, traducătorul este chiar subscrisul fără remuneraţie.

2) Funcţionara biroului de mai sus scrie direct pe matriţe şi trimite până la ora 12 matriţele biroului al 2-lea, Biroul de difuzare. Acesta se compunea dintr'un funcţionar priceput la mânuirea unui Gestettner şi dintr'un curier care transmite plicurile fruntaşilor partidului. Restul exemplarelor se preda Secretarului General pentru difuzarea la Organizaţiilor Judeţene.

Pentru îndeplinirea celei de a doua Misiuni a Biroului de Presă, adică difuzarea ştirilor interne misiunilor şi corespondenţilor streini, se necesită un birou compus de un secretar de redacţie şi un ajutor al său (unul din aceştia ocupându-se şi cu tragerea la Gestettner sus menţionat) de o dactilografă, şi de cel puţin doi informatori cu relaţii în cotidianele şi revistele Capitalei şi dacă e posibil cu acces şi la diferitele autorităţi actuale.

In afară de aceasta la Secretariatul General trebue desemnat un funcţionar, care având permanent contact cu Secretarul General să remită în fiecare zi până la ora 11 un buletin scris cu toate ştirile interne dela toate organizaţiile Partidului, acestui al 3-lea birou sus menţionat.

Aceste ştiri până la ora 12 trebuesc controlate şi de conducătorul Biroului Presei, care va indica pe răspunderea sa, cari din aceste ştiri se comunică Misiunilor şi care corespondeţilor streini sau amândorora.

In birourile Presei accesul oricărui străin de acest birou trebueşte riguros interzis, pentru a împiedica, ceeace s'a petrecut în trecut, ca agenţi provocatori să poată creia dificultăţi organizaţiei noastre de Partid.

Salariile birourilor 2 şi 3 trebuesc să fie:
a) Secretarul de redacţie .... 350.000 Lei lunar
b) ajutorul său (care lucrează şi la Gestettner).. 300.000 lei
c) Dactilografa ..... 250.000 lei lunar
d) informatorii după seriozitatea muncii prestate
e) curierul ..... 100.000 lei lunar şi care dacă este posibil

./.

locuinţă în localul sediului central.

Secretarul de Redacţie are deasemeni atribuţiunile sale să ia zilnic contact cu birourile ministrului nostru de Stat Dr. Haţeganu pe care-l vom ruga să ne transmită zilnic toate ştirile interesante pentru Misiuni sau corespondenţii streini, pe cari nu le remite direct acestor misiuni.

Comitetul de Presă al Partidului, din care face parte şi conducătorul acestui birou de Presă, va ţine cel puţin odată pe săptămână şedinţe, pentru lucrări de îndrumare şi asigurare a bunului mers din toate punctele de vedere a acestui serviciu. Din Comitetul Presei nu trebue să lipsească casierul central.

ss) Ing. Vasile Serdici

27 Martie 1946

vezi vol. 7 f 623

00548

PROCES - VERBAL

al şedinţei COMITETULUI PRESEI, din ziua de 4 Aprilie 1946, ora 18,3o.

Prezenţi Dnii Ghiţă Pop, Aurel Dobrescu, St. Mihăescu, V. Serdici şi Ion Hudiţă.

Luându-se din nou în discuţiune reorganizarea Biroului Pr sei şi cercetând în această privinţă referatul Dlui Serdici, se tărăsc în unanimitate următoarele:

D. Serdici continuă să lucreze traducerea ştirilor zilnice externe, din buletinele engleze şi americane, cât şi din " Journal de Geneve", " Zürich Zeitung", dictând textul român unei dactilografe, care-l scrie direct pe matriţe.

Aceaszä matriţă se trimite Biroului Presei, la Sediul Central, unde i se pune la dispoziţie vechiul local din etajul I şi unde un funcţionar (d. Beldeanu sau D-na Fundescu) execută multiplicarea pe Gestetner. Numărul copiilor se va indica, dacă trebueşte să întreacă acel normal de 5o, de către d.Secretar Genera ţinând seamă de necesităţile acestui Secretariat General.

D. Boşca Mălin face revista presei româneşti şi celei unga revista presei într'un număr corespanzător aceluia al fruntaşilor partidului aflători în Bucureşti, iar extrasele prin presa ungar pe matriţă, multiplicându-se în acelaş număr ca şi celelalte men ţionate mai sus. La aceasta se adaugă ştirile interne, care nu a în ziarele româneşti şi care se comunică misiunilor si correspond ţilor străini. Culegerea acestor ştiri incumbă deocamdată D-lor Boşca Mălin şi Beldeanu, care înainte de a le multiplica, le va prezenta D-lui Serdici.

Salariile stabilite pentru funcţionari sunt: d.Boşca Mălin 35o.ooo lei din cari 3oo.ooo achitaţi de Partid, iar 5o.ooo puşi la dispoziţie din bunavoinţa D-lui Dr. Dobrescu, D.Beldeanu 3oo.ooo lei, iar dactilografa câte 2oo.ooo lei. Aceste salarii s'au fixat ţinând seamă de salariile celorlalţi funcţionari ai Partidului şi vor fi mărite eventual, odată cu mărirea celorlalte salarii.

./.

In ce priveşte "DREPTATEA",Comitetul Presei a rugat pe Dl. Ghiţă Pop a prelua tutelarea redacţiei şi administraţiei,pentru a asigura propăşirea gazetei, de care este atâta lipsă.

COPIE

București 22 Iunie 1947.

vezi vol. 7 f. 816.

00550

DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Am onoare a vă ruga să informați Biroul Partidului că sunt nevoit să-i cer să mă desărcineze de obligațiunea cu care m'a onoratde unăzi, dându-mi în grijă prietenii noștri refugiați, din toata țară.

Cred că desigur voi putea fi ușor inlocuit cu unul din colegii mei, care va avea și autoritatea necesară, și obișnuința mânuirii de fonduri, și deasemeni și un bun spirit de apreciere a lipsurilor cari se vor infațișa.

Restitui aci dosarul incredințat mie de Dl. Ion Mihalache cu adausurile survenite și că 4 chitanțe aonitate de mine, pe cari vă rog a mi le achita.

Alatur deasemeni și aprobarea de 20.000.000 lei a Dlui PRESEDINTE, Domnul Iuliu Maniu.

Cu distinsă stimă,

ss. V.V. Serdici.

Vezi vol. 7 f 685.

TRADUCERE
..n limba engleză.

00551

INCIDENTELE DIN INCHISORILE DIN PITESTI SI CRAIOVA

Eri s'au intâmplat grave incidente în închisorile din Pitesti şi Craiova. Stim foarte putin despre Craiova.

La Pitesti prietenii nostrii chinuiti de foamea şi rău tratament au reusit să se urce pe acoperişul închisorii şi de acolo au pornit să strige cu glas tare că sunt flămânzi şi muritori de foame implorând populatia, care intre timp se adunase în jurul inchisorii în număr mare, să le trimită mâncare.

Directiunea inchisorii a cerut ajutor şi scurt timp după acee au sosit trupe cari amenintau cu mitralierele.

Cu oarecare dificultate deţinutii au fost forţaţi să coboare în celulele lor. Imediat a inceput o foarte severă curăţire, şi în aceaşi noapte 58 din prietenii nostrii în frunte cu prietenul nostru Colţesti, Seful Org. noastre din Vâlcea au fost încărcati în vagon de cale ferectă şi trimişi, după cum presupunem, la Aiud, care este cea mai oribilă închisoare din România. Convoiul de deţinuţi a fost văzu ultimadată în statia din Râmnicul Vâlcea.

/La acestia s'a mai adăugat ulterior un lot dela Craiova în frunte cu Dr. Virgil Solomon fost Ministru. Au fost duşi toţi la Aiud/.

/Text adăugat scris de mână cu cerneală/.

Vezi vol. 7. f. 680

00552

TRADUCERE
din limba engleză.

/. EXTRAS DIN "NEWSWEEK" 14 Octombrie 1946/.

DA PE ROMANESTE.

Romanul, Ralea, are încă de câștigat increderea Rusiei. Organizator al Mișcării de factură nazistă "muncă și bucurie" în 1938, un stâlp al Tronului in timpul dictaturii Gărzii de Fier și al alianței cu Axa, Ralea s'a îndreptat înspre stânga Marxistă pentru prima dată după respingerea germanilor la Stalingrad. El a petrecut câteva săptămâni într'un lagăr de concentrare după ce obtinuse avocați pentru apărarea comuniștilor încarcerați. Acestea și asemănătoarea servicii în favoarea comuniștilor au fost decisive în numirea sa ca Ministru al Artelor după eliberarea României.

Trei membrii ai suitei sale cu înfățișare severă, inregistrati la șofeuri, sunt arătați de liberali români din Washigton ca agenti ai Serv. Secret contralat de ruși. Atașatul său de presă Alphonse Voegel, a supraveghiat purificarea presei române. Sosind în Capitală în fruntea șofeurilor, Ralea a încredințat unui prieten că o alegere liberă în România, ar readuce la putere vechiul partid țărănesc. Cu toate acestea, peste câteva săptămâni Ralea se va intoarce la București pentru aşi pune candidatura la Parlament din partea partidului pro-comunist al Frontului Plugarilor.

vezi vol. 7. f 794.

00554

HOTARARILE
delegaţiei permanente a Partidului Naţional Tărănesc

Delegaţia Permanentă a Partidului Naţional-Ţărănesc, completată cu deputaţii şi prezidenţii de organizaţii aflaţi în Capitală, a ţinut şedinţe în zilele de 25 şi 26 Aprilie.

S'au examinat situaţia internă şi deţinerea ilegală în lagărul dela Piteşti sau în închisori din Bucureşti a câteva sute de fruntaşi naţional-ţărănişti din toate judeţele.

Aceştia au fost arestaţi fără să li se poată imputa vre-o vină reală şi fără a se emite mandate de arestare contra lor, pentru a putea fi apăraţi.

Sunt ţinuţi în condiţiuni atât de neomeneşti, încât viaţa lor ste în primejdie.

S'a hotărît să se reia acţiunea în justiţie împotriva acestor deţineri, contrarii celor mai elementare principii de drept.

Se va face apel la opinia publică din ţară şi străinătate contra desfiinţării în România a drepturlor fundamentale ale omului de către guvernul român, care nesocoteşte toate pactele internaţionale, ce asigură respectul acestor drepturi, deşi el este obligat să le execute.

S'au rezolvat chestiuni de partid.

O şdinţă viitoare a delegaţiei va fi destinată cercetărei situaţiei economice şi financiare a ţării.

C O P I E

vezi vol. 7. f 795 00555

PARTIDUL
NATIONAL-TARANESC
Organizaţia Centrală

CATRE MEMBRII SI PRIETENII PARTIDULUI
NATIONAL - TARANESC,
CATRE BUNII ROMANI,

fac un călduros apel să binevoiască a uşura cu obolul lor familiile celor asasinaţi, pe cei cari suferă din cauza persecuţiilor actualului regim, fiind răniţi, condamnaţi la inchisoare, trimişi în judecată sub stare de arest, înlăturaţi din funcţiuni sau chiar din câmpul muncii.

Mulţumesc acelor care vor aduce sprijinul lor şi sunt convins că vor fi foarte mulţumiţi.

PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL-TARANESC,

ss. IULIU MANIU

Apelul şi lista de subscripţie
încredinţate D......

copie vezi vol 7. f 817.

00556

-RAPORT-

de activitatea secţiei de asistenţă juridică.

In comitetul de asistenţă, care s'a ţinut în ziua de 15 Aprilie 1946, s'a hotărât înfiinţarea unei secţii de asistenţă juridică, care să funcţioneze în mod permanent.-

Secţia aceasta trebuia să aibă evidenţa tuturor pr proceselor şi cazurilor în care partidul trebuie să intervină, proteguind pe cei prigoniţi pentru activitatea lor politică şi acordarea asistenţei juridice de care au nevoie.

Din primul moment au fost numiţi în calitate de preşedinte al secţiei Dl.av. Paul Iliescu, iar ca secretar am fost numită eu.-

Am convocat imediat pe preşedinte şi un număr restrâns de avocaţi în şedinţa din   Aprilie, pentru a hotărâ asupra modului în care această secţie va funcţiona.

Preşedintele, căruia i-am expus planul meu de lucru în cadrul secţiei juridice, a fost de părere că nu trebuie să se dea o prea mare extindere acestei secţii şi că în orice caz nu este nevoie să acordăm asistenţă decât membrilor vechi, cei noi înscrişi şi mai ales simpatizanţii - spunea Dsa - nu trebuie să fie ajutaţi - deasemenea să nu se acorde asistenţă decât celor nenorociţi şi în imposibilitate absolută de a-şi angaja avocat.-

Următor hotărârilor luate în acea şedinţă, consemnate în procesul verbal Nr.1, am trimes imediat tuturor preşedinţilor de sectoare o adresă, rugându-i să-mi trimeată tablouri complecte ale avocaţilor din sectoare pentru a alcătui tablourile avocaţilor din Capitală, la care să se poată apela pentru acordarea asistenţei. Preşedinţii de sectoare erau deasemenea rugaţi a ne comunica orice abuz, arestare sau caz intrând in competinţa secţiei juridice şi de a ne face posibilă,

d   ..//..

direct sau indirect strângerea materialului informativ şi legătura cu cei prigoniţi.-

Atât adresa cât şi insistenţele mele verbale, au rămas fără rezultat, spunându-mi-se că această evidenţă nu-mi poate fi dată până nu se va termina organizarea complectă a circumscropţiilor, singurele in măsură a-mi comunica tablourile de avocaţi. Am revenit atunci cu o nouă adresă scrisă, cerând să mi se indice un număr de cel puţin 5-6 avocaţi din fiecare sector, care acceptă să colaboreze în mod activ şi continuu în cadrul asistenţei juridice. Nici la această adresă nu mi s'a dat nici un răspuns.

Chiar după această primă şedinţă de organizare a secţiei de asistenţă juridică, Dl.Paul Iliescu, preşedintele ei, s'a dezinteresat din ce în ce mai mult, refuzându-mi chiar concursul lui.

Timp de aproape două luni, ajutată numai de colegii Mircea Stancov şi Poli Ferdinand, am făcut eforturi mari, fiind obligată a merge personal aproape zilnic la Curtea Marţială pentru a ţine evidenţa urmăririlor şi a apăra pe arestaţii noştrii care nu aveau avocaţi. Presată de numărul proceselor şi urmăririlor, care deveneau din ce în ce mai numeroase şi cum singură nu puteam să fac faţă acestei situaţii, am adus toate la cunoştinţa Dlui Secretar General Nicolae Penescu, care a convocat imediat avocaţii naţional ţărănişti, punându-le în vedere că contribuţia ce sunt datori a aduce încadrul asistenţei juridice a membrilor partidului prigoniţi este obligatorie.-

In urma acestui apel am putut alcătui un tablou cu mai mulţi colegi care se oferea a lucra în cadrul secţiei noastre. In acelaş timp am obţinut şi colaborarea Dlui av. Pastia atât pentru apărările făcute în instanţele de judecată cât şi pentru consultări şi indrumări generale de organizare a secţiei.-

Numărul avocaţilor care au răspuns la apelul nostru a fost totuşi destul de restrâns, micşorat ulterior şi mai mult din cauza plecării în vacanţă a unora dintre ei.

A trebuit să apelez de foarte multe ori la aceiaşi avocaţi, lucru care cu timpul s'a dovedit dăunător, atât pentru cei arestaţi cât şi pentru colaboratorii noştrii care au fost identificaţi ca apărători trimişi de partid.

Sesizând pe Dl. Secretar General de această situaţie Dsa a incercat din nou să ne ajute şi în urma noului apel ce a făcut, s'a hotărât ca preşedintele fiecărui sector să ne indice un avocat cu care să putem ţine în permanenţă contactul pentru a ne trimete apărători ori de câte ori era necesar.

Astfel au fost delegaţi pentru sectoare următorii avocaţi: sect. I.Galben, Dl.Av.Serban Balmez,
" II. Negru, " " C.Arsenescu,
" III.Albastru " Ion Mardare,
" IV. Verde " " Manolescu.

In aplicarea sistemul s'a dovedit extrem de defectuos ajungând uneori până în ziua procesului fără să fi obţinut dela delegatul sectorului la care apelasem, răspunsul dacă a putut avea consimţământul vre unui coleg, sau - cum s'a intâmplat în alte cazuri - delegatul sectorului plecând din Bucureşti fără a anunţa şi fără a lăsa înlocuitor, am fost obligată a mă improviza ca apărător de ultimă clipă.

Numărul celor arestaţi crescând, m'am văzut din nou forţată a mă plânge Dlui Secretar General, cerându-i să intervină energic, scoţând în evidenţă momentele grele prin care trece partidul şi durerea şi desamăgirea celor care, loviţi în lupta pentru triumful cauzei noastre, se văd părăsiţi şi lipsiţi de cea mai elementară înţelegere şi sprijin.

Pentru a vă putea de seama de activitatea depusă în cadrul secţiei juridice, dau mai jos un scurt tablou.

Dela 15 Aprilie 1946 a trebuit să ne îngrijim de următorii:

4 arestaţi dela 8 Noembrie 1945,
1 condamnat în procesul org.T.
2 arestaţi dela 3 Martie la Malaxa,
24 " dela 6 Martie a.c.,
12 " dela 25 Martie,
8 " dela 5 Aprilie (Jhon Mak)
16 " în procesul org.Sarmisegetuza,
2 " în procesul broşurei S.O.S.,
14 " pentru critica acţiunei guvernului,
6 " în com.Voevodul Mihai, dintre cari 4 minori între 9 şi 14 ani,

..//..

29 arestaţi în primul lot 10 Mai,
26 " în al doilea lot 10 Mai,
42 " la 15 Mai la Atheneu,
17 " din cauza grevei dela Politehnică,
24 " muncitori dela Mediaş,
3 " dela Malaxa,
15 " în com.Principele Nicolae,
12 " la Arad,
7 " la începutul lunei Iunie pentru délicte politice,
28 " între 15 August şi 10 Sept.pentru propagandă naţional ţărănistă.
26 " între 10 Septembrie şi 16 Sept.
8 " în legătură cu org.Sumanele Negre.

Dintre aceştia parte au fost aleiberaţi clasându-li-se cauzele, parte au fost condamnaţi şi şi-au executat pedepsele,parte mai sunt şi azi în închisoare, parte au fost amnistiaţi,iar parte au fost condamnaţi în contumacie.

Astăzi mai sunt în închisori următorii :

1 condamnat în procesul org.T.
4 condamnaţi " " Sarmisegetuza,în recur
1 " " " " S.O.S. " "
6 " la Aiud în procesul 10 Mai " "
6 " " Jilava " " " " " "
2 " " C.M.C. " " " " " "
1 arestat pentru greva dela Politehnică în curs de judecată,
11 condamnaţi dela Mediaş, în recurs,
1 arestat din com. Prin.Nicolae în curs de judecată,
18 arestaţi la C.M.C. în instrucţie,
4 " " Jilava in instrucţie,cu Sumanele Negre,
3 " " " in recurs
9 arestaţi la Prefectură pentru propagandă,
2 " la spitalul Colentina şi sp.Reg.Elisabeta,
33 sunt liberi însă având procese în curs de judecată.-

Au fost pe rol în tot acest răstimp un număr de

..//..

00560

2.. dosare în prima instanţă, parte judecându-se, parte în curs de judecată.-

S'au judecat 5 recursuri şi sunt în curs de judecată la Casaţia Militară 8 dosare.-

Mai sunt de asemenea la Judecătorii 3 dosare în curs de judecată, două judecate, la Tribunal două dosare, la ocolul I.instanţă specială pentru conflictele cu Ruşii 1 dosar, şi 4 dosare la Camera de Muncă.

In cadrul secţiei de asistenţă ţi-au dat concursul următorii avocaţi, dintre cari primii 8 au fost întrebuinţaţi în mai multe dosare:

av. C.Pastia,
av. Mircea Stancov,
av. Poli Ferdinand,
av. Maria Bărbulescu
Valer Moldovanu,
av. Emil Nicolau,
av. Poenaru,
av. Dan Angelescu,
av. Ella Negruzi
av.V.Veniamin.
av. I.Leon
av. C.Popescu,
av. S.Balmez,
av. Marinescu,
av. Mironescu,
av. Radu Boroş,
av. Popescu Mihalache
av. Macaria Aurel,
av. Zodieru

Am ţinut repetate consfătuiri cu colegii care răspunseseră la apelul nostru, arătându-le modul în care am înţeles încă din primul moment să organizez această secţie. Principiul preconizat de Dl.av. Paul Iliescu, de a nu se acorda asistenţă decât pe baza cererilor inculpaţilor purtând referatele şefilor respectivi de organizaţie asupra vechimei, meritelor şi situaţiei materiale a solicitanţilor,

(Principiul) a apărut greoi dela prima încercare de a-l pune în practică. In această situaţie şi cu acordul Dlui Secretar General Nicolae Penescu, s'a dat asistenţă tuturor membrilor noştrii, indiferent de vechimea în partid precum şi simpatizanţilor care erau arestaţi pentru acţiuni politice care confirmau principiile partidului nostru şi le întăreau.-

Am crezut că pentru o bună funcţionare a acestui serviciu, este absolută nevoie, în afară de secretariatul

..//..

propriu zis pe care-l făceam eu, de două subsecţii perfect organizate:

1) secţia de legătură şi informare, şi
2) secţia de apărare / a.avocaţi pentru consultaţii şi indrumări şi b. avocaţi pledanţi/.

1.- Pentru a cunoaşte imediat toate cazurile la care este necesară o promptă intervenţie a noastră, am căutat să obţin realizarea informărilor fie direct a. dela familiile şi cunoscuţii celor în cauză, făcând cât mai cunoscută existenţa acestei secţii, d.dela şefii de sectoare, circumscripţii sau diverse organizaţii c. dela Cabinetul Dlui Ministru de Stat Haţieganu, cu care am ţinut personal contactul fără intrerupere, şi d. dela Secretariatul General cu care deasemenea am păstrat încontinuu legătura.

Legătura cu cei arestaţi am păstrat-i fără intrerupere prin a) studenţii care duceau alimente la închisori şi b) prin membrii comitetului de asistenţă pe care-i trimeteam fie pentru vizitele medicale arestaţilor, fie numai pentru a le da îndrumări şi a le ridica moralul.

Această secţie de informare şi legături am considerat-o de importanţă capitală, căutând să formez în special echipe de studenţi care să activeze în cadrul ei.

Trebuie să mărturisesc că am avut concursul neprecupeţit şi extrem de preţios al unui număr restrâns de studenţi (Sanda Matei, Tanţa Brăilescu, Cicerone Ioaniţoiu înainte de implicarea lui în procesul 10 Mai - Florica Alecu,) complect insuficient pentru noi şi istovitor pentru ei.

Cu toate recomandările atât ale Dlui Secretar Gral. cât şi a şefilor tineretului, nu am putut recruta un număr de cel puţin doi studenţi pentru fiecare închisoare care să lucreze în mod continuu şi conştiincios. Am apelat neîntrerupt atât la avocaţii stagiari cât şi la studenţii dela drept pentru a face lucrările de verificări la secţiile de judecată, de urmărire a termenelor, lucrări de procedură, introduceri de cereri şi căi de atac verificarea mandatelor de arestare, liberările, etc.-

..//..

Toate aceste lucrări destul de ușoare, care cer însă timp și mai ales conștiinciozitate, au căzut în sarcina mea exclusivă, numai in ultimul timp obținând un concurs sporadic al colegilor Dan Angelescu, Zodieru și A. Macarie.-

2. In ceia ce privește apărarea celor urmăriți, dacă pentru primul punct: consultări și îndrumări, am putut face mai ușor față, cerând la nevoie sfaturi și indrumări dlui av.Pastia, în ceia ce privește capitolul avocaților pledanți, după cum am arătat și mai sus, secția noastră s'a dovedit uneori extrem de slabă și a dat loc la critici și reproșuri.-

In afară de numărul mic al avocaților care și-au dat concursul, s'a întâmplat de câteva ori că, avocații delegați cu apărarea într'un dosar, neputându-se prezenta la termenul de judecată, să mă anunțe numai în ultimul moment de aceasta - când nu mai aveam posibilitatea de a delega un alt avocat, sau, mai grav, să nu mă anunțe deloc, lăsând pe arestați fără apărare.

M-am dus de multe ori la inchisori pentru a încuraja pe cei arestați și i-am asigurat că sacrificiul lor este înțeles și că noi cei care suntem liberi căutăm să-i ajutăm cu tot ce ne stă în putință. Mi-a fost însă dat să roșesc de multe ori din cauza lipsei de înțelegere și neseriozității unora dintre ai noștrii care nu înțeleg nevoie de sprijin moral, cel puțin, a celui arestat.

Am cerut avocaților noștrii ca ori de câte ori au un moment liber - fie chiar odată la mai multe luni - să meargă la închisori pentru a vorbi cu unul cel puțin dintre cei închiși. Aceste momente pe care oricine le poate pierde din când în când, fac enorm de mult pentru cei de dincolo de gratii și le aduce încrederea în lupta lor pe care altfel o cred inutilă. Nu se poate închipui tristețea acelui care, atunci când se prezintă la termen și care neavând mijloacele necesare pentru a-și angaja un avocat, se vede singur și nici un glas prieten nu se ridică pentru a-l apăra de nedreptatea acuzărilor ce i se aduc.-

..//..

De aceia lupta cea mai grea a mea a fost ca să asigur arestaților noștrii o apărare în fața secțiilor de judecată.

In concluzie, cred că, pentru ca secția de asistență juridică că poată funcționa perfect sunt absolut necesare următoarele:

1) Organizația tineretului să delege în mod permanent o echipă de 4-5 tineri - studenți la drept de preferat - care lucrând de acord cu o echipă de avocați stagiari, să ne ajute a ține contactul permanent cu închisorile și mai ales cu instanțele de judecată.-

2) Contribuția avocaților pledanți la opera de asistență juridică a membrilor partidului nostru, în suferință, să fie considerată obligatorie, în cât de mică măsură, mai ales acum, când prigoana contra partidului nostru este atât de mare și când această inerție trebuie neapărat lichidată.-

Apelul Domnului Președinte al Partidului, sunt sigură că va fi ascultat și urmat orbește.

ss.Av.Maria Bărbulescu.

16.IX.1946.

C O P I E

Vezi vol. 7, f. 795

00564

PARTIDUL
NATIONAL-TARANESC
Organizaţia Centrală

CATRE MEMBRII SI PRIETENII PARTIDULUI
NATIONAL - TARANESC,
CATRE BUNII ROMANI,

fac un călduros apel să binevoiască a uşura cu obolul lor familiile celor asasinaţi, pe cei cari suferă din cauza persecuţiilor actualului regim, fiind răniţi, condamnaţi la inchisoare, trimişi în judecată sub stare de arest, înlăturaţi din funcţiuni sau chiar din câmpul muncii.

Mulţumesc acelor care vor aduce sprijinul lor şi sunt convins că vor fi foarte mulţumiţi.

PRESEDINTELE PARTIDULUI NATIONAL-TARANESC,

ss. IULIU MANIU

Apelul şi lista de subscripţie
încredinţate D......

C O P I E

Bucureşti 22 Iunie 1947.

vezi vol. 7. f. 816.

00565

DOMNULE SECRETAR GENERAL,

Am onoare a vă ruga să informaţi Biroul Partidului că sunt nevoit să-i cer să mă desărcineze de obligaţiunea cu care m'a onoratde unazi, dându-mi în grijă prietenii noştri refugiaţi, din toată ţară.

Cred că desigur voi putea fi uşor inlocuit cu unul din colegii mei, care vaavea şi autoritatea necesară, şi obişnuinţa mânuirii de fonduri, şi deasemeni şi un bun spirit de apreciere a lipsurilor cari se vor infăţişa.

Restitui aci dosarul incredinţat mie de Dl. Ion. Mihalache cu adausurile survenite şi că 4 chitanţe achitate de mine, pe cari vă rog a mi le achită.

Alătur deasemeni şi aprobarea de 20.000.000 lei a Dlui PRESEDINTE, Domnul Iuliu Maniu.

Cu distinsă stimă,

ss. V.V. Serdici.

copii vezi vol.7. f 817.

00566

-RAPORT-

de activitatea secţiei de asistenţă juridică.

=====

In comitetul de asistenţă, care s'a ţinut în ziua de 15 Aprilie 1946, s'a hotărât înfiinţarea unei secţii de asistenţă juridică, care să funcţioneze în mod permanent.-

Secţia aceasta trebuia să aibă evidenţa tuturor pr proceselor şi cazurilor în care partidul trebuie să intervină, proteguind pe cei prigoniţi pentru activitatea lor politică şi acordarea asistenţei juridice de care au nevoie.

Din primul moment au fost numiţi în calitate de preşedinte al secţiei Dl.av. Paul Iliescu, iar ca secretar am fost numită eu.-

Am convocat imediat pe preşedinte şi un număr restrâns de avocaţi în şedinţa din Aprilie, pentru a hotărâ asupra modului în care această secţie va funcţiona.

Preşedintele, căruia i-am expus planul meu de lucru în cadrul secţiei juridice, a fost de părere că nu trebuie să se dea o prea mare extindere acestei secţii şi că în orice caz nu este nevoie să acordăm asistenţă decât membrilor vechi, cei noi înscrişi şi mai ales simpatizanţii - spunea Dsa - nu trebuie să fie ajutaţi - deasemenea să nu se acorde asistenţă decât celor nenorociţi şi în imposibilitate absolută de a-şi angaja avocat.-

Următor hotărârilor luate în acea şedinţă, consemnate în procesul verbal Nr.1, am trimes imediat tuturor preşedinţilor de sectoare o adresă, rugându-i să-mi trimeată tablouri complecte ale avocaţilor din sectoare pentru a alcătui tablourile avocaţilor din Capitală, la care să se poată apela pentru acordarea asistenţei. Preşedinţii de sectoare erau deasemenea rugaţi a ne comunica orice abuz, arestare sau caz întrând in competinţa secţiei juridice şi de a ne face posibilă, d

..//..

direct sau indirect strângerea materialului informativ şi legătura cu cei prigoniţi.-

Atât adresa cât şi insistenţele mele verbale, au rămas fără rezultat, spunându-mi-se că această evidenţă nu-mi poate fi dată până nu se va termina organizarea complectă a circumscropţiilor, singurele in măsură a-mi comunica tablourile de avocaţi. Am revenit atunci cu o nouă adresă scrisă, cerând să mi se indice un număr de cel puţin 5-6 avocaţi din fiecare sector, care acceptă să colaboreze în mod activ şi continuu în cadrul asistenţei juridice. Nici la această adresă nu mi s'a dat nici un răspuns.

Chiar după această primă şedinţă de organizare a secţiei de asistenţă juridică, Dl.Paul Iliescu, preşedintele ei, s'a dezinteresat din ce în ce mai mult, refuzându-mi chiar concursul lui.

Timp de aproape două luni, ajutată numai de colegii Mircea Stancov şi Poli Ferdinand, am făcut eforturi mari, fiind obligată a merge personal aproape zilnic la Curtea Marţială pentru a ţine evidenţa urmăririlor şi a apăra pe arestaţii noştrii care nu aveau avocaţi. Presată de numărul proceselor şi urmăririlor, care deveneau din ce în ce mai numeroase şi cum singură nu puteam să fac faţă acestei situaţii, am adus toate la cunoştinţa Dlui Secretar General Nicolae Penescu, care a convocat imediat avocaţii naţional ţărănişti, punându-le în vedere că contribuţia ce sunt datori a aduce încadrul asistenţei juridice a membrilor partidului prigoniţi este obligatorie.-

In urma acestui apel am putut alcătui un tablou cu mai mulţi colegi care se ofereau a lucra în cadrul secţiei noastre. In acelaş timp am obţinut şi colaborarea Dlui av. Pastia atât pentru apărările făcute în instanţele de judecată, cât şi pentru consultări şi indrumări generale de organizare a secţiei.-

Numărul avocaţilor care au răspuns la apelul nostru a fost totuşi destul de restrâns, micşorat ulterior şi mai mult din cauza plecării în vacanţă a unora dintre ei.

A trebuit să apelez de foarte multe ori la aceiaşi avocaţi, lucru care cu timpul s'a dovedit dăunător, atât pentru cei arestaţi cât şi pentru colaboratorii noştrii care au fost identificaţi ca apărători trimişi de partid.

..//..

Sesizând pe Dl. Secretar General de această situaţie Dsa a incercat din nou să ne ajute şi în urma noului apel ce a făcut, s'a hotărât ca preşedintele fiecărui sector să ne indice un avocat cu care să putem ţine în permanenţă contactul pentru a ne trimete apărători ori de câte ori era necesar.

Astfel au fost delegaţi pentru sectoare următorii avocaţi: sect. I.Galben, Dl.Av.Serban Balmez,
" II. Negru, " " C.Arsenescu,
" III.Albastru " Ion Mardare,
" IV. Verde " " Manolescu.

In aplicarea sistemul s'a dovedit extrem de defectuos ajungând uneori până în ziua procesului fara să fi obţinut dela delegatul sectorului la care apelasem, răspunsul dacă a putut avea consimţământul vre unui coleg, sau - cum s'a intâmplat în alte cazuri - delegatul sectorului plecând din Bucureşti fără a anunţa şi fără a lăsa înlocuitor, am fost obligată a mă improviza ca apărător de ultimă clipă.

Numărul celor arestaţi crescând, m'am văzut din nou forţată a mă plânge Dlui Secretar General, cerându-i să intervină energic, scoţând în evidenţă momentele grele prin care trece partidul şi durerea şi desamăgirea celor care, loviţi în lupta pentru triumful cauzei noastre, se văd părăsiţi şi lipsiţi de cea mai elementară înţelegere şi sprijin.

Pentru a vă putea de seama de activitatea depusă în cadrul secţiei juridice, dau mai jos un scurt tablou.

Dela 15 Aprilie 1946 a trebuit să ne îngrijim de următorii:

4 arestaţi dela 8 Noembrie 1945,
1 condamnat în procesul org.T.
2 arestaţi dela 3 Martie la Malaxa,
24 " dela 6 Martie a.c.,
12 " dela 25 Martie,
8 " dela 5 Aprilie (Jhon Mak)
16 " în procesul org.Sarmisegetuza,
2 " în procesul broşurei S.O.S.,
14 " pentru critica acţiunei guvernului,
6 " în com.Voevodul Mihai, dintre cari 4 minori între 9 şi 14 ani,

..//..

29 arestaţi în primul lot 10 Mai,
26 " în al doilea lot 10 Mai,
42 " la 15 Mai la Atheneu,
17 " din cauza grevei dela Politehnică,
24 " muncitori dela Mediaş,
3 " dela Malaxa,
15 " în com.Principele Nicolae,
12 " la Arad,
7 " la începutul lunei Iunie pentru delicte politice,
28 " între 15 August şi 10 Sept.pentru propagandă naţional ţărănistă.
26 " între 10 Septembrie şi 16 Sept.
8 " în legătură cu org.Sumanele Negre.

Dintre aceştia parte au fost aleiberaţi clasându-li-se cauzele, parte au fost condamnaţi şi şi-au executat pedepsele,parte mai sunt şi azi în închisoare, parte au fost amnistiaţi,iar parte au fost condamnaţi în contumacie.

Astăzi mai sunt în închisori următorii :

1 condamnat în procesul org.T.
4 condamnaţi " " Sarmisegetuza,în recurs
1 " " " " S.O.S. " "
6 " la Aiud în procesul 10 Mai " "
6 " " Jilava " " " " " "
2 " " C.M.C. " " " " " "
1 arestat pentru greva dela Politehnică în curs de judecată,
11 condamnaţi dela Mediaş, în recurs,
1 arestat din com. Prin.Nicolae în curs de judecată,
18 arestaţi la C.M.C. în instrucţie,
4 " " Jilava în instrucţie,cu Sumanele Negre,
3 " " " în recurs
9 arestaţi la Prefectură pentru propagandă,
2 " la spitalul Colentina şi sp.Reg.Elisabeta,
33 sunt liberi însă având procese în curs de judecată.-

Au fost pe rol în tot acest răstimp un număr de

..//..

2. dosare în prima instanţă, parte judecându-se, parte în curs de judecată.-

S'au judecat 5 recursuri şi sunt în curs de judecată la Casaţia Militară 8 dosare.-

Mai sunt de asemenea la Judecătorii 3 dosare în curs de judecată, două judecate, la Tribunal două dosare, la ocolul I.instanţă specială pentru conflictele cu Ruşii 1 dosar, şi 4 dosare la Camera de Muncă.

In cadrul secţiei de asistenţă ţi-au dat concursul următorii avocaţi, dintre cari primii 8 au fost întrebuinţaţi în mai multe dosare:

av. C.Pastia,
av. Mircea Stancov,
av. Poli Ferdinand,
av. Maria Bărbulescu
Valer Moldovanu,
av. Emil Nicolau,
av. Poenaru,
av. Dan Angelescu,
av. Ella Negruzi
av.V.Veniamin.
av. I.Leon
av. C.Popescu,
av. S.Balmez,
av. Marinescu,
av. Mironescu,
av. Radu Boroş,
av. Popescu Mihalache
av. Macaria Aurel,
av. Zodieru

Am ţinut repetate consfătuiri cu colegii care răspunseseră la apelul nostru, arătându-le modul în care am înţeles încă din primul moment să organizez această secţie. Principiul preconizat de Dl.av. Paul Iliescu, de a nu se acorda asistenţă decât pe baza cererilor inculpaţilor purtând referatele şefilor respectivi de organizaţie asupra vechimei, meritelor şi situaţiei materiale a solicitanţilor,

(Principiul) a apărut greoi dela prima încercare de a-l pune în practică. In această situaţie şi cu acordul Dlui Secretar General Nicolae Penescu, s'a dat asistenţă tuturor membrilor noştrii, indiferent de vechimea în partid precum şi simpatizanţilor care erau arestaţi pentru acţiuni politice care confirmau principiile partidului nostru şi le întăreau.-

Am crezut că pentru o bună funcţionare a acestui serviciu, este absolută nevoie, în afară de secretariatul

..//..

propriu zis pe care-l făceam eu, de două subsecţii perfect organizate:

1) secţia de legătură şi informare, şi

2) secţia de apărare / a.avocaţi pentru consultaţii şi indrumări şi b. avocaţi pledanţi/.

1.- Pentru a cunoaşte imediat toate cazurile la care este necesară o promptă intervenţie a noastră, am căutat să obţin realizarea informărilor fie direct a. dela familiile şi cunoscuţii celor în cauză, făcând cât mai cunoscută existenţa acestei secţii, d.dela şefii de sectoare, circumscripţii sau diverse organizaţii c. dela Cabinetul Dlui Ministru de Stat Haţieganu, cu care am ţinut personal contactul fără intrerupere, şi d. dela Secretariatul General cu care deasemenea am păstrat încontinuu legătură.

Legătura cu cei arestaţi am păstrat-i fără intrerupere prin a) studenţii care duceau alimente la închisori şi b) prin membrii comitetului de asistenţă pe care-i trimeteam fie pentru vizitele medicale arestaţilor, fie numai pentru a le da îndrumări şi a le ridica moralul.

Această secţie de informare şi legături am considerat-o de importanţă capitală, căutând să formez în special echipe de studenţi care să activeze în cadrul ei.

Trebuie să mărturisesc că am avut concursul neprecupeţit şi extrem de preţios al unui număr restrâns de studenţi (Sanda Matei, Tanţa Brăilescu, Cicerone Ioaniţoiu înainte de implicarea lui în procesul 10 Mai - Florica Alecu,) complect insuficient pentru noi şi istovitor pentru ei.

Cu toate recomandările atât ale Dlui Secretar Gral. cât şi a şefilor tineretului, nu am putut recruta un număr de cel puţin doi studenţi pentru fiecare închisoare care să lucreze în mod continuu şi conştiincios.Am apelat neîntrerupt atât la avocaţii stagiari cât şi la studenţii dela drept pentru a face lucrările de verificări la secţiile de judecată, de urmărire a termenelor,lucrări de procedură, introduceri de cerei şi căi de atac verificarea mandatelor de arestare,liberările, etc.-

..//..

Toate aceste lucrări destul de uşoare, care cer însă timp şi mai ales conştiinciozitate, au căzut în sarcina mea exclusivă, numai in ultimul timp obţinând un concurs sporadic al colegilor Dan Angelescu, Zodieru şi A. Macarie.-

2. In ceia ce priveşte apărarea celor urmăriţi, dacă pentru primul punct: consultări şi îndrumări, am putut face mai uşor faţă, cerând la nevoie sfaturi şi indrumări dlui av.Pastia, în ceia ce priveşte capitolul avocaţilor pledanţi, după cum am arătat şi mai sus, secţia noastră s'a dovedit uneori extrem de slabă şi a dat loc la critici şi reproşuri.-

In afară de numărul mic al avocaţilor care şi-au dat concursul, s'a întâmplat de câteva ori că, avocaţii delegaţi cu apărarea într'un dosar, neputându-se prezenta la termenul de judecată, să mă anunţe numai în ultimul moment de aceasta - când nu mai aveam posibilitatea de a delega un alt avocat, sau, mai grav, să nu mă anunţe deloc, lăsând pe arestaţi fără apărare.

M-am dus de multe ori la inchisori pentru a încuraja pe cei arestaţi şi i-am asigurat că sacrificiul lor este înţeles şi că noi cei care suntem liberi căutăm să-i ajutăm cu tot ce ne stă în putinţă. Mi-a fost însă dat să roşesc de multe ori din cauza lipsei de înţelegere şi neseriozităţii unora dintre ai noştrii care nu înţeleg nevoie de sprijin moral, cel puţin, a celui arestat.

Am cerut avocaţilor noştrii ca ori de câte ori au un moment liber - fie chiar odată la mai multe luni - să meargă la închisori pentru a vorbi cu unul cel puţin dintre cei închişi. Aceste momente pe care oricine le poate pierde din când în când, fac enorm de mult pentru cei de dincolo de gratii şi le aduce încrederea în lupta lor pe care altfel o cred inutilă. Nu se poate închipui tristeţea acelui care, atunci când se prezintă la termen şi care neavând mijloacele necesare pentru a-şi angaja un avocat, se vede singur şi nici un glas prieten nu se ridică pentru a-l apăra de nedreptatea acuzărilor ce i se aduc.-

..//..

De aceia lupta cea mai grea a mea a fost ca să asigur arestaţilor noştrii o apărare în faţa secţiilor de judecată.

In concluzie, cred că, pentru ca secţia de asistenţă juridică că poată funcţiona perfect sunt absolut necesare următoarele:

1) Organizaţia tineretului să delege în mod permanent o echipă de 4-5 tineri - studenţi la drept de preferat - care lucrând de acord cu o echipă de avocaţi stagiari, să ne ajute a ţine contactul permanent cu închisorile şi mai ales cu instanţele de judecată.-

2) Contribuţia avocaţilor pledanţi la opera de asistenţă juridică a membrilor partidului nostru, în suferinţă, să fie considerată obligatorie, în cât de mică măsură, mai ales acum, când prigoana contra partidului nostru este atât de mare şi când această inerţie trebuie neapărat lichidată.-

Apelul Domnului Preşedinte al Partidului, sunt sigură că va fi ascultat şi urmat orbeşte.

ss.Av.Maria Bărbulescu.

16.IX.1946.

00574

STIMATE DOMNULE INGINER SERDICI,

Din fugă îmi permit a vă scrie prezentale rânduri spre a vă expune parte din situaţia ce o pot vea până la plecarea Dlui farmacist Dăianu la Bucureşti.

După cum ştiţi Dl. Inginer Povlovici cu mulţi alţii sunt arestaţi de 5 zile pentru mitive inventate de ei. - Parte dintre noidin ziua de Joi 21 Nov. suntem fugari şi apărem prin Mediaş rin diferite puncte spre a lua note şi informaţii.-

Populaţia oraşului şi din jur-intelectuali, muncitorii şi ţărani fierb şi aşte ptă să facă explozie, toţi sunt indignaţi de procedeul ce la-au avut la alegeri cu furtul urnelor, î să gravitatea momentului de faţă constă în acea că a început concedierile de muncitori şi funcţionari în mase compacte.- Până acum s'au concediat dela Uzinele Westen cca. 7o persoane, dela Kares deasemeni, la Gaz Metan, iat de mâine începe la Vitrometan şi la celălalte fabrici.- Lumea este disperată şi începe să le scadă moralul.- Toţi vorbesc de indolenţa anglo americanilor care ne lasă în ghiarele comunismului iudaic-rusesc.-

Deocamdată atât vă pot spune despre ceeace au făcut.-

Alăturat vă anexez o declaraţie dată de Dl.Jean Negruţ cunoscut bine de Dl. Romniceanu, care sub masca comunismului şi fiind în permanenţă în mijlocul lor la Năsăud a putut auzi şi vedea tot ceeace au făcut cei din BPD.

Eu personal probabil voi veni peste câteva zile la Bucureşti şi voi aduce pentru misiune câteva declaraţiuni date de câţiva oameni ce aparent aparţin de bloc şi care au fost delegaţi la urne. Aceste declaraţii vor cuprinde o confirmare a celor expuse de mine în nota pentru misiune.- Dealtfel voi aduce şi delegaţiile lor originale spre a fi fotocopiate şi anexate la declaraţia lor.

Cu tot respectul

ss/ Ioneanu

25 Nov. 946

STIMATE DOMNULE INGINER SERDICI,

Din fugă îmi permit a vă scrie prezentele rânduri spre a vă expune parte din situaţia ce o pot avea până la plecarea Dlui farmacist Dăianu la Bucureşti:

După cum ştiţi Dl. Inginer Povlovici cu mulţi alţii sunt arestaţi de 5 zile pentru mitive inventate de ei. - Parte dintre noidin ziua de Joi 21 Nov. suntem fugari şi apărem prin Mediaş prin diferite puncte spre a lua nota şi informaţii.-

Populaţia oraşului şi din jur-intelectuali, muncitorii şi ţărani fierb şi aşte ptă să facă explozie, toţi sunt indignaţi de procedeul ce la-au avut la alegeri cu furtul urnelor, iar gravitatea momentului de faţă constă în acea că a început concedierile de muncitori şi funcţionari în mase compacte.- Până acum s'au concediat dela Uzinele Westen cca. 7o persoane, dela Kares deasemeni, la Gaz Metan, iat de mâine începe la Vitrometan şi la celalalte fabrici.- Lumea este disperată şi începe să le scadă moralul.- Toţi vorbesc de indolenţa anglo americanilor care ne lasă în ghiarele comunismului iudaic-rusesc.-

Deocamdată atât vă pot spune despre ceeace au făcut.-

Alăturat vă anexez o declaraţie dată de Dl.Jean Negruţ cunoscut bine de Dl. Romniceanu, care sub masca comunismului şi fiind în permanenţă în mijlocul lor la Năsăud a putut auzi şi vedea tot ceeace au făcut cei din BPD.

Eu personal probabil voi veni peste câteva zile la Bucureşti şi voi aduce pentru misiune câteva declaraţiuni date de câţiva oameni ce aparent aparţin de bloc şi care au fost delegaţi la urne. Aceste declaraţii vor cuprinde o confirmare a celor expuse de mine în nota pentru misiune.- Dealtfel voi aduce şi delegaţiile lor originale spre a fi fotocopiate şi anexate la declaraţia lor.

Cu tot rspectul

ss/ Ionsanu

25 Nov. 946

William Lawrence către New York Times, centrala din Londra.

Vezi vol. 7, f. 326.

00576

271.oooLawrence referitor Maniu 27/Iunie/947 Bucureşti

Maniu a urgentat astăzi Statele Unite şi Anglia să întrerupă relaţiile economice şi diplomatice cu România pentru a forţa căderea actualului guvern despre care el pretinde că a fost instalat în mod ilegal cu ajutorul U.R.S.S. violând o serie de înţelegeri între cei Trei Mari. Conducătorul partidului ţărănist, care afirmă că lista lui a obţinut 84% din voturi la alegerile din Noembrie 1946, însă victoria lui a fost falsificată, -a făcut propunerea lui într'un interview exclusiv cu corespondentul lui New York Times. Probabil că rari au fost cazurile în istorie ca un cetăţean al unei ţări să îndrăsnească în mod deschis să ceară urgentarea sancţiunilor economice cele mai drastice împotriva guvernului propriei ţări. Maniu a afirmat că a venit timpul ca Statele Unite şi Marea Britanie să întrebuinţeze toate armele lor diplomatice şi economice pentru a opri regimul de teroare al guvernului dominat de comunişti care urmăresc scopul de a suprima sau intimida toate forţele din opoziţie.

El a spus că numai protestele diplomatice, oricât de tari ar fi ele, nu vor influenţa guvernul Groza, care, cu sprijinul trupelor sovietice, sau ignorează pe ceilalţi aliaţi sau dă răspunsuri neruşinate.

Conducătorul partidului ţărănist, în vârstă de 72 de ani, a spus că ţara lui "este astăzi o stâncă pentru extinedrea comunismului spre Europa Centrală, Europa apuseană şi ţările apropiate", însă aliţaii apuseni par să abandoneze România Ruşilor "care tratează pe Români ca pe Sclavi". El spune că puterile anglo-americane ar fi îndreptăţite să întrerupă imediat legăturile economice şi diplomatice cu România "fiindcă guvernul român n'a respectat nici măcar o singură dată promisiunile lui în privinţa seriei de convenţiuni între cei Trei Mari". Citează Yalta, Potsdam şi Moscova 1945 care au fost acceptate din partea actualului regim român, însă, cum spune Maniu, violate în mod sistematic cu ajutorul trupelor sovietice de ocupaţie.

"Toată lumea în România ar fi fericită dacă puterile occidentale ar întreprinde această acţiune", a spus el. "Ar fi în asentimentul poporului român ca să fim în societatea popoarelor civilizate occidentale". Maniu afirmă că o asemenea acţiune n'ar însemna războiu fiindcă n'ar fi necesar ca ea să se reflecte asupra guvernului sovietic şi că s'ar putea limita la regimul român condus de Groza. Părerea lui Maniu e că guvernul actual n'ar dura nici 48 de ore dacă i-ar fi retras sprijinul sovietic, fiindcă majoritatea copleşitoare a poporului român este împotriva regimului. El susţine că regimul actual, recunoscand propria lui slăbiciune, introduce un regim de teroare în forma arestărilorm masive care în ultimele săptămâni au ajuns la un total de 1818 intelectuali şi "sute" de ţărani, cu scopul de a suprima opoziţia. El afirmă că aceşti oameni sunt reţinuţi fără proces, fără a fi informaţi despre acuzările împotriva lor, în lagăre de concentrare şi în închisori în condiţiuni teribile. Acest corespondent care a discutat asupra arestărilor cu Pătrăşcanu ministrul de Justiţie comunist, a spus lui Maniu că guvernul afirmă că arestările sunt necesare fiindcă agenţii partidului naţional ţărănesc fac agitaţie între sătenii nemulţumiţi, pentru o răscoală înarmată împotriva guvernului. El a râs în mod dispreţuitor şi a afirmat că guvernul încearcă să provoace conducerea partidului ţărănist la o revoltă, însă nu reuşeşte, fiindcă partidul este prea înţelept ca să cadă în capcană. "Dimpotrivă, conducerea partidului ţărănist a ajuns să fie jandarmul ordineim publice", a spus el. "Noi ştim că ţăranii nu trebue să se ridice împotriva guvernului în mod violent ilegal şi dea aceea noi predicăm permanent: pace, răbdare, linişte, curaj".

Maniu a spus că poziţia forţelor americane şi britanice în Grecia şi Turcia este fundamental slabă, dacă România este abandonată, fiindcă cu ajutorul sateliţilor sovietici în Balcani forţele anglo-americane "pot fi oricând aruncate în mare şi aceste poziţii-chee pierdute". Dovada că Ruşii au în vedere o asemenea posibilitate militară este demonstrată acum prin fortificarea grăbită a ţărmului Mării Negre lângă Constanţa şi în Bulgaria".

Terminat Lawrence

Maniu

WILLIAM LAWRENCE, Buc. 27/6/47, către NY-Times Telex, Londra

00577

2/1000 Lawrence referitor Maniu datat București.

Maniu a urgentat astăzi Statele Unite și Anglia să întrerupă relațiile economice și diplomatice cu România pentru a forța căderea actualului guvern despre care el pretinde că a fost instalat în mod ilegal cu ajutorul Uniunii Sovietice, violând o serie de înțelegeri între cei trei mari. Conducătorul partidului țărănist care zice că lista lui a obținut 84% din voturi la alegeri din Noembrie 1946, însă victoria lui a fost falsificată, a făcut propunerea lui într'un interview exclusiv cu corespondentul New-York-Times. Probabil a fost de rareori în istorie că un cetățean al țării lui propriu natale a îndrăznit în mod deschis să urgenteze sancțiunile economice cele mai drastice împotriva guvernului său propriu. Maniu a afirmat că a venit timpul că Statele Unite și Marea Britanie trebue să întrebuințeze toate armele diplomatice și economice pentru a opri regimul de teroare al guvernului dominat de comuniști care urmează scopul de a suprima sau intimida toate forțele de opoziție. El a spus că numai proteste diplomatice, oricât de tari ar fi, nu vor influența guvernul Groza care cu sprijinul trupelor sovietice sau ignorează pe ceilalți aliați sau dă răspunsuri nerușinate. Conducătorul partidului țărănist în vârstă de 72 ani a zis că țara lui " este astăzi o stâncă pentru extinderea comunismului spre Europa Centrală, Europa apuseană și țările apropiate," însă aliații apuseni pare să o abandeneze pe ea către ruși "care tratează pe români ca sclavi". El spune că puterile anglo-americane ar fi îndreptățite să întrerupă imediat legăturile economice și diplomatice cu România "fiindcă guvernul român n'a respectat nici măcar o singură dată promisiunile lui în privința seriei de convențiuni între cei trei mari". El citează Yalta, Potsdam și înțelegeri dela Moscova 1945 care au fost acceptate din partea actualului(guvern) regim român, însă, cum zice el, violate în mod sistematic cu ajutorul trupelor sovietice de ocupație.(Urmează, pag.3 din manuscris 271015 primul adăus Lawrence, referitor Maniu)

București. "Toată lumea în România va fi fericită dacă puterile occidentale vor lua această acțiune", a spus el. "In sentimentul poporului român noi vom fi din nou în societatea puterilor civilizate occidentale." El afirmă că o asemenea acțiune n'ar aduce război fiindcă n'ar fi necesar ca să se reflecteze asupra guvernului sovietic și s'ar putea limita la regimul român condus de Groza. Este părerea lui Maniu că guvernul actual n'ar dura 48 ore dacă se retrage sprijinul sovietic,

fiindcă majoritatea copleşitoare a poporului român este împotriva regimului. El zice că regimul actual, recunoscând propria lui slăbiciune, introduce un regim de teroare în forma de arestări masive care în ultimele săptămâni au ajuns la un total de 1818 intelectuali şi "sute" de ţărani, cu scopul de a suprima opoziţia. El afirmă că aceşti oameni sunt reţinuţi fără proces, fără a fi informaţi despre acuzările împotriva lor în lagăre de concentrare şi în închisori în condiţiuni teribile. Acest corespondent care a discutat arestările cu Pătrăşcanu, ministrul comunist de justiţie, a spus lui Maniu că guvernul afirmă că arestările sunt necesare fiindcă agenţii partidului ţărănist fac agitaţie între săteni nemulţulţumiţi pentru o răscoală înarmată împotriva guvernului. El a râs în mod dispreţuitor şi a afirmat că guvernul că guvernul încearcă să provoace conducerea partidului ţărănist într'o revoltă, însă nu reuşeşte, fiindcă partidul este prea înţelept să cadă în capcană. "Contrariu, conducerea partidului ţărănist a ajuns să fie jandarmul ordinei publice" a spus el, "noi ştim că ţăranii nu trebue să se ridice împotriva guvernului în mod violent, ilegal şi de aceia noi predicăm toată ziua: pace, răbdare, linişte, curaj". Maniu a spus că poziţia forţelor americane şi britanice în Grecia şi Turcia este fundamental slabă dacă România este abandonată, fiindcă cu ajutorul sateliţilor sovietici în Balcani forţele anglo-americane "oricând pot fi aruncate în mare şi acestei poziţii chee pierdute."

(Urmează) (ss) Wiliam Lawrence

27lo3o. Al doilea adăus Lawrence. Referitor Maniu.

Bucureşti. "Dovadă că Ruşii au în vedere o asemenea posibilitate militară este demonstraţie acuma prin fortificaţia lor grăbită a ţărmului Mării Negre lângă Constanţa şi în Bulgaria. Terminat.

(ss) William Lawrence

00580

EXTRAS DIN SCRISOAREA LUI I.MANIU ADRESATA IN 14 SEPT.1946,PRESEDINTELUI BENES.

...,,A fost clar că ceiace plănuiau cele două partide muncitoreşti unite,nu aveau drept scop colaborarea rotnică ci sfărâmarea coaliţiei şi acapararea exclusivă a puterii.Aceasta s'a realizat după patru luni, la 6 Martie 1945,sub presiunea maselor muncitoreşti din Capitală mobilizate cu sila,împotriva voinţei lor şi în special cu colaborarea rusească .- Dl.VASINSCHI , care a venit în mod neaşteptat cu avionul dela Moscova, a cerut dela Rege,cu o violenţă fără dubiu,imediata concediere a Guvernului RADESCU. Toate unităţile noastre de armată,care se aflau la Bucureşti,printre ele şi Garda Regală,a fost dezarmate şi înlăturate din oraş, pe când trupele ruseşti cutreerau ameninţător cu baioneta pusă,cu fanfare şi zgomot de tancuri,de dimineaţa şi până seara străzile,şi bombardierele ruseşti zburau la înălţime mică peste Capitală,răpind locuitorilor somnul;în sfârşit toate clădirile ministerelor au fost pur şi simplu ocupate de armata rusească şi liberate de abia după instaurarea noului Guvern.- Regele a fost silit să-şi exercite prerogativele sale,în sensul dorinţelor D-lui VASINSCHI.- Astfel instaurarea Guvernului Dr.PETRU GROZA s'a produs din punct de vedere juridic formal pe cale constituţională,însă semnătura Regelui pe Decretul de numire,a fost fără îndoială luată cu sila".-

---

...,,Trebue să dau expresie dorinţei ţării noastre de a se reconstitui graniţa comună între Cehoslovacia şi România.-Aceasta cerere a fost făcută de-acu doi

./.

ani la Moscova de către delegatul meu în delegaţia română, cu ocazia negocierilor asupra Armistiţiului, însă din păcate respinsă.

Dl. FIERLINGER, care reprezenta pe atunci guvernul Dvs., la Moscova, ne-a liniştit prin aceasta că deşi deocamdată respinsă chestiunea a fost aranjată cu Guvernul Sovietic, ceiace din păcate nu s'a adeverit mai târziu".

21

MISIUNEA STATELOR UNITE
Bucureşti, România.

24 Iunie 1947.

00582

Excelenţă,

Am primit instrucţiuni din partea Guvernului meu să Vă transmit serioasa sa îngrijorare, faţă de drasticele măsuri privative de libertate, la care este supus poporul român de către, sau cu aprobarea autorităţilor româneşti. Guvernul meu este în mod special îngrijorat faţă de arestarea fără ordin şi acuzarea atât a sute de membrii ai opoziţiei, cât şi a altora care nu fac parte din partidele opoziţioniste şi a deţinerii pe timp nelimitat a acestor persoane în lagărele de concentrare sau în închisori, în condiţiuni despre care se spune că sunt deplorabile.

Cu toate, că un comunicat datat din 6 Mai 1947, dat de Ministerul român al Afacerilor Interne, sugerează că Guvernul român îşi propune să justifice aceste măsuri ca necesare pentru păstrarea ordinei interne faţă de actele provocatoare sau subversive, aceste măsuri par mai degrabă să însemne o încercare premeditată de a suprima sau de a intimida prin teroare, elementele democratice ale populaţiei româneşti, care se împotrivesc actualului regim.

Guvernul meu urmăreşte îndeaproape evenimentele cari par să contravină, atât formal cât şi neformal, asigurările date de către însărcinaţii oficiali ai Guvernului român, în diferite ocaziuni, reprezentanţilor Statelor Unite. Aceste asigurări se refereau la anumite libertăţi publice cât şi la profesiunea de credinţă a Guvernului român, prin care aderă la principiile de credinţă şi libertate. Mai mult încă, o asemenea vădită încălcare a celor mai elementare drepturi omeneşti, este contrară art.3, din Tratatul de Pace, pe care România l-a semnat şi ai cărui termeni vor obliga Guvernul român să asigure tuturor persoanelor de sub jurisdicţia sa, beneficierea acestui fel de drepturi şi libertăţi. Guvernul meu urmăreşte cu adâncă îngrijorare, ca îndeplinirea acestor stipulaţii din Tratatul de Pace să nu fie prejudiciată de acţiuni făcute înaintea punerii în vigoare a Tratatului de Pace, fapte cari ar face într'adevăr, ca angajamentele Guvernului român faţă de acesta, să devină nule.

Guvernul meu consideră obligaţia asumată de către Guvernul român prin art.3, ca neechivocă şi socoteşte, că drepturile asigurate prin acest articol poporului român, nu pot fi nici negate, nici modificate prin proceduri interne, legislative sau juridice.

Pentru Reprezentantul Guvernului
Statelor Unite în România
Roy M. Melbourne.

10

MISIUNEA STATELOR UNITE
Bucureşti, România.

24 Iunie 1947.

00583

Excelenţă,

Am primit instrucţiuni din partea Guvernului meu să vă transmit serioasa sa îngrijorare, faţă de drasticele măsuri privative de libertate, la care este supus poporul român de către, sau cu aprobarea autorităţilor româneşti. Guvernul meu este în mod special îngrijorat faţă de arestarea fără ordin şi judecată a sute de membri ai opoziţiei, cât şi a altora care nu fac parte din partidele opoziţioniste şi a deţinerii pe timp nelimitat a acestor persoane în lagărele de concentrare sau în închisori, în condiţiuni despre cari se spune că sunt deplorabile.

Cu toate, că un comunicat datat din 6 Mai 1947, dat de Ministerul român al Afacerilor Interne, sugerează că Guvernul român îşi propune să justifice aceste măsuri ca necesare pentru păstrarea ordinei interne faţă de actele provocatoare sau subversive, aceste măsuri par mai degrabă să înceapă o încercare premeditată de a suprima sau de a intimida prin teroare, elementele democratice ale populaţiei româneşti, care se împotrivesc actualului regim.

Guvernul meu urmăreşte îndeaproape evenimentele cari par să contravină, atât formal cât şi neformal, asigurările date de către însărcinaţii oficiali ai Guvernului Român, în diferite ocaziuni, reprezentanţilor Statelor Unite. Aceste asigurări se referau la anumite libertăţi publice cât şi la profesiunea de credinţă a Guvernului român, prin care adera la principiile de credinţe şi libertate. Mai mult încă, o asemenea vădită încălcare a celor mai elementare drepturi omeneşti, este contrară art.3, din Tratatul de Pace, pe care România l-a semnat şi ai cărui termeni vor obliga Guvernul român să asigure tuturor persoanelor de sub jurisdicţia sa, beneficierea acestui fel de drepturi şi libertăţi. Guvernul meu urmăreşte cu adâncă îngrijorare, ca îndeplinirea acestor stipulaţii din Tratatul de Pace să nu fie prejudiciată de acţiuni făcute înaintea punerii în vigoare a Tratatului de Pace, fapte cari ar face într'adevăr, ca angajamentele Guvernului român faţă de acesta, să devină nule.

Guvernul meu consideră obligaţia asumată de către Guvernul român prin art.3, ca neechivocă şi accentuează, că drepturile asigurate prin acest articol poporului român, nu pot fi nici negate, nici modificate prin proceduri interne, legislative sau juridice.

Pentru Reprezentantul Guvernului
Statelor Unite în România
Roy M. Melbourne.

00584

EXTRAS DIN SCRISOAREA LUI I.MANIU
ADRESATA IN 14 SEPT.1946, PRESEDINTELUI BENES.

...,,A fost clar că ceiace plănuiau cele două partide muncitoreşti unite, nu aveau drept scop colaborarea rătnică ci sfărâmarea coaliţiei şi acapararea exclusivă a puterii.Aceasta s'a realizat după patru luni, la 6 Martie 1945, sub presiunea maselor muncitoreşti din Capitală mobilizate cu sila, împotriva voinţei lor şi în special cu colaborarea rusească .- Dl.VASINSCHI , care a venit în mod neaşteptat cu avionul dela Moscova, a cerut dela Rege, cu o violenţă fără dubiu, imediata concediere a Guvernului RADESCU. Toate unităţile noastre de armată, care se aflau la Bucureşti, printre ele şi Garda Regală, a fost dezarmate şi înlăturate din oraş pe când trupele ruseşti cutreerau ameninţător cu baioneta pusă, cu fanfare şi zgomot de tancuri, de dimineaţa şi până seara străzile, şi bombardierele ruseşti zburau la înălţime mică peste Capitală, răpind locuitorilor somnul; în sfârşit toate clădirile ministerelor au fost pur şi simplu ocupate de armata rusească şi liberate de abia după instaurarea noului Guvern.- Regele a fost silit să-şi exercite prerogativele sale, în sensul dorinţelor D-lui VASINSCHI.- Astfel instaurarea Guvernului Dr.PETRU GROZA s'a produs din punct de vedere juridic formal pe cale constituţională, însă semnătura Regelui pe Decretul de numire, a fost fără îndoială luată cu sila".-

---

...,,Trebue să dau expresie dorinţei ţării noastre de a se reconstitui graniţa comună între Cehoslovacia şi România.-Aceasta cerere a fost făcută de-acu do

./.

ani la Moscova de către delegatul meu în delegaţia română, cu ocazia negocierilor asupra Armistiţiului, însă din păcate respinsă.

Dl. FIERLINGER, care reprezenta pe atunci guvernul Dvs., la Moscova, ne-a liniştit prin aceasta că deşi deocamdată respinsă chestiunea a fost aranjată cu Guvernul Sovietic, ceiace din păcate nu s'a adeverit mai târziu".

00586

RASPUNSUL D-LUI IULIU MANIU LA SCRISOAREA DE ERI A DOMNULUI GENERAL ANTONESCU

Astăzi 26 Septembrie 1940 Dl. General Antonescu conducătorul Statului şi Preşedintele Consiliului de Miniştri a primit din partea D-lui Iuliu Maniu următoarea scrisoare :

Domnule General,

Aflu cu plăcere din preţuita Dvs. scrisoare că aţi întreprins o acţiune diplomatică serioasă şi gravă pentru a apăra pe fraţii noştri români din Transilvania de Nord, ajunşi la groaznice suferinţe.- Si mai ales sunt bucuros că rezultatele acestei acţiuni, pe care le aşteptaţi cu încredere, au şi început să se producă.-

Am fost întotdeauna convins, că D-Voastră, D-le General nu veţi lăsa neocrotite interesele româneşti ale Transilvaniei rupte dela noi şi că veţi inssita ca obligaţiunile luate la Viena să fie riguros împlinite.- Dacă totuşi am ţinut să convocăm împreună cu Dl. Constantin I.C. Brătianu o întrunire de protest, împotriva înfiorătoarelor atrocităţi din Transilvania de Nord, cauza este, că o acţiune de guvern nu are răsunetul comple[t] dacă ea nu se întemeiază pe sprijinul opiniei publice, conştien[t] şi demn manifestată, şi că manifestaţiunile provocătoare dela Budapesta precum şi calomniile debitate acolo împotriva Români[ei] prin toate mijloacele publicităţii nu pot fi combătute în faţa opiniei publice mondiale, prin acţiuni diplomatice discret[e] ci numai prin manifestaţiuni publice, ale mulţimii.- Trecutul recent arată, că sistemul amuţirii opiniei publice ne-a fost fatal.- Mulţimea românească vrea şi ea să-şi arate sentimentele şi să-şi verse lacrimile, să desvălue realitatea, asupra barbariilor comise, să-şi manifeste hotărârea de a ~~se~~ seconda orice acţiune a guvernului, care ar tinde la repararea nedreptăţilor suferite de poporul românesc.-

Cunosc pe deplin greutăţile cu care trebue să luptaţi în momentul de faţă.- Apreciez pe deplin năzuinţele D-Voastre [p]atriotice, de a le înlătura şi doresc din tot sufletul ca să reuşiţi desăvârşit în opera D-Voastre.- Chiar pentru aceasta, deşi în unele concepţii generale politice ne deosebim, mă feresc să vă fac greutăţi cât de mici

Deplâng şi eu rezultatele funeste ale regimului dispărut pe care l-am combătut consecvent şi cu toată energia, expunându-mă ca şi D-Voastră la persecuţii care pe alţii iar fi putut descuraja.-

Pot afirma şi eu alături de D-Voastră, că : " Oricine îşi poate găsi în conştiinţă poveri de suferit, pentru situaţia în care a ajuns ţara, prin politica din ultima vreme, dar eu nu"

Toată lumea, în frunte cu D-Voastră, Domnule General, îmi este bună mărturie, că de 8 ani de când Regele Carol a inaugurat ~~guvernul~~ regimul său de guvernare personală, cu dictatură deghizată mai întâi şi apoi pe faţă, nu numai că nu am luat parte la nici un guvern, din cele nenumărate care s'au perindat, dar m'am ţinut departe şi de Curtea Regală şi de toate Guvernele Neîntrerupt a fost şirul manifestărilor mele publice, prin care am motivat atitudinea mea faţă de imoralitatea regimului şi am prevestit catastrofa care a urmat, arătând şi soluţiile ce se impuneau.- Rezultatul a fost că eu şi prietenii mei am fost cei dintâi loviţi de urgia fostului regim.-

Deşi cred că provocaţiunile ungurilor şi afirmaţiunile lor calomnioase, când noi, românii, am săvârşit agresiuni împotriva maghiarilor dela noi, ar trebui respinse în faţa lumii, prin manifestaţiuni cât se poate de elocvente, ţinând seamă de dorinţa D-Voastre şi de împrejurarea că Dvs. aveţi răspunderea pentru obţinerea reparaţiilor pe care opinia publică românească le aşteaptă, nu insist să ţinem acum întrunirile proectate ci ne vom mărgini să cultivăm în sufletele noastre şi să ţinem în opinia publică dârza hotărâre, de a nu ceda nimic din drepturile neamului românesc şi să îndreptăm rugăciuni fierbinţi către Atot-Puternicul Dumnezeu cerând ajutor pentru străduinţele noastre şi odihnă pentru sufletele celor măcelăriţi.-

Primiţi, vă rog, mult stimate Domnule General, asigurarea prea distinsei mele consideraţiuni.-

ss/ Iuliu Maniu

Bucureşti în
26 Septembrie 1940

Ziarul " Timpul "
Nr.1225 din 28 Septembrie 1940

00588

M E M O R I U

pentru încadrarea în P.N.T. a foştilor militari activi.

I. Importanţa ce s'a acordat în trecut armatei.

Poporul român a privit armata încă din cele mai vechi timpuri ca scutul ţării contra pornirilor din afară şi ca apărătoarea contra desordinelor din lăuntrul ei.-

Armata a fost considerată de el ca o temelie de bază a statului.-

Din acest motiv ea s'a bucurat totdeauna de o deosebită atenţie atât din partea poporului cât şi a guvernanţilor lui.-

La toate momentele mari, când domnitorul ţării convoca boerii şi poporul, clerul şi armata erau de faţă prin reprezentanţii lor legali.-

Abstrăgând de împrejurările, când armata noastră, condusă de ofiţerii ei, a apărat integritatea teritorului ţării cu armele în mâini în modul cel mai strălucit posibil, ea prin faptele sale interne nu odată a săvârşit cele mai măreţe acţiuni pentru salvarea, propăşirea şi unitatea naţiunei.-

Să ne aducem aminte în această privinţă numai de acţiunea covârşitoare a gărzilor naţionale din Ardeal din 1918 - conduse de ofiţeri încercaţi - în descătuşarea de lanţurile robiei şovinismului maghiar.-

Este de necontestat, că actul dela 23 August 1944 nu se putea săvârşi fără concursul unor generali şi unor ofiţeri superiori patrioţi.-

Până la 6 Martie 1945 armata noastră era considerată, că se află numai în slujba ţării eterne, nu în a partidelor politice trecătoare.-

Din acest motiv legile ţării până la decretul electoral din 15 Iulie 1946 interziceau ofiţerilor activi să facă politică.-

Marea majoritate a ofiţerilor activi era preocupată numai de serviciul ei profesional, de instrucţia trupei, iar de evenimentele şi problemele politice interne şi externe se ocupa numai atât, cât erea necesar pentru complectarea culturei ei generale.-

Cu toate acestea numeroşi bărbaţi de stat a ţării au acordat multă atenţie unor ofiţeri valoroşi îndată ce aceştia părăseau cadrele active ale armatei, numindu-i în foarte importante posturi publice şi chiar politice de grea răspundere.-

Astfel, conform art.73 a Constituţiei din 1923 numeroşi distinşi generali, după trecerea lor în rezervă, deveneau senatori de drept.-

Marea Adunare Naţională dela Alba-Iulia din 1918 a hotărît trimiterea a zece ofiţeri ca deputaţi în Marele Sfat Naţional.

Ambele partide Naţional-Liberale de azi au în Comitetele lor Centrale câte 10 - 15 generali şi coloneli de rezervă, ca membrii.-

P.N.T. n'are azi nici un ofiţer ca membru în Forurile sale superioare.-

./.

00589

II. Greşeli care se răsbună.-

Guvernul dela 23 August 1944, guvern militar, a fost cât se poate de slab.-

A fost condus de nişte oameni fricoşi şi nepricepuţi, nepregătiţi, lipsiţi de experienţa guvernării şi lipsiţi de tragere de inimă pentru serviciu.-

Astfel, a doua zi după constituirea guvernului, Dl.Preşedinte al P.N.T. a voit să ia neapărat contactul personal cu şeful M.St.M., M.R., M.I. şi Pres. Cons.Min.-

La M.St.M. n'a aflat decât un maior. Pe primul ministru şi ministru de războiu precum şi pe ministrul de interne ia aflat cu încă alţi miniştrii refugiaţi, tocmai la 30 Km. Vest de Bucureşti, la Bolintinul.-

De aici n'aveau nici o legătură cu capitala, ne-cum cu restul ţării şi al lumii.-

Din Bolintinul nu se putea evacua şi nici apăra capitala de nemţi şi nici impiedica elementele turbulente (comuniştii) a se înarma pentru atingerea scopului lor suversive de mai târziu.-

Timpul absenţei membrilor respectivi ai guvernului din capitală a fost folosit de comuniştii din fabrici pentru înarmare, pentru constituirea de formaţiuni para-militare.-

Indată după reîntoarcerea în capitală a membrilor respectivi a guvernului, cei în drept trebuiau să se sesiseze de faptul, că comuniştii s'au înarmat şi că ei prin aceasta vor prelicita o liniştită guvernare.-

Trebuia convocată fără amânare o conferinţă sub preşedenţia primului ministru, la care să ia parte:

Ministrul de Interne cu organele sale:

Subsecretarul de Stat şi Secretarul General pentru poliţie, Prefectul Poliţiei Capitalei, Directorul General al Poliţiei Urbane şi Inspectorul General al Jandarmeriei, apoi

Ministrul de război cu organele acestuia:

Seful M.St.M., C-dutul Mil.al Capitalei, Cd-tul Pieţii şi Preşed, Curţii Marţiale.-

Rezultatul conferinţei trebuia cuprins în un Plan de acţiune şi apoi executat întocmai de cei în drept, cu toată energia şi fără amânare.-

De prezentat

(La timpul oportun vă vom prezenta noi un astfel de Plan pentru ipotezele ce se vor putea produce sub o eventuală guvernare a P.N.T.)-

Iniţiativa trebuia să plece dela Pref.Pol.Cap. ca primul interesat, apoi dela Subsecretarul de Stat sau dela Secretarul General al Poliţiei dela Min.Int. ca organe de informaţii şi coordonare a acţiunei poliţieneşti din capitală cu cea din provincie, acelei Urbane cu cea Rurală şi în sfârşit a celei de poliţie cu concursul armatei.-

Ori această iniţiativă n'a existat

Dela asasinarea generalului Marinescu în 1940 şi până în Nov. 1944 s'au perindat la conducerea P.P.C. cca. zece generali şi colonelli.- Toţi aceştia, deşi foarte distinşi şi foarte capabili conducători de trupe şi arme, totuşi n'au avut pregătirea poliţienească şi practica profesională necesară în conducerea celei mai importante autorităţi poliţieneşti a ţării, care este P.P.C.-

Dacă conducerea acestei instituţiuni în timp de pace putea fi considerată mai mult sau mai puţin ca una decorativă, reprezentativă - ca de ex.pe vremea generalului Nicoleanu - apoi în vremurile grele prin care trecem azi, putem afirma, că pe umerii P.P.C., mai mult ca pe a oricărui altul, să află cea mai grea răspundere din punctul de vedere a liniştei publice

./.

şi a siguranţei interne a Statului.-

P.P.C., în prima şi ultima instanţă, trebue să canalizeze în linişte toate mişcările de stradă, el trebue să soluţioneze pe cale paşnică toate conflictele cu autoritatea publică el trebue să pareze toate atacurile îndreptate contra acesteia de masele manifestante.-

Prefectul P.P.C. este în unele momente ale agitanţiunilor un organ de grea ~~răspundere, un organ~~ încercare, un organ de sacrificiu.-

Numai P.P.C. propus de P.N.T. a întrunit toate calităţile necesare acestei funcţiuni.-

Cine?

După părerea noastră viitorul P.P.C. P.N.T. trebue săşi-l caute tot din rândurile foştilor generali de jandarmi.-

Insp.G-ral de Jandarmi trebua să fie un leal şi intim colaborator al P.P.C.-

P.P.C. trebua să ţină pe I.G.J. în permanenţă în curent cu situaţia liniştei punlice şi siguranţei de stat, iar acesta trebuea să concentreze mereu, în raport cu situaţia, unităţi de jandarmi constituite dela şcoli, centre de instrucţie, unităţi mobile şi de oraş în folosul P.P.C.-

In cazul, când astfel de unităţi n'ar fi existat, ele treuiau create de I.G.J. prin concetrarea oamenilor dela vatră cu aprobarea M.I. şi a M.St.M. -

Cine?

I.G.J. toate aceste îndatoriri nu şi le-a îndeplinit.- Preocuparea lui principală a fost, să treacă în rezervă pe toţii generalii şi colonelii, cari îi puteau concura la conducerea la I.G.J.-

?

Directorul G-ral al Poliţiei Urbane trebuia să aibă în permanenţă o atenţie generală asupra situaţiei poliţieneşti a tuturor comunelor Urbane şi în special asupra Municipiilor din ţară.-

Treuia să colaboreze cu I.G.J. aşa, cum am arătat noi mai sus.-

N'a procedat astfel şi nici nu avea orizontul larg necesar acestei înalte funcţiuni. El fusese numit cu considerare la serviciile aduse de el unor partizani.-

Viitorul director G-ral al Poliţiei Urbane ar trebui să şi-l caute P.N.T. tot din rândurile foştilor generali de jandarmi.-

Funcţia de Secretar G-ral pentru poliţie dela M.I. trebuia să fie suprema funcţie de conducere, impulsiune şi control technic - poliţienesc. Ea trebuia să coordoneze acţiunea P.P.C. şi a Dir.G-rale a P.U. cu aceea a I.G.J.-

Ori aceasta nu s'a făcut.-

Funcţia de Secretar G-ral a Poliţiei a fost şi este pur şi simplu o ~~funcţie~~ ficţiune politică.-

Funcţia de Subsecretar de Stat a Poliţiei a fost sub guvernarea P.N.T. din 1928 - 1931 şi sub decedatul Mareşal Antonescu o realitate, ministrul rezervându-şi numai dreptul de a hotărî în chestiuni cu totul importante.- In celelalte epoci ea a fost deasemenea o simplă ficţiune.-

?

Azi Subsecretariatul de Stat pentru poliţie este ocupat de un fost maior de jandarmi, fără pregătire juridică, provenit din subofiţer.-

./.

In concluzie, funcţiunile superioare de poliţie în actualele grele împrejurări pentru liniştea publică şi siguranţa statului, nu trebuesc privite ca nişte simple funcţiuni de căpătuială, decorative pentru nişte nepregătiţi, neîncercaţi sau necompetenţi şi recomandaţi numai datorită unor legături sau unor merite întâmplătoare şi calculate, ci ca unele de grea răspundere.- Contrar se produc situaţii, care sunt dela început iremediabil pierdute, aşa, cum s'a întâmplat în trecutul apropiat.-

III. Exploatarea acestor greşeli de către comunişti

Intre timp P.C.R. ce a făcut, cum a procedat ?

P.C.R. îndată după 23 August 1944 a început să-şi înfiinţeze, organizeze şi înarmeze fără zăbavă, repede, prin nişte conducători hotărîţi şi dinainte bine pregătiţi formaţiunea quazi militară "Apărarea Patriotică" apoi o poliţie populară, alta comunală, etc.-

Nici aparatul de stat: armata, jandarmeria şi poliţia şi nici organele partidelor istorice n'au împiedicat acest lucru.-

Cu timpul aceste formaţiuni para-militare au devenit foarte dinamice şi agresive, terorizând şi intimidând toată lumea.-

Rând pe rând au atacat prin surprindere şi au ocupat prefecturile de judeţ până ce la 6 Martie 1945 şi-au impus guvernul lor la conducerea statului.-

Astfel a preluat F.N.D. guvernarea ţării cu ajutorul străzii.-

Primul obiectiv al acestui guvern a fost, înlocuirea personalului poliţiei Urbane cu comunişti, apoi reducerea radicală a efectivului jandarmeriei şi în sfârşit comunizarea armatei, dat fiindcă fără armată, fără forţă armată devotată nici un guvern nu poate guverna.-

Partidele istorice au fost ţinute sub teroare, iar acestea pierduseră aproape legăturile cu armata şi cu poliţia.-

Această legătură o scăpase din mâini chiar şi casa Militară a tânărului nostru Rege, precum şi M.S.Regele, care deţine, conform constituţiei, pe lângă prerogativele capului Statului în general şi pe aceia de cap al puterei armatei în special.-

In decursul guvernării F.N.D-ului, poporul a fost ţinut sub o aşa teroare, încât acesta n'a cutezat nici măcar să se organizeze şi să se apere în cele mai grozave situaţii de legitimă apărare a vieţii şi a integrităţii corporale.-

Cu ocazia campaniei Electorale, unor delegaţi şi asistenţi la secţiile de votare a P.N.T. nu li s'au acordat certificate de alegători, alţii au fost arestaţi şi în sfârşit alţii într'atâta timoraţi, încât sau nu s'au dus peste tot la secţia de votare, sau acolo nu şi-au făcut datoria bărbăteşte, cu vârf şi îndesat.-

Trebuia de foarte timpuriu să se prevadă această posibilitate şi să se desemneze din vreme 2 sau chiar 3 rânduri de delegaţi şi de asistenţi, pentru ca în cazul, când nu putea funcţiona primul rând, să fi intrat în funcţiune prompt rezerva următoare.-

Omisiunea aceasta este cu atât mai puţin scuzabilă, cu

./.

00592

cât din cei cca. 7.000 ofiţeri şi alte câteva mii de subofiţeri deblocaţi s'ar fi putut recruta un număr satisfăcător.-

Nu s'a făcut apel la aceştia decât prea târziu şi nu în mod satisfăcător.-

IV. Situatia grea din punctul de vedere al liniştei interne în care se va afla P.N.T. cu ocazia venirii sale la conducerea Statului.-

Având în vedere tactica partidelor comuniste din toate ţările în general;

având în vedere modul cum a luptat P.C.R. în special cu ocazia presentării proectului de reformă agrară, a întocmirii planului de însămânţări în iarna 1944 -1945 şi a anunţării alegerilor comunale, etc. de către P.N.T.;

e de prevăzut, că cu ocazia înfăptuirii de noi a marilor opere financiare, economice, sociale şi sătive, P.C.R. va căuta din nou să exploateze toate nemulţumirile inerente unor astfel de acţiuni, să agite pe cei nemulţumiţi şi să provoace la mişcări de stradă.-

Astfel, va căuta să agite: contribuabili cu ocazia reformei sistemului de impozite; funcţionarii publici cu ocazia armonizării salariilor în vederea echilibrării bugetului şi a reformei monetare; muncitorii cu ocazia punerii de acord a salariilor cu preţul produselor lor; cu ocazia despoliticializării aparatului de stat, a Sindicatelor Profesionale, cu ocazia disciplinării muncii, a desfiinţării influenţei comitetelor de fabrici asupra direcţiunilor de Intreprinderi, a înlocuirii Consiliilor de Adţie comuniste cu cele legale, etc,etc.,Deasemenea va fi exagerată de comunişti şi eventuala lipsă de promtitudine în aprovizionarea întregei populaţii a ţării cu tot felul de materiale necesare, importate din străinătate.-

Aceste nemulţumiri s'ar putea exterioriza prin manifestaţiuni paşnice sau turburente mari de masă, prin agitaţii, instigaţii, provocări la desordine, greve, ocuparea forţată a Intreprinderilor, în special a uzinelor de apă, gaz şi electricitate şi a instituţiilor Publice: telefon, telegraf, radio, prefecturi, ministere şi în sfârşit prin săvârşirea de acte de sabotaj de tot felul.-

Actele de desordine care s'ar putea produce, trebuesc prevenite din timp prin măsuri poliţieneşti adecvate împrejurărilor de către autorităţile superioare a poliţiei şi a jandarmariei, iar dacă ar fi necesar, chiar şi cu concursul armatei.-

Pentru realizarea acestui scop este necesar, ca atât la conducerea acestor Instituţiuni cât şi în compunerea lor P.N.T. să poată avea din primul moment deplină încredere.-

In ceeace priveşte situaţia P.N.T. în interiorul acestor instituţiuni, da este după rezultatul recentelor alegeri următoarea:

In armată în medie cca. 70% a voturilor au fost N.T.

La acestea în cazul venirii P.N.T. la putere se mai adaugă cca. 20 % .-

De extrema stângă sunt numai ofiţerii proveniţi din Diviziile Tudor Vladimirescu şi Horia, Cloşca şi Crişan, ofiţerii care au frecventat şcoala comunistă dela Breaza şi mai cu seamă toţi comandanţii secunzi pentru E.C.P. dela ministru până la comandanţii de plutoane şi agenţii lor.-

In jandarmerie situaţia este analoagă cu cea din armată.-

In poliţia Urbană situaţia este inversă: marea majoritate este comunistă, evreiască.-

./.

Poliţia comunală din Bucureşti este toată comunistă.-

Membrii comitetelor de Intreprinderi ale Sindicatelor, membrii Apărării Patriotice, Tineretul Progresist şi Serviciul Special de Siguranţă sunt toate comuniste şi înarmate cu diferite arme dela răngi pănă la pistoale.-

V. Primele misiuni principale ce are de atins P.N.T. în cazul venirii sale la guvern.-

Pentru ca P.N.T. să poată guverna în linişte, este în primul rând necesar, ca în dată după venirea sa la putere, să-şi înplinească următoarele misiuni:

- Să despoliticizeze armata prin trecerea în rezervă şi concedierea tuturor ofiţerilor şi a subofiţerilor proveniţi din Diviziile Tudor Vladimirescu şi Horia, Cloşca şi Crişan, dacă n'au la bază bacălaureatul şi şcoala pregătitoare de ofiţeri activi, ca toţi ceilalţi ofiţeri ai armatei;
- Trecerea în rezervă a tuturor ofiţerilor cari au înplinit funcţiunea de comandanţ secund E.C.P. dela ministru până la comandanţii de pluton, inclusiv agenţii lor;
- Trecerea în rezervă a tuturor ofiţerilor şi subofiţerilor cari au activat politic;
- Inlocuirea tuturor acestor ofiţeri cu alţii deblocaţi;
- Interzicerea ofiţerilor şi subofiţerilor activi să facă politică.-

- Idem în jandarmerie.-
- Poliţia Urbană trebue înlocuită aproape total.-
- Poliţia Comunală din Bucureşti trebue desfiinţată.-
- Trebuesc dezarmaţi necondiţionat toţi membrii partidelor din B.P.D. prin percheziţii şi razii şi daţi în judecată cei care posed arme ilegal.-
- In special trebuesc dezarmaţi membrii Apărării Patriotice, Tineretul Progresist, Membrii Comitetelor de Intreprinderi a Sindicatelor şi a agenţilor Serviciului Special de Siguranţă.-

Armele şi permisele trebuesc depozitate sub pază sigură.-

- Trebue pus mâna pe toate registrele pentru autorizaţiile de posedat şi de port arme, pe arhivele şi cazierele secrete ale Serviciilor de Poliţie de Siguranţă de Stat.-
- Inainte de toate însă P.N.T. trebue să ţină legătura permanentă încă în timpul opoziţiei cu ofiţerii din armata activă.-

Da Da Da Da Da Da Da Da Da

VI. Nevoia facerii unui apel la concursul fostilor militari activi.-

In ce priveşte modul de acţiune a comuniştilor, am văzut, că ei acţionează foarte repede şi cu multă îndrăsneală.-

Până când Naţional Tărăniştilor le trebuesc zile sau chiar săptămâni în tregi pentru ca să organizeze şi să treacă la o manifestaţiune, comuniştii din Intreprinderi le este suficient să fie avizaţi cu 2-3 ore înainte, pentru a se aduna în bloc în faţa Intreprinderii şi să plece apoi în coloană de marş la locul destinat.-

O mână de comunişti prin lovituri date prin surprindere au cucerit în cel mai scurt timp o mulţime de prefecturi, fără ca puternicele organizaţii a P.N.T. să le fi putut recuceri.-

Motivul: deşi imensa majoritate a populaţiei simpatizează cu P.N.T., totuşi acesta n'are suficiente cadre dinamice, care să organizeze masele şi să treacă apoi cu ele la o acţiune.-

./.

Ce e de făcut ?

Să mai cedeze unii membrii ai partidului din prejudecata greşită, că foştii militari activi n'ar putea fi tot aşa de buni democraţi ca presoanele civile sau la un politician de profesiune şi să se facă apel la aceia pentru a intra în P.N.T.-

Cei mai mulţi foşti militari activi ar veni cu vârsta, experienţa, trecutul, cultura şi frumoasa situaţie socială care ridică şi situaţia unor organizaţii a P.N.T.-

Au vrut să vină şi au venit chiar foarte mulţi foşti militari activi în partidul nostru, dar tot mulţi dintre ei au plecat îndată după ce au venit.-

Unii poate că au plecat pentru motivul, că din cauza modestiei lor n'au cerut, altora poate că nu li s'a oferit o situaţie în partid corespunzătoare situaţiei lor sociale, a personalităţii şi a influenţei lor asupra maselor largi populare.-

Sigur că ocupării unei funcţiuni mai importante în partid trebue să-i premeargă un stagiu de statornicie în credinţă, de muncă, de lupte şi de suferinţă.-

Uneori locurile sunt ocupate deja, la altele râvnesc alţii cu stagii mai vechi.-

Trebue recunoscut însă, că, de ex. un colonel care a comandat multă vreme un cerc de recrutare sau un regiment de infanterie sau organizaţia premilitară a unui judeţ în mod ireproşabil, are rădăcini mai adânc înfipte în populaţia aceluia de cât aproape oricare avocat, medic, inginer, preot, profesor, etc.-

Un astfel de colonel poate avea cu timpul un loc în delegaţia permanentă a judeţului şi poate fi chiar unul dintre vicepreşedinţii organizaţiei judeţene.-

Fapt e, că azi - spre deosebire de trecut - P.N.T. n'are nici un militar membru în Comitetul Central Executiv, deşi unii dintre ei activează pe lângă partid cu toată statornicia de peste 30 ani, au săvârşit fapte strălucite pentru cauza partidului, au suferit pentru ei, în profesiunea lor militară au obţinut gradele cele mai înalte şi se bucură de stima şi simpatia celor mai largi mase populare.-

Sigur că funcţia de membru al Comitetului Central al P.N.T. este una onorifică, o recompensă morală, care încurajază la acţiune şi la intrare în cadrele lui pe mulţi alţi candidaţi.-

Deasemenea nu se află nici un militar între cei 414 candidaţi de deputaţi propuşi de P.N.T., deşi câţiva sunt foarte necesari în Camera Deputaţilor pentru verificarea bugetului armatei şi a diferitelor proecte de legi cu caracter militar.-

VII. ORGANIZAREA FOSTILOR MILITARI ACTIVI IN CADRELE P.N.T.

Dăm mai la vale o schemă de text asupra modului, cum credem că trebuesc organizaţi şi apoi întrebuinţaţi foştii militari activi în cadrele P.N.T. pentru a da maximum de randament.-

La această încadrare am avut în vedere următoarele considerente:

In principiu chestiunile de documentare şi de studii se lucrează numai la Centru P.N.T.-La Judeţe nu se fac astfel de lucrări cu caracter militar.-

Numărul foştilor militari activi necesar centrului este destul de redus.-

Numărul acestor membrii ai P.N.T. este foarte mare şi în orice caz depăşeşte numărul necesar centrului de documentare.-

Prin urmare cea mai mare parte a foştilor militari activi va trebui să activeze în cadrele organizaţiilor de politică generală.-

./.

In cadrele organizaţiilor politice foştii militari activi au ca activitate politică proprie provenienţei lor în special următoarele:

Menţinerea ordinei în cazul de manifestaţiuni mari, paşnice de masă;

Prevenirea dezordinei din partea maselor turbulente;

Impulsionarea educaţiei fizice a tineretului şi a muncitorilor din Intreprinderi (Sporturi), etc.-

Mulţi pensionari militari sunt foarte indicaţi să facă şi politică generală, ca propagandă, etc. dat fiindcă au de regulă mult timp disponibil.-

In consecinţă, am căutat a introduce în toate forurile statutare de politică generală a P.N.T. şi câţiva foşti militari activi.-

Sigur că schema consititue o simplă sugestie, rămânând ca ea să fie verificată xx şi armonizată cu interese generale ale partidului.-

S C H E M A

de încadrarea foştilor militari activi în cadrele P.N.T.

A. IN CADRELE ORGANIZATIILOR POLITICE LOCALE.

1. In Organizaţiile Comunale.

Din comitetul fiecărei comune vor face parte câte 2 membrii - de preferinţă foşti militari - cari vor da o deosebită atenţie organizaţiei tineretului şi educaţiei fizice (sportive) a membrilor P.N.T.-

2. In organizaţiile de Intreprinderi.

Din comitetul P.N.T. a fiecărei Intreprinderi va face parte câte un membru - de preferinţă foşti militari - care va da o deosebită atenţie educaţiei fizice a membrilor P.N.T.-

3. In organizaţiile Judeţene.

Din delegaţia permanentă a fiecărui judeţ vor face parte câte 3 membrii - de preferinţă foşti militari - cari vor da o deosebită atenţie organizaţiilor de tineret, precum şi educaţiei fizice în comune, precum şi în Intreprinderi a membrilor P.N.T.-

B. CERCURI PROFESIONALE MILITARE.

1. Judeţene.

In cadrele fiecărei organizaţii judeţene a P.N.T. se va organiza câte un cerc profesional militar condus de un comitet şi un preşedinte, aleşi.-

In cazul, când cercul se compune din cel puţin 10 membrii activi, preşedintele său va face parte de drept din comitetul politic al organizaţiei judeţene a P.N.T. şi va veghea în special şi asupra organizaţiilor tinereşti sau asupra educaţiei fizice a organizaţiei.-

Dacă cercul se compune din cel puţin 20 membrii, va intra în Comitetul politic al judeţului şi vice-preşedintele cercului profesional militar.-

2 Membrii în comitetul politic din cercul profesional militar dau dreptul la un astfel de membru în delegaţia permanentă politică a judeţului.-

In acest număr nu intră foştii militari, cari sunt aleşi pe calea generală politică a alegerilor, ca ceilalţi membrii ai comitetelor, a delegaţiilor şi a birourilor.-

./.

2. Regiunea.

Conducerea cercurilor este încredinţată congresului şi Comitetului Regional.-

Congresul Regional este compus din toţi preşedinţii cercurilor judeţene.-

Comitetul Regional este compus din un preşedinte şi 2 - 3 vice-preşedinţi, aleşi de Congres.-

3. Capitala

Dispoziţiile prevăzute pentru comune, în capitală ce aplică circumscripţiilor, iar cele prevăzute pentru judeţe culorilor.

Organizaţia profesională militară a capitalei se compune din Congres, Comitet, Delegaţia Permanentă şi Preşdinte.-

Congresul se compune din toţi membrii comitetelor de culori.-

Comitetul capitalei se compune din preşedinţii şi vicepreşdinţii de sector, un preşdinte şi 2 vice-preşdinţi.-

Din comitet mai fac parte de drept foştii prefecţi ai Poliţiei Capitalei, comnadanţi a Reg.Jand.Bucureşti, foştii comandanţi ai capitalei, ~~xxx~~ C.C. II A., C.C.T. II A., foştii M.R. Subsecretari de Stat, Secret.G-ral şi Şef al M.St.M.-

Delegaţia permanentă se compune din : preşedinte, 2 vicepreşedinţi, preşedinţii de sectori şi foştii P.P.C. şi Cd.Reg. Jand.Bucureşti.-

Preşdintele şi vice-preşdinţii centrali sunt aleşi de comitetul capitalei.-

4. Centrala

Organizaţia centrală se compune din congres, comitet, delegaţia permanentă şi preşdinte.-

Congresul central se compune din membrii congresului regional şi din membrii comitetului capitalei.-

Comitetul central se compune din membrii comitetelor regionale, din preşedintele şi vice-preşedinţii capitalei precum şi din membrii de drept din comitetul capitalei.-

Delegaţia permanentă se compune din preşedinţii regionali şi ai capitalei.-

Preşdintele este ales de congres.-

5. SECTIA MILITARA A CENTRULUI DE DOCUMENTARE.

In cadrele centrului de documentare, ~~xxxx~~ studii şi propagandă a P.N.T. va funcţiona o secţie pentru chestiunile militare.-

In secţia pentru drept public se vor executa şi lucrările de poliţie de ofiţeri de jandarmi ~~l~~icenţiaţi în drept, având lucrări recunoscute în materie.-

~~6~~. MEMBRII IN COMITETUL CENTRAL POLITIC AL P.N.T.

Sunt membrii ai comitetului central politic preşedintele central, cei 2 regionali şi al capitalei a cercului profesional militar.-

Deasemenea sunt membrii ai comitetului toţi generalii şi colonelii cari în decurs de 10 - 20 -30 -35 de ani s'a dovedit a fi membrii statornici ai P.N.T., şi-au creiat merite importante pentru el şi-au suferit din cauza lui.-

VIII. ATRIBUTIILE CERCULUI PROFESIONAL MILITAR.

Atribuţiile membrilor cercului profesional militar în cadrele P.N.T. sunt:

1 Să studieze şi să propage doctrina generală politică a partidului, a Statului N.T. ~~xxxxxxxxxxxxxxx~~

2. Să creeze şi să propage o doctrină politico-militară

./.

specială în cadrele doctrinei politice generale a P.N.T.-

3. Să ţină contactul cu armata. Să se ţină la curent cu noile progrese realizate în organizarea, instrucţia şi înzestrarea armatei; să cunoască doleanţele şi soluţiile care se impun.-

4. Intocmesc anteproectele de legi în legătură cu trebuinţele armatei.-

5. In parlament, atât în Comisia Militară cât şi cu ocazia desbaterilor în şedinţele plenare, verifică proectul de buget al armatei precum şi proectele de legi cu caracter militar sau poliţienesc.-

6. Organizează şi păstrează ordinea cu ocazia marilor manifestaţiuni paşnice de masă populară.-

7. Să prevină dezordinile de către masele turbulente.-

8. Să însoţească coloanele de membrii la secţiile de votare cu ocazia alegerilor generale, judeţene şi comunale.-

9. Să împlinească funcţiunile de delegaţi şi de asistenţi la secţiile de votare.-

10. Organizează educaţia fizică a tineretului dela sate, şi dela oraşe, precum şi a muncitorilor din Intreprinderi.-

11. Ascultă doleanţele populaţiei nevoiaşe şi îi vine în ajutor.-

12. Având în vedere vârsta, experienţa, trecutul, cultura şi situaţia socială a membrilor, aceştia se propage crezul şi programul partidului în păturile largi sociale cu scopul de a câştiga aderenţi pentru cauza partidului.-

13. Să contribue prin conferinţe şi sfaturi la ridicarea situaţiei culturale şi materiale ale maselor largi populare, etc. etc..-

IX. CONCLUZIUNI.

In concluzie, suntem de părerea, că, având în vedere agitaţiile prin cari trece ţara, P.N.T. să facă un apel larg la concursul foştilor militari activi, şi să le dea cea mai nimerită întrebuinţare atât în epoca de opoziţie, cât şi în cea de guvernare.-

Bucureşti la 10 ianuarie 194[illegible]

General [signature]

Prezentul dos. conține 597 file
19.03.1955
[signature]

numerotarea cu mâna 597 file
(Cinci sute nouă zeci și șapte file)
[signature]

[signature] 26.VII.969

specială în cadrul doctrinei politice [illegible] P.N.Ţ.

3. Să [illegible] contactul cu armata [illegible] cu noile progrese [illegible] organizare [illegible] pentru armată, să [illegible] ale armatei [illegible].-

4. Introducă [illegible] în [illegible] bugetele armatei.-

5. În parlament [illegible] în Comisia [illegible] cu ocazia dezbaterilor în comisia [illegible] verifică proectul de buget al armatei [illegible] și proecte de legi cu caracter militar sau politic.-

6. Organizează și [illegible] cu ocazia meritelor [illegible] populare de masă populară.-

7. Să provină dezordinile [illegible] manifestaţiilor.-

8. Să încojească [illegible] de împărţiri [illegible] la votare cu ocazia alegerilor generale, judeţene şi comunale.-

9. Să îndeplinească funcţiunile de [illegible] şi asistenţi la secţiile de votare.-

10. Organizează educaţia fizică a tineretului de la sate, şi de la oraşe, precum şi a muncitorilor din întreaga ţară.-

11. Ascultă [illegible] populaţiei nevoiaşe şi îi vine în ajutor.-

12. Având în vedere [illegible], trecutul, cultura şi situaţia socială a membrilor, aceştia se propage crezul şi programul partidului în păturile largi sociale cu scopul de a câştiga aderenţi pentru cauza partidului.-

13. Să contribuie prin conferinţe şi [illegible] la ridicarea situaţiei culturale şi materiale ale maselor largi populare, etc. etc.-

~~Prezentul dosar conține un număr de 597 (cincisutenouăzecișișapte) file și a fost verificat de Elisabeta Negoe, azi, 12 mai 2003.~~
[signature]

[illegible]

În concluzie [illegible], având în vedere agitaţiile [illegible] P.N.Ţ. [illegible] sa conducerii [illegible], să fie cea mai [illegible] atât în epoca de opoziţie, cât şi în cea de guvernare.-

Bucureşti la 10 Ianuarie 194[illegible]

[signature]

Prezentul dosar conține un număr de 597 (cincisutenouăzecișișapte) file + 48 bis, 262 bis, 390 bis, 426 bis + I = 602 (șasesutedouă) file și a fost verificat de Elisabeta Negoe azi 12 mai 2003.
[signature]